Лизелоте Велскопф-Хенрих

СИНОВЕТЕ НА ВЕЛИКАТА МЕЧКА

Народна младежка

ЛИЗЕЛОТЕ ВЕЛСКОПФ-ХЕНРИХ
СИНОВЕТЕ НА ВЕЛИКАТА МЕЧКА ТОМ 3
СИНОВЕТЕ НА ВЕЛИКАТА МЕЧКА

Превод: Цветана Узунова-Калудиева

chitanka.info

Посвещавам
на онези смели мъже, жени и деца
от племето дакота-оглала,
заели се да строят новия си живот
след много мъки,
при най-тежки условия.
Получаването от тяхното племе
на името
Лакота-Ташина
е голяма чест за мен
и аз искам да бъда достойна за него.

ДЖЕК ОТ ПЛЕМЕТО ПОНКА

Югозападната буря разнасяше пясък и сняг над прериятa северно от Ниобрара. Беше едва рано следобед, но надвисналото от снежни облаци небе едва пропускаше слънчева светлина и макар че беше рано, вече се стъмваше. Почти нямаше видимост.

Метър след метър си проправяше път групата от трима драгуни начело с познаващия добре местността свой предводител. Снежните кристали полепваха по кожата, пясъкът се пъхаше в очите. Имаше опасност бурята да се превърне в ураган и по този начин да осуети всякакво напредване. Мощен вихър накара малката група да се спре на място.

— Мор и проклятие! — изкрещя с цяло гърло единият драгун, за да надвика рева и свистенето на бурята и гласът му да стигне до водача им. — Трябваше да сме стигнали вече!

Скаутът изрева в отговор:

— Не сме се отдалечили дори и сто метра от брода, патрави шаренодрешковци, с вашите кьопави кранти! Карайте напред, ви казвам!

Той пришпори своя кон и го насочи отново на югозапад срещу напора на бурята, снежната виелица и носещия се във всички посоки пясък. Тримата униформени мъже го последваха не чак дотам насърчени. Конете им плуваха в пот въпреки студа. Бяха изнурени от няколкодневното напрежение.

Настроението се повиши, когато четиримата конници забелязаха пред себе си широкото пясъчно корито на реката. Бяха стигнали северния бряг. От другата страна на реката, на южния бряг, между навеяните пясъчни и снежни преспи се очертаха силуетите на дървени постройки.

— … По дяволите! Нима стигнахме?

— Да-а-а! — изкрещя радостно предвождащият в кожено облекло. В същност той се бе страхувал повече, отколкото бе склонен да признае пред драгуните. — Ниобрара и фортът! Пристигнахме!

Отново притиснаха шпорите и камшиците изплющяха. Конете закрачиха срещу бурята напреко през пясъчните плитчини на реката. Прецапаха през бързо течащата вода и се покатериха по склона на южния бряг на реката чак до палисадата. Над палисадния обръч стърчаха една наблюдателна кула и острите върхове на два блокхауса. Откъм кулата се разнесе рязко изсвирване, с което постовият съобщаваше за приближаващите се мъже.

Групата ездачи стигнаха до портата, която се намираше на западната страна на палисадния обръч. Двете крила на портата вече изскърцаха в пантите си. Новопристигналите влязоха вътре и се спряха сред двора на издадената далеч напред гранична станция. Драгуните и скаутът им скочиха от конете. Трима мъже в кожено облекло се приближиха, гологлави, с набръчкани слаби лица. И вътре в оградения от палисадата двор също бушуваха пясък и сняг, така че всички трябваше да примижават, та едва можеха да се различат взаимно в сумрака. Новодошлите и излезлите да ги посрещнат първи най-напред се увериха взаимно, че всичко наоколо трябва да върви по дяволите — и местността, и бурята, и пясъкът, и снегът, та и те самите, изпаднали в подобно положение. Когато разбраха, че по този въпрос цари пълно единодушие, те предадоха конете в ограденото за тях място в рамките на кръглата палисада. Отведоха скаута и драгуните в по-големия от двата блокхауса. Това бе стара продълговата ниска постройка без прозорци, само с бойници. Тежката дъбова врата беше на източната й дълга стена. Гредите бяха катраносани, та къщата изглеждаше още по-тъмна. Вътре в нея се помещаваше всичко необходимо за малцината обитатели на пограничната станция: хранителни припаси, завивки, дървени маси и пейки и една зидана печка, в която пламтеше огън. Пит, скаутът, откопча ремъка и смъкна широкополата шапка от главата си.

Тримата драгуни се явиха пред частта, охраняваща пограничната станция с двата блокхауса, която трудно можеше да бъде наречена форт. Пит се отправи към своите колеги, прерийните ездачи без седло, които служеха на границата срещу заплащане. Единият от тях веднага го позна и го поздрави шумно:

— Виж ти, Пит със сплескания нос! Братле! Какво търсиш сред нас в пустошта? Че ти нали беше там навътре край благословената Мисури във форт Рандал?!

Пит затропа с крака, за да се стопли, плю, избърса с опакото на ръката си воднистата слуз от ноздрите си и се строполи върху пейката, опряна на лявата тясна стена на къщата.

— Къде ти е брендито, стари приятелю Бил? Шумен подигравателен смях бе отговорът.

— Какво? Нима нямате дори бренди? Аз плащам! — Пит не беше пияница, но обичаше да харчи на дребно, щом станеше дума за уиски. Сега той измъкна от един от многобройните си джобове една златна пара.

— Можеш да си спестиш жълтичките! Тук те не могат да ти помогнат. Отдавна вече сме изпили и последната капчица! Че кой говори тук въобще за бренди! Патрони искаме ние, патрони! Така е, драги!

Пит барабанеше с пръсти върху масата. Беше преуморен и премръзнал и предварително се беше радвал на брендито.

— Поне ми дай нещо за ядене, Бил Петльоборецо! Назованият с този прякор избута към Пит една консервна кутия.

— … Това ли е всичко?

— Всичко!

— Ама че мизерно живуркате тука!

— Изпратете ни най-после петдесет души подкрепление, за да се променят нещата и да прогоним омразните индианци!

— Индианци! Още не можете да се справите с индианците? — Пит извади с ножа си соленото месо от консервната кутия, излапа го бързо, но без апетит, и продължи критиката си: — Мърльовци сте вие! Защо не вървите да се скриете зад полите на бабите си! Не могат да се справят с индианците! Ние яздим цели пет дни и не видяхме нито един индианец!

— Което съвсем не означава, че те не са ви видели!

— И веднага са избягали! Където се появят ездачите от форт Рандал, там не смее да се мерне никакъв червенокож.

— Пит, чипоноси приятелю, можеш да приказваш като самия полковник Джекмън. Аз обаче едно ще ти кажа: ние се нуждаем от още неколцина истински мъже и от много патрони! Иначе още напролет ще се стопим заедно с леда!

— То си ви личи! Точно така! Но ние ще ви помогнем…

— Това чакаме! Само че с големи приказки няма да ни помогнете!

— … така ще ви помогнем, че ще видите свитки, посред бял ден! Нося писмо за вашия майор. Той може да си го пъхне в рамката на огледалото, та все да му е пред очите!

— Нима ти носиш писмото?!

— Аз, я! Защото аз съм скаутът и всички бяха съгласни, че джобът на моята жилетка от лосова кожа е все пак най-сигурното място за куриерското послание.

— Аха! Значи и вие все пак си имате едно наум за индианците!

— Имат хората уважение към такъв опитен пограничен войник, какъвто съм аз. А къде впрочем ще намеря вашия майор Смит?

— Отсреща в неговото комендантство.

Пит се изправи. Най-старшият по чин от тримата драгуни току-що се бе появил на вратата и му кимна да го последва. Майорът искаше да получи веднага писмото и съобщението.

Когато Пит и драгунът се отправиха през двора към простата дървена сграда с надзирателната кула над нея, отново ги блъсна в очите и в тила вихрушка от пясък и сняг. Те трябваше да стиснат здраво дръжката на вратата, за да не я измъкне бурята от пантите при отварянето и затварянето.

В голата канцелария майорът седеше съвсем сам на една дъбова маса край запалена лампа. Явно бе работил досега и тъкмо вдигна поглед. Пит се изненада. Макар че едва ли беше възрастен, майорът имаше съвсем бели коси. Скаутът извади от вътрешния джоб на кожената си жилетка писмото, което бе донесъл като куриер.

Майор Смит зачете внимателно и на часа нареди куриерът да се яви пред него утре заран, за да отнесе веднага отговора му във форт Рандал.

Перспективата още заранта при изгрев слънце да тръгне по обратния път помрачи и без това влошеното настроение на Пит. Той би предпочел да си излезе с шумна ругатня, дори се извърна наполовина, когато майорът го спря с изненадан, но повелителен поглед.

Комендантът прочете писмото, което бе получил, втори и трети път. После заповяда на драгуна да доведе лейтенант Уорнър и отговорника на прерийните ездачи Адамс.

Драгунът излезе и скоро се върна заедно с лейтенанта и отговорника на ездаческата група. Леко учуден, Пит изгледа само последния. Доста младият мъж беше среден на ръст, набит. Ръцете му не приличаха на ръце на стрелец, а на селянин — груби, с широки длани. Русият кичур коси и светлите очи караха обгарялата му от слънцето кожа да изглежда още по-тъмна, отколкото бе. От пръв поглед Пит все още не можеше да реши дали да приеме този отговорник на ездаческа група за пълноценен пограничен жител, или не.

Майорът бе останал седнал, ала изпъна тялото си и отправи поглед към лейтенанта.

— Лейтенант Уорнър! Адам Адамсън! Писмото, което току-що ми бе предадено, съдържа няколко решителни нови насоки за действие, които незабавно трябва да бъдат разгласени сред частта и сред прерийните ездачи. На ездачите да се съобщи на всекиго поотделно, това въздействува най-добре на тези хора. Ясно ли е, Адамс?

— Да.

Пит се ухили неприкрито, когато чу майорът да се изказва така за нравите на пограничните жители. Той можеше да даде много по-точни сведения на офицера за тези хора.

— Положението коренно се променя — продължи майорът. — Нашите въоръжени експедиции са потвърдили, че златното находище, открито преди две години в северните Блек Хилс[1], ще бъде най-рентабилно при минна обработка, та вече е решено до центровете на бъдещите мини да се построят железопътни линии, които ще се разклоняват от пресичащата страната Юниън Пасифик.

Това означава… впрочем какво означава това по отношение на нашите военни задачи?

— Жалко — промълви Пит.

— Какво казахте, моля?

— Казах само — обясни някогашният каубой и сегашен скаут и куриер, — че е жалко за тия мини. Тогава никой човек от народа няма да се докопа повече до златото.

— Забележката не е по същество и затова е излишна… Лейтенант Уорнър?

— Нашата военна задача гласи да отстраним бунтуващите се дакота[2] от упоменатите места.

Това беше отговорът, който очакваше да чуе майорът.

— Правилно. От гражданската война вече са минали десет години. Нашите щати нараснаха и укрепнаха, ала хиляди преселници са на път, а армията ни е свободна за изпълнение на нови задачи. Далечният изток ще покаже сега силите си. Ние няма да се боричкаме повече по такъв недостоен начин с червенокожите, както по времето на строежа на Юниън Пасифик и през изминалите две години тук, край Ниобрара. Дакота веднага трябва да бъдат принудени да се заселят в определените вече за тях резервати. Край на техния занаят на убийци и подпалвачи. Те трябва да се цивилизоват. Най-после ще трябва да се научат да работят.

На първо време четиримата слушащи мъже не отвърнаха на тези изявления. Изчакваха какви практически указания ще им даде майорът. Когато паузата продължи твърде дълго, водачът на ездаческата група Адамс отново се обади:

— Срокът, в който хората на дакота трябваше да се преселят в огражденитe за тях зони, беше 31 януари на настоящата 1876 година. Но как биха успели да се справят с тази задача индианците заедно с жените и децата си посред зима, дори и да бяха съгласни? Те не разполагат с железници, нито пък с шосета! Не може ли да проявим малко повече търпение?

Пит изпрати с презрително изсвирване това съчувствие. Майорът смръщи чело.

— Адамс, аз уважавам свободната реч на свободния човек, ала не мога да понасям вицове в неподходящо време. Главните вождове на дакота бяха предупредени от правителството, че трябва да отведат своето племе в определените им резервати, и тъй като преселението на отделните племенни групи не се провежда достатъчно бързо, ние ще трябва да ускорим темпото със сила. Нашата задача тук е да изтикаме малките племенни групи от горното течение на река Плат и по Ниобрара в резервата. Така че нашата задача тук е странична и ще представлява, в случай че индианците продължат да упорстват, допълнителна военна арена. Решителните битки ще се проведат много по на север, край Блек Хилс. Това, разбира се, съвсем не означава, че

ние тук можем да се откажем или да забавим изпълнението на задачата. Ние ще действуваме.

Младият Адамс прехапа устни. Пит престана да подсвирква, тъй като майорът вече бе разбрал откъде идва свирукането.

— Други въпроси? — Това беше чиста реторика. В същност майорът искаше да приключи разговора.

— Аз имам още един въпрос — рече въпреки всичко Адамс.

— Моля? — Гласът на майор Смит прозвуча раздразнено.

— Дакота сключиха само преди няколко години с нашето правителство договори „завинаги“ относно притежанието на ловните райони от Блек Хилс на юг до Северен Мисури. Какво ще стане с този договор?

Кръвта букна в слепоочията на майора.

— Това не е наша работа! — заяви той достатъчно рязко, за да запази достойнството си пред лейтенант Уорнър и да стресне собствената си неспокойна съвест. — Всички дакота са длъжни да се преселят в определените им резервати и ако отказват, ние ще стреляме.

— В кой резерват трябва да се преселят живеещите на юг племенни групи? — попита Адамс.

Майорът не разбра, че и в този въпрос имаше скрита умисъл. Той го прие като съответно военно любопитство.

— Ето! — Комендантът разстла една географска карта, коя-то стоеше сгъната до ръката му, и я избута пред погледа на лейтенанта и на Адамс. — Ето тук… в оградените с черна линия местности. Там ще се оттеглят всички дакота, ще предадат оръжието си и ще се научат да обработват земята и да отглеждат добитък.

Пит нямаше намерение да поглежда в картата, тъй като и без това не би могъл да се ориентира по нея. Драгунът стоеше съвсем безучастен в дъното на канцеларията; простата му униформа му даваше да разбере, че той няма право дори мислено да се намесва в подобни съвещания с коменданта.

— Резерватът непосредствено на югоизток от Блек Хилс е отдалечен само на един хвърлей камък от нашия форт — допълни обясненията си Смит. — Там ще натикаме племенните групи от горното поречие на Плат и от Ниобрара. Ясно ли е?

— Тъй вярно — отвърна Уорнър, този път съвсем кратко. — Ще получим ли подкрепление?

— Именно това искам да помоля в моите две писма, с които Пит ще потегли утре лично към форт Рандал и към Янктон при полковник Джекмън. Смятам, че ще трябва да придадем към Пит трима от нашите хора, трима опитни погранични жители, които да го защищават сигурно и сами да изложат с устни доклади нашето становище както в Рандал, така и в Янктон. Кого предлагаш от своите хора, Адамс? Кой познава добре прериятa, може да се разчита на него и ще се наеме да докладва ясно и кратко?

— Ако нямате нищо против, аз сам ще отида.

— Ти не, ти си ни необходим тук. Може би Джордж?

— Той излезе на разузнаване и още не се е върнал.

— Колко се е забавил?

— Пет часа.

— Търсихте ли го?

— Няма смисъл в тази пясъчна и снежна буря. Тръгнем ли да го търсим, само ще застрелят още някого от нас.

— Как така ще го застрелят? Откъде знаеш, че Джордж е застрелян?

— Така предполагам.

— Не си въобразявай толкова много, Адамс… Значи не можем да разчитаме утре на Джордж. Впрочем защо си го изпратил сам? Нали съм заповядал да вървите винаги по двама или по трима?

— Дейв трябваше да го придружи, но вие знаете, майоре, че той падна в реката, когато вземаше вода, и повече не се върна.

Пит слушаше напрегнато. Изразът на лицето му се беше променил. Той бе втренчил поглед, ъглите на устните му се бяха отпуснали надолу, та заедно с осакатения си нос той приличаше по-скоро на недоверчив булдог.

— Нима още не сте изяснили накъде е отплувал тоя пиян тип? — продължи да пита майорът.

— Той не беше пиян, майоре. Ние нямаме повече бренди. Трябва някой да го е повлякъл на дъното!

— Може би някой рак? Или пък някой индианец? Адамс, вие всички започвате да виждате духове! — Без сам да се усети, майорът бе преминал към приятелски тон. — Щом като не можете да се оправяте на реката, черпете вода от помпата в двора! Ти не можа ли да изпратиш някого заедно с Джордж?

— Ние сме само неколцина души и всеки има определена задача. Нямах нито един свободен.

— Ясно е, че имаме належаща нужда от подкрепление. Все пак ще трябва засега да дадеш двама или трима души, които да придружат Пит. За сметка на това ще задържим тримата драгуни тук.

Лейтенант Уорнър изглеждаше доволен. Адамс обаче възрази:

— Много лоша размяна, майоре. Но щом нямаме друг избор, ще изпратим Бил Петльобореца и мърлявия дребен Джоузеф.

— Прието! — възкликна Пит и потупа Адамс по рамото. — Знам ги тия двамата! Бива си ги.

— Съмнителни местни типове! — отсече критично майорът. — За съпровождачи по пътя са подходящи, но в Рандал и в Янктон те ще ни представят твърде зле. Не можеш ли да предложиш някой по-свестен от твоите хора, Адамс?

— Щом като се налага — тогава Том без шапка и обуща. „Това бил свестният човек“ — помисли си Пит, но не каза нищо, защото притежаваше природната дарба да разбира докъде може да си позволява да стига, за да не си навлече неприятност.

— Странен прякор. За тези толкова изминали години Том трябваше да си попълни досега облеклото. Но впечатлението ми от него не е лошо. Да прибавим и него. — Майорът искаше най-после да приключи въпроса.

— Значи и тримата ще заминат заедно с Пит? — попита още веднъж Адамс.

— Да, и тримата. Тази задача има предимство.

— Има предимство! — допълни като ехо лейтенант Уорнър.

— Щом трябва — трябва! — Адамс се подчини, но без да се въздържи да повдигне доста явно и малко пренебрежително рамене.

Майорът освободи четиримата.

Пит отвори вратата. Бурята се втурна в помещението и навя вътре пясък. Пит и драгунът избързаха да прекосят двора и да се подслонят в стария блокхаус. Уорнър и Адамс вървяха подир тях малко по-бавно и с умерена крачка. Адамс беше последен и затвори вратата зад гърба си. Под надвисналото от облаци небе, сред пясъчната и снежна буря цареше тъмна нощ.

В този миг коленете на лейтенанта се подкосиха. Адамс предположи, че той е стъпил накриво, скочи към него и го сграби под

мишницата, за да му помогне да се изправи. Уорнър обаче се строполи на земята. Младият отговорник на ездаческата група се изплаши, отвори бързо вратата зад себе си и вмъкна свлеклия се на земята лейтенант в стаята на коменданта.

Майор Смит бе скочил на крака. Затвори бързо вратата и вдигна лампата от масата, за да освети лежащия на пода лейтенант. Светлината падна върху лицето му. Лейтенантът бе извърнал очи. Младият ездач се зае да прегледа безжизненото тяло и видя, че униформената куртка на лейтенанта е продупчена; кръв бе попила вече в плата. Един удар с кама бе убил лейтенанта на място. Адамс коленичи до мъртвеца и затвори очите му. У дома, във фермата, той бе възпитан от майка си в уважение към човека и да спазва правилата на живота.

Майорът и младият Адамс се спогледаха за миг мълчаливо над тялото на мъртвеца. После, без да чака заповед, Адамс изтича през една вътрешна врата нагоре по стълбичката към кулата, вземайки стъпалата през три, през четири, и стигна до наблюдателния пост на кулата. Искаше да обгледа околността и да нареди на постовия Майк да даде тревога.

Горе Майк не беше на поста си. Тялото му лежеше на пода. Една стрела беше пробила тила и гърлото му. Адамс остана прикрит зад защитната преграда и изрева срещу бурята:

— Индианци във форта!

После изтича по стълбата надолу, за да получи нови нареждания от майора.

— Да се претърсят дворът и сградите!

Адамс се втурна към стария блокхаус и вдигна там хората под тревога.

Сред непрогледния мрак и нощната пясъчна буря мъжете биха предпочели да останат прикрити зад стените на къщата. Пит и Бил Петльобореца побързаха да се обявят сами за пазачи на сградата. Патроните и хранителните припаси не биваше да останат без пазач.

Останалите мъже се подчиниха на заповедта и излязоха несигурни на двора. Адамс ги последва. Крещяха насам и натам. Разпознаваха се взаимно само по гласовете или по това, че докосваха ту униформа, ту кожено яке. Бяха изстреляни излишно доста патрони. Страх сковаваше всички, също и Адамс и коменданта. Търсещите

мъже се успокояваха взаимно само с това, че бяха мнозинство. Претърсиха неколкократно всеки квадратен метър от двора, претършуваха всички сгради. А през това време бурята продължаваше да бушува и да навява навсякъде пясък. Злокобна и същевременно неспокойно припряна атмосфера сковаваше способността на хората да разсъждават и наблюдават.

И все пак нищо повече не се случи. Не намериха никакъв враг, никой не бе нападнат. Никъде върху покривите не кацна горяща стрела.

Мъжете се събраха на едно място. Отначало ругаеха тихо, после гласовете им се усилиха. За заместник на убития постови на наблюдателната кула Адамс изпрати индианския съгледвач на форта, който е бил сменен по време на нападението и беше спал. Всички бойници в палисадата бяха заети.

Външно отново настана спокойствие.

Положиха двата трупа, на Уорнър и на Майк, върху пейки в големия блокхаус и ги загърнаха в одеяла. Адамс прибра стрелата, с която бе прострелян постовият на кулата. В ъгъла Бил Петльобореца и мърлявият дребен Джоузеф седяха заедно с Пит на една пейка край стената. Адамс тръгна към тях.

— И тримата сте се събрали! — каза той и преглътна всич-ките си останали чувства. — Останете така заедно. Утре заран ще тръгнете с конете си към форт Рандал, за да отнесете писма на майора.

— Ние? — Тази вечер Бил Петльобореца беше прегракнал и без бренди. — Откъде накъде старият се спря на нас? Ти нищо не си ни казал досега, Пит!

— Трябва да отидат опитни погранични жители — отвърна Адамс вместо Пит — и освен това хора, които ще могат да запознаят началството във форт Рандал с нашето положение. Ние трябва да получим подкрепление, това е съвсем ясно на всички ви.

— И аз така мисля вече. — Пит хапеше горната си устна. — Не ви е добро положението тук. Все още не мога да си обясня как се случи всичко.

— Не можеш ли? Много просто. — Адамс говореше рязко и ядосано. — Най-напред са простреляли със стрела постовия горе на надзирателната кула. Подлост — или както щеш го наречи, но такива

са тия ловци на бизони и опитни стрелци сред червенокожите! Ето погледнете дръжката на тази стрела! Виждате ли резбата й?

Бил пое дървената дръжка и я повъртя в ръката си.

— Дакота, подгрупа на дакота-титон, подгрупа на титон-оглала, подгрупа на оглала — Мечата орда, и към нея Съюзът на Червените елени! Много добре ги познавам всичките! От повече от десет години насам.

— След като са убили постовия на кулата, един или двама са се прехвърлили през външната порта — а може би и през палисадата, ако са били повече на брой, та да могат да си помогнат.

— Човече божи! — прекъсна го Пит. — Какви неща стават тук при вас!

— А ти какво си мислиш? Един дакота е два метра дълъг и пъргав като котка. Като нищо може да се прехвърли през портата, щом няма кой да го спре! Така или иначе, тоя червенокож се е промъкнал и е дебнал в двора. Прободе лейтенанта, макар че аз вървях само на три-четири крачки зад него. Индианецът му е забил камата отстрани. После е изчезнал отново, навярно по същия път, по който е дошъл.

— Той спокойно е могъл да наръга и мен с ножа си — изрече на глас мислите си Пит, — ала муската и този път запази сина на баща ми.

— Освен това винаги е голямо преимущество да те смятат за съвсем незначителна личност — подигра го Бил.

— Един ден и една нощ пясъчна буря и — трима убити! — пресметна малкият Джоузеф. Погледна сърдито и възбудено към Адамс. — Не е хубаво това, че сме заседнали тук. Индианците винаги знаят къде могат да ни намерят, докато те самите се стрелкат около нас като комари и никой не може да ги хване. — Трима убити ли, казваш? — повтори Адамс въпросително.

— Ами да, заедно с Джордж! Него забрави ли го? — Може да го е забавила бурята.

— Адамс, не ни будалкай с неща, в които сам не вярваш. — Значи така се отнасят с вас тук тия въшливи червенокожи? — Пит изсумтя под носа си. — А нас ни оставиха на мира през целия път дотук. Чак ни беше страшно.

— Че откъде накъде! То си е съвсем естествено! — подигра го мърлявият малък Джоузеф. — Индианецът храни съответното уважение към господата от форт Рандал!

Гърлата на мъжете останаха сухи, настроението им мрачно, а сънят им беше неспокоен. Бурята продължаваше да се блъска в стените на сградите и в палисадата. Адамс се беше загърнал в своята завивка и лежеше до Том без шапка и обуща. Том не беше вече много млад. Брадата му бе съвсем посивяла. Въртеше се неспокойно насам и натам.

— Ей, Адамс! — започна да досажда той след един час на младия си рус съсед.

— Какво има?

— Трябва ли наистина аз да тръгна утре за Рандал?

— Старият така иска.

— Ако действително получим подкрепление, добре ще бъде. Аз знам какво да им наговоря.

— Най-напред млъкни и спи!

Призори вятърът се успокои. Облаците бяха изчезнали и небесният свод се издигаше син над покритата с пясък и със сняг замръзнала земя.

— Пролетта започва! — рече Пит. Макар че му се удаваше възможност да се върне в свещената земя край Мисури, настроението му беше много мрачно.

Портата се отвори и четиримата ездачи напуснаха форта като куриерска група с двете писма на майора. Прекосиха Ниобрара и поеха към изток-североизток.

Джордж все още не се беше върнал. Всички мислеха за това, ала никой не го споменаваше.

Ездачите оставиха конете да вървят бързо. Покритата с ниска трева земя бе хубава почва за галопиращите коне. Глухо отекваха ударите на копитата им — толкова обичайният шум за прерийните ездачи. Високо горе по небето летяха грабливи птици. Подобната на степ прерия се простираше самотна под утринната светлина. Не се мяркаше нито дивеч, нито ездач, нито се виждаше нечия следа. След като яздиха почти час, четиримата спряха и се огледаха от едно по-високо място наоколо.

Бил Петльобореца посочи към билото на една близка височина:

— Виждате ли да лежи там нещо?

Без да изчака отговор, той се смъкна от коня си, спусна се надолу и после се покатери по склона на близката височинка. Там бързо намери онова, което бе видял вече. Един мъртвец лежеше проснат сред

тревата с лице към земята. Върху гърба на кожената му жилетка се виждаше дупка, нагизнала в кръв. Шапката на мъртвеца лежеше до него. Скалпът бе смъкнат от темето му. Върху кожения му елек победителят бе изрязал с нож един четириъгълник.

Бил не се занима повече с мъртвия си другар. Изтича обратно към коня си и своите трима спътници, не каза нито дума, само очерта във въздуха с ръка един квадрат.

— Пак ли?! — стъписа се Джоузеф.

— Да, пак — изръмжа Бил. Той самият също беше станал съвсем неспокоен и се ядоса още повече, когато Джоузеф показа собствения си страх.

— Какво означава това? Този четириъгълник? — попита Пит. Той не познаваше тази област и нравите на местните хора по отношение на приятелството и човешката вражда.

— Това е знак — промълви Джоузеф. — Сигурно е неговият знак.

— Чий знак? — продължи да настоява Пит.

— Дръж си устата! — сряза го Бил. — Не ми е приятно да назовавам това име. Бях там, когато прободоха баща му, и е възможно той да ме е запомнил до ден днешен!

— Говори ти за Хари! — издрънка мърлявият дребен Джоузеф. — Има пред вид Хари, тая червена свиня, тоя мушкач с нож и убиец из засада!

Ездачите скочиха върху конете си и ги подкараха в бесен галоп. Засега нямаха нито време, нито възможност да разговарят повече.

Когато към пладне все пак решиха да починат и задъвкаха взетата за из път храна, без да палят огън, Пит отново подхвана:

— Какъв е този Хари, дето му викаш червена свиня? Някой метис?

— Чистокръвен дакота! Такъв един, какъвто ти не си могъл да срещнеш при твоя спокоен живот там, навътре в страната, във вашия благословен форт Рандал!

— Брей! Че аз познавам и други области, пък и край Рандал се влачат какви ли не хора… Та, казвате, този Хари търси да ви избива?

— Не само търси, ами както виждаш, си върши занаята с голям успех!

— Проклета свиня и предател е той. — Бил, който бе отказал да говори на тази тема, сега все пак се намеси в разговора. — Преди той беше наш съгледвач по време на строежа на Юниън Пасифик, после обикаляше Блек Хилс и погубваше из засада всички златотърсачи, а сега отново се е върнал в своето племе и ни трови тук живота! Дакота го наричат Токай-ихто. Този престъпник за всичко го бива и с всичко може да се справя. Нашият майор не е съгласен, но аз ви казвам, че Хари Токай-ихто води своите хора много по-добре, отколкото нашият майор — нас! Затова именно нас за нищо не ни бива!

— Такава ли била работата? — Пит всмукна от студената си лула. — Значи вие се нуждаете не само от подкрепление, а и от някой по-млад и енергичен офицер!

— Я ни остави на мира с тия ваши млади офицери! Нали видя какво стана с Уорнър! Трупяса! Не, нямаме нужда ние от лейтенанти. Мъже ни трябват, които да оглеждат внимателно местността и да могат да стрелят. Ние трябва да ги превишаваме числено! Само тогава можем да постигнем нещо! При числено надмощие и глупостта минава.

— И трябва да заловим Хари! — допълни мърлявият Джоузеф. — Каква радост би било за мен да го одера жив!

— Продължавай да си мечтаеш за подобна радост! Жив тоя не можеш го улови! — подигра го Бил раздразнен. — Особено пък ти! Не съм виждал досега охлюв да хване скакалец!

Четиримата ездачи привършиха почивката си. Тръгнаха отново ту тръс, ту в галоп в изток-североизточна посока.

Времето беше благоприятно за тях. Макар през последните февруарски дни студът да ги бе затруднил, сега все пак те бяха предпазени от бурята, снега и пясъка. Пред дулата на пушките им не се мяркаше дивеч. Не се виждаха никъде и следи от индиански групи. Сякаш тук наоколо прерията още не бе открита от човека. Наоколо не се чуваше никакъв звук. След като никой не ги откри през цялата нощ и на втория ден, ездачите привикнаха с мисълта, че вече не ги грози никаква опасност, и се почувствуваха съвсем безгрижни сред тишината и самотата. Ако някой смяташе да ги следва незабележимо, можеше да го стори съвсем лесно.

През последната нощ ездачите си позволиха да поспят само за кратко. Прекосиха два почти пресъхнали потока и продължиха да яздят

все така бързо, та още с изгрев слънце наближиха форт Рандал и Мисури. Многобройните коловози, които вече се мяркаха пред тях, както и шумовете, които достигаха до ушите им, отново ги приобщиха към околния живот. По тези земи край бреговете на голямата река тревата по полето беше по-сочна и стръковете, подали се изпод топящия се сняг над пясъчната степ, бяха по-жилави. Откъм постройките във форта, както и откъм околността на укрепения военен лагер до ушите на ездачите долитаха шумни викове и многогласна човешка врява. Конете усилиха ход от само себе си.

Въпреки ранното годишно време и царящия наоколо все още зимен студ край форта се бяха разположили вече множество хора. Една част от тях бяха белокожи, ловци с оръжие и с капани, скитници, търговци, повечето обаче бяха индианци, пристигнали тук заедно с шатрите, жените и децата си и сякаш разположили се, за да вършат с много пазарлъци търговски сделки с плячкосани зимни кожи. Повечето индианци още от пръв поглед правеха впечатление на полуцивилизовани. Носеха пъстри кърпи на главата, прости басмени ризи, загръщаха раменете си с евтини одеяла и гледаха с безизразни очи. Някои от тях изглеждаха пияни още рано сутринта. Четиримата ездачи минаха с конете си безогледно през разположилите се на земята хора. Който не искаше да го сгазят, трябваше бързо да отскочи встрани.

Самият форт, до който бяха стигнали ездачите, по всичко личеше още отвън, бе много по-голям, по-обширен и по-добре защитен, отколкото станцията край Ниобрара. Тук атмосферата на постоянна заплаха сред пустошта, където все още властвуваха пушките, стрелите и ножовете на дакота, не се чувствуваше. Хората се движеха уверени и спокойни. Ездачите стигнаха до портата. Стражите познаваха Пит със сплескания нос и пуснаха куриерската група да влезе. Вътре във форта новопристигналите веднага видяха с радост зареденото оръдие. Куриерите се обадиха в дежурната стая и тъй като беше още съвсем рано сутринта, предположиха, че ще трябва да почакат доста. За тяхна изненада обаче много скоро ги отправиха към един лейтенант на име Роуч и само след няколко минути те вече стояха в една отоплена, комфортно обзаведена канцелария, която им се стори съвсем необичайна.

Младият лейтенант седеше зад едно бюро на стол с облегалка. Той пое от ръката на Пит писмото, адресирано до коменданта на форт

Рандал, и го отвори, без да се замисли, за което явно бе упълномощен. Докато той четеше, Пит има време да го разгледа по-отблизо. Чипоносият почувствува някак си по-близък този лейтенант Роуч, отколкото саможи-вия и усърден майор Смит. Докато четеше, лейтенантът се бе облегнал спокойно назад. Униформата му бе ушита по поръчка и му стоеше безупречно. Косата му бе старателно разделена на път и загладена с помада. Ноктите на ръцете му бяха добре поддържани. Значи лейтенантът си имаше слабости, от които един умел, дребен по чин човек можеше да се възползува.

Докато лейтенантът четеше писмото на майора, ъглите на устните му се отпуснаха.

— Всичко е напълно ясно. — Той отново сгъна писмото. — Вие имате нужда от подкрепление, патрони и един свестен офицер. Къде е второто писмо, адресирано до полковник Джекмън в Янктон?

Пит извади с готовност и второто облепено с няколко печата писмо от джоба на гърдите си и го показа. Лейтенантът го пое и го повъртя малко в ръцете си. Все пак не посмя да го отвори.

— И неговото съдържание ще е същото — заключи той накрая. — Аз и без това отивам в Янктон и ще предам там лично писмото на полковник Джекмън… Е, добре! — приключи разговора той. — След няколко дни! Ще уговоря всичко с нашия комендант и лично с полковник Джекмън във ваша полза.

Елегантният млад офицер се изправи и нито Пит, нито някой друг от другарите му сметна, че има какво да каже. Пък и за какво ли? Против всички техни очаквания мисията им бе завършила с успех. Още в самото начало им бе обещано подкрепление, което хората край Ниобрара очакваха напразно вече цяла година. Какво можеха да искат повече пратениците? Те вече мечтаеха за дните на почивка, особено пък след този толкова неочакван и бърз успех. Пит, Бил, Джоузеф и Том се оттеглиха в най-добро разположение на духа. Един ординарец на лейтенанта вече бе получил заповед да се погрижи за четиримата мъже.

— Господин лейтенантът ни се подмазва — пошепна Том на Бил Петльобореца. — Сигурно иска да подлее вода на нашия стар честен майор!

Бил, Пит и Джоузеф не споделиха умозаключението на Том.

— Какво ни засяга нас това? Главното е, че тук ще ни хранят, ще ни поят и ще ни дават да пушим няколко дена наред. Роуч, такъв човек ни трябва на нас.

— Дори и да мирише на помада. Какво да се прави, всеки си има слабости.

Ординарецът на лейтенанта беше общително момче и явно достатъчно скучаеше тук, та сега му беше забавно да се занимава с пристигналите от далечната пустош. Напълни им джобовете с тютюн, даде им запаси да се хранят богато, даде им и малко ракия и накрая ги уведоми, че биха могли да се възползуват и от една особена възможност: тъкмо този ден пред портата на форта щяло да се състои състезание на игра на топка със сопи между два отбора на лагеруващите там индианци. Играта на топка със сопи — подобна на хокея — беше обичайна и любима игра за индианските племена, особено за дакота, и те се обучаваха на нея още от малки.

Комендантът бе благоволил да определи парична награда, смятайки, че по този начин ще насърчи желанието за победа на полуцивилизованите индианци и ще създаде още по-голямо забавление на своите отегчени хора. В очакване на състезанието ездачите, дошли от форта край Ниобрара заедно с Пит, бяха оставени да се забавляват сами.

— Кой знае каква гледка ще бъдат тия облечени в парцали червени свине, които има да се щурат и да се блъскат по тревата! — рече отвисоко Пит.

— Дали ще можем да наддаваме? — позаинтересува се мърлявият Джоузеф. — Ако няма да има наддаване, предпочитам да вървя да къркам.

Бил Петльобореца се огледа, търсейки.

— Ето там — впрочем не, там отсреща — нищо ли не забелязваш все още? Мърляво момче Джоузеф, нищо ли не виждаш? Ония двамата там, с окачените през врата табли на корема, там сред тълпата! Изглежда, те събират сумите за наддаването!

Без повече уговорки четиримата мъже се отправиха едновременно към групата, сред която стърчаха двама едри мъжаги. Единият, истински хун, дебел, тлъст, с рядка коса, вече се уговаряше с неколцина кандидати да се включат в наддаването. Той обаче привлече по-слабо вниманието на четиримата ездачи, отколкото вторият

търговец и събирач на суми за наддаването, един чернокос тип, който беше навярно около четиридесетгодишен и обявяваше шумно, че той именно е упълномощеният да събира парите за наддаването. Щом отвореше уста, веднага се виждаше, че всичките му зъби бяха изпадали.

— Бен! — извика му Бил Петльоборека. — Беззъби подозрителни приятелю! Нима и ти си се върнал сред тия ловни райони?

— Както виждаш, многократни Петльоборецо. Ще залагате ли?

— Дай ни някакъв ориентир, Бен! — помъчи се да изкопчи нещо от своя стар познат Бил. — Дай ни някакъв ориентир! Кой тим ще спечели?

— Че аз отде да знам! Вие ще залагате, не аз.

— Дърт мошеник! — Бил беше сърдит. — Ти сигурно знаеш за кого ще заложиш, на нас обаче не искаш да кажеш нищо, за да не намалим случайно твоята печалба!

Сборът от заложените суми от всички участници след приспадане на известен процент за събиращия парите се предаваше на онези, които бяха заложили за победителя. Така че колкото по-малко участници бяха внесли пари за победителя и колкото повече участници загубеха внесеното, толкова по-голяма сума щеше да се изплати на печелившите.

— Ориентирай ни малко! — опита се сега и Пит да уговори събирача на суми. — За сметка на това ние пък ще те поздравим от твоя някогашен блокхаус край Ниобрара, където ти така добре печелеше допреди две години.

— Блокхаусът си е все още там — допълни Том.

— Май ще трябва да дойда да го видя! Все още ли си нямате кръчмар?

— Не само кръчмар си нямаме, ами засега и капка бренди няма!

— Тъй, тъй! Ще трябва да опипам почвата… Та сега какво? Ще залагате ли, или няма?

— Ще ни ориентираш ли в обстановката?

— Че как да ви ориентирам?!

Ездачите вече се ядосаха. По време на разговора Пит се бе огледал дебнещо наоколо.

— Я елате! Виждам един мой приятел, по-добър приятел от тоя беззъб мошеник!

Последван от другарите си, Пит се отправи към един дребен мъж, облечен в пъстро бродирано наметало. Изглежда, подвижните черни очи на другия също бяха забелязали вече приближаващия се Пит.

— Пит, мон ами, добри ми приятелю, дай да те прегърна!

— Луи Канадеца — представи го Пит. — Луи, ние имаме нужда от теб! — рече той без заобикалки. — Тук ще има наддаване. Ние всичките сме бедни дяволи, разполагаме с малко пари и трябва да спечелим. Ориентирай ни в обстановката!

— Да ви ориентирам? Ха! Да ви ориентирам? Искате от мен да ви ориентирам? Със сигурност?

— Със сигурност, човече! Хайде да се съюзим и да заложим с обща сума!

— С обща сума? О! Чипоноси Пит, гарантираш ли за приятелите си?

— Гарантирам.

— Много добре, веднага ще се ориентираме! — въодушеви се Канадеца, който говореше доста лошо английски. — Елате, приятели! Ще ви отведа при оня, който знае как ще стане всичко! При капитана на синия отбор!

Малката група мъже отново потегли. Целият лагер пред портата на форта вече беше на крака и петимата мъже се заеха да си проправят път сред навалицата.

Тъкмо размерваха полето за състезанието. Две шатри бяха опънати една срещу друга и щяха да служат за врати. Край вратите вече се събираха двата отбора. Подвижният дребен канадец поведе съпровождащите го мъже към северната врата. Сред група индиански играчи, които се бяха насъбрали вече и държаха сопите си, се виждаше един огромен негър. Той тъкмо инструктираше с буйни ръкомахания съотборниците си индианци.

— Хей! Боби! — подвикна му Канадеца. — Боби! Негърът погледна към приближаващата се група. Том без шапка и обуща ококори широко очи.

— Кого виждам? Та това е… та това е…

При възклицанието на Том мускулите на одухотвореното интелигентно лице на африканеца се раздвижиха за част от секундата, сякаш той беше неприятно изненадан, може би дори силно изплашен. Но всичко трая толкова кратко, че четиримата ездачи, та дори и самият Том нищо не забелязаха.

Взел бързо решение, негърът разбута кръга от заобикалящи го мъже. С един висок скок се прехвърли през още неколцина други, които му препречваха пътя, и вече стоеше пред Том, прегърна със силните си ръце брадатия мъж и го притисна до гърдите си.

— Том без шапка и обуща! Ама наистина! Какво виждат щастливите ми очи? Том е дошъл! Том без шапка и обуща! Том е дошъл с шапка и обуща!

От буйната прегръдка Том едва не се задуши.

— Къдрокоси Чапа — изгъргори той, — Къдрокоси Чапа! Ще ме удушиш! Откъде изникна пък ти? Нима не си вече при…

Негърът продължаваше отново и отново да целува объркания и полузадушаващ се мъж.

— Том, виж, че се видяхме отново! Том си има шапка! Том си има обуща!

— Имам де, имам! — Том се помъчи да се измъкне от тази толкова бурна прегръдка. — Кажи ми най-сетне…

— Том е дошъл! Том е дошъл!

— Вразуми се най-после, Къдрокоси Чапа? — извика Том. — Съвсем ще ме задушиш!

Негърът пусна мъжа от прегръдката си и загледа любезно стария пограничен жител.

— Том е пристигнал!

Том оправи шапката на главата си, пое си дълбоко въздух и попита:

— Значи това наистина си ти, Къдрокоси Чапа! Откъде попадна тук? Мислех, че живееш с Мечата орда?

Пит се сепна.

— Какво чуват ушите ми? С мечите бандити?

— Ние двамата там се запознахме — обясни Том съвсем спокойно. — Когато бях по едно време пленник на това прочуто племе на дакота-титон-оглала.

— А сега? — Пит си остана все така подозрителен.

— О, Том! О, Том! — продължи да възклицава атлетично сложеният негър с любезното лице. — О, Том, наистина, аз вече не мечи бандит! Боби никога вече мечи бандит! Не, не!

— А защо не? — осведоми се Пит все още недоверчиво.

— Непознат бял човек с малък нос не ми вярва? Том обаче вярва мене! Какво видя Том в моята шатра, когато беше при мене? Седем жени! Седем жени и нещастния Боби! Боби избягал!

Ездачите от форта край Ниобрара се разсмяха.

— Така беше — потвърди Том. — Твърде много вдовици и сираци има сред оная прочута банда. Много мъже са избити по време на непрекъснатите боеве и при лов, а гладните гърла си остават в шатрите. Когато мен ме плениха, и аз трябваше да се оженя за такава една вдовица. Но скоро избягах. Значи и ти си избягал от твоите седем баби, лели и племенници, Къдрокоси? Поздравявам те! Значи не си вече хитрият Чапа[3], а си станал наш Боби!

Двамата отново се прегърнаха.

— Няма ли най-после да разрешим нашия въпрос? — Пит мислеше за наддаването и вече бе станал съвсем нетърпелив.

— Слушай, Боби, ти си капитан на единия отбор, нали, на сините?

— Капитан съм! Капитан съм!

— Е, и? Твоят отбор ли ще победи?

— Искаш да направя да победи?

— Какво означава това? Нима не играете честно?

— Честно, честно, съвсем истински!

— Знаеш ли как играе червеният отбор? Кой е капитан там? Познаваш ли го?

— Ето го, стои там! Огромен индианец. От племето понка! Погледите се насочиха към индианеца, който стоеше близо до отсрещната врата на игрището. Той беше висок, много строен, облечен в цветни памучни дрехи, ала не без вкус. Дългите си синьочерни коси беше сплел на плитки. Изпитото му лице беше цялото изрисувано. Боите бяха нанесени на толкова дебел слой, че чертите на лицето му изобщо не можеха да се видят. В колана му бе затъкнат револвер. Освен него той нямаше друго оръжие. В ръката си държеше сопата, която бе извита като стик за хокей. Недалеч от него стояха групата индианци от неговия отбор.

— Какво знаеш за него и за хората му? — продължи да разпитва настойчиво Пит негъра.

— Не знам, приятели мои, как ще иска да играе понката Джек. Ако има настроение да играе добре, ще ме победи. Ако настроение лошо, аз вкара топката в неговата врата.

— Лошо настроение! Добро настроение! Лошо настроение, добро настроение! Нима най-напред ще хвърляме заровете, за да разберем какво ще бъде настроението на някакъв индианец?! Нима никой не може да нареди на тоя тип как трябва да играе?!

Атлетът Боби вдигна рамене чак до ушите си.

— Никой не може да му каже! Джек от племето понка прави, каквото той реши. Да го помоля ли да ни ориентира?

— Вие, двамата капитани, трябва да уговорите това помежду си! — предложи Пит. — Печалбата ще делим!

Негърът поклати глава и перлените му зъби блеснаха.

— Индианци винаги упорити! Но вие мои приятели! Ще опитам да говоря с понка!

Така състоящата се вече от шестима мъже група заобиколи игрището и се приближи към другия отбор.

Стройният понка следеше с поглед идващите към него мъже. Държеше сопата за игра в дясната си ръка и леко я полюшваше. От синьочерните рисунки изразът на лицето му беше съвсем неуловим. От играещата си със сопата ръка обаче, от стойката на раменете и от леко наведената на една страна глава се излъчваше подчертано високомерие и доста нехайно любопитство.

— Джек — заговори Къдрокосия Чапа индианеца, — тези петима уважавани джентълмени те молят за малко внимание! Те искат да заложат за един от нас. Да спечелят нещо, да се поразвеселят, преди тези четиримата да се върнат обратно във форта край Ниобрара… Съгласен ли си да им дадеш някакъв съвет?

Стройният понка престана да полюлява сопата си и остана за миг неподвижен. Пит впери поглед в синьочерно изрисуваното лице, в тази маска на човек, зад която дори погледът бе скрит под спуснатите клепачи. Усети неочаквано студени тръпки по гърба си и несъзнателно хвана муската на гърдите си. Не му остана време обаче да се замисли какво го беше изплашило, защото в този миг индианецът отвърна тихо:

— Боби ще бъде победител.

Каза това и като се извърна на другата страна, напусна шестимата мъже и отиде да разпределя играчите от своя отбор.

Четиримата ездачи се спогледаха смаяни.

— Бре, че бързо се уреди всичко! — възкликна дребният Джоузеф. — Тук, в Рандал, всичко ни върви като по вода! Още след изгрев слънце ни прие лейтенантът… Вече ни обещаха подкрепление… И сега пък веднага ни обявиха крайния резултат! Какво преимущество ще има този понка, ако те остави ти да спечелиш, Боби?

Негърът се усмихна смутено.

— Джек от племето понка има добро настроение и е приятел на Боби!

— Иди ги разбери!

— Бързо, бързо! Сега трябва да действуваме веднага! промълви Пит. — Ще трябва да разкажем на всички, че този понка Джек ще победи! Тогава сумата, която ще спечелим, ако заложим за Боби, значително ще нарасне. Боби, ти си истинско злато!

В този миг зеещите ноздри на Пит изглеждаха доброжелателни. Той бе подушил пари.

Шестимата се разделиха, за да отидат да организират измамата за наддаването. Малко преди да започне играта, те се срещнаха отново и събраха всички пари, които изобщо имаха в себе си. Избраха Луи Канадеца за отговорник по залагането на цялата група. Боби даде изненадващо голяма сума.

— Къдрокоси Боби! — възкликна учудено и укоризнено Том. — Откъде имаш толкова много пари? Да не си станал крадец?

— Том без шапка и без обуща! Просто направих малко търговия.

— Бързо си се научил да търгуваш.

Луи Канадеца не отиде със събраните пари при беззъбия Бен, който бе ядосал ездачите от форта край Ниобрара, а внесе цялата сума за залагането при Джони, едрия дебел търговец с рядката коса, и то в последния момент преди започването на състезанието, за да не могат останалите залагащи да се съобразят с тях.

Негърът се отправи към своя отбор, който се състоеше от тридесетима мъже. Състезанието започна. Удариха твърдата малка топка и тя полетя по тревистата почва. Играчите бягаха сръчно и бързо. Прелитаха един край друг и си отнемаха топката изпод сопата.

Боби и Джек стояха все още настрана, ала за познавачите вече беше ясно колко много бързина, сръчност и съобразителност се крият у тези двама играчи. Тълпата от зяпачи бързо се увеличи. Заложилите за крайния резултат зрители насърчаваха своите играчи. Подир войниците откъм голямата порта дойдоха и офицерите. Пристигаха един по един, за да проследят все повече оживяващата се игра.

Всички бяха силно изненадани какви добри отбори бяха сформирали Боби и Джек от пъстро облечените, окъсани и пиещи много индианци, разположили се край форта. И сред индианците, които бяха само зрители, неочаквано пламна гордост, като гледаха колко добре играеха техните побратими. Измежду тях спонтанно се оформи група от пазители на реда, които не позволяваха на зрителите да прекрачват границите на игралното поле.

Двамата капитани на отбори се въодушевиха също и играеха превъзходно.

— Боби! Боби!

— Джек! Джек!

— Ама че играят тия! — въодушеви се Луи Канадеца. — Трябваше и аз да участвувам!

След като бяха вкарани първите три гола и резултатът беше 2:1 за червения отбор, почти цели два часа нито един от отборите не можа да вкара гол във вратата на противника.

Беше предвидено състезанието да продължи до смрачаване. Към обяд обявиха първата по — дълга почивка. Резултат все още беше 2:1.

Тъй като стройният понка Джек изчезна още щом обявиха почивката, Боби стана център на вниманието и всеобщото любопитство. Той даваше едно подир друго интервюта на изненадените зрители и усърдни участници в залагането. Дори комендантът и елегантният лейтенант Роуч не сметнаха, че е под достойнството им да заговорят „негъра“. Всички обсъждаха големите възможности на играчите и от двата отбора. Боби насъбра цял куп пури и цигари и даваше щедро противоречиви предсказания за изхода на състезанието. Когато играчите си отпочинаха и играта трябваше да започне отново, индианецът се появи на минутата на мястото си.

— А Джек и Боби, изглежда, дори не се и запотиха! — възкликна един драгун със завист. — Такова сърце и такива мускули да можеше да има човек! Направо невероятно!

Играта ставаше все по-пристрастена. Зрителите съпровождаха със силни викове бързия бяг на играчите, изненадващите им движения. Комендантът бе заложил за Джек, а лейтенантът — за Боби, тъй като мърлявият Джоузеф му бе издал предвидения резултат. Когато след три часа все още не бе вкаран нов гол и дадоха междинна почивка, възбудените зрители изглеждаха по-изморени от самите играчи.

Боби подскачаше на място, за да се отпуснат мускулите на краката му, и се смееше. Явно беше в добро настроение. Джек се просна в тревата зад вратата на своя син отбор и изчезна по този начин от полезрението на блъскащите се помежду си и говорещи един през друг зрители. Когато отиде зад вратата обаче, Пит не завари там Джек. Огледа се и из един път забеляза индианеца, когото търсеше с поглед, да идва спокойно откъм портата на форта. Цигарата, която той пушеше, разнасяше фин аромат.

— Откъде ли я е задигнал! — рече укоризнено безносият. Не му се удаде да направи друга забележка обаче, тъй като играта започна отново.

Джек тичаше удивително бързо и още в началото неговият отбор вкара два гола. Комендантът на форта аплодира гръмко. След това обаче Боби и червеният отбор побързаха да си наваксат загубата. Негърът беше непрекъснато заедно с отбора си пред вратата на противника.

Съдия на играта нямаше. Пазителите на реда се налагаха на зрителите, ала нямаха никакъв авторитет пред самите играчи. Те сами определяха правилата на играта, Към края страстите се разпалиха. Играчите започнаха да се блъскат и борят и лейтенант Роуч стана доста нервен, когато виковете на играещите мъже преминаха в бойни възгласи на тичащите подир топката противникови отбори. Боби и Джек обаче не загубиха самообладание. Спазвайки явно правилата на играта, те разтърваваха скупчилите се играчи, които направо се бореха.

Когато се смрачи, бе вкаран последният гол. Боби спечели с 5:4.

Последваха доста слаби овации. Твърде много зрители бяха заложили за Джек и сега бяха разочаровани. Съотношението на сумите, заложени за Боби, бе 83:10. Групата от шестимата залагащи прибра с голямо удоволствие полагащите й се пари; лейтенантът също беше доволен. Изморените играчи се прибраха в своите шатри. Войниците и офицерите се оттеглиха във форта.

— Би трябвало да не изпускаме из очи двамата капитани — каза комендантът на Роуч, — може би бихме могли да ги използуваме като бегачи за нас.

Пит също чу тези думи.

В качеството си на подчинен Роуч не изказа гласно мнението си пред своя началник, макар неговото предложение да не му беше приятно. Пит обаче реши да подкрепи предложението на коменданта пред Роуч. След като двамата командири на отборите бяха удържали на думата си и Пит прибра печалбата, той забрави изпитания преди това ужас пред индианеца.

Влачейки парчета лед, Мисури течеше в своето широко легло. Звездите потрепваха, нощният вятър беше леден. Оставените на открито коне се притискаха един до друг, за да се стоплят. Войниците се прибраха в своите помещения. Постовите отново напрегнаха погледи. Лейтенант Роуч разбра с ужас, че беше забравил да заключи стаята си. Ала вътре всичко изглеждаше непобутнато, не липсваше нищо освен една от най-хубавите му цигари. Но може би той не ги бе преброил преди това правилно. Сам си внуши, че действително са му били останали от тази кутия само осем цигари, преди да излезе от стаята, и си отдъхна облекчено.

Срещу Джек бяха отправени многобройни укоризнени и негодуващи забележки, че накрая започнал да играе отпуснато и с това обезсърчил целия си отбор. Стройният понка обаче явно не се интересуваше нито от мнението на своите съотборници, нито пък на зрителите. Прие от Боби още няколко хубави цигари. Отхвърли поканата на Пит да пийнат нещо заедно, отвръщайки, че е уморен и иска да спи. Пари не взе никакви. Изобщо не беше залагал.

— Капризен боядисан чудак! — обобщи Бил всеобщото мнение.

Пит се развихри; държеше се като благодетел и изхарчи в кръчмата на форта цялата спечелена от залагането сума за бренди. След полунощ той и тримата ездачи от форта край Ниобрара се настаниха за нощувка в едно войнишко помещение. Спокойни, че ги очакват няколко дни почивка, те заспаха и захъркаха доволно. За момента ужасите на живота сред прериятa бяха далеч от тях.

Когато нощта мина и слънцето изгря наново, малката група драгуни вече чакаха на конете си пред голямата порта, готови да потеглят към Янктон. Пит, който също седеше на коня си, държеше за юздата готов врания кон на лейтенант Роуч. Пред малката група чакаха Джек и Боби. Пит, който се смяташе за куриер и нямаше желание да го изпращат повече на разузнаване, още на закуска бе подхвърлил на лейтенант Роуч, че е добре да последва съвета на комендантa на лагера и да наеме негъра и стройния понка за бегачи и съгледвачи. Макар да предполагаха, че по пътя от форт Рандал до Янктон на брега на Мисури не ги заплашват никакви опасности, все пак докладните записки на майор Смит бяха събудили у елегантния лейтенант чувството, че се намира близо до границата. Затова съветът на Пит тази сутрин бе посрещнат благосклонно от Роуч.

Къдрокосият Боби, атлетично сложеният любезен негър, стоеше в очакване до Пит и до коня на лейтенанта и гледаше към портата, откъдето трябваше да дойде Роуч. В този миг се чуха и стъпките на лейтенанта. Роуч отвърна на поздрава на стражата със своя небрежно разглезен тон, приближи се и скочи върху седлото на врания си кон с леко движение, подчертаващо още по-добре елегантната му външност. Подкарвайки коня, той даде знак с камшика си на двамата съгледвачи да тръгват. Като на роби. У Боб из един път се събудиха спомените от тежкото му детство. Белегът от камшик върху тялото му пламна отново и ако лейтенант Роуч си бе направил труда да погледне в лицето на младия мъж, в същия този миг той нямаше да види в него никаква любезност. Подобен опит да разгадае израза на лицето на стройния понка обаче и сега би останал безуспешен. Индианецът бе изчакал равнодушно идването на лейтенанта. Преди още Роуч да замахне с камшика, той бе започнал да тича. Лицето на индианеца отново старателно бе покрито цялото с гъсто положени черни, сини и бели краски. Докато Боби тичаше гол от кръста нагоре, Джек не беше свалил ризата си и дори се бе наметнал с пончо.

Джек тичаше пръв и Боби го следваше по петите. С дългите си мускулести крака индианецът беше превъзходен бегач, но и негърът не му отстъпваше. Двамата побягнаха с темпото на препускащи коне, което можеха да издържат часове наред. От време на време те изтичваха по-напред, за да обгледат местността, през която трябваше

да мине групата ездачи. Пит и Роуч бяха напълно доволни от тези двама бегачи и съгледвачи.

Свежият утринен полъх повяваше над хълмистата местност.

Лейтенант Роуч се наслаждаваше на утрото в най-добро разположение на духа. Надяваше се, че ще има успех пред полковник Джекмън, който беше в добри приятелски отношения с бащата на лейтенанта. Освен това той трябваше да предаде в Янктон поздрави на съпругата на своя непосредствен началник, госпожа Джоунс, и накрая Антъни Роуч знаеше, че неговата годеница Кейт Смит, дъщерята на майор Смит, вече бе пристигнала в Янктон.

Янктон се намираше в южната част на територията на племената на дакота, по североизточното течение на Мисури. Градът беше все още малък и имаше изглед едва след десетина години да се превърне в главен град на новосъздаващия се щат. Заможните и свързани с политическите и военните задължения на съпрузите или бащите си семейства се бяха настанили заедно в един квартал. По това време в една частна къща на този квартал обитателите тъкмо вечеряха. Залязващото слънце все още блестеше над малката градинка, в която лехите с цветя още бяха покрити. Лъчите на слънцето влизаха през блестящите стъкла на прозорците и се плъзгаха по атлазената покривка на масата, по сребърните прибори и по блестящия бял порцелан на софрата. Две възрастни дами и една девойка седяха около кръглата маса.

— Колко много се радвам за теб, мила Кейт, задето ще имаш възможност да се срещнеш тук със своя годеник! — Домакинята госпожа Джоунс беше пълна, хранеща се с апетит жена, обичаща хората.

— Колко е прекрасно от ваша страна, че искате да ми дадете възможност да се видя отново с Антъни! — отвърна девойката чинно и побърза да подаде на втората възрастна и по-малко човеколюбива на вид дама солничката.

— Това съвсем не е сигурно още! — подхвърли втората дама, чието набръчкано лице бе силно напудрено.

— Естествено, лельо Бети — отвърна бледата девойка, — но аз ще понеса твърдо разочарованието, ако не мога да се видя с Антъни.

— Твърдостта е повече мъжка черта, Кейт — рече укоризнено лелята. — Не бих сметнала това за недостойно, ако веднъж поне

изразиш като млада девойка някое свое чувство с пролята сълза. Често се държиш твърде студено.

— Естествено, лельо Бети, ще помисля по този въпрос.

— Кейт, не бъди толкова сериозна — възкликна пълната домакиня. — Ако дойде, господин Роуч ще иска да завари тук една весела годеница! И недей да се безпокоиш за нищо! Ако той не може да дойде в Янктон, ще наредя да впрегнат кабриолета и ще заминем за Рандал!

— За бога! — Леля Бети почервеня от уплаха. — Надявам се, няма да минем през прериятa?

— Тук отсечката е напълно безопасна, мила братовчедке, и пътуването ни ще бъде чудесно удоволствие! Ние имаме нов кабриолет с четири впряга; сякаш летиш с него!

— Но ние не можем да приемем, мила братовчедке, заради нас вие…

— Но, мила моя Бети, за мен самата ще бъде най-голямо удоволствие да предприема подобно пътуване с новия ни кабриолет и да изненадам своя съпруг във форт Рандал! Да, действително, той много обича такива изненади!

Дамите преминаха към топлия пудинг.

По време на настъпилата поради това пауза в разговора всички наостриха слух към конския тропот, който се разнесе по прашната улица. Кейт седеше с лице към прозореца и можеше да вижда улицата. Тя бе заела това място, защото тук лъчите на вечерното слънце силно дразнеха очите, поради което двете възрастни дами го бяха избягнали. Преди да се появи малката група конници с нейния лейтенант, Кейт забеляза на улицата най-напред двама бегачи.

В очите на девойката все още се четеше истински ужас, когато навън лейтенант Антъни Роуч се наведе малко от врания си кон и поздрави през прозореца седящите вътре жени. Лейтенантът леко се стресна, тъй като не знаеше дали ужасът на годеницата му не е предизвикан от неговата поява. Двете възрастни дами кимнаха и поздравленията им още звучаха, когато драгуните и техният лейтенант отдавна вече бяха изчезнали.

Кейт се бе поовладяла малко, когато вниманието на седящите на трапезата отново се насочи към нея.

— Колко е прекрасно! — възкликна госпожа Джоунс. — Веднага ще наредя да уведомят лейтенант Роуч, че може да дойде да ни посети! — Тя позвъни и даде нарежданията си на една чернокожа прислужница.

— Кейт — попита след това тя, — какво те изплаши така? Ти пребледня изведнъж!

— Нищо…

— Довери ми се, дете!

— Моля да ме извините. Много съм глупава. Преди групата с Антъни минаха двама бегачи. Единият от тях беше индианец.

— Но тук, край Мисури, това е обикновена гледка. — Настроението на домакинята леко се бе помрачило.

— Той така страшно си беше изрисувал лицето!

— Ще трябва да накарат тези хора да се отучат от това! То, разбира се, е езическо невежество. Кажи на своя годеник, мила Кейт, да заповяда на този човек да си измие лицето и той ще го стори. Няма вече „магьосници“. Те съществуват още само в романите на господин Купър! Нима не си истински щастлива, че ще видиш отново своя годеник, Кейт?

— Напълно.

— Кога ще бъде сватбата ви?

Девойката погледна несигурно към леля Бети.

— Не много скоро, не много скоро! — отвърна лелята. — Кейт и Антъни са сгодени едва от една година. Смятам, че най-правилно е срокът на един годеж да бъде три години, така е най-правилно.

Девойката подтисна една въздишка и госпожа Джоунс наблюдаваше Кейт със съчувствие. Девойката беше вече двадесетгодишна. Крайно време беше да се омъжи, ала леля Бети навярно не искаше да се лиши от послушната си безплатна прислужница. Кейт бе станала бедна, откакто фермата на дядо й бе изгорена заедно с нивите и всички сгради по време на въстанието на източните дакота през 1862 година. Бащата на Кейт, майор Смит, не бе успял да направи кариера и заможната собственица на воденица и овдовяла леля Бети изискваше от своята бъдеща наследница да я обслужва от ранно утро до късна вечер. Всичко това мина сега през ума на домакинята, ала тя не каза нищо.

Един час след разговора на дамите по време на вечерята лейтенант Антъни Роуч бързаше окрилен към малката къща. Помоли да го извинят заради посещението му в този необичаен час, представи се за много щастлив, оживен от радостта от срещата, каза няколко подходящи за случая ласкателства на двете възрастни дами, особено на леля Бети с богатото наследство, и чак тогава поздрави годеницата си. Веднага усети колко студена бе ръката на Кейт. Направи му впечатление също така, че девойката изглеждаше бледа и че около устните й се бяха врязали първите малки гънчици на умора и разочарование. Остана недоволен от това, защото искаше заедно с голямото наследство да спечели и една хубава и жизнерадостна булка, която няма да му дотяга с капризи. Реши да разбере повода за бледността и студенината на Кейт и се съюзи за целта с госпожа Джоунс. Домакинята успя да отведе леля Бети за няколко минути в едно друго помещение и годениците останаха за малко сами.

— Кога ще бъде сватбата ни? — попита Роуч веднага годеницата си. — Говори ли вече с леля Бети?

— Да, говорих — отвърна Кейт бавно, със съвсем различен, малко по-дълбок глас, отколкото разговаряше обикновено с леля си. — Леля Бети ще даде съгласието си най-рано след две години.

— Но това е безразсъдство! Щуротия! Затова си толкова бледа, разбирам! Какво можем да сторим ние двамата?

— Не би ли желал да разговаряш сам с леля Бети, Антъни? Ти си по-опитен от мен. Татко би бил съгласен веднага да се оженим.

— Хм, да, да, виждам, че ще трябва сам да се заема с тази работа. Значи баща ти е съгласен? Чудесно! Тогава… хм… вие трите ще дойдете на посещение във форт Рандал, нали?

— Госпожа Джоунс има голямо желание. Иска да изпробва новия им кабриолет и да изненада съпруга си във форта.

— Аз ще се погрижа това посещение да се осъществи. Ще съпроводя колата ви с моите драгуни чак до Рандал. Няколко дни по-късно ще се отправя от форт Рандал с една колона с боеприпаси към Ниобрара при баща ти. Кейт, ще дойдеш ли с мен там? Тъкмо ще вземем благословията на баща ти! Тогава леля Бети няма да може да ни създава повече трудности! Смятам, че няма да те лиши от наследство заради подобна твоя постъпка?

— Антъни! Антъни! — Кръвта букна чак до слепоочията на девойката, фигурата й се изопна. Тя не желаеше нищо по-силно от края на безрадостното си съществуване край богатата леля.

— Ето така ми харесваш, Кейт! Значи решено! Разбира се, леля Бети не бива да подразбере нищо. Няма да си вземаш рокля за езда, като тръгнеш за Рандал; ще пътуваш в кабриолета заедно с двете възрастни дами като покорна племенница, а за всичко останало ще се погрижа аз!

Роуч отстъпи крачка назад, тъй като вратата на съседната стая се отвори. Госпожа Джоунс и леля Бети се върнаха отново.

— Господин Роуч! — подхвана домакинята със своя възбуден глас. — Надявам се, че сте стигнали до съгласие с вашата годеница тя да приеме моята покана и да дойде заедно с нас в Рандал?

— Не само това, госпожо Джоунс, ами аз лично ще придружа вашия кабриолет заедно с моите драгуни до форт Рандал!

— Колко любезно и колко прекрасно! Каква чудесна идея! Нали, Бети?

— Няма да е зле — отвърна запитаната доста по-сдържано, но явно успокоена.

— Впрочем — госпожа Джоунс също се усмихна — ще се наложи, господин Роуч, да заповядате на своя индиански бегач да изтрие боята от лицето си. Изрисуваната му физиономия твърде силно изплаши вашата годеница.

Роуч отвърна с любезна, малко принудена усмивка:

— Кейт е смела по природа. Не се съмнявам, че скоро ще свикне с атмосферата в Дивия Запад!

Сутринта след тази среща лейтенант Роуч се отправи в определения час към полковник Джекмън. Той умееше да се държи коректно, почтително, но не и раболепно и при вида на този лейтенант смръщените черти на лицето на полковника се поотпуснаха. Роуч подаде запечатания с восък и печат плик от майор Смит.

Кабинетът на полковника беше много светъл, все още зимният ден навън беше съвсем ясен и полковник Джекмън нямаше нужда от лупа, за да разчете едрия, ясен и силно заострен почерк на майор Смит.

Колкото видът на писмото да му хареса обаче, толкова по-малко му се понрави съдържанието му.

— Постоянно и непрекъснато все същите оплаквания и молби! Аз не съм нито сляп, нито глух. Но и майор Смит трябва да разбере най-после, че чрез непрекъснатото повторение едни и същи оплаквания няма да ми се сторят нито нови, нито по-убедителни. Та какво ще предприемем сега, лейтенант Роуч? Аз имам заповед: хората от племето дакота трябва да бъдат затворени в определените за тях резервати! Значи трябва да ги натикаме там! Също и тия няколко малки банди в околностите на Ниобрара, с които Смит, непонятно защо, все още не може да се справи.

— Тъй вярно. Разрешавате ли едно предложение?

— Моля. И вие там, във форт Рандал, сигурно имате мнение по въпроса.

— Тъй вярно. Ние в Рандал можем сега да се лишим от някой и друг войник и да го изпратим като подкрепление на форта край Ниобрара. Естествено, заедно със съответните муниции и продоволствие. Аз съм готов да поема един такъв транспорт и да остана край Ниобрара, докато най-после се възцари ред и в този несигурен край.

— Браво, Роуч! Такива искам да бъдат нашите млади офицери! Вие напълно приличате на своя високо ценен от мен баща! Ще пиша съответно по този повод на коменданта в Рандал. И още нещо: Как преценявате вие причината за непрекъснатите ни неуспехи във форта край Ниобрара? Хората са малко или… хм… искам да кажа… твърде малка е съобразителността и енергичността на коменданта?

— Не бих си позволил да давам мнение по въпроса! — Роуч гледаше надолу към върховете на ботушите си. — И все пак до известна степен, ако вземем пред вид мнението на обикновените войници и на охраната — хората искат да бъдат командувани по-добре. Та това е същинска лудница! Да оставят един дребен военен вожд, някакъв си индиански предводител на банда, който сигурно не разполага с повече хора, отколкото майор Смит… да оставят такъв един червенокож негодник да се налага с номерата, които непрекъснато ни играе, докато ние от своя страна… какво да ви кажа, се задоволяваме в най-добрия случай да изпровождаме с успех някое и друго молителско писмо през прериятa!

— Такова е и моето мнение, Роуч, точно такова! Впрочем напоследък аз спечелих един нов, опитен в живота тук, на Запад, съветник. Нарича се Фред Кларк. Истински хитрец! Но може да ни бъде полезен. Той предлага да подсилим форта, да изпратим там някой млад, енергичен офицер и след това, като стреснем оня дакота, тоя червенокож негодяй, този… Хари, да, Хари, да го заловим! Преди той е бил разузнавач при нас. Ние можем да го обесим за предателство, ако сметнем това за целесъобразно.

— Прекрасно! Аз ще преценя всички възможности в това отношение.

— Добре. Сега ще издиктувам писмата. Моля, елате отново след един час!

Роуч се оттегли. Щом се отдалечи достатъчно, за да не го чуе полковникът, лейтенантът започна да си подсвирква доволен. Пътят на неговата кариера се откриваше чист пред него.

— След един час — каза той на Пит, който го очакваше — ще получим всичко, каквото поискаме! След един час ти ще тръгнеш към форта с писмата на полковник Джекмън. Аз самият ще те настигна след няколко дни заедно с нашите драгуни. Ще трябва да съпроводя съпругата на майор Джоунс до Рандал.

— А кой ще съпровожда мен и писмата, скрити в джоба от лосова кожа на гърдите ми?

Роуч се направи, че не е чул твърде интимния тон, тъй като и неговата съвест не беше съвсем чиста.

— Ти можеш да вземеш двамата бегачи Джек и Боби. И без това дамите са се изплашили от изрисуваното лице на Джек. Те искат индианецът да си измие лицето! — Роуч се закашля, за да не се разсмее непристойно.

Пит изгрухтя от удоволствие.

— А, само това не! — рече той. — Свинята си носи мръсотията, индианецът ходи боядисан. Иначе и двамата стават непоносими. И така, аз ще взема Джек и Боби със себе си.

Един час по-късно изпълниха уговореното. Пит получи две написани от краснописец и подписани от полковник Джекмън, подпечатани на много места писма, които трябваше да отнесе като доверен бърз куриер във форт Рандал.

Чипоносият изкара коня си. Двамата бегачи бяха пренощували в конюшнята и вече бяха готови за път. Пит им заобяснява многословно какви успехи бил пожънал лейтенант Роуч пред полковник Джекмън и че във форта край Ниобрара щяло да пристигне силно подкрепление. Боби приветствува, както се полага, постигнатия успех. Джек от племето понка, изглежда, бе разбрал твърде малко от приказките на Пит или въобще не бе проявил интерес и явно не се засягаше от това, че куриерът ездач може да го сметне за глупав и високомерен.

На идване от Рандал в Янктон куриерската група бе прекосила Мисури при Рандал и бе пресякла по този начин завоя на реката. Сега Пит заяви, че искал да преминат реката близо до Янктон и да заобиколят завоя на Мисури. Тъй като това беше съвсем безполезно и щеше да коства загуба на доста време, той призна накрая на Боб, че се бил нагърбил да извърши някакви дребни лични услуги за градчето Ниобрара и затова избрал този заобиколен път. Бегачите нямаха какво да възразят. Дали се подчиниха доброволно, или не, не се разбра; пък и това никак не интересуваше Пит. Щом като лейтенант Роуч щеше да свърже личните си интереси със служебните, защо и дребната риба Пит със сплескания нос поне за известно време да не бъде господар сам на себе си?

Придружен от двамата бегачи, куриерът стигна до брега на Мисури, където трябваше да се прехвърлят със сал.

По време на престоя на куриерската група в Янктон видът на реката твърде се беше променил, тя беше силно придошла. Глиненожълтите води се плискаха високо нагоре по бреговете. Ледоходът беше застрашителен. И по повърхността на реката се виждаха водовъртежи, които бяха твърде опасни за преминаването на плавателни съдове. Моторният сал беше спрял на източния бряг. Салджията пушеше. Двамата му помощници — високо израсли, съвсем млади момчета, облечени в сини панталони и раирани якета — се изтягаха на тревата край него. Никой не даваше вид, че смята да предприема пътуване.

Когато Пит пристигна заедно с Боб и Джек на брега, там вече чакаха двама пътници. Отначало двете групи мъже стояха спокойно на мостика и чакаха заедно. Двамата пътници, които бяха пристигнали първи, привличаха погледите с външния си вид. Единият от тях беше белокож, другият — индианец. И двамата бяха облечени много

изискано и чисто, белият — в каубойски дрехи, ала от скъпа мека кожа, а индианецът — по индиански обичай; той беше обут в кожени панталони с гамаши и с ресни по шевовете, а отгоре имаше дълга кожена, красиво бродирана дреха и огърлица от злато и скъпоценни камъни. Край тях стояха чистокръвните им коне. Индианецът водеше и един катър с багажа им.

— Е — рече най-после салджията, като изгледа петимата клиенти и избута лулата си в ъгъла на устата. — Кой от вас иска непременно да се удави? Аз не.

— Ние трябва да се прехвърлим отсреща! — възкликна Пит. — Военна заповед!

— Предайте заповедта си на реката! — отвърна салджията, несмущаван от нищо. — Може пък ледоходът да ви послуша! — Той посочи с палец през рамото си към носещите се надолу ледени блокове и завирените места. — Вашият военен началник ще плати ли нов сал и пенсия на вдовицата ми?

— Я стига си приказвал глупости! Трябва веднага да се прехвърлим оттатък! — Пит мислеше за своите дребни лични задължения и не искаше да се откаже от тях.

Добре облеченият господин извади портфейла си.

— Колко искате, за да ни прекарате оттатък?

— Хм, хм. — Салджията назова десетократна цена. — И то за всеки поотделно! — добави той и се огледа наоколо.

Несъзнателно всички погледи последваха неговия, за да разберат какво смятат останалите пътници. Всеки от чакащите изгледа изпитателно останалите един по един. При това добре облеченият индианец, чието лице не бе изрисувано, изглежда, неочаквано се изплаши от нещо. Не каза обаче нито дума, само се извърна на другата страна и зарея поглед над водата.

— Хайде, какво чакаме! — настоя Пит. — Боби! Ти спечели от залагането и освен това ти дадоха и награда като победител! Ти ще платиш за трима ни!

— Не, не и не! Не плаща! Всичко изпил.

— Какво, всичко си изпил? Ти с всичкия си ли си?

— Съвсем с всичкия!

— През следващите дни положението за движение по реката ще се подобри ли, или ще се влоши? — попита непознатият господин

салджията.

— Ще се влоши. През следващите дванадесет-четиринадесет дни въобще няма да може да се минава оттатък. Нито един организиран кормчия или салджия няма да се съгласи да поеме такъв риск.

— Ти не си ли организиран? Кажи тогава ясно! Аз ще заплатя за всички ни желаната сума.

— И за конете ли? И за катъра?

— Тяхната такса как ще изчислиш?

— Всяко добиче се равнява на четирима души. Те и без това създават много повече грижи!

Господинът с портфейла в ръка не се подвоуми и сега. Това се стори доста странно на всички останали, защото той имаше нежни ръце, болнав вид на лицето, а добре поддържаните му меки коси бяха посивели. Съвсем не приличаше на човек, готов да поема голям риск. Навярно го въодушевяваше някакво силно желание или някаква идея, за да се съгласи да поеме такъв риск, който явно не бе по силите му.

Докато той плащаше, Пит вече откара кафявия си кон на сала, много доволен от развоя на нещата. Не беше лесно да се отведат конете върху сала, защото те предусещаха опасността. Индианецът със скъпоценната огърлица държеше своя собствен пъстър жребец и белия кон на сиви петна на своя бял спътник за юздите. Боб му се притече на помощ и се зае с катъра, натоварен с багажа. С мъка отведоха и тези животни върху люлеещия се сал.

Междувременно господинът в каубойското облекло вече бе платил. Боб му помогна да се качи на сала. Салджията и едно от момчетата също скочиха върху дъските; котелът бе запален, лопатните колела заработиха. Другото момче отвърза въжето и скочи едновременно със стройния понка върху нестабилния вече сал.

Силното течение веднага повлече рязко надолу плавателния съд. Никой не изпитваше желание да разговаря. Всички бяха вперили поглед във водата и в кормчията на кормилото. На брега се насъбраха всички хора, за да наблюдават пътуването. Жителите по брега на реката очакваха с нетърпение да видят как ще се справи салът с тежките условия на придошлите води и силния ледоход.

Когато конете и катърът се поуспокоиха и пътуването сякаш тръгна нормално, господинът с посивелите коси попита любезно Боби:

— Накъде пътувате?

— За форт Рандал!

— Аха. — Господинът размени поглед със съпровождащия го индианец. — С известно леко отклонение!

Салът започна да се върти. Водите си играеха с него. Лицето на кормчията помрачил.

Моторът успя да извлече сала от водовъртежа. Достигнаха средата на реката и я отминаха. Салът се стремеше вече към западния бряг, когато нещо силно го блъсна отдолу под водата. Всичко останало се разигра с ужасяваща бързина.

Моторът престана да работи. Докато салът се носеше неуправляван по течението надолу, нещо го блъсна сега пък отстрани. Той неочаквано заседна и се наклони. Веднага се струпаха парчета лед и се образуваха нови водовъртежи. Течението напрягаше зловещите си сили, за да отстрани препятствието по пътя си.

Двете момчета излязоха от долното помещение, където машината вече бе престанала да работи. Изпълзяха задъхани и плюещи на палубата. Салджията стискаше с ръце неподдаващото кормило. Най-сетне той извика против волята си:

— Да се спасява кой както може! Спасителни лодки нямаше.

Сивокосият пътник смъкна якето си, за да може да плува по-добре. Силна вълна разкъса струпалите се огромни парчета лед, плисна върху палубата, заля всички с ледени пръски и отнесе надолу коженото яке.

Боб откачи единствения спасителен пояс, който се намираше на палубата, и го подаде мълчаливо на непознатия. Човекът се смути, ала го пое.

Пит не мислеше вече за никого. Бе скочил във водата и заплува към брега. Катърът, който не бе завързан достатъчно здраво, последва примера му, спусна се с товара си във водата и също се понесе по течението. Боб и индианецът със скъпоценната огърлица отвързаха останалите коне. Искаха да ги изтикат във водата, ала конете се подхлъзнаха, паднаха от сала, вдигнаха се на задните си крака и заритаха изплашени с предните. Стройният понка, който бе стоял досега встрани, се приближи с дълъг скок. Даде бързо знак с ръка на добре облечения индианец да се погрижи за сивокосия господин, а той и Боб се заеха с конете. Сивокосият скочи едновременно със своя индиански спътник във водата. Джек, който бе изостанал, за да е

заедно с Боб, сега напрегна мишци и показа умението си да борави с коне. Не мина и половин минута и трите жребеца вече бяха във водата. Джек също се спусна в калножълтите буйни води и заплува край животните. Не бе сметнал за необходимо да свали някоя от дрехите си; не бе свалил дори и пречещото му при движение пончо.

Заедно с Боб напуснаха сала и двете момчета, които бяха изпълнявали ролята на машинист и огняр.

Салджията обаче все още стоеше пред станалото вече излишно кормило; бързо течащата вода стигаше чак до кръста му. Но той не пускаше кормилото. На източния бряг, откъдето бе отплувал салът, се трупаха все повече хора и размахваха ръце. Те навярно и крещяха, ала гласовете им не можеха да се чуят през широката река. Водовъртежите се засилиха и погълнаха сала заедно с кормчията. Плуващите мъже дори не забелязаха това; твърде много бяха заети сами със себе си.

Пит стигна пръв до западния бряг. Измъкна се целият вир-вода и се огледа назад за останалите. Те плуваха разпръснати из водата. Джек не се отделяше от конете. Двамата непознати плуваха един до друг. Изглежда, индианецът със скъпоценната огърлица и Боб поддържаха с все сили сивокосия господин със спасителния пояс, за да не го отвлече силната вода. Двете момчета бързо настигнаха тази последна група.

Пит изтича към мястото, където конете трябваше да излязат на сушата. Почака съвсем малко и изплашените животни вече започнаха да се катерят по брега и по стръмнината нагоре. Пит успя веднага да хване своя кафяв жребец за юздата. Стройният понка се бе прехвърлил върху гърба на пъстрия кон на непознатия индианец още във водата. Сега той хвана белия жребец за юздата. Пит и Джек видяха надолу по течението катъра, който тъкмо се изкачваше заедно с товара си на брега и после побягна в галоп на юг. Пит се спусна да догони животното.

Сивокосият господин, съпровождащият го индианец и Боб също успяха да се спасят. Те излязоха от водата заедно с двете момчета. Нагизнали, треперещи от студ, те се запрепъваха по стръмния бряг нагоре. Момчетата изтичаха към една колиба, направена от кори на дървета, горе на високото. Към същата барака, която салджията навярно бе използувал за подслон в случай на нужда, се насочиха и двамата непознати мъже.

Стройният понка и Боб останаха сами на открито. Събраха дървета, напалиха огън и се съблякоха, за да изсъхнат заедно с оръжието и дрехите си от вятъра и от огъня. Все пак стройният понка и сега не свали басмената си риза: искаше да я остави да изсъхне на гърба му.

Боби се огледа към колибата и конете. Непознатият индианец тъкмо бе излязъл отвътре и започна да търка техните два коня, които зъзнеха не по-малко от хората. Пит се завърна без успех от опита си да залови катъра с товара. В момента, в който щеше да го хване, хитрото животно навлезе отново във водата. Чипоносият спъна краката на своя кафяв жребец и се скри, целият нагизнал във вода, в колибата. Скоро обаче излезе в сухи дрехи. Явно бе взел някакъв работен костюм на удавилия се кормчия и сега се насочи към Боб.

— Ама че свинщина! — Пит застана широко разкрачен. — Всичко е вир-вода! Дори не можем вече и един изстрел да дадем! Все пак писмата успях да спася. Кожената ми жилетка не пропуска вода! Слушай, Боби, ти наистина ли пропи всичко, или ще можеш да платиш на двете момчета нещо за костюма, който облякох? Удавеният кормчия им бил баща. Господинът с портфейла е пълен фалименто. Парите му били в дрехата, която сега си плува надолу по Мисури. Багажът и оръжията им пропаднаха заедно с катъра! Така че този господин Морис ще може да се свърже с банката си едва в Ниобрара или във форт Рандал! Дотам сега е по-лесно да стигнем, отколкото да се връщаме обратно в Янктон — през тая трижди проклета река!

— А защо ти сам не платиш на сираците дрехата, която си взел? — отвърна Боб.

— Че аз нямам нищо повече. Аз въобще никога нямам пари! Още моят старец ми се сърдеше за това, то беше и причината да дойда тук, в Дивия Запад. Нима ти смяташ да ме научиш тепърва да пестя? Каква полза има бедният човек да пести?

— Некадърник си ти!

— Да изпратя ли все пак момчетата при тебе, Боб, или не?

— Ще видим. Нека дойдат!

— Добре, това е вече мъжка дума.

Пит се отдалечи, за да уведоми момчетата.

Те дойдоха. Бяха израсли много високи, слаби, мускулести. Загарът на кожата им все пак не можеше да скрие пребледняването им.

— И така, баща ви загина — рече Боб. — Той сам така искаше. Къде е майка ви?

— Отсреща, в Янктон.

— Имате ли още един сал? Отговорът бе клатене на глави.

— Майка ви работи ли?

— Пере на хората.

— Колко сте годишни?

— Аз съм на тринадесет, брат ми — на дванадесет.

— Какво смятате да правите сега?

— Ще живеем в колибата, докато спадне водата на реката.

— Има ли какво да ядете дотогава? Отново поклащане на глави.

Боб се обърна към другаря си понка.

— Какво ще правим с двамата хлапаци? От какво ще се хранят, докато стигнат отново при майка си?

Джек не отговори. Изглежда, според него подобен въпрос въобще не можеше да бъде затруднение за едно дванадесет и едно тринадесетгодишно момче. Ала Боби си остана все така загрижен.

— Слушайте! — подвикна той на двете момчета. — Колко е далеч оттук до следващото село?

— Един час на кон.

— Можете да стигнете пеша дотам. Ще ви платя за дрехите на баща ви, които Пит е облякъл, и ще ви дам още малко пари. С тях ще си купите храна и ще се хванете на работа в селото.

Парите, които ще спестите, ще дадете на майка си. Разбрано ли е?

Няколко сълзи се стекоха по бузите на по-малкото момче.

Боб разтвори джоба на колана си. Оказа се, че не бе пропил нито едно пени. Подаде на момчетата един долар. Те се ококориха, сякаш се бе случило истинско чудо. С тези пари можеха да живеят половин месец и ако пестяха много и припечелеха нещо допълнително, можеха да изкарат и по-дълго време. Струваше им се непонятно, че негърът без връхна дреха беше толкова богат и на всичко отгоре — толкова щедър.

— И ти можеш да дойдеш в колибата! — покани го по-голямото момче.

— На мен на открито ми е по-добре. Не ви ли харесва нашият огън? Можете да седнете при нас!

Момчетата се подчиниха.

Откъм колибата от дървесна кора се чу някакъв странен звук. Сякаш някой хлипаше.

— Това е богатият мъж, който вече няма пари — рече Боб.

— Той много добре знае, че салът нямаше да потъне и салджията нямаше да се удави без тия негови пари — отвърна другарят му понка, който обикновено мълчеше.

— Да, така е. Така е. Но кой ще му отнеме вината? Със своите пари той лиши тези две момчета от баща. — Боб бе тъжен и се зае с огъня, за да има да върши нещо.

— На дъното на Мисури има вече стотици салове и малки кораби — промълви тихо по-малкото момче.

Боб кимна.

— Лоша река, буйна река. — Той се обърна към Джек. Досега бе говорил само на английски със своя другар понка, сега обаче заговори на някакъв индиански диалект, който двете момчета не познаваха и не разбираха: — Ти също ли позна двамата чужденци? Това е Прелетната птица Жълтата брада Тайнствения жезъл, който умее да рисува картини, и неговият червен брат Дългото копие от племето чейени, когото той е откупил от един резерват.

Стройният понка само кимна.

— Страхувам се, че Дългото копие те позна — добави съвсем тихо Боб на езика на дакота.

— Той познава белезите по главата ми, които получих като дете в борба с един орел — отвърна Джек. — Но той ще мълчи.

Двамата прекъснаха разговора си, защото Пит отново излезе от колибата и се приближи към Боб и Джек.

— Какво става? Ще тръгваме ли? Моят кон трябва да се движи, иначе ще вземе да ми се разболее след тая баня.

Боб и Джек се изправиха безмълвно.

— Художникът реве там вътре, задето е потънал салът — рече Пит. — Най-добре ще бъде и те да дойдат с нас в Рандал.

— Дай му сухите дрехи — посъветва го Боб, — тогава и той може да дойде с нас.

— Ами аз?

— На теб нищо няма да ти стане от мокрия панталон. В Рандал този човек отново ще стане богат и ще те възнагради!

— Не е лоша идея. Добре.

Така всички спасили се мъже отново тръгнаха на път. Момчетата се запътиха на юг към близкото село. Пит яхна своя кафяв жребец, Дългото копие от племето чейени — своя пъстър кон. Боб държеше за юздата белия жребец на художника, който излезе последен от колибата.

Конете потеглиха в галоп, двамата бегачи тичаха с равно темпо и широки крачки. Вече не им беше студено.

Когато Пит, Боб и Джек пристигнаха във форт Рандал заедно с двамата непознати, и те самите, и дрехите, и конете, и оръжието им отдавна вече бяха изсъхнали. Само по бедните моряшки работни дрехи на художника всеки веднага можеше да прецени, че им се е случило нещо неочаквано.

Малката група се приближи към външната порта. Постовият се двоумеше дали да пусне вътре художника и индианския му спътник и ги попита за имената.

— Дан Морис и Дългото копие от племето чейени. Един ездач без седло избърза по молба на куриера Пит при коменданта и скоро се върна, за да съобщи, че Морис е добре дошъл заедно със своя съпровождач и веднага ще бъде приет. Така двамата влязоха с конете си заедно с Пит във форта.

— Елате и вие! — подкани Пит двамата бегачи Боб и Джек покровителствено. — Вие изпълнихте поставена ви от нас задача, следователно можете да спите в конюшнята ни.

Къдрокосият Боб погледна въпросително своя другар понка. Като забеляза, че той е съгласен, двамата приеха поканата. Двете групи се разделиха. Пит отведе Морис при коменданта. Подпомогнат от двамата бегачи, Дългото копие отведе конете в конюшнята. Двамата индианци и негърът не размениха нито дума. Щом подслониха конете, Дългото копие се отдалечи. Боб и Джек намериха чиста слама и се отпуснаха върху нея в един ъгъл на конюшнята. Бяха уморени.

Беше още рано сутринта. По пладне Дългото копие влезе отново в конюшнята, погрижи се за конете и се запъти към Джек и Боб.

— Прелетната птица Жълтата брада Тайнствения жезъл желае да рисува Джек от племето понка.

— Хартията и боите му се разхождат върху гърба на катъра по брега на Мисури — отвърна Джек. — Дали да отида с един кон и да заловя отново катъра на художника Морис Жълтата брада?

Дългото копие сведе поглед и попита:

— Искаш ли да дойдеш? Стройният понка не се замисли дълго.

— Ще дойда. — Изправи се от пода и последва чейена. Дългото копие преведе младия понка през двора към една сграда с кула и се заизкачваха по вътрешната дървена стълба. Когато той отвори една врата, пред очите им се разкри светла стая, която навярно използуваха като помещение за стражата, сега обаче бе предоставена на художника. Морис седеше пред масата. Беше облечен в чужди, неподходящи за него, ала ушити от най-хубав плат дрехи. Пред него бяха разтворени книжа, които той тъкмо бе чел.

Художникът се изправи, за да посрещне почтително стройния понка, както се полага за гост, поздрави го, предложи му стол и чак когато индианецът седна, и Морис, и Дългото копие се разположиха край него. Морис предложи тютюн. Гостът и чейенът напълниха лулите си. Дори и след като те дръпнаха по няколко пъти от лулите си и художникът запали скъпата пура, навярно подарък от коменданта, не заговориха веднага. От прозореца на стаята се откриваше широк изглед над целия район на форта и още по-нататък към хълмистата местност. Отначало и тримата бяха насочили поглед навън и се поглеждаха взаимно само сдържано, с крайчеца на окото.

Художникът взе едно малко листче, написа нещо върху него и го подаде на госта.

Той прочете: „Хари Токай-ихто“. Смачка листчето, изби искра от огнивото си и изгори хартийката.

— Какво искаш от мен? — попита той художника.

— Ние ще мълчим.

— Знам. Иначе и досега щяхте да плувате по Мисури.

— Аз те помолих да дойдеш. — Художникът явно търсеше подходящи думи, с които да разговаря със своя гост, тъй като от нанесената по лицето му боя не можеше да разбере настроението му. — Ние се видяхме преди тринадесет лета за първи път. Тогава ти беше момче в шатрата на своя баща Матотаупа, когото аз опознах сред вашето племе дакота като един прекрасен човек. След това се видяхме втори и трети път. Баща ти бе прокуден; белите мъже го съсипаха със своето бренди, а ти стана наш съгледвач — като деветнадесетгодишен младеж. Сега ти си на двадесет и четири години и вожд на своето племе. Какво стана с баща ти?

— Белият мъж на име Джим, тая лисица, който се нарича също така Фред Кларк, уби баща ми и смъкна скалпа му. Хвърлиха убития за храна на рибите.

Художникът потрепера.

— Значи такъв е бил неговият край. Отново настъпи мълчание.

Художникът местеше един от листовете, които лежаха пред него на масата, ту насам, ту натам. Изглежда, отново започна да го чете.

— Може би между другото — каза най-после той, все още двоумейки се, — но ще бъде добре ти да го прочетеш. Знаеш ли нещо за племето на шеептините?

— Това е едно малко племе на северозапад. — Индианецът запали отново лулата си, която беше изгаснала.

— Едно храбро малко племе. Шеептините искали да се преселят през границата в Канада, за да не ги принудят да се настанят в резерват у нас в Щатите. Тръгнали на път посред зима, вървели през лед и сняг заедно с жените и децата си през планините. Когато стигнали границата, толкова много хора от техните били измръзнали и се изпогубили, че вождовете им се предали заедно с останалите живи. Ето тук, това е отчет с речта на вожда, която той произнесъл при предаването си. — И художникът побутна листа към индианеца.

Хари зачете бавно, после отново и отново, сякаш искаше да научи наизуст думите на тази реч. Когато върна листа, той каза:

— Великият баща във Вашингтон и многото по-малки бащи, които му помагат да управлява, са странни хора. Те приличат на ездачи, които дърпат силно коня за юздата и същевременно го удрят с камшик. Те държат в подчинение с много усилия червените мъже и ги измъчват в резервати.

— Ти знаеш, че дакота трябваше да се заселят още преди един месец в новите резервати.

— Хау. Посред зима.

Морис сякаш разсъждаваше дали има право да зададе следващия въпрос, който го вълнуваше. Най-после се реши:

— Какво смятат да правят дакота?

— Ще трябва да попиташ главните вождове и съвета на старейшините на нашата племенна общност.

— Ти самият имаш ли някакъв въпрос към нас… Джек?

— Не. Или може би вие бихте ми казали с какво право белите мъже нарушават всички свещени договори?

Художникът сведе поглед.

— Ти знаеш — заекна той, — че аз притежавам тотема на Тасунка-витко, вашия главен вожд, и че никога няма да убия или да предам никой дакота. Не знам дали вие възнамерявате да се биете с нашите войски. Ако мислите да се биете обаче, вие ще изгубите тази битка. Не знам дали…

— Но може би — рече Джек от племето понка, който в същност се наричаше Хари Токай-ихто и беше дакота, — може би ти знаеш, Прелетна птицо, защо същите онези бели мъже, които водиха война, за да освободят от робство негрите, сега се бият, за да затворят дакота в един огромен затвор, който те наричат резерват, и защо искат да се отнасят с тях така, както се отнасят с белите хора, затворени в лудница — без права, без свобода?

Художникът гледаше втренчено индианеца.

— Негрите са работна сила за нашите фермери и предприемачи дори и като свободни хора. Дакота обаче искат да създадат своя държава и да живеят според собствените си закони и принципи, които не носят голяма полза на икономиката.

— Излиза, че хората трябва да живеят или за ваша полза, или да умрат?

— Джек, победителите в гражданската война станаха корумпирани и самонадеяни. Над нас самите републиканските стоманени магнати властвуват днес по един направо нетърпим начин. Може би това някога ще се промени. За вас обаче тогава вече ще бъде късно.

— Чул ли си нещо за хората от племето дакота от Минесота, Прелетна птицо, които се пренесоха преди четиринадесет лета в Канада?

— Те и до днес си живеят край реката Сури. Индианецът се изправи.

— Ти никога няма да нарисуваш моя портрет, Прелетна птицо Тайнствения жезъл. Аз си отивам.

— Ще се видим ли пак?

— Не вярвам.

Когато индианецът посегна към бравата на вратата, художникът го спря още веднъж.

— Джек, спомняш ли си още от времето, когато ти беше наш съгледвач, инженера Хенри Хенри, младия приятел на Джо Браун, този голям пионер на Юниън Пасифик? Тогава се познавахте.

— Спомням си го.

— Той е тук.

Индианецът не показа никакво безпокойство.

— Хенри иска да се придвижи до станцията по горното течение на Ниобрара. Пропил е парите си, претърпял голям служебен неуспех и сега иска да поправи, каквото може. През Блек Хилс ще се строят две отклонения на Юниън Пасифик. Хенри…

— За Хенри ще бъде по-добре, ако се върне обратно в градовете в източните райони.

— Няма ли да го пощадиш?

Индианецът се престори, сякаш въобще не му бяха отправяли такъв въпрос. Тръгна си. Затвори тихо вратата зад гърба си.

Художникът Морис остана в светлата стая, ала имаше чувството, че около него се възцари мрак.

— Дълго копие?

— Да?

— Приятелството на хората, които ценя, ми се изплъзва. Те ще се избият помежду си…

Художникът се изплаши и млъкна, защото чу нечии тежки стъпки, изкачващи се по стълбата. Индианецът се бе отдалечил съвсем тихо и те въобще не го бяха чули.

На вратата се почука и миг след това вътре влезе един около тридесетгодишен мъж. Той затръшна силно вратата зад себе си.

— Морис! — възкликна той. — Преди малко при коменданта успяхме да се поздравим съвсем за кратко! Каква среща след толкова много години, ще трябва да я отпразнуваме! Виж, донесох шише превъзходно уиски!

— Хенри, не бива пак да започваш да пиеш! Ще се съсипеш!

— Само днес и няма вече! Само днес! За раздяла. Утре заминавам за станцията на Смит край Ниобрара. Животът сред пустошта започва отново! Моят стар благодетел и учител в професията, Джо Браун строи на север Нордърн Пасифик, Хенри

Хенри обаче ще строи железница към златните мини в Блек Хилс! Елате, вземете чашите!

Морис допря чашата до устните си. Дългото копие избута настрана пълната чаша.

— С кого ще заминеш за Ниобрара? — попита го неспокойно художникът.

— С кого ли? С писмото на полковник Джекмън и ще взема със себе си двама прекрасни скаути, Боб и Джек. На безносия Пит вече му е дошло не до гуша, а до носа и засега не му се ще да се озове отново сред тия дакота.

— Откажи се и ти, Хенри! За бога, откажи се!

— Но какво става с теб, Морис! Нима се страхуваш от нашия някогашен скаут Хари, който сега правел несигурна за нас областта край Ниобрара като вожд на Мечата орда под името Токай-ихто?

— Страх ме е за теб! Честно казано, да. — Художникът почувствува известно облекчение, задето с чиста съвест можа да каже поне половината истина. — Ако твоят стар приятел Джо Браун беше тук, и той би те предупредил като мен!

Хенри гаврътна наведнъж една чаша.

— Какви ли не легенди разправят за нашия някогашен Хари! Не е чак пък толкова страшен нашият приятел; нали се познавахме. Един бърз револверен изстрел и вождът ще забие нос в тревата!

Морис потрепера.

— Морис, художнико, ти си ми чувствителен като най-нежна струна! Щом като тук, във форт Рандал, цял потреперваш само при мисълта за Хари, тогава ще направиш по-добре да тръгнеш веднага обратно към дома си! Защото през това лято тук, в прериятa, все пак животът ще стане малко по-неспокоен, отколкото преди!

— Престани да се подиграваш, Хенри! И за бога, недей да тръгваш за Ниобрара сам с двама скаути, които почти не познаваш. Изчакай! Само след четиринадесет дни една кавалерийска рота и една колона с муниции и милиция ще заминат за форта на Смит. Присъедини се към тях!

— Че аз да не съм дете! Тъкмо за пристигането на тази колона с муниции ще трябва да бъдат уведомени хората в станцията на Ниобрара от писмото, което аз ще им отнеса!

— Но това е недопустимо! Да се използува частно лице за куриер! Направо не мога да си обясня колко лекомислено постъпваме понякога!

— Комендантът ще ми даде служещите при него на заплата скаути, това ти го казвам за твое успокоение! Освен това имам и поръчки от някои вестници. Аз ще бъда първият човек, който ще напише дописки на очевидец за живота в Ниобрара.

При този отговор Морис престана да упорствува. Хенри се смееше и изпи още три чаши.

— До следващия път!

— Да се надяваме! — Нервите на Морис бяха съвсем напрегнати. От възбуда чак му се доповръща.

Хенри поклати глава, присви устни и се сбогува.

На излизане от стаята на художника индианецът Джек-Хари видя през прозореца долу идващия насам през двора инженер. Затова той не слезе по стълбите на кулата, а се изкачи малко по-нагоре. Щом Хенри затръшна вратата на стаята зад гърба си, индианецът се смъкна безшумно надолу и остана да подслушва пред вратата.

Така съдържанието на разговора между Морис и Хенри вече му бе известно. Малко преди Хенри да излезе от стаята, индианецът се измъкна от сградата с кулата. Мина отсреща в конюшнята, където бяха преспали заедно с Къдрокосия Боби.

Завари негъра в същия ъгъл върху сламата и седна до него.

— Хенри ще потегли утре заран на кон с едно писмо до Смит във форта на Ниобрара — каза той на езика на дакота. — Ние двамата с теб ще го придружаваме. Писмото няма да стигне до предназначението си.

Боб не отвърна нищо. В неговите очи Хенри беше само дребна риба.

Като бегачи индианецът и негърът имаха право на дажба храна. Къдрокосия Боби бе донесъл вече днешната дажба и за двамата и сега започна да яде парче месо от консерва, докато индианецът глозгаше кокал.

— Тук край форта започва един резерват за дакота. Това е източният му край — рече неочаквано Къдрокосия Боби.

— Нищо повече ли не научи?

— Научих. Ще бъдат направени още няколко такива резервата и племето на дакота ще бъде разпокъсано. Край форт Робинсън строят служебни бараки за агентурата. Занапред там ще живее един от мъжете, които ще командуват бойците на дакота. Тук всички вече са се споразумели как ще разпределчт плячката помежду си. Майор Джоунс ще се пенсионира и и ще стане агент на службата за резерватите. Няма да бъде длъжен да живее постоянно сред пустошта; ще му назначат и заместник. Джони, дебелият събирач на сумите от наддаването с голото теме, се кани да открие кръчма край тази агенция. Антъни Роуч-се вижда вече като капитан и военен командир. Беззъбия Бен се надява да превърне форта край Ниобрара отново в търговска станция, щом няма да има повече защо да се страхува от нас. Границите на резерватите обаче още са открити от всички страни. Засега само драгуни и прерийни ездачи ще обикалят наоколо, за да натикат племената на дакота в тези обори и да ги пазят там.

— Границите се виждат върху картата, но не и сред прериятa. Господата са си правили сметките без нас. Само ако бяха дошли осемдесетте бойци, за които бях помолил нашите главни вождове, аз щях да заема по време на играта на топка целия форт Рандал.

— Щеше да го направиш, да. Но осемдесетте бойци не дойдоха и ти се примири само с това, да прегледаш няколко документа по време на почивките и да си вземеш една цигара. Форт Рандал продължава да съществува. Знаеш ли братко мой, страхувам се, че дакота направиха голяма грешка. Те до днес бият бизони. Бизоните стават все по-малко. Хората от племето на дакота обаче не се научиха да отглеждат добитък.

— Какво стана с конете, които ти отглеждаше, Къдрокоси Чала?

— Ами ти го знаеш. Две малки кончета ми умряха, а бойците казват, че твоят кулест жребец, който ти залови див сред прериятa, е много по-добър от всички останали мустанги.

— Чапа, ще можем ли ние да се заемем през това лято по-сериозно да отглеждаме питомни бизони?

— Не, през това лято ще говорят оръжията, виждам, че така ще бъде. Но какво ще стане по-нататък с нас?

— В резервата ли? — попита индианецът. Гласът му прозвуча променен; омразата бе пробила през кората на самообладанието му.

— В тези резервати, които ни посочва великият баща, ние не бихме могли да живеем самостоятелно и като фермери. Те са твърде

малки и освен това по-голямата част от земята е много лоша. Но ние не можем вечно да живеем от лов на бизони. През последните две лета бизоните намаляха почти наполовина.

Индианецът отговори на тази констатация с мълчание.

— Какво ще правим тогава? — попита Къдрокосия.

— Трябва да останем свободни и да се научим на нещо. Само един свободен човек може да учи добре. Аз си спечелих вече сред нашите мъже достатъчно уважение, за да мога да се застъпя за теб и за твоите планове, щом приключим голямата битка.

Къдрокосия положи ръка върху ръката на своя другар. — Добре, ти правилно го каза. Като дете аз бях роб. Баща ми избяга заедно с мен при вас. Аз не искам отново да стана роб заедно с вас.

— Все още никой не ти пречи да отидеш там, където би желал.

— Братко мой, ти би могъл да кажеш същото и за себе си. Десет лета и зими ти живя далеч от своето племе. Завърна се преди две лета, за да се включиш в най-тежката фаза на нашата борба и да извървиш трудния край на нашия път заедно с нас. Нима смяташ, че аз искам да избягам и да ви забравя? Дори да искам, не бих могъл да го сторя. Аз обичам нашите шатри, нашите жени и деца, обичам моите другари и приятели повече от собствения си живот. — Къдрокосия Чала изрече всичко това съвсем тихо. После впери поглед в една дъска на стената на конюшнята, за да прикрие по този начин израза на своите разнежени, но силни чувства.

Двамата другари останаха почти час така безмълвни.

Когато се стъмни, излязоха пред портата, защото искаха да прекарат нощта вън от стените на форта в индианския лагер и да останат още веднъж заедно с мъжете от своите отбори.

В същия този час Хенри Хенри седеше в своята стая и проверяваше съдържанието на портфейла си. Вечерта, която го очакваше, му се струваше празна и безкрайна. Как да убие времето? Направи си сметка, че парите в портфейла му няма да стигнат за прощална вечер, ако реши да запази част от тях и за черпнята по случай пристигането си във форт Ниобрара. Но кой в същност го караше да мисли за това? Днес си е днес! Хенри излезе на двора, поразходи се насам-натам и покани где когото срещна. Сред

убийствената скука, която измъчваше офицерите, инженерът твърде бързо насъбра достатъчно желаещи.

Малкият гуляй започна след вечеря и приключи малко преди изгрев слънце.

За Хенри нямаше смисъл повече да си ляга. Зае се да събере вещите си. С посивяло лице, треперещ от студ, той гледаше пиян през прозореца на стаята си навън към двора. Къде ли се е запилял тоя негър?! Аха, чува се тропот на конски копита! Този тип, когото той вече смяташе да наказва, все пак се бе осъзнал и тъкмо водеше коня на Хенри.

Младият инженер, куриер и дописник на вестник излезе навън и яхна своя жребец. Мина в бърз тръс през двора до портата, която се разтвори за него. Изсвистя северен вятър, ала слънцето грееше ясно и небосводът се извисяваше син над хълмистата прерия. Хенри мина през портата. От стената се отдели една дълга човешка фигура, облечена в басмена риза, кадифен панталон и пончо. Черната, разделена по средата на път коса бе сплетена на две плитки, слабото лице бе боядисано до неузнаваемост.

С движение, наподобяващо жестовете на Роуч, Хенри направи знак на двамата бегачи с камшика си да побягнат пред него. Подкара коня си в галоп и в състоянието, в което се намираше, изпита безумна жестока радост, че бегачите са длъжни да тичат като галопиращия му кон.

Нямаше вид обаче това да ги затруднява.

Върху седлото си Хенри изглеждаше много по-измъчен от тях.

Към пладне пейзажът се измени. Почвата стана по-песъчлива, тревата по-ниска. Форт Рандал отдавна вече се бе скрил от погледите им. Хенри даде почивка и се нахрани. Бегачите го чакаха мълчаливи и сдържани.

Следобед индианецът и негърът станаха по-внимателни в изпълнение на задачата си. Често се изкачваха на някое възвишение и обглеждаха внимателно оттам околността. Неведнъж избираха обиколни пътища през долините на тревната степ, за да останат невидими заедно с ездача. Когато се спусна здрачът, те го отведоха до брега на Ниобрара и го посъветваха да останат да лагеруват тук. Хенри се съгласи.

— Запали огън! — заповяда той на Джек. Мъжът с пончото седна срещу белия мъж.

— Няма да палим огън.

— Ти какво, нахален ли ще ставаш? Говориш ми както някога оня Хари! Само че за вас, индианците, тези времена отминаха. Събери дърва и запали огън! За какво ти плащат?

Реката шумолеше тихо, вятърът свистеше. От една дупка в земята се подаде един гладен хамстер и отново изчезна. Хенри почука с дръжката на камшика си по земята.

— Дълго ли ще чакам?

— Няма защо да чакаш.

Хенри се олюля. Нарастващата му ярост го бодна да удари индианеца с камшика през лицето. Ала те се намираха сред пустошта, вече беше нощ и този индианец не само, че не губеше владеняващото си спокойствие, ами притежаваше и револвер. Хенри си помисли, че щеше да стори по-добре, ако бе заповядал на Къдрокосия Боби да запали огън, ала го бе поблазнила мисълта да накара високомерния индианец да му се подчинява и сега вече връщане назад нямаше.

Все пак той намери друг начин да излезе от положението.

— Мръсен червенокож с още по-мръсно лице! Кога впрочем си се мил за последен път? Изчегъртай най-после тая боя от мутрата си!

Индианецът не отвърна раздразнено, както бе очаквал Хенри. Изобщо не отговори нищо, само извади една малка кутийка и парченце кожа и започна старателно да смъква обрисовката по лицето си с кожата и мазнината. Не бързаше.

Хенри беше доволен, че втората му заповед бе изпълнена незабавно. Гледаше любопитно как изпод пъстрата маска се появяваха чертите на лицето. Индианецът отстрани старателно и последния остатък от боята. В това време изгря луната, светлината й се плъзна по водата на реката и огря индианеца. Видяха се дълбоко врязани от терзания и грижи застинали черти; те бяха мрачни и съвсем недостъпни. От смяната на лунната светлина и сянката това впечатление се подсилваше още повече.

Хенри впери поглед в човека, който бе смъкнал маската си, и го позна. Долната му челюст увисна, ъглите на устните му започнаха да треперят. Той измъкна рязко револвера от колана си. Преди още да натисне спусъка обаче, падна повален.

Не се бе чул никакъв изстрел. Индианецът се изправи и измъкна камата, която бе хвърлил и пробол с нея врага си. Дръжката на острата, наточена от двете страни кама бе майсторски издялана във формата на птица глава. Стройният дакота изчисти ножа си, като го заболе в земята, и после пъхна лезвието в каниятa. Подаде револвера на Хенри на Къдрокосия Боб. След това прибра големия портфейл на убития с писмото до майор Смит.

Индианецът свали необичайните си дрехи и изпуши заедно с Къдрокосия една лула в мрака.

Към убития Хенри Хари не погледна повече. Народът му се намираше във война, в която нямаше милост, а и самият той никога не се бе учил да дава милост. Червените и белите мъже го бяха учили още от дете, че е необходимо и че е голяма слава да убиваш враговете. Не взе скалпа на Хенри не защото не скалпираше. Просто Хенри се бе оставил твърде лесно да го убият. Така че не бе никаква заслуга за един дакота, че го бе победил.

— А сега какво? — попита Къдрокосия Чапа своя вожд.

— Нашият съгледвач Ихасапа трябваше да ни чака тук наблизо с коне и новини. Моите пратеници, които изпратих при нашите главни вождове Татанка-йотанка и Тасунка-витко[4] и при вождовете на абсарока и на пани, трябва да са се върнали вече.

— Нима ти се доверяваш на тези пани, които убиха майка ти, когато ти беше още момче, и на тия абсарока, срещу които Татанка-йотанка води боеве като млад боец?

— На тези, които ще дойдат, се доверявам. През последните лета аз опознах и сред нашите врагове доверени бойци.

— Както ти смяташ. Не мисля да противореча на твоите велики планове.

Стройният дакота изтича върху най-високото близко възвишение и изви като койот. Повтори воя четири пъти в продължение на половин час.

Скоро след това малко по-нагоре по реката се появи един индианец на кон. Той водеше със себе си два други мустанга, единия от които задържаше с голяма мъка. Това беше кулестият жребец, който се вдигаше на задните си крака, риташе с предните и искаше да се освободи. Вождът махна с ръка; младият боец веднага пусна юздата на жребеца и животното се спусна в галоп към своя обичан ездач, който

го поздрави с тихи напевни думи… Младият ездач предаде втория свободен кон на Къдрокосия Чапа. Вождът го подкани да говори.

— По-голям от мен дойде да разговаря с теб, Токай-ихто — отвърна младият мъж. — Нашият главен вожд Тасунка-витко дойде тук за една нощ заедно с трима други бойци. Още при тези първи думи Токай-ихто яхна коня си.

— Води ни при него, Ихасапа!

Яздиха галоп не повече от четвърт час. Мъжете се срещнаха в една обрасла с трева долчинка. Околните ниски баири я криеха в сянка от лунната светлина. И тук не гореше огън.

Когато тримата новодошли ездачи скочиха от конете, от средата на четиримата седящи на земята се изправи един индианец. И неговата осанка беше също така горда, както на младия боен вожд, и той бе облечен почти като него. Чертите на лицето му бяха остри, формата на главата — тясна и продълговата. Под лекия блясък на лунния светлик погледите на двамата мъже се срещнаха. Те се виждаха за първи път отново, откакто Хари се бе върнал в своето племе. Преди те бяха водили война един срещу друг. Накрая по-възрастният и по-младият мъж си бяха премерили силите в мирно състезание по време на едно голямо лятно тържество, за което се бяха стекли няколко племенни групи на дакота. Двамата мъже мълчаха почти една минута.

— Ето те и теб — каза след това плътният, звучащ почти сърдито глас на главния вожд. — Ти ми изпрати вестоносец. Аз сам ти нося отговора. Шестдесетина бойци на дакота ще дойдат във вашите шатри. И петима бойци от племето на пани заедно с един вожд и други петима абсарока със своя млад вожд, които те познават от предишни лета, се обадиха и ние сме съгласни да ги оставим да се бият на наша страна. Всички тези бойци и вождове ще бъдат при вас, щом се смени луната.

— Късно ще бъде. — Отговорът на младия боен вожд беше кратък, трезв, без упрек и без съжаление. — Дългото копие Смит във форта край Ниобрара очаква още преди смяната на месеца шест коли с муниции и продоволствие. Ние трябва да заловим колата с муниците и дългите копия, които я съпровождат. Те изобщо не бива да стигнат до форта край Ниобрара. Щом нашите братя, които искат да се бият заедно с нас, ще дойдат късно, ние ще трябва да действуваме сами.

— Така ще се наложи и аз вярвам, че ти ще се справиш. Вече две лета и три зими ти бдиш над Смит и неговите хора като орел над стадо

хилави антилопи. Ние ненапразно те облякохме с нашето доверие. Ти самият с колко бойци разполагаш?

— Двадесет и четирима мъже от Съюза на Червените елени.

Токай-ихто се обърна отново към Ихасапа.

— Къде са разположени сега нашите шатри? Къде е Четансапа?

Съгледвачът докладва:

— Нашите шатри се смъкнаха вече от планинските гори към Конския поток. Четансапа те чака готов заедно с всичките си мъже от Съюза на Червените елени по средата на пътя между нашия бивак и форта на майор Смит. Те са готови да те последват в боя.

— Това са нашите двадесет и четирима мъже. Достатъчно са, ако действуваме бързо и разумно. Върни се при Четансапа и му кажи, че само след няколко дни ще бъда при него-Къдрокоси Чапа — продължи да дава своите разпореждания младият вожд, — ти ще останеш тук и ще дебнеш какви сведения ще донесат разузнавачите, които спечелихме на своя страна край форт Рандал. Трябва да знаем кой ден ще тръгне лейтенант Роуч с колоната с муниции. През това време аз самият ще отида до Сен Пиер; с кулестия жребец ще се върна много бързо.

Младият вожд пристъпи към своя мустанг.

— Трябва да отида във форт Сен Пиер — повтори той заради своя главен вожд. — Или може би ти имаш възможност да ми дадеш една автоматично зареждаща се пушка? Ще ми трябва за боя с колоната с муниците.

В гласа на Тасунка-витко сякаш прозвуча лек смях, когато отвърна:

— Не мога да ти дам такава пушка, Токай-ихто, обаче ние ще дойдем с теб в Сен Пиер.

Всички яхнаха конете си. Докато Ихасапа и Чапа тръгнаха да изпълнят възложените им задачи, младият вожд подкара своя кулест жребец в редица заедно с Тасунка-витко и Неговите трима бойци в североизточна посока.

Пътят на вождовете водеше през покрити с трева степи, през голи, изоставени и от хора, и от животни каменливи местности. Никой не спря самотните ездачи. Мустангите бяха неуморими. Кулестият жребец на младия боен вожд дълго бе стоял на едно място; сега се

носеше в галоп горд, с неизчерпаемата си енергия през полята и степта, където и той се бе родил и израснал.

Мъжете яздиха цялата нощ и през утринните часове на настъпващия ден. По пладне спряха за по-дълга почивка край един поток, прикрит сред храсталаци и леки възвишения. Изтегнаха се върху завивките си, ала не заспаха, а хапнаха от храната, която си носеха, и запушиха.

Чак сега им остана време да се огледат един друг спокойно. На младия вожд се стори, че за изминалите четири години, през които те двамата не се бяха виждали, неговият главен вожд едва ли бе станал по-стар, но се беше изменил. В смелата твърда увереност в израза на лицето на Тасунка-витко се бе примесила някаква мрачна, отблъскваща решимост. Ъглите на устните му се бяха отпуснали надолу; гънките, които се спускаха от края на носа му надолу, се бяха врязали още по-дълбоко. Очите, които всеки индианец обикновено предпазва от слънцето, вятъра и праха в прериятасъс спуснати клепачи, Тасунка-витко бе отворил сега широко и срещна погледа на по-младия си другар открито.

Той се зае да уговори някои неща, за които през предишната нощ на първата им среща бе сметнал, че не е подходящо нито времето, нито мястото.

— Уачичун са решили да нарушат всички дадени клетвени обещания и договори — каза той. — Те са лъжци. Ние обаче ще защищаваме прериятаи нашите права.

— Ще нападате ли фортовете? С осемдесет мъже аз можех да взема форт Рандал.

— Ние няма да нападаме фортовете. Но щом пролетният лов приключи, тревата потъмнее и слънцето започне да пече по-силно, ще съберем нашите вождове и бойци в прериите на север в Ке сапа[5] и край реките, които се вливат в Жълтокаменната река.

И ти си поканен да участвуваш в съвещанието и ще трябва да попиташ твоите мъже дали са съгласни да се бият заедно с всички нас, ако дългите копия не ни оставят на мира.

— Щом плячкосаме колоната с муниците и ликвидираме станцията на Смит. Там аз трябва да отмъстя за убийството на баща си.

— Знаех, че мислиш и за това, мой по-млади братко. Татанка-йотанка и аз бихме били готови веднага да ти, изпратим шестдесетима

бойци, които ще заловят заедно с вас колоната с муниците. Ала аз имам нужда от група бойци, за да препреча пътя на генерал Крук при Роузбъд, а останалите не искат още да изпушат бойната лула. След зимата жените и децата в много шатри гладуват и бойците искат най-напред да отидат на лов. Освен това те си припомнят, че преди дванадесет зими вашата орда на своя глава слезе много надолу на юг и те очакват, че вие ще се върнете отново през лятото, което идва, в Ке сапа.

— Разбирам. А какво чувате за другите племена?

— Чейените, които са още свободни, са готови да се бият заедно с нас. Абсарока и сиксикау няма да ни нападнат из засада. Само отделни предатели служат на дългите ножове.

Младият боен вожд сведе поглед и кръвта букна в слепоочията му, защото си помисли, че и той самият бе служил някога като съгледвач на враговете. Навярно и Тасунка-витко мислеше през това време за съгледвачите и за съдбата им, защото попита:

— Чух за някакъв съгледвач Тобиас, който служел на Смит. Кой е той? Друго име има ли?

— Шеф дьо Лу.

— А, Шеф дьо Лу! Наблюдавай го!

Разговорът бе приключен. Когато се изправиха, мъжете огледаха околността; това бяха земите, където занапред те трябваше да живеят затворени.

Яхнаха конете и потеглиха отново. Избягваха биваците на други племенни групи по тези места, които вече бяха прибрани в резервати. Прекосяваха следи от кавалерийски части и групи на милицията, без да се оставят някой да ги забележи, и никой от вражеските съгледвачи не можа да ги открие.

Когато за втори път настана утро, група дакотски ездачи стигна голямата търговска станция Сен Пиер, разположена много по на запад по брега на Мисури от форт Рандал. Тук все още господствуваше търговията, а не военната милиция. Тъй като нямаха никакво време за губене, новодошлите дакота веднага завързаха мустангите си пред магазина, заради който бе дошъл младият вожд. Тасунка-витко също влезе вътре, без да се двоуми. В обикновеното му облекло никой неосведомен не можеше да го познае. В обширната търговска станция въпреки ранния час вече се бяха събрали голям брой индианци и

ловци, дошли да разменят плячката от зимния си лов срещу оръжие, барут, куршуми и ракия.

Много от купувачите тъкмо се пазаряха за цената на стоката си. Отговорникът на магазина беше дребен мъж с лисиче лице. Той веднага бе забелязал младия вожд на дакота, когото познаваше лично от една дълго уговаряна сделка, и веднага разпространи новината:

— Хари Токай-ихто е дошъл!

Младият вожд нямаше защо да се крие тук. Боевете по поречието на Ниобрара имаха местно значение; дотук, в Сен Пиер, достигаха само анекдоти за тях. Ала тези слухове бяха достатъчни, за да осигурят свободен достъп на младия вожд до отговорника на магазина. Тасунка-витко и съпровождащите го мъже останаха по-назад.

Израслият високо дакота гледаше отгоре надолу към дребния мъж с лисичето лице. В помещението се бе възцарила тишина; това беше най-висшият израз на уважение, което можеха да му окажат дошлите тук да търгуват мъже.

— Какво би желал да купи великият вожд на дакота в моя скромен магазин? Надявам се, че ще успея да задоволя Хари Токай-ихто и днес, както преди две лета.

— Една пушка с автоматично зареждане.

— Великолепно! Разбира се! Моля — ето тук една пушка, която аз мога… — Търговецът вдигна нагоре едно старо оръжие.

— Пушка с автоматично зареждане.

— Не ти харесва пушката с предно зареждане? Имам и със задно… моля… ей сега…

— Пушка с автоматично зареждане.

— Да, да, разбира се, достойна за вожд! Една ловна пушка! Ловна пушка ще трябва!

— Пушка с автоматично зареждане.

— Имаме най-различни видове. Не бих препоръчал някоя с удължена цев. Да, пък и защо ли не? Такава една пушка…

— Пушка с автоматично зареждане.

— Използувано от други оръжие, безупречно поддържано, мога да препоръчам такива… Тази например е за кожи… с кожи ли ще благоволите да заплатите? Това е една прочута пушка…

— Пушка с автоматично зареждане.

— Да, да, полковник Коди, наречен Буфало Бил, има пушка с автоматично зареждане, знам, знам! Тежко оръжие, има нужда от много грижи, трудно за боравене! Непрекъснато прави засечки при зареждането. И сред войската не успя да се наложи особено. Не бих препоръчал такава на вожда! Виж, една прекрасна ловна пушка…

— Пушка с автоматично зареждане.

— Може би ще благоволите да заплатите с долари? Една двуцева пушка с удължена цев? Най-добрата от най-добрите!

— Пушка с автоматично зареждане.

Свидетелите на този пазарлък започнаха да се подхилкват. Само Тасунка-витко и придружаващите го мъже останаха сериозни. Дребният търговец отваряше широко уста, за да си поеме въздух.

— В същност сега не е позволено… искам да кажа, не се гледа с добри очи, когато индианците разполагат с пушки с автоматично зареждане, каквито употребяват военните… искам да кажа, макар и само за ловни цели, нали така…

— Пушка с автоматично зареждане.

— Може би ще благоволите да… да… да платите в злато? Ловната пушка…

— Пушка с автоматично зареждане. — Младият дакота повтаряше като автомат, все със същия тон, без да издава нетърпението и яда си.

Дребният търговец избърса потта от челото си.

— За лов на бизони, нали? За лов на бизони! — От възбуда от устата му хвърчаха пръски. — Все пак най-практично ще бъде…

— Пушка с автоматично зареждане.

— Нека всички дяволи и всички светци да ми бъдат свидетели, искам да направя, каквото е по силите ми, ала великият вожд веднага ли иска да получи оръжието? В такъв случай най-добре ще бъде…

— Пушка с автоматично зареждане.

Всички наоколо вече се смееха. Тасунка-витко следеше разговора с голямо внимание.

Младият вожд отвори една малка кожена кесийка, която отвътре бе наполовина зелена, наполовина червена, и остави върху тезгяха пред търговеца долари, без да каже нито дума.

— Аха, вождът благоволява да заплати с долари… значи ще трябва на всяка цена… искам да кажа, ще трябва на всяка цена…

Младият дакота мълчеше и гледаше дребния мъж пред себе си изненадано и настойчиво.

— Впрочем ние сме поръчали такова оръжие за началника на нашата станция. Не знам бива ли да го дам. Доставките винаги се бавят много дълго! Вождът ще трябва да добави още един долар!

Младият дакота почука с ноктите на двата си пръста върху тезгяха и рече:

— Пушка с автоматично зареждане и триста патрони. Нямам много време.

— Всемогъщи боже! Един момент! Ще извикам началника на станцията.

Младият дакота обаче задържа с поглед мъжа с лисичето лице на място. Лицето на продавача се отпусна и натъжи. Той прекара език през устните си, сякаш бяха засъхнали.

— Щом като е наложително! Само че за мен това е голяма загуба, голяма загуба! Как ще се оправям след това! Подарък е това, истински подарък за един велик вожд!

Той влезе в едно съседно помещение и се върна с желаното оръжие и необходимите патрони. Пушката беше добра и младият дакота чак сега за пръв път стана неспокоен, защото трябваше да внимава как продавачът зарежда оръжието. Взе я от ръката му и си поигра с нея, както дърводелецът си играе с брадвата или зидарят с чука. За един вожд на племе от ловци оръжието беше обичаен и необходим работен инструмент.

Той зареди, изпразни, зареди и каза:

— Ти ми подаряваш оръжието и патроните. Аз ти подарявам доларите. Хау. Шест патрона ще ми дадеш за шест пробни изстрела!

И без да изчака съгласието на търговеца, младият вожд излезе от търговското помещение със заредената пушка в ръка. Тасунка-витко и придружителите му го последваха. Индианците прекосиха бързо двора и излязоха през отворената порта в прерията.

Младият вожд се спря на поляната.

— В какво да се прицеля?

— В ствола на онази брезичка — предложи Тасунка-витко. Дръвчето бе на около петстотин метра разстояние.

— Над горното разклонение на клоните, в черното петно под него — заключи младият боен вожд сам за себе си.

Пробните изстрели отекнаха. Единият от бойците изтича към дървото. Майсторското постижение на стрелеца с все още новото за него оръжие изненада дори Тасунка-витко, който бе видял преди няколко години младия боен вожд да улучи със стрела и лък отдалечената на триста метра цел — постижение, за което се говореше само в легендите.

Търговецът се зададе откъм търговската станция. Притича, крещейки и размахвайки ръце:

— Парите ми!

— Да, парите ти! — Младият дакота му подаде уговорената сума.

— Велик вожд! — възкликна дребният човек. — Парите са точно. Но ти ми унищожи цялата търговия! Сега всички там вътре искат да ми продадат по-скъпо кожите си и не харесват стоката, която им предлагам. Друг път, ако смяташ така да се пазариш с мен, както сега, никога не бива да го вършиш пред други хора. Наистина, не биваше да ми създаваш такива неприятности! Обслужих те така добре само защото ти вече идва при мен преди две години заедно с двама от твоите хора. Пък и освен това ми е мъчно, че се разделяме! Какво ще стане занапред?

— Какво има да става? — попита младият дакота, като продължаваше да се занимава с новата си пушка.

— Ами моята търговия ще се провали! Аз винаги съм имал много индианци за купувачи. Сен Пиер се слави от десетки години насам сред индианците на изток и на запад по течението на Мисисипи. Пък и колко много червенокожи приятели имаше старият началник на нашата станция! И сега из един път на всичко това трябва да се сложи край.

— Че защо?

— Защото вие трябва да отидете в резерватите! Там ще бъдете лишени от всякакви права; ще се отнасят към вас като с ненормални! Няма да имате възможност нито да излизате, нито да се връщате. Няма да имате повече възможност да живеете чрез лов и да продавате кожи! Изобщо няма да ви бъде разрешено повече да посещавате търговските станции! След като ви затворят в резерватите, няма да бъдете нищо повече от стадо гладуващи животни, а аз ще фалирам!

— Гладуващи? — попита младият дакота спокойно, сякаш това не го засягаше.

— Ами да! Нима ти не знаеш какви са условията в другите резервати? За собствено стопанство земята въобще нито стига, нито е пригодна. Ще бъдете принудени да живеете от милостиня, от дажби месо и от консерви… пък и какво ли действително ще стига до вас от дажбите ви… при тая корупция, която цари сега навсякъде… тежко ви!

— Защо не кажеш това на вашия велик баща във Вашингтон?

— Нашият баща действително е велик, но Вашингтон е далече; освен това аз съм съвсем дребен човечец.

— Ти си знаеш.

Търговецът побърза да се върне обратно в своя магазин, за да не пропусне някоя сделка.

Петимата индианци останаха сами. Мислеха мълчаливо за онова, което тъкмо бяха чули. После се върнаха безмълвни при конете си. Тасунка-витко яхна пръв своя мустанг. Младият боен вожд погълна още веднъж изцяло в съзнанието си образа и погледа на този човек. Когато беше още дванадесетгодишно момче на име Харка, Хари Токай-ихто бе видял Тасунка-витко за първи път и впечатлението от него никога повече не бе напускало съзнанието му и му бе вдъхвало по време на живота му на прокуден гордост за собственото му племе. Сега се започваше велика борба, най-великата, която дакота бяха водили някога. Двамата вождове бяха готови да защищават своята свобода и при най-тежки условия. Всякакви допълнителни приказки по този повод бяха ненужни.

Мъжете се сбогуваха. Докато Тасунка-витко пое със съпровождащите го мъже на северозапад, младият боен вожд се насочи на югозапад към своите. Токай-ихто и кулестият му жребец изминаха дългия път почти без почивка, почти без сън, почти без да ядат.

Сърпът на намаляващата луна беше тънък и остър, нощта беше тъмна, когато ездачът стигна групата бойци, които го очакваха в прерията на запад от малкия форт, командуван от Смит. Дори Четансапа, вождът на мъжете от Съюза на Червените елени, не бе предполагал, че неговият вожд ще се върне толкова бързо. Токай-ихто остави кулестия жребец да си почива и да пасе, а сам приседна при бойците, които се бяха разположили в мрака в покритата с трева долчинка в степта. По ниските баири стояха на пост съгледвачи.

Младият боен вожд плъзна незабелязано от никого поглед по всеки от заобикалящите го мъже поотделно. Познаваше всички още от дете: Четансапа, по-стария с пет години приятел, Копиен връх — сина на Чотанка, Сина на Антилопата, Ихасапа и всички останали. Откакто Хари Токай-ихто се бе завърнал преди две години сред своето племе, тези мъже го бяха следвали в боевете. Той ги бе водил поотделно на групи или всички заедно в много смели битки и накрая в нападението, чиято жертва беше лейтенант Уорнър. През последните две години, откакто той носеше отговорността за своето племе, не бе паднал нито един боец от Мечата орда. Главната тежест във всички боеве бе носил лично вождът. А през това време Смит и неговите хора живееха като пленници зад палисадата. Битката, която сега предвиждаше младият вожд обаче, бе много по-голяма и по-трудна от всички предишни.

Четансапа, слаб, висок млад мъж, се присъедини към своя вожд и двамата водачи останаха да разговарят още дълго тихо помежду си в настъпващата нощ. Съобщенията на съгледвачите гласяха, че колоната с муниците и съпровождащите я войници вече бяха тръгнали и се придвижваха към форта край Ниобрара. Мъжете от Мечата орда възнамеряваха да нападнат и заловят колоната още преди да стигне форта. След това те смятаха да се измъкнат заедно с муниците, които им бяха толкова необходими, край форта и да стигнат своите ловни райони. Впрочем втората задача никак не беше по-лесна от първата.

---

[1] Blacke Hills — Черните хълмове. Б. пр. ↑

[2] Произношението „дакота“ отговаря на диалекта на янктон-дакота и е станало общоприето. Хората от племето оглала произнасят името на голямата племенна група „лакота“. Б. а. ↑

[3] Бобър. Б. а. ↑

[4] Тасунка-витко, на англ Grazy Horse, според дакота трябва да се превежда Spirit Horse — Омагьосания кон. Б. а. ↑

[5] Блек Хилс — Черните хълмове. Б. а. ↑

КЕЙТ СРЕД ПРЕРИЯТА

Девойката чу собствения си изплашен до смърт вик и после се намери сред непрогледен мрак.

Не смееше да се помръдне. От обзелия я ужас крайниците й бяха като сковани, а слепоочията и дланите на ръцете й бяха покрити със студена пот от страха. Дори не можеше да разсъждава. Едва постепенно нервите й започнаха отново да препращат възприятията от заобикалящата я действителност към съзнанието й. Тя се ослушваше към приглушения шум, който достигаше до ушите й, и усещаше, че нещо под нея я разтърсва и подскача.

Кейт разбра, че бе сънувала страшен сън и че едва сега се бе събудила. Пое си дълбоко дъх и усети сърцето си да бие отново. Вдървените й крайници се отпуснаха. Тя набра смелост да се раздвижи, седна, хвана челото си и оправи шала, който бе прехвърлила през врата и гърдите си. Около нея цареше пълен мрак. Шумът от тръскането и клатушкането се дължеше на движението на покритата с чергило каруца, в която девойката се намираше. Тя извърна глава към предния отвор на чергилото и впери поглед навън. На каруцата нямаше никакъв фенер. Видя големите гърбове и широкополите шапки на кочияша и на седящия до него мъж само като сенки. Опита се да види звездите, надявайки се, че техният светлик ще прогони спомена за ужасните й съновидения. Ала гледката, която се провиждаше през отвора на чергилото, същевременно се ограничаваше от него и тя можа да разпознае в нощния мрак само чергилото и задните колелета на първата кола в колоната, която пътуваше пред тях.

Девойката наостри слух.

И шестте катърени впряга се придвижваха в равномерен тръс. Колелетата подскачаха по поляната без път, съпровождащите колоната ездачи се придвижваха бързо напред, после се връщаха обратно. Ударите на копитата и шумът от колелетата отекваха като нощна музика, подобна на приглушени барабани. Кейт се учуди с каква сигурност се придвижват колите в мрака. Тя също се беше учила да

кара кола и затова тайно се бе опасявала как ли ще мине това нощно пътуване. Ала катърите не се препъваха. И животните, и хората, сред които бе попаднала сега, живееха сред различни условия и у тях се бяха развили по-други способности, отколкото у хората, живеещи в града или сред обработваема земя. Кейт почувствува по-силно дъха на прериятa. Пое надълбоко леденостудения въздух, който се носеше над безбрежните поля, обрасли само с твърда трева тук, по високото плато. Мястото на девойката в каруцата се бе стеснило, тъй като едно от тежките сандъчета вътре бе започнало да се плъзга при подскачането на колата. Въжето, което го бе прикрепяло, се бе развързало. Кейт знаеше какво има в тези сандъчета: муниции за военната част в станцията с блокхаусите, където отиваше колоната от каруци. Девойката се опита да завърже отново сандъчето, ала ръцете й бяха твърде слаби. Освен това движенията й се затрудняваха от дългата и широка рокля, в която бе облечена според модата. Повече, отколкото през изминалите дни тя почувствува сега, че бе попаднала в една среда, за която нито бе подходящо облечена, нито подготвена. Дори и не се учуди, че бе сънувала такъв страшен сън. Пълното с муниции сандъче, което се плъзгаше край нея, навярно бе предизвикало представите й за чудовища и съня за този така ужасяващо изрисуван индианец, убиващ Кейт с ножа си.

Девойката жадуваше да чуе успокояващ човешки глас. Изпълзя напред до капрата, която се състоеше от една обикновена дъска, и потупа по рамото седящия до кочияша мъж.

— Том!

Назованият извърна глава; посивялата му брада се очерта под слабата светлина на звездите.

— Да, мис?

— Том, колко е часът? И къде се намираме в същност?

— Навярно ще да е десет часът през нощта, малка моя мис. А къде се намираме ли? Вече наближаваме Ниобрара!

— Дано скоро стигнем станцията!

— Утре заран, госпожице Кейт, утре ще пристигнем там. Нали няма да се отпуснете, докато стигнем?

— Ако можете да завържете това сандъче? Тогава бих могла да поспя.

— Какво? Пак ли започна да се плъзга някое? Ей сега ще го оправим.

Том се вмъкна в каруцата и завърза сандъчето.

— Така. Сега отново ще имате мира. И горе главата! Та вие сте смело момиче!

— Действително, аз не бих желала да посрамя баща си и годеника си.

— Това не зависи само от желанието. Човек трябва и да е годен да стори нещо.

След тази критична забележка Кейт се замисли за какво в същност бе подготвена. Беше родена в една ферма в Минесота, майка й бе умряла рано. По време на голямото индианско въстание през 1862 година фермата бе изгорена, когато Кейт беше още малко момиченце. При пожара баба й бе загинала и оттогава Кейт бе отишла да живее в града при своята леля. Да бродира, да свири на пиано, да пише хубави писма, да се облича прилично и да се грижи по цял ден за една придирчива възрастна дама — всички тези умения, на които Кейт бе длъжна да се учи при леля си Бети, тук, сред прериятa, не можеха да й бъдат полезни. Ала когато баща й, който през последните години непрекъснато бе изпращан на работа в различни гранични станции, се връщаше на гости, той бе учил дъщеря си — за ужас на леля Бети — да кара конски впряг и да стреля. При сегашното положение това сигурно щеше да бъде от полза, ала четворен впряг Кейт все пак не би могла да управлява, а и никога не се бе целила срещу човек. Но какъв смисъл да мисли за всичко това? Трябваше сама да се справи с положението, в което сама се бе натикала. А в същност тя нямаше и възможност да се откаже от решението си. Животът при леля Бети й бе вече непоносим.

Чу се изсвирване с уста. Кочияшите дръпнаха юздите, спирачките изскърцаха и дългата редица коли се спряха. В мрака се разнесе нечий глас, който разпореди половин час почивка. Кейт помисли и реши да слезе дотогава от колата. Том й помогна и тя тръгна опипом край катърите и колите напред към началото на колоната. Крачеше през локви утаена вода и се препъваше по снопчетата трева.

По едно време долови тих разговор между мъже, които бяха насядали на земята. До тях стояха конете им; те бяха навели глави и скубеха тревата.

— Ехей! — възкликна девойката, малко ядосана, задето веднага не й бяха обърнали внимание.

— Кейт! — отвърна младежки глас и една униформена фигура се изправи.

Двамата тръгнаха пипнешком един срещу друг, докато ръцете им се срещнаха. Девойката усети, че я отвеждат към едно място, където кракът й стъпи върху дебели завивки. Тя се отпусна на земята.

— Какво лудешко пътуване! Приятно ли ти е? — попита я младият лейтенант. — Ще има да разказваме за него и когато станем баба и дядо!

Кейт не отговори веднага. Непознатата околност, която я заобикаляше, както и мракът и все още измъчващият я спомен за ужасния сън я правеха несигурна. В града тя винаги се бе възхищавала от самочувствието на младия офицер, ала тук, сред прерията, тонът на гласа му й се стори неочаквано неподходящ.

— Не знам — отвърна тя само, като се опитваше да разпознае кой още се намира в групата седящи на земята мъже освен Антъни Роуч. Едрият мъж с широкополата шапка беше Бен. Преди малко той именно бе дал заповедта за почивка. Гласът му не можеше да се сбърка с ничий друг, защото той нямаше никакви зъби, та басът му винаги наподобяваше грухтене. Той беше отговорник на групата прерийни ездачи, придадена към малката драгунска част.

— За какво мислите, Бен? — попита го девойката.

— За какво ли не си мисля, малка госпожице. — По време на това пътуване всички ездачи бяха възприели към нея обръщението „малка госпожице“. — За много неща си мисля, но за вас няма да бъде приятно да чуете за никое от тях.

Останалите мъже се разсмяха на думите на своя отговорник по начин, който бе неприятен на Кейт.

— Снощи не разбрах много добре защо трябва да пътуваме през нощта — рече девойката в желанието си да накара прерийните ездачи да заговорят по-делово.

— Няма да пътуваме цяла нощ, малка госпожице — отвърна Бен. — Към полунощ ще спрем, ще направим бивак от колите и вие спокойно ще можете да си легнете, докато нашите пушки ви пазят.

— Така ли мислите? На мен пък ми се струва, че вие имате основание за някакво особено безпокойство, Бен, защото досега

винаги спирахме още с падането на мрака.

— Вие умело можете да разпитвате човека, малка госпожице! Но тогава и аз ще ви отговоря направо, без да разкрасявам нещата! В писмото, което Хенри отнесе във форта, се съобщаваше на вашия баща, майора, че трябва да изпрати неколцина мъже да ни посрещнат. И макар ние да позакъсняхме, защото четворният впряг, който трябваше да ви докара от Янктон, не дойде навреме, то именно затова ония приятели от Ниобрара трябваше отдавна вече да ни посрещнат. Не мога да разбера къде се бавят, а всичко, което не разбирам, ме прави недоверчив. Затова именно настоявам да бързаме.

— Не призовавайте напразно дявола и не си внушавайте сами страх — смъмра го лейтенантът. — Въобще нямаме никакво основание да се страхуваме от каквото и да било!

— Шт! Тихо! — изсъска прерийният ездач и се ослуша. Кейт се изплаши. Видя как Бен се хвърли върху тревата и се заслуша с прилепено до земята ухо. Лейтенантът и останалите мъже не казаха нищо повече. Беззъбият отговорник на групата ездачи се изправи след известно време.

— Идват някакви двама. Двама ездачи се приближават. Единият кон куца.

Кейт чу думите, ала все още не можеше да възприеме нищо нито с очи, нито с ушите си. Сърцето й биеше. Кой ли идва? Приятел или враг? Дали да остане в началото на колоната край мъжете, или е по-добре да се върне обратно в своята каруца при верния Том? Мъжете, изглежда, съвсем бяха забравили за девойката. Вниманието им бе насочено само към покритата с мрак долчинка, откъдето трябваше да се появят очакваните конници. Бен държеше пушката си готова за стрелба.

Сега и девойката чу тропот на приближаващи се конски копита.

— Кой идва? — извика Бен.

— Спокойно, спокойно — отвърна нечий прегракнал глас. — Аз съм, вашият добър приятел Бил Петльобореца.

Кейт видя очертанията на двама приближаващи се ездачи. Когато първият скочи и се приближи, тя усети натрапчивата силна миризма на изстинала лула. Вторият кон куцаше, както Бен бе казал вече, а ездачът му висеше на седлото, без да може да седи изправен. Кейт, която по

природа винаги бе готова да се притече на помощ, предположи, че мъжете веднага ще изтичат да свалят втория ездач от коня му.

Обаче Бен не прояви никаква любезност, а само се обърна към Бил:

— Ти ли си? Едва-що те изпратихме на разузнаване, и ти отново се връщаш? И кого ни водиш?

— Един ранен.

— О! — възкликна Кейт, без сама да разбере, че от възбуда бе издала глас.

Нейното възклицание обаче привлече отново вниманието на лейтенант Роуч към годеницата му.

— Върни се обратно в твоята кола! — разпореди се мрачно той. — Мястото тук никак не е подходящо за една млада дама.

Девойката вдигна глава, подтикната от някакво неосъзнато още за самата нея непокорство, и не изпълни нареждането.

Междувременно Бил Петльобореца се бе заел — както изглеждаше, с доста мъка — да помогне на втория непознат ездач да се смъкне от коня. Когато Бил постави непознатия на крака и го пусна, раненият започна да търси опипом опора. Кейт потрепера цялата, когато движещата се напосоки ръка на непознатия случайно докосна нейното рамо и се вкопчи в него. Тя сякаш усети как страшното видение, което й се бе присънило, неочаквано я сграби, и трябваше да се напрегне, за да се овладее и да не извика високо. Веднага се засрами сама от себе си.

„Та това е човек — помисли си тя напрегнато. — Само един нещастен човек!“

Пръстите, които се бяха вкопчили в рамото й, започнаха да треперят и се отпуснаха. У девойката отново се надигна присъщата й готовност да се притече на помощ. Тя подхвана с две ръце олюляващото се тяло. Усети платнена дреха, после върху нея се облегна с цялата си тежест един висок мъж, който бе твърде тежък за нейните силици. Ръцете й поддадоха и непознатият се смъкна на тревата. Той или беше тежко ранен, или бе изнурен от глад и жажда.

Бен се наведе над непознатия. Девойката предположи, че той най-после ще се заеме да помогне на изпадналия почти в безсъзнание човек, ала за Бен, отговорника на ездаческата група, изглежда, нещо друго беше много по-важно.

— Говори най-после! — изкрещя той на непознатия. — Кой стреля по теб? Червените кучета наблизо ли са?

Непознатият само изломоти нещо безпомощно. Бен отново се изправи.

— Поне ти говори, Бил — подкани той разузнавача, който бе докарал непознатия. — Успя ли да научиш нещо от тоя приятел?

— Не. Езикът му е прободен. Устата му е пълна със съсирена кръв. Някой е изрязал на дрехата му с нож един малък четириъгълник.

— Проклети да са! — Лейтенантът и Бен бяха изговорили думите като из едно гърло.

— Проклети да са! — повтори Бен. Той из един път бе започнал да говори съвсем тихо, сякаш се страхуваше. — Знаете ли какво означава това?

— Червенокожите убийци! — Роуч изруга. — Нима тая сган наистина се навърта наоколо?

— Този тук вече няма да може да ни каже това, лейтенанте! — В тона, с който Бен произнесе думата „лейтенанте“, бе заложено цялото онова чувство за превъзходство и презрението на един самонадеян благодарение на собствения си опит мъж спрямо един новак в прерийния живот. — Сега ще трябва сами да напрегнем собствените си мозъци!

Роуч се направи, че не е усетил иронията, и опипа непознатия.

— Кой ли може да е този човек? С платнени дрехи в прерията?

Бен бе пристъпил към лейтенанта с тесните рамене и когато офицерът отново се изправи, отговорникът на групата прерийни ездачи стоеше непосредствено пред него, почти застрашителен.

— Роуч, чуй ме добре какво ще ти кажа сега. Искам да ти обясня що за човек е този с неговото платнено облекло. Златотърсач е това, или ако не е, съм готов да изям собствения си мозък. Кой друг би тръгнал с такива дрехи сега към Блек Хилс? Само някой самоубиец или златотърсач, това е ясно. Сега вече той е ням, ням като риба, и те са ни го изпратили именно така! Знаеш ли кой постъпва така в този край? Знаеш ли кой преследва златотърсачите, сякаш са чумави? Мечата орда, тая банда убийци, начело с техния главен бандит, нашия някогашен скаут Хари. Четириъгълникът е неговият знак! Да, именно неговият знак. Където откриете такъв четириъгълник или видите дръжка на нож, издялана във формата на птича глава, да знаете с кого

имате работа! Мога да се закълна, че именно тоя гад ни е изпратил този нещастник, след като го е направил ням завинаги! Изпратил ни го е да ни се подиграе и да ни обяви война!

— Бен, дръж си устата! Ти фантазираш! Отговорникът на ездаческата група неочаквано промени държането си. Из един път заговори отново спокойно.

— Слушай, Бил, къде е пушката на тоя приятел? Ти ли я задигна?

— Не.

— Да не би той да яздеше без пушка?

— Да.

— Значи ония дакота са прибрали пушката му. Тия проклети гадове!

— Трябва да решим какво ще правим сега! — рече настойчиво Роуч, явно силно обезпокоен.

— Какво ще правим? Точно това, лейтенанте, което смятахме да правим. Човек не бива толкова бързо да губи самообладание. Ще пътуваме малко допреди полунощ, после ще съберем каруците на стан за пренощуване. Никой червенокож не напада преди полунощ. Те винаги изчакват часовете, когато ние започваме да усещаме силна умора и ни се приспива, към три-четири часа сутрин. Така че до полунощ можем да се придвижваме.

— Добре, да продължим, щом като смяташ, че дотогава няма опасност. Колкото по-близо до станцията се разположим за нощувка, толкова по-добре.

Кейт въздъхна тихо и се извърна, за да стигне, препъвайки се, до своята кола. Лейтенант Роуч не се погрижи за нея, защото вече бе дал заповед за потегляне. Един мъж обаче, който до този момент бе стоял встрани, се притече на помощ на девойката. Беше доста висок и слаб и Кейт реши, че го позна.

— Томъс… какво ще стане сега с ранения?

— Все ще го натикаме някъде.

— Не бива да се отнасяте така коравосърдечно към хората. Донесете го в моята каруца.

— Ако Бен и Роуч разрешат.

— Те сигурно ще се зарадват, че аз предлагам да помогна.

— Винаги грижовна, малка мис!… Почакайте за миг. — Томъс изостави девойката и се върна още веднъж към началото на колоната.

Кейт дочу кратък разговор там, ала не можа да разбере какъв бе въпросът и какъв отговорът, тъй като мъжете тук бяха навикнали да разговарят помежду си на някакъв пограничен език, състоящ се от смесица от английски, френски и индиански думи и словосъчетания, които Кейт можеше да разбира само когато се обръщаха лично към нея.

Най-после Томъс се приближи към нея заедно с още един мъж. Както Кейт предположи, вторият беше Тео, близнакът на Томъс. В отговор на желанието на девойката двамата отнесоха непознатия ранен мъж в каруцата, в която Кейт отново се качи. След това двамата братя близнаци се сбогуваха с нея. Трябваше да препуснат с конете си пред колоната и да помогнат на Бил в съгледваческата му задача.

Дългата колона коли отново потегли. Камшиците на кочияшите заплющяха върху гърбовете на катърите и високите колелета отново заподскачаха през малките снопчета трева.

„Също както преди почивката — помисли си девойката — и все пак съвсем различно.“

Отначало тя само бе сънувала. Сега към нея се приближаваше истинска опасност. При това тя се чувствуваше чужда и несигурна сред тези мъже, на чийто суров нрав вече не се доверяваше, и изпитваше смъртен страх пред индианските врагове. Не й минаваше и през ум да легне да спи. Намери опипом челото и ръката на немия, тежко ранен беглец, когото бяха положили върху сламата. Пулсът му беше съвсем слаб. Кейт не можеше да му помогне с нищо и се зае със себе си. Потърси кожения си колан с кобура за пистолета, отвори копчето и извади пистолета, за да провери зареждането му, после отново върна оръжието на мястото му с някакво странно чувство.

Примъкна се съвсем близо до предния отвор на чергилото, където старият й приятел Том с посивялата брада седеше до кочияша. Кейт притисна глава до твърдия ръкав на кожената му дреха и се изтегли отново назад в колата. Широкият гръб ма Том й се стори желан щит срещу нощния вятър и всички други опасности.

— Том — промълви тя отново страхливо.

— Не се страхувайте, мис.

— Том, да може най-после да се свърши тази нощ! Тя ще бъде последната от нашето пътуване. Утре пристигаме в станцията с блокхаусите, нали?

— Разбира се! Утре вие ще седите край татко си в блокхауса, а блокхаусът има дебели стени. Те са погълнали не един куршум. Поне старият блокхаус беше такъв.

— Защо казвате „старият блокхаус“? Нима вие познавате станцията?

— Не мога да кажа, че я познавам. За новата само съм чувал. Единия стар блокхаус обаче, който нашият беззъб Бен, тоя подозрителен тип, бе построил и се разпореждаше в него като стопанин и търговец и където индианците и ловците на кожи влизаха и излизаха като у дома си, да, този стар блокхаус познавам добре.

— Разкажете ми за него! Моля ви, Том! — Кейт искаше да го поласкае. — Знаете ли, като си представя блокхауса, по-малко ще се страхувам, а и като ми говорите, времето и за двама ни ще мине много по-лесно. Пък и не ми се спи вече. Сигурно пак ще сънувам страхотии.

— Да, май ще бъде по-добре да се поразговорим. Но за стария блокхаус… по-добре да не говорим за него.

— И защо не?

— Ами защото… защото е страшно.

— Том, не искам да чувам за никакви страхотии. И без това достатъчно съм се наплашила. Може би бихте разказали нещо истинско за себе си, нещо, за което си заслужава да ми разкажете?

— Сериозно ли говорите, малка мис? Вие ми легнахте на сърцето, на мен, стария неудачник. Ами ето на, аз обикалям прериятa за нищо и никаква заплата и чакам всеки миг да ме направят на решето. Ни имане, ни имот имам вече. — Том се поопери. — Но ако не ви бях видял чак сега, а преди две години, вечерта, когато оня дявол ме подмами — тогава сигурно много неща щяха да бъдат различни.

— Защо? Какво се е случило онази вечер, Том?

— Ако вие бяхте отворили тогава вратата, мис, вратата на моя магазин…

— На вашия магазин? Нима вие не сте били винаги прериен ездач?

— На млади години бях. Тогава работех като съгледвач при строежа на железопътната линия и дори бях пленник, а след това

останах и да живея сред Мечата орда. Колко много пясъчни и снежни бури съм преживял! Докато всичко ми омръзна и се върнах обратно в града, където отворих малко магазинче. Да бяхте дошли поне веднъж там, ако ще би дори и с вашата противна леля Бети, да бяхте попитали за някоя индианска завивка или за някой бродиран кожен колан, каквито фините госпожици обичат да купуват като куриози — ако тогава ви бях видял, щях да си помисля за собствената си дъщеря, която прилича малко на вас, — тогава никога не бих се върнал отново в прерията, която така бях намразил, и нямаше да ставам на стари години златотърсач, нито пък да се оставя да ме подмами оня Ред Фокс, тая Червена лисица, в стария блокхаус… в онзи проклет блокхаус!

— Но защо проклет? — Кейт отново бе станала неспокойна и отново я бе обзел страх. — И кой е този Ред Фокс?

— Проклятие… хм… То това е дълга история за разказване. Ред Фокс, или Джим, или Фред, или както се е наричал той през своя бандитски живот, да, кой ли е той в същност? Де да го знаех и аз самият! Тогава той се появи за мое нещастие при мен. Преди повече от две години беше, през една мрачна зимна вечер. Жена ми беше умряла вече, дъщеря ми се беше омъжила и аз седях сам-самичък в магазина си край печката. Бяха дошли малко клиенти, по онова време търговията вървеше лошо. Печката пушеше, а на мене лулата ми угасна и както ругаех самичък и проклинах всички светци и дявола дори, вратата се отвори… да, така беше, госпожице Кейт, така ми се случи тогава на мен, стария глупав човек… та казвам, вратата се отвори и пред мен застана самият дявол, с червени коси, със святкащи очи, облещил вълчите си зъби… едър и силен, удари ме по рамото и започна да ме уговаря с всички онези приказки, които могат да подведат един бедняк… Трябвало да вървим да търсим злато, из един път да забогатеем… с една дума, аз се съгласих и отново продадох магазина си. На края на зимата беше, преди две години, почти по същото време като сега — може дори да беше на същия ден, — тогава именно се събрахме всички в оня проклет блокхаус… — Том млъкна и се плесна с ръка през устата.

Кейт обаче бе решила да научи всичко докрай.

— … се събрахте всички в блокхауса! — повтори тя думите на Том. — Вие самият и…?

Том се остави да го подведат и заговори отново: — Аз и някой си Джордж, и Бил Петльобореца, на когото викат и Бил Кръвожадния, вие го познавате, и мърлявият малък Джоузеф, който седи до кочияша в колата пред нас, и русият Адам Адамсън — не, той не пътува сега с нас. Впрочем той беше най-добрият от всички ни. И той служел сега като прериен ездач в станцията. Беден дявол, който също искаше да търси злато, за да може баща му да си остане във фермата, която фирмата за разпродажба на парцели искаше да му отнеме — да, той също беше с нас, и още някои други бяха дошли, които Ред Фокс беше поканил. Всички се срещнахме на днешния ден точно преди две години в блокхауса на Беззъбия Бен и бяхме готови Ред Фокс, тоя бандит, да ни поведе към голямото богатство! Какви ли не хора се бяхме насъбрали! Повечето от тях вече са покойници. Да, да, отмъщението не дава покой на човека.

— Какво отмъщение? — промълви Кейт.

— Отмъщението на Хари Токай-ихто, чийто баща прободоха тогава, баща му, стария вожд, задето не искаше да ни отведе при златото. Джим, Червената лисица, му смъкна скалпа, а ние хвърлихме трупа му за храна на рибите.

— И вие бяхте там? — попита девойката ужасена.

— Да, да, и аз бях там, и Бен беше там, и Бил Петльобореца, и мърлявият Джоузеф, и Адам Адамсън… Точно на днешния ден преди две години беше.

— И вие не попречихте на това убийство?

— Какво дете сте още, госпожице Кейт!

— И какво наказание наложиха на Ред Фокс?

— На него ли? Никой не го е хванал и никой няма да го съди освен Хари Токай-ихто, синът на убития. Само че тая лисица няма да дойде вече лесно в земите край Плат или край Ниобрара. Съвестта не му е чиста.

— Но ето че вие всички отивате отново там, в тази проклета къща, където е станало убийството? — Кейт усети ледени тръпки по кожата си.

— По-добре да не ви бях разказвал за това, малка мис. Това не е приказка за вашите уши. Но това, което казвате, е вярно. Ние, които все още сме живи, отново се събрахме.

Младият кочияш на капрата, който досега много рядко бе произнасял някоя дума, изведнъж се разприказва:

— Трябваше да знам всичко това, преди да тръгнем! Тогава щяхте да заминете без мене! Оня Пит с късия нос излезе най-умен от всички ни. Измъкна се и си остана в Рандал!

Кейт притисна ръце до тялото си. Ала не каза нито дума повече и Том отново потъна в мълчание. Мислите на Кейт бяха силно напрегнати. Тя мислеше за блокхауса, към който пътуваше колоната, и за индианеца Токай-ихто, който искаше да отмъсти на белите мъже за смъртта на убития си баща. Кочияшът изплющя с камшика си така силно, сякаш изсвистя куршум. След онова, което бе чул от устата на Том, младият мъж бе станал много нервен.

— Карайте по-бързо! — извика той на пътуващата пред него кола. — Карайте, да се махнем най-после от тази дяволска прерия! Защото на Хари Токай-ихто му липсвали още няколко скалпа и те се намирали именно в нашата колона заедно с муниците!

Нощният пролетен вятър духаше все по-студен и по-остър. Умората пропълзя към хората и животните и натежа в крайниците и в мислите им. Кейт с мъка държеше очите си отворени, макар че още не бе настъпила полунощ. Страхуваше се обаче да легне до хъхрещия ранен мъж, чиято съдба й вдъхваше толкова страх, колкото и разказът на Том. Тя се овладя, седна изправена и се облегна с гръб на пейката, на която седяха Том и кочияшът. Извади с някакво странно чувство пистолета от кожения си кобур, провери го още веднъж дали е добре зареден, прицели се и се опита да си представи, че трябва да стреля върху някой неприятел. Ще успее ли да запази хладнокръвие и да се прицели както трябва? Що за мисъл, да убие човек! Но нима индианците наистина са хора?

„Та те са само жадни за мъст врагове!“ — рече Кейт сама на себе си, повтаряйки онова, което баща й винаги й бе повтарял още от дете.

Тропотът от копитата на катърите заглуши за Том тихо произнесените думи на Кейт. Но той все пак беше чул, че тя си говори нещо.

— Легнете си, мис Кейт, и заспете — посъветва я той. Кейт само поклати глава и закопча колана си с кобура за пистолета. Не се наложи да отговори, тъй като Бен и Роуч долетяха в галоп край редицата от коли и всички чуха всяващите ужас думи на Бен:

— Не заспивайте! Не заспивайте! Щипете се един друг, ако почнете да заспивате! Не затваряйте очи! По-бързо, по-бързо, по-бързо!

Камшиците изплющяха и засъскаха, катърите се понесоха в неравен галоп.

Роуч мина на коня си край колата, в която седеше Кейт, без да се обърне назад, ала Бен позабави малко своя жребец, наведе се над отвора на чергилото и явно успя да види пистолета в ръката на девойката.

— Ехе, мис, нима сте готова за бой? Значи няма повече опасност за нас! Щом жените ни са толкова смели, то ние, грубите мъже, съвсем пък няма да се посра…

Пет изстрела изплющяха непосредствено един след друг.

Гласът на говорещия Бен секна по средата на думата. Кейт се сви в смъртен страх.

Бен изпусна юздите, хвърли ръце във въздуха и падна гърбом от коня си. Животното изтича напред. Без да издаде никакъв звук, и младият кочияш на капрата до Том се гътна назад и падна в тревата. Ничий слух не долови шума от падането на телата, защото отвред се вдигна шумна олелия. Разнесоха се едновременно изстрели от ловните и бойните пушки на прерийните ездачи и от карабините на драгуните заедно със следващите един подир друг изстрели от оръжието на някакъв враг, който явно никога не пропускаше целта си. Кейт видя как всички яздещи в началото на колоната мъже паднаха от конете си. Високи непознати бойни викове и яростните ругатни на драгуните прокънтяха един през друг. Катърите от колите, чиито ездачи бяха избити почти всички, тичаха подплашени. Най-предната кола се катурна и Кейт видя сред смъртен страх, докато колата я носеше напред, как из мрака изплуваха като призраци непознати ездачи.

Още веднъж изплющя поредица от пет изстрела и нови петима ездачи, охраняващи колоната от каруци, паднаха от седлата си. Двама от тях останаха увиснали на стремената и конете продължиха да ги влачат. Драгуни и прерийни ездачи побягнаха в безреда и някой яздеше подире им. Веригата на преследващите се един друг ездачи се разтегли. От страна на белите не се чуваха вече никакви команди.

Колата, в която седеше девойката, продължаваше да се носи напред. Том бе сграбчил юздата и прекара тяхната каруца край друга,

съборена на половината склон на обраслата с трева пясъчна височина. Той плющеше с дългия камшик над главите на животните и ги подканяше с крясъци да бързат. Кейт инстинктивно се скри в сламата между стените на чергилото. Вече не я беше страх от тялото на изпадналия в безсъзнание непознат, нито от миризмата на кръв и пот, която се излъчваше от него.

Пистолета си тя бе прибрала отново в кобура.

Леката каруца с четворния впряг сякаш бе успяла да се измъкне със своя яростен бяг от полесражението. Шумът от боя остана някъде назад. Кейт успя да се окопити отново от обърканията ужас и надникна внимателно навън в нощта. Отделни ездачи все още минаваха в буен галоп край колата. Пак се чуха изстрели, ала отдалеч. Девойката простена. Сгуши се отново до изпадналия в безсъзнание ранен непознат. Всеки човек с бяла кожа на тялото бе за нея успокоение сред този ужас. Най-много доверие обаче й вдъхваше Том, който направляваше колата със сигурна ръка.

— Кейт! Ела при мен! — прозвуча неочаквано гласът на Том. — Ела при мен на капрата, бързо!

Том отново бе подкарал по-бързо катърите. Четворният впряг галопираше, колата отново летеше, готова всеки миг да се обърне. Девойката се покатери с голяма мъка край стария човек на капрата. Оттук се откриваше поглед над нощната прерия. Ала тук, на капрата, и нея можеше да я види врагът. Защо старият я бе повикал при себе си? Девойката се страхуваше. Нервите й се опънаха до скъсване.

— Том!

— Кейт! Дръжте юздите! Можете ли да карате? Не спирайте колата! Карайте все напред и ще стигнете при баща си! Дръжте здраво! От това зависи животът ви!

Кейт хвана юздата.

— Но какво има? Нима ти си отиваш? Остани тук! Аз не мога да удържа дълго!

— Трябва!

Старият човек млъкна и повърна нещо, което потече топло по ръцете на девойката. Тя разбра какво бе то. Кръв!

— Кейт! И мене ме улучиха. Карай! Внимавай, гледай катърите, а не мен!

Още веднъж от устата на Том изригна кръв. Кейт забеляза чак сега заболата се отстрани в гърдите му стрела. Тялото му изгуби опора и той полетя в тревата.

Кейт седеше като вкаменена върху олюляващата се капра. Стискаше здраво юздите на четворния впряг, който се носеше в непрозрачната новолунна нощ. Отчаяният галоп я носеше по продължение на долината все напред, все напред! Катърите тичаха с всички сили. Те също бяха изплашени и бягаха, гонени от инстинктивен страх. Път нямаше, затова летяха по средата на тясната долина. Кейт можеше да ги остави да тичат сами.

Каруцата летеше и летеше. Локви се пръскаха на всички страни, останалият тук-таме сняг скърцаше. Колелетата се търкаляха. Постепенно девойката започна да се чувствува по-сигурна. Катърите също се поуспокоиха и поеха тръс. Кейт не можеше да размахва дългия камшик, защото управляваше и с двете ръце. Така че животните тичаха, както искаха.

Съзнанието на девойката заработи отново. Как й бяха описали пътя? По долината се стига до брега на реката. А от Ниобрара вече ще може да види станцията с блокхаусите. И щеше да бъде спасена. Спасена! Колко горещи желания, колко боязлив копнеж извикваха отново и отново във фантазията на Кейт гледката на станцията, командувана от нейния баща майор Смит. Неочаквано обаче чувствата й се свиха от страх. В същия този блокхаус, към който се стремеше тя сега, бе убит бащата на онзи индианец… на онзи индианец, който сега бе нападнал заедно със своите хора колоната от коли. Да, дали това беше действително той, смъртният враг, за когото мъжете бяха говорили през нощните часове преди нападението? Кейт усети как започва отново да се сковава от страх и се напрегна да прогони всички мисли. Трябваше да внимава за катърите.

Неочаквано дочу някакъв шум. Тропот от конски копита! Зад каруцата й се приближаваха коне. Нея ли гонеха ездачите? Приятели ли бяха те? Или врагове? Или останали без ездачи коне тичаха наоколо и може би по навик търсеха да се присъединят към колата?

Два коня без ездачи прелетяха край нея. Бягаха галоп.

Преследваше ли ги някой? Когато ударите от техните копита заглъхнаха, Кейт не чуваше повече нищо друго освен шума, вдиган от нейната каруца, и все още далечни изстрели. Леките възвишения,

които ограждаха по дължина долината, сега се сближиха съвсем. Кейт се страхуваше от склоновете отляво и отдясно, които можеха да бъдат удобно скривалище за врага. Мислеше за Том. Няма ли отново да прелети някоя безшумна стрела, този път за нея?

Бесният бяг на каруцата продължаваше, без някой да смути бягството на девойката. Струваше й се, че вече е минало много време. Не бе ли започнала да просветва неясна утринна заря над небето и земята? Нима тя действително бе пътувала часове? Бягащата девойка призоваваше с надежда светлия ден. Пренапрегнатото й въображение си представяше, че вече долавя шумоленето на реката, зад чийто брод се намираше малкият форт. Тя плесна с юздите, за да подкара животните още по-бързо.

„Татко — мислеше си, — татко, да можеше да знаеш!“ Неочаквано тя се изплаши. Не бе ли чула отново тропот на конски копита? Кой идва? Кейт не знаеше дали да пусне юздите и да сграбчи пистолета си.

— Ехей! — извика някой зад колата.

— Да! — възкликна ликуващо Кейт. Стори й се, че бе разпознала гласа на своя годеник.

Ездачът изплува от тъмнината до каруцата и девойката видя, че не се бе излъгала. Беше действително лейтенант Роуч. Той яздеше гологлав, косите му бяха залепнали от пот, чертите на лицето му се бяха разкривили. Той дръпна рязко юздата.

— Карай все така! — подвикна той на девойката. — Ние двамата с теб навярно сме единствените останали живи. Аз ще избързам до станцията с блокхаусите и ще те посрещна с подкрепление.

— Вземи ме със себе си!

— Ти луда ли си? Конят ми не може да носи двама души. Дяволът лети подире ми!

— Лейтенантът заби шпорите в слабините на коня си така, че животното се вдигна на задни крака и след един изплашен скок полетя отново напред.

— Помощ! — извика още веднъж Кейт с все сила. Ездачът обаче не се обърна повече.

Девойката го проследи с поглед, обезумяла от страх, докато той изчезна зад следващия завой на прерийната долинка. Скоро заглъхнаха и ударите от копитата на коня му.

Девойката стисна зъби. Подкара отново по-бързо катърите, колкото й държаха силите. Ако добре бе разбрала лейтенанта, значи всички мъже от кервана с каруците бяха избити. А подир Антъни Роуч и следователно и подир нея самата се носеше дяволът.

Минаха минути. Ала в тези минути се криеше безкраен ужас.

На изток бе започнало да се развиделява. На запад гаснеха последните звезди. Неприветлива, страшна се разпростираше степта под светлеещото небе. Стара, презимувала кафява трева, полуразтопен и след това отново замръзнал от нощния мраз сняг — и нищо друго наоколо. Кейт разбра, че е сама, съвсем сама и изоставена сред пустата непозната прерия. Не сещаше нищо друго освен страх.

Катърите започнаха да упорстват. Беси, послушната Беси, не искаше да тича повече.

— Беси, не съм ли ти давала винаги от собствения си хляб? Беси, бягай, моля ти се, сам дяволът лети подире ни! — Кейт забеляза, че си бе говорила на глас, и се изплаши от собствения си прегракнал говор.

Степта нямаше край. Пясък и трева, трева и пясък, цяла нощ и на сутринта. Нещо злокобно витаеше из тези голи места без нито едно дърво или храст, без човешка душа или животно. Да можеше да чуе поне една човешка дума! Кейт си спомни за златотърсача, който лежеше зад нея в каруцата. Ала той беше все така ням и неподвижен. Веднъж тя се бе обърнала да го види. Той изглеждаше мъртъв. Лицето му беше бледо, очите изцъклени. Кейт беше сам сама сред пустошта и беше уморена, пръстите на ръцете й бяха измръзнали и започнаха да се схващат, а роклята й се бе намокрила от росата. Тя потрепера и се сви от ужас.

Като черни петна започнаха да трептят отново пред очите й призрачните сенки на ездачите, които се бяха появили през нощта. Тя знаеше, че това бяха индианци.

— Беси, ти водиш впряга, бягай, бягай, за да бягат и другите!

Ала катърите можеха да бягат вече само тръс.

Кейт се ослуша. Стори й се, че за трети път дочува удари от конски копита, които се приближават изотзад към колата й. Да можеше поне сърцето й да се поуспокои и да не избълсква кръвта с всеки удар на пулса й чак горе до слепоочията! Искаше да си наложи да запази хладнокръвие, за да може да се ослушва.

Ако не се лъжеше, към нея отново се приближаваше ездач, а не някой самотен кон. Чу спокойния равномерен галоп. Девойката сама не можеше да си обясни как така из един път надеждата надви страха й. Може би равномерният тропот успокои така нервите й. Който язди така, него не го преследват. Който язди така, насочва коня си според собствената си воля и преценка. Само още няколко секунди и тя ще види своя спасител.

— Стой! — извика нечий глас.

Девойката не познаваше този глас, но тембърът му само подсили доверието й. Тя се опита да изпълни разпореждането и да спре колата. Ала катърите усещаха слабостта и несигурността на ръката, която дърпаше юздите. Те се изправиха на задните си крака, рипнаха с предните и побягнаха. Нищо не помогна това, че Кейт дърпаше с все сила юздата. Тя усети, че яздещият подир нея ездач вече настига колата. В следващия миг той се изравни с катърите и девойката можа да го види.

Кръвта замръзна във вените й. Ездачът беше индианец.

— Татко! — изпищя силно девойката, отпусна юздите, измъкна пистолета си и стреля.

В същия миг индианският ездач се дръпна бързо, така че куршумът изсвистя покрай него. Той беше се изравнил вече с двата предни катъра и сега сграби влачещата се юзда. Добичетата и колата веднага се спряха на място. Кейт още стискаше пистолета в ръка. Индианецът изви своя жребец, спря и погледна надолу към девойката.

Кейт не посмя да даде втори изстрел. Срещна само за миг погледа на две очи, които изглеждаха почти съвсем притворени, и ръката й с пистолета се отпусна.

Макар че съзнанието й сякаш престана да работи, по-късно тя можеше да опише всяка подробност от този страшен миг. Небето вече беше станало светло, слънцето блестеше. Катърите стояха във впряга с наведени глави; единият веднага започна да пасе. Индианецът стоеше на коня си до покритата с чергило каруца. Той яздеше кулест жребец. Животното имаше набито силно тяло, гривата му беше тъмна, а изразът на очите му — буен и див. Мустангът не носеше оглавник. Само за долната му челюст бе захваната свободно висяща кожена юзда. Ездачът изпъна тяло. Беше гол до кръста, кафявата му кожа беше гладка и лъскава. През едното му рамо и напреко през гърдите бе

препасан колан с патрони; той много малко прикриваше дълбоките белези върху гърдите и под двете му рамене. Черните плитки на косите му падаха чак до гърба. В превръзката от змийска кожа на челото му бяха затъкнати три орлови пера. Дръжката на ножа му бе издялана старателно и майсторски във форма на птича глава.

Кейт не смееше да погледне още веднъж врага в лицето.

— Милост! — каза тихо тя. Според описанията на мъжете тя бе познала в индианеца Хари Токай-ихто.

Стройният дакота не отговори. Кейт почувствува бързото и точно движение, с което той издърпа пистолета от ръката й. Тя имаше чувството, сякаш я бе докоснало парещо желязо, толкова силно се бе изплашила. Не оказа ни най-малка съпротива и скри лицето си с ръце, за да не вижда нищо повече.

Ала когато колата под нея се разклати и капрата, на която седеше, започна да се изкривява на една страна, тя несъзнателно отново видя какво става край нея. Ездачът върху мустанга бе хванал юздите на катърите и сега извръщаше колата, което никак не беше лесно в тясната долина.

Щом колата и животните застанаха в желаната посока, индианецът скочи от коня си в каруцата. Изхвърли мъртвия златотърсач навън върху тревата, тъй като той сигурно му се бе сторил напълно ненужен товар, и седна след това на капрата до Кейт. Подвикна насърчително на катърите. Животните веднага се подчиниха на новия си кочияш. Той ги подкара тръс и скоро след това галоп, за да върне отново колата там, откъдето бе дошла. Конят на индианеца тичаше край каруцата.

Девойката седеше на тясната дъска до врага си. Беше вперила поглед в сивокафеникавия гръб на Беси и мачкаше с ръце кърпата, която бе превързала на врата си. Първите часове на пролетното утро бяха ледено-студени и Кейт зъзнеше. А в същото време по гръбнака й се стичаше пот, толкова много я беше страх от всичко, което сигурно я очакваше.

Тишината на самотната прерия бе разкъсана от изстрел, който прокънтя някъде зад каруцата. Десният преден катър се сгромоляса, овърза се в коланите и се просна на земята. Беше мъртъв. Тичащият след него катър се стъписа от неочакваното препятствие, препъна се и се оплете също в коланите. Имаше опасност колата да се обърне. Кейт

бе скочила на крака. Хвана се за чергилото, за да не падне, и се заслуша силно напрегната. Надежда бликна в душата й. Кой беше стрелял? Дали лейтенант Роуч не се беше върнал? Или може би се приближаваше някой от съгледвачите на колоната от каруци, успял да остане жив след бъркотията през нощта? Девойката се надяваше, че индианецът ще се откаже от плячкосаната каруца и веднага ще побегне. И без това конят му беше подръка.

Стройният дакота обаче направи нещо съвсем различно от това, което Кейт бе желала и си бе представяла. Той скочи от колата върху падналия на земята катър. Сега колата и животните го прикриваха от непознатия враг. Кулестият жребец изчезна зад следващия завой на долината и по този начин също избягна опасността.

Кейт закрещя с цяло гърло за помощ.

Индианецът не й попречи.

Чуха се нови изстрели. Те свистяха край колата; един от тях мина край задния хълбок на единия катър. С неподозирана бързина индианецът бе успял да издърпа първия катър от впряга и да завърже юздите на останалите животни. Така каруцата можеше отново да пътува. Индианецът скочи върху капрата и подкара двата катъра галоп. В този миг младият дакота на капрата до Кейт можеше да бъде напълно спокоен, тъй като преследвачите нямаше да стрелят в каруцата, от която сигурно бяха чули виковете на девойката за помощ.

Сега обаче нападателите промениха тактиката си. Дори със своя непривикнал слух и въпреки голямото си смущение и страх девойката чу, че единият от преследващите ги ездачи се приближаваше към каруцата. Той стреляше. Куршумите профучаваха ту отдясно, ту отляво на чергилото. Междувременно вторият ездач, прикрит от ниския скат на северното възвишение, се приближаваше в галоп към каруцата.

Индианецът пъхна юздата в ръцете на Кейт.

— Карайте! — заповяда той; говореше английски.

Девойката се подчини. Превъзхождащата я воля, превъзхождащата я физическа сила и сигурното му оръжие въобще не допуснаха у нея да се породи и мисъл за съпротива. Но тя продължаваше да стиска юздите с неподвижни пръсти и не можеше да подкара животните. Индианецът се вмъкна с пушката в ръка в колата. Даде един изстрел. Кейт не можа да го види, ала чу изсвирването на куршума непосредствено зад себе си и се сви от страх.

Шумът от конски копита зад каруцата замря.

Стройният дакота излезе отново напред, ала не седна на капрата, а се сви зад нея. Пое юздите от девойката. Катърите усетиха това веднага и отново се понесоха в галоп. Вторият преследвач, който се бе приближил под прикритието на северното леко възвишение на същата височина като каруцата, отново започна да обстрелва колата и животните. Стреляше безогледно. Един куршум профуча досами Кейт.

Двата катъра се строполиха пред каруцата. Единият умря веднага, Беси беше още жива, опита се отново да се изправи, още повече объркa юздата и коланите. Каруцата бе налетяла върху падналите на земята животни, та се олюля, но след това успя да се задържи върху колелетата, наклонена на една страна. Кейт изпита някакъв неконтролиран вече от ясното й съзнание страх, че индианецът ей сега ще я убие, за да си отмъсти.

Ала той се държеше така, сякаш девойката изобщо не бе край него. Предизвика врага си с остър вик и скочи през капрата от колата навън и падна между мъртвия и живия катър. В същия миг скрилият се на билото на възвишението стрелец се прицели в индианеца; изгърмяха два изстрела.

Кейт чу как куршумите се забиха в бедрото на животното. Индианецът се плъзна на земята между двете добичета. Остана легнал с изпънати крайници между двете повалени животни, целият опръскан в кръв; Кейт не можеше да разбере дали от неговата собствена, или от кръвта на застреляния катър. На завоя на долината се появи избягалият кулест жребец. Изглежда, острият вик на господаря му го бе призовал. Животното бе наострило уши.

Откъм склона на възвишението долетяха ругатни. Тъй като край колата, а и наоколо цареше тишина, Кейт се заслуша в тях. Позна гласа на Бил Петльобореца и долови сред многото прошумели неразбираеми край ушите й приказки само няколко думи:

— … Червена свиня… да ти опърля още веднъж кожата, та да пукнеш най-сетне окончателно!

Бил продължи да стреля, ала от мястото, на което стоеше, улучваше само убития катър, зад който и в същност под чието тяло наполовина лежеше индианецът. Вторият катър, Беси, сплашен от изстрелите, отново започна да прави отчаяни опити да се изправи на крака. Приближи се до тялото на падналия индианец, после стъпи на

крака и затегли напред. И тъй като колата не се помести, животното тръгна назад. Леката каруца, която и без това вече се беше наклонила, та двете сандъчета вътре, пълни с муниции, се бяха свлекли на една страна, продължи да се накланя.

— Бил! Не стреляй! — извика Кейт. Тя беше събрала полите на дългата си рокля и се мъчеше да скочи от блъскащата се и накланяща се да падне каруца, както бе сторил преди малко индианецът. Скочи върху убития катър, изгуби равновесие и падна.

— Проклета женска! — изкрещя Бил отгоре. — Махай се оттам!

Кейт бързо се изправи. При това успя да види мъртвия дакота съвсем отблизо, видя дръжката на револвера, която стърчеше от колана му, и измъкна оръжието.

— Браво! — изрева Бил. — Много добре! Запрати му няколко патрона в гърдите!

Девойката гледаше чуждото оръжие. Ръцете й трепереха. Тя отмести поглед към индианеца. Очите на младия дакота бяха отворени, ала той не гледаше към девойката. Погледът му беше втренчен, стъклен, извърнат нагоре.

— Той е мъртъв! — извика Кейт нагоре към Бил и отпусна оръжието.

Не посмя да стреля върху мъртвец. Това бе вторият убит човек, когото виждаше днес; първият беше златотърсачът и тя бе дълбоко потресена, когато индианецът изхвърли, без да се замисля, трупа на този човек на поляната. Сега тя самата имаше чувството, че ще оскверни един труп, ако стреля върху него като в мишена, та ръката й продължаваше да трепери.

Тя се извърна с лице към лекото възвишение, където лежеше скрит Бил, и застана с гръб към убития катър и застреляния индианец.

— Не знаеш ли да стреляш?! — скара се Бил.

Той изглеждаше много възбуден и разярен. След това обаче сигурно премисли, че Кейт не би могла при това положение да си служи спокойно с чуждия револвер, а, от друга страна, си помисли, че ако би бил жив, един дакота никога не би се оставил такова момиченце да му изтръгне оръжието от ръцете. Затова Бил извади собствения си пистолет, приготви го за стрелба и се заспуска с големи скокове надолу по склона. Той беше тежък и едър и докато се приближаваше, Кейт

отскочи бързо встрани, както би се предпазила от летящ насреща й бик.

Тичайки, Бил стреляше; улучи още два пъти мъртвия катър, докато Беси се дърпаше и удряше с предните си крака. От това тялото на индианеца се откри пред погледа на Бил.

В същия миг младият дакота скочи. Пистолетът на Бил продължаваше да трещи, ала успя само леко да рани индианеца.

С един скок той се озова пред своя враг. Последният изстрел излетя от пистолета на Бил нагоре във въздуха. Бил изпусна оръжието и измъкна ножа си. Успя да избегне удара с нож на младия дакота, отскачайки рязко встрани.

Двамата мъже стояха лице срещу лице.

Кейт се покатери отново на капрата, за да се скрие на сигурно място с револвера на индианеца в ръка. Почти задушавайки се от възбуда, тя следеше двамата врагове, чиято битка трябваше да реши сега съдбата й.

Стройният дакота и Бил Петльоборeца все още стояха един срещу друг и се измерваха мълчаливо. Те се познаваха и знаеха, че всеки от тях ще срещне силен отпор у другия.

Бил стоеше разкрачен, за да може лесно да се извърне на всяка страна. Ботушите му с високи кончови, широкополата шапка и дебелата кожена жилетка подсилваха впечатлението на масивност и тежест на фигурата му. На врата си той бе завързал шал, чиито червени краища стърчаха напред.

Гол от кръста нагоре, индианецът беше по-беззащитен, ала същевременно тялото му бе по-гладко и можеше по-трудно да се задържи; беше по-млад и въпреки дълбоките белези на гърдите си беше по-гъвкав от врага си. Очите на индианеца останаха вперени в противника. И той не искаше да изпусне нито частица от секундата, в която двубоят им щеше да продължи. Стискаше камата си в юмрук.

Бил заговори, за да си вдъхне сам смелост и страх у другия:

— Хари — изсъска той. — Коварен страхлив песоглавецо! Добре се скри зад девойката! Защо не си вървиш край полите на баба си? Изобщо върви по дяволите, докато не съм те подбрал сериозно!

Индианецът не отговори нищо.

— Все още ли ти е мъка за твоя старец? — продължи да се заяжда Бил. — Какво съм виновен аз, че Топ толкова обичаше

ракийцата и се набоде на ножа на Ред Фокс! Другиму трябва да отмъщаваш за това. Така че прибери скапания си нож и се махай бързо, ако все още ти е мил животецът!

Индианецът гледаше мълчаливо белия мъж. Лицето му си остана все така спокойно.

— Я си погледни ръчичките, жалко хлапе! — Бил слушаше собствените си надути приказки с нарастващо самочувствие. — Нима с тия нежни ръчички искаш да сториш нещо на кръвожадния Бил, на Петльобореца? Само да се вкопчим един в друг, ще те наредя, както си искам. Аз съм излизал победител от двадесет и шест боя на петли и останах жив и след двадесет и седмия. Затова омитай се оттук! Това е наистина най-добрият съвет, който бих могъл да ти дам сега!

С обидите и с нарастващото самочувствие, с което ги бе произнесъл, Бил постигна един успех, за който досега не се бе сетил. Междувременно Кейт бе успяла да се окопити и да се настани върху килнатата на една страна капра. Катърът Беси отново се бе успокоил, след като пукотевицата бе престанала, а и девойката дотолкова се бе окопитила, че можеше да стиска с ръце, без да трепери. Тя измъкна собствения си пистолет, който дотогава бе останал скрит в сеното в каруцата. При първия сблъсък с индианеца тя бе изстреляла само един куршум. Значи вътре трябваше да има още пет. Кейт се смяташе за виновна, задето хитростта на индианеца бе успяла, тъй като тя го бе взела за мъртъв, и сега искаше да помогне на Бил, чиито ругатни я отвращаваха, ала самонадеяността му все пак я насърчаваше.

Девойката се прицели в индианеца. Той стоеше неподвижен като бронзова статуя пред своя враг и представляваше сигурна цел само на няколко метра пред нея. Девойката натисна спусъка.

Затворът изщрака, ала никакъв куршум не излезе.

Пълнителят на пистолета беше изваден.

Кейт отпусна ръка.

— Проклета свинщина — изкрещя Бил, който бе наблюдавал действията на девойката.

Кейт потърси револвера на индианеца, който бе взела. Когато го пое в ръка, индианецът разтвори леко устни.

— Девойката не може да ти помогне! — каза той тихо, ала достатъчно ясно за своя противник. — Затова бий се! Твърде много време изгубих вече с тебе!

Кейт стреля, ала в същия миг индианецът отново нападна Бил. Девойката не беше сигурна бе ли стреляла изобщо и кого бе улучила. Видя само, че Бил и стройният дакота се бяха вкопчили с ножове в ръце, после полетяха към земята и се прехвърлиха два пъти презглава. След това започнаха да се търкалят в тревата. Изглежда, още никой не бе нанесъл удар с ножа си. Девойката замижа. Не искаше да вижда нищо повече.

Тихият шум, който се дочуваше от боричкането на мъжете, тежкото им дишане и шумоленето под телата им скоро заглъхнаха. Какво се беше случило? Кейт разтвори бавно очи. Видя, че Бил и индианецът се бяха разделили и отново стояха един срещу друг, дебнейки се с нож в ръка.

От малки наранявания по тялото на индианеца течеше кръв. Шапката на Бил бе отлетяла нанякъде, връхчетата на шала на врата му бяха обърнати на тила. Косата му бе полепнала от пот.

— Върви по дяволите! — изсъска той срещу индианеца. — Какво се мъкнете наоколо, крадци с крадци? Мръсни плъхове сте вие, смрадливи пияници. Внимавай, ей сега ще те подкарам, за да стигнеш по-бързичко в своите вечни ловни покои!

Кейт слушаше, ала не смееше повече да стреля срещу индианеца.

— Всичките ти приказки са ненужни и затова недостойни за мъж! — Индианецът, изглежда, бе проговорил само за да отвлече вниманието на Бил, защото едва последната сричка заглъхна, и той смъкна на земята с умело движение на крака си своя неприятел; Кейт се преви от ужас, защото видя как индианецът успя да забие ножа си.

Отново стана съвсем тихо.

Девойката не смееше повече да погледне към борещите се мъже. Ослушваше се обаче и й се стори, че край катърите нещо прошумоля. Миг след това колата се раздвижи, сякаш някой я тикаше назад за ока, и каруцата се изправи. Кейт почувствува, че някой скочи върху капрата и седна до нея. Чу как юздата изплющя върху гърба на единствения останал жив катър. Чу се подканващ вик. Девойката познаваше вече гласа, който го нададе. Беше същият глас, който отначало бе извикал „стой“.

Разумът на Кейт й говореше, че Бил сигурно е победен и вече мъртъв, щом като индианецът можа да се заеме, несмущаван от никого, с каруцата. Разумът на Кейт й говореше, че младият дакота

изобщо не обръща внимание на девойката до себе си. Не я докосна, не я заплаши, не я пропъди навътре в каруцата. Действуваше така, сякаш тя въобще не седеше до него. Всичко това говореше разумът на Кейт. Чувствата и фантазията й обаче не се съгласяваха да възприемат като действителни фактите. Кейт все още не можеше да се отърве от ужасните видения за собствената си бъдеща съдба и страхът така я бе вкопчил в ноктите си, че тя не можеше и не желаеше нищо да види и нищо да чуе. Седеше на капрата бездейна, безволева, а индианецът водеше колата в светлото утро отново по същите места, които тя познаваше от нощното си бягство. Сега това бягство й се струваше отдавна минало. Съдбата й вече бе решена. Тя беше пленница.

Лъчите на утринното слънце хлуеха през отвора на чергилото вътре в колата и подскачаха на светли петна по тревата, оръжията и хората. Кейт беше смъртно уморена и гладна след прекараната безсънна нощ. Ала тя държеше очите си широко отворени и седеше изправена на капрата на подскачащата каруца. Сега девойката можеше да разчита единствено на себе си и при това сега се решаваше съдбата й. Тя хвърли поглед към автоматичната пушка на врага, върху ловната пушка на Бил и върху неговия и нейния пистолет, които бяха хвърлени зад капрата върху сламата. Можеше да направи опит за съпротива, ала знаеше, че той би бил смешен и предварително осъден на провал. Кой можеше още да й помогне?

Индианецът, в чийто колан отново бе затъкнат револверът, засега бе оставил катъра Беси да върви бавно. Постепенно започна да го подкарва по-бързо. Кулестият жребец тичаше край тях.

Девойката пътуваше с подскачащата олюляваща се каруца през тясната долина и се мъчеше да накара мислите си да продължат да работят. Баща й, единственият човек, който все още можеше да й помогне, беше далеч. Той и не подозираше в какво положение се намира чедото му. Не знаеше, че дъщеря му бе предприела това пътуване заедно с колоната с муниции. Щом помисли за баща си, Кейт несъзнателно се посъвзе.

Макар и да бе загубена, тя все пак не искаше да бъде само едно жалко треперещо същество. Искаше да разсъждава тъй, както подобава на войнишко чедо. Зае се да разгледа внимателно индианеца, който седеше до нея. Сега той бе станал господар на нейната съдба. Тя искаше да разбере дали би могла да поговори с него.

Сякаш усетил погледа й, индианецът извърна наполовина глава към нея.

— Вие сте дъщерята на майор Самюел Смит — каза той отново на английски. — Баща ви ли ви повика в своя блокхаус?

— Не.

— Имаше ли в ешелона един едър мъж с червени коси и със сраснали долу за бузите уши?

Кейт наостри слух.

— Не — отвърна тя, — Ред Фокс не пътуваше с колоната. Индианецът измери девойката с учуден поглед. После отново извърна глава напред към катъра. Разговорът бе приключен.

Кейт се опита да си създаде ясна представа за своето положение. Индианецът бе говорил с нея спокойно, съвсем естествено, с делови тон, който я насърчи и тя от своя страна да започне да разсъждава спокойно и делово. Какво ще стане с нея? Спомените за всичко, което бе преживяла с индианци и което бе чула да се разказва и видяла досега, се стрелкаха безразборно в мислите й. Тя не се страхуваше, че ще я подложат на мъчения. Индианците не измъчват жени. Но защо индианецът, който караше каруцата, не я уби веднага? Това беше съвсем лесно за него. Или може би искаше да я задържи като плячка? Каква съдба можеше да я очаква в някое индианско село? Тя не искаше да става индианска жена. Баща й трябваше да дойде със своята военна част и да я освободи. Щом научи за нападението над ешелона с муниците, той сигурно ще тръгне на бой със своите драгуни. Навярно индианецът има пред вид това. Кейт погледна още веднъж неприятеля отстрани. В начина, по който той бе говорил с нея, в движенията, в погледа му имаше сигурност и самоувереност, които действително вдъхнаха на девойката страх, но същевременно и уважение, което постепенно преля в известно доверие. Изглежда, можеше да поговори още веднъж с него, може би би могла да стигне до някакво споразумение с този дакота. Ами да, възможно е той дори да очаква това.

Кейт взе решение. Реши да помоли победителя да я отведе при баща й срещу откуп. Щом мислите й стигнаха дотук, неочаквано отново я стресна гърмящ тропот на конски копита. Шумът идваше от североизточна посока и докато тя да го чуе, вече се зададе и група ездачи. Тя се състоеше от седмина млади индианци, които се носеха в

буен галоп върху петнисти мустанги. И седмината ездачи учудващо си приличаха. Седяха мускулести и гъвкави върху неоседланите си коне. Правите им коси бяха синьочерни, кожата им беше кафява. Бузите, ръцете и гърдите им бяха изрисувани с червени знаци. Всички млади бойци бяха въоръжени с каменни сопи, ножове, лъкове и стрели. Те сигурно бяха чули изстрелите и се бяха притекли на помощ на Токай-ихто.

Щом видяха плячкосаната кола с муниции и само леко ранения си другар на капрата, младите ездачи нададоха шумни радостни възгласи. Спряха изведнъж конете си току пред каруцата, така че мустангите им се изправиха на задните си крака. Много сила, сръчност и радостна самоувереност имаше в този майсторски ездачески номер, на който Кейт, без да иска, се възхити.

Индианецът на капрата на каруцата с муниците подвикна и кулестият му жребец веднага дотича край него. Младият дакота грабна своята пушка, прехвърли се направо върху гърба на коня и застана с него пред групата ездачи. По даден от него знак с ръка единият от младите бойци започна да докладва, обаче на език, който Кейт не можеше да разбере. Накрая вождът даде някакви указания.

Трима от младите мъже веднага подкараха мустангите си в кариер натам, където навярно се намираше станцията с блокхауса. Останалите четирима скочиха от конете, разпрегнаха катъра и свалиха чергилото на каруцата. Вождът заповяда на Кейт да слезе от капрата.

Тя се подчини и слезе долу. Застана смутена, стъпила с малките си крачка в една локва. Шапчицата се бе смъкнала от главата й, та пищните й къдрици бяха изскочили навън.

Четиримата млади индианци веднага се заеха да извадят муниците и оръжията от колата и да ги натоварят върху катъра и мустангите. Работеха бързо и без да се оглеждат. Никой не погледна към девойката, макар че всеки от тези млади дакота сигурно трябваше да изпитва любопитство каква плячка е взел техният вожд. Кейт забеляза, че черните коси на младите мъже бяха украсени с по едно снопче червено боядисани животински косми и си спомни, че бе чувала, че членовете на някои бойни съюзи носели подобни отличителни знаци. Може би именно членовете на някой подобен съюз бяха провели нападението над ешелона с муниците.

Щом разтовариха и натовариха всичко, вождът отново даде къси разпореждания и младите бойци изчезнаха с конете си в северна посока. Когато те се скриха от погледа, вождът се обърна към Кейт, която все още стоеше в локвата, потънала в мислите си.

— Ела!

Девойката потрепера несъзнателно и разбра, че тъкмо сега трябва да говори, ако въобще смята да направи подобен опит. Вождът не бе наредил на своите бойци да я откарат, а щеше сам да я вземе със себе си. Тя стоеше сама срещу него. Не й беше лесно да запази едва-що наложеното си душевно спокойствие; ужасът отново я заля като силна вълна. Кейт погледна безпомощно към колата с муниците, към тази последна частица от света, в който бе живяла досега. Колата стоеше с отпуснат ок, сякаш предвиждаше съдбата си да остане тук завинаги. Кейт отвърна поглед.

— Моят баща би ви заплатил откуп — изрече едва тя, мъчейки се напразно да разчете нещо по израза на лицето на индианеца. — Каквото и да поискате, моят баща би ви го дал. — Тя бе измислила да каже точно това, ала сега всичко й прозвуча много по-неубедително, отколкото се бе надявала, и тя зачака със страх отговора.

Индианецът не успя да подтисне една усмивка.

— Изглежда, Кейт Смит не знае, че нейният баща и аз сме предводители на неприятелски групи. Моите бойци се нуждаят от оръжие и муниции. Майор Смит обаче е човек, който държи на честта; той няма да ни даде доброволно никакви патрони и пушки, дори и като откуп за дъщеря си. Ние сами ще си вземем оръжието. — И индианецът посочи с глава към изпразнената каруца.

Кейт бе готова да се разплаче, ала успя да преглътне и подтисне сълзите си и за да се почувствува по-сигурна на краката си и да си придаде по-приемлив вид, излезе от локвата и стъпи върху сухия пясък. Не се опита повече нито да се моли, нито да уговаря, само каза:

— Тогава правете, каквото сметнете за необходимо. При тези свои думи тя несъзнателно си помисли, че стройният дакота не е способен на никаква мерзост.

Вождът докара коня си досами девойката и преди още Кейт да се опомни, я вдигна на коня пред себе си.

— Ще видя какво ще направя — отвърна само той. После подкара своя жребец и те се понесоха в югозападна посока през

прерийната долина, към реката, на чийто южен бряг, както бе чула вече Кейт, бе разположен командуваният от баща й форт.

Кейт не можеше да предполага какво смята да прави с нея индианецът. Пък и не се опитваше да мисли за това, а само се остави да я окриля надеждата, че желанието й ще бъде изпълнено и той ще я отведе при баща й. Ездачът я държеше с лявата си ръка; в дясната стискаше готовата си за стрелба пушка. Юздата, която служеше само за водене на животното, той не използуваше; насочваше коня си чрез притискане с бедрата. Кулестата козина на мустанга приличаше на цветовете на покритата с трева пясъчна почва. Тъмната му грива се развяваше на вятъра. Дългата му красива опашка бе завързана горе според индианския боен обичай. Животното се носеше леко в галоп въпреки двойния товар. Той беше истинска рожба на степта, която действително му бе родина. Дали ездачът му го бе заловил див и след това го бе опитомил? Кейт положи ръка върху шията на коня, за да се държи и подкрепя. Мустангът отвърна яростно на непознатото докосване от чужда ръка. Понечи да се вдигне на задните си крака и да захапе, та Кейт се дръпна изплашена назад. Ездачът успокои животното. Нямаше защо да прави забележка на девойката. Тя бе разбрала и вече разчиташе само на това, че ръката на ездача я държи здраво.

Вождът караше коня си все по посока на форта. Кейт се чувствуваше вече по-сигурна и изпълнена с надежда.

Стигнаха отново мястото, където стройният дакота бе настигнал каруцата с Кейт. Индианецът накара коня да тръгне по-бавно и сякаш започна да разглежда следите по земята. Дори девойката разпозна следи от конски копита, водещи встрани по склона на възвишението. Може би някои избягали от колоната бели мъже се бяха измъкнали оттук от долината, а може би дакота бяха се изкачили тук по склона — това Кейт не можеше, разбира се, да разчете по следите, защото не можеше да различи стъпка на неподкован кон от следите на подкован. Индианецът обаче явно разчиташе всичко това по пръстта и вече се бе ориентирал. Подкара коня си отново галоп.

Вляво възвишенията се снишаваха по посока на реката. Огрени от слънчевите лъчи пухести облачета се носеха над заснежените Скалисти планини, които ограждаха западния хоризонт.

Когато наближи пладне и далечната планинска верига изчезна в мараня, ездачът спря коня. Чу се неколкократен грач на лешояд и дакотският вожд отвърна със същия звук. Само след няколко минути се появиха двама от младите дакотски ездачи, които вождът бе изпратил нанякъде. Конете им намалиха ход, встрани от телата им капеше пот, от муцуните им се стичаше пяна. Когато двамата младежи с червените снопчета косми и с гарванови пера, забодени в косите, застанаха пред своя вожд, те сведоха погледи. От рамото на единия се стичаше кръв, чертите на лицето на другия бяха хлътнали. Сигурно и той беше ранен. Устните на вожда бяха стиснати като тънка черта, погледът му бе насочен строго към завърналите се без резултат. Единият от двамата млади ездачи изрече няколко изречения. Девойката разбра една-единствена дума — „Томъс“. Изхождайки от това име и от състоянието на ездачите, мислите й веднага се подредиха.

Двамата млади дакота сигурно са искали да заловят съгледвачите на ешелона с муниците Томъс и Тео, които бяха изпратени да избързат преди колоната и по този начин сигурно се бяха отървали от битката през нощта. Ала явно Томъс и Тео бяха пуснали двамата млади бойци да се върнат с окървавени глави.

Вождът навярно разсъждаваше.

Кейт също разсъждаваше. Ако баща й в станцията е бил осведомен от успелите да се спасят съгледвачи и навярно и от лейтенант Роуч за случилото се, тогава положението на групата дакотски бойци сигурно бе станало доста сериозно. Индианците бяха нападнали ешелона в гърба на форта и е трябвало да си пробият път съвсем близо до военната станция на запад. Майорът можеше да пресече пътя им със своите драгуни и да ги принуди да влязат в бой. Кейт не знаеше колцина бойци бяха участвували в нападението, ала имаше чувството, че нападението бе проведено от много по-малко бойци, отколкото баща й сигурно разполагаше с драгуни и прерийни ездачи. Какво щяха да предприемат индианците, попаднали сега поради доклада на спасилите се във форта в новото опасно положение?

Вождът смъкна Кейт от коня си, остави я насред степта и изчезна в галоп заедно със своите двама млади бойци между обраслите с трева възвишения.

Кейт чуваше още известно време ударите от копитата на трите коня, после около нея отново настъпи тишина и самота.

Ами сега?

Девойката седна на тревата и тъй като около нея не се случи нищо, не се чуваха вече нито изстрели, нито конски тропот, тя измъкна едно парче сухар от джоба си и го изяде. Беше много жадна, та си взе малко от остатъците сняг, които още се бяха задържали по северните склонове на пясъчните, тук-таме покрити със стара трева баири.

Подкрепила се до известна степен, тя тръгна по долината, за да стигне бреговете на Ниобрара и станцията с блокхаусите, където командир беше баща й. Колко ли път имаше още дотам? И дали върви в правилна посока? Ако сбърка пътя, ще трябва да умре от глад или да стане плячка на вълците през нощта.

Колко бавно напредваше! Дългите поли й пречеха много. Баирите, край които минаваше, си приличаха напълно; девойката възприемаше преriята като някаква огромна враждебна лудница. Продължаваше непрекъснато да вика „Татко!“и „Помощ!“ Най-после се изкачи по един баир, за да огледа от върха му околността и отново да извика.

Местността наоколо беше спокойна, самотна, гола. Кейт се страхуваше.

Колко ли път имаше още пеша до реката?!

И тя продължаваше да вика и да вика от височината към смълчаната прерия.

Докато Кейт се луташе без път през пустошта и после започна да вика за помощ от върха на лекото възвишение, индианският вожд яздеше галоп заедно с двамата си млади бойци в североизточна посока, прикривайки се непрекъснато зад проточилите се надълго леки възвишения. Дори някой неприятел да доловеше тропота от копитата на галопиращите коне, той все пак не би могъл така лесно да различи малката група ездачи, за да насочи дулото на оръжието си към тях. От двамата млади бойци, от чиито гарванови пера в косите за нас е ясно, че са Гарвановите братя, синовете на Стария гарван, вождът бе научил за резултата от нощната схватка с останалите живи мъже от ешелона с муниците. Само лейтенант Роуч, който бе избягал пръв, вече бил достигнал жив във форта. Близнаците Томъс и Тео все още обикаляли из преriята, за да търсят навярно девойката Кейт. Досега никой още не

бил излязъл от форта, за да тръгне да пресрещне бойците на дакота. Третият от младите индиански бойци, Ихасапа, не бе ранен и продължаваше да дебне край форта.

Вождът насочи групата към едно малко възвишение, което и той, и бойците му познаваха като особено удобен наблюдателен пункт. Още в долината и тримата скочиха от конете. По-младият от двамата Гарванови братя остана на пост край мустангите, а по-възрастният пропълзя заедно с вожда нагоре по билото на възвишението, за да огледат оттам околността. И двамата видяха на юг реката и форта, а на североизток забелязаха с острите си погледи своите сънародници, които препускаха с плячкосаните муниции към своите шатри.

Вождът и по-възрастният Гарван забелязаха скоро и девойката Кейт, която махаше отчаяно от едно ниско възвишение към някакъв свой спасител, а накрая двамата индианци разпознаха на няколко мили две движещи се точки: това можеха да бъдат само ездачите Томъс и Тео.

Гарвана не каза нищо. Изчакваше как вождът му ще прецени положението и какво решение ще вземе. Вождът обаче по принцип подкани най-напред своя боец да заговори:

— Ти какво мислиш? Какво ще се случи и какво ще направим ние?

— Сина на Антилопата направи грешка. Той трябваше да убие Роуч, този койот с подвита опашка. Той не го уби. Ние, Гарвановите братя, също допуснахме голяма грешка. Трябваше да заловим Томъс и Тео. Но не ги заловихме. Те продължават да яздят из преприята и ще се погрижат за девойката там, на възвишението. Това ще ни улесни, за да застреляме и Томъс, и Тео, и девойката. Роуч обаче пристигна във форта и трябва да е докладвал на дългия нож Смит за случилото се. Не мога да разбера защо Смит и неговите хора още не са се раздвижили и не мога също така да си обясня защо отново не изпратиха съгледвача Тобиас да ни следи. Той пристигна с коня си във форта и не излезе повече оттам.

— Роуч сигурно е докладвал всичко съвсем неясно, за да няма нужда да признава своята страхливост — оцени положението вождът. — Навярно Смит изобщо не подозира, че ние сме само двадесет и четирима бойци; според думите на Роуч той сигурно се опасява, че ще има да се пребори най-малко с двеста-триста бойци на дакота. Затова

именно не излиза бързо. В края на краищата обаче все пак ще трябва да се осмели да ни нападне и да се опита отново да ни отнеме плячката. Ти какво ми предлагаш, Гарване?

— Върни се при нашите мъже, вожде. А на нас ни изпрати Сина на Антилопата. Той и ние двамата, Гарвановите братя, направихме грешки и сме длъжни сами да ги оправим. Ние ще убием Томъс и Тео и девойката и ще обикаляме заедно с Ихасапа около форта, за да не даваме покой на Смит и на неговите хора със своите стрели и да го задържим във форта.

— Аз пък мисля другояче. Ти и твоят брат сте много посериозно ранени от мен. Вие ще се върнете обратно при нашите бойци, преди силите да са ви напуснали съвсем. Със Смит и с форта ще се заема аз сам.

— Във форта има поне петдесет-шестдесет дълги ножове и всички имат пушки и карабини!

— Аз обаче съм дакота!

Докато произнасяше тези думи, вождът си спомни за баща си, който на времето бе дал същия горд отговор.

— Ти ни заповядваш да действуваме според това, което ни каза сега ли?

— Заповядвам ви!

Гарвана не каза нищо повече. Макар че му беше тежко да изостави вожда си сам, той се смъкна мълчаливо и бързо по склона надолу и уведоми по-младия си брат. Двамата Гарванови братя яхнаха мустангите си, недоволни сами от себе си и любопитни какво ще предприеме вождът им, за да осигури възможност на своите бойци да откарат плячкосаните муниции без загуби.

Кулестият жребец стоеше незавързан назад. Всички знаеха, че той никога не се отделяше от своя господар.

Когато в изпълнение на заповедта на своя вожд Гарвановите братя подкараха мустангите си, за да се присъединят към бойците на дакота, Кейт все още стоеше далече на юг на ниския хълм. Гърлото й съвсем бе пресъхнало от напразното викане. Гласът й звучеше все по-слабо и по-прегракнало; махаше с ръка съвсем уморена. Коленете й трепереха. Твърде много я беше страх, за да се осмели да плаче. Очите

й бяха сухи и тя гледаше втренчено над пустошта по посока на Ниобрара. Там някъде трябваше да се; намира фортът, фортът, баща й…

Но какво е това? Не се ли чу някакъв шум? Не е ли това човешки глас? Или тя отново бълнува от треска и ужас? Но не! Сънят беше действителност!

Появиха се двама прерийни ездачи и се насочиха с все сили към девойката. Те яздеха почти еднакви коне на петна, бяха облечени съвсем еднакво и имаха еднакви характерни носове.

Кейт замаха с нови сили.

— Томъс! Тео! — завика тя все още прегракнала, ала насърчена.

— Госпожице Кейт! Госпожице Кейт! Но, госпожице Кейт, какво правите съвсем сама тук?! — Близнаците спряха конете си пред девойката.

Кейт въздъхна дълбоко и заразказва припряно. Слушайки я, Томъс и Тео ругаеха като истински каубои.

— Тъй, тъй — заговори Тео, когато Кейт приключи разказа си. — Значи така, тоя проклет вожд сам ви е карал известно време на своя мустанг? Сигурно е смятал да иска откуп и да задържи достатъчно дълго баща ви, докато се пазарят. Но тогава…

— Хайде, хайде, да вървим в станцията! — Томъс беше нервен. — Мястото на девойката е зад палисадата! Дявол знае, или сам господ… може би поне в блокхауса ще бъдем на сигурно място. Защото аз вече очаквам какво ли не от Мечата орда след номерчето, което те ни погодиха отново тази нощ. Напред!

Томъс вдигна Кейт пред себе си върху своя запотен и преуморен кон. Той самият имаше пръски кръв върху коженaта жилетка, ала Кейт не посмя да попита от какво са, пък и двамата прерийни ездачи едва ли изпитваха голямо желание да разкажат на девойката много нещо.

Те бързаха заедно с Кейт в тръс на запад през прерийната долина. Сами се учудваха, че никой не ги забелязваше, ала приписаха това единствено на собствения си успех над двамата млади дакотски бойци, с които се бяха сблъскали.

Задминаха и последната заоблена височинка. Широката лента на Ниобрара, чиито води силно бяха придошли след разтопяването на снеговете през последните дни, се откри пред погледите на бегълците. На оттатъшния бряг изплува станцията с блокхаусите. Сега водата се

бе изкачила чак до северната страна на скованата от дебели греди стена, заобикаляща сградите. Острите покриви на блокхаусите едва надничаха над върховете на дебелите греди. Само наблюдателната кула стърчеше над всичко наоколо. Чу се остро изсвирване. От кулата бяха забелязали приближаващите се.

Томъс и Тео стигнаха заедно с девойката до северния бряг на реката, там, където личеше, че има брод. На оттатъшния южен бряг вече се появи един млад ездач, който бе излязъл от станцията, за да огледа пристигащите и да ги поздрави. Беше гологлав. Вятърът рошеше светлия му перчем. Той размаха ръка и Томъс и Тео навлязоха с пъстрите си коне в буйно течащите води, викайки шумно и размахвайки ръце. Дори през брода водата стигаше чак до краката на ездачите и Кейт прибра внимателно дългите си поли.

Щом стигнаха до южния бряг, тримата новодошли се оказаха веднага пред кръглата палисада. Излезлият от станцията ездач помогна на девойката да скочи от коня. Беше млад здравеняк. От погледа му се излъчваше учудване и не кой знае какво уважение, когато видя пред себе си девойката с дългата пола, бледа и неспала. Нервите на Кейт вече не издържаха. Тя се разплака, макар че се срамуваше. Долови само с половин ухо веселите възгласи, с които Томъс и Тео поздравиха младия ездач. — Адам! Адам! Адамсън!

— Томъс! Тео! — Русият Адамс отвърна на поздрава объркан, явно изненадан и зарадван, но същевременно и слисан. — Откъде пристигате пък вие? Но да оставим това, после ще поговорим. И вие ли се боричкахте с червенокожите?

— И ние? — възкликна Томъс. — И ние? Та ние с младата дама навярно сме единствените останали живи от вашия ешелон с муниции! Всичко отиде по дяволите — и коли, и муниции, и хора, — всичко е ограбено, всички са избити — боричкахте съвсем не е подходяща дума! Нима освен нас още някой е успял да стигне до вас?

Малката група вече не беше сама. От голямата порта наизлизаха прерийни ездачи и войници, заобиколиха новодошлите и искаха да научат какво се е случило. В станцията явно вече са се готвили да тръгват. Сега обаче се налагаше да разпитат най-напред новодошлите за положението.

— Лейтенант Роуч е тук — осведоми Адам двамата близнаци, докато въвеждаше Кейт през портата в станцията. — Вятърничаво

момче ми се струва. Всичко, каквото говори, си противоречи, не се свързва едно с друго. Вие двамата например откъде водите тази девойка?

— Това е дъщерята на вашия майор!

— Ще има да се зарадва майорът — подхвърли Адамс сериозно и с известна ирония.

Кейт чуваше всичко това само наполовина. Усещаше, че по-скоро я тикат, отколкото водят, и така влезе през вратата в сградата с наблюдателната кула. Оказа се в първото помещение — обикновена стая с дървени стени. Някой затвори вратата зад гърба й; различните шумове отвън достигаха вече съвсем приглушено до слуха й.

Кейт се овладя. Видя, че стои пред баща си.

Майорът беше до работната си маса, готов за тръгване; вече беше сложил на главата си униформената шапка с периферия. Без да се отдаде на някакъв силен изблик на чувства от изненадата си и от всеобщото възбудено настроение във форта, отначало той гледаше дъщеря си безмълвен.

— Кейт! Ти! — изрече най-после той със смесено чувство на бащинска любов и войнишко упорство.

— Да, татко.

Кейт би била най-доволна да се хвърли на врата на баща си, ала майорът стоеше някак си скован, нетърпелив и сърдит. Каза нещо, което се стори на девойката съвсем маловажно в този миг:

— Как пристигна тук?

Кейт преглътна и след това отговори също така сдържано и без да дава израз на чувствата си:

— Татко! Много офицерски дами живеят заедно със своите съпрузи или бащи във фортовете. Ти ми беше писал на времето, че и аз мога да дойда при теб.

— Но не в този момент! Дете, какви ги вършиш! Нима си пътувала с ешелона с муниции?

— Да.

— Кейт! Какво ще правим сега? Ела! — Смит подаде ръка на дъщеря си и я отведе в съседната стая, като затвори междинната врата зад себе си.

Девойката седна върху походното легло, което бе единствената възможност за сядане в малкото помещение. Майорът крачеше напред

и назад пред дъщеря си.

— Кейт! Какво ти е хрумнало! Как е могла леля Бети да ти разреши! Кой от ешелона се е съгласил да се нагърби с такава отговорност?! Нима в Рандал все още не са наясно… — Майорът се спря насред крачката си. — Антъни Роуч, твоят годеник, е тук. Той не ми каза нито дума, че и ти си пътувала с ешелона. Знаел ли е той… та той е трябвало да знае…

Досега Кейт беше бледа. Сега пребеля като вар.

— Той именно ме помоли да дойда. Татко, нима той действително не ти е споменал нищо за мене?

Майорът потрепера.

— Ще говорим за това по-късно, Кейт. Легни си сега и не ме задържай повече! Трябва да вървя да си върша работата!

Майорът мина през междинната врата в работния си кабинет.

Кейт остана сама. Беше изплашена от държането на баща си и същевременно дълбоко огорчена от мълчанието на Роуч. За да се освободи от мислите си, тя се опита да се ослуша какво става в съседната стая. Явно Томъс и Тео докладваха на майора за нощните събития по-точно и по-достоверно, отколкото го бе сторил Роуч преди тях. Говореше Томъс и майорът не успяваше да накара каубоя да говори стегнато и сбито. Томъс разказваше надълго и нашироко, сякаш се намираше край някой лагерен огън или в търговска станция, с нагледни подробности, които явно доста му допадаха, но от тях косите на майора сигурно се бяха навлажнили от пот. Доколкото Кейт познаваше баща си, тя си представяше, че той се въздържа и оставя Томъс да продължава да говори само защото всички описания и забележки на този простичък човек бяха оцветени с грубата, макар и неприятна истина.

Голямата физическа и душевна преумора надви Кейт още преди Томъс да приключи своя разказ. Тя се отпусна върху походното легло и без да потъне в истински сън, забрави заобикалящата я действителност.

Когато отново започна да разсъждава, тя се учуди къде се намира. Миг след това обаче всички събития и обстоятелства изплуваха живо в съзнанието ѝ.

Девойката се ослуша.

За момента всичко беше съвсем тихо. И от съседното помещение, работния кабинет на баща й, не се чуваше никакъв шум. Кейт се изправи. Чувствуваше се твърде много самотна и изоставена в малката стаичка с походното легло. Мина през междинната врата в кабинета на баща си. Вътре нямаше никой, както тя бе предположила от царящата там тишина. Девойката седна пред голямата дъбова маса и се загледа навън през прозореца. В двора отново бе започнало някакво оживление. Прокънтяха сигнали за тревога. Драгуни и прерийни ездачи се подреждаха в редици.

Кейт се изправи и пристъпи към прозореца. Погледът й се спря върху един драгун, който държеше за юздата червената кобила на баща й. После тя видя младия русокос мъж да разговаря с неколцина прерийни ездачи, готови да потеглят с конете си. Из един път забеляза и лейтенант Роуч.

Косите му отново бяха вчесани гладко, униформата му бе стегната. Той също даваше заповеди, гласът му хриптеше. Изглежда, той щеше да предвожда една сформираща се рота драгуни. Девойката разбра какво става. Баща й искаше, както сигурно бе решено преди пристигането на Кейт, да тръгне заедно с всички налични сили, за да залови крадците на ешелона с муниците, преди още да достигнат със своята плячка ловните си райони на запад.

В този миг девойката бе изтръгната от своите размисли и наблюдения. На вратата се чукаше. Кейт подкани чукащия да влезе и видя Тео. Той постави със смутена любезна усмивка една чиния с димяща грахова супа на масата и пристъпи до Кейт пред прозореца.

— Похапнете, малка госпожице, за да си възвърнете отново силите!

— Благодаря. Много благодаря. Супата е още гореща. Кажете… баща ми тръгва заедно със своите хора, за да накаже крадците на муниците?

— Точно така! Сега индианците ще бъдат хванати за гушата. Нали виждате, всички тръгват. Само дванадесет души от нашите ще останем тук, за да отбраняваме станцията и вас.

— Да… да. — Твърде много неща се бяха струпали върху Кейт. Тя сякаш отново се бе унесла в мислите си. Из един път се стресна. — Виждам един индианец!

— Един съвсем безопасен, привързан към нас индианец с християнското име Тобиас. Вие наистина няма защо да се страхувате от него. Не оставяйте супата си да изстине.

Кейт седна послушно на масата и започна да разбърква супата, макар че тя вече не беше топла.

— Защо сте прибрали този индианец? — поиска да узнае тя.

— Хм, той е съгледвач във форта. Досега беше навън на разузнаване, но казва, че въобще не бил забелязал никакъв дакота. Друго сведение не може да се измъкне повече от него. Дори на майора не ще да каже нищо. Сега чака да си получи боя.

Кейт погледна още веднъж през прозореца. Дълъг и слаб, индианецът стоеше приведен, тъй като ръцете му бяха завързани за един нисък кол. Зелена превръзка на челото придържаше черните му коси; той беше обут в кадифени панталони, памучна риза и везана кожена жилетка.

— Трябваше да му смъкнат дрехите — рече Тео, — та да усети по-добре ударите. Но нашият Адамс, който трябва да го накаже, няма желание да играе ролята на бияч.

— Кой е Адамс? — продължи да пита девойката.

— Русият младеж, който ни посрещна на портата… Извинете ме, госпожице Кейт! Трябва да се мярна навън!

Тео бързо се отдалечи. Кейт остави граховата супа, за да продължи да наблюдава от прозореца какво става на двора.

Тъкмо в този момент излезе баща й. Изглежда, той още веднъж бе огледал околността горе от кулата, защото сега излезе от вратата на сградата с наблюдателницата, която извеждаше направо в двора. Отправи се с бързи крачки към червената си кобила и я яхна. Това беше сигнал за тръгване за всички.

Дежурният на портата беше отворил широко и двете й крила.

В този миг от кулата отново се чу предупредителен сигнал.

Кейт вече познаваше това остро изсвирване. Така бяха предизвестили за нейното пристигане. Тя наблюдаваше Адамс, който не беше на кон и следователно щеше да остане в станцията заедно с останалите единадесетима мъже. Русият момък извика нагоре към кулата:

— Хей! Джим! Какво става?

— Един червенокож се приближава към станцията! — гласеше отговорът.

— Приближава се — и нищо повече?

— Нищо повече, като по време на мир или като парламентьор!

— Сигурно ли е, че е сам?

— Сам е.

Кейт видя как Адамс забърза към баща й. Майорът изслуша на кон съобщението и някакво предложение на Адамс с видимо нетърпение.

ПРЕРИЙНИЯТ ЕЗДАЧ АДАМС

— Предлагам — каза Адамс на своя командир, който стоеше на коня си пред портата, — предлагам ви сам да пресрещна с коня си индианеца, преди да е наближил съвсем станцията ни.

Тъкмо в този момент майор Смит нямаше никакво желание да го задържат, но все пак изслуша предложението.

— Добре, върви. И кое е главното: да не губим време и да не дадем възможност на тоя тип да разбере колцина сме ние тук във форта и какви намерения имаме. Постарай се да измъкнеш от него някакви сведения и гледай след това да го очистиш там навън. Всички дакота са ужасно коварни.

При тази заповед Адамс се намръщи, ала не възрази, изведе бързо кафявия си жребец и препусна през разтворената външна порта. Премина реката през брода и подкара тръс надолу по долината, която му бе позната вече от първото му пристигане тук преди две години. Не мина много време и той видя наблюдавания от кулата ездач, който се приближаваше към него в лек галоп. Сега индианецът накара коня си да забави ход. Адамс спря своя жребец и зачака. Разглеждаше много внимателно и напрегнато приближаващия се индианец. Червенокожият яздеше кулест жребец с тъмна грива и тъмна опашка. Самият той беше гол от кръста нагоре въпреки пролетния хлад. В колана му бяха затъкнати нож и револвер. Пушката си носеше затворена в пъстро бродиран кожен калъф, сякаш не очакваше да влиза в бой. Черните му коси бяха разделени на път и сплетени на плитки. Една змийска кожа, превързана на челото му, задържаше три орлови пера на тила му. Индианецът беше висок и строен както всички свои сънародници. От държането му се излъчваха отчуждена затвореност и надменност към белия мъж.

В този миг Адамс потрепера от изненада. Той позна човека, който стоеше пред него.

Ако някой попиташе в този миг младежа какво изпитва, той едва ли би могъл да си даде сметка за своите чувства. През изминалите две

години той си бе мислил неведнъж за същия дакота, който сега стоеше пред него. Хари Токай-ихто беше опасен враг. Той се биеше за своята земя, за своя народ и за да отмъсти на убиеца на баща си. Адамс не се съмняваше, че и той самият е запечатан в паметта на дакота като някогашен другар на Ред Фокс.

Индианецът слезе от коня си и Адамс последва примера му. Младият дакота извади лулата си, изби искра от огнивото и всмукна дима от лулата си. Адамс запали цигара. Наистина той бе получил нареждане от майора да не се бави, но майорът не можеше да подозира, че забелязаният от кулата индианец е вождът на всяващата ужас Меча орда. В случая се налагаше спокоен и любезен разговор, ако Адамс изобщо искаше да научи и да постигне нещо.

Адамс не каза нищо. Индианецът пристигаше и бе длъжен да заговори пръв.

— Поздрав на белия човек — поде вождът. — Дойдох да питам защо белите мъже са се разположили в земите на дакота и си доставят оръжия, с които искат да стрелят срещу нас?

Адамс прекара ръка през русия си перчем.

— Да, проклето да е, какво да ти отговоря на този въпрос? Ние сме вече тук. Много сме и у дома няма място за бедняците като нас. Ние гладуваме и мрем. Затова мнозина от нас се качиха на голям кораб и пристигнаха в свободната земя Америка. Ние се надяваме, че ще можем да си извоюваме тук по-добър живот.

Индианецът слушаше. Чертите на лицето му останаха затворени.

— Вие не ни давате земя — каза той. — Защо искате да вземете нашата?

— Защото вие не знаете какво да правите с вашата земя. — Адамс, фермерският син, бе попаднал в свои води. — Какво правите вие от вашите прерии и гори? Нищо. Ловувате, може някъде да позасеете малко царевица, където тя расте, или жънете ориза, който бог е оставил да поникне, но всичко останало си е, както си е — безкрайна пустош. А така не бива. Човек трябва да се хване за плуга и да направи земята обработваема.

Вождът беше свел поглед.

— Ти това ли правиш? Момъкът се изчерви.

— Аз трябваше да се махна — каза той.

— Кой те гони?

— Компаниите на земевладелците… това са нещо като компаниите, търгуващи с кожи, които ти познаваш от граничните райони. Те мамят всички дребни хорица.

— Откъде идват тези търговски компании? И те ли са бедни хора, които не е имало какво да ядат у дома си?

— Не. Ти много добре го знаеш. Ненапразно живя при нас години наред. Търговските компании са собственост на богати хора, които са дошли тук с парите си. После ни изяждат, както големите акули дребните риби.

— Това справедливо ли е?

— Не. Но какво може да се направи срещу това? Аз например искам да намеря злато, за да заплатя своята земя. — Последните думи просто се изплъзнаха от устата на Адамс. Той веднага съжали, ала вече беше късно.

Лицето на младия дакота се превърна в дървена маска, изобразяваща омраза.

— Златотърсачи и крадци на земя!

Индианецът остави лулата си да изгасне, прибра я отново и се изправи. Адамс също стана, без да каже нищо повече, защото много добре усещаше, че никакво обяснение или извинение не можеше вече да поправи нещата.

— Искам да говоря с майор Смит — подхвана индианецът отново разговора със студен и горд глас. — Имам да му кажа някои неща за ешелона, който бе унищожен и разбит.

— Нима искаш да преговаряш със Смит, вожде? — Адамс напразно се опитваше да разбере какво означава пронизващият поглед на събеседника му.

— Искам да разговарям с майор Смит.

— Даваш ли честна дума, че си сам и че няма да използуваш времето за преговорите, за да ни нападнат през това време твоите хора?

— Можете да бъдете сигурни.

— Добре. Тогава ела с мен в станцията.

— Гарантираш ли ми свободно влизане и излизане оттам?

Адамс бе възпитан още от дома, че може напълно да се вярва на дадената от един свободно живеещ индианец дума и че трябва да се

удържи на дадената нему дума. Затова той извърна коня си и тръгна пред индианеца към станцията.

Майорът сигурно бе изгубил вече търпение да чака. Адамс мина отново през брода със своя спътник. Портата беше отворена. Когато двамата влязоха с конете си, пазачът не знаеше дали да я остави отворена, или да я затвори. За да не сбърка, притвори само двете крила.

Адамс скочи от коня, за да докладва пред коменданта. Смит беше слязъл от своята златистокафява кобила и стоеше до нея. Прекъсна младия прериен ездач още след първата дума.

— Адамс, защо се забави толкова дълго с този червенокож? Ти никога няма да се научиш да изпълняваш заповеди! Селски ратай си ти, а не войник. На всичко отгоре вкарваш тук вътре един дакота с незавързани очи! Искаш да му дадеш възможност да огледа станцията ни отвътре ли? Прерийният ездач не се смути.

— Майоре! Онова, което този дакота ще види в нашия двор, му е познато още преди две години. Затова няма защо да му завързваме очите. Желаете ли да разговаряте с него, или да го отведа?

Лейтенант Роуч пристъпи към Смит и към Адамс.

— А кой е този червен койот? — попита той шепнешком. — Какъв великолепен кон има тоя тип! Струва ми се, че съм го виждал вече. Адамс трябва да знае кого ни е довел тук.

Докато те разговаряха, индианецът стоеше върху коня си като статуя. Около него се бе образувал свободен плац. Наоколо стояха любопитните служещи във форта.

Адамс изпитваше дълбоко отвращение към лейтенант Роуч, макар че го бе видял за пръв път този ден.

— Точно така — отвърна той без никакво уважение и любезност, — аз знам кого доведох в станцията.

— Е?…

— Вожда на Мечата орда.

Смит и Роуч се сепнаха, както и заобикалящите ги мъже. Сред тях стоеше неприятелският вожд!

— Адамс! — изкрещя Смит. — Това е червеният бандит, който изби толкова много наши мъже и нападна тази нощ нашия ешелон!

— Точно той, майоре, той иска да разговаря с вас. Мисля, че желае да води преговори с нас.

— Адамс, такава огромна глупост все пак не очаквах от тебе! Какво значи да води преговори с нас — този мерзавец е убил из засада не един от нашите хора, ограби нашите муниции и разби нашия ешелон! — Смит се обърна към индианеца: — Дакота! Ти нападна нашия ешелон и разби офицерите и войниците ни. В нашите очи ти си един недостоен крадец и убиец! А сега влизаш тук на кон с непревързани очи. Ти не си боец, ти си шпионин! Според нашите закони… шпионите ги бесят!

Адамс гледаше мрачно към майора. Какво означава всичко това? Майорът явно не познава характера и разбиранията на индианците. За един дакота дадената мъжка дума е мъжка дума, а не игра. Да се обеси човек, за индианците означава ужасен позор. Дори да се говори за такова нещо на младия боен вожд беше обида, която сигурно ще го възбуди до краен предел.

От погледа на младия дакота лумна опасен огън.

— Майор Смит! Аз дойдох тук открито със своя кон. Един от вашите мъже ме доведе. Аз ще напусна този форт също така свободно, както и дойдох, или вие сте подлец и никакъв мъж!

Слепоочията на Смит се зачервиха от ярост, вените му набъбнаха.

— Червен койот! Ти не заслужаваш да се отнасят към теб с дължимата на един офицер чест! Но аз няма да постъпя така, както би желал ти, а както аз самият смятам за необходимо. Щом Адамс ти е обещал свободен достъп… Адамс! Дал ли си такова обещание?

— Да, разбира се — отвърна заинатено момъкът.

— Тогава ти ще си излезеш свободно оттук, червенокожи. При мен няма лъжа и измама. Върви… Но в момента, в който твоят крак престъпи прага на нашата порта, за нас ти вече си обявен извън закона.

Вождът се огледа около себе си, сякаш преценяваше нещо.

— Добре — заговори след това той, — тъй да бъде. Аз ще напусна това място свободен, свободен, както дойдох. В момента, в който кракът ми стъпи извън прага на вашия форт, можете да правите каквото искате и да се опитате да ме убиете. Аз казах, хау!

Стоящите наоколо мъже посрещнаха с одобрение решението на коменданта и на вожда. В техните очи това бе смъртната присъда на индианеца. Само че той бе предпочел куршума пред въжето.

Адамс пристъпи към коменданта.

— Майоре — каза той, — според вас аз направих грешка. Но това, което трябва да се случи сега тук, е убийство.

— Мълчи, прериен ездачо Адамс! Червенокожият достатъчно се чувствува мъж, за да знае какво иска. Той сам избра. Край!

Момъкът погледна към индианеца и видя изписалата се върху лицето му подигравка. За миг погледите на дакотския вожд и на русия бял младеж се срещнаха и индианецът направи почти незабележимо движение с клепките на очите си — „остави ми тази възможност“ — казваше то.

Адамс отстъпи встрани.

В този миг изгърмяха два изстрела. Адамс се извърна. Видя току-що стрелялия пистолет в ръката на майора. На няколко метра от него стоеше лейтенант Роуч с окървавена ръка. Неговият пистолет бе паднал от ръката му и един войник тъкмо го вдигаше.

— Аз попречих да се наруши дадено обещание! — рече белокосият майор. — Лейтенант Роуч, вие знаехте, че току-що бе осигурен свободен излаз на червенокожия до прага на нашия форт!

Разнесе се шепот, в който нямаше добронамереност към лейтенанта. Роуч се отдалечи разярен и изчезна в комендантската сграда. Адамс разбра със закъснение какво се бе случило. Роуч се бе прицелил из засада върху индианеца и Смит бе избил в момента на изстрела пистолета от ръката на лейтенанта, тъй като нямаше възможност да предотврати нападението по друг начин. Адамс беше доволен. Майорът беше честен въпреки обърканите си разбирания.

Смит заповяда да отворят портата. Пазачът изтика бавно двете крила навън. Повечето прерийни ездачи и войници се наредиха до или зад портата. Някои от тях, чиито коне бяха наблизо, излязоха извън портата, за да пресекат на всяка цена пътя на индианеца. Неколцина се отправиха към бойниците на палисадата, но без голямо желание и само за да изпълнят заповедта на майора, тъй като бяха убедени, че няма да могат да вземат участие в стрелбата от тези позиции. Според тях червенокожият трябваше да излезе през портата, за да напусне форта.

Дакотският вожд започна да се приготовлява, макар никой да не разбра какво смята да прави. Той се опита да завърже прибраната си в кожения калъф пушка за въжето от косми, преметнато през холката на жребеца. Животното, изглежда, бе недоволно от постъпката на своя ездач. Отметна неспокойно глава, затанцува насам-натам, започна да

бие земята с неподкованите си копита и най-после се опита да захапе пушката. Тъй като не успя и същевременно юздата дръпна назад муцуната му, жребецът се вдигна на задните си крака и застана изправен като свещ. Ездач и кон представляваха гледка, от която всяко сърце на ездач не можеше да не забие лудо. Мустангът бе извърнал очи така, че се провидя бялото им; ушите си бе прибрал назад. Явно не замисляше нищо добро.

Мъжете наоколо започнаха да насърчават с викове „хо“и „хе“и „гръм и мълния“ възбуждащото ги и толкова добре дошло зрелище. Те всички бяха добри ездачи, мнозина бяха работили в мирно време като каубои и умееха да обяздват диви коне. У тях се събуди спортното любопитство и известно другарско чувство, което изпитват помежду си прерийните ездачи, щом видяха ездаческото майсторство на вожда. Без стремена, притиснал само с бедрата си животното, индианецът седеше върху жребеца, който се вдигаше на задни крака, риташе с предните, подскачаше нагоре с четири крака и хапеше край себе си като див тигър.

Най-после кулестият жребец се хвърли на земята и започ-на да се вргаля пред прага на голямата порта. Вождът бе успял да скочи своевременно. С пружиниращи колене той изчакваше мига, в който жребецът, комуто завързаната за холката му пушка не даваше възможност да се вргаля свободно, ще се изправи отново. Ето че необузданият сатана скочи на крака. И в същия миг и ездачът му го възседна.

Войниците и прерийните ездачи очакваха, че индианецът ще се опита в същия миг да препусне през портата. Всички бяха вдигнали пушките си за стрелба. Ала мустангът полетя към задната част на двора. Там животното не намери излаз. Затова полетя и обиколи няколко пъти кулата и блокхаусите. Ездачът му сякаш бе изпуснал властта над него. Жребецът тичаше като луд и никой не се съмняваше, че той най-после ще потърси начин да избяга през разтворената порта в преията. Прерийните ездачи, които стояха на конете си пред портата, се скупчиха в гъста редица, за да спрат на всяка цена беглеца. И Адамс разсъждаваше като всички останали: че зрелището с разбунения жребец и борещия се с него ездач, което им се представяше сега, действително е било само зрелище и индианецът ще се

възползува от него, за да избяга изненадващо в буен галоп през портата.

Очите на мъжете се бяха притворили до тесни цепки и те държаха показалците си на спусъка на своите оръжия.

Горе от кулата прозвуча възглас, по-скоро вик, отколкото дума. Изненада ли бе това, или уплаха, или победен вик, или предупреждение? Изглежда, нещо се бе случило в задния двор. Конският тропот заглъхна, може би конят и ездачът бяха паднали на земята. Постовите на палисадата, които можеха оттам да видят задната част на двора, извикаха високо и едновременно с това буйният галоп прокънтя отново зад комендантския блокхаус. Жребецът се появи… без ездач! Излетя като вятър през портата навън. Силното тяло на животното се изпъна, то се засили и с един-единствен скок побеснелият мустанг успя да разкъса веригата на прерийните ездачи пред портата. Мъжете извърнаха веднага своите коне и се понесоха подир кулестия жребец. Летяха подир него с гърмящ тропот на копита, с готови за хвърляне ласа. Ала ничие ласо не можеше повече да залови кулестия жребец, който превъзхождаше по бързина всички останали коне. Освободен от тежестта на ездача си, мустангът си играеше с преследвачите си, подмамваше ги надменно, като ту спираше, ту отново политаше напред.

— Магарета! — изграчи нечий глас и когато се обърна назад, Адамс видя зад себе си двамата близнаци Томъс и Тео.

Отново се чу вик от кулата, но този път изгърмя и пушка и отново се разнесе вик. Джим така се бе надвесил над своята наблюдателница, сякаш искаше да се хвърли отгоре.

— Внимание! — крещеше той, — ето го във водата! Прехвърли се през палисадата!

Войниците и прерийните ездачи, които бяха останали в двора, се разкрещяха. Малцината постови на палисадата вече се прицелваха и стреляха куршум подир куршум над реката. По заповед на майора повикаха обратно преследвачите на избягалия мустанг, за да помогнат при търсенето на индианеца в реката. Адамс изтича нагоре по стълбата на кулата при Джим.

— Човече божи! — извика той. — Какво се случи? Как успя червенокожият да се прехвърли през острите колове на палисадата?

Джим продължаваше да стреля над реката и разказваше с накъсани фрази:

— Това червено добиче! Можеш ли си представи? Беше паднал в задния двор заедно с дяволския си кон… мисля си, счупил си е врата и крещя, за да не изпуснете вие долу коня… ама вие не внимавате… оня, червеният, лежа за миг като умрял на земята… и изведнъж рипна отново… засили се… скочи нагоре към коловете и аз самият не разбрах как стана това… същинска пантера… вече се бе хванал за коловете и току се прехвърли през тях… но аз не биваше да стрелям още, за жалост не биваше заради майора с неговите шантави принципи… а червеният се пусна да падне зад палисадата във водата… късмет има, дето водата е стигнала чак до коловете. Но там не е много дълбоко… аз веднага стрелях…

— Не го ли улучи?

— Как ще го улуча, драги мой, след като тоя червенокож така умело се спусна досами гредите, че да не мога въобще да го улуча оттук? Защото още не е измислена пушка, която да стреля под ъгъл! Възможно е все пак да съм го пернал с някой куршум по крака или по прасеца. Дори мисля, че така стана.

Адамс наблюдаваше реката. По това време на годината водата беше ледено студена, защото носеше водите от разтопения сняг и дори един дакота не би могъл да издържи дълго вътре, без сърцето му да секне. Той трябва да излезе от реката и тъкмо това беше решаващият миг. Но докъде ли бе успял да доплува вече — нагоре или надолу по течението? Това никой не знаеше. Индианците бяха превъзходни плувци и гмуркачи. Адамс реши, че войниците са обсадили бреговете на твърде късо разстояние; трябваше да се наблюдава по-нагоре и по-надолу по течението. Ала Адамс нямаше желание да даде съвети по този повод на майора. Той бе доволен, задето комендантът бе сложил на място със своя пистолет лейтенант Роуч, но въпреки това се ядосваше на Смит. Старият не беше лош човек по природа, но беше като стегнат в корсет от предвзетите си представи. През последните две години Адамс непрекъснато се бе натъквал на това, непрекъснато се бе мятал между симпатията и антипатията си спрямо майора. Със своите разбирания за честта днес Смит бе седнал между два стола и бе огорчил още повече без нужда един и без това огорчен неприятел, без да успее да го обезвреди.

Дано червенокожият успее да избяга! Адамс щеше да бъде доволен. Той също имаше защо да се страхува от този враг, ала той лично го беше довел във форта и се чувствуваше отговорен вождът да не заплати с живота си за доверието, което бе дал на един бял човек.

— Червенокожият ни изигра лош номер, но ние си го заслужихме! — заключи Адамс размишленията си пред Джим.

После слезе бързо по стълбите на кулата. Кулата имаше врата, която водеше направо в двора, но и втора, която въвеждаше в кабинета на комендант.

Когато Адамс влезе там през междинната врата, в помещението се оказа, че има човек. Кейт, дъщерята на майора, седеше все още на пейката пред прозореца. „Жалко за момичето! — помисли си Адамс. — Ако знае как изглежда! В прерията с дълга рокля!“

Той нямаше намерение да остане тук, ала девойката го заговори. Естествено, тя се интересуваше какво се бе случило.

— Червенокожият ни избяга, и конят му също — даде Адамс кратък и изчерпателен отговор.

— Това за мен е напълно неразбираемо — рече Кейт. — Нима индианците са по-способни от нас?!

— Понякога така изглежда.

— Наскоро присъствувах на един разговор с генерал Бентин — продължи девойката и на Адамс се стори, че тя иска да му направи впечатление с това познанство. — Той каза, че сиуксите били най-големите бойци под слънцето.

— Значи така ще да е, пък и Бентин ще има възможност още веднъж сам да се убеди в това. Доколкото съм чул, и той щял да командува една военна част в земите на дакота.

— Да, той ще командува една част.

— Да, ще я командува. Но не бих казал, че той сам ще се бие. Макар че в прерията човек никога не може да знае в какво положение ще изпадне. Неочаквано някоя млада дама се оказва с дългата си рокля сред червенокожите ловци на скалпове… Кейт се опита да се усмихне.

— Моята дълга рокля явно никак не ви харесва. Затова ли сте толкова хаплив? Тя и на мен не ми е приятна. Но не биваше да дам повод на леля Бети да се усъмни. Тя не биваше да знае, че имам намерение да пристигна тук заедно с ешелона. Затова не можех да

облека ездаческия си костюм, който щеше да й направи впечатление, и затова именно седя тук в дългата си рокля.

— Че вие сте неразумна, това е ясно, вашата леля Бети обаче изглежда доста по-разумна от вас — заключи Адамс. Само това му липсваше, да седне да забавлява разглезени млади дамички!

Кейт го погледна въпросително.

— Виждам, че ви задържам, но вие все пак можете да ми отговорите на един въпрос. Преди малко казахте „се оказва с дългата си рокля сред червенокожите ловци на скалпове“. Индианците скалпират ли жени?

Адамс водеше борба сам със себе си. Дали да й каже истината? Разбира се, истината.

Тъкмо беше и в такова настроение.

— Червенокожите не скалпират жени и деца. Те биха могли да ви пречукат, ако им се удаде такава възможност, но от скалпиране няма нужда да се страхувате. Впрочем това е съвсем безболезнена процедура, тъй като кожата се смъква от главата, след като човек е вече мъртъв. Но ако вие имате желание да видите скалп, помолете баща си да ви покаже. Той събира индиански скалпове на добра цена.

Кейт скочи.

— Кой сте вие?

— Адамс ми е името.

Девойката не можеше да си намери думи.

— Адамс… това… това, което сега казахте, не е вярно. Моят баща е християнин!

— Мисионерите също са били християни и все пак са печелили от скалпове. Индианците скалпират само мъже, и то за чест и слава. Ние скалпираме всичко за пари. Не служебно, но частно, по собствено желание. Вашият баща мрази червенокожите, казва, че те били убили майка му по време на голямото дакотско клане преди четиринадесет години. През 1862 година в Минесота. И той все не може да се насити да отмъщава. Затова плаща, като му носят скалпове… Е, сега вече го знаете. Желая ви още веднъж добър апетит. В чинията ви все още има от супата.

Адамс излезе от помещението, като не забрави да се сбогува любезно. В края на краищата девойката не беше виновна, че е гъска. Просто неправилно я бяха възпитавали.

Навън тъкмо отново дадоха сигнал за сбор. Ездачите и войниците заприиждаха. Майор Смит искаше да изпълни първоначалното си решение и да потегли с цялата си част, за да преследва крадците на муниците от ешелона. Впрочем достатъчно скъпоценно време бяха загубили вече. Най-напред пристигането на Томъс, Тео и Кейт, които дакотският вожд явно нарочно бе пуснал да си вървят, доста бе забавило изпълнението на намерението му, после самият млад вожд дълго бе забавил частта с безумно смелата си намеса… Адамс отново получи заповед да остане в станцията заедно с единадесет мъже. За лейтенант Роуч повече изобщо не стана дума. Дявол знаеше къде се бе скрил той. Адамс подозираше, че се е сврял в спалната стаичка на коменданта, за да легне там на единственото що-годе удобно легло в цялата станция.

Когато частта, предвождана от майора, излезе през портата и изчезна зад реката между оградените от възвишения долини на прериятa, Адамс направи своя обход на цялата станция. Разпредели постовете по бойниците на палисадата и на кулата, смени Джим и нареди на Томъс и Тео да запалят огъня в огнището край помпата за вода и да сварят един голям казан супа за всички. След като даде разпорежданията си и обиколи навсякъде, той сам се приближи до близнаците, които вече бяха напълнили казана и донесли цепениците за огъня.

— Месо няма ли? — попита недоволно Томъс, когато Адамс се приближи.

— Нали има от консервираното.

— Предпочитаме сочни бизонови гърди!

— Такива ще можете сами да си набавите, щом се появят бизони. Цели седмици, че и месеци не сме видели никакъв бизон. Ония от Юниън Пасифик сигурно са избили всички стада.

Адамс запали малката си луличка и настъпи дълго мълчание. Никой не искаше да подхване разговора за онова, което най-много вълнуваше и тримата, много повече от опасността, която заплашваше толкова слабо охраняваната станция.

— Успя ли да спечелиш достатъчно пари? — попита най-после Томъс направо.

— Не. — Адамс гледаше към земята.

— Тогава вече ще стане късно и баща ти ще трябва да напусне своята ферма.

— Знам. Той ли ви изпрати тук?

— Не, ние сами си отидохме, защото не искахме да гледаме какво става там. Срещнахме Червената лисица, та той ни каза, че ти си се заседял тук.

— Аха, значи сте го срещнали. И къде се мотае той сега?

— Навсякъде и никъде. По тия места насам обаче не му се, ще да се мярка повече… така поне той казва.

— Не се учудвам.

— Баща ти вече не е с всичкия си. Казва, че щом дойдели зememерите, щял да стреля. Ти защо не се върна във фермата, Адам Адамсън?

— Има ли смисъл да говорим?

— Докато дакота могат да удържат положението, баща ти ще може да си остане в своята ферма — рече Тео. — Те няма да го прогонят, защото той им е платил.

— Само че те няма да го удържат и когато ги прогонят от Блек Хилс, може би аз ще успея да намеря там злато. Докога трябва да се изплати сумата?

— До есента седемдесет процента. Само че сега цената се е повишила още повече, тъй като решението да се строи северната линия вече е взето.

Адамс остави лулата си да угасне.

— Ще трябва да раздам патрони на хората.

Той измъкна един голям ключ и тръгна към стария блокхаус.

Докато Адамс разговаряше с двамата някогашни каубои и сегашни прерийни ездачи край казана в двора, Кейт отново бе останала сама в кабинета на коменданта. Отначало изкуса послушно остатъка от изстиналата грахова супа. После се облегна на стената и отново загледа през прозореца към двора. При това се ослушваше към шумовете, които сега долитаха от съседната спална стаичка на майора. Лейтенант Роуч сигурно лежеше върху походното легло на коменданта, а някакъв фелдшер му чистеше раната. Думите на лейтенанта не изразяваха задоволство от лечението.

Фелдшерът обаче не се притесняваше много от критиката на своя чувствителен пациент. Той заяви по-скоро мрачно, че превръзката била

наред, и се отдалечи. При това мина през работния кабинет на комендантa и поздрави Кейт.

— Не се опасявайте, мис! След няколко дни раната ще се оправи.

Кейт стана тъмночервена. Тя бе видяла как баща й простреля ръката на лейтенант Роуч, за да му попречи да наруши дадената дума, и се срамуваше заради своя годеник.

Лейтенантът, изглежда, бе чул думите, които фелдшерът каза на Кейт. Щом фелдшерът излезе от стаята на комендантa, той се изправи с леко стенание от походното легло и влезе в работния кабинет на комендантa. Бинтованата му ръка висеше в превръзка.

— Как си, Кейт? — осведоми се той по-скоро от любезност, отколкото от съчувствие, и седна срещу годеницата си. — Изглежда, вече напълно си си възвърнала силите!

Девойката не отвърна веднага. Опита се сама да си изясни какви чувства изпитва към Антъни Роуч. Той изглеждаше съвсем блед, озлобен. Само един ден преди това Кейт би преляла от съчувствие и нежност. След всичко, което се бе случило през последните дванадесет часа обаче, тя се страхуваше от Роуч. Той беше изоставил годеницата си и се бе отрекъл от нея, когато животът й бе в опасност, а баща й се бе видял принуден да стреля по него, за да предотврати едно предателство.

— Антъни! — Кейт усети, че не й достига въздух. Възбудата я стисна за гърлото. — Антъни!

— Да, Антъни, Антъни! — Думите му прозвучаха като подигравка. — Твоят стар господин баща, Кейт, явно не беше с всичкия си, когато стреля по мен и даде по този начин възможност на червения убиец из засада и явен престъпник да избяга!

— Антъни! Забранявам ви да говорите в мое присъствие по такъв начин за баща ми! — Кейт бе станала рязка и се изправи.

— Я виж ти! Не бихте ли желали да защитите честта на баща си с шпага? Сигурно ще съумеете да се справите!

— Не можете да ми направите впечатление със своята подигравка, лейтенант Роуч.

— Истинска дъщеря на майора! Нима не ме обичаш вече, Кейт?

Девойката сведе поглед, ала остана с изправена глава.

— Антъни… не знам. Нищо не знам вече. Моля, дайте ми време!

— Още две години, както предлага леля Бети?

— Вие погрешно ме разбрахте, лейтенант Роуч.

— Доста много недоразумения се случиха днес! Ще ви оставя време да си помислите, Кейт. Само че баща ви, който стреля по мен, въпреки това ще настои вие да се омъжите за мен. Та вие пристигнахте заедно с мен тук!

— Пфу, лейтенант Роуч! Отвращавам се от вас!

— Ще се радвам, ако успеете да овладеете отвращението си към мен пред олтара!

Кейт тръгна към вратата, без да бърза, без да търси да се измъкне, а бавно.

— Лейтенант Роуч — рече тя, вървейки, — виждам, че аз самата съм допуснала грешка, съгласявайки се да стана ваша годеница. — Девойката отмести поглед и тръгна все така бавно, както се бе изправила, и излезе от работния кабинет на баща си навън на двора.

На ярката светлина тя се спря. За себе си вече знаеше, че бе взела решение, което щеше да остане непроменено. Кейт Смит нямаше да стане жена на Антъни Роуч. Тя усети някаква спокойна сила в себе си, породена от прекалената подлост, която бе проличала в думите на Роуч, и беше убедена, че е права. Дори и обърканият прилив на мисли и чувства, които все още я вълнуваха, не можеше да я отклони от решението, до което бе стигнала.

Антъни Роуч беше негодник. Кейт Смит обаче беше девойка, чиято баба още бе защищавала на кон с пушка в ръка своята ферма. Дори леля Бети не бе успяла съвсем да прекърши самочувствието на Кейт. Как е могла Кейт да се заблуждава, че би могла да обича човек като Роуч? Дали сама не се беше заблуждавала, дали не бе вярвала на любезностите на Антъни Роуч само за да може да избяга от живота край леля Бети?

Навярно така е било, ала тя самата вече не можеше да се разбере. Булото на заблудата бе разкъсано.

Кейт започна да се разхожда сама из двора. Мина край индианеца съгледвач Тобиас, който все още беше завързан за кола. Той бе седнал на земята и гледаше безизразно пред себе си.

В положението, в което се намираше, девойката изпитваше несъзнателно съчувствие към всяко живо същество, което също й се струваше измъчено. Така тя се спря край индианеца и сякаш за да се

оправдае сама пред себе си, а може би и пред останалите, задето се бе спряла край осъден да бъде наказан с бой индианец, каза:

— Тобиас, защо си толкова неразумен и отказваш да дадеш на баща ми, майор Смит, необходимите сведения? Та ти спокойно можеш да разговаряш открито с него, щом като съвестта ти е чиста. Баща ми винаги е справедлив.

Индианецът не вдигна поглед, въобще не даде никакъв знак, че е чул думите й.

Кейт продължи нататък. Неочаквано се озова пред стария блокхаус, за който й бе разказал Том със сивата брада, преди да го убият. Пристъпи към отворената врата, където се сблъска, не съвсем несъзнателно, с Адамс, и застана непохватно на пътя на младия прериен ездач, който тъкмо се канеше да влезе в блокхауса. Той се спря и двамата загледаха смутено един край друг.

— Каква стара сграда! — рече най-после Кейт, за да каже изобщо нещо подходящо. — Тя сигурно си има и история.

„Каква лепка — помисли си от своя страна Адамс, — как ли ще се отърва от нея? Вече бях веднъж достатъчно груб. А дали момата е богата? Ако се съди по роклята й, сигурно.“

Впрочем Смит не се ползуваше с име на притежаващ голямо богатство човек, напротив, но може би леля Бети щеше да остави голямо наследство и девойката по невнимание бе изгубила нейното благоволение. Но все пак леля Бети сигурно ще се придобри накрая? Който се ожени за Кейт, сигурно ще се ожени и за пари. Хубавка е… млада е…

Адамс се опита да си представи как в същност изглежда той самият. Не беше нито едър, нито дребен, здрав и набит. С русия си перчем, с тъмносините очи върху обгарялото от слънцето лице той би могъл в края на краищата да се хареса на една девойка, която няма кой знае каква възможност за избор в момента. Дали някой ден Смит би дал съгласието си — това вече беше друг въпрос. Но нима не съществуват достатъчно момичета, които успяват да осъществят желанието си въпреки всички пречки? Глупава или мекушава Кейт действително не изглеждаше, макар да беше нежна и бледа. От ненужните превземки човек ще успее да я накара да отвикне, след като му стане жена. Тогава защо не? В същност не беше ли длъжен той като временен комендант на станцията да се позанимае малко с младата

дама? Адамс не намери нищо лошо в мислите си. Та и кога ли селянин е могъл да се жени, без да се съобразява с пари и имот? За годежа на Кейт с лейтенант Роуч той дори и не подозираше.

Русият момък остана край девойката.

— Да, старият блокхаус — подхвана той нейния въпрос, — страхотна история си има той. Ще ви я разкажа някоя вечер на лампена светлина, когато имаме време. В тази къща именно аз се запознах с индианеца, от чието ездаческо изкуство вие имахте възможност да се възхитите днес в нашия двор. Нали го видяхте?

Кейт кимна.

— И то не за пръв път. Аз го видях още при нападението на ешелона.

Адамс рязко извърна цялото си лице към девойката.

— Ами да, нали и вие бяхте с ешелона! Впрочем разказахте ли всичко на баща си?

— Той още не ме е попитал.

— Истински майор! Не ще да слуша женски брътвежи. Но вие разкажете на мене! Познахте ли вожда при нападението?

Кейт заразказва.

— Боже, боже! — възкликна Адамс. — Всичко това майорът трябва да знае непременно. Що се отнася до мен… да, след последната нощ Ред Фокс и аз сме единствените останали още живи…

— … от всички, които са се били събрали през онази нощ на убийството — допълни Кейт.

— Какво знаете вие за това?

— Каквото ми разказа Том.

— А, той ви е разказал! Тогава аз няма какво да приказвам много-много. Ние се намираме пред блокхауса, където стана убийството. Представете си, мис Кейт, че е вечер и че е тъмно, и че старият блокхаус пред нас е осветен вътре само с катранени факли. Представете си, че вътре седят необуздани мъже, а димът от лулите и смрадта от ракията достигат чак до вратата тук. Назад вляво обаче, на старата пейка до стената, щяхте да видите мен, мен, Адам Адамсън. Там седях аз преди две години с глава, пълна с надежди и мечти за хубав живот. А край старата маса в средата седеше Топ, или по-право Матотаупа, както гласеше индианското му име. Той се наливаше с ракия и играеше, и загуби. Падна от масата. Това направи лошото

бренди, с което Червената лисица го унищожи. Докато аз наблюдавах Топ, неочаквано усетих, че някой седна до мен на пейката до стената, и когато се вгледах, видях един млад индианец. Беше Хари, синът на Топ. Той не изпи нито глътка, плати загубата от играта на баща си и отново излезе навън. И на мен не ми се седеше повече сред тая гадна компания. Излязох навън да подишам чист въздух. Видях навън Хари сам, една сянка, неподвижна. Когато отново понечих да се върна в блокхауса, той тръгна подир мен. Аз отворих вратата, погледнах в осветеното помещение и замръзнах. Ей на това място стоях, където стоим сега с вас. Убийството стана пред очите ми. Червената лисица заби ножа си в гърдите на Матотаупа. Зад мене стоеше Хари, синът на Матотаупа. Когато отново се обърнах да го видя, той беше изчезнал, сякаш нощта го бе погълнала.

— Тук, на това място, сте стояли — промълви Кейт тихо. После попита: — Как можа да се стигне до тази трагедия?

— Матотаупа бил отлъчен от своето племе, задето издал пиян тайната на златото в планината, и синът му, който повярвал в неговите уверения, че е невинен, го последвал, когато бил още на дванадесет години. Цяло десетилетие двамата се лутали прокудени и се подвизавали сред нас с имената Топ и Хари. Едва през нощта на убийството си Топ разбрал, че действително е направил предателство — или поне половин предателство. Червената лисица искаше да го принуди да разкрие докрай тайната. Червенокожият отказваше и вдигна каменната си сопа срещу Червената лисица. Само че Лисицата се оказа по-бърз със своя нож, пък и приятелите му се притекоха на помощ. Матотаупа умря. Хари обаче се завърнал сред своето племе и станал там боец и вожд на Мечата орда. Беше изгубил баща си и десет години от собствения си живот. Съдия, който да отмъсти за нанесената му несправедливост, той не може да намери. А дето ще си отмъсти сам — кой може да го съди за това?

Кейт гледаше към мрачното помещение.

— Странно… — Тя се запъна.

— Какво е странно, госпожице Кейт?

— Просто един спомен. — Кейт изглеждаше смутена. — В Минеаполис, когато бях още дете, веднъж ние видяхме един индиански вожд и неговия син — момчето се казваше Хари.

— Та защо двамата, които вие сте видели тогава, да не са били Топ и Хари? През тези десет години те са обикаляли навред из тези земи, от Плат на юг чак до горното течение на Мисури на север. Моят баща и Томъс и Тео също са ги познавали и двамата. Топ и Хари живели известно време при индианците от племето черните ходила. Там Томъс и Тео ги срещнали, когато Хари Токай-ихто бил още дванадесет-тринадесетгодишно момче, и действително, ако чуете Томъс да разказва, ще си помислите, че той и днес още обича този млад човек! По-късно Топ и Хари постъпили на работа като съгледвачи на строежа на Юниън Пасифик; кой знае в противен случай как са щели да преживеят. Така или иначе, днес Хари Токай-ихто е „най-свестният мъж“в земите между Плат и Блек Хилс. Но вие не се безпокойте. При дневна светлина червенокожите не предприемат нищо. През това време можете да се чувствувате спокойна като в скута господен.

— Хубаво успокоение — отвърна иронично Кейт, — до нощта остават само още няколко часа, а вие, изглежда, не вярвате чак дотам на нощните часове?

— Блокхаусите са здрави постройки, мис, особено този старият тук. Не се страхувайте, ние ще ви пазим като зеницата на окото си!

— Същото ми обещаха и през изтеклата нощ в ешелона.

— И сега от опит вие сте вече недоверчива, така ли?

— Моят баща ме остави на вас, Адамс!… Впрочем аз не мога да разбера защо тукашните дакота са толкова враждебно настроени към нас. Ние сме им предложили добри места за живеене, така казва татко, където те могат да се разположат и да се научат на нещо полезно. Но те не искали да се съгласят.

— Гола, неплодородна земя им предлагаме ние и защо изобщо те трябва да се съгласяват, мис Кейт? Та свободното съществуване в безбрежната прерия е много по-приятно. Да, аз също смятах, че червенокожите водят жалък живот. Ала в същност на тях им е много по-добре, отколкото на нас. И аз бих искал да бъда такъв боец и ловец като тях, да си лежа у дома върху кожените завивки, обслужван от някоя булка…

— Нима жените съществуват, за да обслужват мъжете, Адамс?

— Жените не, но червенокожите жени.

Кейт отново се бе успокоила. Миг след това неочаквано се дръпна назад.

— Адамс! Тук има ли плъхове?

— Защо?

— Нещо се раздвижи вътре в блокхауса. Нещо стържеше. Адамс погледна през отворената врата в полутъмното помещение на стария блокхаус. Някои маси стояха все още тъй, както бяха разположени още преди две години по времето на Бен. Пейката край стената също съществуваше още. На пода се валяха безразборно завивки, а в другата половина на помещението — вързопи слама. На задната стена имаше врата, която водеше към малка постройка, служеща за склад за муниците и хранителните припаси на станцията.

— Стърже ли? Може да има някоя и друга мишка, мис. Единственият плъх тук съм аз самият. Един мисурийски плъх от Запада…

— Нима от толкова далеч сте дошъл? Тогава вие знаете много неща и аз с радост очаквам вечерта, когато ще продължите разказа си. Едно обаче можете да ми кажете още сега: какво мислите за Тобиас, който стои там завързан за кола? Той предал ли ни е?

— Не вярвам… пък и майорът в душата си не го вярва, иначе отдавна щяхме да го пребием. Той трябва само да бъде наказан, задето не иска да се научи на дисциплина и да отговаря на поставен му по военному въпрос като военен.

— Нали всеки добър индианец е приятел на белите хора?

— Всеки добър?… Хм… кой впрочем ви харесва повече, вождът, който ни разиграва тук като марионетки със своя кулест жребец, или Тобиас там край кола?

Кейт вдигна изненадано поглед.

— Честно казано… този вожд. Радвам се и очаквам с нетърпение да ми разкажете още нещо за него…

Адамс се усмихна доволен. После се запъти навътре в тъмното помещение, защото трябваше да вземе патрони от пристройката. Отключи с големия ключ, който беше взел, междинната врата, постави ключа върху едно от буретата край вратата и затърси двете сандъчета с патрони, които искаше да изнесе. В помещението без прозорци беше много тъмно и заради пълните с барут бурета Адамс не искаше да запалва вътре открита светлина Освен това той познаваше това

помещение като собствения си джоб, но последния път не той беше раздал патроните и явно другият бе преместил нещата вътре, така че Адамс не можа да се оправи бързо като друг път. Най-после намери търсените сандъчета и тръгна обратно. Забеляза, че Кейт все още стои на вратата. Тя го очакваше! Това му достави удоволствие. Когато посегна, за да вземе ключа от бурето, той не го намери. Погледна отново към Кейт, като продължаваше да търси опипом, ала все още не намираше ключа и постепенно започна да става неспокоен.

— Ама че дяволска работа… та аз… или пък съм го пъхнал в джоба си?

Адамс пребърка джобовете на панталона и на дрехата си, но не намери никъде ключа. Опипа и другите бурета, че накрая и пода. Нищо не можа да намери! Ключът беше голям, дори и в тъмното трябваше да го види.

— Какво, по дяволите, става тук! — извика Адамс към Кейт. — Ключът е изчезнал!

— Да не би да са ви го откраднали?

— Как така ще ми го откраднат? Нали тук няма никой друг освен нас двамата?

— Но нали преди малко нещо стържеше така подозрително!

— Подозрително? — Адамс се изплаши силно. — Аз мислех, че са мишки? Мис Кейт, ако тук е имало скрит човек… нашите последни запаси от патрони се намират в това помещение… но аз веднага ще обявя тревога и ще заповядам да претърсят основно навсякъде!

Младият прериен ездач изтича през двора, крещейки и свирийки. Неочаквано прокънтя пронизителен вик за помощ.

— Адамс! Адамс! Вижте, призрак! — Това беше ясният глас на Кейт.

Веднага подир това последва мощна експлозия и Адамс бе повален на земята от силния въздушен тласък. Той изгуби съзнание.

Когато отново започна да усеща тялото си и да мисли, почувствува силни болки и натиск върху левия си крак. Помъчи се да придърпа крака си към тялото. Не успя. Болката и напрежението обаче го върнаха напълно към съзнание. Отвори очи и отново се изплаши.

Старият блокхаус гореше. Червеножълти пламъци лумтяха нагоре, над тях извираше черен дим и затъмняваше светлото небе. На вси страни летяха искри. Барутът в буретата отдавна вече бе

експлодирал. Откъм пожара още гърмяха патроните от подпалените сандъчета с муниции. Северният вятър издигаше пламъците все по-нагоре. Старият катраносан дървен материал представляваше чудесна храна за огъня.

Пламъците вече плъзнаха и към комендантската сграда и наблюдателната кула.

Адамс видя почернелите си от сажди другари да тичат край него. Един от тях бе намерил противопожарна кука и сега се опитваше да отдели горящите греди от останалите. Скоро трябваше да се откаже обаче; старият блокхаус, където допреди малко бяха стояли Адамс и госпожица Кейт, вече не можеше да бъде спасен. Съдовете с вода, които стояха винаги готови, пълни с вода, в станцията, бяха се обърнали от експлозията и излели. Помпата не работеше. Почти всички кофи се намираха в стария блокхаус и вече не можеха да се доберат до тях.

Адамс чу другарите си да ругаят; викаха и неговото име. Той отмести гредата, която бе притиснала крака му, и се изправи. Куцукайки, със слепени от смъдящите сажди очи, той се натъкна на Томъс и Тео. Тримата изтичаха към брега на реката, за да образуват там верига за предаване на кофи с вода. Притичаха и останалите мъже, щом видяха, че се организира борба с огъня. Кейт, която бе стояла непосредствено пред стария блокхаус, не бе засегната от експлозията. Беше избягала от огъня и сега седеше изоставена край реката. Веднага предложи да се включи във веригата за пренасяне на водата, но мъжете я отпратиха, тъй като беше облечена в дълга рокля и имаше твърде нежни ръце.

Наблюдателната кула се сгромоляса като изгоряла факла.

С обгорели дрехи и пламнали лица мъжете се мъчеха да спасят от комендантската сграда каквото имаше още за спасяване.

Ливадите наоколо бяха мокри от разтопените снегове, така че огънят не можа да се разпростре нашироко.

Постепенно силата на пламъците започна да намалява от само себе си. Старият блокхаус и малката пристройка към него бяха изгорели изцяло, наблюдателната кула и комендантската сграда бяха унищожени в по-голямата си част, двете крила на външната порта бяха извадени от пантите си от въздушния натиск, части от палисадата се

валяха по ливадата наоколо. Всички коне бяха избягали, нямаше и следа от тях. Дори верният кафяв жребец на Адамс беше изчезнал.

Адамс преброи хората си. И единадесетте прерийни ездачи бяха живи, макар че някои от тях бяха получили наранявания. Само Тобиас, индианският съгледвач, който бе завързан преди това за кола, беше изчезнал.

Лейтенант Роуч се разхождаше с критична физиономия през пепелището. Кейт седеше отново на ливадата край реката. Когато Адамс се приближи към нея, той завари девойката заедно с лейтенант Роуч. Между двамата млади мъже, които бяха почувствували още от пръв поглед неприязън един към друг, веднага избухна спречкване.

— Добре командувахте, много добре запазихте всичко, мистър Адамс! Майорът има да се радва, като се върне!

— Моя работа.

— Ти сигурно реши да си запалиш лулата в склада за муниционите, прерийни ездачо Адамс? Нали ти именно последен беше в стария блокхаус… преди да експлодират буретата с барут?

— Не съм палил никаква лула. Госпожица Кейт може да ми бъде свидетел.

— По-добре ще бъде за теб да не намесваш младата дама в играта! Съветвам те най-сериозно и веднъж завинаги. Ясно ли е?

— Ясно е, но не е прието — заключи Адамс.

Кейт поздрави младия прериен ездач любезно и без никакво хленчене. Той намери няколко завивки, които се бяха запазили, после обходи още веднъж разрушената станция. Искаше да разбере какво бе станало с Тобиас. Индианецът не беше край кола. Веригите висяха празни.

— О, Тобиас ли? — рече Томъс, който бе тръгнал подир Адамс. — Аз го освободих и го изпратих да догони майора и да му докладва какво се случи. Тия червенокожи умеят да разчитат следи и нощем.

— Какви ли не ги вършиш пък ти! Майорът има да ти се чуди.

— Той има да се чуди за много неща. Така че, ако се прибави още нещо, няма да е страшно.

Адамс въздъхна и се почеса зад ухото.

— Всичко отиде по дяволите… станцията пропадна, конете пропаднаха… по-добре и аз да бях пропаднал, та да не съм длъжен да се мяркам повече пред очите на майора. Който може, нека разбере

какво се случи. Явно някой се е промъкнал в помещението и го е подпалил… но кой? И ключа ми откраднаха.

— Откраднаха! — възкликнаха Томъс и приближилият се също така Тео като из едно гърло. — Че кой може да открадне ключа? Нали ти беше сам вътре в помещението? Ние можем да докажем това. Тъкмо бяхме дошли насам заради супата…

Адамс повдигна рамене.

— Ще изпратим един постови там, на хълма — разпореди се той, — погрижете се за това. Червенокожите сигурно са надушили и са видели какво става тук чак горе, край Блек Хилс. Проклета история! И на всичко отгоре си имаме и една мис, която сме длъжни да пазим! — Адамс погледна към Кейт. Един прериен ездач, допуснал да изгори цяла станция, нямаше никакви шансове пред бащата на тази девойка.

Адамс отново бе обзет от отчаянието, което бе почувствувал по време на разговора си край помпата с Томъс и Тео. Не го биваше за нищо друго, освен да се остави да го убият заради една жалка заплата. За какво ли друго можеха да послужат бедняците на този свят! Индианците бяха напълно в правото си да се съпротивяват срещу подобен бандитски порядък. Но да избяга при индианците и да не иска да знае повече за нищо? Не, това също нямаше да бъде правилно. Адамс искаше отново да води плуг и да отглежда добитък. Само че къде? И как? И при кого? Ратайският живот беше труден, той бе видял това по Томъс и Тео, които на стари години не бяха постигнали все още нищо.

Адамс се отърси буйно от безплодните си мисли и отиде към Кейт. Лейтенант Роуч, който отново бе пъхнал дясната си бинтована ръка в превръзката, нарочно застана така, че прерийният ездач да не може да пристъпи към девойката.

— Какво искаш? — попита лейтенантът с унизително пренебрежителен тон.

— Да внеса яснота в положението. — Адамс едва успяваше да се овладее. — Мис Кейт е единственият човек, който може да знае нещо. Трябва да говоря с нея.

— За теб въобще не съществува никаква мис Кейт, запомни добре това. Тук е госпожица Смит, дъщерята на майора.

— Спестете си тези излишни приказки, лейтенант Роуч! — намеси се Кейт неочаквано енергично. — Баща ми съвсем не беше

доволен от вас… Адамс! Какво искате да знаете от мен?

Адамс пристъпи крачка напред.

— Госпожице Кейт! Вие извикахте: „Призрак! Призрак!“ Какво бяхте видели?

— Видях един призрак! Една голяма призрачна сянка, която изтича безшумно от пристройката в голямото помещение на блокхауса и там изчезна в пода.

— Призрак!… Нима вие вярвате в призраци?

— От днес… да! Толкова безшумно не може да се движи никой човек. И изобщо… как може един човек неочаквано да изчезне в земята?

— Това действително е загадка и за мен.

— Загадките съществуват, за да бъдат разгадани — намеси се отново Роуч. — Как е могъл призракът да влезе в склада за боеприпаси, щом като ти не си го пуснал вътре, Адамс? Нали ключът беше у теб и никой друг освен теб не е влизал в помещението!

Лицето на Адамс побеля.

— За това можем да разговаряме и утре, лейтенант Роуч. Вие имате пистолет и ще съумеете да стреляте и с лявата си ръка. Аз от своя страна съм готов.

— Че какво имам да се занимавам аз с теб, прерийни ездачо Адамс? Ти си длъжен да отговаряш пред онзи, който ти е възложил отговорността.

— В никакъв случай не пред теб, Роуч. Настъпи раздразнително мълчание. Адамс преглътна яда и възбудата си.

— Мис Кейт — поде отново той, — бихте ли дошла още веднъж с мен край останките от стария блокхаус, за да ми покажете мястото, където призракът трябва да е изчезнал в пода?

— Разбира се. Само че не знам дали ще открия отново мястото. Бях много възбудена в момента.

Девойката тръгна заедно с Адамс. Роуч остана на мястото си.

Когато Адамс и Кейт застанаха пред пепелището и последната обгоряла греда, останала единствена от блокхауса на Беззъбия Бен, край тях се скупчиха и останалите мъже. Адамс накара девойката да застане на същото място, където се бе намирала вратата преди това, и тя се опита да се ориентира.

— Вдясно беше — поде тя. — Вдясно край масите… при втората маса непосредствено до тясната стена отсреща, към страната на реката… там изчезна призракът.

— Изчезна безшумно?

— Почти безшумно. Чух само съвсем лек шум… сякаш дърво се удари о дърво.

Адамс наостри слух. Някакъв отдавна забравен спомен отново оживя у него. Какво бе чул той на времето, преди две го-дини, в същия този блокхаус през нощта след убийството, когато Червената лисица и Бен бяха изчезнали незабелязано? И тогава сякаш дърво се бе ударило о дърво. Адамс изтича към указаното място и подпомогнат от Томъс и Тео, разчисти развалините и пепелта. Когато разгледаха пода, тримата мъже се натъкнаха на едно място, което се очерта като голям кръг и кънтеше кухо.

Тео избута пепелта още по-настрана. Пред очите им се разкри огромен кръгъл дървен капак.

Мъжете започнаха да го опипват възбудени. Той се повдигна лесно. Когато Тео го дръпна, пред тях се разкри дупка, в дъното на която блестеше водно огледало.

Мъжете и Кейт наблюдаваха замислени това свое откритие.

— Най-голямото безобразие е, че чак сега откриваме всичко това — рече най-накрая Адамс.

— Смяташ ли, че човек може да се провре оттук? И накъде може да води тази пълна с вода дупка? — попита един от мъжете с къса остра брада.

— Ами сигурно към реката… ще трябва да проверим… не вярвам тук да има подпочвена вода! Когато правехме помпата, трябваше да копаем много по-надълбоко.

— Към реката ли? — рече недоверчиво Томъс. — Слушай, дотам има още няколко метра и би трябвало да се положи доста труд, за да се направи такъв водопровод…

— Че защо пък никой да не е положил този труд? Подобна дупка, пълна с вода, е много практична, в случай че червенокожите те нападнат с огнените си стрели или пък бъчвите с вода се изпразнят и никой не смее да излезе навън от сградата.

— Нима по-рано блокхаусът е бил единствената сграда тук?

— Така беше. И палисада нямаше.

— Тогава въпросът доста се изяснява. Ще трябва някой да се напъха вътре и да разбере дали дупката има излаз някъде!

— Да, ще трябва някой… — Адамс се огледа наоколо.

Никой обаче не изглеждаше готов да се нагърби с подобна задача. Томъс се поразходи и се върна с един голям камък, който завърза за ласото си. Пусна камъка да се потопи във водата. Дълбочината беше няколко метра.

— Хм.

Мъжете стояха наоколо нерешителни. Започна да се свечерява. Небето се разстилаше в различни виолетови отсенки от силуета на Скалистите планини на западния хоризонт чак до тъмнеещия изток. Водата на реката блестеше във вечерния здрач.

Дежурният върху наблюдателния пункт на малкото възвишение даде знак.

— Майорът се връща с хората си!

Приглушеният тропот от конски копита на голямата група ездачи можеше да се долови, ако човек прилепи ухо до земята. Не след дълго на оттатъшния бряг се появи и майор Смит заедно със своите драгуни и прерийни ездачи, прекосиха брода и после той даде заповед на хората си да слязат от конете пред разрушената станция. Само присъствието на майора или може би и задушаващата гърлата им ярост възпря войниците да изрекат ругатните, които сигурно им бяха дошли на езика при вида на изгорелия форт.

Смит попита кратко и Адамс докладва с избила от смущение пот по челото си. Майорът заповяда да го отведат при дупката. После кимна на съгледвача Тобиас, който се бе върнал заедно с войниците.

— Ето тук… ще съединим няколко ласа и ще те завържем на края. Ти ще се потопиш във водата и ще разбереш накъде води дупката… когато не можеш да вървиш по-нататък, ще подръпнеш три пъти въжето и ние ще те изтеглим обратно.

Прерийните ездачи завързаха ласата и Тобиас се подчини. Скочи в дупката презглава и веднага изчезна. Постоянното дърпане на въжето показваше, че той се придвижва напред. След известно време обаче дърпането престана и Адамс, който пропускаше хлабаво ласото през ръцете си, усети трикратното подръпване, което означаваше „дърпайте обратно“.

Отначало се показаха отново краката на Тобиас, а след това цялото му кафяво тяло се измъкна от канала. Раменете му бяха ожулени, той се изкашля и изплю вода.

— По-рано добър водопровод — каза той. — Води към реката. Сега много пясък вътре. Трудно за промъкване. На едно място много тясно. Но един призрак минава отвсякъде.

— Призрак! — промълви ядосано Смит. — Нима ти смяташ, Тобиас, че един призрак… хм, кой ли ще да е бил този призрак… смяташ ли, че този дакота е успял да се промъкне оттам? Когато трябва да спасява живота си или когато иска да подпали цялата ни станция, човек е способен на какво ли не!

— Дакота ще се промъкне. Гъвкав е и силен. Може дълго да стои под вода. Хари е минал от реката през канала в блокхауса, скрил се е, подпалил е огъня и отново се е върнал през канала в реката.

— Ще се промъкне! — извика Смит. — Той се е промъкнал, а неговите червенокожи мъже, натоварени с нашите муниции, също ще се промъкнат, докато ние тук се оставихме той да ни залъгва със своите ментарджийски номера. Този тип много добре е знаел защо идва в нашата станция и защо разигра този театър пред нас… само за да ни задържи, да ни попречи да настигнем неговите хора, които през това време са препускали с муниците към своите ловни райони! Той се промъква, а ние стоим сега тук с голи ръце пред сринатата със земята станция!

— Хау — изсумтя Тобиас, поради което веднага го стрелна един яростен поглед на коменданта.

Лейтенант Роуч поиска разрешение да каже своето мнение.

— Разрешавате ли няколко въпроса? — попита той мазномазно, като се стараеше да прикрие злорадото си задоволство от неуспеха на коменданта.

Смит кимна.

— Адамс — подхвана Роуч, — ако съм добре осведомен, ти си познавал блокхауса тук още преди да пристигне военната част?

— Да, един ден преди това.

— Значи, така или иначе, отпреди две години. И нищо не си знаел за този канал? Или не си искал нищо да кажеш на нас?

Адамс се извърна от Роуч към Смит.

— Майоре! Аз не съм знаел нищо за тази дупка. До днес тя сигурно е била покрита много добре с пръст. Но аз си спомням, че през нощта, преди вие да пристигнете тук, във форта, двама мъже, именно Бен и Червената лисица, изчезнаха от този блокхаус. И до днес не можех да си обясня тяхното бягство. Сега разбирам как е било извършено. Бен си е бил построил таен проход за бягство, който същевременно му е служил и за водоснабдителен канал. Учудвам се само, че дакотският вожд знае за него. Защото тогава той не можа да залови ония двамата…

— Аз пък се учудвам, че ние до ден днешен не сме знаели за него! — Смит беше много възбуден. — Адамс, след всичко това, което ми разказа сега, ти още повече усложняваш своята вина. От две години насам си имал достатъчно време да размислиш как на времето тези двама типове са успели да изчезнат, цели две години спиш тук върху този под и нищо не си забелязал?! Земеделски ратай си ти, казах ти го вече, и никакъв войник. Много съжалявам, че на теб поверих станцията, и това ще ти бъде за последен път! Да проявиш такава немарливост, такава липса на чувство за отговорност, въобще да не се замислиш над такъв важен въпрос! Ти си виновен за унищожаването на нашата станция!

— Тогава да си вървя.

— Ако имаше поне малко чест, ти щеше да кажеш, че си длъжен да заплатиш това с живота си! Но ти носиш ратайска душа!

Адамс мълчеше и Роуч го наблюдаваше с неприкрита ликуваща насмешка.

Междувременно мракът се бе спуснал. Една след друга затрептяваха звезди над смълчаната сурова местност. Войниците трябваше да се подготвят за нощта. Разпратиха постови в широка окръжност в три редици. След разрушаването на блокхаусите войниците предпочитаха да останат да спят край конете си. За майора и за Кейт приготвиха в някогашния работен кабинет на коменданта две постели от одеялата, които излезлите на поход войници бяха носили със себе си. Тук все още стояха дъбовата маса с обгорял плот и долната част на външната стена. Отначало смятаха Кейт да остане да спи в избата под комендантската сграда; тя не бе пострадала от пожара и представляваше най-сигурното място. Девойката обаче не пожела да

остане сред праха, застоялия въздух и безизходния мрак и най-после й разрешиха да остане да спи под открито небе.

Беше вече късна нощ. Адамс стоеше на пост заедно с Томъс. От два часа двамата лежаха мълчаливи един до друг върху пясъчния хълм на юг от станцията.

— Ще трябва да приключиш работата си тук — рече неочаквано Томъс.

— Най-добре би било изобщо да приключа със себе си. За нищо не ме бива.

Томъс дълго не отговори.

— Ще трябва да видим — поде след това отново той — дали все пак няма да можем да намерим злато? Това за фермата не може да ми се побере в главата. Трябва да платим сумата.

— Мълчи. Мечтите не струват нито пени.

— Ти трябва да се върнеш отново към земята, Адамс, и при добитъка. Там ти си „най-свестният“ човек. Не съм виждал във фермата по-свестен от теб.

Двамата мъже млъкнаха, защото вниманието им бе приковано от едно произшествие. Върху една заоблена пясъчна баирчинка далеч на юг се появи кон. Той издаде глава напред и изцвили високо.

Адамс и Томъс забелязаха, че и останалите постови се размърдаха, чуха подвикванията им да приготвят ласата и да се примъкнат към мустанга. Някои отвързаха конете си, за да се присъединят към лова, ако стане нужда. Преди още те да предприемат каквото и да било обаче, се случи нещо, което уби всички надежди. През полята прелетя някаква сянка — дори погледите едва успяваха да я следват — и после върху гърба на жребеца се хвърли един индиански ездач. Той накара животното да стъпи на задните си крака и издигналото се нагоре тяло на животното с ритащите във въздуха предни крака се очерта като дързък силует на възвишението. Ездачът вдигна ръка и размаха бойната си секира за поздрав към своите врагове. После цялото видение изчезна като призрак в нощната прерия.

Десетина ездачи се хвърлиха да го преследват. Разнесоха се изстрели. Ала куршумите биеха напразно и майорът заповяда веднага всички да се върнат. Барутът беше малко, след като врагът бе откраднал пристигащите муниции и бе унищожил с експлозията и последните припаси.

Неспокойно мрачно настроение цареше през тази нощ сред войниците. Никой не спеше. Всеки очакваше някаква нова дяволска шега от страна на избягалия вожд. Адамс несъзнателно си припомни настроението в блокхауса на Бен след убийството на Матотаупа, бащата на Токай-ихто.

Часовете минаваха един след друг. Адамс и Томъс бяха застъпили на второ дежурство до сутринта. Фермерският син не можеше да успокои мислите си. Напразно се мъчеше да си наложи да насочи цялото си внимание към околността, където сред царящия мрак много лесно можеше да се случи нещо съвсем незабелязано. Странно чувство изпитва човек, когато знае, че е последният от една банда, над която са надвиснали дебнещи отмъщението и смъртта. Последният ли?… Самият Ред Фокс, убиецът, беше още жив. Само че се беше скрил на сигурно място. Тук, край Ниобрара, Адамс бе останал единственият жив от златотърсачите. Съвсем непредпазливо той се бе изпуснал да каже на дакотския вожд, че все още не се е отказал да търси злато. Сега вече не можеше да има никаква милост за него. Адамс се ослуша и се опита да пробие мрака с поглед. Но той и сега все още не се бе научил да разпознава в мрака толкова неща, колкото умееше да вижда всеки индианец. Имаше разлика дали човек започва да се упражнява в това изкуство на две, или на двадесетгодишна възраст.

Наоколо всичко беше все така тихо и неподвижно. Само стръковете трева се накланяха от нощния повей.

— Гледай да се върнеш отново в своята ферма — неочаквано поде отново Томъс. — Ти още не знаеш какво означава цял живот да живееш сред вечни дългове като ратай или като ловец с капани. Тео и аз знаем какво означава това. Живо мъчение. Земя трябва да има човек и злато.

— Мълчи! — прекъсна го буйно Адамс. Томъс не млъкна.

— И за да ти кажа най-после истината, Адам Адамсън, твоят старец ни изхвърли, след като десет години му работихме като добичета. Нямал повече пари, така каза, трябвало да продаде и добитъка и да събере всичко, каквото може, та дано успее да плати. Затова ние дойдохме тук при теб. Сега вече го знаеш.

— Какво мога да ви помогна аз? И аз съм само един жалък беден дявол.

— Тогава да си мълчим и да стреляме по индианците, докато нас самите ни улучи някой куршум. И нашето положение не е по-добро, отколкото на червенокожите; всичко е все същото.

С това разговорът бе приключен. Адамс си помисли още веднъж за Токай-ихто, от когото всички се страхуваха и заради когото те стояха сега на пост. Адамс също се страхуваше от враждебността на дакотския вожд, ала въпреки това не можеше да изпитва омраза към него.

Твърде често Томъс и Тео, някогашните ловци на бобри и по-късни каубои, му бяха разказвали за Хари Токай-ихто и за Матотаупа, твърде дълбоко се бе врязал в съзнанието му споменът от онази вечер, когато той срещна за първи път Хари, вечерта, когато убиха Матотаупа. Сега Токай-ихто можеше да вдъхва уважение на високомерните сини мундири и бе успял да устрои на баща си, макар и след две години, погребална церемония, която никой от хората, които я бяха преживели, нямаше скоро да забрави. Това дори удовлетворяваше до известна степен Адамс. Токай-ихто искаше да отмъсти за едно убийство и да защищава своята земя. Така трябва да действува един мъж; Адамс прие враждебността на младия дакота като съвсем естествена, а омразата му — като безсмислена.

Най-после дойде утрото. Топла закуска нямаше. Всички хранителни припаси бяха унищожени от експлозията и войниците хапнаха с къркорещи стомаси от неприкосновения запас, който бяха носили със себе си по време на похода. Единственият от всички, който се нахрани добре, беше Тобиас. Той си беше наловил риба в реката. Кейт следеше жадно от известно разстояние как индианецът пече плячката си в горещата жарава. Ала Тобиас, който веднага би дал да се нахрани на всеки добре настроен към него индианец, не изпитваше никакво кавалерско чувство спрямо всякакви комендантски дъщерички. Изяде сам и последната риба.

Девойката продължи да върви напосоки и Адамс я проследи внимателно, когато тя се приближи към братята Томъс Тео. Двамата гърбоноси близнаци се зарадваха и веднага подхванаха търсения от Кейт разговор. Адамс ги слушаше, докато търсеше подходящи, неизгорели изцяло греди и дъски за временна постройка. В родината си той се бе учил на дърводелство.

— Значи вече нямаме нищо за ядене? — попита девойката Томъс. — Какво ще правим сега? Индианците също живеят по тези места! Следователно все трябва да има нещо за ядене!

— Това не е чак дотам глупаво — рече Томъс, докато почистваше една греда за Адамс. — Само че в тази трижди проклета местност има само едно нещо, от което живеят местните хора, и това са бизоните.

— Значи ще вървите на лов за бизони?

— Да, само че… ако намерим бизони. А тях не можеш да ги привикаш като кокошки… тък-тък-тък, и те ще дойдат! Бизоните си имат свой акъл и вървят по собствени пътища. Никак не изглежда да има наоколо стада.

— Ами вождът и Мечата орда? Те какво ядат?

— Ама че настойчиво разпитвате! Те си имат още запаси за зимата, сушено и замръзнало месо, и когато изядат и него, и все още не се явяват бизони…

— Тогава?

— Тогава започват да танцуват танца на бизоните заедно със своя заклинател: „Покровителю наш, дай ни бизони, бизони, бизони… бизони, бизони, бизони ни дай, покровителю наш.“ Това пеят денем и нощем и танцуват през всичкото време.

— Истина ли е това? Че то е пълна глупост!

— Нима вие никога не сте се молила досега: „Татко наш, който си на небето, хляба наш, който ни го даваш всеки ден, дай ни го и днес“? Вие това си го приказвате току-така на вятъра, защото не сте гладна. Индианците обаче са гладни през пролетта.

— И ако все пак не дойдат бизони?

— Ако бизоните не дойдат при индианците, индианците трябва да отидат при бизоните. Тогава те сбират шатрите си и се преместват в друга местност, а мъжете обикалят с бързите си мустанги и търсят стада… в собствените си ловни райони и ако и там няма нищо, и в чуждите. Тогава обикновено има окървавени глави.

Кейт седеше замислена.

— Но това не е хубав живот — рече най-после тя и погледна към Адамс, който обаче отмести поглед. — Да не можеш да си построиш здрав дом, защото винаги ще трябва да вървиш с шатрата си подир бизоните… изобщо в такъв случай не хората властвуват над животните, а животните над хората! Ние не можем да им подражаваме.

Не можем сега да тръгнем нанякъде, за да търсим бизони, и то излагайки се на опасността да ни нападнат индианците!

— Не, госпожице Кейт, не можем. Ние трябва да си помогнем другояче.

— Но как? Томъс сбърчи чело.

— Майорът даде вече заповед Роуч да тръгне обратно с по-голямата част от войниците към форт Рандал и да поискат оттам нови провизии и муниции. Ония ще има да зяпнат от учудване, като разберат какво ни се е случило. Тук ще останат само неколцина мъже. Съществуващите запаси храна ще останат за тях, докато пристигне подвозът. Вие ще заминете заедно с Роуч.

— Не е ваша работа какво ще правя аз! — Кейт отхвърли глава назад. — Естествено, аз ще остана при баща си.

Томъс се усмихна.

— Ако той разреши!

— Кажете ми по-добре, няма ли някой шивач измежду вас? Томъс и Тео се разсмяха.

— За това ще трябва да попитате някой друг, госпожице, ние не познаваме хората тук; да не би да искате да си ушиете ездачески костюм?

— Точно така. Вече съм го намислила.

— Аха! Значи действително искате да останете тук. Не ви липсва смелост!

— Не знам. Така или иначе обаче, не мога да се върна отново при леля Бети, след като избягах веднъж от нея.

— Нима тя е по-лоша и от индианците? Кейт се разсмя отначало принудено, но веднага след това наново стана сериозна.

— Тя по свой начин е по-лоша от индианците. През последната нощ аз преживях нападението над нашия ешелон и ще ви кажа открито, че и днес още треперя, като си припомня за това. Но то е нещо съвсем друго. Това е война и аз бих могла да умра… е… естествено, всеки се надява, и аз също, че няма точно мен да улучат…

— Вече говорите като истински местен кореняк!

— Леля Бети обаче не е открит враг. Тя е олицетворение на прикритата злонамереност от сутрин до вечер. Ние, семейство Смит, вече нямаме пари, тя обаче има, много пари има… и се отнася с мен като с дете, оставено на грижите на социалната помощ. По цял ден съм

длъжна да й бъда благодарна за нейната доброта и да я отрупвам с внимание, задето ще трябва да я наследя. Томъс, не мога да издържам и няма да отида повече там. Представете си как ще отида разкайваща се и като развалила годежа си годеница… Не, по-добре някой дакота да ме застреля някога, а леля Бети да си остави парите на някоя фондация. Няма да се старая да заслужа нейното наследство. Никога, никога повече! — Бузите на Кейт бяха станали огненочервени.

Подпрял се на секирата, Адамс наблюдаваше девойката, докато тя говореше. Виж я ти, тая мома, за която той бе помислил, че може да се ожени заради парите й! Как не го е било срам!

Кейт се извърна и забеляза Роуч, който бе дошъл насам и сигурно бе чул думите й.

Девойката се отвърна грубо от него и се запъти към конете.

Настана пладне. Работата по разчистването и построяването на първия временен подслон напредваше. Роуч напусна разрушената станция с по-голямата част от войниците.

Раздялата му с Кейт беше от негова страна хладна и равнодушна. Кейт не каза нито дума.

Майорът остана само с десетина мъже, сред които Тобиас, Адамс, Томъс и Тео. Кейт бе успяла да наложи желанието си. Сега тя стоеше край един дребен човек пред две разстлани на земята одеяла и уговаряше с него кройката за бъдещия си ездачески костюм. Нямаше намерение да се разхожда повече тук с дълга рокля.

Майорът се държеше с Адамс така, сякаш нищо не се беше случило. Селският син обаче не забравяше така лесно. Той отговаряше накратко, само когато беше необходимо, и вложи цялото си честолюбие да докаже, че умее по-добре от сините мундири да рендосва и да строи временни подслони.

Привечер на втория ден животът на малката група хора бе прекъснат от тревога. Тобиас съобщи за приближаването на някакъв ездач откъм юг. Докладвайки, той описа съвсем точно вида му:

— Едър и силен, с червени коси и жълти зъби. Висулките на ушите му са сраснали с бузите. Язди бял кон.

Адамс престана да дъвче, когато чу тези думи.

— Томъс — възкликна той, — та това е Червената лисица, няма никакво съмнение. Вярно е, че висулките на ушите му са сраснали, по това всеки може да го познае. Какво търси този нахалник тук? Трябва да има съвсем особено основание, щом като се е осмелил още веднъж да се приближи към Ниобрара.

Томъс и Тео кимнаха. Бузите на Адамс се бяха изчервили от възбуда. Очакваната среща отново събуди у него всички надежди и разочарования от последните две години.

Ездачът, когото бяха разпознали като Червената лисица, се приближаваше в галоп със своя силен бял жребец на петна. Върху голямата си широкопола шапка той бе пъхнал едно малко бяло знаменце, с което искаше да покаже, че идва да преговаря. Той спря коня си току пред Адамс, без да го поздрави обаче, скочи от коня и потърси с поглед някой ездач, който да се погрижи за жребеца му. Щом откри един готов да се притече момък, той му подаде юздата и тръгна със съзнателно бавна походка към майора.

Смит стоеше сред изгорелите остатъци от блокхаусите и сред издигнатите вече донякъде нови стени сред някогашния плац на станцията. Тъкмо бе дошъл да провери как върви строежът и сега гледаше изпитателно към непознатия. Червената лисица превишаваше офицера с цяла глава; набитата му фигура с широки рамене подсилваше израза на надмощие, който необузданият по-млад човек демонстрираше с цялото си държане към майора.

— Кларк, Фред Кларк — представи се той на Смит. Стоящият наблизо Адамс наблюдаваше сцената. При тези думи Ред Фокс подаде на Смит един дебел плик. Майорът кимна кратко, разтвори плика и зачете писмото.

— На мен съдържанието ми е известно — рече Червената лисица високо, когато майорът започна да сгъва отново листа. — Това е покана до Седящия бик и вожда на Мечата орда Токай-ихто за разговор с полковник Джекмън във вашата станция. Но какво виждам тук? Това не е много подходящо място за водене на преговори! — Червената лисица погледна с подигравателно подсмихващо се лице развалините. — Изглежда, тук се е подвизавал моят приятел Хари!

Майорът държеше нерешително сгънатото писмо в ръка.

— Срещата ще трябва да се проведе на друго място — рече той.

— Не — отвърна грубо Червената лисица, сякаш разговаряше със себеподобен, — срещата ще се състои тук. Станцията трябва да бъде възстановена!

Смит вдигна изненадано вежди. Какъв тон си позволяваше този Кларк с него? В държането на този човек обаче имаше нещо, с което офицерът смяташе, че новодошлият го превъзхожда. Авторитетът и самочувствието на майора се дължаха повече на военния чин, а не на личните му качества. Естествената бруталност на Червената лисица разчупи подпорите на самочувствието на майора й той стана съвсем безпомощен. Адамс наблюдаваше това със съчувствие и същевременно с отвращение.

— Няма да бъде лесно да построим станцията отново, защото наблизо има много малко дървен материал — продължи междувременно Смит, сякаш разговаряше с началник. Може пък Червената лисица да е доверено лице на полковник Джекмън и един дребен майор е длъжен да се съобразява с това.

— Срещата няма да се състои толкова скоро — заяви решително Червената лисица. — Нима смятате, че е проста работа да тръгне човек из преията и да намери някой дакота? Местността е доста обширничка.

— Вождът Хари Токай-ихто от Мечата орда и Седящия бик… — рече Смит замислено сам на себе си. — Те едва ли се задържат на едно и също място. Ще трябва да ги търсим седмици наред, за да можем да им предадем поканата.

— Значи вие сте наясно? Добре. Ще ви дам един съвет: изпратете да търсят двамата край Блек Хилс. Там най-лесно ще ги откриете.

— Съгласен съм. Фред Кларк, така ли беше? Да. Ти ще заминеш утре, за да отнесеш поканата, нали?

— Аз? Да не съм луд! За мен полковник Джекмън има други задачи. Изпратете Тобиас, той разбира езика на дакота и ще съумее да се справи със задачата.

— Един червенокож? Това ми се струва рисковано. — Смит разтвори отново писмото. — Странно съчетание — добави той. — Най-тачения гадател на всички дакотски племена и младият боен вожд на една малка група от племето? Няма ли да се почувствува засегнат Седящия бик? Не бихме ли могли да поканим вместо този

подчинен крадлив вожд от Мечата орда някой по-влиятелен човек… например Крейзи Хорс или Ред Клауд[1]?

— Какво ли не си въобразявате вие тук сред това пепелище! — отвърна Фред Кларк. — Нима вие си представяте, че Седящия бик ще дойде при вас? Та неговото име е само разкрасяване на поканата, за да има тя все пак някакъв вид. Тук трябва да дойде моят приятел Хари от Мечата орда. Нямаме нужда от големите вождове, с тях нищо не можем да постигнем. Ние искаме с нас да седнат на преговори по-малките вождове. Ще ги напием и ще ги принудим по този начин да подпишат договора за предаване на земята. Не можеш да вземеш наведнъж десет пръчки в ръка, за да ги счупиш. Трябва да ги кършиш една по една.

— Говорят, че Хари не пиел.

— Нима вие мене ще ме учите как да се отнасям с червенокожите! С Хари ще се справя лично аз, съвсем лично, можете да разчитате на това. Важното е той да дойде.

Смит пъхна отново писмото в плика. — Значи за мен остава да приготвя писмата за вождовете, да ги отнесе Тобиас. Могат ли тези двама индианци да четат?

— Ще трябва да дадете да напишат писмата ви с образно писмо. Тобиас ще се справи с тази задача.

— Възможно е Тобиас да търси вождовете седмици наред.

— И Джекмън ще може да дойде след няколко седмици, и то, разбира се, след като възстановите станцията. Или смятате да поканите полковника да преспи в пепелта като риба за печене?

— Нима полковникът наистина ще дойде лично? — попита Смит само, без да обръща внимание на подигравателната бележка. — В писмото… да, в писмото е отбелязано, че полковникът иска да преговаря лично. Това означава, че ние ще трябва доста да побързаме с възстановяването на станцията.

— Добре. Разбрахме се. Аз си отивам.

Странна припряност. Адамс обаче не се учуди. Изненадан беше по-скоро от това, че Червената лисица изобщо се бе осмелил да дойде отново по тези места. Изглежда, Лисицата се надяваше, че флагчето му на парламентьор ще го предпазва от бойците на дакота, макар и не за дълго.

Червената лисица отиде да си вземе пъстрия кон и го отведе към мястото, където Адамс поглъщаше бедната си вечеря заедно с Томъс и Тео.

— … бър вечер — поздрави той Адамс. — Още ли се навърташ тук? Не искаш ли да намериш по-добър начин за припечелване на пари?

Адамс погледна за миг Червената лисица, отряза си още едно парче сух салам, пъхна го между устните си и чак после повдигна рамене.

— Защо? — попита само той. Онзи нямаше нужда да знае каква буря от яд и истинска омраза се бе надигнала у Адамс, когато за втори път чу думите „не искаш ли да намериш по-добър начин за припечелване на пари?“ Да, за втори път. Адамс си спомняше много ясно онази вечер във форт Сен Пиер, където за първи път се беше срещнал с Червената лисица. Адамс бе отишъл там да търси кредит от богатите търговци, но не го бе получил и когато вечерта след неуспеха си изпи ядосан няколко чаши бренди, неочаквано на масата срещу него седна Червената лисица. „Не искаш ли да намериш по-добър начин за припечелване на пари?“ Онази вечер Адамс се бе уговорил с Червената лисица и бе решил да отиде заедно с него и с неговата банда от Ниобрара в Блек Хилс, за да търсят злато. Убийството на Матотаупа бе сложило преждевременен край на това тяхно намерение. Оттогава Адамс беше останал без корени, една тресчица, носена на повърхността на водата.

— Защо? — подхвана Червената лисица единствената дума на Адамс. — Защото си представям, че все още имаш нужда от шепа долари.

Адамс повдигна още веднъж рамене.

— Имам една хубава работа — заразказва Червената лисица, настойчив въпреки несъгласието на Адамс. — Сигурна работа. Ще ми трябват и неколцина здрави момци. Ти какво ще кажеш?

— Пак ли смяташ да убиваш някого? Червената лисица се изсмя грозно.

— Нежните ти нервички още ли не могат да се примирят с това? Не бива да бъдеш толкова чувствителен, защото няма да можеш да просъществуваш дълго така. Имам пред вид една търговия, чудесна търговия. Ще участвуваш ли?

— И с какво смяташ да търгуваш тук? С кожи нищо не може да се спечели. Компаниите за търговия с кожи обсебиха всичко.

— Благодаря за сведението. Колко умно! Струва ми се, че нещо бавно си започнал да вземаш решения. Вземи един кон и тръгвай още сега с мен. Тръгваш ли?

Адамс изгледа Червената лисица отгоре додолу.

— Не — отвърна той.

— Тогава остани да те пречукат като офицерски ординарец тук. Аз ти предлагам нещо по-свястно! Довиждане!

Червената лисица яхна пъстрия си кон и препусна през изчезващата във вечерния здрач прерия. Скоро се изгуби от погледите на тримата.

Когато мъжете се нахраниха и постовите за през нощта бяха разпределени, се оказа, че Тобиас е изчезнал. Никой не знаеше накъде е препуснал с коня си и той се върна чак на обяд на следващия ден. Отново не можаха да чуят никакво обстойно обяснение от него какво е правил през това време.

— Той не може да живее без бой! — рече майорът. — Нямаше никаква полза от това, че му опростих предвидения бой след пожара. — И той лично удари с камшик индианеца през раменете.

Тобиас не каза нито дума и лицето му си остана съвсем непроменено. Когато ядът на майора попремина, индианецът отиде при конете, омота се в завивката си и изглеж-даше, че заспа веднага.

Адамс лежа още дълго буден. Срещата с Червената лисица не му излизаше от мисълта. Но щом като този бандит се бе осмелил още веднъж да дойде по тези места, той сигурно имаше намерение да извърши някакъв голям удар, иначе не си струваше да поема такъв риск. За Червената лисица съществуваха две цели, това беше ясно на Адамс: да стане богат и да убие младия дакота Хари, единствения човек, от когото действително имаше защо да се страхува. А може би искаше да постигне и двете неща. Щеше ли да успее да примами младия вожд на преговори във форта? И каква ли можеше да бъде тази търговия, с която се бе заел сега? За момента най-много се печелеше от тайна продажба на оръжие на индианците, които се подготвяха да защищават земята си. Не само слухове се носеха, че бойците на дакота стрелят с хубави пушки. Те не си ги бяха купували само в мирно време за ловни цели, нито пък всички бяха крадени. Търговците отново

печелеха добре. Навярно с една-единствена сделка те правеха по-голям удар, отколкото струваше цялата ферма на Адамс. Дали не трябваше все пак да замине с Червената лисица?

Ала Адамс мразеше дръзкия и необуздан човек, този тип с нахалната брадичка. Мислите на фермерския син се насочиха към младия вожд. Той не можеше да се самозалъгва, че този индианец не му беше направил впечатление, което все още не можеше да избледнее. Адамс бе напуснал със своя кон като осемнадесетгодишен младеж бащината си ферма и сега беше вече двадесет и две годишен. Хари беше на двадесет и четири, пресметна той. Като момче на дванадесет години Хари бе напуснал своето племе, бе живял десет години заедно с баща си в изгнание и от две години насам отново се бе върнал при своите. Сега предвождаше Мечата орда в тяхната безнадеждна война. Въпреки всичката си смелост и съобразителност хората от дакотското племе трябваше да претърпят поражение. Те не можеха да произвеждат плугове, нито пушки, съдбата им беше решена.

Щяха да ги изгонят от тяхната родина, също както Адамс, ще трябва да се преселят в някой резерват и да се оставят там да ги обучават победителите им. Светът бе създаден само за неколцина властимеещи. Останалите трябваше да бъдат доволни, ако имат възможност да преживеят в труд и немотия живота си докрай.

Когато отказа да тръгне с Червената лисица, Адамс си бе помислил и за младия дакотски вожд. Той не желаеше още веднъж да стане съучастник на убиеца на Матотаупа.

---

[1] Red Cland — Червения облак. Б. пр. ↑

„ОЧИТЕ МИ БИЗОНИ ЖЪЛТИ ВИЖДАТ…“

Тобиас тръгна на път с написаното с букви и с образи писмопослание до Седящия бик и Токай-ихто. Напусна изгорелия форт, без да се сбогува с никого. Прекоси брода на реката, после подкара пъстрия си жребец в галоп и скоро се изгуби от погледите.

Мустангът на съгледвача имаше добър ход. Пръхтеше и кихаше, защото ездата в ранното утро през покритата с роса прерия беше еднакво удоволствие и за човека, и за животното. Вятърът галеше нежно цветовете на растенията и тревите. Дребни прерийни кучета изчезваха, квичейки, в дупките си, а отдалеч надничаше любопитна антилопа.

По пладне съгледвачът си даде почивка. Наоколо цареше тишина, нищо не се помръдваше подозрително. Тобиас отвори чантата си за провизии и започна да яде. След като се нахрани, запали лулата си и още веднъж премисли своето решение. Той бе получил заповед от Смит да замине за Блек Хилс и да намери там Седящия бик и Токай-ихто. Никой не попита Тобиас съгласен ли е и той мълча, но в душата си реши какво ще прави. Смит му бе заповядал онова, което го бе посъветвал да стори Червената лисица. Червената лисица обаче не беше човек, на когото можеше да се вярва; Тобиас беше убеден, че в неговите съвети се крие непременно задна мисъл. Когато Червената лисица напусна станцията, Тобиас тайно го проследи. Никой не биваше да знае за това и Тобиас предпочете да го набият, отколкото да каже дори и дума. Отначало Червената лисица бе подкарал коня си на североизток, когато сметна обаче, че никой не го наблюдава, се върна с мустанга си през реката на южния й бряг и се насочи на югозапад. Той криеше нещо. Тобиас бе чул разговора между червенокосия и Адамс. Каква търговия искаше да прави този човек, който преди бе бандит, а сега служеше като куриер? Тобиас нямаше намерение да се съобразява със съветите на Червената лисица, следователно нямаше да изпълни и заповедите на Самюел Смит. Беше решен да действува така, както той смяташе за целесъобразно.

Невъзможно беше да знае къде може да се намират в момента търсените вождове, защото прерията беше безбрежна, а мустангите бяха бързи. Той можеше по-скоро да предполага къде се намира по това време бивакът на дакота с жените и децата. Тобиас знаеше, че през зимата Мечата орда търсеше закрила сред горите на предпланините на Роки Маунтинс (Скалистите планини) и построяваше първия си летен бивак край Конския поток. Той реши да определи като цел на своето пътуване Конския поток и затова отсега нататък щеше да върви в югозападна посока. Това беше същата посока, по която тайно беше тръгнал Червената лисица.

Съгледвачът язди, докато небето притъмня и по него се показаха звездите. Тогава той даде на пъстрия си кон и на себе си заслужената почивка. Нощта беше студена. Жребецът легна на земята; Тобиас се загърна в своята завивка и заспа върху врата на коня. Край краката си той остави да догаря малък огън, който трябваше да пропъжда вълците. Не беше страшно, ако огънят привлечеше съгледвачите на дакота. Тобиас беше защитен от бялата вълча кожа, която представляваше неговият парламентьорски флаг. Никой не можеше да се учуди на това, че като мирен пратеник той носи оръжие, защото то му бе необходимо за лов, когато се свършат провизиите му, и освен това трябваше да може да се брани срещу мечки и вълци.

След като спа несмущаван от нищо, още преди изгрев слънце той тръгна отново на път. И този, и следващия ден никой не го забеляза. По пладне на третия ден според неговите изчисления само още няколко часа езда го деляха от средното течение на Конския поток. Очертанията на Скалистите планини на запад вече се бяха приближили видимо. Тобиас се намираше в една гранична област между земите на отделните племена. По тези места ловуваха дакота и техните смъртни врагове от племето пани. Той трябваше да бъде внимателен.

Спря отново на една малка височинка да огледа околността. Пред него се разкри равна долина, проточваща се от север на юг през хълмистата местност. В малкия поток, който течеше през долината, вода навярно имаше само през този благоприятен годишен сезон. В дъното на долината Тобиас забеляза някаква следа, която веднага прикова вниманието му. На една голяма площ тревата беше утъпкана и опасана, а земята — разровена. Прикривайки се непрекъснато, съгсъгледвачът подкара коня си внимателно и се приближи дотолкова

до следата, че да може да я разчете. Тук голямо бизоново стадо бе намерило хубава паша. Пасейки спокойно, то се бе изтеглило по един стар бизонов друм покрай потока от юг на север. Каква огромна следа! Навярно хиляда животни бяха минали оттук. Такива големи стада вече имаше много рядко. Прериятa беше разпокъсана от поселища и железопътни линии; от това пътищата за преселване на бизоните от едно място до друго, които на времето водеха от Канада до Мексико, сега бяха прекъснати. Ловците на бизони бяха започнали да ловуват с автоматични пушки.

Тобиас впери възбудено поглед на север. Там земята на долината беше жълтеникавокафява и приличаше на движещо се вълнисто гъмжило. Отделни животни се открояваха сред преливащата се кафява козинява маса: високите им гръбнаци, тъмните гриви, сред които рогата почти се скриваха. Като далечен гръмотевичен грохот кънтеше ревът, с който животните се поздравяваха помежду си. Освен през любовния период, мъжките и женските бизони пасяха разделени. Пред самотния ездач се придвижваше цяло стадо бизони. След тежката зима животните бяха слаби, ала все още носеха ценната си зимна козина. Тобиас стигна с коня си до една широка локва, където мъжкарите се бяха въргаляли. Той разпозна отпечаталите се следи от бизонски гръб. Какъв огромен гръб! Съгледвачът с неудоволствие си спомни счупването на ребрата, с което се бе отървал преди три години при сблъсъка си с един мъжкар. Бизонът, който тогава така го бе подредил обаче, би бил истинско джудже в сравнение с животното, което бе намерило приятно място за „баня“в тази локва. Без да се усети, Тобиас подсвирна леко от възхита и удоволствие. Чертите на лицето му се промениха от прилив на ловна страст. Тобиас беше запален ловец. Още четиринадесетгодишен, той бе убил първия си бизон. Ловът бе единственото нещо, което все още можеше да зарадва останалия без родина индианец, без нещо да го жегне. Съгледвачът знаеше обаче също така, че в никакъв случай няма право във военно време да се намесва в лова на племето. Дори в мирно време ловното право между отделните племенни групи се зачиташе най-строго. Бизони можеше да се ловуват само съвместно и онзи, който нападнеше стадо на своя глава и го подплашеше по този начин, се наказваше строго. Индианците не знаеха що е затвор, те само разрушаваха шатрата на злосторника. Заплахата от наказание, та било то дори смърт, не би

могла вече да усмири лумналата ловджийска страст на съгледвача. Мисълта обаче, че ще го презрат като неумеещ да се владее, ако той осуетеше изпълнението на възложената му задача, поддавайки се на личната си страст, го въздържаше.

Там, където пасяха бизоните, там наблизо сигурно бяха и ловците на дакота. Къде ли се криеха ловните съгледвачи, както и надзиращите никой да не стреля, докато не е започнал общият лов?

На дългото възвишение, което препречваше и изгледа на Тобиас на юг, се подаде черен кичур коса. Една кафява ръка се вдигна нагоре и даде знак на Тобиас да стои съвсем спокойно. Съгледвачът държеше юздите на коня си изпънати. Дочу конски тропот. Голяма група ездачи се приближаваше в галоп откъм запад. Тобиас прецени по тропота, че това са най-малко стотина ездачи. Мислено пресметна броя на мъжете в шатрите на Мечата орда. Те не можеха да бъдат повече от тридесет и пет, най-много четиридесет. За лова на голямото стадо сигурно се бяха обединили няколко племенни групи.

Вече се появи и първият ездач. Той прехвърли с неоседлания си кон възвишението на юг, а останалите го следваха в дълга редица един подир друг. Тобиас можеше спокойно да ги преброи, стигна до сто и петнадесет.

По стар обичай ловците на бизони бяха облечени само с набедреник. Кафявите тела, чудесно развитите им и до последния мускул крака изглеждаха като сраснали с мустангите — тези коне, дресирани само за лов на бизони и никога не използувани за носачи. Като оръжие ловците носеха стрела и лък. Някои имаха и копия. Тобиас позна кулестия жребец на Токай-ихто. Младият вожд държеше в ръка половин дузина стрели и един светъл костен лък; през гърба му бе преметнат колчанът с резервните стрели.

Ловците на дакота забелязаха съгледвача и му дадоха знак да се оттегли. Тобиас понечи да подкара своя пъстър жребец, който вече бе станал съвсем неспокоен, нагоре по хълма в източна посока, ала животното вече не му се подчиняваше. Вдигна се на задните си крака и се извърна. Същевременно горе близо до мустанга на вожда конят на един от дакотските ловци също се подплаши. Вече нямаше спиране. Цялата редица полетя с грохот на север към стадото бизони и Тобиас също се остави конят му да го понесе напред. Кулестият жребец на вожда прелетя край него. Тобиас се намираше вече сред летящите

дакота. Ръцете му бяха изпуснали юздата. Той бръкна в кесията си за патрони и пъхна няколко патрона в устата си, за да може впоследствие по-бързо да зарежда. Адамс му беше дал една жалка пушка с предно зареждане, която много бавно се обслужваше. Но всичко това нямаше значение — предстоеше ловът на бизони! Това беше наситеният с опасност труд, но същевременно и страстно желано национално развлечение за прерийния индианец. Всеки кафявокож ездач бе готов заради него да постави на карта и живота си. Като буен вятър се носеше групата ездачи през долината. Така си го представяше поне Тобиас. Това нямаше да бъде гонитба, а един бурен двубой с бизоните на живот и смърт. Сърцето му пееше песента за лова на бизони, която той бе научил някога в северните прерии при индианците от племето на черните ходила:

Очите ми бизони жълти виждат,
надушвам прах, раздухван от червени ноздри,
по пясъчния път на родната ни степ.
Мой лък, изпъвай тетивата!
Моя стрела, забий се право във сърцето!

Бизоните бяха наострили слух. Ревът им заглъхна. Те извърнаха огромните си глави и погледнаха към приближаващите се в галоп ездачи. Един грамаден мъжкар стоеше на края на стадото. Върху козината му бе засъхнала кора от кал; явно той се бе въргалял в онази локва. Животното наклони рога, пръхтейки, ала след това все пак побягна и се присъедини към стадото, което се отдалечаваше изплашено. Орляци птици, придружавали досега стадото, размахаха криле и отлетяха.

Като стрела се спусна пъстрият жребец на съгледвача подир бизоните. Прелетя умело край опасния мъжкар и се скри във вдигналия се на кълба прах. Вече беше сред бизоните, тяло до тяло с изплашените, блъскащи се едно в друго животни. Тобиас не знаеше вече какво става с останалите ловци, не знаеше какво става и с него самия. Край него бучеше и трополеше бягащото стадо сред облаци прах. Водата на малкия поток зашляпа под копитата им. Пъстрият жребец галопираше заедно с тях, инак те биха го смачкали. Тобиас

държеше пушката си под ръка. Сред праха, който отнемаше всяка видимост, сред блъскането и тласкането на носещите се в галоп бизони той видя съвсем близо пред себе си един млад бизон. Явно добре обученият му мустанг прелетя съвсем близо до животното откъм гърба; куршумът улучи взетото на мушка животно зад плешката, право в сърцето. Тобиас нема време да види как животното полетя към земята. Ловът продължаваше безспир сред летящите бизони, сред галопиращите ловци на дакота. Ръцете на съгледвача заредиха пушката по време на зашеметяващата дива езда. Той гръмна за втори път и извади следващия куршум от устата си. Мъхестите кафяви гърбове се олюляваха до него в изпълнен със страх бяг. Виковете на ловците се чуваха приглушено през мощния гръмотевичен тропот на бизонските копита. Тобиас се прицели и стреля за трети път.

При това му се стори, че кънтенето от тропота на копита бавно започна да заглъхва. Изглежда, бягащото стадо се бе разредило и разделило. Облаците прах станаха по-прозрачни. Тобиас се опита да се ориентира. Продължаваше да галопира сред около тридесет-четиридесет бизона. Искаше да се измъкне от страшната блъсканица. Жребецът му съвсем се беше изморил. Съседите му в яростния бяг, два млади бизона, го притесняваха и го блъскаха с малките си остри рогца. Тобиас реши да освободи мустанга и себе си от нападателите с пушката си и чак тогава забеляза, че кесията му за патрони не е била завързана и сега висеше празна. Той грабна пистолета си, ала този път не успя да улучи и с това само предизвика двата млади бизона за нови нападения. Пъстрият жребец нямаше сили да продължи повече. Падна на земята. Взел светкавично решение, Тобиас скочи. Стъпи на крака и побягна между бизоните на живот и смърт. Докато мускулестите му крака го носеха напред, той успя да запази самообладание и да обмисли положението си. Беше заобиколен от цяла група силни и бързи животни. Откри далече напред огромния бизон, покрития с кора от кал водач на стадото, който бе изпреварил останалите животни и сега намали ход. Групата с Тобиас скоро щеше да го настигне.

Тобиас успя да се измъкне. Дишаше дълбоко и учестено след дивия бяг и се огледа. Стадото и преследващите го ловци се бяха разпръснали нашироко. Отделни бизони, както и малки групи, галопираха без определена посока. Тобиас ги чу, като бягаха. Пред очите му ту изплуваха отделни бизони и изпънали лъковете си ловци,

ту отново изчезваха между леките възвишения на почвата. Там самотен улучен бизон мина в галоп край него; един дакота го бе хванал за опашката и искаше да го задържи. Тобиас не можа да не се разсмее, когато видя лудешките високи скокове на ловеца.

После разбра, че и за него ловът още не беше приключил. Стадото, достигнало своя водач, се бе спряло и извърнало назад. Животните гледаха сърдито към индианеца. Бизонът по начало е страхливо животно, което бяга от вълците и ловците, но когато го раздразнят, нападателността му става много опасна. Тобиас се постара да се прикрие колкото е възможно по-добре във високата прерийна трева на един нисък хълм. Той нямаше вече кон, а сега видя, че беше изгубил и пушката, и пистолета си. Не му беше приятно, че водачът на стадото го беше забелязал и явно бе решил в своята объркана ярост да се справи с него. Животното побягна в галоп, с вирната право нагоре опашка към Тобиас. Съгледвачът скочи на крака.

Напъна всички сили, за да хвърли томахавката си, и улучи бизона в челото, ала зверът отърси оръжието като досадна муха. Съгледвачът нямаше друг избор, освен да потърси спасение в бягство, макар предварително да знаеше, че това едва ли ще му се удаде. Бизонът е бърз като мустанг. Тобиас изтича нагоре по едно възвишение, без да се оглежда встрани. Чуваше зад себе си скоковете на наближаващия го бизон. Дишането вече причиняваше болка на Тобиас дълбоко навътре в гърдите; сърцето му биеше на силни тласъци; слабините го боляха, сякаш му забиваха ножове. Той се затича — ха насам, ха натам, — извърна се и отново побягна назад.

Но бизонът бе забелязал обръщането му и се спусна подир него. Тобиас бе изгубил част от предимството си. Наоколо нямаше никакво дърво, дори и храст, зад които можеше да се скрие. След няколко отчаяни зигзагообразни скокове той се просна с изпънати, неподвижни крайници, като гонен до смърт заек.

Бизонът сякаш бе разбрал, че сега няма защо да бърза. Дотича в тръс, орейки земята с единия си рог, така че наоколо се разлетя прах. Когато застана пред Тобиас, за да го стъпче и смачка с копитата си, индианецът успя да запази дотам самообладание, че хвърли жилетката си върху очите на, животното. Опасните рогове се подадоха през дупките за ръкавите. Заслепеният бизон се разяри и блъсна индианеца в гърба. Тобиас усети ужасна болка. Нямаше сили да се помръдне

повече и зачака с нож в ръка смъртта си. От галопиращите разпръснато край него дакота никой, изглежда, не го забелязваше.

И все пак…

Прокънтя дивият ловен вик на дакота. Бикът се сепна посред нападението. Изглежда, вражеският вик го бе разколебал. За времето между два удара на сърцето си Тобиас отмести поглед от него и потърси с очи възможния си спасител. По склона на възвишението се спускаше Токай-ихто със своя кулест жребец. Той нададе още веднъж приглушения вик, който бе объркал бизона и бе спрял нападението му срещу Тобиас.

Животното вече бе разкъсало жилетката и сега извърна сърдит поглед към новия си враг, като остави първата си жертва.

Младият дакота се приближаваше. Жребецът му се спря и се вдигна на задните си крака; беше се стреснал от заплашителните рога. Бизонът застана, готов да набоде ездача и коня. Смъртен страх зашемети до такава степен кулестия жребец, че той подскочи с четирите си крака във въздуха. Волята и сръчността на ездача му обаче го принудиха да се подчини отново, целият треперещ. Тобиас не отместваше поглед от вожда и под впечатлението на онова, което се случи сега, забрави за собствената си опасност. Жребецът, който бе оставил съдбата си в ръцете на своя ездач, вече се подчиняваше и на най-лекото притискане. Приближи се с възбудено танцуващи стъпки към дивия звяр, който отхвърли глава назад, сякаш репетираше нападението. Младият дакота искаше да застане отстрани на бизона, за да може да запрати смъртоносната си стрела. Животното обаче знаеше своето предимство и тръгна с изненадваща бързина напред, за да нападне мустанга и ездача. Жребецът направи дързък скок и се прехвърли през главата на бизона. Вождът се извърна веднага и запъна стрелата. Тобиас погледна към колчана му той беше празен; стрелата в ръката на Токай-ихто бе последната. През това време бизонът също се бе извърнал и двамата врагове отново застанаха очи в очи. Ловецът стреля, обаче не успя да улучи животното зад плешката и стрелата остана забодена в огромното туловище на изревалия бизон. Вождът бе останал без оръжие. Разярен от болката, бизонът се понесе към своя враг. Кон и ездач изглеждаха обречени на ужасна смърт.

— Бягай, бягай! — изкрещя Тобиас, без да мисли за себе си.

Дръзкият дакота не побягна. Скочи с кратък боен вик на земята и остави мустанга си да избяга. Случилото се след това се разигра толкова бързо, че Тобиас едва можа да го проследи с поглед. Бизонът тръгна напред. Неочаквано обаче младият дакота го възседна с лице към рогата му — бизонът сякаш се бе вкаменил — и остана мирно, без да се помръдне. Вождът скочи на земята. В ръката си стискаше своя двуостър нож, здрав като къс меч. Колосът се сгромоляса. Един удар в тила го бе умъртвил.

— Победа! — извика Тобиас, все още прегракнал от възбуда. — Вождът на племето дакота е най-големият ловец в прериятa и в Скалистите планини!

Оказа се, че не само Тобиас бе наблюдавал тази ловна сцена. Наоколо проехтяха високи възторжени викове и цяла група ловци се приближиха в галоп. Тичащите коне сключиха кръг около убития бизон и ако Тобиас не познаваше много добре възможностите на индианските ездачи, щеше да се изплаши, че ще го смачкат. Конските копита обаче прелетяха само в застрашителна близост край него. Въздухът непрекъснато се изпълваше с възторжени и радостни викове и накрая младите индианци караха своите мустанги да се вдигнат на задните си крака и да спрат.

Един от ездачите, висок слаб мъж, който също като вожда имаше забодени орлови пера в косите на тила си и снопче червено боядисани еленови косми, скочи от своя потънал в пот мустанг. Той огледа раната в тила на бизона и опипа рогата му. През това време Токай-ихто се приближи към ранения съгледвач и Тобиас понечи да се изправи. Напразно! Младият вожд обаче го подкрепи с най-естествена готовност. Помогна му да седне и му подаде бойната секира, която навярно бе вдигнал, идвайки насам, и след това сам седна край съгледвача.

Тобиас благодари с жест и зачака да го попитат за името и за целта и задачата на пътуването му. Но се случи друго. Токай-ихто сам представи съгледвача на окръжилите го ловци:

— Това е Тобиас. Бойците от племето сиксикау го наричат Вълчия вожд, а на един от езиците на уачичун[1] неговото име гласи Шеф дьо Лу[2].

Тобиас вдигна изненадано глава.

— Откъде вождът на племето дакота знае това име, което аз получих далеч оттук, чак край канадската граница?

Токай-ихто отвърна на въпроса с махване с ръка.

— Името „Шеф дьо Лу“е достатъчно добре познато на всички бойци в районите между Мисури и Скалистите планини. Ти си ни причинил достатъчно вреди досега… Между другото — добави вождът със слаба усмивка — на нас ни струваше доста време и грижи да те заблудим, когато беше изпратен на разузнаване и ние искахме да нападнем ешелона с муниции.

Съгледвачът не поде тази забележка, която събуди у него неприятни спомени. Той сякаш отново бе надянал маска на лицето си.

— Името ми е Тобиас! Аз обичам всички дакота, обичам й смелите мъже сред дългите ножове и желая мир да цари сред моите братя. Така мисли и великият вожд на дългите ножове на име Джекмън, чиито писма до Седящия бик и Токай-ихто нося със себе си.

— Пратеникът на уаничун Тобиас ще има възможност да предаде тези писма на нашите вождове и старейшини.

Токай-ихто също се бе върнал към официалния тон и веднага приключи разговора. Изправи се и се зае да одере кожата на бизона. Ловците му очукаха лулите си и му се притекоха на помощ. Когато одраха кожата, вождът определи неколцина младежи да останат да пазят ловната плячка и се приготви за тръгване. По негов знак слабият боец с орловото перо се приближи към Тобиас и го подкани да седне на коня му.

Съгледвачът се остави с неудоволствие на грижите на слабия индианец. Чертите на лицето на този човек бяха остри и излъчваха желание да изрекат обидна подигравка. Тобиас го бе познал по отличителните му знаци. Това беше Черния сокол — на езика на дакота Четансапа, — вождът на Съюза на Червените елени. Тъй като съгледвачът бе изгубил своя пъстър жребец, сега не му оставаше нищо друго, освен да се остави според нареждането на вожда да бъде подпомогнат от Четансапа[3], и се постара да се качи колкото може по-сръчно върху мустанга на слабия дакота.

Той седеше зад водещия коня боец и тъй като краката му не искаха да му се подчиняват напълно, беше принуден да се държи за Четансапа.

Колоната пое на югозапад напреко през обраслите с трева възвишения, явно към бивака си. Скоро към групата около вожда се присъединиха и останалите ловци от различни посоки, докато Тобиас успя отново да преброи сто души. Петнадесет сигурно бяха останали да пазят убитите животни. Местността, през която ездачите се придвижваха ту в галоп, ту ходом, беше твърде еднообразна. Следобедното слънце добре я бе затоплило, сега обаче излезе хладният северен вятър. Вече се усещаше близостта на планината.

Слънцето потъна зад нарастващите очертания на Скалистите планини, а групата ездачи все още бяха на път. Под нощния, осеян със звезди небесен свод те най-после се приближиха към Конския поток.

Бреговете на реката бяха съвсем голи на дълги разстояния, но на завоя, който сега се откри пред очите им, растяха върби и ниски храсти. Мястото беше много удобно за разполагане на бивак. Край потока бяха издигнати шатри. От бивака излязоха млади ездачи, за да посрещнат и поздравят с остри викове ловците на бизони. Нощта се изпълни с човешка глъч и все повече ездачи се приближаваха буйно, за да съпроводят завърналите се ловци. Глъчката се усили. Шум и радостни възгласи кънтяха на воля.

Ловците и ездачите навлязоха между шатрите.

Потокът описваше открит на юг завой. В извивката му се бе настанил бивакът с шатрите на синовете на Великата мечка, който образуваше ядрото на целия лагер. Типите — както се наричаха кръглите, заострящи се нагоре кожени шатри на дакота — бяха групирани около един площад, в средата на който бе издигнат култовият кол. Земята беше силно утъпкана. Тук бойците танцуваха своите танци и уреждаха празненствата си. Около площада бяха издигнати най-големите шатри — съвещателната, заклинателската и вождо-вата. Трофейният път пред входа на шатрата на вожда бе окичен с много предмети от ловни и бойни плячки. Двата коня, завързани пред тази типи, се раздвижиха. Кучетата излаяха високо.

Завърналите се ловци се събраха на плаца сред шатрите. Три огъня ги осветяваха с червеникавите си пламъци. По стар индиански обичай старейшините и заклинателите посрещнаха завръщащите се ловци край съвещателните огньове, където всеки ловец разказваше за своята плячка. Тобиас видя старейшините на племето, възрастни и съвсем стари мъже в богато облекло. Те се сляха пред погледа му с

блещукащите светлинки на пламъците; той беше изнурен и очните му нерви съвсем отслабнаха. Но той все пак чувствуваше с каква голяма и весела напрегнатост хората в бивака очакваха вожда върху кулестия жребец.

Ездачите се спряха.

Токай-ихто вдигна ръка, за да даде знак, че иска да говори, и настъпи тишина.

— Вождове и бойци на дакота! Добрият дух ни изплати бизони; нашите стрели улучиха. Убихме двеста бизона. Утре, когато изгрее слънцето, нашите жени и девойки ще отидат да приберат месото. В нашите шатри няма да липсва месо.

Съгледвачът също не можа да се въздържи и завика възторжено. Към всеобщата глъч се присъедини и гласът на Тобиас.

Участниците в лова напуснаха редицата. Насочиха мустангите си към своите шатри или отведоха конете на паша край потока. Неколцина хлапаци дотичаха, за да отведат конете без ездачи. Пъстрият жребец, който бе докарал Четансапа и Тобиас, бе отведен за юздата от едно стройно жилесто дакотско момче. Тобиас се бе смъкнал с мъка от гърба на коня и се олюля на краката си и макар да бе напрегнал всичките си сили, се страхуваше, че всеки миг може да се строполи жалък в тревата.

Край огъня старейшините се разделиха на групи. Вождът Токай-ихто се върна на площада. Тобиас потрепера когато той го заговори и го покани с подчертана любезност да бъде гост на неговата шатра. Разбира се, съгледвачът прие поканата. Токай-ихто подаде ръка на ранения гост и го отведе в своята типи. Кожените стени на вождовата шатра бяха изрисувани с големи четириъгълници като закрилящ тайнствен знак. Едно тъмно куче вълча порода подуши Тобиас и той влезе заедно с дакотския вожд през чергилата в помещението.

Беше доволен, че множеството няма да го гледа повече.

Обгърна го обширен сумрак. Краката му стъпваха върху меки завивки и кожи, с които целият под бе постлан, и вождът поведе Тобиас край огнището. Недалеч от него съгледвачът по-скоро се отпусна, отколкото седна на земята.

Преди още да повдигне поглед, той долови прашенето, което се чуваше откъм огнището. Добре изсушени цепеници пукаха и пращяха сред малките пламъци и Тобиас си спомни, че на минаване бе

забелязал кръглата плитка вдлъбнатина, в която гореше огънят. Огнището служеше едновременно и за отопление, и за готвене, и за осветление. Когато умореният ловец отвори малко клепачите си, видя излъсканото като огледало котле, което висеше над огъня на два чаталести пръта. Миришеше на тлъсто кучешко месо.

Вождът загърна една завивка от бизонова кожа върху тялото си и излезе от шатрата. Искаше да се изкъпе в потока след разгорещения и прашен лов. Ромонът на потока, който заобикаляше бивака, събуждаше спомена за вълни, които човек с удоволствие би оставил да плискат покритите му с пот и прах крака. Шеф дьо Лу също из един път усети щипещия прах по кожата си и изпита силно желание да последва примера на вожда и да скочи в потока. Но той беше ранен и затова зависим от помощта на други.

Докато очакваше завръщането на вожда, той продължи да оглежда по-нататък шатрата. Тя бе кръгла, както обикновено. Дълги гладки смърчови прътове бяха забити в кръг и се събираха нагоре, за да се срещнат на върха. Прътовете бяха стари и сигурно сред тях бяха израснали и Токай-ихто, и баща му, та може би и неговият баща. Прътовете носеха тежките чергила от бизонова кожа, чийто долен край бе захванат за малки, забити в земята колчета, така че кожата оставаше изпъната. Издръжливата бизонова кожа бе обработвана с голямо постоянство в продължение на две години и така добре ощавена, че издържаше на влага, без да се втвърдява. Тя осигуряваше закрила срещу всякакво лошо време. Тънките облачета дим и парата от котлето се изнизваха през върха на шатрата. Една вятърна клапа, завързана за два пръта, издигнати извън шатрата, осигуряваше димът да не се затиска надолу. Вътре въздухът беше свеж и приятен. Съгледвачът се облегна на плетената рогозка, която висеше просната на един триножник и му предлагаше опора и за главата, и за раменете. Тези подставки обикновено се използуваха за нощуване и в жалкото състояние, в което се намираше сега, на Тобиас, който от години насам бе спал само на гола земя, това приспособление се стори извънредно удобно.

Освен Тобиас в обширната типи имаше още две жени — една по-възрастна и една млада индианка. Двете седяха мълчаливо в дъното на шатрата. Само веднъж по-възрастната пристъпи напред, за да свали

свареното вече кучешко месо от огъня и да постави шиша, на който бе набучено бизоново месо за печене.

Прихлупените чергила на входа се разтвориха. Токай-ихто се върна от баня и веднага се зае да обслужи своя гост. Съгледвачът не бе навикнал никой да се грижи за него и сега приемаше всичко изненадан и с благодарност. Токай-ихто му помогна да свали скъсаната си риза и старите кафяви кожени панталони и пое от жените една паничка с меча мас, с която почисти кожата на тялото от праха и потта. Като пипаше леко и внимателно, той провери раната на своя гост.

— Ще оздравее — каза той, — но Шеф дьо Лу се нуждае от почивка в шатра в продължение на месец поне. Веднага ли желае да легне той?

Съгледвачът направи знак, че не иска да ляга; беше твърде горд, за да признае колко е изтощен.

— Тогава аз ще помоля Шеф дьо Лу да вземе участие в угощението, за което съм поканил неколцина гости.

Тобиас не можеше да не приеме поканата. Вождът му помогна да се настани край огъня. Пое една майсторски нашарена бизонова кожа и загърна с нея съгледвача така, че тя закриваше лявото му рамо, а дясната му ръка остана свободна. Кожата бе скроена като наметало и прилепна добре към тялото. Шеф дьо Лу се опита за миг да разчете рисунките върху нея. Изглежда, те разказваха за подвизите на Токай — ихто по време на лов и на война. Тъй като раненият едва можеше да вдига ръцете си, вождът се зае да оправи и коситему. Приглади с една четка от глигански бодли черните коси и използува една змийска кожа вместо зеленото шалче, за да ги превърже през челото.

И докато Токай-ихто се оттегли след това в дъното на шатрата, за да облече и той празничните си дрехи, младата индианка пристъпи напред и подреди пъстри рогозки около огнището. Гостът следеше скришом движенията на девойката. Тя беше облечена в дълга кожена дреха, кръгло изрязана по врата. Ръкавите и полата завършваха с дълги ресни. На колана й висеше нож в кания и везани кесийки, които криеха всевъзможни дреболии. Вместо чорапи индианката носеше везани кожени панталони, които стигаха до мокасините й. Дългите й коприненолъскави, тъмночерни плитки се спускаха от раменете надолу. Пътят по средата на главата й беше боядисан с червен цинобър. Шеф дьо Лу беше чувал, че Токай-ихто има сестра на име Уинона. Тя

беше достатъчно млада, за да не е омъжена още, и Шеф дьо Лу не се учуди много, че и самият вожд, изглежда, още нямаше жена. Обичай на свободните дакота бе, щом един боец навърши двадесет и три години, да се огледа, за да си избере някоя от девойките на племето си за своята шатра. Съгледвачът се опита да открие някаква семейна прилика между Уинона и брат й. Меките, забулени от сдържана тъга черти на младата индианка твърде много се различаваха от мъжественото лице на вожда. В държането и на двамата млади хора обаче имаше някакво непристъпно достойнство, което ги свързваше помежду им. Те бяха носили на плещите си в продължение на десет години тежката орис на деца на презрян от племето си човек и това ги бе приучило да се държат на разстояние от околните през годините на детството и на юношеството си, когато човек обикновено най-лесно се сближава с хората. След като младата индианка подреди плетените рогозки в кръг, тя постави за всеки гост по една глинена паница и по две по-малки панички от тъмно твърдо дърво. Към дървените панички прибави малки лъжички, издялани от рог на планински козел. Сега и старата индианка пристъпи към огъня. Тя напълни по една от дървените панички за всеки гост с някаква жълтеникава мазнина и Шеф дьо Лу веднага се досети, че това е сварен бизонски костен мозък, а в другата паничка старата жена сипа някакъв тъмен прах; това беше силно изсушено и стрито на прах бизонско месо, наричано пемикан. Големите глинени паници останаха празни. Девойката принесе още десет кожени пунгии, в които имаше тютюн и по едно парченце втвърдена боброва мас за подправяне вкуса на тютюна. Девет пунгии постави край паниците и една отделно. След това и тя се оттегли като възрастната жена в дъното шатрата. Мълчаливи и неподвижни, двете жени чакаха след-ващите нареждания, които господарят на шатрата би им дал. Сега Тобиас разгледа и лицето на възрастната жена. Очите и лежаха дълбоко в орбитите, челото й беше високо и характерно.

Токай-ихто бе облякъл мокасините си от козя кожа, легините и богато обшитата си дълга дреха от лосова кожа От оръжията си той носеше само ножа с дяланата дръжка Вдигна високо с двете си ръце короната от орлови пера с дъл-гия шлейф от същите пера и я постави на главата си. Нито едно перо на вождовото украшение не беше без определено значение и всяко от тях разказваше за подвизите на своя

притежател. Многобройните червени пухести снопчета по върховете им означаваха убитите врагове; резките на дръжките на перата и червените боядисани рисунки говореха на познавачите за това, колко често Токай-ихто бе улучвал известни врагове и колко често той самият е бил раняван Орловите пера бяха особено красиви и всички еднакво големи, Основата на короната от орлови пера бе украсена с бяла хермелинова кожа.

Токай-ихто пристъпи към огнището и Тобиас вдигна възхитен поглед към него. Той видя този млад мъж на фона на плячките, които висяха на подпорните пръстове и разказваха за неговите и на баща му ловни и бойни подвизи: бизонски черепи и рога, огромната кожа на една сива мечка с главата огърлици от мечи нокти и зъби, сопи с ластични и твърди дръжки, лъкове и изрисувани колчани, кръгли кожени щитове с дебели стени от седмократно напластени изпънати кожи от бизонов врат, с които можеше да се отбият дори куршуми от пушка. Огнестрелно оръжие Токай-ихто не носеше. Плячкосаното вождът сигурно бе раздал на бойците си за употреба; собственото му, което също не бе взел по време на лова на бизони, сигурно бе скрито.

Щом шатрата и домакинът бяха готови да посрещнат гостите, Токай-ихто излезе, за да доведе лично от собствените им типи онези от поканените, които заслужаваха особено уважение. Шатрата остана отворена и гостът от племето делавари се заслуша в песента на бойците и младежите които се бяха събрали навън около огньовете. Свободните индианци обичаха и пееха много — ловни, бойни, любовни, обредни песни.

Когато се върна в своята типи, Токай-ихто водеше за ръка един старец, притиснат от тежестта на годините така, че раменете му бяха хлътнали и вратът му се беше превил. Старецът със снежно бяла коса беше заклинателят на селото, към когото всички питаеха суеверен страх и който се ползуваше в съвета на вождовете с равностойно, та дори и с по-голямо от тяхното влияние. Край него крачеше друга изразителна личност. Чертите на лицето на този човек излъчваха мъдрост и необикновено силна воля. И този човек бе прехвърлил през раменете си изрисувана завивка от бизонова кожа. И той носеше корона с шлейф от орлови пера, украсена с бизонови рога, който се полагаше само на малцина бойци и вождове, отличили се еднакво в бой и по време на старейшински съвет. Рогата, които бяха закачени за

къса качулка от хермелинова кожа не бяха в естествена големина. Те бяха подредени по-скоро по дължина, скъсени и след това изпилени; не бяха захванати неподвижно, а свободно за кожата и се поклащаха с всяко движение на главата на вожда. Шлейфът от орлови пера бе захванат на тила за хермелиновата качулка.

Шеф дьо Лу знаеше и без да чуе пошепнатото му обяснение кой седи пред него: Седящия бик, най-влиятелният по това време вожд и заклинател на дакота. Значи той също бе дошъл тук, а не бе в Блек Хилс. С прикрит и затова още по-голям интерес съгледвачът разглеждаше този човек, чието име за няколко години само бе станало известно от Атлантика чак до Тихия океан.

Токай-ихто съпроводи двамата най-изтъкнати свои гости до почетните места. След тях в шатрата влязоха и останалите поканени и се настаниха край огнището: един пратеник от племето на пани, чийто сноп коса се поклащаше на върха на гладко обръснатия му, лъскав от мазнина череп, един богато облечен абсарока, който носеше разпусната красивата си гъста, изкуствено удължена с друга коса, така че тя стигаше чак до краката му. Домакинът седна в кръга на своите гости. По-възрастната жена му поднесе една дълга лула, върху чиято глава бяха изрязани различни фигури. Токай-ихто я напълни с тютюн от червена върба, с малко боброва мас и щипка изсушен бизонски тор. За прерийните обитатели това беше бедният заместител на тютюна, който индианците на времето бяха отглеждали и пушили в заграбените отдавна от белите мъже плодородни земи. Вождът не се възползува от пламъка на огнището, за да запали лулата си, а както повеляваше обичаят — от огниво. То се състоеше от две малки дъсчици — една твърда и една мека; едната беше издълбана и във вдлъбнатинката й имаше ситни дървени трици. Чрез триене на три-ците с твърдото дърво опитните ръце на индианеца избиваха искра почти толкова бързо, колкото и белите мъже с кремък, стомана и прахан. Леснозапалимият бизонски тор пламна. След две дълбоки всмуквания вождът предаде лулата по-нататък и тя обиколи всички гости и накрая отново се върна при него. Гощавката можеше да започне.

Началото бе жертвоприношението, което Токай-ихто направи, хвърляйки парче месо в огъня. После домакинът измъкна опечените парчета бизонски гърди от шиша и собственоръчно ги раздаде на гостите, които поставиха големите парчета месо в приготвените за

целта глинени паници, измъкнаха собствените си ножове, за да разрежат месото, и започнаха да се хранят. Шеф дьо Лу също се зае с удовол — ствие с първото си топло ядене от дни наред. Вместо хляб и картофи прибавка към месото бе насипаният в двете дървени панички сготвен бизонски костен мозък и размесеното с изсушени ягодови плодове стрито изсушено бизоново месо.

Така че гощавката се състоеше от приготвено по различен начин месо. Земята на изложеното на бури високо плато не даваше друг вид храна.

Според индианския обичай Токай-ихто не яде нищо. Цялото му внимание бе посветено на гостите. Когато изядоха бизоновите гърди, дойде ред на специалитета на гощавката, тлъстото кучешко месо, което се поднасяше само при особено тържествени случаи.

Докато гостите още се хранеха, Токай-ихто бе напълнил и запалил отново дългата лула и като завършек тя обиколи още веднъж всички гости. След това всеки посегна към приготвената за него пунгия с тютюн и запали собствената си лула. Сега гостите се разположиха по-удобно и изпънаха крака към огъня. Паниците бяха прибрани веднага от жените и мъжете подеха разговор.

Приказките се въртяха около преживелиците по време на лова на бизони. Всички присъствуващи очакваха с нетърпение разказа на Токай-ихто за приключението му с водача на бизоновото стадо. Ала младият вожд даде думата на Тобиас и го помоли той да разкаже. Гостът не премълча, че той самият бе побягнал от бизона. Когато разказът му стигна до нападението на Токай-ихто, Тобиас се оживи и описа пламенно необикновения двубой и края му. При това доброжелателното отношение на слушателите към разказващия и възхищението им от вожда видимо нараснаха.

Подир разказа на Тобиас последваха преживелиците на останалите гости. Десетки ловни подвизи оживяха и бяха повод за все нови и нови разкази за смели дела и весели случки. Индианците обичаха не по-малко от белите мъже изпълнените с напрежение и весели положения ловни истории. Разликата обаче, която прави най-силно впечатление на слушателя, се състои в това, че белите мъже обичат да разкрасяват своите ловни разкази, докато индианците се придържат към истината, дори и когато тя говори против тях. Един от

по-младите гости, наричан Хитрия бобър или също така Къдрокосия Чапа[4], се оказа чудесен разказвач.

Той описа с думи и жестове как сграбил за опашката един улучен бизон, който искал да избяга, и как животното го влачило в кръг десет пъти, докато той се мъчел да се запази от копитата му с лудешки скокове, и как най-после успял да победи бизона. Тобиас Шеф дьо Лу си спомни, че бе проследил за миг тази неповторима ловна сцена. Смехът на гостите кънтя дълго.

Чак сега постепенно разговорът се насочи към по-сериозни неща и Тобиас Шеф дьо Лу усети, че Седящия бик все по-често поглежда към него. Най-после главният заклинател всмукна много надълбоко от своята лула и се обърна към пратеника на дългите ножове:

— Моят по-млад брат ни носи говорещи хартии?

От въпроса съгледвачът разбра, че Седящия бик е осведомен вече от Токай-ихто и същевременно веднага разбра от почтителното обръщение „моят по-млад брат“, че влиятелният старейшина е склонен да преговаря.

Уважението, с което Тобиас отвърна, му даде право да се почувствува равностоен партньор на своя събеседник.

— Очите ми са щастливи, че виждат вождовете на смелите дакотски племена. Аз моля вождовете да изслушат посланието на дългите ножове.

— Вождовете на дакота ще съобщят утре заран в съвещателната типи посланието на своите бойци — отвърна Седящия бик с присъщото си достолепие и прибра писмата, които Тобиас му подаде.

— От кое племе са дедите на Вожда на вълците? — попита след това великият заклинател съгледвача.

— Моите бащи и братя принадлежат към племето лени-ленапе, наричано от белите мъже делавари.

— Къде живее това велико и мощно племе? Нашите най-стари мъже са ни разказвали онова, което са чули от устите на своите бащи и на техните бащи, че храбрите мъже на племето лени-ленапе живеят по посока на изгрева на слънцето на брега на голямата вода. Един много мъдър вожд на ленапе на име Таменунд бил сключил договор за вечни времена с уаничун.

— Това е вярно. Ние бяхме сключили договор с един бял вожд и той и неговите хора удържаха на думата си. — Гостът делавари сега

също всмукна дима дълбоко навътре в дробовете си. — Но след това започнаха да приждат все нови и нови чужденци, които нищо не знаеха за този договор, и нашите вождове бяха принудени да сключват все нови и нови договори. Така моите бащи се преселваха от река Делавар чак до река Съскехана, от река Съскехана до Алегейнските планини, от Алегейнските планини до река Охайо, от река Охайо към Илинойс, от Илинойс към Мисисипи, а от Мисисипи най-после ги изтикаха към Мисури! Те трябваше да се преселват от едно място на друго лете и зиме, а нашите жени и деца мряха от студ и глад!

Гостът делавар все повече се вживяваше в разказа си. Слушателите следяха думите му дълбоко развълнувани; последното изречение ги засегна непосредствено, защото и на дакота бе заповядано въпреки всички подписани договори да се преселят посред най-тежката зима, заедно с жените и децата, на стотици мили далеч в резервата.

— Моите бащи — продължи да разказва гостът делавар и, изглежда, възможността след дълги години най-после отново да може да разговаря с мъже, които го разбират, съвсем го бе обладала, — моите бащи последвали вожда Текумсе, който свикал бойците от всички свободни племена, така че към него се присъединили и най-храбрите бойци от племето дакота, и всички заедно участвували в голямата битка при Типекану. Те всички са били там, когато ние сме натъпкали с пръст устите на мъртвите бели мъже, за да се наситят те най-после на нашата земя. Но те не се заситиха. Нашите мъже, жени и деца се преселваха и мряха, а останалите живи започнаха да пият тайнствената вода на белите мъже, за да забравят мъките си. Някои мъже от моето племе сега живеят в резерват. Там те са принудени да се оставят един „бял баща“и пазачите, които са на служба при него, да ги учат как да живеят.

Присъствуващите изслушаха докрай разказа с мълчаливо внимание и вълнение. И когато гостът делавар млъкна, никой не взе веднага думата. Настъпи миг мълчание, което бе израз на почитта към борбата до смърт на един велик и достоен народ.

— Нашият брат Шеф дьо Лу също ли е син на лени-ленапе, които живеят в резерват? — попита Седящия бик с приглушен глас.

— Така е. Аз избягах оттам на четиринадесет години и постъпих на служба при милаханска[5], защото обичах свободната прерия.

— Шеф дьо Лу е избягал от един резерват. Съветва ли той племето на дакота да се подчини на заповедта на милаханска и да отиде да живее в резерват?

Лицето на госта отново стана затворено.

— Аз не съм дошъл да давам съвети на великите вождове на дакота, тъй като не мога да посъветвам мъжете на собственото си племе. Ние не можем да победим дългите ножове.

— Нашите врагове също изгубиха много свои мъже и оръжие, когато влизаха в бой с нас. Във войната срещу племето семиноли за всеки убит или пленен семиноли умираха по сто милаханска; дългите ножове се биха седем зими и лета и победиха чак когато успяха да пленят великия вожд Оцеола чрез клетвонарушение и предателство.

— Война ли иска Татанка-йотанка? — Шеф дьо Лу изрече сега съзнателно името на Седящия бик на езика на дакота.

— Ние искаме само нашата прерия и спазване на сключения договор.

— Вождовете на дългите ножове са готови да преговарят с Татанка-йотанка и Токай-ихто.

— Кой иска да преговаря с нас?

— Полковник Джекмън в дома на Самюел Смит на брега на река Миниатанка-вакпала.

— Великият баща от Вашингтон няма да дойде лично да разговаря с Татанка-йотанка, така ли?

— Това няма да му бъде възможно.

— Тогава и на Татанка-йотанка няма да бъде възможно да престъпи прага на къщата на дългите ножове. Защо са необходими двама вождове на дакота, за да се съвещават с един вожд на дългите ножове? Полковник Джекмън ще дойде, добре, ще дойде и един вожд на дакота…

Татанка-йотанка проточи последната дума и погледна Токай-ихто, който го слушаше мълчаливо. Сега и беловласият старец с пронизващия поглед и Шеф дьо Лу също погледнаха към бойния вожд.

Токай-ихто се колебаеше.

— Предателство е възможно… при дългите ножове — изрече приглушено гласът му след дълга пауза. — Както ти сам каза, Татанка, има вождове, които са били пленени по време на преговори.

Гостът от племето делавари сведе поглед и си помисли в този миг за Червената лисица, който бе донесъл посланието на Джекмън в блокхауса. Дали Токай-ихто подозира нещо за него? Шеф дьо Лу остави първоначално съзнателно без отговор подозрението, което бе изрекъл младият вожд. Очите му шареха от единия към другия вожд. Мъжете, изглежда, преживяваха мълчалива борба и Шеф дьо Лу очакваше с нетърпение какво ще се случи по-нататък.

Татанка-йотанка бе един от най-известните главни вождове. Токай-ихто бе изгрял на небето на дакота като комета. Доскоро чужд и мразен до смърт, сега той неочаквано бе застанал в центъра на своето племе, отличил се с нечувани бойни подвизи и мъдри съвети, всички се възхищаваха и същевременно се страхуваха от него. Славата и уважението, с които се ползуваше Татанка-йотанка, сякаш бяха пуснали дълбоки корени като дърво. Младият Токай-ихто, боен вожд на една малка част от племето, трябваше да завоюва всеки ден наново почитта на хората и синът на презрения не биваше да допусне нито за миг силата и смелостта му да отслабнат, или поне да събудят такова подозрение. Защото под завесата на уважението дебнеше омразата срещу този, под чийто нож бе паднал собственият му брат и много други смели бойци. Шеф дьо Лу наблюдаваше един от мълчалите през всичкото време гости, когото му бяха представили с името Шонка-вакон и който, изглежда, беше нещо като помощник на стария заклинател и сигурно бе поканен именно като такъв на гощавката. Гостът делавар се изплаши от омразата, с която този гост наблюдаваше вожда, когато предполагаше, че никой не го забелязва. Изразът на лицето на стария Хавандшита също не беше доброжелателен.

Мълчанието на мъжете продължи подтискащо дълго.

— Значи Токай-ихто не желае… — поде Татанка-йотанка отново разговора, редейки бавно думите една след друга. — … не желае значи да отиде за преговори в къщата на вожда Самюел Смит? Вождовете и бойците на дакота смятат, че ще бъде полезно да оставят преди бойната секира да говори езикът. Те са съгласни да се доверят на мъдростта и на умението на Токай-ихто, който е млад на години, но възрастен по ум.

Бойният вожд погледна въпросително към беловласия заклинател на своя бивак. Хавандшита обаче мълчеше недружелюбно.

— Токай-ихто е готов да извърши онова, което ще реши съветът на вождовете и на старейшините — отвърна накрая вождът кратко и с мъка.

По всичко личеше, че той не желае повече да говори по този въпрос и гостите зачетоха желанието му.

Вече бе минало полунощ, когато мъжете се сбогуваха и напуснаха шатрата. Токай-ихто съпроводи заедно с Хавандшита Татанка-йотанка и останалите пратеници на другите племена на дакота към заклинателската шатра, където те гостуваха на стария заклинател, първия старейшина на бивака.

Когато се върна в своята типи, бойният вожд завари там освен Шеф дьо Лу и жените, също и Къдрокосия Чала и Четансапа. Гостът делавар забеляза как лицето на вожда просветна, щом видя своите приятели.

Токай-ихто пристъпи към Чапа и сложи ръка върху рамото му.

— Как се чувствува моят брат, най-хитрият в племето на дакота? Достатъчна ли бе моята гощавка, за да засити неговия стомах дотолкова, че да може той отново да издържи на гладните дни, които му осигуряват жените в неговата шатра?

Насмешливият дългун се разсмя, ала лицето на Къдрокосия Чапа се помрачи.

— Другарю мой от детските ни игри — отвърна той на вожда, — защо искаш да забиеш копие в сърцето ми след тази толкова приятна гощавка и оставяш езика си да говори за тези жени, които представляват мъката на моя живот?

— Аз съм изненадан! — намеси се ергенът Шеф дьо Лу. — Защо хитрият боец е довел в своята шатра жени, които не са му по сърце? Ами тогава да ги отпрати!

Дългунът се разсмя отново, Чапа обаче погледна госта делавар с очи на умиращ елен.

— Отвел съм ги в шатрата си? О, Шеф дьо Лу, аз изобщо не съм завел още никаква жена в моята шатра, макар очите ми да са видели вече двадесет и четири зими. Аз наследих всички тези жени заедно с шатрата, в която съм израснал — старата майка, трите й дъщери, чиито мъже паднаха в бой, и три дъщери на тези дъщери, които никой боец още не е поискал за жена.

— Тогава в шатрата на Къдрокосия Чапа значи има много ръце, които могат да работят! — отвърна Шеф дьо Лу.

Къдрокосия погледна недоверчиво госта.

— Шеф дьо Лу иска ли една работлива жена? Аз мога да му дам!

Гостът делавар, който беше женомразец, махна с ръка.

— Аз и не съветвам вожда на братята делавари — рече честно Къдрокосия Чапа. — Бойната секира на Токай-ихто е остра, още по-остри обаче са езиците, които властвуват в моята шатра!

През това време вождът пое от ръцете на сестра си една паничка, в която имаше нещо червеникаво, клатушкащо се, и подаде паничката на Чапа.

— Вземи — каза той, — нека с това изкупя вината си, задето припомних на своя гост мъката на неговия живот!

Очите на Къдрокосия блеснаха от шеговития тон.

— О! О! Черните дробове на кучетата! Каква благина! Велики Токай-ихто! Сам ли ще трябва да изям всичко това?

— Да, сам, другарю мой от детските ни игри!

— Ако можеш — подхвърли непитан слабият Четансапа.

— Ако мога? Да изям двата черни дроба на кучетата? Аз ли? Ех ти, хилава тополо!

Чапа се престори на обиден от изказаното съмнение относно издръжливостта на стомаха му. За индианците време на време те се изпробваха кой може да изяде най-много дробове — един обичай, напомнящ по своему състезанието на белите да се напиват взаимно, докато паднат под масите.

— Сега ще видите колко бързо… — Чапа сграби с две ръце черните дробове и ги вдигна високо; отвори уста и нарочно, за смях, се ококори, сякаш очите му щяха да изскочат.

В този миг се случи нещо неочаквано. Черното куче направи висок скок и преди още къдрокосият боец да се опомни, захапа на два пъти, после излетя като светкавица от шатрата навън със свити уши. Отвън се чу сърдитото ръмжене, с което вълчото куче остави на земята останките от своите охранени за целта другари и започна да ги обикаля.

Присъствуващите избухнаха във весел смях, в който и Къдрокосия се включи от сърце.

— Изчезнаха! — рече той и отново и отново избухваше в смях над своето злощастие. — Изчезнаха! Истината е, че действително не можех да ги изям!

Сестрата на Токай-ихто хвърли укоризнен поглед на домакиня към Четансапа. И тя също като Шеф дьо Лу бе видяла как Четансапа бе дал знак на голямото вълчо куче. Сега тя извади в отговор на едно кимване на вожда още едно парче бизонски гърди от шиша, раздели го и подаде половината в една паница на Бобъра. Хитрецът седна още веднъж и веднага изряза месото от кокалите, за да го скрие на сигурно място в стомаха си.

— Ох, ох! — рече при това той, дъвчейки, — Токай-ихто е и си остава велик вожд.

Господарят на шатрата бе нагостил доволно не само старейшините и първенците на племето, но и госта с най-големия апетит. Най-после и двамата приятели Бобъра и Черния сокол напуснаха вождовата типи.

Представителят на племето делавари и Токай-ихто останаха сами.

Докато сестрата подаде на вожда една паница месо, за да се нахрани чак сега и той, гостът запуши лулата си.

Веселостта отново бе изчезнала от лицето на Токай-ихто. Той яде бързо, запуши още веднъж и наблюдаваше госта делавар ненатрапчиво, но Шеф дьо Лу все пак го забеляза и му се стори, сякаш младият дакота иска да му каже или да го попита още нещо. Двамата мъже, които седяха край огъня след голямата гощавка, бяха имали години наред еднаква съдба. Те бяха служили на белите мъже, далеч от своите племена. През това време двамата се бяха видели един-единствен път, и то съвсем за кратко; може би дори индианецът делавар изобщо не подозираше, че дванадесетгодишното момче, което бе видял на времето, е днешният вожд, който седеше срещу него. Ала у Токай-ихто отново изплуваха спомените за неговия живот на прокуден, за който той не разговаряше никога с мъжете от своето племе и със своите приятели. Една особена и извънредно важна обща черта го свързваше с останалия без родина делавар. Токай-ихто се бореше със себе си дали да отвори дума за това сега, но суровата сдържаност, която бе сковала цялото му същество, отново го възпря.

Жените покриха огъня и приготвиха постелите за остатъка от нощта. Шеф дьо Лу се отпусна изнурен и вдървен върху завивките и кожите, които сестрата на вожда преметна върху стойката му за спане. От напрежението през вечерта раната на гърба му се бе разлютила. Жените се оттеглиха заедно за почивка. Спалният триножник на вожда остана неизползуван. Токай-ихто се загърна в една стара, износена завивка от бизонова кожа и легна пред вратата на шатрата. На това място чергилото още беше отметнато нагоре и подпряно високо на един чаталест прът, така че леденостуденият нощен въздух влизаше в шатрата. Охитика, вълчото куче, се беше върнало. Свито на кълбо, то представляваше удобна възглавница за своя господар.

Гостът делавар погледна към спящия домакин. Видя само тъмните очертания на тялото му, дишането му изобщо не се чуваше. Навън шумолеше реката. Две самотни флейти нареждаха в пролетната нощ своята мелодия с прости, повтарящи се непрекъснато звуци. Това беше любовната песен на двамата бойци, които Уинона, сестрата на вожда, не искаше да чуе. Песента беше хубава като чудната прелест на пролетните цветове сред суровата степ и отекна дълбоко в сърцето на госта делавар. Мрачният съгледвач Тобиас отдавна не бе поглеждал никаква жена. Заедно с името Вождът на вълците и спомените за гордото племе делавари обаче у него се събудиха мъжките чувства, предизвикани от обаянието на една истинска дъщеря на прериятa. Непризнатите чувства към девойката се прехвърлиха несъзнателно в скрито приятелско чувство към брата, който бе спасил живота на съгледвача. Шеф дьо Лу тайно бе огорчен от натиска, който уважаваните бойци на племето искаха да упражнят върху младия си вожд. Те искаха да го изпратят като парламентьор при белите мъже, на чиито намерения Токай-ихто явно никак не се доверяваше. Шеф дьо Лу се надяваше, че утре съветът на старейшините ще вземе решение в полза на Токай-ихто.

През тази нощ Тобиас не заспа. Той продължаваше да лежи буден, когато първият зрак на утрото проникна в шатрата. Младият вожд беше станал вече и отиде да вземе обичайната си сутрешна баня. Гостът делавар чуваше отдалеч гласовете и смеховете на плувците. Синовете на прериятa обичаха веселието. И ако белите мъже не знаеха това, то се дължеше на туй, че те даваха твърде малко поводи за веселие на своите събратя и твърде много основание за сериозност и

враждебност… Жените почистиха шатрата и по-възрастната подаде на госта за закуска пемикан. Уинона свика десетина, а може би и повече кучета — черни, кафяви, бели, пъстри, големи и малки. Завърза за гърбовете на неспокойните животни кожени завивки с върви от бизонски черва. Индианците използуваха кучетата като носачи и сега те щяха да помогнат за пренасянето на ловната плячка от предишния ден. Докараха и коне и голям брой жени и девойки се събраха на площада сред бивака. Всички потеглиха, яхнали конете си и предвождани от сестрата на вожда, за да изкормят убитите бизони, да ги нарежат ида докарат месото, кокалите и кожите в бивака. Шеф дьо Лу проследи с поглед заминаващите жени, докато изчезнаха. Токай-ихто се върна от потока и отново облече празничното си облекло и постави короната си от орлови пера, за да отиде в съвещателната шатра и да вземе участие в съвещанието и решението на първенците на племето относно предложенията на Джекмън. Когато той излезе, старата индианка спусна чергилото на входа, сякаш бе предугадила желанието на госта да заспи.

Вече беше вечер, когато Шеф дьо Лу се събуди. Токай-ихто се завърна в своята шатра. Лично Татанка-йотанка го съпровождаше и когато великият заклинател се сбогува с младия вожд край огнището във вождовата типи, той каза:

— Събранието на съвещаващите се реши: Токай-ихто ще отиде във форта и ще преговаря с полковник Джекмън. Ние не желаем война, а мир. Аз не съм срещал обаче досега нито един мъж, който да е дошъл от Вашингтон и да е говорил истината. Затова неколцина от мъжете на Токай-ихто ще го съпроводят въоръжени. Аз казах!

Заклинателят и главен вожд на всички племенни групи на дакота се сбогува, за да се върне в заклинателската типи на Хавандшита, където бе отседнал.

Токай-ихто подаде на своя гост делавар отправеното към Джекмън съгласие; посланието бе изрисувано върху кожа с образно писмо. Сега за пръв път Шеф дьо Лу се зарадва на своите рани, нанесени му от водача на бизоновото стадо. И при най-добро желание той не можеше да отнесе засега писмото в станцията с блокхаусите, пък и нито той, нито Токай-ихто имаха интерес да ускорят срещата с Джекмън.

Ако през изтеклата нощ Шеф дьо Лу не бе спал поради вътрешното си безпокойство, то сега сънят му бе смутен от събитията навън. Донесоха някаква тревожна новина на вожда; той грабна оръжията си, свика неколцина свои бойни другари и всички напуснаха на коне бивака.

Звездната нощ доста бе напреднала, когато ездачките от бивака докараха ловната плячка. Месото, непочистените още кожи, кокалите и вътрешностите бяха струпани на площада сред бивака, където останаха да ги пазят неколцина мъже, за да не се нахвърлят гладните кучета върху тях. На сутринта всички жени излязоха на работа на площада. Почистиха бизоновите кожи от остатъците месо по тях и ги изпънаха да съхнат, овързаха част от месото в кожи, за да го закопаят в студената земя; други части нарязаха на тънки ивици и ги окачиха на високи върви от бизонови черва, за да съхнат на вятъра. Голямата плячка създаде работа за всички работни ръце. Подготвянето на месото за дълготрайна употреба, разпределянето на кожите за ушиване на дрехи и направа на щитове, както и за чергила за шатри, оползотворяването на кокалите — всичко се извършваше по решение на съвета на старейшините. Дребния дивеч всеки можеше да използува в своята шатра, както желае, макар че всеки бе длъжен да уведомява и за такава плячка съвета на племето. Бизоните обаче, които бяха свещени животни и жизнена храна за всяко ловно племе, се използуваха по общо решение и свободно живеещите индианци убиваха само толкова бизони, колкото бяха необходими за изхранване на племето.

Когато ловната плячка бе обработена дотолкова, че да може да изтърпи пренасянето на дълги разстояния, външните за бивака бойци — около седемдесетина дакота, десетина пани и петима абсарока — някои от тях с жените си, които ги бяха съпроводили дотук, напуснаха бивака заедно с товарните коне. Шеф дьо Лу предположи, че тези бойци се бяха обединили край Конския поток, за да нападнат заедно форта, който малко преди това Токай-ихто бе успял да разруши сам. Сега всички се запътиха към своите биваци с добре дошлата плячка бизони.

Вождът и неколцината му бойни другари още не се бяха завърнали.

Докато Шеф дьо Лу прекарваше последните часове на деня в размисъл над всичко случило се, той бе посетен от едно индианско момиче. Нежното девойче, върху чието рамо стоеше една опитомена катеричка, бе на не повече от осем години и следователно вече навлизаше в юношеската възраст. Момиченцето не беше хубаво, ала живите му очи гледаха умно. То не обърна никакво внимание на госта делавар, а избра няколко скроени за ловна дреха кожи от един куп, сякаш си беше у дома във вождовата шатра. После започна да шие сръчно и прилежно. Костеното шило с прокараната през него вместо конец дълга жила непрекъснато пробождаше кожата. Девойчето вдигна поглед от работата си едва когато едно момче с лък и стрела в ръка мина навън край шатрата.

— Хей, Хапеда, майсторе по прическите! — подвикна девойката. — Доста дълго, виждам, си четкал пак косите си и много красиво си сплел плитките си. Но дали и стрелите ти улучиха целта? Или заслужи присмеха на Младите кучета? Момчето се спря и погледна в шатрата.

— Моите стрели улучват винаги! Днес момчетата от Съюза на Младите кучета избраха Часке и мен, Хапеда, Сина на Черния сокол, за свои водачи! — Момчето се подвоуми, ала след това все пак се реши да направи една крачка навътре във вождовата типи.

Отвън се чу изстрел. Разговорите на работещите още на площада жени веднага секнаха. Всички се ослушаха, Шеф дьо Лу и двете деца — също. Колкото по-тихо ставаше в ослушващия се бивак, толкова по-силно отекваше всеки изстрел.

— Далеч от тук гърмят — прецени спокойно гостът от племето делавари. Той се обърна към момчето: — Можеш ли да прецениш кой стреля, Сине на Черния сокол?

— Да, мога — бе самонадеяният отговор на едва единадесетгодишното момче. — Стреляха уаничун. Токай-ихто излезе миналата нощ заедно с неколцина от нашите бойци срещу тях. Те са десетина разбойници и ушите на Вожда на вълците от племето делавари сигурно също са чули, че наведнъж изгърмяха около десет изстрела. Това са „мацаваките“ на уаничун.

Би било твърде жалко да хабим куршумите си за тези мръсни плъхове. Ние ги прогонваме със стрелите си.

— Хау! — възкликна девойчето. — На нас твърде много ни се свидят нашите куршуми и дори Монито да ни донесе и сто тайнствени

железа, ние пак няма да стреляме с тях срещу тези койоти!

Шеф дьо Лу се ослуша. Монито? Това беше името на един известен контрабандист на оръжие, на един забулен в тайна мъж, когото почти никой още не беше виждал и с чието име се свързваха разказите за най-дръзки контрабандни сделки.

— Млъкни! — сряза Хапеда девойчето. — Какви ги дрънкаш? Ти си от рода на предателките! — И момчето си отиде.

Девойчето сведе ниско глава. Зае се отново да шие, ала очите му плуваха в сдържани сълзи. Нима толкова дълбоко го бе засегнал упрекът, че бе изговорило в присъствието на чужденец за връзката на Мечата орда с един контрабандист на оръжие? Или в упрека на Хапеда се криеше още нещо? Какво означаваха думите „от рода на предателките“? Шеф дьо Лу се взря по-внимателно в девойчето.

— Ти не си предателка — успокои я той. — Моят език ще мълчи.

Девойчето вдигна облекчено поглед.

— Аз за Шеф дьо Лу шия тази дреха — заговори то. — Моето име е Светкавичен облак.

— Белите момичета са много по-несръчни, отколкото дакотските — рече убедено гостът делавар и си помисли, че Кейт, която бе видяла повече от двойно повече зими от Светкавичен облак, не можеше да си ушие дреха за себе си дори. — Сред уаничун има бойци, които шият дрехи за малките момичета — допълни той.

Светкавичен облак се разсмя звънко.

— Уаничун изобщо са много странни хора — рече тя. — Моят чичо Чапа ми е разказвал, че те си слагали обърнати тенджери на главите и окачвали огъня над главите си. — Светкавичен облак явно имаше пред вид шапките и лампите на белите.

— Да, така правят… Твоят чичо Къдрокосия Чапа е много смел боец.

— Той е смел и аз много го обичам. И затова толкова често ми е тъжно, задето вражеският дух, който се е заселил у майката на моята майка, му създава толкова много грижи. Може ли Шеф дьо Лу да разговаря с духове?

— Не.

— И Хавандшита, нашият заклинател, не може да укроти лошия дух, който живее в нашата шатра — продължи да излива сърчицето си Светкавичен облак. — Този дух лъже много, той винаги казва, че

дакота ще бъдат победени. Но това не е вярно. Хавандшита разговаря с духовете. Сигурно е, че ние ще победим и винаги ще успяваме да прогоним всички уачичун от нашите прерии и гори. Лъжовният дух обаче, който се е заселил у нашата стара майка, вече ме би, задето аз не мога да вярвам в него. Ти нали знаеш, че инак момчетата и момичетата от племето дакота никога не се бият?

Шеф дьо Лу почувствува горчив срам, тъй като си припомни ударите, които той самият трябваше да понася от страна на белите мъже… Беше му мъчно за Светкавичен облак. Сега той разбра защо бе говорил Хапеда за „рода на предателките“. Макар гостът делавар да бе убеден, че песимистично настроената баба в шатрата на Бобъра по-правилно предсказва изхода на войната, отколкото Хавандшита с пронизващия поглед, все пак за Чапа и за неговата малка племенница сигурно често бе много трудно да живеят заедно с една обладана от лош дух старица. Проявите на лудост или други тежки нервни страдания се дължаха според индианците, които не можеха да си обясняват тези болести, на влиянието на особени духове и затова те се отнасяха към такива болни с необикновено търпение.

Светкавичен облак продължи да шие мълчаливо.

Тъй като чергилата на входа на шатрата бяха отметнати нагоре, Шеф дьо Лу видя спусналото се над заснежените върхове на Скалистите планини вечерно слънце. Жените на площада сред бивака привършваха работата си за този ден. Дъщерята на вожда се върна в шатрата заедно с по-възрастната жена, чиито големи пронизващи очи и добре очертано чело вече бяха направили впечатление на госта Делавар. Уинона наричаше тази жена Унчида, което означаваше „бабичко“, и тя навярно бе майка на презрения и по-късно убит Матотаупа.

Поднесоха на госта чудесна вечеря от бизонски мозък и бъбреци. Двата ездитни коня, които сега доведоха от паша и ги завързаха пред шатрата, положиха нежно глави една върху друга. Своеобразните ритмични напеви отново прозвучаха в бивака и се понесоха над преriята.

Токай-ихто все още не се беше завърнал. Уинона и Унчида не си легнаха. Те явно очакваха с прикрит страх изхода на боя и завръщането на вожда.

Над бивака отдавна се бяха спуснали пълна тишина и мрак, когато от далечината най-после се разнесе пронизителен победен вик. Жените изтичаха навън, кучетата се разлаяха радостно. Скоро след това бивакът посрещна завръщащия се заедно с малката група бойци Токай-ихто. Четансапа водеше един свободен кон, а Чапа бе взел върху своя мустанг тежко ранения ездач. Последвалите събития гостът делавар не можа да проследи от шатрата.

Скоро Токай-ихто влезе в своята типи, съпроводен от лаещите от радост кучета. И по него се виждаха следите от тежък бой. Полуразпуснатите му черни коси падаха върху голите рамене. Той беше покрит с прах и изпръскан с кръв, а под лявото му рамо кървеше рана… Вождът се приближи веднага към своя гост, поздрави го върху ложето му и се осведоми със сдържана любезност за състоянието му. Чак тогава се остави Уинона да се погрижи за собствената му рана.

— Само ме превържи — каза той, — един залутан куршум ми влезе в месото. Аз го изрязах.

Девойката бе приготвила една широка превръзка от лико, която навлажни и постави върху ръката. Когато изсъхнеше, тази превръзка се втвърдяваше и не се смъкваше. Щом Уинона го превърза, Токай-ихто се почисти от кръвта и праха и седна край огнището. Напълни лулата си, а сестрата набучи парче бизонско месо на шиша.

Шеф дьо Лу разглеждаше лицето на дакотския вожд. Дори и след нараняването и напрежението през последните дни чертите на този човек не издаваха с нищо преумората.

Докато печеното замирисa приятно, вождът започна да разказва накратко на своя гост за случилото се. Заедно със своите бойци той бе пресякъл пътя на банда бели разбойници към Скалистите планини и бе ги разпръснал и избил.

— Бяха все опитни ловци — приключи Токай-ихто своя разказ. — Борбата не беше лека, но плячката ни не е лоша: пушки, револвери и патрони към тях.

Вождът всмукна дима от лулата си и чертите на лицето му неочаквано помрачняха.

— Тези уачичун са победени — каза той. — Кога ли ще дойдат следващите обаче?

— Следващите? Това и аз не бих могъл да кажа — отвърна Шеф дьо Лу с подтиснат глас. — Едно обаче знам: колкото и пъти Токай-

ихто да прогонва един бял човек, толкова пъти ще има „следващ“, който ще дойде… Техният брой няма да има край и всяка борба е напразна дори и за такъв велик вожд като Токай-ихто. Дори магьосническата сила на Татанка-йотанка не може да победи дългите ножове. Хавандшита се мами и неговите духове го лъжат. Бойците на дакота няма да победят. Защо Токай-ихто продължава да се бие и сам не посъветва своето племе да иска мир?

Бойният вожд на дакота гледаше представителя на племето делавари. Отначало изглеждаше, сякаш смята да приключи разговора с този мълчалив поглед, но той все пак заговори:

— Аз ще се подчиня на решението на старейшините и ще отида във форта, за да преговарям с Джекмън. Какво повече очакваш ти от мен? И защо ти самият, Шеф дьо Лу, се бориш сега на страната на мъжете, които са прогонвали и нападали и отново са прогонвали и нападали твоето племе? Нима не можеш да се откажеш, да грабнеш пушката си и да се оттеглиш? Или толкова силно жадуваш да бъдат подчинени и свободните дакота, след като са били подчинени твоите сънародници делавари? — Въпросът не бе произнесен с подигравка, а със загрижено очакване на отговора.

— Борбата е единственият път, който ми дава възможност все още да бъда свободен — даде отговор гостът делавар пред дакотския вожд и пред самия себе си.

— Дакота също приемат смели мъже като свои бойни братя в своя бивак. И за дакота борбата е единственият път, за да бъдат свободни. Никога досега никой дакотски боец не е бил слуга на някого — нима сега ние трябва да станем слуги на белите мъже? При нас Шеф дьо Лу няма да бъде слуга. Той ще бъде наш брат.

Гостът делавар сведе поглед.

— Аз съм дал клетва да служа на Самюел Смит. Изразът на лицето на вожда изведнъж се промени. Разговорът бе приключен.

Токай-ихто се зае да изкуса пемикана от своята паничка. След дълго мълчание Шеф дьо Лу поде отново първото съобщение на дакотския вожд.

— Сега вече вождът Токай-ихто има повече тайнствени железа, отколкото бойци, това ще му донесе нова слава. Седемдесет пушки той заграби от нас, няколко от десетимата бели ловци и колко още ще му донесе Монито, този загадъчен мъж?

— Монито — повтори вождът, без да издава изненадата си, че Шеф дьо Лу знае за очакваното посещение. — Нашите очи ще видят Монито, той ще дойде в тази шатра. Какво мисли Шеф дьо Лу по този въпрос? Има ли право неговият език да мълчи?

Човекът от племето делавари разбра напълно въпроса на дакотския вожд. Шеф дьо Лу служеше при белите. Токай-ихто имаше намерение да преговаря в своята шатра за една видимо твърде значителна контрабандна сделка с оръжие, за която враговете му, естествено, не биваше да научат.

— Езикът на Шеф дьо Лу ще мълчи за всичко, което бе казано в тази шатра и което въобще ще бъде изречено тук. Тобиас и Шеф дьо Лу са двама различни хора. Никой от двамата не разговаря с другия.

— Добре, тогава Шеф дьо Лу ще види Монито в моята шатра.

На входа на шатрата се появи Четансапа.

— Нашият съгледвач Татокано пристигна — съобщи той. — Иска ли Токай-ихто да разговаря с него? Той ще докладва за Монито.

Вождът изрази съгласие и Черния сокол изчезна отново. Скоро след това в шатрата влезе един момък.

— Монито ще тръгне сигурно утре вечер — докладва той. — Води петнадесет мъже и тридесет катъра. Едър е, пред лицето му виси кожа, на която има само две дупки, за да могат очите му да виждат през тях. Един от неговите мъже, който е съвсем дребен, тръгна напред заедно с още един ездач, за да пристигнат по-рано в нашите шатри. Този дребен човек и неговият придружител могат да пристигнат още тази нощ тук.

— Щом двамата предварителни пратеници на Монито се появят, веднага ги доведете при мен. Чужденците не бива да разберат, че в нашите шатри има толкова малко бойци. Те още не ви познават; всеки от вас може да се явява пред очите им по няколко пъти, за да ги заблудим.

Младият съгледвач се отдалечи, за да предаде по-нататък нарежданията на своя вожд.

Токай-ихто остана край огъня, изчаквайки пристигането на оповестените гости. Уинона се зае да приготви ново ядене.

Шеф дьо Лу лежеше унесен, облегнат на своя триножник. Мислеше върху съобщението, донесено от съгледвача, и убиваше времето за чакане, като започна да разглежда отново плячките на вожда, които висяха по подпорните колове на шатрата. Особено привлекателна отправна точка за въображението на страстния ловец делавар беше кожата на мечката гризли.

Токай-ихто забеляза втренчения поглед на своя гост върху тази плячка.

— Тази мечка навярно е била мощен звяр, какъвто аз никога не съм виждал! — наруши гостът делавар мълчанието.

— Най-голямата мечка от всички, които съм виждал и аз някога! — потвърди вождът. — Бях още момче, когато тя се приближи до нашия бивак, оттогава има дванадесет зими. Матотаупа я уби. Той беше най-добрият ловец от всички виждани досега ловци.

— С изключение на Токай-ихто, вожда на племето дакота. Вождът се усмихна странно.

— Не знам това. Моите ръце още не са удушвали гризли.

— Удушвали?

— Да, удушвали.

Вождът повтори думите си и, изглежда, сам се двоумеше дали да продължи да говори. Шеф дьо Лу не се осмеляваше да го помоли да говори за това, но беше вдигнал глава и гледаше открито към седящия край огъня дакота.

— Бих се разсмял — заяви той, — ако бели мъже ми кажеха, че някой е удушил мечка-гризли. Само че Токай-ихто не лъже.

— Шеф дьо Лу също познава уачичун! — пое вождът страничния удар на делавара. — Те обичат да лъжат и лъжат много.

— Така правят.

— Те лъжат и предателствуват; те измамиха моя баща и аз смятам, че ще нарушат своята дума и ще ме пленят в своя форт, щом отида там.

— Ти трябва да се държиш о Самюел Смит — посъветва го съгледвачът на белите.

— Да, той изглежда честен, макар че мрази дакота. Той простреля ръката на коварния Роуч.

След това отклонение, което между другото бе засегнало един много важен за него въпрос, вождът събра отново мислите си върху

спомена за някогашния лов на огромната мечка.

— Матотаупа уби тази голяма мечка. Това беше последната ловна плячка, която баща ми донесе у дома. Когато се върна в нашите шатри, завари в своята типи един гост на име Ред Фокс, който му поднесе в дар омагьосана вода…

Разказващият млъкна. В очите му блесна омраза.

— Ще дойде ден…

Делаварът почувствува помръкването на вождовия глас и мълчеше.

Само огънят продължаваше да пращи и пламъците му хвърляха движещи се на петна отблясъци върху високите кожени стени и висящата отсреща меча кожа.

---

[1] Уачичун — индианското название на белите, което същевременно означава „духове“. Б. а. ↑

[2] Шеф дьо Лу (фр.) — Вълчия вожд. Б. а. ↑

[3] В езика на дакота прилагателното се поставя след съществителното, следователно името би трябвало да се преведе „Сокол черен“. Б. а. ↑

[4] Чапа (инд.) бобър. Б. а. ↑

[5] Милаханска (инд.) — дълги ножове — саби — белите мъже. Б. а. ↑

КОНТРАБАНДИСТИТЕ НА ОРЪЖИЕ

В шатрата беше съвсем тихо. Вождът сякаш беше забравил своя гостенин. Жените излязоха веднъж безмълвни от дъното на шатрата напред, за да завъртят шишовете над огъня и да натикат цепениците по-навътре в пламъците. Шеф дьо Лу стоеше умислен. Стори му се, че тази вечер Уинона беше още по-тъжна и още по-затворена в себе си от обикновено. Разказът на вожда бе събудил отново спомена за онзи ден, в който върху едно гордо семейство се бе стоварило цяло десетилетие нещастие и позор.

Пламъчетата ближеха шиша в шатрата, където някога Матотаупа бе заръчал да опекат мечешките лапи за него и за неговия гост, който му бе донесъл много тайнствена вода.

Шеф дьо Лу се стресна. Навън бе настанало безпокойство. Някой отметна рязко чергилото на входа на шатрата и Черния сокол се появи отново.

— Ха-ха! — разсмя се той към вожда, когато Токай-ихто му даде знак да говори. — Ние доведохме този мъж… този мъж…, но нека Токай-ихто го види сам. Това е предварителният пратеник на Монито. Ако Монито прилича на него — хм, тогава той ще стори добре да ни продаде всичкото си оръжие. Защото той самият едва ли би могъл да го използува! Желае ли вождът да приеме край своето огнище тази изхвърлена на сухо риба? Той не е достоен да пристъпи прага на една вождова типи!

Токай-ихто разсъди кратко.

— Знае ли той нещо?

— Навярно.

Четансапа излезе и скоро се върна заедно с някакво много странно същество. Шеф дьо Лу никога не бе виждал подобен тип сред прериятa и сега гледаше учуден от своята постеля към новия гост.

Четансапа бе довел едно малко джудже. Пъстрите му мръсни дрехи, които говореха за странна смесица от суетност и стиснатост, силно контрастираха с бледото лице. Главата му беше голяма, а

черепът издаден силно назад. От едно високо, изпъкнало чело започваше остър нос, който висеше ниско над устата. Очите се озъртаха неспокойни.

Четансапа въведе странното създание до огнището и му посочи да седне там. Натруфеният дребосък седна на пода. Цялото му тяло трепереше от студ.

— Ужасна е тази прерия! — изрече той. — Ужасна! Вече три седмици сме на път. Три седмици! Идваме от юг. Въпреки това беше студено. Целият треперя. Дори повръщах! Остана само половината от мене. Не мога да разбера защо живеят хора тук. А конят ми е истински дявол!

— Съжалявам — отвърна хладно Токай-ихто.

— Уачичун не е ли яздил постоянно тази послушна кобила, с която пристигна в нашия бивак? — осведоми се Четансапа.

— Богове! Послушна кобила! — изкрещя дребосъкът. — Мразя я! Отпред хапе, отзад рита, а по средата е гладка! Как да седи човек върху нея?!… В същност вие как успявате да се задържате върху гърбовете на вашите диви коне?

Токай-ихто се усмихна.

— И аз не знам — отвърна честно той. — Трудно би ми било да падна от коня. Пък и бойците ми доста биха се учудили.

— Така е то, така е то! — изхленчи дребосъкът, все още треперещ. — Вас ви раждат на тия четириноги дяволи. Но аз? Аз? Защо ми трябваше да идвам тук на кон? На кон! Мога да ти кажа, вожде Токайец, или както се казваш там, че на света има много по-хубави неща от това, да яздиш и да стреляш!

Дакотският вожд явно беше на друго мнение по въпроса, но бе твърде много любезен, за да противоречи на своя гост.

— Нима хората, които стрелят, не са полезни — попита само той, — щом като са склонни да закупуват оръжие от Монито?

— Монито? — извика ядосано дребосъчето. — Не се осмелявай, червенокожи, да обиждаш човек, който ти носи оръжие, като го наричаш „Маймунка“! Пако Басерико идва при теб, разбираш ли ти това?! Пако Басерико!

Междувременно Токай-ихто бе напълнил и запалил една малка луличка, която подаде на своя гост. Да пуши с него за добре дошъл от една и съща лула, явно не бе приятно на вож — да.

Джуджето протегна ръцете си с дълги слаби пръсти в знак на отказ.

— Аз не пуша! И нищо няма да ям! Нищо! Нищо! Много ми е лошо. Избързах напред с коня, за да намеря най-после спокойствие и топлина. — И той изтегли краищата на кожата, върху която седеше, и се зави с нея.

— Много назад ли остана Пако Басерико с оръжията и катърите? — попита сега вождът.

— Басерико? Ти нима не знаеш, червенокожи, че аз самият съм Басерико? Аз!

Върху лицето на вожда премина светкавица. Той погледна към Четансапа.

— Не мога да повярвам, че тази полусмазана жаба може да бъде Басерико-Монито — отвърна остро Четансапа. — Според сведенията на нашия съгледвач Татокано заповедите край катърите раздавал друг човек… който бил с маска на лицето.

— Брей! — извика джуджето. — Друг раздавал заповедите!

Да, този нахален негодяй, този прериен вълк — дано мечки го разкъсат и лешояди ядат месата му! Това е истинско изчадие на прерията… той ме домъкна тук… Не биваше да му се доверявам! Той иска да ме умори, знам аз! О… толкова ми е лошо! — Дребосъкът се хвана с две ръце за корема, отхвърли кожата, с която се бе загърнал, и изтича право навън. Четансапа избухна в подигравателен смях.

— Монито! — рече той. — Маймунка! Кого чакало племето дакота! Действително този човек добре е сторил, дето не се остави до ден днешен да го видим. Дано само оръжията му да са по-добри от него!

Токай-ихто не се разсмя. Гледаше към огъня, над който се печеше презряното от Монито бизонско месо.

— Какво смята Шеф дьо Лу? — попита той на езика на дакота. — Шеф дьо Лу също познава уаничун.

Гостът делавар сбърчи чело.

— Аз не се учудвам, че този човек на име Басерико-Монито е живял до ден днешен в градовете и се е крил от всички хора. Учудва ме само това, че пристигна днес тук и явно и той самият се учудва на това. Друг някой го е убедил, човекът с маската. Кой ли ще е този човек? Това е важно да се знае! — Да, кой ли е този човек? — поде

вождът въпроса на делавара и се обърна към Четансапа. Боецът вдигна рамене.

— Един уаничун, много висок и силен. Татокано мисли, че той е Монито.

— Тогава Четансапа сам ще яхне своя мустанг и ще върви да пресрещне този фалшив Басерико, който води катърите с оръжията, и ще го проследи.

Заместникът на вожда излезе веднага, за да изпълни нареждането.

Известно време, след като бе излязъл от шатрата, натруфеният дребосък се появи отново. Той по-скоро пълзеше, отколкото ходеше, сви се на кълбо на мястото си край огнището и загърна тялото си с кожата.

— Студено! — промълви той, треперейки. — Какъв глупак съм аз! Какъв глупак! — и той се удари няколко пъти с длан по челото.

— Да, глупак! — потвърди Токай-ихто. — Защо Басерико не уреди и тази сделка по същия начин, както всички останали? Защо не си остана у дома и не изпрати своите пратеници?

Дребосъкът сякаш изобщо не чуваше какво говори вождът.

— Глупак! Глупак! — повтаряше само той. — Аз съм богат човек, какво имам да търся тук? Изчадие на ада! Той иска да ме умори!

— Никой не може да бъде убит в шатрата на Токай-ихто — рече само остро вождът. — Пако Басерико има моята дума, че никой няма да посегне с пръст дори върху него и неговите хора.

— Ох! Каква полза имам аз от твоята дума, след като ще умра! Ти нищо не знаеш. Моето тяло се разкривява, краката ми се разкривяват, раменете ми се изкривяват, косите ми дори се кривят от само себе си. Никога ли не те е болял корем? Не? Тогава ти нищо не знаеш! Аз ще умра тук. Да, искам да умра. Ти да не си въобразяваш, че ще тръгна да се връщам още веднъж на гърба на тая кобила през прериятa? Не, о, не! По-добре тук да умра!

— Не искаш ли да ми кажеш преди това с каква примамка те подмами това изчадие на ада в прериятa и защо иска да те умори?

Монито изпъшка. После вдигна неочаквано глава, изгледа вожда със странен поглед и издаде някакъв звук, подобен на кози врясък.

— Не — изхихика той, — не, това няма да ти кажа. Нека той сам се оправя — сам да си се оправя! — И дребосъкът изхихика и

продължи да врещи тихичко, така че върхът на дългия му нос се разтрепера над устата му.

Гостът делавар изпита истинско отвращение, когато видя как хихикащото джудже разгърна отново кожената завивка, пристъпи към вожда и го потупа поверително с дългите си пръсти по рамото.

Вождът бе извадил лулата от устата си и наблюдаваше нахалника като някакъв паяк, сякаш още се двоумеше дали да го смаже с крак, или да го пропъди.

— Ако трябва да кажа истината, в същност той изобщо не искаше аз да идвам тук! — пошепна Маймунката на дакотския вожд. — Той сам искаше да направи сделката. Ти двеста пушки ли си искал, вожде Москито[1]?

Аз мога да ти дам триста, триста нови армейски пушки и достатъчно муниции за тях, разбираш ли ме? Моето име е Басерико! Триста, рече онова изчадие адово, дай му триста, казва, той добре ще плати. Аз ще ги откарам, ми вика това изчадие, ще ти платя в пари и ще откарам товара, лично поемам риска — но му дай триста. А защо да дам триста? Онова изчадие адово е хитро, но Басерико е още по хитър. Триста, рекох му, добре, триста, но тогава и аз сам ще дойда — та ако ще да пукна! Искам да знам колко ще платят. Добре! И аз ще вървя, му рекох, и тръгнах. А той побесня от яд и изчезна и ме остави да вървя сам. Едва преди четири дни из един път се появи отново и започна да ми се перчи, сякаш и оръжието, и прериятa са негова собственост. Истински дявол е това!…

Вождът се изправи и по този начин се отдалечи от докосващите го паяшки пръсти.

— Триста, добре. Каква цена искаш?

Попитаният се разсмя кратко и остро:

— Това ще чуеш по-късно, червенокожи! Шеф дьо Лу се потърси вътрешно от погнуса. Все тия изнудвачески похвати! Индианците, които нямаха възможност сами да си доставят огнестрелно оръжие, бяха принудени по време на война да задоволяват нуждите си чрез грабеж или контрабанда. По време на Индианската война правителството бе забранило най-строго на всички търговци да продават оръжие на червените. Въпреки това те вършеха забранена търговия и пълнеха джобовете си, като пробутваха на индианците стари, почти негодни оръжия на безбожна цена. Но триста нови

армейски пушки? Това вече е голяма измама — мислеше си Шеф дьо Лу, — или някаква нечувана сделка. Каква ли цена иска да изсмуче този паяк от своята жертва?

Дребосъкът отново изохка, хвана се за стомаха и веднага изтича за втори път от шатрата навън. Охитика, голямото черно куче, го изпроводи с яростен лай; явно то не смяташе държането на този нов обитател на шатрата за нормално.

Когато Монито се върна отново от своята нощна разходка, върхът на носа му беше съвсем позеленял. Вождът кимна и Унчида се приближи. Тя уви човечето в завивки и кожи и го постави до огъня като пакет, от който се подаваше само необикновената му глава.

Вождът пушеше мълчаливо. Той не отдаваше значение на продължаването на прекъснатия разговор. Монито също не каза нищо повече и току придърпваше по-плътно до тялото си завивките и кожите. Най-после вождът, чиято умора сигурно беше по-голяма, отколкото той даваше външно да се разбере, покани всички да си лягат.

Жените заринаха отново огъня и приготвиха постелите за нощувка. Поднесоха и на Монито триножник, върху който се спускаше плетена рогозка като подпора за гърба и главата.

Шеф дьо Лу гледаше с отворени очи в мрака. От неколкодневното лежане той изобщо не можеше да се измори вече така, че да заспи. Въображението му продължаваше да се занимава с пристигането на смешната и злокобна Маймунка и със сведенията за човека с маската. За него можеха да научат нещо повече най-рано утре вечер от Четансапа, защото според сведенията на съгледвача той беше още далече на запад. Бил много едър и здрав мъж и се присъединил към колоната на контрабандистите едва от четири дни насам…?

Докато гостът делавар лежеше замислен и по равномерното дишане на останалите хора в шатрата можеше да се съди, че вече са заспали, неочаквано един глас изписука в мрака:

— Ей! Ей ти!

— Какво има? — попита Шеф дьо Лу към дребосъка, тъй като искаше да спести разбуждането на ранения Токай-ихто.

— Става течение! — прокънтя откъм завитото на пакет джудже.

— Ти си пакетиран като товар бизонско месо! — отвърна недружелюбно делаварът. — Няма ли да оставиш хората най-после да спят?

— Варварин! — излая оня в завивките. — Щом като не можете да строите къщи, поне затваряйте шатрите си през нощта! Духа като през десет отвора!

— Дано тебе те затворят зад десет отвора! Разговорът все пак събуди останалите обитатели на шатрата. Унчида пристъпи напред, отново облечена.

— Пусни чергилото на вратата! — каза примирено Токай-ихто.

Жената стори, каквото й бяха заръчали. После се върна при джуджето.

— Катеричке моя! — каза тя тихо на дакотския диалект, — завъртяна миша опашчице! Спи спокойно и не мърдай повече!

— Какво казва тя? — извика Маймунката към делавара.

— Каза да си затваряш лешоядската човка!

— Лешоядска човка? Пак ли започвате да ставате невъзпитани? Кой носи в същност триста бойни пушки: аз или вие?

— Какво казва той? — попита благо Унчида.

— Съжалява — преведе Шеф дьо Лу, че е смутил съня ни. Жената галеше с лека ръка големия, покрит с рядка коса череп.

— Прерийна кокошчице моя — говореше тя, — какво да сторя, за да заспиш?

— Сега пък какво казва тя? — искаше да знае Монито.

— Казва, че те обича и иска да те приспи!

— Ех! Най-после една човешка душа сред тая прерия! Кажи й да остане да седи тук, край мен. Ужасно е тъмно тук! Аз съм навикнал да ми свети нощна лампичка. Не може ли да се поразрови малко този огън? Все още е много студено!

— Казва да постъкнеш огъня и да го галиш по плешивата глава — преведе делаварът.

Унчида разкри малко жарава, но се постара шатрата да остане тъмна. После седна отново търпеливо край смутителя на спокойствието и продължи да го гали по главата.

— Кутренцето ми — напяваше тя тихо и приспивно, — малкото ми страхливо койотче! Успокой се, заспи ми! Да можех, бих те отровила, ама не бива! Можеш да бъдеш сигурен в това!

— Тя така нежно ми говори! — рече Монито облекчен. — Толкова е приятно да я слушаш! Да можех само да разбирам всичко!

— Тя би се срамувала да казва всичко, което ти говори, ако ти можеше да я разбираш — увери го Шеф дьо Лу.

— Пършиво мое вълченце с остри зъби — продължаваше да нарежда с приспивен глас Унчида, — няма ли най-после да затвориш смърдящата си паст, та да можем всички да заспим? Де да можех да ти завра някоя цепеничка в устенцата! Но не може, вождът няма да ми разреши! Ти тежиш триста бойни пушки! Подскачаща моя бълхичке! Знам, трябва да бъда нежна с теб като бизонска майка, която ближе бизончето си. Затвори си очичките, бизонче мое, аз ще бдя над съня ти, докато най-после дойде време да се освободим от теб!

Нежно шумолящият глас на Унчида, изглежда, действително подействува. Маймунката замлъкна и се чуваше как дъхът му постепенно започна да става равномерен. Но не мина дълго и джуджето започна да хърка.

— Тлъста моя сланинчице, костено мое мозъче! — изстена Унчида. — Няма ли да затвориш острата си брадичка, та да настъпи най-после тишина и спокойствие в тази шатра?

Тя притегли по-близо триножника и с това повдигна главата на джуджето, за да прекъсне хъркането му. Монито се стресна в съня си.

— Какви ги вършиш! Ето че пак ме разбуди! Ох, отново ме заболя стомахът! Коремът ме боли! — Той пръхтеше сърдито под носа си.

— Какво казва? — попита загрижено Унчида делавара. — Какво иска да му направя?

— Стомахът го боли! Унчида отиде при Уинона.

— Облечи се, дъще — рече тя, — и затопли за това слабо окосмено псе един камък.

— Какво казва тя? — осведоми се Маймунката.

— Ще донесе един камък и ако не млъкнеш веднага, ще ти смаже главата с него! — обясни сухо гостът делавар.

— Ауууу! — Монито изкрещя с цяло гърло и се развя от завивките със сръчност, която никой не можеше да очаква от него, скочи и побягна, крещейки, вън от шатрата.

— Убийство! — крещеше той. — Помощ! Убийство!

За кучето Охитика, което бе изръмжало вече на няколко пъти, това беше твърде много. То също скочи и се хвърли по петите на джуджето.

— Ах, какво се случи! — възкликна нещастната Унчида и затича с вдигнати нагоре ръце подир Маймунката и кучето. — Какъв срам! Да се вдига врява във вождовата типи!

Охитика веднага бе хвърлил в тревога всички кучета в бивака. Лаят на полудивите псета прокънтя в ужасяваща смесица от вълчи вой до пискливото джафкане на малките кутрета. А сред кучешкия лай се извисяваха виковете за помощ на Маймунката, обзет от истински смъртен страх.

Шеф дьо Лу се опита да се изправи, ала успя да го стори само наполовина. Токай-ихто бе много по-бърз от него. Вождът отхвърли спалната си завивка, излетя през изхода на шатрата и отвън веднага се разнесе заповедният му глас:

— Тихо!

Кучетата на бивака, изглежда, също познаваха този глас. Нощният концерт на четириногите веднага премина към по-приглушени звуци.

Крясъците на Монито също заглъхнаха. Скоро след това Шеф дьо Лу видя как чергилата на входа отново се разтвориха. Влезе Унчида. Тя бе хванала беглеца и го носеше върху мускулестите си ръце като добър пазач, който връща отново избягалата маймуна в клетката й.

— Легни си, мъхче мое! — шепнеше тя и отново зави стенещото джудже в кожите и завивките.

Междувременно Уинона се бе заела да разпали огъня, така че сега обитателите на шатрата можеха да се видят един друг. Гостът делавар се пъхна с чувство на виновност под завивката си. Токай-ихто пристъпи бавно към Монито.

— Никой няма намерение да ти разбива главата — обясни му той. — Ще ти дадат един топъл камък, за да се стоплиш и да можеш да заспиш. Хау.

Без да дава външен израз на неприязнеността си, вождът се върна към своята постеля, където Охитика отново бе заел мястото си.

Уинона излезе заедно с баба си. Трябваше да отиде в банската шатра за изпотяване край реката, за да донесе оттам един камък за топлене. Когато жените се върнаха, те носеха един не много голям камък и го сложиха в огнището да се затопли.

— О! — въздъхна Монито и издърпа коженaта завивка чак до раменете си. — Каква ненормална страна с ненормални хора и подивели животни! Какво нещо преживях! Вече мислех, че песовете ще ме разкъсат! Ужасно, ужасно! А и тук жените са както навсякъде змии! Единственият разумен човек тук, това си ти, вожде Токайец! Топъл камък! За това можеше да се сети само едно златно сърце! Благодаря ти! С теб ще можем да се споразумеем и за бойните пушки. Ти си човек!

— Колко искаш ти за твоята стока? — попита вождът уж между другото и гледаше към върха на шатрата.

Дребосъкът се изкикоти.

— Нищо друго освен и аз да участвувам в концесията, която лично ще ви осигуря.

Тези думи се сториха загадъчни на делаварския гост, който отново бе наострил слух изпод завивката си, но тъй като вождът не запита повече нищо, засега те останаха неизяснени.

Уинона наглеждаше камъка в огнището и когато той се-нагря достатъчно, тя го взе оттам и го постави завит в кожа край дългоносата Маймунка. Монито се сви доволно на кравай.

— Спи, мое лешоядо клюнче, спи! — мълвеше бабата. Този път думите й се увенчаха с успех и в шатрата на вожда отново настъпи желаната тишина.

Следващият ден премина всред всеобщо безделие и вътрешно безпокойство. По пладне отново дойде съобщение, че могат да очакват кервана на контрабандистите на оръжие привечер. За това, кой бе човекът с маската, пратеникът и сега не можа да каже нищо по-точно. Четансапа още не се беше завърнал.

Шеф дьо Лу бе направил първия си опит да се пораздвижи малко повече, но болките бяха големи и опитът му пропадна. Сред принудително настъпилото спокойствие той се отдаде на луличката си и на всевъзможни ненужни размисли и реши да придума Монито, когото никой не можеше да измъкне от завивките и от мястото му край огнището, да направи една парна баня.

— И какво представлява тази баня? — попита Монито.

— Много удобна баня. Ще отнесат Пако Басерико в една кошница в парното помещение и ще го закачат над горещите камъни, после ще ги залеят с вода и парата ще се издигне към кошницата и ще

накара Басерико да се изпоти. Това е много здравословно. Бойците дакота винаги си правят такава парна баня, когато са били принудени по време на лов или на война да лежат часове и дни наред в студ и влага, та после крайниците ги болят.

Маймунката потъна в размисъл.

— И после? — попита най-сетне той. — След като се изпотя? Ще ме изсушат ли добре тия женски змии?

— Това не е необходимо. От парната шатра Басерико ще скочи направо в потока…

— Всемогъщи боже! Не! Никога няма да сторя подобно нещо!

— Тогава ще те хвърлят…

— За да се удавя и да замръзна! Че аз не умея да плувам! Не мога да понасям студ! Това не е нищо друго освен нов план за убийство! — Дребосъкът извърна гръб на Шеф дьо Лу и продължи още дълго да си мърмори под носа неразбираеми думи.

Учудването на индианеца делавар от джуджето непрекъснато нарастваше. В него сякаш се бяха вселили два духа — един страхлив и един алчен — и когато той трябваше да реши на кой от двата да се подчини, побеждаваше алчността. Как иначе можеше да се обясни предприемането на уморителната езда през омразната за него прерия?

Освен това на Шеф дьо Лу му бе направило впечатление, че те вече караха насам оръжието, преди още да се бяха споразумели за цената. Това напълно противоречеше на опита в подобни сделки, при които търговците обикновено искаха от индианците предплата. Какво крояха тези контрабандисти?

Следобед пристигна ново съобщение от съгледвачите, което потвърди приближаването на кервана. Токай-ихто даде нареждане, щом контрабандистите пристигнат, да ги отведат да разтоварят стоката си в голямата съвещателна шатра и сами да се настанят там; само човека с маската вождът щеше да приеме в собствената си типи. С охраната на контрабандистите, на които дадената от вожда дума осигуряваше живота и безопасността, щеше да се заеме според нареждането на Токай-ихто Хитрия Бобър, който умееше добре да говори английски. Освен това боецът беше длъжен да не допусне чужденците да нахлуят в шатрите при жените и децата.

Когато най-сетне се свечери, напрежението на делавара стигна върхната си точка. Уинона и Унчида отново се бяха заели да пекат

бизонско месо, за да могат веднага да нахранят госта с пристигането му. Постлаха рогозките, напълниха пунгиите с тютюн и подредиха паниците. Токай-ихто бе проверил взетите предохранителни мерки в бивака и се върна в своята шатра. При вдигането и спускането на чергилата на входа Шеф дьо Лу видя, че навън здрачът вече бе преминал в мрак. На площада насред бивака пламтяха малки огньове.

— Скоро ще бъдат тук — каза вождът.

— Четансапа върна ли се вече? — попита Шеф дьо Лу.

— Не.

Тропотът от копитата на един галопиращ кон стигна до площада и заглъхна там.

Чергилото на вратата на вождовата типи се разтвори и Четансапа се вмъкна вътре. Очите му блещукаха възбудени, почти объркани. Той прошушна няколко думи на вожда, които Шеф дьо Лу разбра, ала не можеше веднага да схване смисъла и важността им въпреки собствените си предположения и съмнения. Нима това действително беше възможно?

Вождът напълно се владееше. Само едно леко движение на пръстите му, които стиснаха по-здраво лулата, даде да се разбере, че съобщената му новина дълбоко го бе развълнувала.

Четансапа си играеше с бойната си тояга.

Токай-ихто махна с ръка към него.

— Аз не го познавам! — каза натъртено той. — Монито има моята дума, че той и всички негови хора могат да дойдат и да си отидат свободно и безпрепятствено оттук.

Четансапа като че ли потисна един вик на възмущение и напусна шатрата.

В нощния лагер настана безпокойство. Излизайки от шатрата, Четансапа бе отметнал чергилото на входа и сега Шеф дьо Лу можеше да вижда обитателите на бивака на големия площад и пристигащите ездачи. Месецът беше изгрял. Малките огньове издигаха езици. Дълги, тайнствени и неспокойни падаха сенките на хора, животни и шатри.

Откъм юг се приближаваше керванът на контрабандистите. Катърите и съпровождащите ги ездачи навлязоха в дълга колона на площада. Шеф дьо Лу видя Четансапа, който уговаряше нещо с предвождащия колоната и посочи към голямата съвещателна шатра.

Мъжете с големите кожени шапки започнаха да стоварват сандъци и чували и да ги мъкнат към посочената шатра.

Когато внесоха всички товари, и по-голямата част от мъжете също влязоха в шатрата; само малцина останаха все още край изморените животни и сякаш уговаряха с Четансапа къде да откарат добичетата. През всичкото това време не се забелязваше никакъв мъж с маска. Сега обаче един широкоплещест и висококрак мъж на отсрещния край на площада се извърна и се провикна високо през площада, като поразвя кожата пред лицето си:

— А къде е Монито?

Шеф дьо Лу потрепера. Той добре познаваше този глас. Нямаше повече никакво съмнение. Това беше Фред Кларк.

Видя се как Четансапа се отправи към едрия мъж и започна да му обяснява къде се намира Маймунката.

Шеф дьо Лу изтика краката си надолу така, че се смъкна от облегалката за спане и легна цял върху завивките; изтегли ги над главата си, като остави само един малък отвор, за да вижда. Искаше да наблюдава всичко, което щеше да последва, без да могат да го познаят. Беше много привлекателно да се разбере дали Фред Кларк, наричан Червената лисица, съгледвач на служба в армията, ще продаде тайно триста пушки на неприятеля. Значи това е било неговото основание, за да иска Тобиас да замине за Блек Хилс.

Сега Токай-ихто застана зад огнището, с лице към входа.

Беше прехвърлил завивката си от бизонова кожа през лявото рамо така, че то да не се вижда.

Облеченият целият в кожа мъж, чието лице бе прикрито от кожена маска с дупки за очите, тръгна с големи крачки през площада право към шатрата на вожда. Пред огнището той се спря лице с лице пред младия дакота; в краката му лежеше свит на кълбо загърнатият в кожени завивки Басерико до топлия камък.

За миг се възцари пълна тишина, мъжете останаха неподвижни. Само Охитика, черното куче, наежи козината на врата си и изръмжа; очите му блещукаха в сумрака от преливащите се сенки и пламъци.

После чужденецът дръпна със замах широкополата шапка от главата си и кожената маска от лицето. Устните му с издадените напред жълти зъби се разкривиха:

— Ехей, Хари! Поздравявам те! Познаваш ли ме все още, стари приятелю?

Индианецът не се помръдна и не каза нищо. Стоеше като издялан от камък; дори очите му бяха съвсем безизразни.

— Ехей! Хари! — повтори високо чужденецът. — Ти май замръзна от изненада? Не си предполагал да ме видиш още веднъж жив и здрав в своята шатра, а? Всяка нова среща доставя удоволствие, моето момче! Освен това аз ти нося нещо много хубаво като истински добър стар чичо — триста пушчици, не е зле, нали? И така, без заобикалки, като между стари приятели — чужденецът се разположи върху завивките на пода, — без заобикалки: с какво ще платиш?

Индианецът погледна с напълно непроницаеми очи надолу към човека с червеникавите коси и силно очертаната челюст.

— Белият мъж се лъже! — каза след това невъзмутимо той. — Тук няма боец на име Хари. Белият мъж се намира в шатрата на Токай-ихто, вожда на дакотското племе!

— Ухааа! Колко надменно! Значи ти вече не ме познаваш? Твоят старец беше по-любезен — тук, в същата тази шатра, ако не се лъжа, ние изпихме с него първата чашка, обстановката ми се вижда съвсем позната, но да оставим това. И така може. Ти все пак си наясно, че заедно с обещанието по отношение на мъжете на благородния Монито си дал дума да осигуриш и на мене свободно влизане и напускане на твоя бивак?

Младият дакота не отговори.

Чужденецът го погледна предизвикателно, но след това започна да става несигурен.

— Е, както искаш, приятелю мой. Щом тук царят такива изискани обноски, ще трябва и аз да се пригодя. То-кай-их-то! Не звучи лошо! Такааа — чужденецът проточи дълго думата, после из един път премина към съвсем друг тон, — значи аз съм на служба при Монито и така съм дошъл в шатрата на вожда, за да водя преговори с него за оръжието, което ние можем да му доставим. Триста армейски пушки и достатъчно муниции! Ние не лъжем! Токай-ихто може да прегледа и да провери след това оръжието.

— Да вървим да го прегледаме!

— Толкова бързо? Вярно е, че ти винаги си бил прибързан, но това вече е прекалено. Остави ме най-напред да похапна от това

бизонско месо, което ми гали така приятно носа! Една любезност води след себе си друга. Та не съм ли аз гост на вожда на дакотското племе? Или не съм разбрал добре? — Ти се намираш в шатрата на Токай-ихто — отвърна ледено индианецът. — Но аз не съм казвал, че си мой гост.

— Но, моля ти се, нима искаш да умра от глад? Та това съвсем няма да бъде според уговорката — свободни и необезпокоявани, и тъй нататък. Така че може, нали?

Белият измъкна ножа си и си отряза едно голямо парче бизонско месо. Започна да яде с най-голям апетит, подсмихвайки се злобно. Вождът не седна; изобщо не направи никакво движение. Дори клепачите на очите му не потрепваха.

Най-после се чу примляскването на неканения гост, който бе заглушил първия си глад. Тогава той се обърна към Монито, който лежеше сгушен край него като зла маймунка. Прякорът бе съвсем подходящ.

— Е? — попита Фред Кларк джуджето. — Уморих ли те? Помогнах ти да се добереш непокътнат до тази шатра; доста труд ми костваше то! Наистина! Това е последното ни пътуване на кон заедно с теб, драги мой! Никога вече!

— Никога вече! — изграчи джуджето. — Не! Никога вече, чудовище такова!

Червената лисица се разсмя със своя грозен, изнервящ околните смях.

— Добре са те завили, златно мое паяче! Кой се е погрижил така добре за теб? Навярно красивата млада лейди? Или добрата стара майка? Да ли? Там виси една меча кожа, не искаш ли да те завием и с нея? — Червенокосият млъкна и прекара опакото на ръката си през устата. — Ти прощавай, ХариТокай-ихто! — рече той. — Аз си говоря, както съм си свикнал. Но ще се постарая всячески да не наранявам занапред твоите изискани маниери! Впрочем това бизонско печено е прекрасно. Ти винаги си бил чудесен ловец! Изобщо бива си те! Да не беше само този твой коварен характер, ние двамата с теб можехме да свършим добра работа!

Фред Кларк отново се отдаде на яденето и брътвежът му заглъхна за малко. Шеф дьо Лу усети, че му става горещо. Ужасното нахалство на този мръсник сякаш нямаше граници. Как ли щеше да свърши всичко това? Нима Токай-ихто действително щеше да бъде

принуден да остави убиеца на баща си да си върви свободен и на всичко отгоре ще му заплати и високата изнудваческа сума?

Фред Кларк приключи с яденето, а на шиша все още имаше много месо.

— Добре! — похвали още веднъж той. — И богато! Стиснат ти никога не си бил, това също е вярно. Винаги истински джентълмен! Изглежда, това ти е в кръвта. Е, а сега какво? Ще мога ли да намеря спокойствие тук за една нощ? Пък утре ще се спазарим?

— Не — отвърна индианецът, — ще преговаряме веднага и след това ти ще напуснеш тази шатра.

Червената лисица погледна напрегнато младия дакота.

— Не мога да не кажа, че не си кой знае колко любезен! Може би си въобразяваш, че ще имаш някакво предимство, ако ме принудиш да преговарям така силно изморен? Само че ще останеш измамен! Чак толкова болнав, колкото тази Маймунка тук, аз не съм, акълът ми си е все още в главата! — И той се обърна към Монито: — Ти какво ще кажеш? Да се съгласим ли да преговаряме веднага? Явно тоя индианец иска бързо да приключи с дадената дума! Ти какво ще кажеш? Тъкмо и ние веднага ще разберем какво ще правим!

У джуджето настана някаква промяна. Кръвта се изкачи до слепоочията му, чертите на лицето му се изопнаха; под светлината на пламъците очите му блеснаха като ножове. Паяшките му пръсти започнаха да описват кръгове във въздуха, сякаш той се канеше да обяснява нещо. Чак сега най-сетне се разкри до известна степен обликът, който всеки мислено придаваше на могъщия цар на контрабандистите.

— Днес още? — попита той с острия си глас. — Да! Още днес! Аз вече си починах! Искам да знам какво има налице — дали пък ти не си излъгал, мерзавецо!

— Хе, хе, драги мой, какво означава излъгал? Ти си тук и можеш сам да провериш какво става! Е, добре! — обърна се Червената лисица отново към своя смъртен враг Токай-ихто и се изправи на крака. — Ти искаш най-напред да видиш оръжието. Можеш! Ние няма какво да крием. Да вървим!

Индианецът тръгна безмълвно към изхода на шатрата. Червената лисица вървеше подир него. Високите му кожени ботуши с дебели подметки стъпваха тежко.

Когато двамата изчезнаха от погледите, Шеф дьо Лу чу някакъв тих звук. Уинона бе отпуснала глава на рамото на Унчида. Старата индианка галеше бързо девойката по косата.

— Ела. Ще вървим и ние. — Тя изведе навън сестрата на вожда.

Шеф дьо Лу остана сам с Монито и с кучето Охитика. Поповдигна завивката, която го прикриваше, и си пое въздух. Монито бе останал свит край огъня и си говореше сам.

— Тях си ги бива — мърмореше той под носа си. — Добри са, нови. Той ще ги види. Ще иска да ги има. Трябва да иска да ги има; никой не дава стока като моята. Той е длъжен да плати. — Джуджето се изкикоти. Лицето му отново бе станало восъчно бледо, ръцете му трепереха.

Не мина много време и Токай-ихто и Червената лисица се върнаха в шатрата.

— Е? — попита подканващо белият още с влизането. Токай-ихто мина към обичайното си място край огнището с лице към изхода. Напълни с подчертано бавно старание лулата си и зачака, докато и врагът му запали своята.

— Пако Басерико не ме излъга — каза след това той много сдържано. — Пушките са нови, муницията е добра. Готов съм да ги взема. Каква цена иска дребният бял мъж?

— Ние удържахме на думата си — отвърна Червената лисица вместо Маймунката. — Ще спази ли и Токай-ихто дадената дума? Вождът ни обеща, че ще можем да се оттеглим невредими и спокойни заедно с всички наши хора, с добитъка и със стоката, ако не можем да се споразумеем за цената.

— Така казах, хау.

— Добре. Каква цена предлага вождът на дакота? — Очите на Червената лисица дебнеха, а джуджето понадигна носа си изпод завивките.

— За пушките и за муницията Токай-ихто ще заплати толкова, колкото плаща армията на великия баща във Вашингтон. За опасността и за пътя дотук Токай-ихто ще заплати още веднъж същата сума.

— Хм. Какво означава сумата? Значи нямаш намерение да, плащаш с боброви и бизонски кожи?

— Басерико може да получи цената и в кожи.

— Но аз не искам! Аз не искам такова нещо! — долетя гласът от вързопа със завивки. — Щом закарам толкова много кожи, ще им сваля цената на границата и ще бъда измамен. Нима Токай-ихто действително вярва, че Пако Басерико се е съгласил да язди — да язди! — през прериятa, за да откара оттук боброви кожи? Токай-ихто много добре разбира, че това тук не е обикновена сделка! Басерико е богат човек и няма нужда да преговаря за кожи. Басерико живее добре и няма нужда да рискува главата си за няколко боброви кожи. Знае ли Токаецът, че сега наказват със смърт всеки, който продава оръжие на бунтуващи се индианци? — Монито беше седнал заедно със завивките и гледаше втренчено младия дакота с блеснали очи.

Вождът кимна равнодушно.

— Ясно ли му е на Токай-ихто, че Басерико е дошъл въпреки всичко това?

— Ясно.

— Ясно е?! Тогава… лесно ще се спазарим. Значи Токай-ихто знае… как ще трябва да плати!

— Така е.

Вождът се изправи и донесе от дъното на шатрата няколко малки кесии, отвори ги и остави огънят да освети кръглите монети, с които бяха пълни кесиите. Отброи монетите една по една и ги натрупа край огнището на редица купчинки, всички еднакво високи.

— Половината на цената в пари — каза той решително. Търговецът стоеше като замръзнал. После се разсмя така, сякаш се надсмиваше на Токай-ихто и на самия себе си.

— Токай-ихто! — каза той и бишна купчинките пари с грабливите си пръсти така, че кръглите монети се отърколиха по пода на шатрата. — Токай-ихто! Тези монети не влизат в сметката. Нямаш ли какво друго да ми предложиш?

— Аз доста пъти вече подканях белия мъж да определи сам цената. Нека най-после той го стори!

— Токай-ихто! Ти знаеш толкова добре, колкото и аз, за какво става дума — започна сега Червената лисица и избута настрана с грубо движение човешкия вързоп. — Ти знаеш за какво става дума… Ние двамата с теб можем да разговаряме открито като мъже. Тази война ще бъде спечелена или загубена, преди още изобщо да е започнала. В прериятa един дакотски боец струва колкото петдесет или сто от

нашите униформени глупаци — ако притежава пушка и муниции. Но той не струва нищо, ако ги няма. Победата ще бъде твоя — ала с оръжието. Но речем ли ние да си вървим утре заран и върнем това оръжие обратно на армията…

— Пако Басерико не може да направи това — прекъсна вождът Червената лисица, преди още той да бе завършил мисълта си. — Тези пушки са крадени; Басерико не може да ги върне обратно и да иска да му ги платят отгоре на това. Нима предпочита да ги хвърли във водата и да прекоси заради това два пъти на кон преията… вместо да приеме сумата, която вождът на дакота му брои веднага пред очите?

— Нима не ти стига умът, дакота, за да разбереш, че аз не случайно съм домъкнал това оръжие в преията, преди да сме се спазарили? Кой прави такова нещо? Аз ти донесох оръжието, аз, Басерико, за да можеш ти да го видиш и да знаеш какво ще изгубиш, ако не платиш! Ще се наложи да ми дадеш по-голяма цена, червенокожи! Ако ли не, аз съм готов да хвърля оръжието в потока. Аз мога да живея и без тази сделка — аз, само че ти не можеш! Кажи каква цена даваш, червено… — Монито явно искаше да каже „червено куче“. В последния миг обаче преглътна обидната дума.

— Добре. Токай-ихто ще даде на Басерико още сто бизонски кожи.

Гостът от племето делавари имаше желание да заплюе джуджето. Половината от чудесния лов — дадена даром на един лихвар!

Червената лисица се разсмя шумно.

— Токай-ихто все още смята Монито и мен за обикновени търговци. Ти ще ни платиш, както ние искаме — или утре заран катърите ще бъдат натоварени отново и ние ще си вървим. Пък ти се разбери след това със своите бойци, вожде, дали те са имали нужда от оръжието, или не.

— Какво искаш? Червената лисица се изправи, Токай-ихто също стана и несъзнателно отстъпи една крачка назад пред тръгналия към него враг, сякаш за да се предпази от отровна змия.

— Токай-ихто! Ти си синът на Матотаупа. Нима смяташ, че аз ще се оставя ти да ме надиграеш?

Шеф дьо Лу видя как при споменаването името на Матотаупа всичката кръв се дръпна от лицето на вожда. Извитите му устни се бяха притиснали силно и враждебно една о друга.

— Токай-ихто! Нима ти не разбираш? — продължи Червената лисица, но него също го бе обзело силно вълнение, та гласът му почти секна. — Вече тринайсет години аз гоня тази мечта, това злато! Аз бях първият, който пристигна тук! Нагърбих се с всички неприятности, с всички опасности… Бях лудешки смел, бях луд! Дойдох сред вас, дакота… десет години обикалях наоколо… ти сам знаеш какви времена бяха тогава.

От две години насам ти ме преследваш със своето желание за мъст! И ето сега пристигат тези случайни лентяи, тези недоносчета; пристигат на глутници, за да търсят под защитата на армията злато, моето злато! Аз ги мразя много повече, отколкото ти можеш да ги мразиш! Нека тръгнем заедно, отколешен мой приятелю и враг, да се обединим ние двамата, стари прерийни бойци, срещу тези некадърници, тези жалки джуджета! Теб те бива — аз знам това, — мен също ме бива и ти беше принуден да го разбереш. Двамата заедно ние можем да постигнем нещо. Тринадесет години аз вървях по следите на това злато, Токай-ихто, тринадесет години… няма да се откажа и сега! Това е шансът на моя живот! Ти ще ми кажеш къде се намира златото… — Червената лисица се наведе и впери нахално поглед в черните очи на вожда: — Да, ще ми кажеш!

Вождът дишаше бързо и задъхано и започна да се разхожда с големи крачки напред и назад.

— Токай-ихто, аз не те лъжа. Ти си достатъчно умен, за да разбереш това. Един златен залеж може да бъде голям. Съгласи се заедно да сключим тази сделка! Монито е богат и има връзки. Той ще ни осигури концесията! Дотам я докарахме ние в нашата прерия — да сме принудени да сключваме концесии!

Вождът нададе пронизителен вик.

— Не ме подлудявай, Хари! Не е възможно да си мислиш, че би могъл още дълго да запазиш или да укриваш каквото и да било… ако ние с теб двамата не свършим тази работа, ще я свършат други… но аз няма да допусна това… ние ще имаме златото, ние ще станем големите господари и ще плюем в лицата на онези, които сега ни презират като мръсни прерийни ездачи… Ние искаме те да махат пред нас опашки и да притежаваме големи къщи и красиви жени… а ако ти искаш да заситиш благородните си чувства, ще можеш след това да помогнеш на тия мръсни червенокожи с многото си пари… не ме ли чуваш какво ти

говоря? Започни най-после да мислиш трезво! Та ти живя при нас! Ти познаваш дългите ножове, знаеш колко много са и колко оръжие притежават. Знаеш, че вие, дакота, ще трябва да загубите тази война. Нима ще се съгласиш да кукнеш като беден и победен вожд в някой резерват и ще допуснеш да те хранят с отпадъци като питомно зайче в обор?

— Ред Фокс, Червената лисица, убиецът на Матотаупа може да бъде сигурен, че Токай-ихто никога няма да живее като победен вожд в резерват и няма да се остави да го хранят с отпадъци. Нека не го е грижа за това.

Червенокосият разтегли устни в гримаса.

— Е, добре, щом си въобразяваш, че можеш да спечелиш войната, гледай да си набавиш навреме оръжие за своите бойци. Ако се съгласиш да ми издадеш тайната на това злато…

— Да ти издам тайната! — повтори Токай-ихто. — Червената лисица най-после налучка правилната дума. — Младият дакота се изправи на крака. — Няма да го направя.

— Какво се перчиш, Хари, сине на Топ! Нима ти не си син на един предател? — Червената лисица крещеше. Яростта му преля.

Вождът пристъпи досами него.

— Млъкни! — Той говореше тихо. — Аз ти обещах живота, докато прекрачиш границата на моите ловни райони — ала не завинаги и навред!

— Аз не се страхувам от твоето отмъщение, дакота! — Очите на Фред Кларк блестяха като в пристъп на истинска лудост. Той се разсмя прегракнало. — Златото! Или тези оръжия ще се върнат в армията! Ти чу! Това е последната ми дума!

След тези думи Червената лисица насочи дебнещ поглед към вожда, както дива котка наблюдава жертвата си. Той също бе видял, че Токай-ихто беше пребледнял и кръвта му пулсира на кратки удари във вените. Бизоновата кожа се беше смъкнала от рамото му. На лявата ръка над лакътя на вожда се стичаше кръв на червени браздулици. Раната, изглежда, се бе отворила отново въпреки превръзката. Токай-ихто бе отстъпил назад до стената на шатрата и се облягаше с протегнатата си ръка към един от тънките смърчови подпорни стволове. Очите му гледаха над врага и погледът му сякаш се губеше някъде в далечината.

— Не — повтори след това той с нечовешко спокойствие.

Ноздрите на озверения янки трепереха. Яростният му гняв се наслаждаваше на мъката на мъжа, който не желаеше да му се подчини.

— Хари! — каза той приглушено след дълго мълчание, през време на което Шеф дьо Лу чуваше ударите на собственото си сърце. — Хари, радвам се, дето можах да видя, че и твоето самообладание си има граници. За първи път през живота си видях това, макар че ние с тебе се познавахме в продължение на десет години. Ти пребледня, приятелю мой, и кръвта ти те издава. Аз не съм толкова нетърпелив, колкото ти; мога да чакам. Тази нощ, още една нощ, много нощи. Ще се наложи да се въоръжиш с търпение за тези нощи; те сигурно ще ти доставят същото удоволствие, както колът на мъчението, на който с такава радост би видял завързан своя стар приятел Червената лисица. Но какво да се прави? Аз ще се погрижа, драги мой, твоите бойци да научат, че ти искаш да ги лишиш от триста бойни пушки, които вече са тук — служейки на собствения си превзет инат. Но това са си твои грижи и аз виждам, че ти сам си ги създаваш!

Токай-ихто пусна тънкия подпорен ствол, за да не личи, че има нужда от опора. Наведе се, вдигна бизоновата кожа и я прехвърли отново през рамото си, за да прикрие раната. После пристъпи към огнището. Двамата врагове стояха съвсем близо един срещу друг, очи в очи. Токай-ихто мълчеше.

Червената лисица дишаше задъхано.

— Хари, ти все още не ме познаваш достатъчно. Аз очистих твоя старец, това е вярно, и сега ти казвам, че ще унищожа и теб, ако не ми се подчиниш. Златото трябва да бъде мое… мое ще бъде златото!

— Не! — прекъсна го джуджето с писклив глас. — То е мое, куче такова…

Червената лисица ритна силно с крак Маймунката. Джуджето извика от болка и се присви. После настъпи тишина.

— Така, от този се освободихме засега. Сега, Хари, въпросът се решава между нас двамата. Но аз не желая да преговарям повече с теб, ясно ли ти е? Ти проигра тази възможност. Навярно си въобразяваш, че аз съм някой глупав бял мъж, който не знае вашите обичаи и когото можеш лесно да надхитриш. Но не се мами. Аз знам също като теб, че един боен вожд на дакота не може да върши каквото той си иска и че по такъв важен въпрос като подобна голяма сделка с оръжие трябва да

се вземе решение от събранието на старейшините. Твоето „не“ няма стойност, Токай-ихто. Много по-важен глас от теб имат Хавандшита, старият заклинател, и събранието на старейшините. Ти си син на предател, те са те приели по милост отново в собственото ти племе и ти си длъжен да се подчиниш, когато ти заповяда събранието на твоите хора. Ако не свикаш това събрание още утре, аз ще се погрижа то да бъде свикано. Ще пречупим твоя инат и те ще решат, че ти си длъжен да ми дадеш своето злато за оръжието!

Когато чу тази заплаха, Шеф дьо Лу си спомни за Шонка, който бе наблюдавал по време на гощавката вожда с безкрайна омраза. Възможно е Ред Фокс да има успех! Делаварът потрепера от възбуда.

— Щом искаш утре да се съвещаваш, легни сега да спиш — отвърна Токай-ихто. Само един леко трептящ тон в гласа му издаде онова, което ставаше в душата му. — Цялата шатра тук е на твое разположение.

Токай-ихто подсвирна на кучето си и излезе бавно от своята типи. Никой не знаеше какво смята да прави. Червената лисица го проследи недоверчиво с поглед, после обиколи няколко пъти в кръг огнището, подритна неподвижния Монито и изпсува под носа си. Явно изобщо не бе забелязал досега Шеф дьо Лу.

— Проклет младок — мърмореше под носа си той, — сега ще тръгне да обикаля селото и ще се опитва да насъска всички срещу мен. Не биваше да му издавам най-силния си коз. Да знаех коя е шатрата на Шонка… — Ред Фокс въздъхна облекчено, когато произнесе това име. — Шонка ще ми помогне по-нататък. Оня старец, магьосникът, в душата си също не може да понася тоя Токай-ихто… да, сигурно ще успея. На превземките на Хари трябва най-после да се сложи край! Аз го хванах в примка, здраво съм го вкопчил в нея. Ще прескоча сега отсреща до моите хора, той не може да ми забрани това.

Там е постовият, от когото ще науча коя шатра обитава Шонка… А оттам — при заклинателя! С тристата армейски пушки и няколко ракети, с които той ще може да прави на червенокожите своите фокуси, старецът ми е в кърпа вързан. При него ще успея…

Червената лисица се отправи към изхода на шатрата, когато чергилото се отметна и вътре влезе атлетическата фигура на Къдрокосия Чала.

— Фред Кларк? — попита усмихнат Хитрия.

— Да. Предполагам, че това вече се е разчуло сред вас — отвърна раздразнено Червената лисица и изтри потта от челото си. — Какво търсиш тук? Нали си на пост при оръжията в голямата шатра? Тъкмо се канех да дойда при теб.

— По-добре ще бъде да поговорим тук. — Хитрия Бобър седна.

Червената лисица го наблюдаваше изпитателно и също седна край огнището.

— Е, казвай тогава…

— Ти си ни донесъл много хубаво оръжие. Затова дойдох да те предупредя като брат.

— Токай-ихто обикаля навред и насъсква хората срещу мен, така ли?

— Да. Но това не е опасно за теб, защото ти е обещано, че можеш да си вървиш свободно оттук. Нещо друго има… Бива ли дългите ножове да разберат, че ти си ни донесъл оръжие?

— По дяволите, що за въпрос е пък това?! Нищо не бива да знаят те, съвсем нищо, и ако вие изобщо искате да получите пак нещо от мен, ще трябва да си държите езиците!

— Ние ще мълчим. Но ти можеш ли да разчиташ и на Шеф дьо Лу… Искам да кажа, на вашия съгледвач Тобиас?

— Откъде-накъде го споменаваш пък него? Той нали е в Блек Хилс?

— Той е тук в бивака.

— Къде е?

— Тук, в нашия бивак.

— Трижди проклет да е! Знае ли този негодник…?

— Още нищо не знае. Идва при мен и искаше да ме разпита. Но аз не те издадох.

Шеф дьо Лу слушаше под завивката с изострен интерес онова, което разказваха за него. Бобъра беше умен. Червената лисица бе подпрял ръце на кръста си.

— Виж какво ще ти кажа аз… впрочем ти как се казваш?

— Чапа. На вашия език това означава „Бобъра“.

— Та, искам да ти кажа нещо… Дяволска работа е това! Този гаден подмазвач, това червено псе, този Тобиас… аз сам му издействувах тази задача… той се подчини и пристигнал тук! Щом се

върна отново в станцията, ще се погрижа той да си получи боя, и то здравата да го опухат, все ще се намери за какво. Значи разпитва те, а?

— Да.

Червената лисица ритна ядно с крак.

— Всичко се провали, цялата сделка… Как бих могъл да накарам Токай-ихто да омекне по-бързо… няма да стане тая работа толкова лесно… трябва да се махам оттук, моментално да изчезна, преди още Тобиас да е научил нещо повече… но нима така, без никакво заплащане? Триста дяволи, най-хубавата сделка, която изобщо е сключвана някога, да пропадне така за нищо и никакво…

Бобъра се усмихваше любезно и съчувствено.

Червената лисица пребледня, яростната възбуда от последния час премина във временно отчаяние. После необузданиятЩ гняв отново го овладя. Той сграби подредените край него долари и започна да ги хвърля безсмислено към стените на шатрата.

— Триста дяволи да го вземат! Но този Тобиас, тоя подмазвач, той ще ми плати за това! — И Червената лисица изтича навън от шатрата.

Шеф дьо Лу слушаше с долепено до пода ухо. Не мина много време и той долови ударите на копитата на препускащ кон.

Гостът делавар отметна завивката си.

— Добре направи всичко! — каза той одобрително на Чапа. — Той си отиде.

Хитрият момък кимна.

— Но сега той ще те мрази.

Шеф дьо Лу направи кратко пренебрежително движение.

— Аз дори ще се радвам, когато белите мъже започнат да ме измъчват, защото знам за какво ще изтърпя побоя.

— Добре. Сега ще трябва да доведа другите. Ти няма защо да се криеш повече. — Чапа се приближи към Басерико. — Я виж ти — заяви той, — Маймунката отново е отворил очи. Това е добре. Ще продължим пазарлъка с него.

Къдрокосия Чапа излезе от шатрата, но не се забави дълго. Само след няколко минути се върна заедно с двамата брадати контрабандисти. Двамата мъже, облечени в кожени якета, единият по-възрастен, другият по-млад, приличаха на истински прерийни ездачи. Лицата им сякаш бяха от щавена кожа, обгорели от слънце и вятър,

якетата им бяха стари и кърпени, но цевите на пушките им блестяха като огледало.

— Ето — подхвана Чапа, — говорете с Басерико. Ей го тук. Двамата брадати мъже тръгнаха към Басерико.

— Я ни кажи ти още веднъж — подкани по-възрастният Маймунката, — да, кажи ни сега още веднъж колко искаше да ни заплатиш, а след това ще ни кажеш колко ти самият ще спечелиш от тази сделка. И недей да лъжеш, вампир такъв, защото ние вече знаем всичко.

Басерико гледаше втренчено двамата мъже. — Мръсни кучета — изграчи той. — По десет долара на човек, така ви казах, ако сделката се уреди. Ама не може да се уреди. Затова нищо няма да ви дам… нищо, нищо, разбойници такива и мързеливци!

— Ти няма нужда нищо да ни даваш, малка маймуно, ти! — извикаха мъжете вбесени. — Каквото искаме да получим, ще си го вземем сами. — И те започнаха да събират разпръснатите доларови монети.

Басерико скочи на крака и вдигна стиснати юмруци.

— Не пипайте парите, измамници такива! Ще ви счупя вратовете!

По-младият от двамата контрабандисти пристъпи към Маймунката.

— Дръж си устата, Монито, или ще ти счупим врата! Сега сме в прерията… а тук ние сме господари, не ти! Запомни това! Оръжието е наше и ние се спазарихме с този червенокож или негър, или какъвто е там… така или иначе, той е свестен мъж и ни предупреди. А сега се пъхни отново под завивката и си дръж муцуната или лошо ти се пише!

— Предателство — закрещя Басерико, — убийство! Изнудване! Помощ!… — Ала никой не го чу, никой не дойде, никой не му помогна.

— Действително ще бъде по-добре да мълчиш — посъветва го хитрият Чапа. — Огледай се в тази шатра. Ей там лежи Тобиас. Ако не си държиш устата, той ще те издаде и ще те обесят, щом се върнеш в града…

Чертите на лицето на Басерико се разкривиха.

— Само че и тия двамата… — изпъшка той, — тия двамата също; тия разбойници, тия изнудвачи!

— Не, тях не — разсмяха се двамата брадати мъже, — нас двамата не, защото ние въобще нямаме намерение да се връщаме в града, а ще останем в прериятa, дето никой няма да ни търси. Но ти, драги мой… ти явно нямаш никакво желание да останеш тук, ти ще трябва да се върнеш и ще отидеш на бесилката, ако продължаваш да ни дразниш…

Басерико рухна. Ръцете му се вдървиха, той се закашля и плю. После главата му увисна на гърдите. С един последен, изпълнен с алчност и омраза поглед очите му се изцъклиха. Сърцето му отказа да работи повече.

Бобъра покри мъртвеца с една завивка.

Двамата контрабандисти почти не погледнаха към тялото, чийто опитен в това отношение дух дълго ги бе мамил и използувал.

Те събраха монетите по пода и след това излязоха заедно с Чапа, за да си разделят парите със своите другари в съвещателната шатра.

Когато този път се върна в шатрата на вожда, Чапа си пое дълбоко дъх. Отвън се чуваше отекващият галоп на цяла група ездачи.

— Ометоха се — докладва Хитрия Бобър на госта делавар, — а оръжието им и катърите останаха тук. Ние победихме.

Той седна край огнището и си запали лулата. Когато вождът се върна в своята шатра, той седна най-напред мълчаливо срещу Бобъра.

— Ти поиска от мен — заговори той след известно време и гласът му все още звучеше прегракнало — да ти дам право да действуваш, както ти сметнеш за добре. Докладвай ми сега: какво направи и как се случи всичко? Защо всички тези мъже си тръгнаха и оставиха оръжието тук? Къдрокосия Чапа заговори:

— Аз купих оръжието, купих го с парите на Токай-ихто — рече той, — напълно честна сделка. Аз не съм виновен, че тези мъже бързаха толкова много и оставиха тук някоя и друга монета — той посочи към две купчинки долари, които бе измъкнал измежду завивките на пода. — Нека Токай-ихто си ги прибере.

— Задръж ги ти, Бобъре, ти допринесе голяма полза на своето племе.

— Че за какво са ми на мене тези пари? Аз не ги искам. По-добре ще бъде Токай-ихто да ми подари едно парче най-нежно бизонско месо от гърдите, за да се подсиля за битката с духа, който се е вселил у

майката на моята майка и който иска да ме принуди да ям в моята шатра съвсем стар бизон.

— Ще получиш цял млад бизон! — По лицето на Токай-ихто премина бегла усмивка.

Повикаха Уинона и Унчида. Четансапа също дойде. И дълго още, след като другите шатри бяха потънали вече в сън, във вождовата типи разговорът край огнището продължаваше.

— Ти видя тук разликата между дакота и уачичун — поде разговор с госта от племето делавари Токай-ихто. — Къдрокосия Чапа не иска да вземе златото, което аз искам да му подаря. А един бял човек излага на опасност живота си цели тринадесет години, и по-дълго дори, за да го спечели.

— Питам се защо му е? — възкликна Четансапа, макар че никой не се бе обърнал към него. — Какво правят уачичун с това злато? Никога досега не съм могъл да си обясня това.

— Разменят с него — обясни гостът делавар, — разменят с него всичко, което не могат да правят от него.

— Особена тайна е това.

— Така е. Но Четансапа трябвала си припомни, че по-рано нашите бойци разменяха срещу миди. Те също не струваха нищо.

— Прав си. Но аз чух сега, че някои уачичун трупали с хиляди и хиляди златни зърна, за да ги притежават… А на нито един дакота не му е минавало през ум да напълни шатрата си догоре с миди.

— Белите хора имат да разменят много повече неща от нас и затова се нуждаят от повече злато, отколкото ние имаме нужда от миди — намеси се делаварският гост. — Ние имаме само шатри, те имат къщи… ние ядем месо, те ядат месо и риба, и захар, и мляко, и брашно, и подправки, и какво ли не още… ние имаме по една дреха на гърба си, а те носят най-малко по три дрехи наведнъж… ние имаме едно огнище, което ни топли, вари месото и осветява нашите типи, докато белите мъже ползуват за това три различни вида огън. Аз бих могъл да ти говоря дни и нощи, за да ти разкажа за всичко, което притежават белите мъже, и за всичко, което притежават, те си разменят стоки помежду си.

Четансапа разтърси глава.

— Много странно племе са тия уачичун. Аз все още не мога да си обясня за какво му е толкова много злато на един човек. И той, и

жените му имат нужда да се нахранят, да се облекат и да живеят някъде — и толкоз.

— Не е така — намеси се Токай-ихто, — и това е именно истинската загадка на златото за уаничун. Който има злато, може не само да яде и да живее, а може да си купи земя, много, земя. Може също така да си купи и мъже, жени и деца, или да ги наеме, ако те нямат земя, за да му работят. Който има злато сред белите мъже, той не само живее добре, но е и вожд над другите. Такива ги видях аз уаничун през изтеклите лета край строежа на Юниън Пасифик — едните властвуват, а другите им служат, и тези, които трябваше да служат и да се подчиняват, ми обясниха това.

— Да, така е — потвърди Чапа. — И моят баща ми го е разказвал. Него го беше купил един бял човек за злато. Той беше принуден да работи от сутрин до вечер на полето, което принадлежеше на белия човек, и много често го биеха.

Четансапа повдигна малко една кожена завивка от земята и опипваше прерийната пръст с ръка.

— Да купуват земя? — попита той с недоумение. — И хора да купуват? — Той поклати глава.

— Така е — поде разказа си Шеф дьо Лу отново. — В блокхаусите край Ниобрара има един млад ездач със светли като кукуруз коси. Той не може да заплати на могъщите бели мъже, които притежават злато, земята, върху която неговият баща сее жито, и затова е трябвало да напусне своята земя и да продава себе си. Той стреля върху дакота затова, защото се е продал на дългите ножове, а не защото ви мрази.

— Това не е хубаво, не, лошо е — отсъди Четансапа. — Ето я земята. Тя принадлежи на всички.

— Но белите мъже не могат да използуват заедно земята, както ние сме правили винаги — каза Токай-ихто. — Те ограбват не само дакота, а се грабят и помежду си.

— Нима червените мъже ходят всички заедно на лов за бизони? — намеси се Шеф дьо Лу. — Дакота заедно — да, но тежко и горко, ако бизоните преминат границата на ловните райони на пани или на сиксикау.

Бобъра сякаш се замисли дълбоко и прекара ръка през къдравата си коса.

— Излиза, че уаничун са по-умни от нас. Защото те умеят да използуват златото, а ние имаме злато, пък не можем да направим нищо с него. Защо водим война заради нашите ловни райони? Да дадем злато на уаничун за земята и да си живеем в мир!

Токай-ихто изгледа продължително и мрачно своя къдрокос приятел.

— Значи Чала би разделил златото на Матотаупа с Пако Басерико?

— Защо разделил? — попита Къдрокосия.

— За да можеш да го вадиш от земята с разрешението на великия баща във Вашингтон заедно с Басерико.

— Не… не, не, с Маймунката и с Червената лисица аз не мога да се съюзявам и не мога нищо да деля с тях, защото те гледат само да лъжат другите. Но аз ти признавам, вожде мой, че ще мисля още дълго време по този въпрос. Нима великият баща във Вашингтон ще разреши на дакота да притежават толкова земя, за колкото ще му дадат злато?

— Не — поясни гостът от племето делавари, — той няма да ви го разреши, макар че според своите закони е длъжен да го стори. Той ще постъпи съвсем другояче. Ще загради златото и ще прогони дакота от тяхната прерия. Така той ще има и двете, а дакота няма да имат нищо. Те ще трябва да отидат в някой резерват и да бъдат благодарни на великия баща, ако не ги остави да умрат от глад. Сам Токай-ихто би могъл да си закупи от уаничун парче земя, също и семе и добитък; ти сам също би могъл, Чапа, но не и племето на дакота, не всички вие заедно… и не предвождани от собствените ви вождове.

— Тогава пушката и бойната секира ще решат дали големият разбойник във Вашингтон ще може да постъпи с племената на дакота така, както е постъпил с племето делавари.

---

[1] Москито — комар папатак. Б. пр. ↑

МЛАДИЯТ ВОЖД

Два пъти се бе сменявал месецът, откакто контрабандната сделка с оръжие на Маймунката бе приключила така изненадващо. Междувременно Шеф дьо Лу бе оздравял и бе поел обратния път към форта. В дрехите си той носеше писмото със съобщението, че Токайихто ще дойде в станцията с блокхаусите и ще преговаря с полковник Джекмън.

Водите на Конския поток тихо бързаха към голямата река Северен плат. В ракитака по брега чуруликаха птици. Риби скачаха и се стрелкаха през водата. Някъде по средата на течението на потока, в отворения на юг завой, все още се издигаха шатрите, принадлежащи на семействата на Мечата орда. Поради топлото пролетно слънце кожените стени на почти всички типи бяха отметнати нагоре, така че вътрешността на шатрите бе открита за всички погледи.

В шатрата на младия боен вожд край огнището седеше само Унчида; тя бе отпуснала ръце в скута си, а мъдрите й очи гледаха над заобикалящите я неща, някъде надалеч, в една страна, в която не всеки поглед можеше да проникне.

Който искаше да намери Уинона, трябваше да излезе от бивака и да тръгне нагоре по течението на потока, до онова място, където той се разширяваше малко и от двете му страни растяха по-гъст храсталак и малки дървета. Това бе мястото, където се къпеха жените и девойките. Ала за този ден виковете и веселите крясъци на плувкините вече бяха заглъхнали и изчезнали, тъй като работата в бивака бе започнала веднага след изгрев слънце.

Уинона стоеше сама на брега, прикрит към селото от листата на храстите. Девойката бе облякла най-красивата си дреха от бяла бизонова кожа, която падаше на богати гънки от раменете й надолу; черната й коса — захванатата само с една превръзка на челото — стигаше чак до подгъва на роклята й. Уинона стоеше съвсем изправена, с отпуснати ръце, с леко вдигната глава, сякаш очаква някого. Погледът й се сливаше със самотната родна прерия.

От храсталака край брега излезе Токай-ихто. Никакъв шум не бе издал неговото присъствие или идване. Той се спря пред сестра си и двамата се погледнаха безмълвно. Уинона направи леко движение, почти нещо подобно на опит да се вкопчи здраво в брат си и да не го пусне да върви, но ръцете й веднага отново се вдървиха, преди още да ги бе повдигнала.

— Харка! — каза тя.

Девойката се видя отново като малко момиченце, а брат си като момче. Още тогава никой не бе могъл да се равнява с него; той най-сигурно улучваше целта със стрела, той бе най-смелият в състезанията по съгледвачество и главно — всепризнатият главатар на момчешката орда, за гордост на баща си Матотаупа. Уинона присви за миг очи, когато си спомни за годините, които бяха последвали по-късно. Но синът на презрения се беше върнал; вече две лета брат й бе отново нейна опора и закрила и се грижеше за прехраната на тяхната шатра. Той бе признат за боен вожд! Уинона погледна големите красиви орлови пера, които украсяваха главата му. Тя сама бе ушила за брат си дрехата от лосова кожа, която бе избродирала богато със синьо и червено. От коженатa кания на колана се подаваше издяланата като глава на птица дръжка на камата на вожда.

Токай-ихто не каза нищо. Чертите на лицето му не се помръднаха, само очите му светнаха с много по-нежен блясък, отколкото някога външен човек бе виждал в тях. И на него явно му беше трудно да се раздели този път със сестра си. Лаят на Охитика върна брата и сестрата към действителността. Вълчото куче дотича с големи скокове при своя господар, който се извъртя, без да каже нито дума, и тръгна.

Вождът отиде до конското стадо, което пасеше недалеч от същото място, пазено от няколко момчета. Сред конете имаше не по-малко от дванадесетина млади и здрави животни, които ласото на вожда бе заловило през последните две години. Върху гърба на кулестия мустанг беше кацнал един дрозд, шешока, и пееше нежно в утринта; цяло ято негови черноперести братчета и сестричета подскачаха из тревата подир конете и кълвяха храна… Жребецът вдигна глава и вдъхна въздух с издутите си ноздри; после се разигра наперено и скочи към своя господар, докато черният дрозд побърза да отлети.

Вождът поздрави своя най-добър мустанг и изчака да се приближат още двама бойци, двама възрастни мъже, които щяха да го съпроводят и да участвуват в преговорите като негови помощници. Щом те се появиха, Токай-ихто яхна своя жребец и след като и двамата възрастни бойци и Бобъра се качиха на своите мустанги, четиримата се отправиха на път.

Отдясно и отляво тичаха момчета, а неколцина млади мъже на коне показваха ездаческото си майсторство. Хапеда и неговият приятел Часке се бяха научили да се пъхат под корема на галопиращ кон, държейки се там само за прекараната през холката на животното връв от животински косми, и сега се гордееха, че можаха да изпълнят безупречно два пъти този труден номер пред очите на вожда. От двамата главатари на Младите кучета се очакваше особено старание.

Когато малката група ездачи напусна близката околност на бивака, момчетата и младежите изостанаха назад. Токай-ихто водеше своите трима спътници, без да става нужда да се замисля. Всяко възвишение на почвата, всяка малка локвичка, всеки храст, дори всяко снопче трева тук наоколо му бяха познати.

Едва когато слънцето започна да преваля, мъжете спряха за почивка и се настаниха да нощуват. Когато вождът, който е поел дежурството за през втората част на нощта, се събуди, той разбра по разположението на звездите, че вече е един часът след полунощ. Стана и се промъкна горе при Къдрокосия Чапа, който лежеше по корем върху едно закръглено възвишение и наблюдаваше оттам долината на река Плат.

— Смяна! — рече вождът на боеца, който не се помръдна от мястото си.

Бобъра още не се беше изморил.

— Да останем двамата — предложи той. — Имам да ти кажа нещо.

Токай-ихто се намести до своя другар.

— Харка! — Бобъра назова името на своя другар от детинство с някогашния приятелски тон. — Защо ти не пожела по-голяма група бойци да дойдат да те съпроводят? В станцията с блокхаусите дебне Червената лисица!

— Ти знаеш къде има нужда сега от нашите мъже. Генералите пристигат със своите дълги ножове през нашите прерии северно от

Блек Хилс и нашите главни вождове трябва да ги пресрещнат там. Битката на дакота ще бъде последният бой за прериятa. Ако ни победят, всички ще бъдат победени. Бойците на дакота не могат да променят сега своите планове, за да тръгнат да бранят сина на един презрян като някое малко момиченце, което се страхува.

— Мълчи, твоите думи объркват всичко! Много по-добре щеше да бъде и ти да участвуваш в голямото съвещание на нашите вождове и бойци и да се биеш заедно с нас на север срещу дългите ножове и техните генерали, вместо да се оставиш да те убият предателски край Ниобрара. Но кажи ми поне какво да сторя аз, ако дългите ножове си послужат с коварство?

— Не мога да ти кажа това сега; пък и не знам какво може да се случи. Но ти разрешавам да останеш подир нас в прериятa, докато аз отида във форта.

— Добре, много добре! А сега аз искам да призная нещо на Токай-ихто!

— Какво е то?

— Аз измолих да ми оставят на разположение двадесетима мъже и ние си дадохме клетва помежду си. Те ще ме чакат от другата страна на Миниатанка, за да помогнат на мен и на теб… ако се наложи.

Вождът се поколеба няколко секунди.

— Знам — каза след това той, — Татанка-йотанка ми го каза. Но вие не можете да нападнете блокхаусите. Те са построени отново и вътре има много хора. Ако направят предателство срещу мен, опитай да се вмъкнеш вътре и да ме освободиш тайно.

— Хау. И да убия Червената лисица!

Вождът не отговори повече, но Бобъра усети от неговото мълчание онова, което не биваше да се облече в думи. Боецът остана буден край своя вожд и другар от детинство до края на нощта и напяваше тихо бойната песен на дакотските бойци, които не биха се изоставили дори и в смъртта:

С каквото да те грозят, до теб съм, братко, в борбата. В бедата ти всеки път, без страх от рани и смърт, до теб съм — затова сме братя.

Песента заглъхна в мрака. Със сипването на зората двамата мъже се върнаха при своите спътници и всички тръгнаха. Индианците яздиха издръжливите си полудиви коне втория и половината от третия ден, докато най-после се приближиха към форта.

Ездачите се спряха зад една извивка на долината на реката, така че откъм форта едва ли можеха да ги забележат. Вождът изостави Бобъра и се отправи заедно с двамата свои съветници към едно ниско закръглено възвишение, откъдето се откриваше широка гледка към форта.

Сега Токай-ихто видя със собствени очи онова, което вече знаеше от съобщенията на своите съгледвачи за новопостроения форт. Белите мъже бързо бяха отстранили вредата, която Токай-ихто им бе нанесъл със своята дръзка постъпка. Двата блокхауса бяха издигнати отново почти в същия ред както преди, само че сега бяха още по-големи и по-обширни. Кулата също бе издигната отново, но този път беше отделена от комендантската сграда. Водата на реката не достигаше вече до палисадата; беше се отдръпнала в коритото си.

Откъм форта долитаха шумовете от събрани на едно място много хора и коне, от конски копита, стъпки и човешки викове. За подсиления гарнизон едва ли имаше достатъчно място сред кръглата ограда. И въпреки това началството явно бе сметнало за необходимо да подслони всички войници и животните им вътре във форта. На дакотския вожд се стори, че чува как голямата ключалка на обърнатата на запад порта изщрака. Двете крила на портата се разтвориха, квичейки, ездачите, които стояха наблъскани зад нея, се изляха навън. Въпреки разстоянието дакотският вожд забеляза веднага и беловласия майор, седнал изправен върху своята неспокойна кафява кобила; непосредствено зад него яздеха трима офицери, от които само един бе познат на индианеца: Антъни Роуч… Лейтенантът беше облечен в нова униформа, която пак му стоеше безупречно.

Майор Смит подкара червената кобила в лек галоп и пристигна заедно със своите трима придружители до подножието на ниското възвишение. Оттам той поздрави вожда.

— Ние се отзовахме на поканата на дългите ножове — отвърна бавно младият дакота. — Майор Смит се е запознал вече с говорещата кожа, която съветът на старейшините на дакота му бе изпратил по съгледвача Тобиас. Вътре имаше един въпрос.

Видя се как лицето на майора се изчерви.

— Да, там имаше въпрос. Аз се надявах, че лично Токай-ихто няма да се върне повече към онзи въпрос. Той е нечувана обида за нашата армия!

— В състояние ли е майор Смит да заложи мъжката си чест, че по време на нашата среща ще преговаряме, без да се прибягва до коварство? Токай-ихто и дакотските бойци ще могат да си отидат свободни, както дойдоха дотук, във всеки час, който те сметнат за удобен, така ли е?

— Така е. Аз гарантирам с честта си, както би го сторил всеки друг.

— Токай-ихто и неговите бойци ще те последват във форта. Двете групи — на офицерите и на индианците — подкараха конете си надолу по склона и оттам препуснаха в галоп към станцията.

Щом всички влязоха през палисадната порта, пазачът затвори двете крила и ги захапа с тежката тракаща ключалка. Индианците обгърнаха със сдържани лица и недоверчиви погледи огромния брой войници. Когато Смит и придружаващите го офицери скочиха от конете, и те се смъкнаха от своите мустанги. Войниците трябваше да откарат животните.

Буйният жребец на Токай-ихто се опита да захапе ръката на войника, който понечи да хване юздата му. Човекът отскочи изплашен назад. Вождът се огледа търсещо.

— Къде е Тобиас, вашият съгледвач? На него моят кон ще се подчини.

— Тобиас! Хей, Тобиас! — извика гръмко драгунът към двора.

От групата мъже, които стояха край оградата от дялани стволове, се отдели дългата фигура на съгледвача. Тобиас пристъпи към другите. Беше облечен в кожените дрехи, които Уинона и Светкавичен облак бяха изработили за него, но змийската кожа отново бе изчезнала от косите му и бе заменена с една зелена кърпа. Чертите на лицето му изразяваха някогашното безизразно безразличие. Без да поздрави вожда, той пое юздата на скулестия жребец, който тръгна по нареждане на Токай-ихто бавно подир съгледвача.

Майор Смит се отправи заедно с вожда към комендантската постройка; тримата офицери и двамата индианци ги последваха.

По някои от най-долните греди на къщата все още се виждаха следите от пожара. На влизане погледът на Токай-ихто обгърна едно продълговато помещение, разделено от една нестигаща до тавана междинна стена на две помещения — едното два пъти по-голямо от другото. Помещението имаше две врати, едната, през която се влизаше

откъм двора, бе на западната тясна стена, а другата, на отсрещната тясна стена, водеше в съседното помещение. Третата врата вече не съществуваше, тъй като сградата нямаше повече връзка с наблюдателната кула. Непосредствено до входната врата помещението беше празно. В задната половина без врата, прикрита от междинната стена, се виждаше някогашната черна дървена маса с обгорелия дъбов плот, заемаща почти цялата широка страна на отделеното по-малко помещение. Подпрени до стената пейки обграждаха масата от три страни. Имаше един прозорец на запад, през който светлината падаше върху масата и пейките, освен това по стените имаше и няколко бойници.

Седмина офицери седяха на пейката край стената с гръб към външната и към междинната стена. Бяха разтворили на масата пред себе си една географска карта. Сега всички се изправиха на крака. Токай-ихто разпозна сред тях по униформата полковника. Смит и Токай-ихто представиха взаимно офицерите и индианските парламентьори. Полковник Джекмън поздрави вожда сдържано и го покани да седне заедно със своите бойци. Тримата дакота и майор Смит седнаха на единствените останали свободни места на пейката, опираща с гръб към междинната стена. Токай-ихто имаше чувството, че нарочно го бяха накарали да заеме със своите придружители тези места, откъдето не можеше да се даблюдава извеждащата на двора врата. Вождът разглеж-даше незабележимо своя партньор в преговорите. Полковникът беше среден на ръст и с къс врат; чертите на лицето му говореха за средна интелигентност и незадоволено честолюбие. Свитите устни му придаваха сърдит вид. Очите му шареха с не съвсем овладяно спокойствие наоколо, край тримата дакота, към доста отдалечената входна врата. Токай-ихто чу шум. Вратата се отвори и в празното помещение влязоха обути в тежки обувки мъже; около половината от тях минаха край междинната стена. Бяха все прерийни ездачи; нямаха шапки на главите си, така че всеки можеше да види русите, кестенявите и черните им коси. Някои от тях бяха пуснали косите си чак до раменете като индианци. В коланите им бяха затъкнати обичайните оръжия — кама и револвер. Броят им непрекъснато растеше. Токай-ихто можа да преброи освен видените по шума общо четиринадесет души, когато влезе и последният. Той затръшна вратата зад гърба си и я заключи. Мина с дълги крачки

непосредствено до долния край на масата. Ръцете му бяха едри, силни като цялото му тяло.

Той хвърли един поглед към тримата дакота, преди да снижи поглед, и направи бавно знак с ръка на двама от влезлите мъже да застанат на места, по-удобни за евентуално нападение върху индианските парламентьори.

Токай-ихто веднага бе познал своя смъртен враг.

Джекмън кимна на Червената лисица, безпокойството му сякаш бе изчезнало.

— Радвам се — обърна се той към Токай-ихто, — че вождовете на дакота пристигнаха навреме в уговорения час. Аз съм приготвил всички материали за преговорите и се надявам, че скоро ще стигнем до съгласие. Можем ли да започваме веднага?

Токай-ихто кимна утвърдително с глава.

Джекмън пое някакъв подпечатан с червен восък документ, който бе лежал досега до картата на масата, и разчупи печата. Отвори листа замислен.

— Това е посланието на великия бял баща във Вашингтон до вождовете на дакота!

Той четеше бавно и ясно текста. Токай-ихто го слушаше внимателно. След кратък увод, в който се говореше за мир, справедливост и доброжелателство, текстът продължаваше с изложението по същество. Докато вождът слушаше, очите му се плъзнаха по разтворената върху масата карта и по нанесените върху нея черни линии. Когато Джекмън приключи с четенето, индианецът не каза нито дума.

Полковникът навярно предположи, че младият дакота не бе разбрал текста.

— Документът, който току-що прочетох, определя границите на резерватите за дакота — започна да обяснява той. Захапа лулата и я остави да се полюлява в левия ъгъл на безцветните му устни. От това думите му зазвучаха носово. — Резерватите и техните граници сами по себе си не подлежат на разискване; те са твърдо определени. Чрез своите подписи вождовете на дакота ще потвърдят, че са се запознали с тях. Нашите преговори ще разискват въпроса, по кое време и по кои пътища онези племенни групи на дакота, които още не са се пренесли,

ще се преселят колкото се може по-бързо в определените за тях нови райони за живеене. Умее ли Токай-ихто да разчита карти?

— Да.

— Тогава, моля, погледнете тук! — Джекмън се наведе над масата и прокара пръст по картата. — Червените линии ограждат всички райони, които великият баща във Вашингтон отделя от своята земя…

— От нашата земя — поправи го Токай-ихто. С това вождът съзнателно наруши строгите правила на държане на индианците, които забраняваха прекъсване на говорещ човек.

Джекмън се поизправи леко. Движението издаде недоволството му.

— Цялата земя от Атлантическия до Тихия океан принадлежи на великия баща във Вашингтон. Но великият баща е готов да предостави няколко много хубави парчета от тази земя на племенните групи на дакота, ако техните вождове се задължат да спазват мира.

Токай-ихто също остави лулата си настрана.

— Полковник Джекмън се лъже. Цялата земя принадлежи на червените мъже, като се започне от голямата вода, над която изгрява слънцето, чак до голямата вода, над която слънцето залязва. Но те са готови да оставят на великия баща всички онези много хубави части от тяхната земя, където вече живеят бели мъже. Те са готови също така — и затова ние сме дошли тук — да се съвещават с белите мъже, ще бъде ли необходимо и възможно ли е да предоставят на великия баща във Вашингтон и на неговия народ още известна част от земята, за да може той да изхранва големите групи бели мъже, жени и деца. Вождовете на дакота обаче трябва да подчертаят, че и за техните бойци, жени и деца също така е необходима достатъчно и плодородна земя, за да могат да живеят и сами да задоволяват нуждите от храна на своите шатри. Само преди няколко зими белите мъже ни гарантираха завинаги и дадоха клетва, че земите от Ниобрара чак до горното течение на Мисури са наши.

Настъпи пауза.

Джекмън беше вперил поглед върху масата.

— Отношенията бързо се промениха. Бяха открити златни залежи, строят се железници, изникват градове… вашата земя се цивилизова. — Той извади лулата от устата си, очука я и я остави

настрана, после забарабани нервно с пръсти по масата. Най-сетне отново се овладя.

— Това, което ти каза, е много странна смесица от бунтарство и разум. — Той се облегна назад, подсвирна леко и даде знак с ръка на стоящите наоколо прерийни ездачи.

Двама от тях се отдалечиха и скоро се върнаха с уиски и чаши. Наслагаха чашите по масата и Джекмън даде знак да налеят на седящите наоколо.

— Малка почерпка — каза той с глас, който трябваше да прозвучи закачливо и същевременно приятелски, но тъй като подобно настроение никак не подхождаше на този мрачен човек, думите му прозвучаха неприятно. — Ще трябва да разгледаме въпроса спокойно. Да се подсилим най-напред малко. Огнената вода, както казвате вие, червенокожите, разведрява мозъците много повече от тютюна. Вие вече достатъчно добре сте свикнали с тази течност, нали? Така поне се говори.

Джекмън държеше своята чаша, но тъй като Токай-ихто все още не посягаше към поставената пред него, и полковникът се двоумеше да вдигне своята.

— Името „огнена вода“ не е измислено от червените мъже — отвърна студено вождът. — Белите мъже ни я поднесоха до устните. Бойците на дакота наричат обикновено тази вода „мини-вакен“, което означава „свещена вода“.

Джекмън и неговите офицери се разсмяха. Само майор Смит остана сериозен.

— Свещена вода? — поде полковникът отново нишката на разговора, която му бе подадена. — Откъде-накъде такова име?

— Нашите уши са чували, че белите мъже пият такава вода в онези места, където отслужват служба на Великия дух.

— В църквата… о, да, дяволска работа — искате да кажете, вино… — Джекмън се посмути. — Е, да, това е съвсем друго нещо, различно от нашето бренди, макар че и с него човек може да се напие. Така значи, свещена вода… само че тук мястото никак не е подходящо за проповед. По-добре да изпием по една. Какво ще кажат нашите червени приятели?

Няма ли най-после да се престрашат и да пийнат по една глътка?

— Ние не пием — дали сме обет. Но нека полковник Джекмън не се смущава от това. Ние обичаме да гледаме другите, като пият.

— Прекаленото въздържание също не е полезно. Алкохол не се пие самостоятелно. Вие сте доста нелюбезен господин! Нима наистина не желаете да опитате?

— Ние благодарим.

Джекмън избута с лошо настроение своята чаша.

— Въздържател но дружество на племето дакота! — опита се да подиграе гостите си той. Беше принуден да признае, че хитростта му се бе провалила. — Тогава ще трябва да се разберем помежду си на сухо! — Полковникът сложи ръце върху масата и се наведе с принудено доброжелателство напред, за да подготви следващия си нападателен ход. — Ние действително не сме чудовища! Въпросът трябва да се разреши по начин, при който всеки ще си получи правата.

— Има ли някакво предложение полковник Джекмън?

— В желанието си да има мир аз имам сто предложения. Само че най-напред трябва да знаем ти какво искаш.

— Моят език го каза вече.

— Да, разбира се. Та ние не искаме да ви отнемем живота. Ти си човек с големи възможности. Тук ние те опознахме… Наистина колосално е това, което се разказва за теб. Колосална работа! Да вдигнеш целия форт във въздуха!… Ясно е, че в твое лице ние имаме партньор в преговорите, с когото трябва да се отнасяме сериозно. Макар ти да си съвсем млад човек. Твоите хора явно имат достатъчно доверие в теб… докъде в същност се простират твоите пълномощия? — Джекмън зададе последния си въпрос бързо и зачака отговора напрегнато.

— До там, до където те са описани в говорещия документ на нашето събрание на старейшините. Моите уши са определени да изслушат предложенията на дългите ножове, а моят език трябва да ги повтори пред вождовете и старейшините на дакота.

— Аха, тъй значи. Следователно ти съвсем не си упълномощен да подпишеш или да откажеш от името на всички племена на дакота?

— Не.

— О-о, в такъв случай преди малко ние щяхме излишно да отклоним преговорите в друга посока. Тогава действително няма никакъв смисъл да разискваме въпроса докрай. Аз трябва… трябва

наистина да заявя, че, меко казано, е израз на неуважение да ми се изпрати парламентьор без пълни права… в същност вашите хора там как си представят един полковник?!

— Като предводител на дългите ножове, който по нареждане на своя велик баща и на своите старейшини покани тук, във форта, Татанка-йотанка и Токай-ихто. Белите мъже ме повикаха. Но ако моето лице не им харесва, аз ще си вървя. — Индианецът говореше с такъв спокоен, пренебрежителен тон, че на Джекмън му стана неприятно.

— Няма защо отново да си кръстосваме шпагите; веднъж на ден е достатъчно. Повикахме те затова, защото твоята слава и твоето влияние сред дакота изглеждат извънредно големи. Ние смятаме, че ти имаш качества да станеш един втори Понтиак. Според мен направо е неблагоразумно да не се дадат пълни пълномощия на човек като теб. От наша страни ние сме склонни да подпишем окончателно споразумението с теб. Ти поне си вожд на Мечата орда, нали?

— Боен вожд на Синовете на Великата мечка.

— Добре, сега ние сме във война, следователно ти си вождът. От името на Мечата орда ти все пак можеш да говориш, нали?

— Заедно с тези двама възрастни членове на нашия съвет, които ти виждаш до мен, аз съм упълномощен да изслушам вашите предложения.

— Много добре. Това е все пак начин да стигнем донякъде. Преди малко ти съвсем ясно спомена, че не държиш да останеш непременно в определени ловни райони, а си готов да направиш отстъпка? Сега вие живеете край Хорс Крик и наоколо. Не бихте ли живели край Уайт Ривър[1]?

— Там други дакотски племена са издигнали своите шатри.

— Може да е така. Но това теб не те засяга. Ти сам каза, че не можеш да решаваш заради тях. Така че да говорим за Мечата орда. Вие бихте могли например тук… тук, виждаш ли… и ние ще плащаме лично на тебе висока заплата…

— Знае ли полковник Джекмън, че обижда сега Токай-ихто, или не го знае? Полковник Джекмън би трябвало да накара своя скаут Фред Кларк да му обясни дали Токай-ихто се нуждае от вашите заплати.

Полковникът погледна смутено и малко недоволно към споменатия, докато устните на младия дакота се разкривиха в лека подигравка, когато видя как Фред Кларк отправи към своя враг

унищожителен поглед. Червената лисица явно се страхуваше, че Токай-ихто може да заговори за забранената сделка с оръжието. Но дакотският вожд не каза нищо повече и Джекмън заговори отново.

— Аха, отказваш? Изглежда, ти си от най-финия сорт тютюн, така да се каже. Искаш обаче да осигуриш на своите бойци няколко тлъсти ливади, нали? Това не е под достойнството ти.

— За кои бойци?

— За тия от Мечата орда, нали за тях говорим, ако все още не си ги забравил. Колко души сте вие на брой? Приблизително тридесет-четиридесет? Стотина до сто и петдесет души заедно с жените и децата, така ли?

— Полковник Джекмън, изглежда, вече ни е преброил.

— Повече не можете да бъдете. Шепа хора! Те много лесно могат да се настанят добре! Избери си на картата което място желаеш! Тук, между нашите черни линии, има не само лоша земя, а и няколко парчета доста хубава, на която може да се живее.

— Аз не съм упълномощен да решавам сам за себе си и за Синовете на Великата мечка.

— Упълномощен! Упълномощен! Тук не става въпрос за юридически разпри, а за факти! Цяла редица дакотски вождове вече сключиха поотделно договори с нас…

— С кого?

— Не лично с мен, но аз мога да ти покажа техните подпи — си, ако това те интересува?

— Да.

Джекмън отвори една папка, която бе седяла досега на пейката до него, и извади няколко листа от там.

— Моля! — Той ги подаде на Токай-ихто. — Тотемите на всевъзможните твои колеги, които не умеят да пишат, сигурно са ти познати?

Индианецът пое листовете и ги изчете един по един. Преведе тихо на своите двама съветници какво пишеше върху тях. Джекмън не беше преувеличил. Половин дузина подписи вече бяха сложени под договори за продажба на дакотска земя, сред тях бе и подписът на един главен вожд за отстъпване на един грамаден район.

Полковникът се смееше тържествуващо.

— Убеди ли се, вожде Токай-ихто? Както виждаш, работата се урежда с пълна пара. Ти ще трябва бързо да се споразумееш с нас, ако не искаш съвсем да изгубиш. Да говорим съвсем открито като мъж с мъж. Вашата кауза е изгубена. Вие приличате на удавници: всеки от вас трябва да търси начин да се хване за някоя сламка. Решавай бързо! Аз имам подготвен такъв договор и за теб.

Младият дакота гледаше все още втренчено листовете с подписите.

— Тези мъже са пили бренди, когато са подписвали. — И той разкъса листовете, преди още някой да може да му попречи, и захвърли парчетата хартия на масата.

Джекмън скочи.

— Червено псе! Как дръзна!

— Да осуетя едно предателство!

— Какво означава предателство! Тези достойни за уважение мъже сключиха с нас редовни договори. Това, което ти извърши сега, е повече от безсрамие, това е открито бунтарство и аз ще те накажа според нашите закони като предводител на размирици.

— Ние се намираме в земята на дакота и белите мъже не могат да ни съдят — отвърна вождът, без да показва никакво безпокойство. — Договорите, които разкъсах, също не бяха редовни. Предателите, които са ги подписали, според нашите обичаи не са упълномощени да сключват подобни договори без съгласието на нашия общ съвет. Ако полковник Джекмън е човек с чест, той би се отнесъл презрително към подобен начин на действие.

— Мери си думите, червенокожи! — Лицето на Джекмън почервеня като рак. — Ето договора, който ви посочва вашите вечни резервати и издръжката ви. Дръж си устата и изрисувай своя тотем отдолу! Подписвай веднага!

— Няма да подпиша! Погледни твоята карта! Само лоши райони от нашата обширна земя, суха, безводна, неплодородна прерия, това искате да оставите вие за нас. Да се ловуват бизони беше тежка работа. Ние сме готови да научим далеч по-леката работа на белите, но като свободни мъже на плодородна земя. Няма да отидем в един обор, в който искате да ни държите затворени и да ни храните като домашни зайчета, за да ни изтикате отново оттам в някой още по-малък и още по-лош обор. „Вечните времена“ на белите мъже са ни познати. Те не

продължават повече от няколко години. Аз не съм упълномощен да подпиша и няма да действувам против решението на съвета на моето племе. Аз казах, хау! Джекмън бе свил дясната си ръка в юмрук и цял трепереше.

— Ти не желаеш да подпишеш, че ще се пренесете в определените за вас резервати?! Това е разпореждане на президента и вие ще се подчините… или сте бунтари и престъпници! И аз ще се отнеса към вас като към престъпници.

— Как да разбирам тези думи?

— Или ще подпишеш… или си мой пленник!

Вождът не отвърна нищо на Джекмън. Очите му се насочиха към Смит.

Белокосият човек се изправи и пристъпи към долната тясна страна на масата пред Кларк и другите двама прерийни ездачи, които бяха стояли на това място, така че те трябваше да отстъпят няколко крачки назад.

— Полковник Джекмън, моля да ми разрешите да се намеся в разговора. Поканата, която вождовете на дакота са получили, носи и моя подпис. С това писмо ние каним вож-довете да дойдат тук при нас на разговор с изричното уверение, че те могат да дойдат свободно при нас и да си отидат свободно, когато пожелаят. В писмото не бяха упоменати никакви условия и уговорки.

— Майор Смит, не съм ви питал за вашето мнение! — Джекмън беше силно раздразнен. — Изобщо нямам никаква нужда от вашите по-нататъшни обяснения! — Полковникът отново се обърна към Токай-ихто. — Е, какво става? Реши ли да ме помолиш за извинение и да подпишеш?

— Аз няма да подпиша! Моите бойци и аз напускаме форта.

— Засега вие сте арестувани! Предайте си оръжието!

При тези думи заплашителните дула на двадесет револвера и пистолета вече се бяха насочили към индианците. Тримата дакота не се помръднаха.

— Полковник Джекмън! — извика Смит. — Упълномощен ли сте да действувате така?

— Точно така, упълномощен съм!

— Полковник Джекмън, аз дадох дума като човек и като офицер, че тук ние ще действуваме честно и справедливо макар да преговаряме

с мръсни индианци. Моля ви да обмислите още веднъж какво говорите! Става въпрос за честта на нашата нация!

— За интересите на нашата нация!… Мълчете, майор Смит!

— Няма да мълча! — Майорът извади сабята си и я хвърли в краката на полковника. — Ето ви… щом искате да ми докажете, че ние сме подлеци и предатели…

Джекмън избухна в смях.

— Добре ми давате сабята си, майоре! И без това щях да бъда принуден да ви дам под съд. Вие оставихте веднъж този дакота да избяга в знак на благодарност, задето той нападна нашия ешелон с муниции. Лейтенант Роуч даде вече своите показания. Майоре… вие сте арестуван.

Офицерът падна назад върху мястото си, раменете му се свиха напред и той покри лицето си с две ръце.

Роуч искаше да добави нещо. Обаче младият дакота го погледна с такъв поглед, който накара дори безсъвестния кариерист да млъкне.

Без да кажат нито дума повече, индианците започнаха да оставят оръжието си върху голямата маса. Токай-ихто остави пръв своята пушка напреко върху картата с черните линии; после извади револвера от колана си и накрая и камата. Скри погледа си от другите и ръцете му не се подвоумиха нито за миг. Джекмън го следеше внимателно и враждебно. Сега воднистосините му очи се заковаха с нескрито любопитство върху дръжката на камата.

— Култов нож, украсен с прастара резба — рече той. — Северозападна култура! Откъде ще е попаднал този предмет в ръцете на един дакота?

Той кимна на своите хора, които се приближиха към индианците с белезници и ремъци. Червената лисица си достави удоволствието той именно да постави оковите на Токай-ихто.

В този миг настана някакво раздвижване.

Майор Смит се изправи с мъка и излезе още веднъж напред. През зигзагообразните вени на слепоочията му — пулсираше кръвта.

— Полковник Джекмън — заговори задъхано той, — стига с тази престъпна игра! Виждам, че вие искахте да заплашите вождовете със сила, за да ги принудите да подпишат. Оставете ме да вярвам, че това е била целта ви. Играта не сполучи, вождовете не се подчиниха. Затова

престанете най-после и се върнете към сериозните свободни преговори.

Джекмън пусна камата на Токай-ихто, с която си бе играл досега, да падне шумно върху масата.

— Майор Смит! Моля ви да не говорите повече за тези неща; то не е полезно и За здравето ви. Освен това никак няма да ви бъде от полза по време на предстоящото следствие срещу вас да се знае, че още веднъж се застъпвате за един, дакота. Случаят е напълно приключен.

— Докато съм жив, няма да понеса такова нещо! Това е хлапашка лудория! — Потикнат още веднъж от възбудата си, офицерът пристъпи към Червената лисица, който тъкмо затваряше оковите на ръцете на Токай-ихто. — Остави! — Той сграби здраво за ръката прерийния ездач.

Ред Фокс пусна ръцете на дакота и удари силно с юмрук Смит в гърдите. Майорът се олюля.

— Куче! Ти ми… — Устните му посиняха, очите му се изцъклиха и той се повали на земята.

Присъствуващите офицери скочиха, подхванаха го и го положиха на пода.

— Уотсън! — извика някой от тях.

Един прериен ездач напусна помещението, за да доведе фелдшера.

През това време Червената лисица пристъпи отново към вожда и му постави окови и на краката. Двамата възрастни дакота вече бяха овързани; на тях им бяха оставили краката свободни. Сега ги отведоха. Те погледнаха за последен път своя вожд в очите.

Токай-ихто остана в кабинета на майора. Помещението се изпразни. Освен Червената лисица остана само още един прериен ездач. Той се наведе и вдигна част от пода, която се оказа капак. Червената лисица сграби вожда и го повлече към мястото; пред очите на индианеца се разкри мрачна дупка. Червената лисица вдигна завързания човек и го хвърли долу.

Подземното помещение беше доста дълбоко. Токай-ихто падна на твърдо върху сух прашен пръстен под. Той веднага се изправи в седнало положение и се огледа. Избата, в която беше паднал, беше голяма. През една тясна пролука, която гледаше към двора,

прониквaше малко светлинка. Към нея се прибавяше и снопът светлина, който се спускаше през капака на пода на стаята на комендaнта. Младият дакота погледна нагоре.

— Стълбата! — чу той да вика някой горе и разбра, че външната врата се отвори и един ездач с тежки ботуши изтрополи навън.

Но Червената лисица явно нямаше търпение да чака онзи да се върне; той скочи в избата. Прах се вдигна под краката и се понесе на тъмни облачета към коленете му.

— Ето те най-после! — каза той, сграби пленника за ръката и го изтегли към източната дълга стена на помещението.

От една дебела греда, от каквито бе скована стената, висеше верига с желязна халка. Червената лисица прехвърли стегнато веригата около тялото на младия дакота и я захвана с катинар; между стената и пленника остана място колкото бе дължината на веригата — един метър. Червенокосият провери още веднъж най-точно белезниците и кожените каиши на краката. Явно реши, че всичко е наред.

Токай-ихто се надяваше, че врагът му ще си върви. Но той остана. Стоеше широко разкрачен пред него.

— Добре, Хари — рече той след дълго мълчание. — Значи това е краят. — Той посочи с палец към отвора на стената. — Като погледнеш нагоре, ще видиш част от новата постройка, от къщата, искам да кажа, която сега стои на мястото на онази, която си бе издигнал Беззъбия Бен. Там пукна твоят старец. Можеш да намериш утеха в това, че и ти ще умреш на същото място.

Токай-ихто гледаше безмълвно пред себе си.

— Ти си твърда глава. Камък с рога е едно от многото ти имена и ти го заслужаваш — продължи Червената лисица своя монолог. — Аз премислих и няма да ти правя повече ненужни предложения, драги Хари. Но когато се разхождам горе на слънце, ще ми бъде приятно да си мисля, че ти гниеш тук долу в мрака. Това ще продължи дни и седмици, и месеци, и ако не те обесят като „избягал съгледвач, бунтар и убиец из засада“, ще продължи и години.

Червената лисица направи пауза и зачака. Младият дакота, който външно изглеждаше спокоен и равнодушен, вътрешно потрепера от студ при тези думи на своя враг. Очите му бяха огледали вече помещението; то беше голо и празно. Стените бяха скована от дебели стволове; местата на отсечените клони още личаха на слабата

светлина. Месеци… години… или бесилото — младият човек отхвърли яростно тази мисъл.

Червената лисица заговори отново; гласът му се беше променил.

— Имаш ли пари в себе си? — попита той. — Може да ми потрябват.

Той пребърка кесиите на колана на пленника. Чертите на лицето на индианеца с нищо не издаваха колко много страда той от своето унизително безсилие.

— Аха! — Червената лисица бе намерил една кесия с цял фишек монети. Извади старите доларови монети и ги изсипа, дрънчейки, от едната в другата си ръка. После ги пъхна в джоба си. — Оттук ще излязат няколко хубави почерпки! За твое здраве, вожде на дакота!

Белият мъж все още не си отиваше.

— А какво ще правим с твоите пера? — продължи да говори той и вдигна короната от орлови пера от главата на окования индианец. — Жалко, че не си донесъл шлейфа си, който в същност щеше да ти стои още по-добре. Решил си, че не си струва да го слагаш заради нас, нали? Е, ще се задоволим и с това. И тази корона не е лоша. Как можа да издебнеш толкова много орли? Или това са пера още от баща ти и от дядо ти? Джекмън събира такива работи. Ще му ги отнеса и той ще се зарадва. Стиснат е — но все ще трябва да ми заплати няколко долара. Без мене той никога не би могъл да се справи с тая работа. Но аз наистина му дадох добър съвет, не можеш да отречеш. Аз не съм толкова глупав като тебе. Никога няма да оставя да ми избяга някой, който ми е дошъл веднъж между четири стени.

От тези думи дакотският вожд разбра, че предателството срещу него е било подготвено, както той бе предполагал. Напълно празното подземно помещение също потвърждаваше тази му мисъл. Невероятно беше преди това помещението да не е било използувано. Просто сега го бяха опразнили.

— Е, остани си със здраве и се откажи от всякакви надежди — сбогува се Червената лисица.

В това време отгоре спуснаха шумно една стълба от здрави брезови стволове. Червената лисица се изкачи по нея, после я издърпа нагоре и затвори капака.

Токай-ихто остана сам.

Въпреки оковите той се изправи на крака и погледна нагоре към тавана. Прецени, че би могъл, подскачайки с протегнати ръце, да го достигне. Премери с поглед ширината и дължината на помещението; избата беше просторна и, изглежда, се проточваше под двете стаи — работното и спалното помещение на комендантa. Бойницата беше под спалното помещение. Беше още рано следобед и светлината падаше косо върху прашния пръстен под на избата. Откъм двора и горе в постройката се чуваше как влизаха и излизаха хора. Младият дакота различаваше гласовете на бързащите навън и вътре офицери, които все още се занимаваха със Смит. Стори му се дори, че усети, когато най-сетне пренесоха изпадналия в безсъзнание майор в съседното помещение и го положиха навярно върху походното му легло.

През пролуките около капака пленникът виждаше подметките на ботушите на бързащите горе войници. Чуха се високи викове и отговори, произнесени с ярост и омраза. Навън явно не цареше кой знае какво добро настроение. Старите подчинени на майора не можеха да сдържат възмущението си. Когато денят започна да преваля и светлинните лъчи избледняха, Токай-ихто чу някакъв горещ спор край квичащата помпа в двора. После се намесиха заповедни гласове и отново настана тишина. Но само временно. Заедно със спускащия се мрак в помещението на войниците се разнесе шумна жестока караница. Трополенето на ботуши и виковете се изнесоха и на двора; Томъс, Тео и Адамс, изглежда изхвърлиха наведнъж цяла група привърженици на Роуч. Накрая се разнесоха пушечни изстрели. Те сякаш стреснаха и охладиха разгорещените мозъци; възможно е да имаше и тежко ранени. Шумът отекна и бавно настъпи тишина. Падна тъмна нощ.

Капакът на пода на работното помещение на комендантa се раздвижи. Някой го вдигна и спусна стълбата. Крака затропаха по пречките. Появи се стройна, облечена в униформа фигура. Донесената газена лампа освети млечнобялото лице на Антъни Роуч. Лейтенантът се приближи. Той освети най-нахално от всички страни пленника, преди да заговори.

— Е — попита след това, — премисли ли всичко? Какво ще кажеш, ще се съгласиш ли все пак да подпишеш?

Токай-ихто не го удостои с отговор.

— Все още си играеш на гордост, а? Размисли добре, дакота! В резерватите вие ще отидете и така, и така. Ако подпишеш, може би ще успееш все пак да излезеш жив от тази дупка. Ако ли не — ще пукнеш тук като плъх в капан. Бавно, но сигурно. Е? Нищо ли няма да ми кажеш?

— Нищо, освен че те презирам, Антъни Роуч.

— Най-покорно благодаря. Това може да бъде само от полза за моята кариера. Джекмън вече ми донесе повишението в чин капитан. И ако все пак се осъзнаеш, уведоми ме!

Дакотският вожд извърна глава, сякаш Роуч изобщо не стоеше пред него.

— Глупак! — изръмжа отритнатият, изкачи се отново по стълбата и напусна избата.

Токай-ихто остана отново сам. Чака няколко часа. Когато беше сигурен, че нощта вече е превалила половината си и е дошло времето за най-дълбок сън за войниците, той се сви на кълбо като таралеж и опипа каишите на краката си. Те бяха така здраво стегнати, че спираха кръвта и краката му отичаха все по-силно. Токай-ихто се опита да поразхлаби малко със завързаните си ръце възлите. То сякаш щеше да му се удаде, макар и с мъка. Пленникът се труди търпеливо часове наред, докато най-после коланите на краката му се поразхлабиха малко. Нямаше надежда, че може да се освободи от тях, защото китките на ръцете му бяха заключени в железните белезници, които все пак не можеше да отвори, а не би могъл също така без чужда помощ и без специални инструменти да махне веригата, която обгръщаше тялото му. Трябваше да чака, докато се намеси Чала, и той не желаеше да възбужда никакво подозрение дотогава. Невероятно беше верният му другар да предприеме нещо още тази нощ, защото положението беше твърде неблагоприятно за опит за освобождение. Къдрокосият Чапа трябваше много точно да проучи всички условия и да се подготви най-старателно. А това можеше да отнеме седмици.

Токай-ихто се опита да заспи, защото не искаше да изгуби силите си. Беше още много рано сутринта, когато отново се събуди. Навън грееше слънце, ала лъчите му не стигаха до него. Откъм помпата пленникът чу шум, груби шеги и пръскане и плискане на вода. Прерийните ездачи и войниците се миеха. Младият дакота бе навикнал още от дете както всички свои другари от тяхното племе всяка заран да

се хвърля в буйно течащия поток, да се гмурка и да плува. Усети колко му липсват освежаващият хлад и чистотата. Подът на избата беше пълен с мръсотия и прах; останки от пепел се бяха смесили с изсъхналата пръст.

По обед някой отвори капака на тавана на мазето. Появи се един кривокрак прериен ездач. Той махна каишите от краката на пленника и му донесе вода и месо от консерва.

— Занапред ще трябва да идвам всеки ден — говореше той с укоризнен тон и Токай-ихто забеляза, че върху лицето на този мъж се бе отпечатало постоянно недоволство.

Следобедните часове минаваха бавно. Токай-ихто се ослушваше към всички шумове навън — това му беше заниманието сега. Изглежда, все още всички войници бяха останали във форта, но една част от тях като че ли се бяха настанили на бивак извън палисадата. Пантите на западната порта непрекъснато скърцаха, влизаха и излизаха хора. Смесицата от далечни викове и гласове се сливаше с ромона на реката. Коне се викаха помежду си с радостно цвилене, а копитата на излизащи и завръщащи се ездачески групи трополяха глухо върху степната земя. Веднъж се чуха удари с чук и после заплющяха веещи се свободно чергила на палатки. Колко добре познаваше индианецът всички тези шумове на живота в лагера!

Когато се стъмни, вождът отново потисна с мъка мислите си. Затвори слуха си за гласовете на преriята, за воя на вълците и за шумоленето на реката и заспа. Първият ден на неговото пленничество бе изтекъл.

Занизаха се дни след дни, равномерни и еднообразни. Светлината без слънчев лъч падаше в избата, помпата квичеше, скърцаха войнишки ботуши, тракаха паници по време на храна. Хората разговаряха, ругаеха, викаха, издаваха заповеди и пееха. Поне четиридесетима от тях индианецът се научи да отличава един от друг по стъпките и гласовете. Най-лесно му бе да разпознава гласовете на Томъс и Тео и младият дакота долавяше думите, с които те се застъпваха за майор Смит… По пладне недодяланият пазач със сърдитото лице слизаше долу и носеше саламуреното месо.

Пленникът измери колко крачки в полукръг му даваше възможност да прави веригата, за която бе завързан; оказаха се десет в полукръг към бойницата, но на връщане само седем, тъй като при

обръщането стегналата здраво тялото му верига се скъсяваше. Пленникът вървеше напред и назад; сядаше, свиваше се на кълбо, разпъваше тялото си и отново се изправяше. Това бяха единствените движения, които белезниците и веригата все още му даваха възможност да прави. Дните сключваха седмици, от седмиците се оформи първият месец. Годишният сезон напредваше и топлината на лятото нахлуваше и в избата. Все по-тихо шумоляха намаляващите води на реката и най-после съвсем заглъхнаха.

Недодяланият пазач, който престана изобщо да разговаря със затворника, но въпреки това се грижеше за него ежедневно, без да си позволява грубости, неочаквано промени отношението си. Не носеше вече яденето в определеното време, в някои дни дори изобщо не слизаше и още по-често забравяше да донесе вода. Сега почти престана да се грижи за почистването на избата. Ръмжеше и мърмореше и произнасяше на висок глас многобройните ругатни, с които разполага-ше един прериен ездач, за да изразява лошото си настроение, като използуваше обидните думи, с които белите мъже обсипваха на драго сърце индианците. Той блъскаше пленника, риташе го с крака и го удряше. Токай-ихто понасяше всичко това като мъртвец. Не искаше да достави забавление на белия мъж, че се мъчи безуспешно да се отбранява. Лошото отношение на пазача събуди надежда у него. Навярно дългите ножове бяха претърпели поражение във войната и сега пазачът изливаше яда си по този повод там, където не се страхуваше от отпор. Затова младият дакота се опита да подмами недодялания пазач да каже нещо.

— Знам — рече той една вечер — защо искаш да ме биеш. Защото вашите генерали са били победени в боя с нашите дакотски бойци.

— Пършиво псе… кой ти го каза?! — Недодяланият мъж стоеше със заплашително вдигната котелка пред пленника.

Токай-ихто се разсмя.

— Удари ме де! — каза той. — С котелната! Белите мъже не умеят да измъчват.

— Започваш да ставаш и нахален ли? Не си доволен, задето не те горят с горещи железа, както вие се отнасяте към своите пленници! Куче такова, червено куче, като си помисля, че твоите другари убиха нашия генерал Къстър и всичките му хора, та ми се ще начаса да ти

извия врата! Само не се радвай преждевременно, няма да имаш много полза от това! Преди още някой да успее да те освободи, ние ще те обесим! Казвам ти това, за да знаеш какво те очаква! Ние не сме забравили колцина от нас ти набоде с камата и застреля с пушката си! Избягал съгледвач и коварен изменник!

Недодяланият прериен ездач удари с котелката, но все едно, че бе ударил дърво. Токай-ихто не се помръдна и продължаваше да се усмихва иронично:

— Нямаш кой знае колко сила — рече той. Индианците имаха обичай пленникът да дразни победителя си, за да му докаже своето безстрашие.

— Нямам кой знае колко сила? Ти направо ме вбесяваш! Какво изобщо си въобразяваш толкова? Но аз ще съумея да ти вгорча живота! Можеш да разчиташ на това. Засега лека нощ, пък за утре се подготви!

Недодяланият мъж се оттегли. Токай-ихто си пое дълбоко въздух. Дакотските бойци бяха спечелили голяма победа в боя с белите. От заплахите на прерийния ездач вождът не се страхуваше и яростта на този човек бе истинско удовлетворение за него, защото даваше да се разбере, че дакота все още са противници, от които белите се страхуваха и затова ги мразеха.

Настъпи нощта и индианецът за първи път се зае да се пребори със своите окови. Разумът му говореше, че не би могъл да се освободи сам, и въпреки това той реши да опита. Искаше да смъкне веригата през хълбоците си. Мъчеше се с всичките сили на бодящите го оковани ръце и би му било съвсем безразлично, ако заедно с дрехите одереше и кожа.

Само да се освободи!

Опитите му продължиха три нощи.

В израза на лицето му нещо се беше променило, след като изтекоха тези три нощи. Сега вече той окончателно знаеше, че не би могъл да си помогне сам.

Лятото напредваше. Тревата в преприята изгоря; потоците пресъхнаха; дървените постройки поглъщаха и задържаха топлината. Бурята стоварваше облаци прах върху блокхаусите. Гласовете на птиците заглъхнаха и конете престанаха да цвилят. Миризмата на саламуреното месо ставаше все по-остра и пленникът изпитваше почти непреодолимо отвращение от него. Голяма част от войниците

напуснаха форта. Нима Бобъра бе забравил своя вожд? Сега възможността той да бъде освободен сякаш бе най-голяма.

Отново настъпи горещ ден, онзи палещ пек, който изгаряше безмилостно голата земя чак до края на лятото. Вятърът духаше горещо. В мазето почти нямаше въздух и индианецът едва дишаше от задухата; тя тегнеше върху гърдите му. Прахът по пода на мазето беше като барут. Миришеше на изгоряло. Някъде огънят сигурно отново бе бушувал над изсъхналата степ. Вятърът носеше мириса насам.

Токай-ихто отново чу откъм двора танцуващите и удрящи земята копита на кулестия мустанг, който се бореше сърдито с непознатия си ездач. Многоопашат кожен камшик изплющя злокобно върху тялото на коня и младият дакота се сви и захапа белезниците на ръцете си, защото имаше чувството, сякаш камшикът бе ударил него. Ездачът отвън тупна на земята и го отнесоха. Обут в меки мокасини мъж успя с много мъка да хване отново юздата на разярения мустанг.

Привечер бурята се разрази отново. Блъскаше палисадата от дебели колове и блокхаусите. За миг само дъските от покрива на наблюдателната кула се строполиха с гръм и трясък в двора. Разнесоха се гласове, полузаглушени от задъханата прерия. Изплющяха първите капки дъжд и за един миг небето сякаш се продъни и отгоре започнаха да се изливат потоци вода. Начаса целият двор бе залят. През високата бойница на стената на мазето плисна струя вода и смеси влагата си с прашната земя, която не желаеше да я попие. Отвеснят дъжд трополеше по покривите.

Бурята отмина също така неочаквано, както и бе връхлетяла. За по-малко от две минути дъждът намаля и престана; вятърът утихна. Като спокойно ехо от покривите падаха капки вода в локвите на залетия двор. Мъжете се осмелиха да излязат навън; ботушите им шляпаха и разплискваха водата. Разговаряха високо и възбудено по повод оголилия се покрив. Започнаха да събират дъските; Токай-ихто разбра, че веднага ще се заемат да го поправят.

Водата навярно вече се бе оттекла от двора; струйката, която се изливаше в избата, изтъня и накрая закапаха само капки. Токай-ихто вдъхна ухаещия на треви въздух, който сега обгърна с живителната си хладина и него, и измъченото му от оковите тяло.

Привечер капакът на тавана се отвори. Спуснаха брезовата стълба и Токай-ихто видя нечии ездачески ботуши които стъпиха на

пречката. Той веднага разбра, че това не бяха ботушите на недодялания му пазач. Погледът му следеше слизащия надолу, докато се показа и русата му коса. Младият дакота познаваше този прериен ездач — беше Адамс. Някакво неопределено очакване и дълбоко загнездило се недоверие припламнаха едновременно в душата на пленника.

Младежът донесе вода и саламурено месо.

— Най-после настъпи часът — каза той. — Томъс и Тео са подготвили всичко. Двамата нямат мира, познават те още от дете и искат да те освободят. Денем и нощем все ми натякват. Вземи — той изтегли един инструмент от джоба си, — това е желязна пила. До ключовете не можахме да се доберем. Ще трябва да изпилиш една брънка от веригата си. Тя не е дебела и ще смогнеш до полунощ. След това бъди готов. Хората на Бобъра са се разбрали с Томъс. Те ще предприемат от изток лъжлива атака, за да привлекат вниманието на стражите. През това време Бобъра ще се прехвърли сам през западната порта до бойницата на мазето тук и ще ти помогне да излезеш. На пост на наблюдателната кула ще бъда аз, пред портата на вътрешния двор — Тобиас, а постови при конете след полунощ ще бъдат Томъс и Тео. Не виждам причина да не успеем. Съгласен ли си?

— Да… Какво стана с двамата възрастни членове на нашия съвет, които пристигнаха заедно с мен във форта?

— Убиха ги още същия ден. На всичкото отгоре те имаха глупостта да се отбраняват.

— Червената лисица тук ли е?

— Да. Спи горе в комендантската сграда. Той е единствената опасност. Но аз се надявам, че нападението ще го отклони. И така, след полунощ. Когато тръгнеш да бягаш, вземи и желязната пила, тя е моя и не бива никой да я намери след това.

Токай-ихто погледна изпитателно русия младеж.

— Ти защо искаш да ми помогнеш?

— Защо? Защото това, което се върши тук, е подлост… Томъс и Тео са прави.

— Смит жив ли е още?

— Полупарализиран и почти в безсъзнание. Ударът го е улучил зле. Направо жалко съществование. Водят го задържан. Дъщеря му е все при него. И тя сега е само едно бездомно сираче. Но се държи храбро. У нея е заложено добро начало.

— Ти търсиш злато, Адам Адамсън.

— Ти още помниш онова, което ти казах веднъж?

— Да, помня го. Надяваш ли се, че Токай-ихто ще ти запла ти за твоята помощ?

Адамс подскочи възмутен.

— Не казвай никога повече това, дакота! Аз не съм мерзавец.

— Добре. Но наясно ли си какво вършиш? Това е предателство спрямо белите мъже, към които принадлежиш.

— Наричай го, както искаш.

— Ти вършиш предателство спрямо тях и въпреки това смяташ да останеш при тях?

— Нещо подобно. Човек трябва да предотврати една подлост, дори и без да напусне заради това своите хора. Аз просто не съм индианец.

— Хау. Ако бягството ми успее, ще взема твоята пила със себе си, за да не те открият.

Адамс кимна и се отдалечи с паницата и каната. Кръвта на пленника заби по-бързо. Той остана да седи все така неподвижен, опрян на стената, докато навън стана съвсем тъмно и тихо. После извади пилата и се залови за работа с окованите си ръце. Беше много трудно, но той разполагаше с няколко часа, за да постигне целта си. Още преди полунощ успя да раздели на две веригата. Белезниците си обаче не можа да отвори.

Токай-ихто зачака. Той беше готов.

Точно два часа след полунощ навън се вдигна шум. Изгърмя пушечен изстрел, Адамс даде тревога горе от наблюдателната кула и пленникът чу как вратата на войнишкия блокхаус се разтвори и прерийните ездачи наизлязоха, ругаещи. Изглежда, никой още не беше наясно от какво да се страхува и какво трябва да върши. В задния двор цареше всеобща бъркотия. От комендантската сграда също забързаха стъпки натам и Токай-ихто позна заповедните крясъци на Червената лисица и гъргорещия глас на Роуч. Откъм прерията прокънтя бойният възглас на дакота:

— Хи-ип-хи-ийеее!

Викът отекна пронизително в безлунната звездна нощ. Чуха се нови изстрели и Токай-ихто разбра от виковете на двора, че дакотските бойци стреляха и със запалени стрели. Раздрънчаха се кофи.

Токай-ихто стоеше под бойницата към двора. Опита се да я достигне със скок и да се захване за нея с окованите си ръце, ала не успя. Трябваше да изчака да му помогне Чала. Верният другар дойде. Промуши с мъка глава през тесния отвор и протегна ръцете си напред. Токай-ихто му подаде своите оковани ръце и отскочи нагоре, за да облекчи Бобъра при тегленето. В този миг обаче разбра, че на двора се случи нещо, което промени всичко.

Той чу гласа и видя фигурата на Червената лисица, който тичаше насам откъм задния двор. Токай-ихто пусна ръцете на своя другар и скочи назад върху пода на мазето.

— Червената лисица! — извика той на Чала, за да го предупреди за грозящата го откъм гърба опасност.

Къдрокосия Чапа отскочи назад и има време тъкмо да застане лице с лице пред врага, преди онзи да успее да го сграби изотзад. Токай-ихто видя през пролуката краката на борещите се мъже. Направи нов опит да се измъкне сам през бойницата, ала тя беше твърде нависоко и твърде тясна. Невъзможно беше да се измъкне оттук с оковани ръце. Червената лисица изрева навън някаква заповед, чиито думи Токай-ихто не можа добре да разбере. Схвана все пак, че става дума за него. Капакът на пода на работното помещение на коменданта се отвори и двама мъже скочиха в избата. Токай-ихто сам си рече, че не би могъл успешно да се брани срещу тях. Затова седна отново до стената, за да прикрие, че веригата му е изпилена.

Единият от двамата мъже вдигна палката си и удари с обезумяла ярост пленника. Токай-ихто не знаеше какво е станало по-нататък.

Навън борбата продължаваше. Бобъра бе успял да отблъсне Червената лисица, ала сега не му оставаше друг избор, освен да изсвири с уста сигнала за отстъпление. Петима от неговите бойци бяха паднали, за останалите нямаше повече изглед да успеят да се справят с надвишаващите ги по брой свикани под тревога войници. Чапа трябваше да бъде доволен, ако малката му група бойци не претърпеше още загуби. Сръчни като диви котки, дакотските бойци се промушиха през хората и успяха да се прехвърлят през палисадата. Но на тях им беше обидно, че са принудени да използуват бойната си сръчност и умение за бягство и оставят пленения си вожд в ръцете на врага. Те се

бяха научили още от деца, че нито ранените, нито убитите мъже бива да останат в ръцете на врага.

Сам Червената лисица бе получил тежка рана от камата на Бобъра и не можеше повече да се заеме с преследването на дакотските бойци. Роуч беше твърде много страхлив, за да изведе своите хора в непрогледната нощна прерия. Той повика неколцина мъже, сред които и двамата прерийни ездачи, които бяха получили заповед от Червената лисица да убият Токай-ихто, за да обсъди с тях положението.

— Значи тая свиня е мъртва? — Гласът му прозвуча прегракнало.

— Ако не ни вярвате, капитане, слезте долу и го погледнете. Плува целият в кръв, черепът му, колкото и твърд да е, не може да устои на моята палка.

— А тук има нещо друго — рече вторият и вдигна високо във въздуха желязната пила на Адамс. — Кой е дал това на червения бандит? Веригата му беше изпилена.

— Проклето предателство! Кой…?!

Адамс, който участвуваше в разговора, ала беше останал съвсем назад, сега се измъкна тихо през вратата. Навън в неосветения двор той се натъкна на силно възбудения Томъс.

— Адамс, успя ли най-после да се измъкнеш от този капан за плъхове! Токай-ихто, изглежда, е мъртъв, а твоята пила те са я…

— Знам.

— Побързай да изчезнеш оттук, преди да са те обесили. Тобиас е горе на кулата, край вратата сега е на пост Тео.

— Къде е девойката Кейт? Искам да се сбогувам с нея.

— Престани да говориш глупости, аз ще я поздравя от теб. А сега върви, хайде!

Томъс сграби Адамс здраво за ръкава, за да го издърпа със себе си. Ала Адамс се откъсна и забърза въпреки предупреждението към стаята, където знаеше, че се намира? безпомощният майор и дъщеря му.

От някогашната работна стая на комендантa изтичаха навън неколцина мъже.

— Къде е Адамс… този шпионин…?!

Томъс издаде глава напред, сякаш беше изненадан и любопитен.

— Адамс ли? Че какво ви е сторил той? Откъде изведнъж тая враждебност към него?

— Я стига си дрънкал… ще го обесим… преди малко излезе тук през вратата… ти трябва да си го видял?!

— Ами видях го, видях го. Тръгна да нагледа навън конете и тъй като му се стори, че много ще се забави да мине през портата, се прехвърли през палисадата. Не е сигурно дали тия дакота не са сторили нещо на кончетата ни…

— Аха! През палисадата! По дяволите! Но ние все пак ще го пипнем!

И все пак мъжете не се втурнаха към портата, както можеше да се очаква от възклицанието им, а обратно, в работния кабинет на коменданта, за да докладват онова, което току-що бяха чули. Да излязат вън от форта в нощния мрак явно не им се искаше и на тях, защото отвън може би все още дебнеха изтеглящи се дакота, а те знаеха, че дакотските бойци са добри стрелци.

През това време Адамс бе стигнал незабелязан от никого до стаичката на болния. С влизането си той изгаси горящата там свещ. Майор Смит дишаше шумно, полузаспал, полу в безсъзнание. Кейт седеше на края на леглото му; когато понечи да се изправи, Адамс я побутна да остане на мястото си.

— Не се безпокойте — каза той тихо, бавно. — Ние изгубихме. По-добре щеше да бъде нищо да не бяхме предприемали, тогава пленникът щеше да бъде още жив и аз можех да остана тук. Сега трябва да се махам. Те ме търсят.

— Аз ги чух да викат. Искат да ви окачат на бесилото.

— Никого няма да обесят, нали успяха да ликвидират него! Останете си със здраве, госпожице Кейт.

— Къде отивате? Къде можете да се скриете?

— Америка е голяма. Жалко е само, дето все трябва да се местя от място на място. Нямам си късмет и това е.

— Но имате добро и храбро сърце, Адамс.

— Ще отнеса със себе си тези ваши думи.

— Не ме забравяйте съвсем.

— Вие също нямате късмет, но все пак сте по-добре от мен, Кейт. Да можех да ви взема със себе си…

— Баща ми се нуждае още от мен.

— Но нали мога да ви се обадя някога?

— Направете го, Адамс. Ще се радвам.

— И ако не мога да поговоря още веднъж с Томъс и Тео, кажете им и те двамата да изчезнат оттук колкото може по-бързо. При Роуч за тях няма да има живот занапред. Той знае, че те са ми приятели и че често се застъпваха за пленения дакота.

— Ще ги предупредя и двамата. Няма да ми бъде трудно. Адамс се ослуша.

— Пътят изглежда чист. Ще се опитам да се промъкна през портата или може би да се прехвърля през нея, докатоТео е още на пост там, а Тобиас горе на кулата… — И той излезе.

Кейт остана седнала върху леглото на баща си, вслушваше се в дишането му и сложи ръцете си една в друга. Много неща трябваше да премисли сама.

Докато се сбогуваха, тя призна сама пред себе си, че обича Адамс. Той й беше още чужд в много отношения, този грубо, почти жестоко грубо възпитан фермерски син, който, изглежда, не мечтаеше за нищо друго, освен да обработва земята си. Но той бе спечелил чувствата и мислите на девойката. Изглежда, момъкът бе противоположност на всичко онова, което тя се бе научила да мрази. Не беше прекалено честолюбив, не беше фалшив, не беше страхливец. Разумен човек е Адамс. Понякога й се бе струвал прекалено трезв и пресметлив, но ето че сега младият човек бе рискувал живота си, за да помогне на друг човек, на един индианец, само защото бяха постъпили несправедливо с него. Това беше сериозно решение от нейна страна и същевременно достойно за нейния стар баща, когото тя обичаше. Като мислеше сега за Адамс, тя вложи в своите мисли цялото доверие, което все още бе способна да изпитва като млад човек.

Щеше да чака, докато някой ден Адамс й изпрати желаното съобщение.

Навън беше все така тихо. Младият прериен ездач явно бе успял да избяга.

---

[1] Horse Creck и White River (англ.) — Конския поток и Бялата река. Б. пр. ↑

УИНОНА

Прерийният пожар, чийто мирис бе стигнал чак до затворения в избата на блокхауса пленник, бе нападнал изсъхналата земя далеч на запад. Вече тринадесет години огънят не бе бушувал така опустошително над обраслата с трева степ.

Край шатрите до Конския поток стоеше Светкавичен облак с празен мях за вода в ръка. Тя гледаше над преията на запад от бивака. Обраслите с твърда трева поляни бяха обгорени, докъдето поглед стигаше. Далеч на югозапад хоризонтът все още аленееше сред пламъците и се чернееше от дима. Натам се разпростираше насрещният огън, който хората от Мечата орда бяха запалили, за да отнемат въздуха на приближаващия се към тях огън и да го загасят, преди той да се е прехвърлил през реката и да достигне бивака. Силният северен вятър, който бе разнасял огъня, продължаваше да вее и като завърташе във въздуха пясък и пепел, ги запращаше в очите и в косите на дакотската девойка и оттам над голата степна земя в подножието на Скалистите планини.

Светкавичен облак видя как букна огънят и в горите на предпланините. Беше навлязъл от преията сред дърветата. Там никой не можеше да спре пламъците.

Девойката тръгна с меха в ръка на изток по завоя на Конския поток. През летните седмици потокът се бе превърнал във вада и Светкавичен облак трябваше да повърви доста, докато намери едно място с достатъчно вода в коритото. След като напълни кожения мях догоре, тя го повлече към шатрите. По обгорелите поля наоколо все още се валяха изгорели или подпалени полуовъглени животни, птици, антилопи, бизони и мустанги, настигнати от пламъците в отчаяния си бяг или налетели в насрещния огън. Много от жените бяха излезли, за да приберат годните за храна остатъци от месото на обгорелите животни. Светкавичен облак видя сред жените и своята по-възрастна сестра Меден цветец, която също погледна към момичето с меха за вода.

— Много добре си сторила, Светкавичен облак! — възкликна тя. — Напълнила си меха догоре, както се полага!

— Аз нося водата на Уинона и на Унчида — отвърна Светкавичен облак и не погледна повече слисаното лице на Меден цветец.

Девойчето мина край стадото мустанги и когато стигна до шатрата на вожда, влезе вътре. Кожената типи беше празна. В огнището имаше пепел и малко жарава. Светкавичен облак остави на пода пълния мях и излезе отново от шатрата и от бивака. Вече се разденваше. Сега, при първите утринни лъчи, отблясъците на огъня на юг и на запад се виждаха още по-ясно и макар че далечното море от пламъци не можеше вече да залее и бивака с шатрите, червените отблясъци навяваха страх и ужас.

Меден цветец се спря нерешително. Тя знаеше къде може да намери Уинона и Унчида и много й се искаше да отиде и да остане при тях, но се срамуваше. Струваше й се прекалено дръзко за момиче като нея да покаже колко много обича Уинона и как сърдечно споделя мъката на сестрата на вожда и на баба му. Най-сетне обаче желанието й да се присъедини към двете жени надви стеснителния й срам и тя забърза отново в източна посока, навътре в прерията, много по-надалеч, отколкото бе се отдалечила, за да търси вода.

Тя чу сред утринната тишина песен и забеляза на едно възвишение двете жени, които търсеше. Сърцето й заби силно. Бавно, сякаш прекрачва някакво свещено тайнствено място, тя се изкачи по лекия склон и се присъедини към Уинона и Унчида. Загледа се заедно с тях на изток. Ивици сенки от силен внезапен дъжд се спускаха от небето до земята и лъчите на утринното слънце не можеха да ги пробият. Там някъде в далечината, зад дъжда и облаците, се намираше онзи форт, където Токай-ихто беше пленен. Уинона и Унчида пееха тихи песни на мъка и тъга и думите и гласовете им станаха по-силни от тъжните вопли и сега вече изразяваха ярост и възмущение. Двете жени се страхуваха за вожда, но същевременно се и надяваха, че той скоро ще бъде освободен. Не само Бобъра и мъжете, които бяха тръгнали заедно с него, бяха готови да се бият за своя вожд. Големи групи дакота, предвождани от Татанка-йотанка и от Тасунка-витко, бяха разбили и унищожили дългите ножове, поведени от генерал Къстър в дакотските прерии на север. Скоро, така се надяваха жените,

белите нападатели отново щяха да бъдат прогонени от прериятa, това последно убежище на свободните дакота.

Светкавичен облак присъедини своя ясен гласец към песента на двете жени.

Когато изтекоха първите два утринни часа, жените отново се върнаха в осиротялата вождова типи. Светкавичен облак стигна заедно с тях колебливо чак до входа. Когато не се осмели да влезе заедно с тях, Уинона прехвърли ръка през раменете на момичето и го въведе вътре. Като видя пълния мях с вода, Уинона погледна мило Светкавичен облак и сега вече девойчето можеше да си потърси някакво ръкоделие във вождовата шатра.

Сърцето и мислите на Светкавичен облак бяха пълни с мъка и с очакване, ала същевременно и с твърдата решимост и нова надежда, които съвместната песен бе събудила у нея.

Сега Светкавичен облак излизаше всяка заран преди работа на онзи хълм, където Уинона и Унчида пееха, вперили поглед на изток, откъдето очакваха Къдрокосия Чала и неговите бойци да се завърнат заедно с освободения вожд. Девойчето се бе привързало плахо и същевременно силно към няколко години по-възрастната от него сестра на вожда. Светкавичен облак беше винаги тиха, усърдна и послушна към баба си и към сестрите на своята покойна майка, както и към собствената си по-голяма сестра. Живият й и понякога разсеян и лесно възбудим характер, който й бе донесъл името Светкавичен облак, напоследък бе започнал да се изглажда; от това умното й личице бе станало по-хубавко, а черните й очи блестяха с нова светлина. Щастието, че може да пее заедно с Уинона и Унчида всяка заран, я бе обладало изцяло и всички останали часове на деня бяха за девойката само време за размисли над онова, което и даваха възможност да преживее всяка сутрин. Да пее за Светкавичен облак бе много повече от възможност да изрази радостта, мъката или копнежа си, за нея пеенето беше тайнство и свещенодействие.

Пет дни след прерийния пожар една сутрин жените на хълма видяха група ездачи на изток. Те ги бяха забелязали по-рано от младежите, които бяха на съгледвачески пост. Ездачите яздеха в дълга редица, около петнадесет души. Яздеха галоп. Чуваше се глухият ритмичен тропот на удрящите копита. Скоро и Светкавичен облак

разбра, че това бяха мъже от Мечата орда, които се завръщаха в бивака, предвождани от Къдрокосия Чапа.

Уинона и Унчида прекъснаха песента си и Светкавичен облак млъкна заедно с тях. Унчида се обърна назад и даде по този начин знак да се връщат към селото във вождовата шатра. Светкавичен облак разбра. Бобъра щеше да дойде в шатрата на Токай-ихто и да разкаже там онова, което щеше да съобщи най-напред на заклинателя и на члена на съвета Стария гарван. Унчида и Уинона не показваха никакво нетърпение. Нетърпението не би отговаряло на нравите и на оформения от тези нрави характер на двете жени. Светкавичен облак усещаше скритата трептяща възбуда на бабата и на сестрата на вожда, ала и тя самата не каза нито дума. Трите жени щяха да изчакат мълчаливо, докато разберат какви новини носи Бобъра за Токай-ихто.

Къдрокосия Чапа минаваше за чичо на Светкавичен облак и девойката щеше да го види в тяхната шатра и можеше да се опита да научи нещо от него. Но сега й се стори непоносимо да чуе някаква новина за Токай-ихто преди или без Уинона.

Жените седнаха. Уинона разпали огъня в огнището.

Не мина повече от половин час и Къдрокосия Чапа се пъхна през отвора на шатрата и седна край огъня. Унчида и Уинона се приближиха, докато Светкавичен облак остана скромно в дъното на шатрата. Всички срещнаха погледите си. Къдрокосия Чапа бе потъмнил още повече отслабналото си тъмнокожо лице с пепел.

— Той е мъртъв. — Това бяха първите му думи. Каза го без заобикалки.

Жените мълчаха, Светкавичен облак не се помръдваше.

— Ние искахме да го освободим — продължи боецът и на девойчето му се струваше, сякаш думите пристигат някъде отдалеч и като недействителни. Тя не искаше да ги чуе и все пак ги чуваше. — Нашият вожд Токай-ихто бе успял да раздели на две оковите си и да дойде до бойницата в избата. Аз вече бях хванал окованите му ръце, за да му помогна да излезе. — Бобъра вдигна ръце, затвори ги и отново ги отвори, сякаш можеше още веднъж да хване ръцете на своя вожд и приятел от детинство и бе принуден отново да ги пусне. — Когато Червената лисица ме нападна, той изпрати в същото време двама мъже в избата, за да убият и Токай-ихто. Те пребиха нашия вожд с палките си. Така ми каза Томъс, който избяга заедно със своя брат Тео и с русия

Адамс още през същата нощ. — Къдрокосия Чапа млъкна. Най-после довърши тихо разказа си: — Петима от нашите бойци паднаха.

— Къде е трупът на сина на моя син? — попита Унчида. Гласът й беше спокоен, но Светкавичен облак видя как клепките и устните на майката на някогашния вожд на Мечата орда трепнаха при тези думи.

— Томъс ми съобщи, че дългите ножове щели да заровят трупа на Токай-ихто.

Докато произнасяше тези думи, Къдрокосия Чапа разтвори една кърпа, която бе донесъл. Отвътре се видя короната от орлови пера на Токай-ихто.

— Това — каза боецът — е единственото нещо, което можах да ви донеса от Токай-ихто. Червената лисица бе откраднал орловите пера, когато задържал нашия вожд. Този убиец и предател искал да продаде короната от орлови пера на Джекмън, но онзи не искал да му заплати достатъчно и така Червената лисица запазил плячката си. В бъркотията след битката Тобиас от племето делавари намерил орловата корона сред нещата на Червената лисица и му я задигнал. Дал я на Томъс, а той пък я даде на мен. Оръжията на Токай-ихто обаче останаха в ръцете на Лисицата или на Джекмън.

Уинона пое короната от орлови пера и прекара внимателно ръка върху дългите красиви пера. — Това са перата на един орел, който моят брат много добре познаваше — заговори тя. — А това е украшението, което той сложи върху главата си, когато го избраха за наш боен вожд.

Тя се изправи, за да прибере короната от орлови пера. Но не можа да изпълни намерението си. Спокойствието й се срина изведнъж, както се поваля дърво, върху чийто клонак се е нахвърлила буря с унищожителна сила. Ръцете й потрепераха и изпуснаха короната от орлови пера. Уинона падна на земята и извика високо. Този вик едва наподобяваше човешки глас; проточен, същински вълчи вой, той прониза шатрата и Светкавичен облак имаше чувството, сякаш този вопъл разкъса нещо и у нея самата. Уинона започна да се въргаля по пода в гърчове, които вече не се подчиняваха на волята й. После започна да удря челото си в пода, ноктите й се забиха в собствената й плът. Викът й премина в думи:

— Това не е вярно!

Унчида се изправи и тръгна олюляваща се към девойката.

В този миг Уинона седна рязко и се подпря на ръцете си. Очите й бяха широко отворени, втренчени от ужас, ала същевременно пълни с огън, който искаше да изскочи от тях. Може би това бе началото на някаква лудост. Унчида остана мълчаливо край девойката. Не смееше да я дакосне или да я заговори.

Уинона се изправи на крака. Пое отново короната от орлови пера и я прибра, без да бърза, но с някаква странна и след случилото се — ужасяваща бързина и сръчност. След това тя пристъпи към огнището. Чала се бе изправил. Девойката застана пред него. Погледна го и той целият потрепера. Ала издържа на погледа й.

Сестрата на вожда заговори спокойно, сякаш говореше с чужд глас:

— Ето какво направихте вие, бойците от племето на дакота-оглала! — заговори тя. — Вие избрахте моя брат Токай-ихто за свой боен вожд и му възложихте да се бие и да ви води в боя! Той се биеше и ви водеше добре. Когато опасността стана голяма и битката щеше да бъде жестока, вие го отпратихте. Принудихте го с ясно съзнание да отиде в капана, Тикнахте моя брат в ръцете на убиеца на моя баща. Вие знаехте какво вършите. Вие пожертвувахте моя брат и той ви се подчини, и сам се пожертвува, защото обидата, че е син на предател, все още продължаваше да го следва. Сега вие казвате, че Токай-ихто е мъртъв, и слагате ръце в скутовете, вместо да грабнете оръжията. Аз обаче не ви вярвам и ви казвам, че Токай-ихто ще се върне отново. Аз ще чакам, докато моят брат сам ми заговори — било мъртъв или жив.

Чапа изслуша думите й мълчаливо.

— Уинона… — промълви той.

Светкавичен облак се изплаши, че в Уинона е влязъл някакъв дух. Добър ли беше той, или лош?

Унчида докосна тихо Чапа за рамото. Боецът извърна лице към майката на Матотаупа.

— Чапа… този Томъс видя ли моя син Токай-ихто мъртъв?

— Томъс слезе след боя в избата и е видял нашия вожд да лежи в собствената си кръв — отвърна Чапа съвсем тихо и Светкавичен облак все повече се страхуваше за Уинона, коя то — замлъкнала — сега стоеше със стъклени очи и слушаше.

Унчида отпусна ръката си и сведе клепачи.

— Ти не си виновен, Чапа.

Навън отекнаха погребалните вопли за петимата бойци, които бяха излезли заедно с Чапа и не се бяха върнали повече. Унчида излезе пред шатрата, за да подхване оплакваческата песен за Токай-ихто, сина на нейния син. Чапа потърси още веднъж погледа на Уинона, но напразно и излезе тихо навън. Коленичи пред входа на шатрата до Унчида и запя с висок, силен и буен глас старите думи, които неговата собствена майка бе научила в далечната им родина Африка, преди белите мъже да я грабнат и да я отвлекат като робиня през голямата вода. Светкавичен облак познаваше тази песен.

Уинона също излезе от шатрата, а Светкавичен облак я следваше като сянка. Сестрата на вожда мина покрай Унчида и Чапа и излезе вън от бивака на онова възвишение, където бе очаквала ден след ден завръщането на своя брат. Там тя запя тихо, както бе пяла всяка сутрин преди. Мислите й бушуваха объркани, но тя нямаше да се откаже от своята песен, докато Токай-ихто не дойдеше и не й заговореше… жив… или мъртъв.

Обгорялата земя, все още димящата умираща гора и оплакваческите вопли на хората дадоха облика на този ден и на тази нощ. През тези часове Светкавичен облак окончателно скъса със своето детство.

През следващите дни Светкавичен облак чу от младите съгледвачи и научи от разговорите в шатрите, че нови орди дълги ножове нахлуват в прериите на дакота. Тя се срещна с Разкрачения Часке, приятеля на Хапеда и предводител заедно с него на Младите кучета. Той бе приятел в игрите на Светкавичен облак от най-ранното им детство; двамата заедно бяха правили бизони от глина и сами или заедно с Хапеда и приятелката на Светкавичен облак Гущерчето бяха разговаряли велемъдро какви приключения ще преживеят двете момчета някога, когато станат големи бойци. Светкавичен облак и Часке се чувствуваха все още свързани както в детските години и затова между тях се бе породило особено приятелство, за което те никога не говореха. Светкавичен облак произхождаше от „род на предателки“, както веднъж я бе подиграл Хапеда. Часке от своя страна също бе осиротял и беше принуден да живее в шатрата на своя омразен чичо Шонка. Тези горчиви преживявания бяха накарали момчето и момичето да помъдреят много по-рано и характерите им да станат много по-сериозни, отколкото на останалите деца.

Часке идваше от съвещание на Младите кучета, за което момчетата се бяха събрали на една поляна на отсрещния бряг на потока.

— Какво ще става сега? — попита го девойчето.

— Нищо — отвърна Часке и гледаше към сивата далечина, за да не издаде онова, което го вълнуваше вътрешно. — Нищо. Големите боеве са станали на север при Черните хълмове. Победители са били дакота. Четансапа също е участвувал в боя. Ние ще трябва да изчакаме той да се върне заедно с бойците от Съюза на Червените елени.

И ето отново зачакаха ден след ден девойките и момчетата, жените и старците и малкото боеспособни мъже завръщането на Четансапа.

Най-после той пристигна.

Препускаше през обгорялата степ заедно с десетимата бойци към родния бивак. Светкавичен облак също забеляза от брега на потока приближаващата се група ездачи. С бликнала радост тя разпозна бойните трофеи, които Четансапа и неговите бойци носеха. Но тя видя също така и мрачното лице на предводителя на групата и радостта й отново бе приглушена от страх и несигурност.

Четансапа скочи от коня си и подаде юздата на Хапеда, за да отведе жребеца при стадото. Преди да влезе в собствената си шатра и да потърси заклинателя Хавандшита в неговата, боецът изтегли настрани Къдрокосия Чала, който го бе посрещнал заедно с момчетата от бивака край стадото коне. Двамата бойци прекосиха пясъчното корито на потока, за да останат сами. Светкавичен облак седеше на брега и видя приближаващите се мъже. Тя не се помръдна и тъй като чичо й, Къдрокосия Чапа, не я отпрати, девойката остана на мястото си и чу разговора им.

— Къде е Токай-ихто? — бе първият въпрос на Четансапа.

— Убит във форта.

Ръката на Четансапа несъзнателно се сви в юмрук.

— А вие? Защо не завзехте форта?

— Там има силно подкрепление. Червената лисица знае какво върши.

— Аха, Червената лисица!

— А при вас какво стана? — попита Бобъра.

— Ние победихме и убихме много дълги ножове. После ни се свършиха куршумите. Но дългите ножове продължиха да идват все нови и нови, и с нов генерал. Те яздят през нашите прерии. Татанка-йотанка и Тасунка-витко се оттеглят заедно с нашите най-смели бойци по посока на Жълтокаменната река. Много от нашите биваци обаче са се предали вече и пътуват към резерватите.

— Аз си знаех, че така ще стане — каза Чапа ясно, но все пак сякаш повече на себе си, отколкото на другия. — И сега?

— Дългите ножове още ли не са идвали в нашия бивак?

— Още не.

— Тогава значи скоро ще дойдат. Ние също ще трябва да отидем в оная „лоша земя“, в техния резерват.

— И там какво?

— Какво „какво“?! — Думите му прозвучаха като вик, макар че Четансапа говореше тихо. — Нищо там! Нима ние затова избихме дългите ножове и затова паднаха нашите бойци? Ще се оттеглим с нашите шатри нагоре в северните прерии, които са още свободни, при Татанка-йотанка и при Тасунка-витко. Аз се отделих от бойците на Тасунка-витко само за да дойда да отведа и вас. Ако се бяхме изтеглили хората нагоре, щеше да бъде по-добре. Червената лисица ни примами всички в клопка, когато е накарал Джекмън да покани Токай-ихто за преговори.

На другия ден Стария гарван и Четансапа свикаха Съвета на старейшините. Къдрокосия Чапа не бе участвувал досега в Съвета, но тъй като сега ставаше въпрос за съществуването или унищожението на племето, старейшините поканиха и него.

Светкавичен облак се зарадва, защото знаеше за какво би гласувал нейният чичо. Съвещанието продължи до късно.

Вечерта Къдрокосия Чапа напусна пръв съвещателната шатра. Излезе вън от бивака и се загледа в есенната мъгла. Светкавичен облак стоеше до него. Тя имаше чувството, че усеща как бие сърцето му. Възбудата от съвещанието ороси сега челото и слепоочията на Чапа с капки пот.

Дните вече бяха станали по-къси и по-студени, а нощите — по-дълги и ледени. Ако бивакът трябваше според решението на Съвета на старейшините да приеме да се пресели на север, то това трябваше да стане веднага. Още на другия ден след съвещанието Стария гарван и

Четансапа дадоха нареждане хората да тръгнат веднага след изгрев слънце.

Пред шатрата на вожда, върху чиито чергила бяха изрисувани знаците на четириъгълника — четирите краища на света, — стояха Унчида и Уинона. Там изслушаха заповедта на Четансапа. Уинона първа вдигна чергилата. Светкавичен облак й помагаше.

За кратко време всички шатри бяха вдигнати. Жените и девойките се бяха научили на това още от деца. Сега жените доведоха мълчаливо мустангите, за да закачат за тях плазовете. Кръстосаха подпорните колове на шатрите през гърбовете на конете; краищата на прътите останаха да се влачат отдясно и отляво. Между тях опънаха чергила и жените натовариха отгоре покъщнината си и децата, които жените не можеха вече да носят в носилка на гърба си, но не бяха достатъчно големи, за да яздят сами.

Светкавичен облак и приятелката й Гущерчето, внучката на Стария гарван, яздеха товарни коне. Светкавичен облак бе изгубила своята катеричка. Но когато седна върху гърба на коня си, животинчето се изкатери по пръта на плаза върху гърба на коня и оттам върху рамото на девойката. Това явно бе съвсем маловажно, но все пак достави на Светкавичен облак голяма радост.

Керванът пое на север. Вървяха по същия път, по който бивакът се бе изтеглил преди тринадесет лета, предвождан от Матотаупа, бащата на Токай-ихто, в южна посока, за да достигнат мястото край Конския поток и да разположат там своите шатри. Светкавичен облак знаеше за това пренасяне само от разказите на по-възрастните. Старите обаче си спомняха онази пролет. Тогава Токай-ихто беше още момче на име Харка и бе живял толкова години, колкото сега Хапеда и Часке, двамата предводители на Младите кучета.

Беше студено. Вятърът вееше остро. Катърите кимаха с глави, защото непрекъснато ги караха да вървят по-бързо. Прътите с плазовете подскачаха по обраслата с трева земя. Опашките на конете бръснеха лицата на децата в плазовете и те трябваше да крият очите си.

Бойците се бяха разпределили отдясно и отляво на кервана и яздеха напред и назад. Хавандшита, старият заклинател, вървеше с дълги крачки начело на кервана с копие в ръка. Хапеда и Часке яздеха отстрани като бойците.

И Светкавичен облак бе обладана както всички останали от една-единствена мисъл: ние трябва да настигнем хората на Татанка-йотанка и Тасунка-витко на север, преди да са ни пресрещнали дългите ножове.

Когато вечерта на втория ден хората от кервана тъкмо бяха спрели за почивка и бяха издигнали шатрите си, долетяха съгледвачите на изморените си мустанги и докладваха, че се приближава голяма част драгуни и прерийни ездачи. Всички чуха острия писък на бойната свирка на Четансапа, с която той свикваше своите бойни. Въоръжени с всичкото си оръжие, мъжете се събраха около своя предводител и се подредиха един след друг откъм източната страна на бивака, за да предпазят жените и децата. Изглеждаха добре въоръжени: всеки имаше бойна пушка. Но дори и жените и децата знаеха, че няма муниции и че бойците можеха да използуват само стрелите и лъковете си за стрелба. Бяха по-малко от тридесетина мъже, застанали на пост пред разположилите се на временен лагер жени и деца.

Ето че противниковата група се появи. Всички видяха приближаващата се колона. Сто и петдесет ездачи вървяха в тръс всеки държеше пушка й те всички сигурно имаха достатъчно патрони.

В този миг и за Светкавичен облак беше ясно, че една битка сега можеше да завърши само със смърт или с подчинение.

Ако мъжете бяха сами, те можеха да се разпръснат и да напад-нат превишаващата ги по брой военна група от умело избрани прикрития, дори може би да ги изплашат и да ги принудят да се оттеглят. Бивака на жените и децата обаче те не можеха да запазят с подобна тактика. Трябваше да посрещнат гърди в гърди врага.

Противниковата група се приближи бързо и хората вече можеха да разпознават отделните ездачи по облеклото и фигурите.

Войниците спряха. Един ездач върху червена кобила, благородно добиче, се отдели от групата и подкара коня си към бойците от Мечата орда под закрилата на белия парламентьорски флаг. Ездачът носеше голяма широкопола шапка. Светкавичен облак веднага забеляза срасналите му с бузите уши. Тя бе виждала вече този човек веднъж и сега веднага го позна. Беше Червената лисица, убиецът. Девойката потрепера от безсилна омраза.

— Добро утро, господа! Дойде вече часът! — заговори ездачът на езика на дакота, примесен с английски думи. — Вашите главни вождове се разбягаха. Всички дакотски банди вече са на път към

резерватите. Така че вдигайте шатрите и тръгвайте към резервата! Оттеглянето започва веднага. Ще чакаме двадесет минути. Дотогава трябва да бъдете готови или ще стреляме!

Един по-възрастен боец от Мечата орда със забодени в косите на тила му орлови пера подкара коня си малко напред и отговори от името на всички:

— Червена лисицо! Моето име е Стария гарван! Аз съм видял досега много лета и зими и много червени и също така и много бели мъже. Ние не можем да проверим истинността на вашите думи. Вашето искане е несправедливо. Елате при нас в съвещателната шатра! Там ще се договорим накъде и кога ще потеглят нашите хора с шатрите си.

— Вие можете да си приказвате колкото искате и докогато си искате! — изкрещя в отговор Червената лисица. — Аз обаче ви заявявам: две минути от времето, което ви дадох, вече изтекоха! След осемнадесет минути ние започваме да стреляме, ако хората ви още не са потеглили заедно с шатрите!

Стария гарван се разяри. Но трябваше да разбере, че стои пред безжалостни врагове.

— След осемнадесет минути! — изкрещя Червената лисица. — Можете да запазите оръжието си, можете да запазите и децата си! Ние нямаме намерение да ви отнемаме нищо! Но трябва да тръгвате! По-бързо вървете в резервата! След седемнадесет минути — или ще стреляме и ще ви превърнем в купчина трупове!

Стария гарван, Четансапа и Къдрокосия Чапа извърнаха лица един към друг и се посъветваха само с поглед.

— Ще отидем в резервата — съобщи след това Къдрокосия Чапа на началника на неприятеля. За всички беше ясно, че той би предпочел да стреля, ала не биваше. — Нашите жени и деца яздиха цял ден. Утре, щом се развидели, ще тръгнем отново.

— След шестнадесет минути тръгвате или ще бъдете избити! — нахвърли се Червената лисица върху него. — Проклет негър! Ние ще накараме и теб, и тия червени свине да се размърдате!

Къдрокосия Чапа преглътна обидата. Четансапа също не се замисли повече. Бе взето мълчаливо решение да се подчинят в този отчаян миг, следователно трябваше да го сторят веднага. Четансапа

даде знак на жените и децата да вдигнат отново шатрите и да приберат покъщнината.

Изморени, гладни и огорчени, жените и децата се подчиниха. Керванът се образува наново.

Светкавичен облак стоеше върху своя катър в редицата. Гледаше право напред. Отдясно и отляво яздеха неприятелските ездачи, които съпровождаха кервана. Тя не искаше да вижда враговете, на които беше длъжна да се подчинява. Затова държеше главата си неподвижна, изправена и гледаше право напред. Пред нея Уинона яздеше бяла кобила на петна.

Жените и мъжете, както и децата от Мечата орда бяха мълчаливи през целия нощен път. От редиците на драгуните и на прерийните ездачи обаче се чуваха викове и ругатни. Никой освен Чапа не разбираше какво говорят чуждите мъже и къдрокосият боец не превеждаше обидните думи.

Късно след полунощ белите войници, съпровождащи кервана, дадоха почивка. Може би и те самите се бяха изморили и прегладнели. Индианците спряха и слязоха от конете. Но не ядоха нищо. След един час пътуването продължи.

Когато започна да се развиделява, преселниците достигнаха заедно със своя вражески конвой долното течение на Конския поток, който се вливаше в Северен Плат. Цялата сутрин и през целия ден конвоят не даде никаква почивка. Едва на другата вечер разрешиха на изнурените хора и животни да спрат. По заповед на Четансапа жените и децата се събраха в тесен кръг и легнаха по четирима-петима заедно да спят под една завивка от бизонова кожа. Мъжете насядаха около жените и децата.

Светкавичен облак се вмъкна под завивката до Уинона и Унчида. До тях Хапеда лежеше до своята майка Монгшонгша, която бе носила своето кърмаче в носилка на гърба си и сега го взе да суче. Часке трябваше да отиде при Хиацинта, жената на Шонка. Всички деца изпитваха силен глад, но дажбите, които Четансапа раздаде, бяха съвсем оскъдни. Момчетата и момичетата заспаха със силно биещи сърца.

Призори продължиха пътя си.

Денят превали. Мустангите душеха тревата и искаха да пасат, но никой не се смиляваше и не им даваше почивка. Светкавичен облак не

разбираше нито дума от онова, което го-вореха сърдито дългите ножове. Ала тя мразеше грубия тон, с който те произнасяха думите. Червената лисица единствен можеше да говори на езика на дакота. Когато слънцето отново се скри, той приближи своя кон до бялата кобила на петна, която яздеше Уинона.

— Красива сестро на моя велик враг Токай-ихто! — рече той с престорен глас. — Виж как те познах! Та ние се срещахме с теб във вашата шатра. Ти си хубаво момиче, макар че си малко занесена и потънала в мисли! Ти би трябвало да носиш други дрехи. Тогава ще можеш да се покажеш и сред белите мъже в градовете. Привлякла си вниманието на капитан Роуч. Какво ще кажеш? Не щеш ли да се откажеш най-после от този кучешки живот сред прериятa?

Уинона мълчеше.

— Също като брат си! — подигра я Червената лисица. — Искам да те осведомя по-точно, защото все пак открай време съм имал вземане-даване с вашето семейство. Вие ще стигнете с вашите шатри в лошите земи, в пустошта на северозапад от Бялата река. Ужасна местност! Агент на вашия резерват ще бъде о.з. майор Джоунс, а аз съм неговата дясна ръка. Действително ние сме избрали за вас, индианците, една хубавичка скалиста песъчлива местност, където ще можете да живеете занапред. Там ще имате достатъчно време да си помислите. Ще ви отпускаме по малко добитък и по малко консерви. Впрочем ще можете да си мечтаете за старите времена и за великите дела на Токай-ихто, който си лежи, добре погребан, в нашето мазе. При това не забравяйте моето име! Нещо ми се струвате твърде многобройни; това няма да е добре за снабдяването. Една част от дакотските дечурлига ще постъпят веднага в училищния пансион. Мисля, че можем да изпратим и вашите там. За да не ги възпитавате неправилно и за да могат най-после те да научат нещо и да престанат да гладуват. Лека нощ! Пожелавам приятна почивка.

Светкавичен облак чу всичко и потрепера от страх. Ще ги отмъкнат от шатрите им? Да я отделят от Уинона, от Унчида, от Къдрокосия Чапа, може би и от Часке и Хапеда? Да стане пленница на белите мъже за много лета и зими занапред?

Когато нощта настъпи и тя лежеше до Уинона под завивката от бизонова кожа, Светкавичен облак попита тихо:

— Уинона, не трябва ли всички наши бойци да разберат, че милаханска искат да откраднат нас, децата? Аз никога няма да отида с тези разбойници!

— Червената лисица говори достатъчно високо. Нашите бойци вече знаят всичко — отвърна Уинона и на Светкавичен облак се стори, че сестрата на предадения вожд е готова да окаже пълна съпротива заради децата.

Тогава Светкавичен облак разбра, че духът, който се беше вселил в Уинона, не можеше да бъде лош. Тя положи глава без страх върху рамото на Уинона и не знаеше, че именно това кратко, доверчиво, молещо за закрила движение върна Уинона отново към живота.

От тази нощ нататък членовете на Мечата орда бяха обзети от още по-силно безпокойство и ярост, ала външно това изобщо не се изразяваше с нищо. Светкавичен облак държеше очите си широко отворени и от следващото утро започна да наблюдава най-внимателно всеки боец. Четансапа, Чапа, Чотанка и Копиен връх, както и двамата синове на Стария Гарван, наричани Гарвановите братя, Ихасапа и Сина на Антилопата, по-възрастният брат на Татокано, явно бяха станали двойно по-внимателни и наблюдателни. Шонка, Червеното крило и Татокано обаче започнаха да водят разговори с Червената лисица. Щом отново разрешиха почивка, тези трима бойци не се посвениха да отидат при драгуните и прерийните ездачи, да се разположат край техния огън и да ядат заедно с тях от тяхната храна, докато жените и децата гладуваха, за да пестят запасите си от храна.

Два дни по-късно Светкавичен облак видя как тримата млади мъже, които девойчето в душата си наричаше жалки предатели, получиха патрони за своите пушки и вече не яздеха заедно с бойците от Мечата орда, а като скаути с враговете.

Какъв срам, какъв срам! Светкавичен облак пребледня от ярост.

Времето стана много ясно и студено. На север погледът стигаше чак до обраслите с гори и до скалистите върхове на Блек Хилс, чиито земни богатства се бяха превърнали в нещастие за племето на дакота, тъй като привличаха белите мъже. От запад се проточваше дългата верига на Скалистите планини. Керванът продължаваше да се придвижва на североизток.

Капитанът на име Роуч се отдели от кервана и изчезна в източна посока заедно с неколцина от своите хора. Въпреки есенния студ през

тези дни прериятa започна все повече да се оживява. Явяваха се и изчезваха многобройни патрули, драгунски части и съгледвачи. Мечата орда разпозна следите на други дакотски племенни групи. Появиха се отделни кервани, които се бяха присъединили към голямото преселение в определените за резервати местности. Военните части обаче не допускаха отделните кервани да се слеят.

Керванът на Мечата орда достигна една малка вада. Тя се бе покрила почти цялата с пясък и бе пресъхнала. Мъжете, жените и децата се измъчваха не само от глад, но и от жажда. Мустангите бяха забавили ход от пренапрежение. Хавандшита беше грохнал и се бе видял принуден да се качи на коня си. Със сълзи в очите Монгшонгша разбра, че няма вече достатъчно кърма за детето си; малкото телце на бебенцето съвсем отслабна. Светкавичен облак прехапа устни. Само да не се издаде какво чувствува! Враговете не бива да го знаят, още по-малко пък предателите.

През тези дни Червената лисица се отдели от кервана. Шонка, Татокано и Червеното крило подкараха конете си заедно с него.

Тук бил резерватът, преведе Къдрокосия Чапа. Светкавичен облак не можа да види никаква граница. Но съзря в далечината дървени постройки. Там била „агенцията“. Светкавичен облак научи тази нова дума от Чапа. Там щял да живее занапред Червената лисица и да командува като дясна ръка на Джоунс бойците на дакота и техните жени и деца.

Сега няколко кервана се срещнаха в песъчливата и обрасла тук-таме с трева степна област, където трябваше да се заселят дакотските племенни групи. Драгуните и прерийните ездачи престанаха да карат преселниците да бързат. Мечата орда често се спираше да почива. Конете пасяха твърдата трева. Кучетата виеха от глад; бяха заклали доста от тях. Една разумна сива кучка бе забелязала това и се стараеше да не се отклонява от кобилата на Уинона. Черното вълчо куче бе изчезнало, откакто Токай-ихто не се бе завърнал в своето племе.

Един ден по обяд, когато сиво-бели облачета закриха синевата на небето и керванът от преселници отново се спря несигурно за почивка, група драгуни се зададоха от югоизток откъм агенцията. Светкавичен облак следеше недоверчиво приближаващите се в галоп мъже.

Групата, сред която имаше и неколцина цивилни, спря конете и някой издаде висока заповед. Бобъра разбра най-бързо английските

думи и извика високо:

— Децата ни! Защищавайте децата ни!

За миг жените направиха кръг около децата, както бизоните и мустангите защищават своите малки. Неколцина мъже грабнаха пушките си, за които нямаха повече муниция, но можеха да си служат с прикладите им. Други приготвиха ками те, бойните си секири и сопи. Четансапа и Чапа стояха начело на дакотските бойци. Светкавичен облак и Гущерчето бяха по средата на предпазния обръч от жени заедно с Часке и Хапеда. Момчетата държаха камъни в ръце.

Драгуните се приближиха с конете си.

Предводителят им заповяда да предадат децата. Един цивилен обясни, че те трябвало да се научат да четат, да пишат, да обработват земята и да се молят. Той се опита с високо произнесени убедителни думи да обрисува преимуществата на училищния пансион.

Когато той свърши, лейтенантът отново махна заповедно с ръка.

— Докато ние сме живи, няма да можете да откраднете децата ни! — извика Чапа вън от себе си.

— Проклет негър!

Един драгун беше извадил пистолета си и го насочи към боеца, ала Четансапа скочи между тях и изби пистолета от ръката на ездача. Стоящият наблизо драгун заболе бойния си нож в главата на Четансапа. Дакотският боец коленичи, целият облян в кръв. В същия миг обаче драгунът, който бе извадил ножа, се олюля върху седлото си. Един камък го бе улучил в слепоочието. Хапеда вече стискаше, готов за удар, втория камък.

Водачът на драгуните, който не бе очаквал никаква съпротива и не беше честолюбив, промени заповедта си.

Драгуните и разочарованите мисионери се отказаха да се занимават повече с Мечата орда. Подкараха конете си към друг керван, който се бе разположил на достатъчно голямо разстояние оттук и чиито мъже и жени бяха изненадани и стреснати от бързите промени и дори не бяха и помислили да окажат съпротива. Там групата бели мъже успяха да измъкнат децата и да ги вземат със себе си. Заедно с отчаяната си човешка плячка драгунската част побърза да се оттегли.

Светкавичен облак проследи с поглед отдалечаващите се ездачи. Тя чуваше оплакваческите викове на ограбените бащи и майки,

жалките писъци на отвлечените деца, които най-после заглъхнаха в далечината.

От дълбоката рана на главата на Четансапа шуртеше кръв. Той все още бе коленичил в тревата. Чапа и Чотанка го подкрепяха. Дойде Унчида, за да превърже раната. Черепът му бе пукнат, но не и пробит. Превръзката от лико потъмня, после постепенно кървенето престана.

Тъй като денят вече клонеше към заник, Мечата орда остана на място. Лицето на Четансапа беше посивяло; само напрягайки всичките си сили, той можеше да се държи на крака. Разпредели добре обмислено всички бойци и мъжете на Мечата орда бяха готови да отблъснат ново нападение. Ала повече не се появи никакън враг. Заповедта навярно бе гласяла да откарат само определен брой деца в пансиона, и това бе сторено. Така предполагаше и обясни на останалите Чапа.

На другата заран обаче отново се появи войска. Подкараха нататък Мечата орда, както и групата бащи и майки, чиито деца бяха отвлекли. Двата кервана стигнаха до едно сборно място, където вече се бяха събрали много дакота заедно със семействата си. Чапа се ослушваше към всяка дума, която ухото му можеше да долови, и скоро съобщи какво става: мъжете трябваше да предадат всичкото си оръжие. Имаха право да запазят само камите си, тъй като за тях те не бяха само оръжие, а и инструмент.

В това време заповедта се разнесе от различни страни високо и веднага я преведоха.

Драгуните бяха оградили от всички страни сборния лагер. След като заповедта за предаване на оръжието бе преведена, те заложиха карабините си за стрелба. Всеки миг можеше да прокънти поредица от изстрели.

Предаването на оръжията започна.

Бойците от Мечата орда стояха скупчени един до друг.

— Дойде време — каза Четансапа на своите другари. — Ние всички ще се превърнем в жени.

Той пръв предаде оръжието си: бойната пушка без муниции, лъка, бойната секира. Чапа последва примера му.

Светкавичен облак почувствува как цялото й тяло потрепера.

В лагера цареше мъртвешка тишина, само неколцина войници ругаеха, ако нещо не ставаше достатъчно бързо. Контролиращи

войници вървяха напред и назад през групата на лагеруващите индианци.

Мъжете от Мечата орда вече бяха предали оръжието си. Сега стояха с празни ръце край своите жени и деца. Всички те бяха обучавани от четиригодишна възраст да бъдат ловци и бойци. Сега неочаквано им бяха отнели работата и свободата едновременно.

Никой не смееше да погледне другаря си. Ето ги победителите в много битки, в сражения с белите мъже; ето ги тук, подчинени, обезоръжени, заловени върху парче обрасла с рядка трева степ, без дивеч. Светкавичен облак усети някакъв необичаен повик за повръщане. Никой не можеше повече да я защищава или да й осигурява прехраната. Нейният свят се беше сринал. Тя бе в ръцете на врага.

Изсвистяха три изстрела. Никой от мъжете и жените на Мечата орда не разбра кой ги бе изстрелял. Но опитните бойци бяха разбрали за част от секундата какво искат да направят драгуните, та Четансапа извика на жените и децата: „Лягайте!“и сам падна по очи в тревата.

Отстрани един куршум прелетя към беззащитните индианци.

Чуха се детски писъци. Ранени се сгърчиха; кръвта им швирна. Умиращи се вргаляха и после се проснаха.

Всичко се случи за няколко секунди.

Четансапа се изправи бавно. Погледна само веднъж към кръга от войници, които отново бяха заредили пушките си. Светкавичен облак усети какво чувствува в момента Четансапа. Но той беше мъж без оръжие.

В ръцете на Монгшонгша лежеше изпитото й малко детенце — беше мъртво. Бедрото на Чапа кървеше. Жената на Стария гарван лежеше в локва кръв и не можеше да говори повече. Внучката й, девойката Гущерчето, стоеше безпомощна край нея. Малкият брат на Ихасапа се гърчеше в нечовешки болки. Един куршум го беше улучил в корема.

Унчида и Уинона заедно с няколко други жени бързаха да помогнат там, където все още можеше да се даде помощ. Светкавичен облак вървеше край Уинона и се стараеше да помага на нея и на Унчида. Куршумът в бедрото на Бобъра се беше забил дълбоко; трябваше да го изрежат и кръвта му пръскаше като струя, докато Хавандшита и Унчида успяха да превържат раната. Жената на Стария

гарван беше улучена в гърдите. Очите й се изцъклиха. Братът на Ихасапа, десетгодишно момче, свърши в ужасни болки.

Сред драгуните, които бяха стояли в кръг наоколо и бяха стреляли един през друг, също имаше убити и ранени.

Към пладне претърсването на лагеруващите за оръжие приключи. Подкараха отново индианците. Те трябваше да сформират пак своите колони и лишените от оръжие мъже бяха принудени да се отправят заедно с жените и децата си в различни посоки към определените за тях места в резервата. Те влачеха със себе си ранените, умиращите и мъртвците.

Ихасапа беше взел ранения Бобър, който не можеше да язди сам, върху своя кон. Мъртвците лежаха загърнати в кожени завивки в плазовете. Монгшонгша носеше мъртвото си бебе в носилката на гърба. Тя гледаше напред с празен поглед и сякаш не виждаше вече дори и сина си Хапеда.

Сега керванът се придвижваше в северозападна посока, навътре във все по-опустяващата степ. Странни скали израстваха сякаш непосредствено от земята. Драгуните настояваха да се бърза. Светкавичен облак вече можеше да разбира някои от техните ругатни.

На втората вечер след безразборната стрелба отново бе дадена заповед за почивка. Мечата орда бе стигнала до своето ново място за живеене.

Светкавичен облак се огледа. Около нея имаше само безкрайна пустош, много пясък и камънаци, бедни редки треви, пресъхващи води. Четансапа и Хавандшита дадоха нареждане да се издигнат шатрите. Жените и мъжете слязоха от мустангите. Мъжете и момчетата събраха конете на едно място. Светкавичен облак и Меден цветец издигнаха шатрата на Бобъра и внесоха вътре покъщнината. После Светкавичен облак излезе извън бивака, за да присъствува на погребението на тримата мъртвци. Завързани в кожени завивки, те бяха окачени и захванати здраво за клоните на едно изсъхнало дърво, за да не могат да ги достигнат вълците.

И тази церемония мина сред пълно мълчание. Мълчанието бе единственият израз на упрек и тъга, с които подчинени-те индианци можеха да изразят чувствата си срещу победителя.

Когато мъртвците намериха най-после вечното си жилище сред ветровете, Светкавичен облак отиде при Уинона и Унчида. Донесе

малко вода за тяхната шатра от едно почти просмукало се в почвата езерце и се приготви да им помогне при събирането на дърва. Унчида тръгна заедно с нея, а Уинона остана съвсем сама в шатрата.

Когато Светкавичен облак се върна заедно с Унчида, Уинона бе успяла вече да издълбае място за огнището в средата на шатрата.

— Можете да отидете да получите храната — каза тя със странно беззвучния си напоследък глас. — Четансапа раздава дажби от запасите ни.

Светкавичен облак излезе, за да получи оскъдната дажба за обитателките на шатрата за единственото хранене през деня. Уинона остана в дъното на шатрата; седна на пода и Унчида пристъпи към нея. Но и двете не си казаха нито дума. Когато Светкавичен облак се върна, Уинона й предложи собствената си дажба. Девойчето не искаше да приеме такъв по — дарък, но Уинона отново се бе унесла в мислите си и сякаш не чуваше повече онова, което Светкавичен облак й говореше.

Така девойката започна да се храни и при това огледа шатрата, която беше родна шатра на Матотаупа и на Токай-ихто. Нещо се беше променило тук и Светкавичен облак чак сега разбра къде какво беше променено. Кожата на голямата сива мечка, която Матотаупа бе убил на времето, подпомогнат от своя единадесетгодишен син Харка, не висеше вече на подпорния прът. Беше постлана на земята. Светкавичен облак търсеше да открие какво още бе променено и видя, че липсва белият лък, костеният лък на Токай-ихто. Къде беше останал той? Девойката не можеше да си спомни дали Уинона го бе предала на дългите ножове. Всеки случай той не висеше на подпорния прът.

Уинона пое ножа и отряза в знак на горест лъскавите си дълги черни плитки.

Докато жените седяха мълчаливо в шатрите, мъжете, момците и момчетата стояха всички заедно навън и гледаха как драгуните ядат консерви и подготвят нощния си лагер. Къдрокосия Чапа разбра от думите им, че се канят да потеглят с конете си на другия ден обратно към агенцията, и каза това на останалите. Часке слушаше внимателно.

— Нима ще ни оставят тук да измрем от глад? — чу той да пита Четансапа.

— Трябва да отидем при тях и да поговорим за това.

— То е твоя работа.

Чапа стисна видимо устни и повика Стария гарван и боеца на име Чотанка да отидат заедно с него при началника на драгуните. Тримата индианци бяха принудени да чакат дълго и да слушат много ненужни подигравки. Ядът качи кръвта в лицето на Часке. Най-после им разрешиха да говорят.

— Кажете ни — започна Къдрокосия Чапа, като веднага превеждаше онова, което говореше и чуваше, за да бъдат другарите му в течение на разговора. — Кажете ни от какво ще живеем ние тук. Запасите ни вече се свършват.

— Хе-хе! Човече! Дакотският негър! Тук ще си живеете чудесно! Рентиери ще ставате! И ние бихме искали да си живеем така лесно! Утре ние ще се върнем в агенцията, а вдругиден вие ще си получите продоволствието! Всичко е наред.

Чапа нямаше основание да се усъмни в това уверение; пък и нямаше да има смисъл.

Вечерта премина в нощ. Бухали и прилепи, които досега си бяха живели несмущавани от нищо сред пустошта, започнаха да писукат и да крещят, завиха койоти и кучета. Ревът на животните бе единственото нещо, което напомняше на прокудените мъже и жени родните места.

Момчето Хапеда седеше в бащината си типи. Гледаше мълчаливо своя баща Четансапа, който беше седнал край новоиздълбаното огнище. Пламъчетата ближеха краищата наклоните и осветяваха кокалестите рамене на бащата и превръзката от лико на главата му. Едно парче от кожата с косата, месото и начупените кости бяха изрязани. Четансапа сигурно усещаше ужасни болки от раната си, но очите, вперени в огъня, и бръчките по челото и около устните му издаваха мисли и чувства, които сигурно се бяха загнездили много по-надълбоко и много по-болезнено, отколкото кървящата рана.

Хапеда разбираше баща си много добре. Четансапа се бе надявал да отведе своите бойци при още свободните племенни групи на дакота, при Тотанка-йотанка и при Тасунка-витко. Но не беше успял.

В дъното на шатрата седеше Монгшонгша; ръката й галеше безспир празната бебешка носилка. Тя я бе напълнила с черни пера в знак на траур. Хапеда седна по-близо до майка си, като продължаваше да гледа неотстъпно баща си край огнището. Черните мисли хвърчаха около момчето също като прилепите навън. И с неговото детство беше

свършено. Свършено беше с мечтите му за ловене на бизони и за победоносни битки, за родина и свобода. Той седеше с лишения си от оръжие баща и със смазаната си от мъка майка. Измъчваше го силен глад. Още преди да се зазори, той излезе от бащината типи, отиде пред бивака и се загледа мълчаливо сам самичък в далечината, чак до големия масив на Блек Хилс, където, изглежда, вече бе започнало да вали сняг. Зад тези планини беше прерията, където имаше още толкова много дакотски мъже, бойци, които бяха победили дългите ножове, бойци, които не бяха претърпели поражение. Кога ли ще дойдат те, за да освободят своите пленени братя и сестри?

Къдрокосия Чапа също бе излязъл съвсем рано като Хапеда от своята типи и Светкавичен облак, която видя, че чичо и стои сам, се приближи до него. Двамата останаха на края на бивака, между пясъка и скалите, под гаснещите върху небесния свод звезди. Единствената мечта на Чапа, която той все още бе таил в себе си като надежда, бе потъпкана и повалена и той трябваше да признае това пред детето. Тук, на тази земя, Мечата орда никога нямаше да може да отглежда достатъчно добитък и да сее и жъне достатъчно, за да може да се изхранва сама. Мъжете нямаше да се превърнат от ловци в скотовъдци, а от свободни трудещи се хора — в пленници и просяци. Той не можеше да каже на девойчето, което стоеше край него, никаква ободрителна дума. Какъв живот очакваше подрастващата девойка Светкавичен облак?

Денят и следващата нощ отминаха. Слънцето отново се издигна на хоризонта и изпълни пустата земя със светлината си. Много бойци стояха мълчаливо сред шатрите и гледаха дали милаханска ще тръгнат най-после, както бяха ги уверили още преди два дни. Драгуните обаче не се помръдваха. Само двамина от тях насочиха далекогледите си към югоизток и забелязаха не по-рано, отколкото дакотските мъже с просто око, че от тази посока се задават неколцина ездачи. Те яздеха по индиански обичай един подир друг и скоро се разбра, че бяха въоръжени с бойни и ловни пушки.

Всички чакаха напрегнато. Никой не очакваше нищо добро. Дори момчетата и момичетата очакваха ново нещастие.

Когато ездачите се приближиха, се разбра кой се приближава. Това бяха Шонка, Червеното крило и Татокано, както и Кървавата томахавка, един по-възрастен боец, който не беше от Мечата орда.

Заедно с тях яздеха още десетима въоръжени мъже — бели и индианци.

Хапеда и Часке пребледняха от ярост, както преди се бе случило с девойчето Светкавичен облак. Те стояха един до, друг и чакаха какво ще се случи по-нататък. Когато ездачите стигнаха до бивака, те скочиха от конете край лагера на драгуните. Изглежда, там бързо се споразумяха; командуващият даде съгласие за нещо. Хапеда и Часке видяха как Шонка, Червеното крило и Татокано се отправиха към шатрата на вожда, където се намираха Унчида и Уинона. Тримата въоръжени мъже влязоха в шатрата и излязоха скоро заедно с двете жени. След това започнаха пред очите на всички бързо да разрушават шатрата на Токай-ихто. Счупиха подпорните колове. Хапеда и Часке гледаха отчаяни към Четансапа. Ала лишените от оръжията си мъже стояха на площада сред бивака и наблюдаваха всичко все още мълчаливо. Уинона и Унчида не се помръдваха.

Когато шатрата на Токай-ихто бе разрушена, Шонка пристъпи към Четансапа. Хавандшита излезе от своята заклинателска шатра и се приближи.

— Свикайте Съвета на старейшините! — заповяда Шонка с висок глас. — Бащата на резервата го желае. Ще ви бъде съобщено като на членове на съвета какво се случи, защо се случи и какво ще се случи още! Сега дакота имат нови вождове. Вашите недостойни бивши предводители няма да ви съветват повече, а шатрата на Токай-ихто, който е син на предател и беше прибързан като хлапак, е разрушена завинаги! Хау! Сега Четансапа избухна.

— Мръсен койот, предател и страхливец! — нахвърли се той върху Шонка и цялото огорчение, което се бе насъбрало в него, се изля изведнъж с някаква неудържима сила. — Ти искаш да ни принудиш с оръжията, които ти даде Червената лисица, убиецът! Не мисли, че нашите мъже ще ти се подчинят! Нима ти очакваш, че ние ще се оставим ти да ни заразиш със своята краста? Не се доближавай до нас! Много по-добре щеше да бъде ние да разрушим твоята шатра и да те изпъдим от тук, вместо ти да позориш Токай-ихто! Аз казах, хау!

Шонка, Червеното крило и Татокано бяха измъкнали пистолетите си и ги насочиха към Четансапа.

— Млъкни!

— Няма да мълча…

Тримата натиснаха спусъците, но Четансапа вече бе отскочил и те не можаха да го ранят смъртоносно. Четансапа събори Шонка на земята, заби камата си в рамото на Червеното крило и изчезна между шатрите и скалите. Тримата въоръжени мъже закрещяха и се спуснаха подире му. Насъбралите се на площада сред бивака индианци чуха изстрелите. Настана истинска бъркотия.

Най-после пукотевицата заглъхна и възбудената глъчка затихна.

Светкавичен облак и Гущерчето бяха намерили Хапеда и Часке. Децата трепереха от възмущение и страх.

Шонка и Татокано се върнаха, все още силно задъхани, откъм скалите. Червеното крило се появи сред драгуните, където се заеха да му превържат раната.

Шонка и Татокано отново държаха заредени пистолети в ръка.

— Тоя пършив койот избяга! — изкрещя Шонка. — Подстрекател, предател и приятел на предател! Но нашите куршуми го улучиха! Той трябва да умре и да се превърне в мърша и ничия ръка няма да се докосне до него! Който му се притече на помощ или го скрие, също е обречен на смърт! Аз настоявам присъствуващите членове на съвета да одобрят нашите действия и решения, или аз ще помоля дългите ножове, разположени край бивака да разрушат шатрите ви и да застрелят и вас, и жените, и децата ви! Аз казах, хау!

Бойците, към които той се бе обърнал като към членове на съвета, гледаха към земята. Най-сетне Черния гарван пристъпи тромаво напред.

— Нека бъде мир между дакота и дългите ножове! Вашите действия и решения бяха необходими. Лулата на мира ще обиколи след това всички в съвещателната типи и ще благослови нашето съгласие! Аз казах, хау!

Беше още преди пладне.

Унчида тръгна, без да каже нито дума и за всеобщо учудване, към шатрата на Хавандшита. Уинона и Светкавичен облак влязоха заедно с Хапеда в шатрата на Четансапа при Монгшонгша. Часке не се виждаше вече никъде. Навън драгуните ругаеха. Шонка и Татокано, изглежда, тръгнаха още веднъж по дирите на Четансапа.

В шатрите всички стояха, ослушвайки се и с надеждата Четансапа да е успял да избяга. Като охлюви се придвижваха бездейните часове на очакване. Дойде пладне, после следобед и

вечерта. Когато започна да се стъмва, се надигна шум. Мъжете, изпратени да преследват Четансапа, се върнаха без успех.

На другия ден драгуните се отдалечиха на конете си. Индианските съгледвачи, които играеха едновременно и роля на полицаи, ги последваха един ден по-късно. На следващата сутрин обаче отново се появи друга военна част. А обещаните хранителни дажби все още не пристигаха. Хапеда и Часке, Светкавичен облак и Гущерчето вече примираха от глад, ала не дотягаха никому с молби. Бузите им бяха хлътнали, ръцете измършавели. От лагеруващата край бивака военна част се приближи един войник и поднесе на Светкавичен облак отворена консерва с месо. От миризмата му девойката усети, че й се повръща, и тя мразеше мъжа, защото той се числеше към враговете. Кой го знае дали не иска по-късно да разказва, че е хранил млади дакота като гладни кучета? Светкавичен облак беше силно огорчена и изпълнена с недоверие. Извърна се мълчаливо и с презрение. Войникът се оттегли с отхвърлената консерва в ръка при другарите си, които му се изсмяха подигравателно.

После и тази военна част си замина, а хранителните доставки все не пристигаха…

През четвъртата нощ, когато наоколо беше съвсем тихо и пусто, нещо стресна момчето Хапеда в постелята му. Хапеда бе лежал уморен, но без сън в завивките си. Сега забеляза как чергилото на входа се разклати и изведнъж видя, че това беше баща му Четансапа, който пропълзя през отвора. Майката спеше толкова дълбоко от умора, че не забеляза нищо, а бащата сложи ръка на устните си и даде знак на Хапеда да не буди майка си. Четансапа потърси превръзките от лико. Момчето знаеше къде ги бе прибрала майка му и помогна на баща си да превържат раните му. В две от тях сигурно имаше трески. Те бяха започнали вече да гноят. Хапеда донесе на баща си три гущерчета, които беше хванал, и Четансапа ги погълна бързо. Момчето съобрази също така веднага, че баща му ще има нужда от зимна кожена дреха и от завивка от бизонова кожа. Четансапа пое вещите и възложи на сина си задача. Къдрокосия Чапа и Чотанка трябвало да заминат веднага за агенцията и да настоят там да им дадат храна. През това време Ихасапа

и Копиен връх трябвало да отидат и да разберат какво е станало с главните вождове.

— Ще дойдеш ли пак някой път, татко? — попита момчето. — Или аз да дойда да те намеря някъде?

— Аз се крия между скалите. Когато предателите и койотите ги няма, ще идвам в шатрата всяка трета или четвърта нощ. Ако не мога да дойда, ти недей да ме търсиш, освен ако се е случило нещо важно или голямо. Тогава ми остави съобщение при скалата, която прилича на глава на лешояд — и Четансапа изчезна отново незабелязано, тайно, както беше дошъл.

Когато нощта вече изтичаше, Хапеда стана. Беше тъкмо часът преди изгрев слънце. Тъй като водата беше много малко, момчето се натърка със сняг. При първи зари Хапеда повика Къдрокосия Чала от шатрата със седемте жени и му предаде тайно заръката на Четансапа.

— Добре… да… добре. — Изглежда, сега и в крайниците на Чапа се вля нов живот, тъй като му се бе създала работа. — Добре. Баща ти се е спрял на най-подходящите мъже. Никой от нас четиримата няма да издаде Четансапа. Ти се върни в шатрата, Хапеда, или почни да си играеш. Аз ще предам задачата по-нататък.

Когато слънчевите лъчи заляха пустошта и шатрите в бивака, четирима бойци вече бяха готови за път. Къдрокосия Чапа и Чотанка подкараха конете си на юг към агенцията. Там се бяха разположили белите мъже, които имаха за задача да ругаят и управляват бедните дакота като в голям затворнически лагер. Ихасапа и Копиен връх тръгнаха пешком. Никой не попречи на четиримата мъже да се отдалечат.

Хапеда се срещна с Часке, своя приятел и заедно с него вожд на Съюза на Младите кучета. Те се посъветваха взаимно и решиха, че членовете на съюза трябва да отидат на лов за птици. Можеха да заложат примки, а и камъните бяха оръ-жие. Гладът беше голям и жените отново заклаха няколко кучета. Но тъй като двамата вождове на момчетата проявиха доста голяма увереност, и останалите деца се насърчиха и това по-бодро настроение навлезе по невидими пътища във всички шатри.

Мина един ден, после втори, и още един, и още един. Момчетата започнаха да се взират никой ли от четиримата мъже, които бяха напуснали бивака, не се завръща още. Сутринта на петия ден на юг

нещо се раздвижи. Хапеда и Часке изведоха изпосталелите си мустанги и ги подкараха натам. Онова, което откриха, им се стори много странно.

Две рогати пъстри мършави добичета теглеха с твърде голямо нежелание голяма кола с ритли. Подир колата вървяха завързани още четири такива животни; те пристъпваха неохотно, препъвайки се, с проточени напред шии и глави. Къдрокосия Чапа седеше в колата и подтикваше товарните добичета. Чотанка водеше неговия мустанг, който вървеше ходом след колата.

Колоната спря край шатрите. Едното добиче веднага се сгромоляса изнемощяло на земята.

Мъжете, жените и децата наизлязоха от шатрите и питаха безмълвно, само с поглед, какво смятат да правят сега Къдрокосия Чапа и Чотанка.

Къдрокосия Чапа скочи веднага от каруцата и разпрегна двете крави, които бяха я теглили. Хапеда и Часке му помогнаха. Те казаха, че тези животни имали някаква далечна прилика с женските бизони, тъй като имали рога, четири крака и козина, ала за носовете на индианските момчета миризмата им беше някаква сладникава смрад. Самият Къдрокос Чапа беше готов да се разплаче.

— Шест крави! — каза той. — Но ние можем само да ги заколим, защото те са изтощени до смърт, а тук, край нашите шатри, няма да намерят през зимата никаква храна!

Чотанка бе отвързал вече четирите крави, които бяха вървели подир каруцата. На мъжете не им оставаше нищо друго освен да изпълнят онова, което бе споменал Чапа. Те извадиха камите си и заклаха животните, които изобщо не бяха годни вече да окажат съпротива. През тази сутрин момчетата и момичетата разбраха разликата между ловуването и клането. Какво означаваше обаче да се отглежда добитък, те не можаха да научат от този пример.

Приближи се и Хавандшита. Той определи заедно с Чотанка как да се разпредели месото. Сетне мъжете се заеха да одерат закланите добичета. Жените трябваше да гонят гладните кучета с камшици.

Хапеда, Часке, Светкавичен облак и Гущерчето стояха заедно с останалите мъже, жени и деца край празната каруца. Чапа бе единственият сред тях, който изобщо можеше да кара подобна кола. Но какво можеха да пренасят те с нея? Времето на големите им

преселвания от едно място на друго бе отминало. Жътва не можеха да прибират. Кожи, които трябваше да се носят за продан, нямаха. А зимата започваше, в шатрите беше студено и нямаше дърва. Тогава мъжете решиха да нацепят каруцата и да използуват материала за огрев. Чапа прибра едно колело в своята шатра. Обясни на Светкавичен облак, че иска да проучи основно как се прави такова колело.

Всичко това вече бе приключено и бяха минали още три дни, когато най-после Ихасапа и Копиен връх се завърнаха в бивака. Девойчетата и момчетата ги гледаха с голямо очакване.

Свикаха веднага Съвета на старейшините и скоро из целия бивак се разпространи вестта, която двамата бяха докладвали. Те обиколили надалеч целия резерват. Главните вождове обаче не открили никъде. На север в Блек Хилс имало още много сняг. В северните прерии зимата все още не свършвала. Неколцина главни вождове пътували заедно със своите бойни групи горе на север през сняг и лед. Невъзможно било да се получи някакво съобщение от тях. Ако те били още свободни, трябвало мъжете им да се крият от дългите ножове, защото разполагали с много малко муниции и белите мъже ги преследвали. А в резервата дакота били командувани сега от нови вождове. Имало три големи резервата, този, в който живеела Мечата орда, друг, съседен, и един на север, на брега на Мини-Соус, по горното течение на река Чейен.

Това бяха новините, на които трябваше да повярват и момчетата, и девойчетата. Отникъде не можеха да очакват по-мощ. Шонка беше казал истината.

Когато тези новини бяха разбрани с цялата им тежест и месото от изпосталелите крави бе изядено, момчетата и момичетата имаха чувството, сякаш не можеха да дишат с пълни гърди и вече едва се движеха. Езерцето съвсем пресъхна. Жените вървяха цяла миля, за да донесат вода за пиене. Хората нямаха възможност да се къпят вече. Те усещаха всеки ден праха по тялото си и това ги караше да се чувствуват унизени. Безнадеждност вкочаняваше затворените в резервата хора.

За Хапеда, за приятеля му Часке и за девойката Светкавичен облак сега съществуваше само един час на ден, през който те действително чувствуваха, че живеят, и който им помагаше да

надвиват умората и отчаянието от останалите часове на деня. Това беше вечерният час, когато имаха възможност да поседят в шатрата на Четансапа край Уинона. И Унчида, която сега живееше в шатрата на заклинателя, идваше през този час при Уинона. Девойката сякаш се събуждаше савечерно време от своята мъка. В сумрачната светлина тя шиеше кожена дреха и кожени мокасини. Не бързаше да работи. Правеше само по няколко бода на вечер.

— За кого шиеш тези неща? — попита Светкавичен облак, върху чието рамо стоеше вярната катеричка.

В шатрата беше полутъмно, тъй като трябваше да пестят дървата. Проблясваха само искри.

— Шия за един сън — отвърна Уинона.

— Какво ти се присъни? — запита Часке. Той идваше само тайно в шатрата на избягалия Чегансапа. Втората му майка Хиацинта и Шонка не биваше да знаят за това.

— Сънят ми беше силен и добър — отвърна Уинона на момчето.

Индианците, които не познаваха естеството на съня, отдаваха голямо значение на съновиденията.

— Кой мъж се яви в съня ти? — попита Хапеда и опипа частите на кожената дреха, която сигурно бе определена за някой висок, строен боец.

— Сънувах брат си — призна Уинона. — Той е мъртъв — рече Хапеда.

— Аз не съм видяла трупа му.

Светкавичен облак вдигна изплашено глава. Страхуваше се да се надява на нещо, което никога не можеше да стане действителност. Тя бе преживяла вече през своя млад живот едно твърде жестоко разочарование.

— Той е мъртъв — повтори Хапеда, гонен от същия страх като Светкавичен облак.

— Но духът му не е примирен — отвърна горчиво Уинона. — Той се яви в съня ми. Той ще се върне отново.

Минаха дни, седмици и месеци. Една вечер момчетата и момичетата седяха отново край сестрата на Токай-ихто. Уинона работеше вече твърде рядко. Тази вечер ръцете й бяха отпуснати в скута. Децата не разговаряха помежду си, защото и без това имаше много малко нещо за уговаряне, но все пак търсеха опора един в друг.

Това беше, което непрекъснато караше четиримата младежи да се събират заедно: Часке и Хапеда, Светкавичен облак и Гущерчето.

Вече беше започнало да се смрачава, когато отвън се чуха галопиращи коне — галоп на здрави, отпочинали животни. Сигурно бяха чужди ездачи. Момчетата и момичетата наостриха слух.

Ездачите стигнаха в галоп до площада насред бивака, където чаткането на копитата изведнъж секна. Навярно бяха шестима ездачи; така реши Часке. Децата чуха как ездачите скочиха от конете и тръгнаха към шатрата на Четансапа. Момичетата и момчетата останаха седнали до Уинона. Монгшонгша седеше сама в дъното, наведена над празната бебешка люлка.

Някой отметна чергилото на входа, Шонка се вмъкна вътре, а зад него нахлуха и Татокано, трима непознати бойци и един бял мъж. Белият мъж беше цивилен. Татокано се бе издокаран в някаква много странна униформа.

— Разринете огъня! — заповяда белият човек, който сигурно беше чиновник на агенцията. Гласът му беше слаб, преуморен от много крещене.

Татокано преведе заповедта. Светкавичен облак я изпълни. Тя искаше да спести на Уинона унижението да се подчини на заповедта на подобен лаещ койот. Пламъци лумнаха нависоко и осветиха всички, които се намираха в шатрата.

— Вън, прасета такива! — изсъска белият мъж към децата. Двете момчета и момичетата се вдигнаха съвсем спокойно и това спокойствие им придаде горда осанка. Те тръгнаха бавно към изхода на шатрата, откъдето нахълталите бели мъже трябваше да се отместят, за да им направят път.

Шонка сподири със застрашителен поглед осиновения си син Часке и след това сграби Хапеда.

— Ти ще останеш тук!

Момчето веднага се спря, но изпъна врат.

Светкавичен облак, Гущерчето и Часке изскочиха навън. Там застанаха близо до шатрата, защото искаха поне да чуват какво става вътре.

А Хапеда преживя оттук нататък всичко, което се случи в шатрата.

Шонка обгърна с поглед Уинона и Монгшонгша.

— Ставайте! — изкрещя той грубо към тях, след като белият мъж изграчи същото на английски.

Жените се изправиха.

— Ще претърсим шатрата! Жените останаха мълчаливи.

— Къде сте скрили Четансапа, този предател и убиец? Ние ще го арестуваме! Ще го обесим! Червеното крило умря от раната, която този бунтовник му нанесе с камата си!

Жените мълчаха.

Полицаите от лагера започнаха да вдигат и да отгръщат завивките от пода.

— Охо — рече Шонка и тръгна към Уинона, — ти добре си топлиш краката! Отстъпи веднага от тази меча кожа!

Уинона отстъпи три крачки встрани и освободи сгънатата кожа. Белият мъж разгърна, подпомогнат от Шонка, тежката сива кожа. Сега Хапеда за пръв път видя какво беше загърна в кожата: дългата свещена лула, която обикаляше гостите преди започване на всяка гощавка при вожда, короната от орлови пера, недовършената дреха от бизонова кожа, парчетата за ушиване на кожени мокасини и две шини за снежни плазове.

Лицата на Шонка и на дребния бял мъж с лаещия глас се разтеглиха в подигравателна гримаса.

— Аха, вие сте решили да облечете Четансапа?

Нито Шонка, нито пък някой от останалите четирима индианци очакваха жените да отговорят. Само белият мъж чакаше отговор. Ала жените продължаваха да мълчат.

— Къде е Четансапа? — Гласът на белия мъж премина в креслив дискант. Той бе излязъл от едно измъчено не от труд, а от пороци тяло.

Жените продължаваха да мълчат.

Шонка сграби отново Хапеда за раменете и го изтика пред майка му.

— Гледай тук, аз ще взема този малък койот, ако не ми кажеш за кого шиеш тази дреха!

Монгшонгша се разтрепера цялата.

— Не я шия аз.

— Не я шиеш ти?! — Шонка пусна Хапеда и пристъпи към Уинона. — Значи ти я шиеш! — издаде той брадичката си напред.

Белият мъж бе сграбил кожената дреха.

— Хау. Аз я шия — рече Уинона със своя нов, непознат, беззвучен глас и всички се изненадаха, че тя проговори.

— И смяташ да правиш шейна?

— Хау. Ще направя.

— И шиеш мокасини?

— Хау, шия мокасини.

— И си онази кучка, дето се влачи при оня Чегансапа и му помага да живее?

— Не.

Белият мъж изгуби търпение.

— Удари най-после тия жени в лицето! Смажи това проклето котило! Тая лъжлива паплач! Какво дрънка тая мръсна женска? За кого шие тая дреха?

— За кого шиеш дрехата? — изрева Шонка още веднъж към Уинона.

— За Токай-ихто. Шонка отстъпи назад и загледа девойката недоверчиво!

— Ти луда ли си? Уинона мълчеше.

— За кого шиеш тази дреха?

— Казах ти вече.

— Лъжеш! Тоя, за когото говориш, отдавна вече е станал смрадлива мърша!

— Аз говорих с него.

Шонка отстъпи още една крачка назад.

— Не лъжи така нахално! — Той придърпа Хапеда към себе си. — Ако вие, жените, помагате на Чегансапа, аз ще убия този малък койот! Разбираш ли ме?

Монгшонгша извика като ранено животно:

— Детето ми!

— Разбираш ли? — Шонка отново пристъпи една крачка към Уинона.

Уинона мълчеше.

— Брат ти загина и е закопан! Разбираш ли ме?

— Аз разговарях с него.

Шонка изглеждаше объркан. Белият мъж се разяри.

— Стига дрънканици! — извика той на Шонка. — Още ли не си се справил с тия гадни женски? Май ще трябва аз сам да се намеся!

Моето име е Луис и аз съм се научил в цирка „Майерс“ как да се отнасям с червените свине.

Уинона пристъпи към белия човек и без той да усети, издърпа кожената дреха от ръката му. Девойката положи дрехата върху мечата кожа и седна върху нея.

— Вие сте крадци! — каза тя на Шонка и на белия мъж на име Луис. — Тази дреха е на Токай-ихто!

Белият мъж погледна към индианеца.

— Петима въоръжени мъже срещу една такава женска, и хем женската побеждава! — Той искаше да се разсмее, ала само изсвири с уста. — Някой тук е луд — или тая женска, или ти!

— Жената — отвърна Шонка. — Тя е полудяла. Но тя може и да омагьосва, тая магьосница!

— Тая?!

Белият мъж пристъпи напред, спря се и неочаквано и той се изплаши. Уинона бе вперила изцъклените си очи в него. Той отстъпи бавно назад, докато застана зад Шонка и се почувствува прикрит от него.

— Тя наистина има лош поглед — промърмори той и гла-съ̀т му за първи път прозвуча тихо, защото макар да нямаше никаква вяра, суеверието бе залегнало твърде дълбоко в него.

Той се огледа за Монгшонгша. Когато Уинона бе седнала, и тя също се бе отпуснала на земята и бе започнала да гали нежно празната детска люлка, напълнена с черни пера.

Белият мъж потупа с пръст челото си.

— Те са луди и двете! Да се махаме оттук!… Но аз ти казвам, да знаеш, непрокопсанико — обърна се той на излизане към Хапеда, — в същия миг, в който дадеш нещо на баща си, ще бъдеш обесен! Ние ще се върнем отново! Не си правете повече никакви ненужни илюзии! Вашият вожд Крейзи Хорс или Тасунка, както го наричате вие, се предаде заедно със своите бойци. Генерал Майлс го научи какво значат добри обноски.

Крейзи Хорс напредва заедно със своите две хиляди бойци към агенцията, всички са полуизмръзнали и изгладнели. Това го казвам за ваше сведение и за да се съобразявате с него!

Шонка преведе със злобна радост.

Петимата индианци и белият мъж напуснаха шатрата.

Навън все още стояха Часке, Светкавичен облак и Гущерчето.

— Махайте се оттук, прасета такива!

Шонка ритна Часке и за сетен път доказа, че бе започнал да учи от белите мъже не доброто, а само най-лошото.

Двете момичета и момчето отстъпиха малко встрани и проследиха с поглед омразния предател и белия мъж, когато те яхнаха конете си. Дори и след като ездачите изчезнаха от погледите им, децата останаха на мястото си. Пред тях се разстилаше неплодородната земя, над главите им се бе ширнало зимното, осеяно със звезди небе.

В шатрите все още имаше тих шум, защото никой не бе легнал, преди полицията на агентурата да напусне селото. Ха-педа изскочи от шатрата на Четансапа и се приближи към Часке и двете момичета. Той помоли момичетата да се отдалечат, тъй като имал да уговори още нещо важно с Часке. Без да се почувствуват обидени, Светкавичен облак и Гущерчето се отдалечиха. Те разбираха, че Хапеда крие някаква тайна, за която никой друг не биваше да знае.

Когато двете момчета останаха сами, Хапеда заговори:

— Часке! Аз ти вярвам така, както вярвам на себе си. Ти ще мълчиш за всичко, което ще ти кажа сега!

— Хау. Ще мълча.

— Най-напред: Тасунка-витко е победен. Той пътува заедно със своите бойци към резервата.

Часке не изрече нито дума. Трябваше да преглътне сълзите си.

— След това — промълви прегракнало Хапеда — ще трябва да знаеш, че моят баща ще дойде нощес. Трябва да му дам нещо за ядене; но ние нямаме нищо в шатрата и майка ми прекалено много се страхува, за да измоли нещо, след като Шонка и лошият мъж на име Луис я заплашиха, че ще убият мен, за да и отмъстят. Ти трябва да ми помогнеш, Часке. В шатрата на Шонка, където живее неговата жена Хиацинта, сестрата на твоята умряла майка, не липсва храна. Там има достатъчно месо. Иди при Хиацинта, твоята осиновителка, кажи й, че си гладен, и й поискай месо!

— По-скоро ще си отхапя езика, отколкото да ида да моля жената на този койот-предател, след като Тасунка-витко е победен.

— Ще го направиш ли въпреки това, Часке?

— Ще го направя въпреки това, хау.

Часке тръгна, макар че му беше много тежко. Отправи се към шатрата, където живееше Хиацинта и където бе и твърде рядко използуваното жилище на Часке. Всички в селото избягваха Хиацинта, жената на Шонка.

От отвора на шатрата все още блещукаше слаба светлина; значи огънят вътре още не беше зарит и Часке се вмъкна бързо, за да не съжали и да се откаже от намерението си. След няколко крачки се спря насред шатрата.

Хиацинта седеше край огнището и везеше колан. След малко тя вдигна поглед, изгледа Часке и тъй като той продължаваше да мълчи, попита: — Какво искаш?

— Месо! — отвърна кратко Часке. Думата прозвуча така, сякаш той я беше изплюл.

— Така. Значи затова все пак се реши да дойдеш отново в шатрата.

— Да.

Хиацинта пусна колана, който везеше, да се изплъзне от ръката й и, изглежда, се бореше със себе си.

— За кого искаш това месо?

— Не за себе си — тросна се Часке. — Нима ти не знаеш, че всички гладуват? Само в твоята шатра има достатъчно храна.

Хиацинта изгледа отново момчето, привидно враждебно и същевременно измъчвана от срам. После неочаквано се изправи, извади четири консервни кутии и ги натика в ръцете на момчето.

— Ето! Вземи. Не те питам кому ще ги дадеш. — И тя седна отново край огнището, за да продължи да шие.

Часке не рачи да каже повече нито дума. Измъкна се бърз като невестулка, заедно с плячката си навън.

Хиацинта остана край огнището. Не подхвана отново работата си. Извезаният до половина колан падна от ръцете й; те останаха бездейни, полуотворени в скута й. Не знаеше накъде гледа. Не виждаше огъня, не виждаше чергилото на стената, нито завивките, нито стойките за спане и паниците. Погледът и мислите й се върнаха назад, към миналото, когато тя беше още младо момиче и приятелка в игрите на Уинона. Тогава тя беше доволна, весела и щастлива. Когато Шонка я отведе в своята шатра, започнаха нейните мъки. Никой от бойците в бивака не гледаше с добро око на него; жена си той бе

посрещнал сърдито и властно. Уинона, сестрата на Токай-ихто, се отдръпна от Хиацинта, щом тя стана жена на Шонка. Сега Хиацинта беше съвсем самотна. Всички презираха Шонка. Никой не разговаряше с жена му. Сякаш между нея и всички останали имаше празно пространство, което нито дума, нито усмивка, нито жест, нито поглед можеха да пробият. Насред бивака Хиацинта беше съвсем сама. Дори и Часке, който беше останал сирак и принадлежеше към шатрата на Шонка, почти не влизаше вече там, а откакто Шонка стана слуга на белите мъже, и Часке не бе продумал повече нито дума с Хиацинта. Тъкмо сега, дошло да моли за месо, момчето продума отново на своята осиновителка.

Досега Хиацинта никога не бе давала възможност на своя мъж да узнае за нейното безрадостно съществуване. Малко ядеше, малко спеше, работеше само от време на време. Сама имаше чувството, че вече е мъртва и че мъжете и жените на Мечата орда просто бяха забравили да я погребат.

Когато Часке я заговори, тя се изплаши. А когато той отново си отиде, тя пак потъна в своето униние, от което не виждаше никакъв изход.

Момчето избърза към Светкавичен облак, за да й даде една консерва месо. Блесналите очи на момичето му благодариха. Другите две кутии той отнесе на своя приятел Хапеда. Предаде му ги скришом извън бивака, в едно скривалище на двете момчета сред скалите. Последната кутия Хапеда даде на майка си Монгшонгша и много добре знаеше, че Монгшонгша ще раздели храната с Уинона и Унчида.

Едно неясно чувство, че Хиацинта, жената на Шонка, все пак бе сторила някакво добро, накара Часке след доста време отново да се прибере да преспи в тяхната шатра. Намери постелята си приготвена.

Бивакът утихна. Хората почиваха под звездното небе сред голата пуста земя. Спяха така, както спят затворници — прегладнели, уморени, измъчвани от съмнения и отчаяние, неспокойни от надежди и мечти, в които не смееха да вярват и все пак не можеха да се откажат от тях.

Хапеда също се вмъкна най-после в бащината типи и се отпусна върху своето ложе. Дълго не заспа. Мислеше непрекъснато за победения велик вожд Тасунка-витко, който сега трябваше да живее като него, Хапеда, и да се подчинява на заповедите на белите мъже,

мислеше също така за своя баща, който загиваше като отлъчен и преследван, с гноящи рани сред пустошта. Хапеда бе отнесъл двете консерви месо на баща си, ала Четансапа бе взел само едната. Хапеда все още виждаше хлътналото лице и блещукащите очи на баща си. През тази нощ не само Уинона, а и момчето Хапеда сънува, че Токайихто е още жив и ще се върне, за да помогне на своите близки. Горещото желание насочваше мислите на Хапеда в съня му.

И далеко от „лошата земя“ зад бреговете на Мисури беше тъмно и само звездите потрепваха отгоре. Когато нощта отмина и започна да изгрява денят, светлината остана слаба и млечнобяла. Слънчевите лъчи сякаш напълно изчезнаха. Слънцето висеше като огненочервен диск зад мъглата и маранята. Тинестите води на Мисури шумоляха разлати и спокойни надолу по течението и криеха своите коварни места. Есенните дъждове отдавна вече се бяха оттекли. Покритата с трева земя бе замръзнала от нощния студ. В големия, силно укрепен форт Рандал цареше възбудено настроение като преди заминаване след добре свършена работа. В едно помещение, което бе подредено за условията във форта доста богато, а в сравнение с градско жилище — доста скромно, госпожа Джоунс, съпругата на миналия в запаса майор Джоунс, бе заръчала да сложат масата за прощален чай. Тя се усмихваше както винаги любезно и разглеждаше масата. Възрастната черна прислужница бе подредила всичко много добре. Бяха сложени чаши и чинийки за шестима души. Сребърните прибори блестяха от бялата светлина, която хлуеше през плъзгащите се стъкла на прозорците, дамаската на покривката на масата блестеше. Часът за чая наближаваше. Господин Джоунс влезе няколко минути по-рано; беше цивилен. Съпругата му обясни реда на бъдещия прием.

— Ти ще трябва да кавалерствуваш на братовчедката Бети, Дик, няма как…

В това отношение господин Джоунс бе свикнал да понася несгодите и да се подчинява. На братовчедката Бети, вдовица и твърде богата собственица на мелница, бе позволено всичко. Дик кимна, без да противоречи.

— Ти как смяташ? Не можах да се свържа с теб навреме. Затова поканих на своя отговорност този цветнокож, когото господин Морис

води винаги със себе си като свой постоянен спътник…

— Дългото копие ли? Той ще се държи прилично, сдържа — но, няма да направи много петна по покривката и няма да сипе много ром в чая си. Това е просто един глупав инат на известния художник да мъкне навсякъде този чейен със себе си, но трябва да признаем, че добре го е възпитал. Правилно си постъпила.

Госпожа Джоунс беше щастлива, че и този път бе спечелила одобрението на своя съпруг, и се усмихна още по-широко.

— А какво ще правим с главния инженер Джо Браун? Макар че е пристигнал едва вчера и беше много уморен, той прие поканата.

— Той ще бъде главният ти гост, Кити. Браун е един от известните мъже от пионерските времена на Юниън Пасифик. Впрочем говори се, че никой не можел да го накара да разказва за онова време.

— Ще видим, Дик.

Гостите пристигнаха. Когато господин Джоунс поиска да ги представи, двамата гости — художникът Морис и главният инженер Браун — заявиха, че вече се познават.

— От вчера ли? — Братовчедката Бети не можа да скрие любопитството си.

— Не едва от вчера — отвърна любезно Морис. Той беше седнал от дясната страна на пълната, напудрена и любопитна вдовица. Неговият вид силно контрастираше с нейния.

— О! Господин Морис! Господин Браун! Вие сте се познавали още от дивите времена на нашия Далечен Запад? Тогава ще трябва да разказвате!

Тъй като никой от гостите не отговори, майорът от запаса господин Джоунс рече:

— За щастие дивите времена вече отминаха. Аз получавам благоприятни новини от резерватите. Дакота вече са умиротворени. Цели групи от тях преминаха открито на наша страна и аз дори вече се замислям да сформирам официално индианска полиция към агенцията. Това бяха диваци, зверове. Но ние избихме размирниците, а останалите ще бъдат опитомени.

— Да не би вие да сте станал агент на резерватите? — попита Морис. — Да.

— Но как сте могъл да се нагърбите с такава задача?! — Братовчедката Бети бе извън себе си от ужас. — Сред тая пустош, при тия диваци, и на всичкото отгоре да носите тая ужасна отговорност, ако се случи нещо… Та вие сам няма да бъдете сигурен за живота си нито миг!

— Така беше някога! — Джоунс се усмихна снизходително.

— Ние дори открихме вече пансион за индиански деца, които ще бъдат възпитавани там като цивилизовани хора — добави госпожа Джоунс в подкрепа на думите на своя съпруг. — Там има все още много работа. Казаха ми, че трябвало да набавим легла, макар че тия дивачета спят у дома си на пода… така мисля аз… но, така или иначе, учебните занятия вече започнаха, след като ние отстранихме няколко упорстващи момчетии и ги отпратихме другаде — в училища за негри.

— Значи действително имате ядове и неприятности — увери братовчедката Бети сама себе си. — Кити, нима вие самата ще се преселите в подобна агенция?

— Но не, Бети, какво си мислиш ти! Ние заминаваме за Сейнт Луис, където имаме къща. Моят съпруг си има доверен заместник в агенцията.

Бети въздъхна шумно.

— В Сейнт Луис! Тогава аз бих могла да ви дойда там на гости!

— Винаги ще се радваме — увери я господин Джоунс. Разговорът сякаш секна. Господата Джоунс и Браун си пиеха рома, господин Морис ядеше солен сладкиш, чейенът Дългото копие се взираше в златнокафявия чай в своята чаша. Братовчедката Бети се почувствува задължена да наруши неприятното за нея мълчание.

— Чухте ли вече — акциите най-после отново започнаха да се покачват! Нашите победи над червенокожите бандити и свободният достъп до Блек Хилс и техните земни богатства се отразяват вече благоприятно върху финансовите ни въпроси. Какви огромни задачи лежат все още за разрешаване пред нашата победоносна Републиканска партия!

Господин Джоунс я подкрепи, облекчен от нарушаването на мълчанието.

— Тъй е. Нашите големи мъже все още умеят да се справят с големите задачи и са все изтъкнати личности, всеки поотделно:

пограничници жители, военни, офицери, инженери, предприемачи, дори и хора на изкуството… Какви интересни портрети на вождове сте нарисували вие с опасност за живота си, господин Морис… а и за вашите опасни приключения през пионерските времена на строежа на Юниън Пасифик, господин Браун, все още говори цялата страна!

— Да можех само да разбера какво стана с Хенри! — вметна Браун и прекъсна по този начин празните приказки.

Всички насочиха погледи към главния инженер на големите строежи на железопътната линия.

— Така ли, вие търсите своя изгубен син? — попита господин Джоунс.

— Или племенник? — поправи го госпожа Джоунс.

— Или внука си? — добави братовчедката Бети с приглушен глас.

— Имам такива роднини тук и там, но те никак не ми липсват. — Бръчките около ъглите на устните му се врязаха дълбоко надолу. — Търся своя по-млад приятел Хенри. Последната му откриваема следа изчезва тук, във форта Рандал.

Чейенът Дългото копие седеше до масата като красива бронзова статуя. Кафявото му лице беше гладко и неподвижно, черните му очи гледаха сега през прозореца към хълмовете и небето. Дори и при думите на инженера изразът на лицето му не се промени. Слепоочията на художника Морис обаче се зачервиха.

— Хенри пътуваше на кон рано пролетта на миналата година с куриерската поща и като дописник за пресата на запад в прерията, към Ниобрара — осведоми той инженера. — Аз разговарях с младия човек предишния ден, ала той отхвърли всички мои настойчиви предупреждения и подкара коня си, придружен от двама скаути.

— Същото ми каза вчера и комендантът, само че той, изглежда, не знаеше за никакви предупреждения или възможни опасности. В станцията край Ниобрара, която е била негова цел, Хенри никога не е пристигнал. Изчезнал е и никой не е видял повече и неговите скаути.

— В действителност единият от тези скаути беше Токай-ихто, млад боен вожд на племенна група от дакота.

— Какъв невъобразим ужас! — Братовчедката Бети остави чаената си лъжичка доста шумно върху чинийката. — Значи тези така наречени скаути са убили и скалпирали господин Хенри?

— Не е задължително да е имало убийство — продължи Браун. — Ние не знаем нищо.

— Но керванът с муниците, който тогава пътуваше към Ниобрара, също бе нападнат и унищожен от индианците — придаде си важност братовчедката Бети. — Това бяха кървави времена с ежедневни ужасни известия за беди и колко много нещастие и подозрителност оставиха те и до днес у нас!

У госпожа Джоунс се събудиха много спомени.

— Ах, Бети, спомняш ли си още как седяхме заедно на чай през пролетта в Янктон с Кейт Смит, твоята привлекателна млада племенница? Нейният годеник, лейтенант Роуч, мина край нас със своите драгуни. Но тогава ние изобщо не подозирахме какво ще се случи през следващите месеци.

— Не сме подозирали ли, Кити? Аз винаги съм знаела, че моята племенница Кейт ще свърши зле. И съвсем не я намирах привлекателна! Тя винаги е била неблагодарна и невнимателна. Колко много се стараех да я възпитам, но пагубното влияние на баща й… впрочем жив ли е още моят зет майор Смит? — Въпросът бе отправен към Джоунс.

— Той умря наскоро във форта край Ниобрара. Тъй като беше направил доста служебни грешки, подтикнат от своето твърде подчертано, така наречено чувство за справедливост по отношение на червенокожите, това сигурно е най-доброто разрешение за него. Той просто не подхождаше за този свят.

— Мир на праха му, но той никога не можеше да се оправя с парите, нито пък да възпитава дъщеря си. Беше научил Кейт да язди, да кара кабриолет и да стреля! Нищо чудно, че както чувам, сега тя се била захванала с някой си прериен ездач на име Адамс.

— Да се надяваме, че Кейт Смит все пак ще успее да се омъжи. Всички тези драматични ситуации би трябвало да се оправят сега заедно с общото положение! — Господин Джоунс държеше много на установения ред и бе враг на всяко негово нарушение. — Не би ли могла Кейт все пак да се сдобри с капитан Роуч?

Госпожа Джоунс стисна устни и ги навлажни леко.

— Но това е съвсем невъзможно! Те развалиха годежа си веднъж завинаги и аз лиших от наследство Кейт! — Братовчедката Бети отново се разгорещи: — Кейт никога няма да получи част от нашите мелници

в Минесота! Тя беше и си остана дъщеря на баща си. Най-напред избяга от мен и замина с кервана с муниции за неговия форт край Ниобрара… ти знаеш всичко това, Кити, нали помниш… нали помниш, че при тази новина аз тогава получих тежка сърдечна криза. За мен Кейт е мъртва, тя не съществува повече за мен. Нека сега сама се оправя!

— Но независимо от вашето покровителство или не, тази Кейт все още съществува и би могла да ни разкаже нещо за нападението на кервана с муниции, което сама е преживяла. — попита Браун.

След тези думи братовчедката Бети реши в себе си, че инженерът има каубойски маниери.

— Както са се сложили нещата сега, бихме могли да научим нещо за предполагаемото убийство само от индианци — намеси се господин Джоунс. — Подобен опит обаче ми се струва безсмислен. По тези въпроси дакота мълчат напълно. Самият Токай-ихто, който тогава ни се изплъзна като скаут и беше организирал нападението на ешелона с муниции, е мъртъв, както ми съобщиха. Впрочем това е истинско щастие. Ако този убиец из засада и син на пияница живееше сега в резервата… това би било истинска катастрофа!

— Моето време е ограничено — приключи Джо Браун темата. — След това, което научих тук, аз ще се откажа засега от своите издирвания. Може би все някога случаят ще внесе светлина върху въпроса.

За съжаление на домакинята скоро след това художникът Морис даде знак за приключване на посещението със своето тръгване. Брачната двойка Джоунс и братовчедката Бети все пак останаха още известно време заедно.

Докато Кити и Дик Джоунс, както и братовчедката Бети продължиха да разговарят по своему, Морис, придружителят му Дългото копие и Джо Браун прекосиха двора, вдъхвайки хладния въздух с чувство на облекчение.

— Съгласен ли сте да се качите още малко при нас? — покани Морис инженера. — Мога да ви представя някой, който навярно знае нещо за Хенри. Един индианец, който пристигна вчера с поща от форта край Ниобрара.

— Така ли? Добре.

Художникът и Дългото копие отведоха Браун в светлото помещение на кулата, където те живееха доста дълго време вече като гости на коменданта. Инженерът седна в единия ъгъл и запуши хубава пура, като веднага се оживи в променената обстановка.

— Много ви благодаря! — каза той на художника. — Тия изветрели жени и господин Джоунс са ми непоносими. Тази „братовчедка Бети“и „нашата победоносна републиканска, партия“! Линкълн би се обърнал в гроба си, ако можеше да види оттам какво става тук! Още в началото на чая: агентът на резерватите о.з. майор Джоунс заминава за Сейнт Луис, за да си яде там на спокойствие парите! Със закон би трябвало да се забрани подобна липса на чувство за отговорност! Кога най-после ще се ликвидира тази нескопосна стопанска политика, която бе въведена у нас неофициално след гражданската война? Нима за това работихме и се борихме ние?

— Вие произнасяте на глас моите грижи, господин Браун. Но вие поне имате поле на действие, където не може да се работи без точност.

— Изглежда, вие дълго време не сте чели вестник, Морис? Сега вече произшествията по железопътната линия са резултат само от нашата прибързана, нагодена към по-лесни печалби работа и въобще не се предизвикват от индианци. Това е истински скандал. Радвам се, че виждам във ваше лице съмишленик, макар че засега ние с вас не можем да направим нищо. Ще изчакаме следващите избори. Та къде е индианецът, с когото ще разговарям?

Дългото копие се изправи.

— Ще го доведа. Не минаха и десет минути и чейенът доведе индианеца. Беше висок, слаб човек, минал вече тридесетте. Носеше везана индианска кожена дреха, кадифени панталони и зелена превръзка на челото.

— Тобиас — представи го чейенът, — съгледвач на форта край Ниобрара от повече от две години насам.

— Значи също през въпросния период!

Джо Браун предложи пура на индианеца. Той я пое с готовност. Не пожела да я запали обаче и отказа да седне, когато повторно го поканиха да се разположи.

— Както искаш — каза инженерът, леко ядосан сам на себе си, защото бе разбрал, че беше надценил индианеца. — Аз търся Хенри Хенри. Това име ти е познато, нали?

— Да.

— Хенри е изчезнал през миналата пролет. Изглежда, един от неговите скаути наистина е бил дакотският вожд на име Токай-ихто.

— Да.

— Има ли това нещо общо с нападението над ешелона с муниците, за чието пристигане Хенри Хенри е трябвало да съобщи във форта край Ниобрара?

— Да.

— Какви подробности знаеш?

— Никакви.

— Знаеш ли изобщо нещо?

— Мисля, че Хенри е мъртъв.

— Ти видя ли трупа му?

— Може би.

— Защо не си могъл да разпознаеш със сигурност трупа му?

— Изяден от койоти и лешояди. Джо Браун овладя вълнението си.

— Скалпиран?

— Не.

— Поне това не.

— Не.

Пурата на Джо Браун изгасна. Той я остави в пепелника. Накрая попита:

— Тобиас, къде можем да намерим все още някой жив човек, който не само да знае нещо за Хенри, а да може да ми даде точни сведения?

— Никъде.

— Кой ръководеше тогава нападението над ешелона с муниците?

— Бойният вожд на Мечата орда, когото белите мъже бяха наричали преди, докато той служеше като скаут при тях, Хари или Джек. Сред дакота той носеше името Токай-ихто.

— Хари? Скаут? Дакота? — Джо Браун подскочи. — Но аз го познавах добре, и вие също го познавахте, Морис, когато той работеше още съвсем млад като скаут на строежа на железопътната линия. Той дори ми спаси живота веднъж. Но след това…

— … след това Червената лисица уби бащата на Хари Матотаупа.

— И Хари ли не е между живите вече?

— И него го убиха — рече Тобиас. — След смъртта на баща си той се върна при своята племенна група. Рано през пролетта дойде като парламентьор на своето племе за преговори във форта край Ниобрара. Там под давление на Червената лисица предателски го плениха и го пребиха в мазето. Сега вече Червената лисица няма нужда да се страхува от кръвното отмъщение на сина.

— Проклета свинщина! — От тона на това възклицание пролича, бе Джо беше честно възмутен.

След тези думи на инженера Тобиас от племето делавари изгледа през спуснатите си клепачи изпитателно един след друг тримата мъже, пред които стоеше. После попита:

— Не е ли добре, дето вашият враг Хари Токай-ихто беше предаден чрез измама, пленен и премазан от бой?

— Добре!! — Вените на слепоочията на Морис изпъкнаха сини. — Нима изобщо някога е могло да се приеме за добро предателството към един парламентьор и подлото убийство на един пленник?! Целта не оправдава средствата!

Тобиас размени странно унесен продължителен поглед с Дългото копие от племето чейени и чак след това каза привидно без връзка:

— Капитан Роуч е много строг капитан.

— Гаден човек е той! — отсече Морис. — Той доказа това с отношението си към майор Смит. Той унищожи този човек на честта и направо го доведе до смъртта. Колко много човешки трагедии се случиха през тези последни две години… но акциите отново се покачват!

С едно леко движение Тобиас привлече отново вниманието върху себе си.

— Имаш ли още някакъв въпрос към мен? — попита го Морис.

— Да. Значи вие не вярвате, че белите мъже действуват винаги справедливо?

— За жалост ние по-често биваме несправедливи.

— Понякога несправедливи — потвърди Тобиас. — И съвсем не внимателни.

— Естествено, ние не притежаваме вашето зрение и слух. Но какво искаш да кажеш с това?

— Хари Токай-ихто е още жив.

— Какво?

— Да.

— Къде? Как е възможно това?

— В мазето.

— Но това трябва да се знае! Как така? Звучи направо невероятно! Разказвай!

— Неговите бойци искаха да го освободят. Щом започна схватката, по нареждане на Червената лисица двама прерийни ездачи скочиха в мазето. Когато след битката ние отидохме там, Токай-ихто лежеше, потънал в собствената си кръв, и всички сметнаха, че е мъртъв. Един от нас, прерийният ездач Томъс, който след това избяга заедно със своя брат и с Адам Адамсън, разказа това и на дакота. Томъс и Тео и младият Адамс бяха дошли от една и съща ферма и държаха един за друг, държаха за Смит и искаха да помогнат на Токай-ихто, комуто Смит беше обещал свободно влизане и излизане от форта. Когато те станаха подозрителни за Роуч, трябваше да избягат. Те именно разпространиха фалшивата новина за смъртта на Токай-ихто. И никой не я оспорва. Но Хари Токай-ихто не е мъртъв. След няколко дни и нощи той отново дойде на себе си. Раните му постепенно зараснаха отново. Той е още жив.

— Но всички във форта трябва да знаят това!

— Ония във форта го знаят.

— С какво право Роуч държи пленен младия дакота? Съобщил ли е изобщо на някое по-високо място за това?

— Полковник Джекмън докладва, че е интернирал Токай-ихто до второ разпореждане. Хари Токай-ихто беше вожд и парламентьор, ала той разкъса договорите, върху които дакотски вождове бяха поставили своя тотем за преотстъпване на дакотска земя. Те искаха да го изправят пред съда на дългите ножове. Там смятаха да го обвинят, че още преди това е извършил предателство спрямо тях като техен съгледвач, че е избягал и се е върнал в своята племенна група, че е избил мъже от военната част във форта край Ниобрара, както и Хенри Хенри, и че е унищожил кервана с муниците, че е бил бунтар и убиец из засада. Полковник Джекмън беше предложил да го осъдят и да го обесят.

— И защо не го направиха?

— Джекмън и досега още не е получил отговор на своя доклад, затова Роуч казва, че дакотският вожд просто е мъртъв, за да може да действува с него, както си иска.

— Но младият дакота е жив! Нима действително никой не е писал или докладвал за това?

— Никой. Токай-ихто дълго време заплашваше форта и изби много мъже. Останалите го мразят и смятат, че заслужава всякакви мъки, докато умре от бавна смърт. Те смятат, че няма смисъл повече да го измъкнат оттам. Пък и никой не е упълномощен да пише или да докладва освен капитан Роуч. Той обаче няма да го стори и може би именно той най-много от всички се страхува и мрази Токай-ихто.

— Ако аз сега отида там, ще мога ли да разпитам пленника какво знае за смъртта на Хенри?

— О, не, не. Капитан Роуч няма да ви разреши в никакъв, случай да разговаряте с пленника.

— И какво ще стане сега?

— Дакота ще умре.

— Цинично убийство. Ние трябва да предотвратим това, Браун! Вие какво мислите? Тогава беше война. Хари Токай-ихто се бореше за своя народ. Ние не можем да го съдим за това! Той не е престъпник!

— Напълно споделям вашето мнение, Морис. Но е напълно безполезно да предприемаме каквото и да било. Хари не се намира в ръцете на правосъдието, а на своите смъртни врагове. Щом ние предприемем нещо, само ще ускорим смъртта му с това.

— Аз разсъждавам другояче! Дори и нищо да не мога да направя за дакота, които бяха мои приятели и в чиито шатри често и дълго съм гостувал, аз искам поне да издигна гласа си в този случай, та ако се наложи, дори да стигна и до Вашингтон. Джекмън още не е получил отговор на своя доклад. Все още има време!

Браун и Тобиас погледнаха изненадано към художника.

— Вие сте мечтател, Морис — рече Браун, — ала аз не бих желал да ви попреча да се подчините на повелята на съвестта си. Аз исках да намеря Хенри. Той е мъртъв; сега вече съм сигурен в това. Вие искате да спасите човека, който го е убил; това е повече от смайващия резултат от нашия разговор. Вие сте мечтател, Морис…

бих желал и аз да можех да мечтая — за нещо друго вместо за железопътни линии и виадукти и срокове за изпълнение…

— Липсват ви хора за това.

— Един човек, поне един човек!

— Който да ви бъде верен… Браун махна с ръка.

— Да ми бъде верен! Може би имате пред вид Хенри? Вярно е, аз дойдох чак дотук, за да разбера къде и как е свършил той. Къде и как е свършил той физически, защото понякога си мислех, че тялото му е обладано от някакъв млад, свеж дух. Аз отдавна знаех, че той… — Браун млъкна. — Хенри беше станал един малък негодник, интригант — добави той тихо. — Само че беше по-малко сръчен от този капитан Роуч и твърде много пиеше. Онова, което аз още обичам, е само един спомен, кръстен с името Хенри. Аз съм един самотник.

Морис не отвърна нищо, само наля чаша уиски на Джо Браун.

— Аз отивам отново да работя. — Инженерът смени тона. — Сега се строи северната железопътна линия — Нордърн Пасифик. Утре ще напусна тези дървени бараки, които водят сега спокойно безгранично съществуване, и ще вървя там, където вятърът все още вее силно.

— Аз пък ще започна да водя борба за един човек! — рече тихо като на себе си Морис. — И макар оръжие да са ми само моят слаб глас и една писалка, и макар да става дума за един млад дакота, който се е научил да ни мрази и който е убил мнозина от нас! Когато той беше още момче, аз се срещнах с него в шатрата на баща му. Това бяха благородни хора…

ПЛЕННИКЪТ

Коледа и Слънцестоянието отдавна бяха отминали. Дните станаха отново по-дълги от нощите, но студът, който започна доста късно с пълна сила, продължаваше и жителите на суровата прерия очакваха нови силни снеговалежи. Малката станция с блокхаусите край Ниобрара лежеше самотна и изоставена. На наблюдателната кула стоеше на пост Пит, облечен целият в кожа. Той гледаше без особено внимание над хълмистата степообразна местност, над пясъка и ниската трева, над леко течащата река и над подядените от пролетните и есенните води брегове, навътре във вихрушката от снежни кристали и носещи се пясъци. Спомни си деня, когато бе пристигнал на кон за първи път в тази предна станция сред прерията. И тогава според календара беше вече ранна пролет, но и тогава все още бушуваха виелици. Пит си каза сам на себе си, че както през изтеклата година, прекарана във форт Рандал край Мисури, така и в този малък форт край Ниобрара той беше преживял повече лошо, отколкото добро. Беше решил да напусне колкото се може по-скоро службата си и да се прехвърли в агенцията на новия дакотски резерват. Може? би там един малък човек щеше да намери по-добро препитание. Червената лисица, опитен прериен ловец и мошеник, беше дал надежда в това отношение на чипоносия прериен ездач.

Докато Пит даваше еднообразното си и вече безопасно дежурство на наблюдателната кула, капитан Антъни Роуч седеше в комендантската стая и също така бе потънал в мисли, които си схождаха в някои неща с мислите на късоносия Пит. И Роуч искаше колкото се може по-бързо да обърне гръб на форта в Ниобрара; надяваше се да го преместят в някой приятен гарнизон навътре в страната, тъй като смяташе, че бе изпълнил превъзходно задачата си по време на индианската война.

Антъни Роуч бе облечен както винаги в безупречно ушита, без никакво петънце униформа. Лицето му беше гладко, ноктите добре поддържани. Капитанът се облегна назад и отново се увери, че

креслото с облегалки, което си бе поръчал, много добре подхожда за неговата стойка. В дясната си ръка държеше отворено тефтерче, с лявата махна цигарата от устата си. Наведе се напред, за да я загаси в пепелника, и отново се задълбочи в бележките си. Един молив му се стори твърде тъп и той си потърси друг, марка „Фабер“.

Тъкмо когато се канеше да нанесе нови бележки, бурята разтърси силно палисадата и дървените постройки. Плъзгащият се прозорец потрепера. Роуч хвърли към прозореца пълен с укоризнено превъзходство поглед и започна да систематизира мислите си с помощта на молива и бележника.

„Лето господне 1877. Април. Двадесет и първи.

Ние имахме успех.

Вражеските дакота са напълно победени и натикани в резервата.“

Воден от мислите си, Роуч подчерта една мисъл в бележника си с права, добре отмерена черта и отново постави молива върху хартията.

„Второ, ще зачертаем Самюел Смит, майора с чувство за чест и съвест, който си позволи да защити червените свине срещу мен. Той умря и най-после ми отстъпи мястото си. Стана излишно да се води следствие срещу него.“

Антъни изтегли втората черта, бавно, жестоко, с удоволствие. Усети отново раната на дясната си ръка, нанесена му с пистолетен изстрел от покойния майор. Сега тази ръка именно имаше възможност да зачертае името Самюел Смит. Острието на молива отново се допря до листа.

„Трето, ще зачертаем Кейт Смит, дъщерята на майора, някогашна моя годеница, някогашна племенница-наследница на собствеността на мелници и вдовица Бети Джонсън, днес обезнаследена, със скъсан годеж, изобщо напълно излишна. Ще бъде върната обратно край Мисури със следващия транспорт…“ — Роуч изтегли една небрежна, не много права черта.

„Четвърто…“

Някой прекъсна Антъни Роуч.

Вратата на комендантската стая, която водеше към двора, се разтвори докрай. Бурята нахлу вътре с рев и издуха цигарената пепел от пепелника, после мина през заресаната с помада фризура на капитана. Един едър мъж, облечен целият в кожа, влезе в стаята и затвори вратата, оказвайки отпор на бурята. Пристъпи с шумни крачки

към писмената маса. Без изобщо да поздрави, той хвърли куриерския си планшет върху плота на масата пред Роуч. После се сгромоляса върху пейката до стената. Изпречи крака и извади лулата си.

Капитан Роуч кипеше. Антъни Роуч обаче не желаеше да издаде яда си, а спокойно да наложи дистанция, уважение и ред. Издуха разлетялата се по масата пепел, отправи отново поглед към бележника си и продължи на глас водения дотогава само мислено разговор със себе си, придавайки си вид, че другият изобщо не съществува.

„Четвърто, ще зачертаем пленения индианец. — Той посочи с върха на молива си към капака на пода, водещ към избеното помещение под комендантската стая. — От осем дни насам онзи долу прави гладна стачка.“

Облеченият в кожа мъж на пейката до стената бе запалил лулата си и като я остави да се люлее в десния ъгъл на устните си, хвана една муха, смачка я и посочи с движение на силно очертаната си брадичка на Роуч по-малко да приказва и да побърза да отвори донесените писма.

Антъни Роуч несъзнателно се подчини на новодошлия. Отвори куриерския планшет, посегна към ножа за писма, разряза най-старателно пликовете и извади отвътре листата. Зачете, набърчи нос и изглади единия лист върху дъбовия плот на масата, а останалите сгъна отново. Кръвта се бе изкачила в бледите му бузи.

— Заповед за освобождение! — изсъска Роуч. Облеченият в кожа посочи с палец към капака на пода. Антъни Роуч се усмихна колкото ядовито, толкова и злобно.

— И точно Червената лисица да ми донесе това писмо! Облеченият в кожа мъж скочи от пейката до стената, приближи се до Роуч и изплю лулата си върху дъбовия, леко обгорял от пожара плот на масата.

— Ако бях знаел какво пише тук вътре! Проклети мечи мозъци, лешояди! Да освободим… — Той повтори движението на палеца си по посока на отвора към мазето… — оня там… него?!

Роуч запали нова цигара. Беше много нервен и тютюнът пламна едва на третия път.

— Ти си Червената лисица! Не викай като бебе! Другият не сниши глас.

— Зелени недоносчета са ония там в града зад бюрата си! Но аз познавам преriята и тоя келеш долу: най-точен стрелец и майстор на камата е той, ловджийска кръв, вожд със самолюбие и пропит от жажда за мъст! — Ред Фокс блъсна с крак пода.

Антъни Роуч се наслаждаваше на яростта на другия, с което облекчаваше собствената си ярост. Заговори бавно, като наблягаше на всяка дума:

— Ти уби неговия старец, не аз.

— Но ти, Антъни Роуч, заповяда да го арестуват в качеството му на парламентьор! Ако освободиш още веднъж този хлапак, ще има да ти се присънва нощем дълъг нож, драги ми Антъни.

Роуч се поддаде на яда си:

— Предостатъчно време имаше да го ликвидираш! — Той изтърси пепелта от цигарата си и се овладя отново. — Заповед… аз ще я изпълня. Останалото… е твоя работа.

— За жалост не само моя, а и негова работа. — Червената лисица замахна отново да хване една муха, но тя му избяга. — Все пак ще видим. Едно е сигурно, Антъни Роуч: ти няма да пуснеш тоя келеш да излезе жив от мазето! Ясно ли ти е? — Червената лисица пое отново лулата си.

Роуч си играеше с леко трепереща пръсти с молива.

— Дръж се както ти приляга, прериен ездачо! Аз все още съм капитан, а ти си нищо. Въпросът е приключен. Доведи ми сега Тобиас.

Червената лисица издуха въздуха през устните си.

— … но за последен път съм ти ординарец! Индианската война свърши и аз ликвидирам със скаутската си служба. В резервата заместникът на заместник-управителя на агента има нужда от свестен преводач, който ще може да разговаря с Крейзи Хорс и с неговите дакотски хора и при нужда ще може и да стреля. Аз отивам там и ще взема със себе си и чипоносия Пит. Живей си със здраве, Антъни, в своята оградена с палисада кучешка конура!

Червената лисица изчука пепелта от лулата си върху масата. Червените му коси бяха щръкнали на тила като на раздразнено куче. Той напусна помещението и затръшна вратата зад себе си.

Роуч отново беше сам. Стана и тръгна да се разхожда напред и назад. Пепелта от лулата върху масата възбуди възмущението му като признак на безредие. Същевременно обаче да издуха толкова много

пепел му се струваше под неговото достойнство и чувство за ред. Колко беше станал нахален този негов съучастник в престъпленията! Ами какви нечувани писма беше донесъл! Как са могли началствата изобщо да напишат такива писма! Роуч очакваше благоволение от своите началници; беше се надявал, че ще може да направи бързо кариера оттук-нататък.

Капитанът се върна към масата, разтвори с крайчеца на пръстите си двете писма, които отново беше сгънал преди това, и като хвана едното за ъгъла, започна да го люлее над масата като мъртва мишка за опашката.

За повишение в това писмо изобщо не ставаше дума, а само за преместване в агенцията… по-велики задачи… отново в смърдящата прерия при тия проклети индианци!…

Роуч напъха двете писма в пликовете им. Трябваше да разбере повода за написването на тези толкова странни заповеди. Третото писмо не беше от Вашингтон, нито от началниците на капитана, а от коменданта на форт Рандал край Мисури, който обръщаше внимание на Роуч да се пази от интригите на някой си господин Морис. Дали пък тези толкова изненадващи и неприятни заповеди и писма не можеше все пак да бъдат изменени, ако той успееше да информира по-точно съответните инстанции?

Защо ли не идва все още този Тобиас?

Антъни Роуч разклати звънчето, което стоеше още от времето, когато Смит беше комендант на форта, на същото място върху обгорялата от едната страна дървена маса. Звънчето бе надживяло борбата и пожара, красиво и издръжливо като самия капитан, и всяка ръка можеше да извлече от него желания тон.

Влезе Тобиас, индианският съгледвач. В очите на капитана този скаут беше реквизит от минали времена, който можеше да бъде полезен и в мирно време за това или за онова, какъвто беше винаги готов да изпълни възложената му задача и съвсем мълчалив. Роуч беше свикнал с него и често му даваше някой и друг долар, за да си осигури напълно предаността на Тобиас и да има възможност да играе ролята на голям човек по този евтин начин.

Капитанът седна, запали трета цигара, издуха дима на малки кръгчета и отново се облегна назад.

— Тобиас! Кой ли идиот се е разприказвал тия дни за проклетия индианец в нашето мазе?

— Само някой идиот, капитане.

— А кой е този някой си господин Морис?

— Един умопобъркан художник, капитане, който винаги е рисувал само индианци.

— Този луд човек се меси в работи, които въобще не го засягат. Дали е изтипосвал някога и този Хари Токай-ихто? — Възможно е, капитане, но е възможно и да не е. Не знам.

— Пристигна заповед да освободим червената свиня от мазето. Върви ми доведи фелдшера!

— Слушам, капитане!

— А половин час по-късно и госпожица Кейт Смит!

— Слушам, капитане!

Тобиас изпълни заповедта и доведе фелдшера. Капитан Роуч имаше лош спомен от този санитар, защото той бе обработил твърде брутално по мнението на пациента простреляната ръка на тогавашния лейтенант Роуч. Но именно подобен шарлатан-санитар можеше да бъде полезен сега.

— Нуждая се от вашето мнение за здравословното състояние на нашия пленник — заяви младият комендант на влезлия. — Тобиас, вдигни капака на пода, спусни долу стълбата и след това се махай!

— Къде е ключът, капитане?

— Кое… ах, да! — Роуч посочи към един малък шкаф на стената. — Там е! Отключи… да… вляво, в тази малка кутия. Намери ли го?

Тобиас беше намерил малкия ключ. След безуспешния опит за освобождаване на пленника от мазето под комендантската стая сега го пазеха много сигурно. Роуч беше заповядал да сложат решетка на бойницата към двора. На капака на пода бяха поставили шарнир и катинар. Сега Тобиас отключи катинара и вдигна капака. Спусна стълбата и после се отдалечи съгласно заповедта.

Роуч се изправи.

Фелдшерът, брадат човек, тръгна пръв по стълбата надолу. Роуч го следваше, малко загрижен за безупречно чистата си униформа.

Когато капитанът стигна до входа на мазето и очите му свикнаха със сумрачната светлина, той забеляза пленения индианец.

Младият дакота стоеше на крака. Лицето му беше извърнато към бойницата, през която белезникавата светлина откъм двора проникваше вътре само с един напречен лъч. Той стоеше с гръб към двамата мъже, които слязоха в мазето.

Фелдшерът Уотсън пристъпи към индианеца. Младият дакота бе с една глава по-висок от двамата си посетители. Беше облечен все още така, както го бяха пленили — с богато извезаната дреха, колана, легините и мокасините. Косите и коженото му облекло бяха силно изцапани с прах и кръв, които се бяха слепили и засъхнали. Ръцете на пленника бяха захванати с белезници на гърба, една верига опасваше бедрата му, а краката му бяха оковани така, че той можеше да прави само малки крачки. Фелдшерът се учуди, че един човек е могъл да остане жив толкова дълго време в подобни окови. Общото кръвообращение: и обмяната на веществата му сигурно бяха нарушени и болки, гадене и виене на свят навярно мъчеха пленника ден и нощ.

— Хей! — извика Роуч индианеца.

Младият вожд не обърна внимание на повикването. Остана прав на мястото си, неподвижен като заловен орел.

Уотсън кимна на Роуч да не се старае повече. Той отметна дрехата на пленника върху раменете му и видя както изтощеното лице и кокалестите ръце, така и съвсем измършавялото тяло, което успяваше да противостои на натиска на оковите само благодарение на силните си мускули и вени. Фелдшерът преслуша гърдите и гърба и усети трескавата топлина на тялото. Сърцето биеше неритмично, въздухът не можеше повече да минава свободно през белите дробове.

— При всички случаи начало на плеврит и бронхопневмония със съответната треска — обясни фелдшерът на капитана. — И тежък бронхит. Може би има вече и туберкулоза, ала за да разбера това, би трябвало да направя други изследания.

— Благодаря! Засега това, което казвате, е достатъчно. Има ли опасност за живота му?

— Индианецът трябва на всяка цена да бъде освободен от тези окови и изваден от мазето, иначе ще издъхне само след няколко дни.

— Не съм ви молил да ми давате съвети, а да определите диагнозата.

Уотсън не обърна внимание на тази забележка.

— Индианецът изглежда съвсем изтощен. Защо не му дават нищо да пие?

— Ще заповядам да не забравят занапред това.

— Пък и може някой да дойде да поизчисти тук. Самата мръсотия е достатъчно мъчение.

— Индианците обичат мръсотията. Уотсън, не забравяйте, моля, че тук не става дума за някой почитан вожд, а за един избягал от нас съгледвач и мръсен убиец от засада. Той е убивал не само войници, но и офицери и по този начин заслужава нещо повече от бърза смърт.

— Тогава беше война.

— Размирици, искате да кажете! Уотсън, въздържайте се от погрешните разбирания на покойния о.з. майор Смит. Иначе това може само да ви навреди!

Роуч беше много недоволен от държането на фелдшера и млъкна. Покатери се пръв по пречките на стълбата нагоре. Санитарят го последва, издърпа стълбата и затвори капака. Роуч върна обратно ключа в малката кутия в шкафа на стената.

Докато фелдшерът напусна стаята на коменданта, без да каже нищо повече, капитанът седна в своето кресло и в този миг забеляза Кейт Смит, която стоеше изправена до стената срещу него.

Той чак сега се сети какво бе заповядал.

— О, госпожице Смит!

Лицето на девойката беше бледо, ръцете й изглеждаха обезкръвени. Тя носеше скромна черна дреха в знак на траур по баща си. Изразът на лицето й беше странно унесен.

— Дошли сте малко по-рано, госпожице Смит… Ние тъкмо бяхме долу да видим пленника, за когото господин баща ви тогава прояви толкова необикновена загриженост.

Кейт не отвърна нищо. Изчакваше.

— Госпожице Смит, да приключим бързо. Седнете! — Роуч се измъкна от неудобството, преминавайки към даскалски тон.

Кейт се направи, че не е чула поканата му, и остана права. Роуч си играеше с цигарата между жълтите си пръсти. Дебнещ, малко несигурен, той продължи:

— Вие разбирате…

— Точно така. — Кейт изговори думата без никакъв признак на вълнение от присъствието на някогашния си годеник.

Роуч наблюдаваше девойката с някаква смесица от неохотно уважение и от естественото му нахалство.

— Вие разбирате…

— Аз трябваше да разбера преди една година, че вие сте негодник, Роуч. Вашите интриги костваха живота на моя баща. — Тонът на Кейт остана спокоен, без патос — Днес аз знам също така, че вие сте един дребен… един твърде посредствен негодник. Аз си отивам.

Определението „твърде посредствен“ беше удар, който улучи. Роуч опита да отвърне също с удар.

— Чудесно! Аз вече съм уредил транспорта. Бъдете готова след четиринадесет дни. Не бива да очаквате никакво наследство или каквито и да било други грижи като дъщеря на своя баща. Може би бихте могли да работите като перачка или в някой друг отрасъл, който предпочитате…

— Нямам никаква нужда вие да уреждате каквото и да било за мен, капитане.

Девойката отвърна очи от Роуч и се огледа още веднъж в помещението, където през изминалата пролет се бе разиграла сцената на предателството към индианския парламентьор и последният остър сблъсък между бащата на Кейт и Антъни Роуч.

Тогава в това малко помещение нямаше кресло. Роуч беше заповядал да извадят пейката до стената от едната страна на дъбовата маса, за да постави там своето кресло. Целият форт се стори на Кейт отровен от делата и духа на Роуч. Тя напусна помещението.

Бурята беше поотслабнала малко. Кейт прехвърли шала от раменете върху главата си и прекоси двора към голямата порта на палисадата. Дежурният на вратата пусна девойката свободно да излезе. Дежурните бяха навикнали с това, че Кейт посещаваше всеки ден гроба на баща си извън палисадата.

Тя стори това и днес. Гробът беше скромен, без цветя, без венец. Девойката застана край дървения кръст. Раменете и главата й вече бяха побелели от снежинки. Тя гледаше някъде напред. В същност не виждаше заобикалящата я действителност, а само картини от спомена за баща й.

Когато Тобиас я стресна, ръцете й бяха замръзнали и тя изведнъж усети, че студът бе пронизал вече цялото й тяло.

— Върнете се, госпожице Кейт. — Съгледвачът говореше на девойката като по-възрастен брат. — Има важна новина. Тази вечер ще дойда при вас. Вие трябва да ни помогнете.

— Добре, Тобиас.

Кейт се върна отново във форта и влезе в стаята си. Беше същата стаичка, в която бе умрял баща й. Тя взе някакво ръкоделие. Трябваше да пооправи някои дрехи, щом като щеше да замине завинаги оттук.

Когато се измори да шие, тя остави ръкоделието настрана. Загледа се в картината, на която сама бе нарисувала гроба на баща си, сетне извади едно добре скътано писмо. Почеркът беше необработен, но ясен. Това бе писмото на прерийния ездач Адамс, който бе застанал на страната на Самюел Смит и се бе опитал да спаси измамения индианец. Той се бе видял принуден да избяга от Роуч заедно със своите двама добри другари Томъс и Тео. В писмото той пишеше на Кейт да очаква ново писмо. Адамс беше готов да й се притече на помощ, щом тя напуснеше форта.

Писмото беше написано преди няколко месеца. Тобиас й го бе донесъл тогава тайно. Дали Адамс все още продължаваше да мисли за Кейт?

Девойката извади някаква нова работа. Денят й се струваше дълъг, защото тя чакаше. Но и този ден свърши. Побляскайки леко, още някоя и друга снежинка паднаха от натежалото от облаци небе върху потъмнялата земя. Кейт чу как войниците отидоха за храна, чу няколко думи и викове, тежки стъпки, после отново настъпи пълна тишина. Девойката не запали лампата, очакваше в неосветената стая Тобиас.

Най-после вратата се отвори и съгледвачът влезе вътре безшумно. Притисна се до стената далеч от прозореца. Кейт дръпна завесата.

— Какво каза Уотсън за младия дакота? — попита Тобиас. — Вие трябва да сте го чули. Капакът на пода беше отворен. Вие бяхте влезли вече в комендантската стая, докато Уотсън и Роуч бяха долу в мазето при пленника.

— Няма нужда да ми напомняш всичко това, Тобиас, ще ти кажа какво чух. Та и защо ли бих го премълчала пред теб? Токай-ихто ще умре само след няколко дни, ако остане окован в мазето. Сега поне ще почнат да му дават пак вода за пиене.

— Заповедта за неговото освобождение е тук. Морис, художникът, е успял да я издействува. Той е познавал Хари Токай-ихто още като момче в шатрата на баща му. Роуч ще попита с обратно писмо, само за да печели време и да разпространява лъжи. Аз съм куриер и познавам белите мъже. Заповедта си е заповед и те никога не биха отменили своя писмена заповед. Ще потвърдят заповедта за освобождаването и ще смъмрят Роуч.

— Но преди това Токай-ихто ще умре.

— Индианецът умира, когато иска да умре. Кейт, вашият баща беше обещал на вожда преди преговорите, че той ще може да напусне свободно форта. Вие трябва да кажете на Токай-ихто, че заповедта за неговото освобождаване е тук. Тогава вождът ще иска да живее.

— Аз ли да му го кажа?

— Да. Вие! Вие сте единственият човек, който има втори ключ за комендантската стая. Ще кажете, че сте го намерили във вещите на баща си.

— Това е така. Аз мога да ти го дам.

— Не. Аз трябва да замина за Рандал с писмото на Роуч; мустангът ми вече ме чака. Доста време загубих, за да мога да поговоря преди това с вас. Влезте вие през нощта в комендантската стая и слезе долу в мазето. Ключът от капака е в шкафа до стената, и това сте видели. Ако ви срещне някой, кажете, че духът на вашия баща ви е повикал и ви преследва. Никой няма да ви накаже, ако се случи нещо. Ще ви отпратят, и това е всичко, и съвсем не е повече от онова, което и без това ви предстои. Но заради пленника вие трябва да бъдете предпазливи. Роуч търси повод да убие младия дакота, преди да го освободи.

— Тобиас! Не само Роуч спи в своята стая над мазето. Всяка вечер в комендантската стая има постови. — Но не и тази нощ. Аз съобщих на момъка, че трябва да се махне тази вечер оттам, тъй като Роуч така иска, защото е решил да ви приеме една нощ при себе си, преди да заминете оттук.

— Тобиас! Ти си полудял!

— Комендантската стая ще бъде празна тази нощ! Вие можете да бъдете сигурни в това. Имате втори ключ. Никой няма да ви спре.

Съгледвачът не можеше да разбере какво става в душата на Кейт, нито пък да види в мрака изражението на лицето й.

— Ще се опитам — каза тя все пак накрая. — Баща ми би ме посъветвал да го направя.

— Добре.

Тобиас все още не тръгваше. Извади едно писмо и го подаде на Кейт.

— Младият Адамс очаква от вас да напуснете форта. Иска да се ожените, ако вие се съгласите да заминете заедно с него за Канада. Адамс е честен. Доверете му се и прочетете писмото внимателно. Та вие го познавате, младия Адамс. Той винаги бил на страната на вашия баща.

— Това, което казваш, е вярно, Тобиас. — Кейт си пое дълбоко дъх. — Ще се видиш ли още веднъж с Адамс?

— Мога да му отнеса вашия отговор.

Когато Роуч и фелдшерът заключиха отново капака към мазето, пленникът се бе раздвижил. Напусна обичайното си място, откъдето можеше да гледа към бойницата, и се върна обратно до стената. Веригата му издрънча. Гнусеше се да легне сред мръсотията върху пода на мазето, та се облегна на стената, за да прекара нощта прав, както се бе научил да прави при опасност сред дивата прерия. Но сега това му беше много по-трудно отпреди. Силите му съвсем бяха отслабнали.

Навън вятърът стенеше и пееше.

Нещо се понесе в, тъмнината, блещукайки. Няколко заблудили се снежинки влязоха несигурно през бойницата. Очите на пленника ги проследиха, докато те се разтопиха на пода.

Макар че беше изнурен, окованият мъж не заспа. Стоеше опрян на стената с хлътнали рамене и следваше в полусънно състояние мислите и трескавите си видения. Мислеше за своята шатра, за майка си и за сестра си. Мислеше за своя мустанг и за безкрайната прерия. Мислеше за бойните си другари, но не се надяваше да ги види отново. Пленникът беше чул вече, че неговият народ е победен, прогонен от родината и съвсем подчинен; това му бе казал злорадо пазачът. Беше чул, че той самият е болен и че му остава да живее само още няколко дни. Когато преди няколко дни пленникът бе престанал да се храни, защото под натиска на веригата органите му почти не можеха да

работят вече и когато нито веднъж не помоли за отнетата му вода за пиене той бе повярвал, че животът му е приключен и че не той проявява равнодушие към враждебното си обкръжение, а че и душата му е станала съвсем спокойна. Когато Роуч дойде заедно с фелдшера, пленникът обаче се увери, че у него все още живее нещо, без той да бе подозирал това. Не бе изпитал нищо спрямо брадатия фелдшер.

Ала когато той го докосна по заповед на капитан Роуч, пленникът изпита желание да убие Антъни Роуч. Духът на индианеца все още не беше напълно прекършен, за да може той да слуша спокойно гласа на капитан Роуч и да понесе присъствието му, без да го овладее омразата.

Когато първите часове на нощта отминаха, пленникът долови, че над главата му ставаше нещо различно от другите нощи. Роуч си беше легнал съвсем рано; младият дакота беше чул стъпките му и скърцането на междинната врата; това бяха шумове, които той много добре познаваше. Капитанът хъркаше и пленникът потисна с мъка кашлицата си, защото беше доловил нещо необичайно и искаше да го чуе. Дежурният, който се беше настанил както всяка друга нощ в комендантската стая, тъкмо сега излезе от къщата. Младият дакота го чу как излиза и заключи вратата. Мина време, но дежурният не се върна.

Пленникът бе обзет от подозрение, което в същност го вълнуваше всеки ден и всяка нощ. Помисли, че Роуч ще накара да го убият. В душата си той всеки ден и всяка нощ очаква ше своя убиец. Защо си беше отишъл сега дежурният? Дали не трябваше да се случи нещо, за което комендантът искаше да каже после, че не е знаел служебно нищо?

Навярно беше полунощ. Роуч продължаваше да хърка.

Вратата на комендантската стая отново се отключи. Вътре влезе някой и превъртя пак ключа. Чуха се стъпки. Но това не бяха стъпките на дежурния. Бяха някакви леки, опипващи крачки. Една дъска изскърца. След това настана отново тишина, сякаш някой се страхуваше да не се издаде.

Младият дакота раздвижи глава. Измъчването го седмици и месеци главоболие бе понамалило острите му възприятия, ала волята му принуди слуховите нерви и мозъка да заработят в този миг. Той се ослушваше напрегнато и долови и следващата предпазлива стъпка.

Предположенията и настроението на пленника се промениха. Един убиец по поръка на капитана нямаше нужда да проявява такава предпазливост. Всички надежди, които пленникът дълго и властно бе подтискал и искаше да задържи и сега, се надигнаха и го надвиха.

Кой ли беше там горе? Какво искаше той? Щеше ли да отвори капака към мазето?

Някой опипваше капака, който затваряше дупката към мазето. Капакът се раздвижи леко, но отново падна, сякаш бе твърде тежък за нечии слаби ръце, и после отново се раздвижи. Вдигнаха го съвсем. Пленникът стоеше на известно разстояние от отвора и не можеше да види какво става горе. Чу обаче, че някой раздвижи стълбата, и после видя как бавно я спуснаха надолу. Показаха се две малки крачка, обути във високи ездачески ботуши, които заслизаха от пречка на пречка надолу.

Мракът бе разкъсан от един слаб отблясък на лунната светлина. Младият дакота видя някаква девойка. Тя стигна до пода на мазето, огледа се и после се отправи към пленника.

— Ти ме познаваш, Токай-ихто — рече просто тя. — Аз съм Кейт, дъщерята на Самюел Смит. Баща ми умря. И аз си отивам. Тобиас ми възложи да ти кажа преди това нещо.

— Да? — Думата бе по-скоро едно движение на устните, отколкото звук.

— Войната свърши. Заповедта за твоето освобождаване е пристигнала вече. Най-много след четиринадесет дни Роуч ще получи потвърждение на своя въпрос, че е длъжен да изпълни заповедта. Тобиас ще я донесе. Ти ще бъдеш свободен.

Думата „свободен“ улучи затворника като боен вик, който стряска военния от сън; волята на вожда изведнъж се събуди и без да издава чувствата си, той концентрира мислите си. Трябваше да пита, можеше да пита; това беше първото му оръжие, от което можеше да се възползува.

— Как приключи войната?

— С вашето поражение, вожде. Вярно е, че отначало вие постигнахте големи победи. Вашите вождове Седящия бик и Крейзи Хорс унищожиха военните части на генерал Къстър и той самият също паднал убит. Останали живи само един-единствен скаут и един катър. Вие победихте и генералите Крук, Бентин и Рено, и те трябваше да

отстъпят. Но след това муниците на вашите бойци се свършили. Те бяха принудени да се оттеглят.

— Къде е Червената лисица?

— Замина за агенцията. Ще работи там като преводач.

— А какво прави Адамс?

— Той избяга, когато те намериха желязната му пила при тебе. Заминава за Канада. Не желае да остане в „щатите“, където убиха баща му.

— Убиха баща му? Как се случи това?

— Отнели фермата на стария човек, защото той не можел и не искал да заплати повторно земята, която бил откупил от дакота и я обработвал. Казал, че това е измама. Когато обаче изгонили дакота и дългите ножове дошли, той се приготвил да се брани с пушката си. После побягнал. Те го заловили и според обичая си го залели с врял катран, налепили го с пера и го гонили, докато умрял. Белите мъже също умеят да измъчват до смърт.

— Аз знам това… И как ще живее Адамс в Канада?

— Смята да заеме капани от кожарската компания и да стане ловец на бобри заедно с Томъс и Тео. Щом успее отно во да се снабди със земя, ще отглежда добитък и ще обработва земята. Неговата съдба прилича на съдбата на всеки червенокож — прокуден и низвергнат.

— И все пак не желае да бъде индианец. Сам ми каза веднъж това.

Кейт се замисли.

— Кожата на Адамс е бяла, очите му са сини, но днес той би бил ваш брат, ако можеше да живее при вас. Ала не му е позволено. Границите на резерватите са затворени за нас, белите.

— Тук някъде ли се навърта той още?

— Да. Чакат мене заедно с Томъс и Тео.

— Адамс, който е изрекъл тези думи, които ти сега ми предаваш, все пак ни презираше, задето не умеем да водим рало и да отглеждаме добитък.

— Но вие щяхте да се научите — отвърна Кейт. — С каква радост би ви научил днес Адамс, ако му беше позволено.

В двора се чуха стъпки. Девойката се притегли към стената. Стъпките се отдалечиха и заглъхнаха.

— Върви! — подкани пленникът Кейт. — Не бива да те открият. Ти прояви достатъчно смелост.

— Отивам си. Ти си наш брат. Когато бъдеш свободен, ела в Канада. Там никой няма да те преследва. Ние ще бъдем на границата, близо до Гористите планини.

— Кажи на Тобиас: аз ще се боря за живота си. Хау… А сега върви.

— Остани със здраве!

Кейт се покатери бързо по стълбата и я издърпа нагоре. Спусна отново капака. Пленникът чу тихите й предпазливи стъпки. Най-после чу как тя отвори и заключи външната врата. После настана тишина.

Младият дакота се вглъби в новините, които му бе донесла Кейт Смит. Сега той беше едва двадесет и четири годишен и виждаше отново задача пред себе си.

От този час той започна да се бори за още четиринадесет дни живот, за дните и нощите до онзи миг, в който Роуч щеше да го освободи.

Пленникът изпъна мускулите си, давайки отпор на натиска на веригата. Дори и да се налагаше да повръща, започна да се храни, за да не дава повод пазачът да му отнема отново водата за пиене. С желязно напрежение на силите си налагаше редовна смяна на будуване и спане.

Четиринадесет дни по-късно през един мрачен следобед недодяланият набит пазач дойде при пленника по-рано от обикновено. Още не беше настъпило време за вечеря и той не носеше нищо. Когато застана пред индианеца, извади бавно два ключа от джоба си и ги показа на пленника.

— Ти трябва да отидеш при коменданта — рече той, — при капитан Роуч. Дръж се прилично. От това зависи животът ти.

Той отключи белезниците и веригата и свали халките от краката на пленника. Младият дакота с нищо не показа какво облекчение почувствува.

— Така — заповяда недодяланият пазач, който бе измъкнал пистолета си, — сега върви по стълбата нагоре. И не ми създавай ядове. Там горе стоят още неколцина, за да те посрещнат.

Младият дакота изпълни мълчаливо заповедта. Страхуваше се да не би враговете му да измислят някакъв опит за бягство от негова страна и да го застрелят. Ала той и не можеше да окаже никаква

съпротива на техните заповеди, защото щяха да го застрелят и заради това. Когато влезе в работната стая на коменданта, той позна седящия пред работната маса Роуч. Четирима драгуни с извадени пистолети пазеха капитана от очаквания изблик на омраза и отчаяние от страна на пленника, комуто предстоеше да бъде освободен. Капитанът се беше облегнал според обичая си назад и държеше цигарата си между жълтите пръсти. Върху лицето му се четеше всичко, което един кариерист и зъл човек изпитва в миг на триумф. Той сбърчи нос, когато индианецът застана пред него с мръсните си от засъхнала кръв и прах дрехи, чиято скъпоценна везба почти не личеше вече.

— Какво ми влачиш тук тоя тип такъв мръсен и смър-дящ? — скастри той недодялания набит прериен ездач. — Трябваше най-напред да го залееш с няколко кофи вода. Остави сега-добави той, — ще гледам да приключа случая колкото се може по-бързо. — Той разглеждаше младия дакота като животно, което оценяват на пазара. — Изглеждаш ми твърде болен, туберкулоза или нещо подобно. — Роуч дори не се постара да прикрие задоволството си от това. — Всеки случай фелдшерът смята, че имаш туберкулоза… Във Вашингтон не се двоумят повече да те освободят, щом като ти е дошъл умът в главата и подпишеш, че ще тръгнеш без никаква съпротива към резервата. — Роуч си играеше с някакъв документ. — Е, какво? Премисли ли?

— Че ще отида сам в резервата ли?

— Да, естествено. За хората от своята племенна група няма какво повече да подписваш. Те отдавна са настанени там.

— Задължавам се да отида без никаква съпротива в резервата.

— Колосално! Какво ли не вършат няколко месеца в мазето! Станал съвсем друг човек! — Роуч изтика документа към младия дакота. — Ето тук! Подпиши!

През времето, в което бе имал вземане-даване с белите мъже, индианецът се бе научил да чете. Той прегледа внимателно изреченията, под които трябваше да се подпише. Там действително нямаше нищо друго освен това, което беше казал Роуч. Индианецът подписа прав.

— Оръжията си, естествено, няма да получиш. Ще станеш вече от дивак цивилизован човек. Утре заран рано тръгвате. Тобиас трябва да отнесе едно писмо във форт Робинсън и ще те вземе със себе си. Коня ти подаряваме обратно, това добиче е изобщо неизползуваемо. И

гледай да отведеш оттук и другия див звяр, тоя черен вълк, който кара хората да се чувствуват несигурни в околността. Нима това е твое куче?!

Индианецът вдигна рамене. Роуч се огледа.

— А къде е Тобиас? — попита присъствуващите. — Беше му заповядано да дойде.

Вратата се отвори и повиканият влезе.

— Аха, Тобиас! Ето го твоя повереник. Той отива в резервата. Ти ще го вземеш утре със себе си. Може да преспи тази нощ при тебе във войнишкото помещение.

— Хау.

Без да кажат дума повече, двамата индианци напуснаха помещението. Навън в двора беше сумрачно, нощта вече настъпваше. Неколцина стоящи наоколо войници и прерийни ездачи погледнаха с нескрито любопитство освободения пленник и той чу приказките им.

— Не е голям героизъм да го освободиш сега. Всеки вижда, че няма да го бъде дълго.

— Той въобще не заслужава да го освободят. Аз още не съм забравил как наръга лейтенант Уорнър с камата си в мрака.

Младият дакота потисна кашлицата си.

Тобиас го отведе в помещението за войниците. Две газени лампи осветяваха мъждиво мрачната стая. Делаварът потърси нещо под постелята си в ъгъла. Подаде на младия дакота от своя пемикан и върху лицето на Токай-ихто пробягна бегла усмивка, когато получи отново и старата си лула.

Вечерта войниците се събраха в блокхауса, бъбреха, пушеха, играеха. Повечето от тях изобщо не обръщаха внимание на двамата индианци, но откъм група възрастни войници, които бяха участвували в ожесточените боеве за станцията, към тях се стрелкаха зли погледи и враждебни забележки.

— Какво прави тая смрадлива свиня тук при нас?

— Може би той ще ни разкаже как уби Джордж и Майк и другите!

— Трябва да му отнемем огнивото, иначе току-виж тази нощ сме полетели още веднъж във въздуха.

Младият дакота с нищо не даде вид, че е разбрал думите им. За да избегне евентуален сблъсък, при който освободеният пленник щеше

да бъде линчуван, делаварът предложи:

— Да вървим при конете.

Младият дакота се изправи бързо и двамата индианци напуснаха помещението. Дежурният край вратата пусна Тобиас да мине заедно със спътника си. Пред вратата имаше оградено пасище, където няколко коне скубеха кафявата зимна трева. Само един кулест жребец стоеше с наведена глава, без да пасе. Младият дакота го повика тихо. Изпосталелият кулест кон, върху чиято кожа личаха следи от много рани, вдигна глава, наостри уши и след това пристигна с няколко скока до оградата. Допря меките си ноздри до бузата на единствения ездач, когото бе търпял някога върху гърба си, и младият дакота погали врата му.

Индианците се разбраха с един поглед. Тобиас измъкна преградните колове на изхода на ограденото пасище и двамата изведоха конете си.

Подкараха ги навътре в прерията. Да обгърне с поглед широката земя бе първото желание на освободения мъж.

След като фортът остана далеч зад двамата ездачи, така че там никой повече не можеше да ги чуе и да ги види, те спряха конете. Младият дакота трябваше да задържи късо юздата на своя кулест жребец, защото животното искаше да продължи да лети буйно и да се понесе към познатите му прерии на югозапад.

Дребни, снежни кристалчета прехвърчаха с бързо просветващ и отново изчезващ блясък през въздуха. Между облаците блещукаха звезди, все така далечни, както отпреди хиляди и хиляди години. Пълният кръг на луната, господарка на нощта, се изкачи по небесния свод. Понесе се тържествен през мрака и го освети със заплашителния си червен блясък. Наоколо се простираше голата земя. Нейните синове дакота бяха прогонени и още нито един от новите господари не бе проявил желание да се настани сред неплодородната пустош. Погледът се носеше над голите пясъчни хълмове, над обраслите с къса трева хребети на ниските възвишения и долини. По брега на реката редки върби се свеждаха под полъха на нощта.

Вождът гледаше за последен път великата си родина. На следващото утро те щяха да се отправят към резервата.

Устните му се разтвориха и над безбрежната степ се понесе тихо и приглушено жалната му песен. Звуците се смесиха с тъмния приглас

на вятъра.

Вождът пя дълго и самотно, прекъсван постоянно от кашлица, и останалият без родина делавар чуваше в песента на своя другар дакота собствения си вопъл.

И ето че песента на индианеца сякаш събуди заспалата земя. От един осветен от луната хълм се надигна някаква чужда сянка. Беше вълк, по-различен от останалите вълци, по-едър и по-тъмен. Отслабналото животно се появи с отворена уста и с пламтящи очи като призрак, който можеше тутакси да се издигне и да се понесе във въздуха. Но той остана на земята и започна да се приближава бавно, крачка подир крачка, все по-близо до приглушената тъжна песен, която разказваше на вълците за подвизите на дакота и за тяхната съдба.

Вождът беше познал вълка. Не се помръдна от мястото си. Продължи да пее тихо и гласът му привличаше животното като мощна магия. Все още ръмжейки с оголени зъби, черното животно се приближи съвсем. Най-после лапите му стъпиха върху тревата пред коня. Ръмженето му премина в скимтене и то легна.

Когато вождът млъкна, животното нададе силен лай. Чувствителните му ноздри вдъхваха непрекъснато познатата миризма.

— Охитика!

Кучето скочи върху младия дакота, та той трябваше да стисне здраво мустанга си, за да не го повали то на земята. Охитика излая силно. Кулестият жребец също позна черното вълчо куче. Изпръхтя шумно и започна да скубе изсъхналата трева.

— Ето го, че прояде отново — рече делаварът.

Двамата индианци се върнаха късно в станцията. Останаха извън палисадата, в ограденото за конете място. Часовият не им обърна никакво внимание.

Делаварът подаде на младия дакота двулезвиената му изострена кама с украсената с резба дръжка.

— Вземи — каза той, — това е единственото оръжие, което ти се разрешава да носиш. Измъкнах го от багажа на полковник Джекмън, когато той се приготви да напусне станцията. Забелязал е липсата му сигурно едва в гарнизона, затова не е могъл да го търси повече.

Младият дакота пъхна свидното си оръжие в ножницата.

Преди още хората в гарнизона да се събудят на другата заран, двамата индианци вече стояха на брега на реката и свалиха дрехите си,

за да се изкъпят. Единият от постовите при конете дойде при тях. Беше възрастен човек с гъста брада.

— Откажи се от това — каза той на освободения пленник. — Реката е ледено студена, а ти си болен. Нима искаш да пукнеш веднага, след като те освободиха? Ела с мен в блокхауса! Ще ти дам топла вода. Никой там вътре няма да разбере!

Вождът не отговори нищо, но не обърна внимание на предупреждението, а скочи в реката и заплува.

— Виждал ли е някой подобно безразсъдство! — Брадатият мъж поклати съжалително глава. — Тия диваци нямат капка разум!

— Дакота знаят да се мият само така — обясни Тобиас на постовия. — Вярно е, че те си правят и парна баня, но накрая всичко завършва с плуване в реката.

— Завършва, да, добре го каза! — Добродушният човек се върна при конете.

Тобиас скочи подир младия дакота в бавно течащата вода. После двамата изтриха телата си с пясък на брега. Тялото на младия дакота трепереше от треска и сърцето му се бореше, но когато смъкна от кожата си всичката мръсотия; където бе невъзможно другояче — заедно с кожата, той се почувствува като човек, когото са престанали да измъчват. Делаварът подаде на младия дакота нови индиански легини, мокасини и един платнен пояс. Младият вожд прие всичко. Украсения си с миди колан обаче и изпоцапаната със засъхнала кръв празнична дреха той не остави, а я облече и се препаса отново.

Тъй като бяха двамата сами, дакотският вожд попита на своя роден език:

— Как е могло името ми да стигне чак до Вашингтон?

— Художникът Морис, когото вие, дакота, наричате „Прелетната птица Тайнствения жезъл“, се е застъпил за тебе. Той е бил винаги добър приятел на дакота и искаше да спаси поне тебе, щом като не може да направи нищо друго за всички ви.

— А какво стана с Кейт Смит?

— Тя намери възможност преди десет дни да замине оттук заедно с едно търговско семейство. Роуч й разреши; беше доволен, че няма да вижда повече девойката. По пътя ще я пресрещне Адамс, прерийният ездач, и ще я поеме по-нататък. Мисля, че той ще се ожени за нея.

Когато съвсем се развидели и станцията се оживи, двамата индианци вече бяха поели пътя към резервата. Черното вълчо куче тичаше заедно с конете им. Тобиас беше определил посоката, но младият дакота водеше, за да отстъпи на кулестия жребец обичайното му първо място в редицата. Колко добре познаваха ездачът и конят местността! Това бяха същите онези поля и пясъчни ивици, възвишения и хълмисти местности, през които бойният вожд на Мечата орда бе предвождал своите мъже повече от две години в техните победоносни набези над военната част на брега на Ниобрара.

Делаварът, чийто пъстър кон вървеше ненаправляван по дирите на предния ездач, гледаше по време на ездата мъжа пред себе си и неговия кулест мустанг. Можеше да вижда само черния кичур коси на младия дакота, който сега съхнеше на вятъра, изпоцапаната със засъхнала кръв и мръсотия дреха, слабата мускулеста ръка, която възпираше от време на време кулестия жребец, за да не изостане пъстрият кон на делавара много назад. Какво щеше да стане сега с този млад човек? За какво мислеше той? Докога щеше да изтърпи принудата да седи в резервата пред своята шатра и да очаква полагаемата му се дажба храна?

„Всемогъщото тайнство ме е създало индианец, но не индианец за резерват“ — беше казал Татанка-йотанка по време на преговорите с генералите на дългите ножове. Тези думи се отнасяха и за Токай-ихто.

Когато по обяд ездачите дадоха кратка почивка на конете си и младият дакота се отпусна върху коженaта завивка до Тобиас, съгледвачът каза и беше убеден, че е длъжен да го каже:

— Ако искаш да бягаш, Токай-ихто, преди да стигнем резервата, аз няма да ти попреча.

— Мислиш ли, че няма да мога да избягам от резервата? Делаварът се опита да прочете мислите на дакота в очите му. В тях се четяха някаква сила и сигурност, които той не можа да определи. Затова каза само:

— Да избягат са успели мнозина. Но после не знаят накъде.

— Къде са шатрите на моите братя? Ти знаеш ли?

— Горе, на северозапад, в резервата в „Лошите земи“.

— Значи близо до границата на резервата към Блек Хилс?

— Да.

Младият дакота затвори за миг очи. След това, коетобе чул току-що, той не искаше повече нито да пита, нито да го разпитват.

ЗАВРЪЩАНЕТО

Беше следобед, когато двамата ездачи се приближиха към резервата. Пред очите им вече се откриха постройките на агенцията. Няколко готови и други полуготови дървени къщи, ограда, коне, щъкащи нагоре-надолу мъже — всичко създаваше впечатление за усърдна дейност и незавършена работа. Пред главната постройка на агенцията стояха покрити с чергила каруци, съвсем леки коли, впрегнати с катъри.

Разтоварваха чували, сандъци и бурета и ги внасяха в построй ката. Един мъж, чието огромно тяло и подвижност правеха впечатление и отдалече, наблюдаваше работата. В лицето на огромния мъж младият дакота позна търговеца и събирач на залаганията на състезанието им Джони, когото той бе срещнал веднъж по време на боевете във форт Рандал.

Разтоварените покрити каруци откарваха в една ниска продълговата, сграда, където разпрягаха катърите и прибираха колите. Големият дебел Джони надзираваше и там, после се върна бавно към дървената постройка, където изчезна.

Двамата индианци се приближиха с конете си към агенцията. Черното куче тичаше все с тях. Тъй като тук познаваха Тобиас, постовите не обърнаха внимание на двамата ездачи. Индианците отведоха конете си при другите животни в заграденото пасище. После Тобиас поведе не към централния вход на главната сграда, където цареше голямо оживление, а към една малка странична врата. Там двамата индианци влязоха в тъмно преддверие и от него, през една междинна врата, в неочаквано просторна кръчма. Върху една от двете сковани от суров материал дървени маси светеше газена лампа със спокойната си светлина. Навън вече се свечеряваше, а единственият прозорец на помещението беше съвсем малък и на всичкото отгоре закрит с перде, така че пропускаше вътре много малко светлина, но и мъждукащите лъчи на лампата не можеха да проникнат навън. По полиците на стените бяха наредени кани, паници, чаши и гърнета. В

десния заден ъгъл беше взидана печка. Грамадният Джони стоеше сега там с гръб към влезлите индианци. Дори и когато вратата се затвори, той не се обърна към тях. На стената до печката бе облегната пушката му. Беше голямо допотопно оръжие.

Индианците пристъпиха към пейката до стената в срещуположния на печката ъгъл и се разположиха там. Охитика се пъхна под пейката зад краката на господаря си.

Спокойното държане на гостите явно допадна на Джони. Той тъкмо сложи една препълнена лъжица мас в тигана. Мазнината се разтопи и месото започна да се пържи, пукайки силно. Индианците можеха спокойно да наблюдават Джони.

Върху лицето му ясно се очертаваха мастните възглавнички от двете страни на пъпчивия му нос. Редките коси върху кръглия му череп бяха разделени старателно на път и заресани с помощта на богат слой помада в желаната посока. Той беше свалил жакета и завил ръкавите на ризата си високо нагоре, така че се виждаха силните му, приличащи на млади фиданки ръце.

Когато котлетите в тигана се изпържиха, Джони се обърна към индианците, които пушеха лулите си. Той взе три добре изтъркани дървени паници от полицата и пристъпи заедно с тях и с тигана до масата пред пейката до стената. Раздаде шумно паниците, постави черния от сажди тиган върху дъска в средата на масата и седна на едно столче без облегалка, което изглеждаше твърде малко за огромната му фигура. После извади ножа си и сложи от четирите парчета месо в тигана по едно в чиниите на двамата клиенти.

— Бях ги изпържил за себе си — рече той с прегракнал пиянски глас, — но и вие можете да хапнете от тях.

Започнаха да се хранят. Скоро месото бе изядено. Кръчмарят отнесе съдовете и донесе кана с ракия. Напълни чашите и ги изтика към индианците. Едната изпразни на един дъх. След питието лицето му се оживи.

— Ха разказвай сега, Тобиас!

— Нищо ново не знам — измърмори делаварът под носа си. — Ти как си? Добре ли припечелваш?

Кръчмарят си наля вече трета чаша и отново гаврътна наведнъж цялото й съдържание, така че гостите видяха подскачащата му при

пиенето адамова ябълка. Той се понаведе над масата към своите гости; те усетиха миришещия му на ракия дъх.

— Дали припечелвам? Тук има само един-единствен човек, който действително прави добра печалба, печалба от доставките за индианците в резервата — и този човек е Фреди Червената лисица! Той няма нужда да търси повече злато, печели тук от една продоволствена дажба за резервата толкова, колкото кой да е беден златотърсач за цяла година. На мен обаче не ми е дал още нито един долар, тоя мръсен пес! Смятате ли, че аз ще търпя още дълго това положение?

— Трябва да го обадиш на агента — насърчи го делаварът.

— На префинения господин офицер, който никога не се свърта тук? Опазил ме бог, по-скоро бих си изгорил езика! — Лицето на кръчмаря стана съвсем замислено. — Тоя Червената лисица, между нас казано, е истински мръсник и е способен и днес да наръга хладнокръвно някого в тъмното. Не, той все още е опасен за мене. Ще трябва да изчакам. Пък през това време и моята кесия ще се понапълни малко. Тук всеки обича да се отбива, а при този студ всеки иска да пийне малко повече, и белите, и червенокожите.

— Че нали на дакота е строго забранено да пият? Кръчмарят се разсмя гръмко.

— Ами тъкмо затова господа лагерните полицаи ми плащат толкова добре!

Джони продължи да пие. Постепенно главата му климна върху гърдите в лека дрямка. Но не мина много време и той отново се събуди. Явно не беше забравил за какво бяха приказвали.

— Сега и те участвуват в сделката — главният вожд Кървавата томахавка, дакота и сие — заговори той. — Сега са вътре при Фреди Червената лисица, за да се оплакват за гладниш-ките дажби. Донесли са оплакване и той ще се поозори малко преди да ги изхвърли както миналия път. Ще трябва май да послуша няколко часа приказките им.

— И Шонка ли е с тях? — попита с очакване Тобиас.

— Ами да, разбира се. Шонка винаги е с тях. Червената лисица гледа той да участвува навсякъде, защото Шонка е негов човек.

— Значи засега не можем да влезем при Фреди?

— Не, няма да може. Не можеш ли да уредиш твоя въпрос с някого другиго? За какво става дума в същност?

— Ами ето, трябва да докладвам за пристигането на моя приятел Хари.

Кръчмарят разгледа внимателно младия дакота.

— Хари ли? Този, който беше нападнал ешелона тогава и бе хвърлил във въздуха форта край Ниобрара?

— Да — потвърди Тобиас усмихнато.

— Който беше затворен толкова дълго? Държиш ли много да уредиш въпроса бързо? Тогава ще трябва да платиш няколко чашки за секретаря. Днес той случайно е тук.

— Доларите той ще си получи. Най-добре ти да уредиш тая работа, нали?

— Да, ще ти направя тази услуга. Я дай хартията! Тобиас извади един документ.

— Той трябва само да се подпише, че го е видял и че е съгласен Хари Токай-ихто да се върне сред своята племенна група Мечата орда.

— Сигурно няма да е трудно. — Кръчмарят пое документа и излезе.

Не мина много време и той се върна.

— Жалко — рече Джони и повдигна съжалително рамене. — Чарли го няма в стаята му. Ще трябва да поизчакаме малко.

Пред сградата отвън се чуха гласове. Вратата се отвори шумно и в помещението нахлу студен въздух. Половин дузина тежко въоръжени, облечени целите в кожа мъже, с ярки пъстри кърпи на врата влязоха вътре. Младият дакота позна сред тях Луи Канадеца и чипоносия Пит.

— Ехей! Джони! — подвикнаха новите гости на кръчмаря, който се изправи бавно с чувство за достойнство. — Дай бързо по една чаша! Й какво имаш за ядене, охранено говедо? — Мъжете затропаха заплашително с крака по дъсчения под. Тъй като топлината в помещението и миризмата на ракия и печено месо им създаде добро настроение, те удряха с крака в такт и се смееха. — Бързо, Джони, бързо, Джони! — викаха в хор, като го изкарваха на песен. — Бренди, бренди, меча шунка!

Кръчмарят не си наруши спокойствието много-много. Донесе шест чаши, подреди ги една до друга на масата и ги напълни, без да разлива нито капка. Месестите му лапи бяха много по-сръчни и умели, отколкото можеше да се предположи на пръв поглед. Мъжете

пристъпиха напред, всеки грабна по една пълна чаша и гаврътна евтината ракия. И най-младият от шестимата, един хубав около шестнадесетгодишен младеж, не се поколеба да стори същото.

Джони донесе четири големи опушени мечи бутове шунка. Носеше по един отляво и отдясно под ръцете си като малки деца, а останалите два държеше в ръце за края на кокала.

— Ехей, джентълмени! Нима смятате, че аз не ви храня по-добре, отколкото Фреди своите червенокожи?

Мъжете се разсмяха още по-шумно. Луи хвърли бобровата си шапка във въздуха, при което се видяха доста дългите му черни коси.

— Джони-Жан, братко мой — извика той със своя чужд за другите мъже френски акцент, — ние те съветваме да ни нахраниш добре! Иначе нашият Пит с късия нос теб ще заколи и ще те изпече. Би било жалко за теб, Жан!

Джони раздаде шунката и всички започнаха да ядат лакомо. Чашите се напълниха повторно. Кръчмарят седна приятелски разположен до Канадеца и пи заедно с тях.

— Джони-Жан, братко мой — говореше, дъвчейки, стройният дългокос млад човек, — днес се сбогуваме! Разбираш ли? Днес ще сме на твои разноски! Ето, ще дадеш двойна порция на хубавия млад Филип. Той е мое протеже и има още да расте!

Лицето на кръчмаря се набръчка неприязнено.

— Сбогуваме се? Какво значи това?

— Ех, мой много мили Жан, уволняват ни. Крейзи Хорс е победен; войната свърши и Фреди няма нужда повече от биячи. Предпочита сам да изпие доларите си, така каза. Отпраща ни, но по книжата заплатите ни още се водят. О, мой мили Джони-Жан, светът е много лош. Фреди смята, че червените предатели са по-евтини и организира индианска полиция за резерватите. — Луи си отряза второ голямо парче шунка. — Но аз си заминавам. Отивам там, където хората все още са по-добри! — Той засвири с уста една изпълнена с копнеж мелодия. — Джони-Жан, братко мой, ти не познаваш ли Канада?

— Там по-добре ли може да се печели, отколкото тук?

— Джони-Жан, ти си човек без копнежи, у теб няма и капка поезия, ти си една добра свиня пред пълна копаня. А моят баща беше

ловец и търговски пътник; той е пристигнал от Франция и е заминал за Канада. Хубаво е в Канада, там трябва да живее човек!

— Да — подхвърли Тобиас, индианецът от племето делавари. — Канада е още свободна.

Водачът на прерийните ездачи вдигна чашата си. Зарадва се, че бе намерил свой съмишленик.

— Мой червени братко, ти познаваш Канада, моята родина? Моят баща беше търговски пътник в Канада, търгуваше с много хубави неща. Той имаше една голяма лодка, с която ние плувахме по grand lacs, по големите езера, когато аз бях още enfant, още съвсем малък. Баща ми пееше, майка ми също пееше, бяхме весели. Всички червенокожи мъже бяха наши cousins, много добри приятели. В Канада животът е хубав. Не знам защо си отидох оттам, но mon dieu, лошо беше, много лошо. Сега съм тук, но не ми се харесва. Дали да се върна пак в Канада? Ох, да? Фреди е едно чудовище, той няма сърце, той ме уволни, след като аз победих всички сиукси-дакота. Но червенокожите мъже са мои cousins, братовчеди, те обичат свободата като мене… Защо аз ги убивах?

Младият човек гаврътна още една чаша, за да удави мъката си. Единственият прериен ездач, който го бе слушал, докато говореше, беше младият Филип. Останалите бяха взели междувременно лулите си и бяха започнали да хвърлят с викове и кънтящи по масата юмручни удари заровете, за да проиграят жалките остатъци от своето щастие.

Пит замига с очи към кръчмаря.

— Джони, имаш ли някое местенце за мен? В твоя топъл обор тук? Аз мога да разливам пиенето. Фреди казваше…

— Остави го да си казва! — Джони махна сърдито с ръка. — По-добре щеше да направиш, ако си беше останал край Ниобрара!

Кръчмарят прибра два бута шунка и дълго не напълни чашите. Гости, които не можеха да плащат, не го интересуваха. Той кимна на Тобиас и тръгна за втори път да отнесе неговото писмо.

— Чарли трябва да се е върнал вече — предположи той. Този път Джони доста се забави.

Делаварът предложи тютюн на Канадеца. Луи седна до индианците и с удоволствие продължи разговора.

— Доста ме учудва това, че Фреди Червената лисица няма нужда повече от вас — поде Тобиас нишката на прекъснатия разговор.

— О, mon dieu, мой червени братко. Фреди е ingrat и vilain, неблагодарен и гаден. Натикаха всички дакота в резерватите, ние им бяхме в помощ, а сега вече нямат нужда от нас.

— А какво стана със Седящия бик?

— Не знам. Може би е отишъл в Канада, може би е тръгнал да участвува в един митинг с великия баща във Вашингтон, кой може да знае? Разни езици, разни неща говорят.

— Ами Крейзи Хорс и неговите хора, те къде са?

— Мили мой cousin, братовчеде, генерал Майлс ги победи със своите оръжия и те бяха принудени да пропътуват през зимата над петстотин мили до тези краища тук. Преди два дни пристигнаха във форт Робинсън. Нямат вече оръжие, изгубили са много от шатрите и завивките си, гладуват, а децата им зъзнат от студ. Всичко това уморява и прави хората tristes, тъжни, мои червени братко, но какво да правят те? И те са длъжни да се подчинят както всички дакота.

Токай-ихто избута своята пълна с ракия чаша, която Джони му бе поднесъл, но той не бе пил от нея.

— Merci, merci, благодаря! — Канадецът пи.

— Значи Тасунка-витко, когото белите мъже наричат Крейзи Хорс, е още жив и е съвсем наблизо тук? — попита Токай-ихто.

— Малко по на запад оттук. Те го пазят, о, mon dieu, много го пазят! Крейзи Хорс не може да се помръдне, мнозина биха желали веднага да застрелят или да набодат с ножовете си и него, и неговите хора.

Разговорът се прекъсна.

Джони се върна. Не беше сам. Бавно, с подчертано достолепие в походката и стойката заедно с него се появи и един индианец и тъкмо сега седна на голямата маса пред пейката до стената срещу Тобиас и Токай-ихто. Той носеше на главата си корона от орлови пера, която бе нахлузил ниско върху челото си. Лицето му издаваше типичните черти за мъжете от племето дакота: бронзовия цвят на кожата, извития нос, силно очертаните скули. Характерни лично за него бяха малките му очи; той непрекъснато мигаше с тях. Челото му беше широко, но ниско. Младият вожд познаваше този индианец. Това беше Кървавата томахавка. Дали новият главен вожд също бе познал младия водач на Мечата орда, или изсушеният от прекараните в затвора месеци и от

болестта млад човек му се стори непознат — не се разбра. Кървавата томахавка поздрави бегло само Тобиас.

Като придружител на Кървавата томахавка се появи някаква твърде странна личност. Това беше един млад индианец, слаб и дълъг; върху лицето му нямаше и следа от интелигентност. Той носеше висок цилиндър и синя униформа със златни пискюли и ширити. На хълбока му висеше дълга сабя, в ръката си той държеше по палячовски наперено някакъв ездачески камшик със сребърна дръжка като топка. Той се поразходи няколко пъти насам и натам на края на маса-та и, изглежда, си въобразяваше, че всички му се възхищават.

Междувременно бяха влезли още седем други въоръжени индианци и сред тях и Шонка. Дори Тобиас, който бе виждал този човек един-единствен път през живота си, веднага го позна. По-рано Шонка беше боец от Мечата орда. Сега той седна до Кървавата томахавка и загледа неотстъпно и предизвикателно освободения пленник, своя някогашен племенен вожд. Погледът му обаче се блъсна о затвореността на Токай-ихто като в непробиваема стена.

Джони подаде на Тобиас документа.

— Ето… всичко е наред, що се отнася до Хари. Тобиас кимна с благодарност и тикна пари в ръцете на кръчмаря. Джони явно остана доволен.

— И така, Хари може да се върне при Мечата орда, съпроводен от полицаите на агенцията, и да живее там отново в своята шатра — каза той. — Чарли написа това отдолу на писмото.

— Дай да видя писмото! — рече със заповеден тон Кървавата томахавка, който бе разбрал последните думи. — Аз съм главният вожд и аз отговарям за цялата полиция за нашия бивак!

Тобиас подаде писмото на индианеца. Онзи го разтвори накара Джони да му го прочете.

— Белият човек отново е написал нещо, което не е бивало да напише — заяви сърдито Кървавата томахавка. — В коя шатра ще живее Токай-ихто, ще определят не белите мъже, а дакота. Съветът на старейшините на Мечата орда реши да не го приема повече в своите шатри. Неговата типи е разрушена. Синът на Матотаупа няма да се върне у дома си. Хау.

Кървавата томахавка бе говорил високо. Не само на неговата маса, а и на масата на картоиграчите всичко затихна при тези думи и

мъжете погледнаха към него и към младия дакота, сина на Матотаупа.

Освободеният пленник остана неподвижен и не каза нито дума.

— Подчиняваш ли се? — попита го Шонка заплашително. Токай-ихто отново не отговори.

Индианецът делавар усещаше какво се крие зад това мълчание. Самият Тобиас беше роден в резерват и бе отишъл да живее от четиринадесетгодишна възраст сред белите мъже. Въпреки това този правнук на уважавани индиански старейшини никога не бе престанал да разбира как разсъждава и действува един боец и вожд. Той усещаше нарастващото напрежение между Шонка и Токай-ихто и подозираше, че тази враждебност е отдавнашна и вече е пуснала неизкоренимо дълбоки корени. Тобиас отдавна бе чувал оттук и оттам да се говори за това. Още по време на детските им игри Токай-ихто, който тогава се е наричал Харка, превъзхождал няколко години по-възрастния от него Шонка при всички случаи не заради силата на мускулите или заради теглото си, а заради светкавично бързото си умение да реагира и да взема решение и заради голямата си физическа сръчност. Шонка от своя страна не беше човек, свикнал да губи. Токай-ихто обаче нито като дете, нито като мъж щадеше по-нискостоящите от него заядливци. Може би настоящият миг беше първият случай в живота на Шонка, в който той можеше да се почувствува напълно сигурен и превишаващ своя някогашен другар и боен вожд. Кой можеше да му попречи при това положение да задоволи някогашната си омраза и да предизвика до крайност Токай-ихто и по този начин да го изпрати отново в плен или да го убие?

Във всяка частица от секундата самообладанието на Токай-ихто можеше да рухне и да се започне бой.

— Не бива да седим така на сухо! — Басовият глас на Джони прокънтя в натегналата от опасност тишина. — От сухата реч полза няма. Да пийнем най-напред, па после ще обмислим по-добре създалото се трудно положение.

Кръчмарят примига с очи и Тобиас веднага пъхна две монети в джоба на широките му панталони. Джони опипа парите и явно сумичката му хареса. Веднага пред полицаите на агенцията чашите се напълниха. Шонка отмести вниманието си от Токай-ихто към ракията. Кървавата томахавка също посегна към своето бренди.

— О, какво виждат моите очи? — поде подигравателно Луи Канадеца. — Мистър агентът забрани на сиуксите да пият бренди. Но тези messieurs, уважаемите господа тук, са решили да си пийнат въпреки това!

— Една двойна за главния полицай! — подкрепи Филип подигравателните думи на своя покровител и благодетел и по лицето на момъка явно личеше колко презира тези индианци.

Шонка хвърли само един яден поглед към белите, обаче Кървавата томахавка се почувствува предизвикан поради раздразненото си чувство за служебна отговорност да отвърне на репликата му:

— Къдравата томахавка много добре знае какво се полага и какво не. Това не е работа на уволнените прерийни ездачи.

Междувременно Джони изпразни отново своята чаша и я постави на масата с едно шумно „наздраве“. Кървавата томахавка реши да възстанови уважението си на масата по същия начин. Той също вдигна чашата си, огледа се и гаврътна ракията. Лекотата, с която той стори това, показа, че не пие днес за първи път. Униформеният шут с камшика в ръка бе наблюдавал одобрително своя началник и реши веднага да последва примера му.

Но се задави и изплю, пръхтейки, алкохола. Униформата му стана на петна и седящите наоколо мъже се изсмяха. Момъкът целият се изчерви от срам.

— Джони веднага да ми донесе кърпа и вода, за да си изчистя куртката! Това е бойната куртка на един генерал!

— Моят cousin, братовчед, е получил униформата си от един генерал? — надсмя му се Канадеца. — И кой му я е дал? Навярно той е проявил голям courage, смелост, и великият баща във Вашингтон му е заел една униформа?

— Не съм я заел! — разпени се младежът. — Моето име е Татокано, това означава Антилопата, и аз съм най-младият син на Старата Антилопа. Ти знаеш ли за колко много боброви кожи съм си купил тая униформа!

— О, великият баща е продал тази униформа от някой генерал на малкия червен брат… много скъпо, нали? За стоте откраднати боброви кожи, които дакота толкова търсят?

— Не ме разсмивайте с тая генералска униформа! — извика Пит с чипия нос, който тъкмо бе спечелил на зарове. — Хубавецо мой Еди, знаеш ли какво си ти? Музикант, а не генерал. И кой те е метнал така?

Устните на Еди-Татокано трепереха.

— Ти нищо не разбираш! — каза той, отбранявайки се отчаяно, докато в същото време вече го беше обладало приглушеното чувство, че Пит има право. — Униформата е от Вашингтон и е била униформа на един кавалерийски генерал от тридесет и първи полк. Имам писмено доказателство!

Сега вече избухна всеобщ смях.

— Писмено?! Я го покажи!

Красивият Еди едва не се разплака от ярост.

— Ето! — и той извади едно малко печатно листче.

— Я дай да видя! Става интересно! — Канадеца протегна ръка към листчето.

— Не. Аз ще си го задържа. Белите мъже могат да го прочетат само от моята ръка. — Еди-Татокано изглади документа върху масата и после отново го вдигна. — Тук е написано…

— 31 януари 1876! — прочете високо Джони. — И още: „Високомерието води към падение!“ Едно хубаво листче от календар!

— О! — изпъшка отчаяно напереният шут. Канадецът го потупа по рамото.

— Да, мой малки братко, вярно е. Не можеш да се оплачеш, че са те излъгали. Това е голата истина!

— Но…

— Какво но — разсмя се така Джони, че дебелият му корем заподскача, — няма никакво но! Голата истина. Беше ли високомерен? Да, като някой току-що сменил перата си петел! Препъна ли се? Да, приличаш на къпано кутре. Измамен ли си? Не. Листчето казва истината. Не е ли така?

Красивият Еди седеше отпуснат на стола си без облегалка и клатеше глава. Не знаеше какво да каже срещу тези логични доводи.

Джони побутна една пълна чаша към нажаления хлапак.

— На, пийни си! Това успокоява!

Всички се заеха отново да изпразнят чашите.

— Да, да — приключи Джони темата за генералската униформа, — такива са си хората. Ти си заплатил със сто откраднати боброви

кожи, защото искаш да бъдеш такъв, какъвто не си, сине мой, а напоследък пък при мене идва един такъв умопобъркан с очила, който беше готов да ми даде точно толкова долари за една дреха на вожд с доказано истински кичури от скалпове по нея! Такава дреха като твоята, Хари! — При последните думи кръчмарят се бе обърнал към освободения пленник.

— Такава дреха не се продава. — Ъглите на устата на Токай-ихто се разтеглиха в саркастична гримаса.

— Жалко! То затова и истинските неща са толкова скъпи, защото изобщо не се търгува с тях.

Филип погледна с крайчеца на окото си към този дакота, който беше различен от другите.

Кървавата томахавка бе отпуснал глава. Кръвта нахлу в мозъка му и го изпълни с мрачни мисли.

— Все пак трябва да разберем най-после какво ще стане със сина на Матотаупа!

Шонка се изправи.

— Да. Най-напред трябва да разберем дали той носи и друго оръжие освен ножа си!

— Не, само ножа — отвърна Тобиас.

— Теб никой не те пита! — отяде се Шонка на индианеца делавар.

— Еди-Татокано! — рече заповедно след това Шонка. — Претърси Хари за оръжие! Хари, стани! И горе ръцете! — Шонка беше извадил пистолета си, когато издаде заповедта, и изпъна раменете си, за да придобие още по-подходяща поза.

Възцари се бездиханна тишина. Вождът бавно се изправи.

— Разбирам, че ви е страх от мене — каза той и застана току пред пистолета на Шонка. Не вдигна ръце, а само съблече изцапаната си със засъхнала кръв дреха през главата, така че изпосталялата му фигура и дълбоките следи от рани по гърдите, леко прикрити от огърлицата от мечи нокти, се видяха. — Ето… нямам нищо друго освен ножа си.

Татокано опипа колана на някогашния си боен вожд, който сякаш изобщо не го забелязваше. Шонка прибра отново пистолета си.

— Дали бива да запазиш ножа си и дали ние ще те арестуваме, това ще решат белите мъже.

Токай-ихто облече отново дрехата си. Беше съвсем блед. Разтърси го силна кашлица; той не можеше повече да я подтисне.

— Шонка — каза той, когато отново можа да си поеме дъх, — аз имам право да разбера по каква причина Съветът на старейшините е гласувал против мен.

— Да — отвърна Шонка, — имаш такова право и аз ще ти отговоря. Ти си син на Матотаупа, така ли?

— Да. Това знаят всички дакота.

— Матотаупа наруши пред чаша тайнствена вода дадената клетва и предаде златото на нашите планини. Истината ли казва моят език?

Младият вожд мълчеше.

— Говори! — настоя Шонка. — Или може би смелостта ти те напусна?

Обвиненият погледна врага си право в очите.

— Истина е.

— Ти си син на предател! Цели десет зими и десет лета ръцете ти се обливаха с кръвта на твоите братя от племето дакота. Вярно ли е това?

— Да.

Двамата мъже стояха съвсем близо един до друг. Шонка говореше на езика на пограничните жители. Той искаше белите мъже да чуят унижението, на което подлагаше своя някогашен вожд. Токай-ихто отговаряше на дакотския диалект, който никой не разбираше освен хората от неговото племе и Тобиас.

— Ти се върна в нашите шатри — продължи Шонка. — Татанка-йотанка ни заповяда да те приемем отново сред нас. Доверието на дакота бе оставено в твои ръце от нашите старейшини и вождове. Ти замина при белия мъж на име Джекмън; разговарял си там с него. Ти си чул, че великият баща е бил готов доброволно да определи за Мечата орда добра земя в резервата. Сега, след като ние проляхме кръвта на нашите бащи и братя, трябваше заради твоя глупав акъл да се настаним в най-лошите земи. Като някакъв надменен хлапак, ти си казал „не“и си разкъсал листовете с тотемите на нашите мъдри вождове. Истина ли е това?

— Джекмън ми предложи специална заплата за мен и добра земя за Мечата орда, ако аз се съглася за подпиша онова, което нямах право

да сторя според решението на нашите съветници. Аз казах „не“ на това предателство и не продадох нас и нашата земя. Скъсах листовете с тотемите на предателите.

— Ти измами Мечата орда за добрата земя и сега заради теб нашите хора гладуват! Ние разрушихме твоята типи и ти никога повече няма да се върнеш сред нас!

— Вие не сте имали право да решавате за мен, без да ме изслушате. Аз настоявам ти да ме съпроводиш до шатрите на Мечата орда, както разрешиха и дългите ножове, и да се свика Съветът на старейшините, за да докладвам пред него.

— Ти няма какво да настояваш! Щом не искаш да се подчиняваш, аз ще съумея да те принудя! Седни там и мълчи, или ще те арестуваме веднага! Ние всички знаем, че ти си съмишленик на Ситинг Бул и на Крейзи Хорс.

Тобиас гледаше неотстъпно към младия вожд. Дори един Шонка трябваше да се засрами, че бе посрещнал по толкова унизителен начин този човек, освободен болен от веригите. Само още преди две поколения за мъжете от племето дакота подобно държане би било невъзможно дори за лични врагове. Но уачичун бяха успели да разцепят със своето бренди племето и да разрушат старите нрави, те бяха избили с куршумите си чувството за достойнство на свободните бойци и познаваха достатъчно средства за подкуп, за да превърнат някои от тях в жалки предатели.

Токай-ихто не се подчини. Остана прав. Делаварът отново се изплаши. Започнеше ли освободеният пленник да оказва съпротива, беше изгубен.

Грамадният Джони се намеси още веднъж. Той пристъпи към Шонка и направо го затисна със собственото си огромно тяло върху най-близкия стол. Шонка се подчини, без да възразява. Явно имаше достатъчно основание да не си разваля отношенията с кръчмаря. Може би твърде често се бе отдавал вече на забранената ракия и бе станал по този начин зависим от Джони.

— Какво си се развилнял така, Шонка! — Пиянският глас на Джони прозвуча дрезгав и заповеден. — Сега ще пийнем по едно, пък после ще продължим разговора! При мене няма петльоборство.

При последните думи вместо Шонка напред изскочи друг Пит, уволненият прериен ездач с осакатения нос. Пит не беше нито по-

войнствен, нито по-смел от който и да било каубой, но без пари, без бренди, с провалени надежди и без служба, той се бунтуваше.

— Няма петльоборство ли?! — изкрещя той. — Какво си въобразяваш ти, огромно чудовище, а не кръчмар? Не щеш да ни почерпиш! Не щеш дори за раздяла да ни дадеш да се нахраним и да се напием като хората! И на всичкото отгоре искаш да ни забраниш онова, което е право на всеки свободен гражданин? Ако аз имам желание да участвувам в бой на петли, значи имам желание, ясно ли ти е, и значи ще се бием… не ми препречвай пътя, или ще се запознаеш с ножа ми… — Пит държеше ножа си в ръка.

Джони отстъпи изплашен пред разярения мъж.

— Дръж си муцуната, Пит — каза при това той, — нос вече нямаш, сега може би си прежалил и някое око?!

Така нареченият бой на петли беше пограничен обичай, схватка, при която бяха разрешени всички средства и която се водеше с всички въображаеми грубости. Осакатени носове, извадени очи разказваха за подобни ужаси. Нищо не можеше повече да спре Пит.

— Ей това нахално червено куче — извика той, — този убиец из засада и с кама, него го познават всички погранични жители по бреговете на Плат, в Блек Хилс и край Ниобрара. Откъде попадна изобщо той тук? Ще го науча аз най-после как трябва даседържи! Щом полицията на резерватите се страхува, тогава аз ще свърша тая работа и Фред трябва да научи кой поддържа реда тук, неговата пиянска полиция или един уволнен прериен ездач! Ще захвърля тоя хлапак пред краката на Червената лисица, тогава отново ще получа заповед за назначение, както ми бе обещано!

Младият вожд, за когото ставаше дума, сякаш изобщо не бе чул нищо; държането му изглеждаше безразлично, погледът му — унесен. Пит сигурно смяташе силно изтощения мъж за лека плячка. И той полетя към индианеца.

Но съвсем неочаквано за секунда ударът му бе париран. Токай-ихто бе сграбил дясната ръка на нападателя и я изви назад така, че Пит трябваше да изпусне ножа си. С изненадваща бързина младият дакота вдигна ножа и го подхвърли към своя другар делавар, който сръчно го пое във въздуха. Дакотският вожд се изплъзна от Пит и му нанесе един удар, който повали късоносия. Пит полетя, тополейки, към стената, и падна в полубезсъзнание на пода.

Започна да се превива там, но не можеше да се изправи. Токай-ихто пристъпи към него и го докосна презрително е върха на крака си, без да се увлече в някаква бруталност, която му бе позволена според обичаите като победител в боя на петли. Той прибра отново камата си в ножницата. Не беше замахнал с ножа, а само с дръжката му.

След това седна безмълвно на предишното си място върху пейката край стената до Тобиас.

— Sacre nom! — извика Луи Канадеца. — Ама че бързо се свърши всичко! Разбра ли напълно какво стана, Филип?

— Не съвсем.

— Ти дори не можеш да мислиш толкова бързо, колкото действува този индианец! Има още да се учиш, да се учиш!

Младежът се усмихна. Той бе свикнал да приема снизходително множеството добри съвети на своя учител.

Никой от мъжете не се погрижи за Пит. Той сам щеше да се изправи на крака. Боят на петли беше лична работа, а късоносият не се ползуваше със симпатия и сред индианската полиция на агенцията, защото беше засегнал индианците на най-чувствителното място — склонността им към забранения алкохол.

— Джони — обади се делаварът, — ти наистина си бил голяма скръндза! Ето ти още половин долар. Налей на ездачите, които празнуват раздяла!

Кръчмарят донесе бързо и много от желаното бренди и ездачите пиха за здравето на Тобиас. Пит лежеше край стената, охкаше и псуваше несправедливостта на този свят.

Шонка обърна още една чаша.

— Виждате ли — каза той, — Хари все пак седна, както аз му бях заповядал.

— Това действително е много успокоително за теб, пък и за цялата агенция — подигра го Канадеца.

Джони седна до Шонка.

— Вие нали бяхте преди малко всичките при Червената лисица? — попита той. — Не можете ли пак да влезете при него сега? Някой друг ли има там? Щото ти нали казваше, че ще трябва да чакате още за уреждането на въпроса на Хари?

Шонка не отвърна, но настроението му съвсем се развали. В този момент обаче Кървавата томахавка вдигна натежалата си вече глава и

погледна кръчмаря с подути натъжени очи. Беше стигнал до плачливата фаза на пиянството.

— Фреди Червената лисица се държа много зле с нас, братко мой. Аз му се оплаках за всичко, за слабия добитък, за смърдящата сланина, за гладните стомаси на нашите мъже, жени и деца. Но той е един вълк, който иска само той да яде. Говорих му дълго и съвсем спокойно, но той ни посочи вратата, сякаш сме кучета. Няма да вляза повече при него, пък и той ни каза, че не иска да вижда никого повече до утре сутринта. Заключи вратата си, защото беше много ядосан.

— Замълчи! — заповяда Шонка разярен на своя началник.

Той още не се беше напил колкото Кървавата томахавка и се срамуваше от случилото се, за което сега стана дума тук.

Тобиас пъхна в ръката на кръчмаря още една монета. Джони примигна хитро и напълни отново каната с бренди.

— Да, да — кимна той, — ти си станал майстор съгледвач, Тобиас, и постигна доста нещо! Чарли не иска повече Пит тук, но иска да вербува тебе за агенцията. Че и каква ли работа имаш още край Ниобрара? Там не става вече нищо особено!

— Къде е моята предплата? — попита сухо делаварът. Джони извади три долара от джоба си.

— Действително, съвсем забравих да ти ги дам! Тобиас се подсмихна леко, а Джони се ухили с цялата си уста. Той никак не се показа смутен, задето го бяха заловили в лека злоупотреба. Уважаваше делавара, който бе изучил добре навиците на белите.

Мъжете продължиха да пият и да пушат. Ездачите отново се заеха с картите и заровете. Вонеше на ракия, димът от лулите изпълваше цялото помещение.

Ездачите, които отново бяха получили пиене, пееха и ревяха и индианските полицаи не изоставаха. Джони бе заключил вратите, да не би някой неканен гост да ги изненада. Филип не преставаше да се смее. Кървавата томахавка плачеше и скоро вече не знаеше какво става с него. Красивият Еди повърна и синята му униформа се изпоцапа от горе до долу. Шонка се държеше най-продължително от всички, но по поръка на Тобиас Джони му даде една двойно силна ракия и не след дълго и Шонка захърка под масата. Джони хвърли още един поглед към този заспал клиент, защото направо се изплаши да не би да го е отровил, но после приключи въпроса с едно успокояващо собственото

му съзнание движение на ръката. Забърза да обслужи и последните гости, които можеха още да държат чаша в ръка. По челото на кръчмаря бяха избили капки пот. Тобиас му кимна да се приближи.

— Как е положението? Няма ли тук някоя друга стая, където би могъл да преспи Хари?

— Как да няма! Елате с мен! — Кръчмарят отведе двамата индианци в една стая, която имаше вътреишна и външна врата. На пода се валяха няколко сламеника. — Тази стая е за случай на нужда — обясни Джони. — Можете да се настаните тук за през нощта.

Тобиас провери дали външната врата се отваря, но тя се оказа заключена. Джони измъкна един ключ от бездънния си джоб.

— Ето… давам ви го. Ако например ви прилошее… — Кръчмарят се отдалечи.

Тобиас пристъпи съвсем близо до младия дакота.

— Какво е важно за теб сега? — Той шепнеше на езика на дакота. — Ти си моят вожд.

— Дай ми револвера си, пари и писмото на капитан Роуч за форт Робинсън. Аз ще отнеса тази поща там като скаут. Писмото ще бъде получено.

— Ами аз?

— Ти наблюдавай Томахавката, Шонка и останалите. До утре на обед никой няма да се събуди. Ако те попитат тогава, им разкажи, че и ти си бил пиян и не знаеш нищо, и че трябва да тръгнеш с писмото към форта.

— Щом разберат или открият, че ти си излязъл от къщата, те ще уведомят Червената лисица и ще вдигнат на край всички. Червената лисица е твой смъртен враг. Той уби баща ти и ще убие и тебе, където и да те намери!

— Но тези мъже тук няма да алармират никого и никога няма да признаят пред Червената лисица, че са били пияни и са ме оставили по този начин да избягам. Кървавата томахавка ще се оттегли разочарован и засрамен при своите собствени хора, за да им съобщи, че и той не е постигнал нищо и че те ще трябва да гладуват и занапред. Червената лисица ще бъде доволен, щом няма да вижда повече просителите. Единствено опасен за мен остава Шонка.

— Той почти е отровен от алкохола и няма да дойде на себе си най-малко още три дни.

— Толкова по-добре.

— Хау. Да опитаме този удар! Ще се видим ли пак?

— Аз ще се върна.

Делаварът отиде отново в кръчмарското помещение, където Джони го прие най-сърдечно.

Младият вожд остана в тъмната стаичка. Приближи се до външната врата, открехна я леко и погледна в нощта. Навън беше много студено и земята се беше сковала без сняг. Духаше северният вятър. Сред конете цареше леко безпокойство. Постовите стояха облегнати уморено на оградата. Не се виждаше никакъв друг човек.

Младият дакота усети, че потрепера целият от студ. След полунощ температурата му беше спаднала, но краката му тежаха като олово. Докато стоеше край вратата, светлината мракът се сляха пред очите му заедно с всички очертания в ня каква неясна светлина и той разбра, че няма да може да се задържи дълго на крака. Усети болка в гърдите. Опипом подпирайки се, за да не падне, той се приближи към един от сламениците и се сгромоляса върху него. Унесе се и състояние то му приличаше повече на изпадане в безсъзнание, отколко то на сън.

Призори обаче той отново се овладя и полази на колене до вратата. Открехна я леко и погледна към бледнеещите звезди Изправи се, стъпи здраво на крака и напусна къщата. Малко несигурен, но без да залита, той се отправи към заграденото за конете пасище. Охитика го посрещна с умилкване и Токай-ихто си спомни, че накрая въобще не бе видял кучето в кръчмата. То бе изтичало навън при кулестия жребец.

Постовите не видяха нищо подозрително в това, че младият дакота изведе коня си. Тъй като той леко се олюляваше те сигурно предположиха, че още не е изтрезнял. Но след като беше пристигнал свободно, той можеше и свободно да си върви. Токай-ихто се метна на коня си и го подкара ходом към агенцията на съседния форт. Охитика го следваше.

По пътя се натъкна на една кавалерийска част.

Почти без любопитство, доста презрително погледнаха драгуните към индианския ездач, яхнал чорлав мустанг.

Токай-ихто рапортува пред командуващия — малко по любезно и с по-подчертано военна стойка, отколкото някога когато служеше като съгледвач при белите мъже. Началникът на колоната изгледа критично

замърсената дреха на индианеца, но явно остана доволен от държането и добрия му английски език. Поиска той да му покаже многократно подпечатаното служебно писмо и най-сетне каза:

— Дръж си очите отворени да не срещнеш подозрителни индианци, които се влачат непрекъснато от форта до резервата. От другата страна на нашия форт се е настанил Крейзи Хорс със своите червени бандити. Той не бива да установява никакви неразрешени контакти!

— Хау, ще си държа очите отворени!

Външно всички фортове си приличаха. Токай-ихто спря коня си и огледа сградите и всичко наоколо. От сивото небе се носеха отделни едри снежинки надолу към побелялата земя. По покривите висяха ледени висулки. Над комините се издигаше пушек. От дъха на хората и животните се вдигаше пара.

Младият вожд се приближи ходом към постройките.

Пред палисадата имаше индиански впрегатни коне с плазове, малко на брой каруци, теглени от крави, няколко платнени шатри; имаше само една-единствена от чергила от бизонови кожи. Една драгунска част на коне заедно с трима въоръжени индиански скаути проверяваха лагеруващите индианци, както и две индиански групи, които тъкмо се приближаваха откъм запад към постройките и лагера. Индианците бяха без оръжие. Токай-ихто веднага позна, че бяха от племето дакота-титон-оглала.

Ездачът можа да погледне през разтворената порта в големия двор на станцията и нямаше нужда да се взира дълго, за да разбере какво става там. Индианците бяха дошли, за да получат хранителните си дажби в определения ден. Вътре раздаваха сланина и брашно. Само с брашно не можеше да се направи кой знае какво, а от сланината, с която не бяха свикнали, индианците боледуваха, ала приемаха дажбите без никаква забележка. Крави стояха сред снега, примирени със съдбата си. Само една, която отдавна не бе доена, мучеше жално.

Младият дакота подкара отново своя кулест жребец напреко през лагеруващите индианци към главния вход. Беше присвил клепачи, ала очите му наблюдаваха остро. Възможно беше да срещне някой, когото познава. Той знаеше, че ще привлече вниманието на сънародниците си дори и те да не го познават лично. Той беше въоръжен с револвер и се движеше свободно като скаут. По стойката и по облеклото му обаче

личеше, че е оглала, а все още беше рядкост член на това племе да служи като скаут при белите и затова правеше впечатление.

Лицата на отделните мъже от неговото многобройно и голямо племе бяха все непознати за младия вожд. Само изразът им му бе познат: гордост, мъка, прикрито отчаяние, безмълвна омраза и глуха безпомощност; вратовете се бяха превили пред по-добрите оръжия, но не и пред по-висшето право. Сред тези мъже Токай-ихто веднага се почувствува като сред братя, макар да не можеше да назове никой от бойците на име.

Безразлични гласове на белите чиновници брояха количествата дажби; индианците мълчаха. Мълчанието им обаче говореше на всеки научил се да разбира мълчанието на подчинени хора.

Токай-ихто насочи коня си към мястото, където неколцина бели мъже, отчасти в униформа, отчасти цивилни, надзираваха раздаването на продуктите. Нова група оглала уведомиха за пристигането си. Бяха все високи, слаби мъже. Без никакво оръжие те приличаха на военнопленници. Отпратиха ги от раздавателния пункт, защото още не им бил дошъл редът; нека групата им дойдела на другия ден. Мъжете се обърнаха и без да противоречат изобщо, тръгнаха обратно към разположения навън лагер. Единият от тях изчезна в кожената шатра, но скоро излезе отново. Явно само бе съобщил нещо вътре. Токай-ихто не изпускаше от поглед тази шатра.

Отвътре излезе една жена. Тя едва ли беше възрастна, но не беше вече и много млада. Токай-ихто я позна веднага, макар че я беше виждал само два пъти през живота си — за първи път като дванадесетгодишно момче и за втори път преди пет лета като млад боец по време на едно празненство. Тази жена беше роднина на Тасунка-витко и носеше същото име като сестрата на Токай-ихто: Уинона, първородна дъщеря. Жената погледна за миг въпросително към ездача, после се върна бързо обратно в шатрата.

— Какво искаш? — попита го остро един глас.

Мислите на младия дакота, които за миг се бяха отклонили, се съсредоточиха отново.

— Къде е дежурният? — осведоми се той, без да слиза от коня си.

— Какво искаш? — попита го още веднъж подофицерът.

— Нося куриерската поща!

Подофицерът посочи с палец през рамото си назад към една врата.

— Капитан Елсуърти.

Токай-ихто закачи юздата на кулестия си жребец. Охитика седна край коня. Дакота от своя страна тръгна към стаята на дежурния и остави подпечатания плик на масата.

Офицерът, млад човек с обикновено войнишко лице, се взря в датата.

— Ти много бързо си яздил, дявол да го вземе! — Той зачете. — Аха… хм, хм… е, да… Чак толкова страшно, колкото вие там, край Ниобрара, си мислите, вече не е при нас. Вече озаптихме ордата и щом се справим и с тоя Крейзи Хорс, всички ще бъдат натикани в резерватите… Кога тръгваш обратно?

— Имате ли някакви поръчки?

— Може комендантът да има. Бъди готов за утре заран! — Офицерът написа нещо на една бележка. — Вземи, с това ще те зачислят на храна при нас и ще ти дадат храна за коня. От кое племе си?

— Мато. — Мато означаваше мечка. Младият дакота разчиташе на това, че офицерът не познава дакотската дума.

— Мато? Сигурно някое много малко племе, а? Можеш ли да говориш и на дакота?

— Да.

— Имаш на разположение един свободен ден. Поразходи се малко навън и се ослушай какво си дрънкат ония дакота помежду си, когато смятат, че никой не ги чува. Хората на Крейзи Хорс пристигнаха наскоро и са още много трудни. Тъй наречените им вожд сигурно ги насъсква; не иска да влезе в нашия форт. Ние трябва да го надзираваме.

— Да.

Токай-ихто пое зачислителната бележка. Офицерът му кимна за сбогуване и индианецът излезе навън. Погрижи се най-напред да дадат храна на кулестия жребец и убеди лавкаджията да му даде няколко кокала за Охитика. Той самият нямаше желание да яде; усещаше само жажда и се задоволи с един чай. Лавкаджията поклати глава.

Токай-ихто не разполагаше само с един ден; бяха му възложили задача за през това време, която напълно съвпадаше с неговите

планове. Той тръгна бавно към главния изход, където продължаваха да раздават дажбите продукти. Тази процедура щеше да продължи до вечерта, както той вече чу, и още на следващия ден. Сред групата на белите мъже стоеше един млад човек в цивилни дрехи. Беше облечен много добре и имаше вид на заможен търговец. Токай-ихто затърси в паметта си къде бе срещал този човек. Но макар че имаше превъзходна памет за физиономии, той напразно се ровеше в спомените си.

Спря се за миг близо до младия човек и дочу, че го назоваваха Финли, но и името също така не говореше нищо на младия дакота.

Белият мъж обаче забеляза индианеца. Това, че той беше куриер и говореше английски, господинът вече бе разбрал. Затова веднага спокойно го заговори с някаква доверчивост като господар слугата си.

— Искаш ли да припечелиш нещо?

— Колко?

Финли младши се разсмя.

— От теб може да стане търговец! Аз колекционирам оригинални индиански вещи, украсени с миди колани, колчани, рисувани завивки, орлови пера, везани дрехи, препарирани скалпове! И по възможност на хора с известни имена! Готов съм да купя цялата кожена шатра отсреща! И към нея нещо като марка за достоверност, някой тотем, да кажем от Ред Клауд или от Крейзи Хорс, участниците в битката край Литл Бигхорн! Още от дете имам слабост към индиански вождове.

— Вие не сте могли да опознаете по-отблизо тази пасмина от убийци по онова време — забеляза управителят, който стоеше до Финли и отбелязваше количествата дажби.

Финли му противоречи не от убеждение, както някога като дете, а само от любов към противоречието.

— Откровено казано, аз съм виждал преди едно индианско момче, което приличаше на истински син на лорд.

— А-а… в цирка — отгатна Токай-ихто.

— Така беше! — възкликна Финли младши. — Точно така! Ти имаш шесто чувство, червенокожи. Точно такъв човек ми трябва. Тукашните индианци са страшни инати и объркани хора. Държат се, сякаш не разбират нито дума. Може би ти ще успееш да се справиш със своите сънародници.

— Какво предлагате?

— Какво би искал? Бренди?

— Не, месо.

— Месо? Не знам дали ще намеря. Ние тук доставяме достатъчно сланина, повече, отколкото в резерватите. Но все пак… червенокожите имат зад себе си дългото гладно преселение… пък и не получават най-доброкачествена храна. — Финли се обърна към управляващия бащината му фирма, който водеше и счетоводството. — Нали имате още резерви? — Зависи, господин Финли…

За мен ще се намерят! Аз дадох достатъчно, за да получи моята фирма правото за снабдяването тук. Това трябва да е достатъчно ясно на ваша милост.

— Ако личните ви желания все пак не са много големи… — Дреболия! Напишете тук на индианеца една бележка да получи няколко кутии консерви, и то от военните доставки. Те също са доставени от моята фирма. Останалите са много стари. И така, аз плащам с хранителни продукти от първо качество — обърна се Финли младши към Токай-ихто.

Младият вожд пое бележката, отиде в лагера и получи петдесет килограма определено за военните месо в консерви и два кожени чувала за пренасянето. Върна се с багажа си при Дъглас Финли.

— Искам да ми сложите печат — настоя той. — В случай че някой ме запита от любопитство как съм се добрал до месото и с чие разрешение се мъкна с него сред хората на Крейзи Хорс.

— Последното е изобщо забранено — забеляза управителят, който записа доставките.

— Не говорете излишни приказки — настави го Финли, — иначе ще оповестя високо какво написахте отново. Ето моята подпечатана визитна картичка с името на фирмата; ударете и вие отгоре печата, който държите сега в ръка… така… нашият скаут не е глупав. Ще успееш ли да се върнеш тази вечер? — обърна се Финли младши отново към младия дакота.

— Да. Но имам нужда и от неизморен кон. Моят направо е капнал.

Токай-ихто имаше особено основание за това свое желание. С чужд кон той можеше по-лесно да остане неразпознат.

— Ако продължаваш така, току-виж си получил и служба при „Финли Сие Ко“. — Младият господин Дъглас се разсмя. — Можеш ли

да яздиш със седло?

— Хау.

— Тогава вземи моя кон от коняря ми… Впрочем един момент!

Дъглас Финли свирна с уста, даде някакво нареждан на своя коняр и само след няколко минути той докара един кафяв кон с бяло петно на челото, натимарен и изчеткан, отпочинал, свеж, но сигурно наполовина устойчив и бърз, колкото кулестия жребец.

Токай-ихто прие коня със снизходителен жест.

— Впрочем как стои въпросът с твоята собствена дреха? — попита Финли индианеца, който стоеше до коня и вече се готвеше да го яхне. — Откъде имаш такава дреха?

— Тя е ушита по горното течение на Плат за вожда на Мечата орда.

— Онзи, който опожари станцията край Ниобрара? Великолепно!

— Дрехата е освинчена — забеляза критично управителят.

— Изцапана като по време на война-поправи го Финли. — Петната истински ли са? — попита той индианеца. — Искам да кажа, това човешка кръв ли е?

— Ако според вас дакота са хора — да — отвърна индианецът и от саркастичния тон, с който той отговори, Дъглас Финли за първи път по време на целия разговор имаше чувството, че го правят на глупак. И все пак огромното му самочувствие бързо помете мисълта за такава възможност. — Добре, добре, колко искаш за дрехата?

— Ядене си имам.

Финли погледна сухото му лице.

— Не ти личи много. Но както искаш. Аз ще ти дам, разбира се, и пари. Като скаут ти можеш да ги използуваш. Докато индианците от резерватите няма какво да правят с тях.

— Дрехата не се продава.

— Тогава гледай другаде да направиш добра търговия за мен!

— Какво ще спечеля от това?

— Брей! Дори и сред индианците няма вече истински джентълмени! И ти добре си овладял търговския дух на цивилизацията. Един долар предплата?

— Два. — Един!

Токай-ихто пусна юздата и се престори, че си тръгва.

— Е-хей!

— Два — повтори индианецът.

— Добре, два. Можеш спокойно да си въобразиш, че Финли младши ти е отстъпил, индианецо. После можеш да разказваш това и на внуците си!

Младият вожд не обърна внимание на тази забележка.

Купи за двата долара и за парите, които Тобиас му бе дал, още прясно говеждо месо, което за втори път даде повод на лавкаджията да поклати глава. Когато по този начин индианецът бе събрал всичко, от което се нуждаеше, за да изпълни своята цел, той поведе спокойния и послушен скопен жребец за юздата вън от форта. Кожените чували с консервите и с месото беше прехвърлил отдясно и отляво с един каиш през седлото на коня.

Снеговалежът беше се засилил. Снежната вихрушка се стелеше като безкрайно спускаща се непрекъснато пред очите завеса. По главите и по раменете на хората, по гривите на конете, по плата на палатките оставаха снежинки и не се стопяваха.

Първата цел на ездача бе кожената шатра.

Той завърза кафявия си кон пред нея и се вмъкна вътре. В шатрата не гореше огън. Пречупената светлина проникваше скришом и едва-едва през отворите и пролуките; под кожените чергила беше сумрачно. В дъното седеше младата жена, която току-що влезлият вече бе наблюдавал и познал, а край нея едно около деветгодишно момче.

От дълго време сега за първи път освободеният пленник влизаше в шатра. Спря се, пресрещна погледа на съсипаната от глад и мъка жена, която остана да седи сериозна и неподвижна на мястото си, и попита:

— Къде е Тасунка-витко? Младата жена не отговори.

Токай-ихто погълна дълбоко в душата си впечатлението от цялата вътрешност на шатрата. Подът беше гол; нямаше постлана нито една завивка. По подпорните колове не висяха трофеи.

Младата жена затвори очи в знак, че няма да говори. Момчето гледаше враждебно чуждия мъж с револвера.

Токай-ихто се отказа да рови в душите на двамата индианци и излезе отново от шатрата.

Отвърза коня си, яхна го и тръгна между лагеруващите, чакащи, отчасти заминаващи си вече с получените дажби индианци. Не откри никое друго познато лице и яздеше бавно към пункта за раздаване на

продукти. Дъглас Финли не беше вече там. Индианецът се обърна към управителя на фирмата, с която Финли бе разговарял преди това.

— Къде мога да намеря Тасунка-витко?

— Кого?

— Крейзи Хорс — поправи се младият дакота.

— А, него ли? Недалеч оттук, на няколко мили на запад. Само че той не разговаря току-така с всекиго. Чудо би трябвало да се случи за това.

— Може пък да се случи.

— Странен момък си ти — промълви управителят под носа си. — Ако успееш да купиш нещо ценно за този Финли, спомни си и за мене.

Токай-ихто напусна отново агенцията. Ездата със седло и стремена беше непривична за него, макар че по време на живота си като прокуден, още дванадесетгодишен, той бе принуден да се научи да язди оседлан кон в цирка „Майърс“, когато изпълняваше ролята на „син на лорд“. И все пак той можеше да язди и със седло толкова добре, колкото един драгун. Кафявият жребец тръгна ходом и индианецът скоро свикна с този ритъм. Оседланият кон придаваше и на ездача си вид на човек на агенцията; той действуваше като доказателство за принадлежност към света на белите и при новосъздалото се положение на Токай-ихто тъкмо това му бе необходимо.

Младият дакота подкара кафявия жребец в лек галоп; подковаките копита оставяха след себе си следа, която не можеше да събуди подозрение у никого. Сърцето на индианеца биеше и се съпротивяваше срещу трескавата му кръв. Слепоочията му горяха, ръцете му бяха студени. Но всяка спечелена минута можеше да бъде скъпоценна за него и той дори и не мислеше да се щади.

Драгунските части, които непрекъснато се движеха край резерватите и форта, също оставяха следи, които се виждаха достатъчно ясно. Младият дакота обаче не желаеше да се среща сега с военните. Той заобикаляше внимателно всяка възможна среща, без обаче да се крие.

След по-малко от два часа се спря. Беше забелязал в далечината бивака с шатрите. Земята наоколо беше гола и равна. Никой не можеше да се приближи към бивака, без да го видят оттам.

Младият дакота разсъждава един миг.

После подкара кафявия си жребец напред. Видя три тънки струйки дим, които се издигаха над шатрите, притискани от снежната виелица. Яздейки по-нататък, той се натъкна на коловози и следи от неподковани коне. Видя отново и следата на транспортната група, която бе заминала за агенцията, за да донесе хранителните дажби за бивака. Най-после стигна островърхите типи. Няколко деца със слаби личица го погледаха и бързо изчезнаха в родните си шатри. Не се мяркаше никакъв възрастен човек. Ала сигурно имаше очи, който дебнеха тайно непознатия ездач зад цепките на чергилата.

Самият дакота бе дълго време затворен и сега му се струваше, че се приближава към затвора на друг човек. Беше потиснат, макар че вече съвсем се беше приближил до целта си, защото не знаеше дали ще срещне Тасунка-витко и дали ще може да разговаря сам с него. Оставаха му само няколко часа, за да осъществи своето намерение, а после трябваше да се върне обратно в агенцията.

Снеговалежът се беше поразредил. Едрите снежинки падаха по-бавно. Слънчевата светлина си пробиваше път между воалите от облаци по небето и натрупаният сняг блещукаше като хиляди леко осветени кристали.

Младият вожд познаваше шатрата на Тасунка-витко отпреди. Завърза своя кон пред нея и влезе без никакво колебание вътре. Вътрешността на палатката беше съвсем гола. Подът беше силно утъпкан.

Възрастна индианка седеше и приготовляваше в една паница корени от юка. Сега тя прекъсна работата си. Освен нея в шатрата нямаше никой друг.

— Къде е Тасунка-витко? — попита строго влезлият, сякаш притежаваше властта на полицията, защото той вече знаеше, че инак не би получил толкова лесно отговор. — Идвам от форта.

Оседланият му кон и револверът бяха убедително доказателство в това отношение за жената.

Токай-ихто познаваше бегло тази жена. Тя беше майката на Тасунка-витко и той я бе виждал в неговата шатра преди пет години по време на един голям празник. Тя се бе променила от глада и мъката, но не чак дотам, колкото изпитият Токай-ихто, и на младия вожд се стори, че тя не го позна.

Жената се изправи трудно и си избърса ръцете.

— Ще доведа вожда — каза тя. — Той не е отишъл надалеч — добави после, сякаш беше длъжна да оправдае пред пратеника на агенцията това, че той не бе заварил в шатрата му омразния и заподозрян вожд. Тя мина край непознатия й гост, за да излезе от шатрата, и той я проследи с поглед.

Когато жената излезе и се запъти към другите типи, ТоТокай-ихто внесе двата кожени чувала с консервите и месото вътре и ги остави на земята. Затвори за миг очи, защото силите му се бяха изчерпали и му се виеше свят. Пот изби по цялото му тяло.

Но слухът му си остана напрегнат и той скоро чу нечии стъпки, които се приближаваха към шатрата. Снегът скърцаше тихо. Токай-ихто стоеше по средата край огнището и чакаше с лице към входа.

Появи се Тасунка-витко.

Той също беше много отслабнал. Всичко, което бе преживял и с което се бе нагърбил, бе изписано върху лицето му. Бръчките му се бяха врязали още по-дълбоко, слепоочията и бузите му бяха хлътнали. Вождът беше притворил клепачи и не виждаше Токай-ихто в лицето. Но сигурно виждаше револвера на колана му.

Главният вожд влезе в шатрата, остави чергилото да падне зад гърба му и остана прав.

— Какво има?

Това бяха тъмният глас и краткият начин на говорене, толкова близки на хиляди дакотски бойци. Токай-ихто не побърза да отговори. Чакаше другият да събере мислите си и да го познае. После каза:

— Ти ме позна, Тасунка-витко. Знаеш ли, че аз бях предаден и пленен досега?

Тасунка-витко вдигна бавно клепачи и погледна по-младия мъж в очите. — Какво даде и обеща, за да те освободят?

Макар че Токай-ихто трябваше да признае, че револверът, затъкнат в колана му, както и държането му спрямо жената оправдаваха всяко подозрение срещу него, лицето му все пак потъмня от яд.

— Подписа си, че ще отида в резервата — това дадох и обещах… вожде Тасунка-витко.

— Като скаут и полицай на дългите ножове?

— Ти не би говорил така, вожде, ако не ми вярваше вече!

— Токай-ихто!

Двамата мъже не казаха нищо повече. Стояха дълго един срещу друг. Мислите и чувствата им се бореха помежду си, срещнаха се и най-после отново се сляха. Те и двамата бяха подчинени на едно и също иго, което тежеше еднакво върху тила и на двамата.

Най-сетне Тасунка-витко се отдели от мястото си. Пристъпи две крачки към госта, две бавни, почти предпазливи крачки направи той към еднакво смелия, еднакво предадения и победен, еднакво измъчения, разтърсван от болест и все още стоящ изправен мъж. Той разтвори ръце и привлече по-младия човек към гърдите си.

— Братко мой! — каза съвсем тихо. — Аз не вярвах вече, че ще те видя отново.

— Ти си мой вожд, Тасунка-витко, и аз затова дойдох при тебе.

В очите на двамата мъже имаше сълзи. Но те не се срамуваха един от друг. Напрежението се оттегли от лицата им и върху тях се изписа онази мъка, която прави чертите на подчинените много по-благородни, отколкото лицата на добре охранените победители.

Те отпуснаха ръцете си и се откъснаха един от друг с мълчаливото и неясно смущение, което обзема твърдите мъже, след като са изразили някакво чувство, откъснаха се един от друг, с очи, с крачки и почти с мислите си. Чак тогава отново си възвърнаха хладнокръвието, на което бяха възпитавани още от деца. Това бе тихата външна изява на трайното, дълбоко вълнение.

Тасунка-витко покани госта си да седне и се отпусна до него върху голата пръст. Майката влезе вътре и отново се зае да чисти корените от юка.

Двамата вождове запушиха. С много пестеливи думи, прекъсвани, за да си поема дъх и за да кашля, Токай-ихто заразказва всичко, което му се бе случило след освобождаването му до момента, когато най-сетне бе влязъл в шатрата на своя главен вожд.

— Дългите ножове ми заповядаха и аз подписах, че ще отида в резервата — приключи той. — Но те не искат да ме допуснат и там. Този секретар Чарли и предателите сред нашите собствени бойци ме подхвърлят помежду си като топка.

Те не искат нищо друго, освен да ме пленят отново и никога вече да не ме пуснат жив.

— Какво смяташ да правиш?

— Ти какво ме съветваш?

Тасунка-витко се бореше с думите, както всеки ден се бореше в мислите и в сърцето си със спомена от случилото се.

— Ние трябва да живеем тук… като койоти…без оръжие… презрени, просещи. Те ми казват да отида при „великия баща“. Над мен обаче съществува само Всемогъщото тайнство; аз не признавам никакъв бял баща над себе си и не желая да напусна своите братя. Уачичун дебнат като кръвожадни рисове кога ще ме убият и ще разпръснат моите бойци и ще ги натикат някъде в някой обор. Населиха шатрите около нас с предатели от нашите хора. Аз не мога да ти дам подслон, Токай-ихто… братко мой.

— Ти самият тук ли ще останеш?

Тасунка-витко отвърна на бързия и почти рязък въпрос с колебание, но същевременно с твърдост в гласа:

— Ще остана. Един вожд не изоставя своите бойци. А и не мога да поведа отново своите мъже. Ние бяхме две хиляди души и имахме оръжие. Ако сега се разбунтуваме още веднъж без оръжие — това би било още по-безполезно, отколкото… Вождът млъкна и се ослуша. Токай-ихто също наостри слух. В бивака бе настанало безпокойство. Двамата вождове чуха гласове, които съвсем ясно бяха гласове на драгуни. Към шатрата затичаха стъпки, тихи, а след тях тежки.

Вождовете останаха седнали и пушеха. Жената продължи да си гледа работата.

На вратата на шатрата се появи индианец в пъстрото облекло на полуцивилизован. Зад него стояха трима драгуни; те бяха извадили пистолетите си.

— Кой си ти и какво търсиш тук? — попита индианецът непознатия гост на езика на дакота.

— Скаут и пратеник на „Дъглас Финли Сие Ко“ — отвърна младият вожд на английски на драгуните, като продължаваше да седи.

— Имаш ли документи?

— За теб нямам, пършива койотска кожо без сърце и без бъбреци, но за капитана имам.

Токай-ихто се изправи и тръгна бавно със спокойни движения към изхода на шатрата. Драгуните прибраха пистолетите си. Младият вожд използува този миг и с една бърза хватка хвърли полуцивилизования индианец в снега. Това беше единственият изблик

на неговата ярост, който той си позволи, и в същия миг се усмихна отново любезно-прикрито на драгуните.

— Кой е капитанът ви? — При тези думи той извади визитната карта с името на фирмата и печатите и я размаха така, че униформените мъже да видят многократно подпечатаната хартийка.

— Достатъчно! — каза единият. — Какво правиш тука вътре при Крейзи Хорс?

— Трябва да купя няколко вещи лично за Финли младши. А това не става чак дотам лесно.

Драгуните нямаха и понятие кой е Финли младши, но не посмяха да се усъмнят, че това име може да няма общо с управлението и че не е важно.

— Къде отиваш оттук?

— Във форта, а утре заран заминавам с куриерската поща от капитан Елсуърти.

— Благодаря. — Тримата се оттеглиха. Токай-ихто седна отново до Тасунка-витко.

— Доста бързо действуват всеки случай вашите предатели-каза той. — Сега трябва да купя нещо от теб, за да мога да ти оставя с основание консервите и прясното месо. Иначе ще възбудя подозрение.

— Какво месо? Токай-ихто отвори кожените чували и започна да вади отвътре всичко. Жената го гледаше изненадана.

— Те са дали на теб нашите дажби? — попита Тасунка-витко.

— Това не е вашата дажба. Дажбите ви ще получат утре твоите мъже във форта. Никой обаче не бива да каже, че ти си откраднал. Ето! — Токай-ихто подаде на вожда картичката с печатите. Върху нея бяха отбелязани количествата месо.

— Че какво ли можем да ти дадем ние срещу това? Нямаме вече кой знае какво. По време на боя и на връщане трябваше да изоставим почти цялото си имущество. — Тасунка-витко прехапа устни.

— Вие нищо няма да подарявате, братко. Ако се бе стигнало дотам, щях аз сам да дам собствените си неща. Тия лешояди няма да получат доказателствата за нашите подвизи. Нека жена ти изрисува няколко парчета кожа. Има време до довечера. Финли не познава нашите обичаи и нашето изкуство; всичко ще купи.

— Ти познаваш уаничун, братко мой.

— Всичко, което знам от тях, е заплатено с кръвта ми. Вождът даде знак на майка си да последва съвета на Токай-ихто и тя излезе, за да потърси от децата и от роднините си кожи и бои и да им каже, че ше получат срещу това хубаво прясно месо.

Двамата мъже останаха отново сами.

Токай-ихто извади от тютюна, който му бе подарил Тобиас, и го остави на Тасунка-витко. Навън снегът се стелеше безшумно. В шатрата и следобед остана все така сумрачно. Токай-ихто понечи да се изпъне върху голата земя, за да поспи, тъй като през вечерта и нощта го очакваше ново напрежение. Вождът му подаде една завивка; беше вълнено одеяло, което не вършеше кой знае колко работа, но Токай-ихто го пое развълнуван до болка, задето Тасунка-витко бе загрижен за него като за брат. Преумореният млад мъж заспа и когато се събуди, му се стори, че вече може да диша по-леко и че треската му е понамаляла.

Жената разбута огъня и димът тръгна нагоре. Тя беше донесла парчета кожа и памучно платно и започна да го рисува с бои. Това не бе женска, а мъжка работа; жените рисуваха посудите и везеха облеклото, но не рисуваха делата на своите мъже. Тасунка-витко и Токай-ихто наблюдаваха онова, което тя нанасяше върху кожата и платното. Бяха тайнствени знаци, лоши тайнствени знаци, само клетви на победените, измамени и малтретирани хора.

Токай-ихто изряза няколко ивици прясно месо и ги изпече за Тасунка-витко и за себе си. Когато жената приключи всич, сгъна го и го прибра в кожените чували, той даде и на нея от месото и отвори с ножа си две консерви. Съдържанието им не миришеше.

Жената обаче не хапна нищо от всичко, което й предложиха, а изтича с него навън, за да го отнесе на децата в бивака.

— Мога ли да раздам останалото във всички шатри, както винаги сме делили? — попита Тасунка-витко.

— Можеш. В счетоводните книги е записано много повече на ваше име.

Часовете минаваха. Двамата мъже знаеха, че заедно с вечерта ще настъпи и тяхната раздяла завинаги.

Снеговалежът бе престанал. Облаците се разнесоха съвсем и залязващото слънце плъзна лъчите си като тъмно злато над снежните кристалчета.

— Ти какво ме съветваш? Къде ще ме изпрати твоята дума, вожде мой?

— А ти какво си замислил, Токай-ихто — сине на Великата мечка?

— Ще ти го кажа, Тасунка-витко. Но преди това ми разкажи как те успяха да ви победят и да ви заловят след вашите победи. Моите уши трябва да чуят това, преди да заговори езикът ми.

— Ние бяхме осем хиляди души, мъже, жени и деца — заговори Тасунка-витко и пак говореше бавно, защото думите му причиняваха мъка поради спомените. — Татанка-йотанка и аз водехме нашите бойци. Бяхме победили и бяхме избили дългите ножове, които ни бяха нападнали, но те започнаха да приждат наново и наново, а ние нямахме вече муниции. Разделихме се на две, за да можем по този начин да разкъсаме дългите ножове и да ги заблудим. Татанка-йотанка се отправи на север под защитата на един прериен пожар, който сам бе заповядал да подпалят; не знам накъде бе тръгнал; не знам докъде бе стигнал. Ние двамата не научихме повече нищо един за друг. Аз исках да скрия своите хора от дългите ножове и да ги отведа в Канада; бяхме две хиляди души. Но навред беше пълно с предатели; така генерал Майлс и неговите хора ни застигнаха на устието на река Тонг, там, където тя се влива в Жълтокаменната река. Те стреляха срещу нас от дебели дула; огън и дъжд от назъбени железни парчета избиха нашите мъже и нашите мустанги. Ние все пак продължавахме да се бием. Мнозина от нас бяха останали само с бойната си секира. Други паднаха в плен. Снежната покривка беше станала доста дебела. Бяхме принудени да изоставим много от своите шатри и по-голяма част от имуществото си; мустангите ни капнаха, децата ни мръзнеха, пушките ни не стреляха вече. Тогава се върнаха пленените наши бойци; бяха нахранени и ни разказваха за добрината на белите мъже. Сърцата на нашите бойци се натъжиха и останалите вождове настояха да сложим оръжие, преди да измрат всичките ни деца.

И ние се предадохме на дългите ножове. Тасунка-витко млъкна, после се насили и продължи:

— Дългите ножове смениха добрите си маски и ни показаха острите си зъби. Принудиха ни през сняг и мраз да стигнем дотук. Тук ни намери ти, Тохай-ихто. Видя достатъчно и чу достатъчно. Какво мислиш да правиш сега?

— Синовете на Великата мечка ще тръгнат на север през Мисури.

— Ти чу всичко.

— Хау. В нашите шатри вече живеят не повече от стотина мъже, жени и деца. Няма да бъде лесно да ни открият, пък и дългите ножове няма да повлекат топовете си срещу такава малка група. Аз тръгвам.

— В снега?

— И в снега.

— Наемаш се?

— Аз казах, хау. Токай-ихто се изправи.

Двамата мъже се прегърнаха отново и от очите на Тасунка-витко закапаха едри сълзи, тъй като той бе намерил в този ден онзи, когото бе желал за брат, и сега отново трябваше да се раздели с него.

Когато двамата вождове запечатаха за последен път образите си в своето съзнание и усетиха за последен път стискането на ръцете си, те усетиха как у тях се преляха нови сили, които щяха да ги свързват и след раздялата, и по-младият от двамата знаеше какво взема със себе си, за да го запази завинаги и да го предаде по-нататък.

Тасунка-витко съпроводи госта си до входа на шатрата. Слънцето залязваше, сенките покриха земята и нощният вятър засвири. Вождът подаде на по-младия си брат своята бойна свирка, малката си червена бойна лула и една тънка кожена ивица. Върху кожата бе изрисуван неговият тотем, който трябваше да принадлежи на онзи, който бе станал брат на Тасунка-витко и бе наследил неговата сила.

— Ако дългите ножове ме убият тук — каза вождът на края, — ти научи нашите момчета, че не бива да се срамуват от своите бащи.

— Твоето име няма да бъде забравено, Тасунка-витко. Гласът на младия дакота прозвуча прегракнало. Ръката му, която толкова често си бе служила с оръжието, се сви в юмрук.

Токай-ихто яхна коня, който бе добре натимарен и кротък и сега зъзнеше. При това обаче той си спомни за своя кулест жребец, който го очакваше. Прибра тотема, бойната свирка и бойната лула в украсения в раковини колан, който някога бе получил като завет на предадения вожд Оцеола. После подкара коня си, за да стигне отново в агенцията и в кръчмата на Джони. Срещна се там с делавара, който го уведоми за всичко. Бе се случило онова, което Токай-ихто бе предвидил. Кървавата томахавка се беше оттеглил засрамен със своите хора.

Червената лисица — Ред Фокс — още нищо не бе научил, дори и от секретаря Чарли. Шонка бе успял да надвие алкохолното си отравяне. Буйствувал и се канел да претърси заедно с трима мъже Мечата орда, за да върне отново във форта Токай-ихто, който се бе отдалечил без разрешение, или в случай че той окаже съпротива, веднага да го убие.

След като бе уведомен за всичко това, Токай-ихто се раздели отново с Тобиас.

Подкара кулестия си жребец и скоро изчезна от взора на проследилия го с поглед делавар.

Токай-ихто яздеше през леко заснежена местност. Вятърът свиреше, а освободеният пленник бе облечен само с лятната си дреха. Топлеше го треската му. Дори и най-суровият военен лекар би заявил на младия дакота, че подобна езда ще бъде краят му. В този миг обаче индианецът не мислеше за смъртта. Той чувствуваше пръстта на прерията, по която удряха копитата на мустанга му; пред него се разстилаше забулената в мараня далечина, която очите му добре познаваха, откакто той ги бе отворил за първи път, а мислите му бяха обладани от едно единствено име — Тасунка-витко.

Кулестият жребец летеше напред. Тялото му пружинираше и отскачаше. Той се бе научил да мрази всичко, което му напомняше бели мъже, оградено пасище и конюшня. И сега у него отново пламна част от онази дива необузданост на стоящия извън законите, от която неговият ездач го бе излекувал на времето със сила и с тихи песни.

Самотният ездач знаеше, че може да достигне своята далечна цел преди всичките си преследвачи само благодарение на бързината на това животно, с което той се чувствуваше едно цяло. Премина едно дълго равно разстояние в подножието на предпланините на Блек Хилс и се озова между леките възвишения, сред вълнистите долини на неплодородната и гола прерия, която бе началото на резервата на северозапад. Зимното слънце грееше над жълтосивата земя. Остра трева, юка и кактуси растяха наоколо. Вода трудно се намираше и когато се натъкна на едно малко езерце, младият дакота веднага остави мустанга си да пие. През това време той изтича до хребета на близкото възвишение, откъдето започна да претърсва с поглед околността и да се ослушва напрегнато. Възможно бе край резервата да патрулират кавалеристи.

Но сред пустошта цареше тишина. Нищо не се помръдваше.

Вече настъпваше нощ. Вятърът стана ледено студен. Токай-ихто яхна отново мустанга. Възвишенията започнаха да стават по-стръмни. Земята, песъчлива, суха, бе насечена от голи скали. Слънцето потъна на запад; на хоризонта все още се очертаваха гористите склонове на Блек Хилс.

Късно през нощта ездачът отново спря. Остави мустанга си в подножието на една скала. Добичето започна да поскубва снопчета трева, чиито корени се бяха впили дълбоко в твърдо замръзналата глинеста почва. Охитика седна до мустанга езикът бе увиснал от муцуната му.

Завърналият се вожд се изкачи по скалата и започна да оглежда местността.

Разпозна надалеч остатъка от оттеклото се езерце; последните останки от водата му бяха замръзнали в тънка ледена покривка. Там бяха издигнати шатрите на бивака, от източната му страна стояха коне. През царящата пълна тишина над местността ослушващият се мъж дочу воя на гладните кучета на бивака. Той видя отделни мъже, жени и деца, без да може да ги разпознае поотделно. Те сякаш влизаха и излизаха, за да проверят още веднъж околността за през нощта.

Това със сигурност бе бивакът на Мечата орда. Между скалата, от която дебнеше сега Токай-ихто, и шатрите, между две леки възвишения се спускаше равна низина. Младият дакота реши да я използува за по-близък наблюдателен пункт. Остави животните си — жребеца и кучето-на място и се промъкна по-напред. Все така легнал на хребета на ниския хълм, можеше да вижда бивака по-ясно. Различи всяка отделна шатра, но веднага видя, че неговата собствена типи липсва. Спря погледа си за по-дълго върху четири деца. Бяха две момчета и две момичета. Те правеха нещо с купчина консервни кутии и северният вятър носеше миризмата на развалено месо. Децата издигнаха три пирамиди от кутиите, и то така, че всеки идващ откъм агенцията да вижда и да е принуден да диша миризмата, носеща се от кутиите. Това беше достойно посрещане за всички пратеници на агента и на Червената лисица.

Кучетата се бореха, хапейки се заради остатъците от трупа на едно говедо. Отникъде не се носеше песен, не се чуваха нито звуци на флейта, нито барабан. Мъртвешка тишина бе легнала над този бивак на глада и на подчинението.

Недалеч от децата стоеше самотен накуцващ мъж.

Токай-ихто позна този мъж. Косите му бяха къдрави; по тях той се различаваше от всички останали дакота. Завърналият се вожд позна и децата; бяха двамата водачи на Съюза на Младите кучета Хапеда и Часке и двете приятелки Светкавичен облак и Гущерчето. Но той изчакваше. Когато дълго все още не се мярна никой друг край шатрите, той изграчи като гарга Къдрокосият Чапа вдигна поглед и потърси с очи птицата, децата също вдигнаха глави. Навярно бяха учудени, че не видяха никаква гарга, но, изглежда, не бяха разбрали, че викът беше само подражание. През предишния си свободен живот те сигурно бяха проявявали по-голяма предпазливост. Сега обаче сетивата им се бяха притъпили.

Чергилото на една шатра се отвори и отвътре излезе девойка. Косите й бяха късо отрязани и стигаха само до раменете й. Тя се ослушваше напрегнато. Беше ли чула това грачене? Трябва да го бе чула и да го бе разбрала. Отдалечи се уж безцелно от бивака към лекото възвишение, където лежеше Токай-ихто. Той позна сестра си Уинона и видя вече ясно лицето й. Върху хлътналите й черти очите изглеждаха още по-големи отпреди.

Тя стигна до хребета на възвишението. Вятърът вееше край нея.

Токай-ихто се беше спуснал малко надолу по оттатъшния склон на възвишението и сега се изправи, без някой да може да го забележи откъм бивака. Сестра му пристъпи към него.

Уинона мислеше, че сърцето й ще престане да бие, когато видя пред себе си онзи, когото смяташе за мъртъв, и въпреки това непрекъснато мечтаеше да го види жив. Безмълвна, като на времето раздялата им, остана и новата среща на брат и сестра.

След тази мълчалива сцена Токай-ихто попита кратко и с приглушен глас:

— Има ли предатели във вашите шатри?

— Предателите заминаха на служба при дългите ножове. Хиацинта е тук, жената на Шонка, ала нейният език няма да каже нито дума.

— Да вървим!

Брат и сестра тръгнаха заедно през хребета надолу по склона към бивака. Разстоянието беше малко, ала двамата вървяха съвсем бавно. С всяка сдържана крачка край сестра си младият вожд

празнуваше завръщането си сред своите. А Уинона изживяваше с всяка крачка до брат си необузданата радост от завръщането му.

Най-после двамата стигнаха до Къдрокосия Чапа, който ги гледаше, докато се приближаваха към него.

— Това си ти! — Чапа прекара ръка през очите си, за да се убеди, че добре вижда. — Ела, братко мой, вожде мой; да влезем в шатрата на Четансапа.

Четирите деца изпратиха с поглед малката група, която изчезна в упоменатата шатра. Момчетата и момичетата имаха чувството, че се бе случило чудо. Чудото, което Уинона непрекъснато бе очаквала. Брат й се беше върнал. Това беше невъобразимо велик миг.

Когато младият вожд влезе заедно с Къдрокосия и с Уинона в просторната типи, очите му веднага потърсиха в сумрачната светлина господаря на шатрата. Четансапа не беше вътре. Само Монгшонгша, жена му, седеше там и галеше непрекъснато детската носилка. На обръча, който бе поставен в горния край на носилката, за да предпазва детската главичка, между черни пера висяха накачени играчки, с които преди си бяха играли малките ръчички. Токай-ихто и Къдрокосия Чапа седнаха заедно край огнището. Уинона се приближи до Монгшонгша и седна до нея.

— Ето те отново — пое си дълбоко дъх Чапа. — Ти се върна при нас!

Сестрата донесе на брат си кесийка, пълна с ягодови плодове. Той ги изяде.

— Не сте избили още всичките си мустанги — рече най-после младият вожд и никой от хората, които чуха тези думи, не можеха да предполагат защо той каза именно това и защо бе заговорил най-напред за конете.

— Хавандшита, заклинателят, не даваше. Казва, че най-напред ние самите трябва да измрем от глад, пък после мустангите — обясни Къдрокосия Чапа.

— Нима вие смятате да умрете от глад тук?

Вождът говореше кратко и строго като пред бой. Той седеше срещу своя приятел от детинство, но се чувствуваше сред мъжете, които бяха разрушили неговата шатра, докато той лежеше в плен.

— Да измрем от глад? — отвърна Чапа, малко объркан, раздвоен между разнежената си радост и надигналото се възмущение. — Да

измрем от глад? Кой ни пита за това освен теб? За дългите ножове един мъртъв дакота е най-добрият дакота.

— Вие обаче искате да живеете, нали?

Чапа се откъсна от своите чувства и отговори със същия тон, с който го бе попитал завърналият се вожд:

— Трябва да се опитаме. Когато дойде пролетта, ще има трева за малко добитък… ще можем да позасеем…

— На тази земя?

— Ние нямаме вече друга.

— Вие сте решили да разрушите моята шатра и да не ме приемате повече във вашите типи?

Чапа сведе поглед.

— Предателите дойдоха и разрушиха шатрата ти. После Шонка говори пред Съвета на старейшините. Оръжието бе в негови ръце. Нашите старейшини мълчаха. Мой братко и вожде… ние мислехме, че ти отдавна вече си мъртъв.

— И всички мълчаха?

— Не, Четансапа те защити. Влезе в бой. Червеното крило умря от неговия нож. Четансапа трябваше да бяга и още се крие сред скалите.

— Върви при стария заклинател Хавандшита и го помоли веднага да свика Съвета на старейшините. Искам да докладвам на мъжете от Мечата орда и да им кажа какво трябва да правим сега.

— Веднага ли? Сега е нощ.

— Веднага — повтори завърналият се с тон на неотменима заповед.

— Хау. Ти се върна. Отивам да изпълня първото ти желание.

Чапа се изправи и закуцука към изхода на шатрата. Бяха го ранили в крака по време на миналите боеве.

Младият вожд остана мълчаливо седнал край огнището.

Огледа се изпитателно. Шатрата беше все още така богато украсена, както преди. Шатрите на Мечата орда не бяха участвували в безуспешните боеве северно от Блек Хилс и семействата бяха запазили и досега имуществото си освен оръжието. Токай-ихто наблюдаваше скритом сестра си, като се опитваше да овладее собственото си силно вълнение. Уинона шиеше една драха от бизонска кожа с извърната навътре козина, каквито мъжете дакота носеха обикновено през

зимата. Ръцете й движеха леко и сигурно издяланото от рог шило и тя изглеждаше задълбочена в работата си. Тъкмо направи последните бодове, подпъхна края на жилата, която й служеше за конец, измъкна шилото и го пъхна във везания джоб на колана си. После вдигна готовата дреха с двете си ръце нависоко и изгледа произведението си изпитателно. Всичко и се стори добре направено. Тя се изправи, отметна лежащата на пода огромна меча кожа и извади оттам чифт подплатени с кожа мокасини. Отнесе дрехата и обущата на брат си заедно с една паничка меча мас и кожени кърпи, за да се натърка, както бе навикнал, и да се облече. Той поблагодари с поглед и се преоблече. Междувременно Уинона бе извадила една дървена рамка със започната върху нея мрежа от жили и продължи да прекарва жилите напред и назад. При висок сняг всички дакота използуваха снежни плазове с извити нагоре отпред краища, за да не пропадат в снега. Беше време Уинона да приключи работата си, защото небето беше сиво, въздухът бе натежал и се усещаше влагата на наближаващия снеговалеж.

Монгшонгша Свеждащата се върба не вършеше нищо. Мълчаливо, сякаш мъката парализираше мозъка й, тя седеше в своя тъмен ъгъл и галеше непрекъснато познатата детска люлка.

Уинона приготви снежните плазове, преди още Чапа да се върне. Той се забави доста.

Токай-ихто пристъпи към мечата кожа и помоли сестра си ца му покаже какво е скрила там. Уинона отдръпна кожата леко встрани, после отметна една кожена завивка от пода и показа на брат си един обрасъл с трева чим, който можеше да се изважда. Под него се видя пакет с оръжия, които младият вожд не бе взел със себе си преди една година, когато се бе отправил като парламентьор към форта край Ниобрара, а ги бе оставил в бивака: белият му костен лък, една еластична сопа и една бойна секира. Това бяха забранени оръжия в резервата. Уинона ги скри отново старателно.

Токай-ихто видя върху пода и тежките кожени чергила на своята собствена шатра. Мисълта, че оръжията и чергилата на шатрата му бяха запазени, му вдъхна сила.

— Те често идват да търсят в тази шатра — Шонка и неговите помощници — осведоми Уинона брат си. — Щом дойдат в бивака, веднага претърсват тази типи за оръжия. Но досега нищо не са открили.

Вождът седна отново край огнището. По бузите му пламтяха петна от треската. Една парна баня би му подействувала добре. Но той нямаше време сега. Защо Къдрокосия Чапа все още не се връщаше? Дали Хавандшита създава някакви трудности? Този властен стар заклинател на бивака и младият му боен вожд никога досега не се бяха разбирали добре.

Единствена в бивака, която с успех можеше да се опълчва на заклинателя благодарение на уважението, с което се ползуваше като заклинателка, бе Унчида, майката на Матотаупа.

— Нашата стара майка не е ли жива вече? — попита завърналият се, воден от тези си мисли.

Уинона познаваше брат си и усети пречупването на гласа му.

— Жива е още… В шатрата на Хавандшита живее. Токай-ихто не каза нищо. Продължи да чака завръщането на Чапа. Времето течеше, а младият вожд седеше сам край огнището. Нито един боец не дойде да го поздрави. Нима Къдрокосия Чапа още не се бе осмелил да съобщи в другите шатри за завръщането на предадения и пленен техен вожд? И нима нито един от мъжете не искаше да посрещне — и то с радост — своя някогашен вожд?

Докато завърналият се чакаше край огнището и мислите му обгръщаха като все по-трудно разчупваща се обвивка всичките му усещания, в заклинателската шатра седяха трима души. Те принадлежаха към три различни възрасти: Хавандшита, над деветдесетгодишният старец, Унчида, преминала шестдесетте, и Къдрокосия Чапа, който бе видял досега едва двадесет и четири лета.

Чапа бе докладвал.

Хавандшита гледаше втренчено в малките неспокойни пламъчета в огнището. Унчида, която седеше настрана, наблюдаваше заклинателя. Старческото му лице се бе превърнало в дървена маска, набраздено цялото от бръчки, застинало, тъмнеещо се под бялата му коса. Устните му бяха тесни, но не бяха хлътнали. Трудно беше да се разгадае гадателят, защото той самият се губеше в загадки и ровеше в душата си, и не можеше повече да разбере нито себе си, нито живота си.

Ето че този Токай-ихто отново се беше завърнал.

Хавандшита си спомняше много добре деня, вкойто синът на Матотаупа, който като дете бе носил името Харка, му се стори за първи

път негов враг. По онова време синът на вожда бе преживял девет зими и шатрите на Мечата орда бяха издигнати все още на поляната под южния склон на Блек Хилс. Беше прекрасен предпролетен ден. Горската земя подяждаше, бълбукайки, снега, пееше птица, клоните се отърсваха от топящите се бели товари и ги ръсеха във вратовете на хората и върху зимната козина на мустангите. Повечето мъже и момци бяха излезли на лов. А Хавандшита, старият заклинател, усети, че за него настъпва важен ден. В този ден той искаше да си избере сред момчетата нов помощник. В продължение на седем години бе работил без помощник, тъй като предишният му ученик и наследник в заклинателското изкуство бе убит по време на боевете с бойците от племето абсарока, а заклинателят и тогава вече беше възрастен и все повече остаряваше, и преди да види стотната си зима и лято, искаше отново да намери пълноценен наследник на своите тайнства. Дълго се бе оглеждал сред момчетата в бивака и тайният му избор най-после бе паднал върху Твърдокаменния Харка Нощното око, най-големия син на Матотаупа. Хавандшита знаеше, че изборът на помощник на заклинателя и на негов бъдещ наследник бе най-висока, тайно лелеяна чест за всяко момче и за всеки баща на син.

Изглежда, Твърдокаменния Харка Нощното око притежаваше всички качества, които Хавандшита можеше да изисква. Той беше умен, силен, мълчалив и умееше да се владее, доколкото това можеше да се желае от едно дете. Хавандшита бе решил да наблюдава за последен път момчето в онзи предпроле-тен ден, преди да отиде вечерта в шатрата на баща му и да съобщи там своето решение. Предишната нощ бе щастлива за него. В съновиденията на стареца се бе явила една голяма змия, с която той разговаряше винаги в състояние на унес, преди да вземе някакво важно решение, и чиито решения винаги го съпровождаха като дух, откакто той сам бе откъснат в детството си чрез физически и умствени мъчения от другите момчета и бе станал ученик на своя учител в заклинателското изкуство.

Хавандшита се видя отново да върви сред боровата гора под топящия се сняг, докато в същност седеше в своята типи в резервата с втренчен в жаравата поглед, потънал във враждебно мълчание.

Този Харка Токай-ихто отново се бе завърнал жив!

Тогава, преди петнадесет години, Хавандшита с ужас бе открил характера и способностите на сина на Матотаупа.

През онзи предпролетен ден старият заклинател вървеше през гората, защото не завари нито едно от по-малките момчета край шатрите. Много следи от детски крака го увериха, че цялата орда се бе отправила тичешком в същата посока в гората и заклинателят вървеше тихо подир тях, прикривайки се непрекъснато, защото искаше да понаблюдава още веднъж тайно своя бъдещ ученик през последните часове, преди да вземе решението.

Приближи се незабелязано към момчетата, които се бяха събрали на една поляна под стар дъб.

И тогава той имаше чувството, че се превръща в леден къс.

Пред него се разиграваше тайнствено представление, каквото той сам бе устройвал понякога заедно със своите бойци. Твърдокаменния Харка Нощното око играеше ролята на заклинателя. Той се бе увил като мумия, ала Хавандшита го позна веднага. Момчето подражаваше съвсем точно движенията на ръцете на заклинателя по време на култовата игра. Това беше невъзпитано, но не то беше най-страшното. Хавандшита се ужаси, защото всички момчета бяха налягали като под някаква хипнотична власт. Дори при появата на заклинателя те не можаха веднага да дойдат на себе си. ХаХавандшита беше поразен. Той повярва, че момчето Харка му е откраднало заклинателската сила. Малкият крадец бе завързал около главата си една змийска кожа!

Твърдокаменния Харка пръв от всички момчета забеляза стария заклинател. Остана като закован на мястото си. Другите момчета най-после дойдоха на себе си. Разбягаха се с викове на ужас.

Онова, което се случи през следващите дни и седмици, никое от момчетата не можа да забрави. Никога дотогава и след това те не бяха наказвани така строго от своите родители. Чак до идването на лятото бащите не размениха нито дума със синовете си. Хавандшита бе изискал от Матотаупа да остави предводителя на размирниците Харка за дванадесет дни и нощи в заклинателската шатра. Той искаше отново да изтръгне тайнствената сила от това момче. Искаше да научи от него как му я бе откраднало. Но момчето се съпротивяваше и продължаваше да твърди онова, което бе се сторило истина и на него самото: че е искало да подражава на заклинателя и да си поиграе и че останалите момчета на драго сърце са се съгласили да се поддадат на страха. През дванадесетте нощи, които Харка прекара в заклинателската шатра, Хавандшита не можа да види повече насън

голямата змия. Това беше най-страшният удар за стареца. Той искаше да подчини Харка и да му отнеме отново тайнствената сила. Ала момчето остана твърдо. Никому, дори и на собствения си баща, Харка никога не разказа по какъв начин се бе старал да го пречупи заклинателят.

Но голямата змия никога повече не се присъни на Хавандшита. Никога повече голямата змия не пожела да разговаря с него.

Една година по-късно Твърдокаменния Харка Нощното око бе избран от момчетата за свой вожд и бойният вожд даде съгласието си.

Оттогава Хавандшита непрекъснато бе преследван от страх, че неговата магьосническа сила, в която той твърдо бе вярвал, му е отнета завинаги. Никой не биваше да разбере това, никой! Цели нощи старецът биеше своя барабан; заклинаше своите духове и се опитваше да сънува. Понякога това му се удаваше, ала сънищата му си оставаха объркани и неясни. Никой от бойците и момчетата не подозираше нищо за тези мъки на заклинателя, макар понякога мъжете да не бяха доволни от него. Непочтителната детска игра бе приключена и за всички останали с изключение на Хавандшита слу-чаят напълно бе изживян с нанесеното наказание. Страхът да не би мъжете да открият все някога, че той е изгубил заклинателската си сила, преследваше заклинателя с всичкия ужас, който носи поддържането на една лъжа. Когато бойците танцуваха и се молеха да се появят бизоновите стада и бизоните не идваха, мъжете гладуваха, а Хавандшита се гърчеше в своята шатра, измъчван от предполагаемото си безсилие. Той прибягваше до най-неочаквани и най-дръзки ходове и интриги. Понякога все пак успяваше да заблуди мъжете. И сам се подлагаше на мъчения и продължаваше да бие и да бие барабана, за да призове да му се яви насън голямата змия. Заночна да преследва с омразата си Харка и Матотаупа, бащата на това момче. Успя дори да прогони Матотаупа. Не успя обаче да осуети синът на презрения да бъде приет отново след десет години от своето племе. Татанка-йотанка, великият заклинател, се бе намесил, преди Хавандшита да успее да принесе жертва Харка на жертвения кол.

По-късно един ден старият направи Шонка, този враг на Харка, свой помощник. Но Шонка по начало беше слаб човек и ето че сега бе преминал на страната на белите мъже. Хавандшита мразеше белите мъже, защото не вярваха в магии. Но той знаеше също така, че те

самите притежават тайни, които той приемаше като истинско магьосничество. Искаше да се сдобие с тях и се бе сдобил с някои. Но какво можеше да постигне с тях в резервата? Бойците на племето не очакваха вече тайнства, тъй като знаеха, че не заклинателят, а само агентът на резервата можеше да им достави добитък.

Някога Хавандшита не само можеше да сънува и да омагьосва мъжете. На времето той бе също така смел боец и се бе научил много нещо през дългия си живот, много нещо. Но той рядко мислеше за всичко онова, което знаеше със сигурност. Единствената му мечта и желание бе да си възвърне отново някогашната заклинателска сила и власт, които той действително смяташе за безусловни.

И ето този син на Матотаупа си беше дошъл жив. Хавандшита отново се обърка, защото не бе вярвал на сънищата на Уинона. И ето че днес и тя се оказа по-силна от него. Пък и Унчида като че ли се бе преместила в заклинателската типи само за да излъчва там собствената си сила. Той не притежаваше вече власт над тази жена, която преди три години бе увлякла целия бивак на борба за защита на завръщащия се от изгнание Харка.

И ето този син на Матотаупа отново седеше жив оттатък, в шатрата на Четансапа.

Хавандшита беше объркан. По какъв начин щеше да съумее да пренесе собственото си объркване сред мъжете от бивака и да отклони от себе си необходимостта да вземе решение, това изведнъж му стана ясно на края на неговата дълга размисъл и той нареди със стържещ глас на Къдрокосия Чапа, който досега бе чакал безмълвно, да свика Съвета на старейшините, както бе настоял младият вожд.

Токай-ихто, за когото толкова дълго бе мислил старият му враг Хавандшита, седеше все още сам край огнището в шатрата на Четансапа.

Най-сетне чергилото на входа на шатрата се открехна и се появи Къдрокосия Чапа. Лицето му не беше весело. Той седна срещу Токай-ихто, извади лулата си, но не я запали. Мина доста време, докато се реши да проговор.

— Хавандшита се съгласи да свикаме Съвета на старейшините — заразказва той най-сетне. — Ако ти настояваш, дори още тази нощ. Но само в случай, че уведомим Четансапа, и той участвува в съвета. Останалите членове на съвета обаче няма да са съгласни. Четансапа е

беглец. В очите на дългите ножове той е убиец. Ако Четансапа вземе участие в нашия съвет, по този начин той ще се превърне в съвет на бунтовници. Нашите мъже обаче не могат да вдигнат бунт, пък и не желаят и да опитват. Ние нямаме никакво оръжие; ножовете ни са твърде къси, за да дадат отпор на пушките на дългите ножове, а и ние достатъчно дълго се бихме напразно. Със своите думи Хавандшита ти подготви само нова засада.

На това Токай-ихто не отговори. Само попита:

— Можете ли да доведете Четансапа тук, в шатрата му?

— Ние бихме могли… но той ще донесе на всички ни само беда и никому от нас никаква полза. — Къдрокосия Чапа каза това, ала същевременно сам се измъчваше. — Ще се наложи и теб да скрием, братко мой, както крием Четансапа. Забранено ни е да те приемем. — Къдрокосия Чапа направи едно безпомощно движение с ръка и погледът му се плъзна по стените на шатрата, сякаш търсеше някакъв изход, но не го намираше. — О, вожде мой! Твоят крак влезе в нашите шатри само за да ги напусне отново.

— Не, Чапа. — Завърналият се вожд говореше с почти беззвучен глас, но в него все пак се усещаше силата на неотменимо решение. — Аз няма да напусна вече нито вас, нито вашите шатри. Ще ви взема със себе си. Ние напускаме резервата.

Къдрокосия Чапа втренчи поглед в говорещия.

— Какво ми каза изведнъж? Ушите ми не чуха добре.

— Напротив, ти правилно чу моите думи. — Токай-ихто остави лулата си да изгасне, за да може да говори без паузи. — Тази нощ вие ще свиете шатрите си. Жените и децата ви ще приберат всичко. Червената лисица уволнява своите прериини ездачи. Тук границата не се наблюдава. Очите и ушите на дългите ножове са насочени само към Тасунка-витко. Ако тръгнем тази нощ, те не могат да ни попречат. Искам да замина заедно с вас за Канада, която ще стане наша нова родина и където ще можем да живеем като свободни мъже. Хау.

Къдрокосия Чапа погледна към огъня, после към измършавелия мъж, който седеше насреща му.

— Нима искаш да повлечеш жените и децата през снега само защото ти самият не можеш да останеш при нас? Треската говори с твоята уста.

Кръвта на Токай-ихто нахлу в лицето му и то стана тъмночервено.

— Твоят вожд говори! Къдрокосия Чапа се изправи.

— Нашите велики вождове бяха победени и прокудени. Нима ти си нещо повече от тях?

— Техен син и по-млад брат съм аз.

— Искаш да изоставим нашето голямо племе?

— Ние няма да забравим нашите бащи.

— Да се откажем и от последното, което уачичун все пак ни оставиха?

— От всичко, само не и от това, да живеем като свободни мъже!

— Ние има много да се учим, Токай-ихто.

— Само че както сами искаме.

— Това време мина!

— Не, докато аз дишам…Ние тръгваме на север през Мисури!

— В ловните райони на нашите стари врагове сиксикау? Токай-ихто пристъпи към Чапа и го погледна съвсем отблизо в лицето.

— Къдрокоси Чапа! Не мога да ти кажа нищо повече от това, което ушите ти вече чуха. А нямам и време. Остават ни само няколко часа, ако искаме да действуваме по-бързо от нашите врагове и да преминем част от дългия път. Да вървим в Канада!

— Уачичун ще дойдат и там, ще изпозастрелят бизоновите стада и ще ни затворят. Ние никога вече няма да ловуваме, вожде мой!

— Ти си прав. Ние сме длъжни да намерим нов път. Ти седиш тук, върху тая гола земя-един пленник на дългите ножове и нищо повече. Нима няма да ни бъде по-добре да имаме хубава земя и да се научим като свободни мъже да отглеждаме добитък, да сеем и да жънем? Очите на боеца се разшириха.

— Ти знаеш, че това е отдавнашна моя мечта, но ние сме победени. И с дакота тук ще стане същото, което стана някога с черните мъже, които бяха мои бащи. Моят баща избяга при дакота, за да стане свободен човек, и ето че аз ще се превърна заедно с вас отново в роб!

— Да вървим! — Вождът сграби здраво другаря си за раменете. — Ние с теб дълго сме яздили един след друг. Днес ти няма да ме изоставиш, Чапа! Чапа стисна юмруци.

— Онова, което казваш, е добро — промълви още веднъж той, — но ние нямаме вече сили.

Къдрокосия Чапа се отдалечи бавно от своя вожд, вървейки назад, докато стигна до стената на шатрата. Там опря чело на подпорния кол. Чертите му се разкривиха, ала от болезненото му лице гледаха големите черни очи със страстен копнеж да се изтръгне от ужаса на подчинението и да се спаси в надеждата за свобода.

Завърналият се стоеше край огнището. Блясъкът на потрепващите пламъчета пробяга нагоре по него. Той погледна към своя другар, който все още не искаше да се извърне към него.

Вождът седна отново и пое изстиналата си лула между устните. В дъното на шатрата седяха двете жени, които бяха изслушали мълчаливо разговора на мъжете. Ръката на Монгшонгша, която галеше детската люлка, изведнъж бе спряла и бе замръзнала насред движението и остана така във въздуха, странна, като умрял или омагьосан клон. Лицето на Уинона посивя, когато Чапа каза, че брат й бил дошъл само за да си отиде отново. Последните думи на брата обаче разтърсиха девойката и я изтръгнаха от един лош сън към едно буд — но решение. Това решение я бе накарало да се изправи и воде-на от желанието на брат си, тя излезе от шатрата.

Прекоси целия бивак, търсейки момчето Хапеда, сина на Четансапа. Момчето стоеше съвсем само сред нощната прерия.

— Къде е Часке? — попита девойката. — А ти защо не се връщаш в шатрата?

— Часке и аз изтичахме до онази скала отсреща. Токай-ихто си е запазил кулестия жребец и Охитика. Часке стои на пост край животните. А аз тук мисля.

— Тичай потърси баща си! Моят брат иска да разговаря с него.

— Уинона! — Слабата детска фигурка на Хапеда сякаш се издължи. — Баща ми ми е разрешил да го търся в скривалището му сред скалите само ако имам да му кажа нещо важно. Вождът иска да разговаря с него! Това е важно. Няма нищо по-важно от това! — И Хапеда побягна.

Наоколо беше тихо и вече съвсем тъмно, тъй като облаци прикриваха изгряващата луна и звездите.

Девойката се върна в шатрата и седна отново в дъното до Монгшонгша.

— Четансапа скоро ще бъде при нас — каза тя. Монгшонгша цялата потрепера.

Всички зачакаха.

Най-после Четансапа дойде. Никакъв шум не предизвести пристигането му. Той бе долазил до шатрата. Сега дългата му, почти зловещо слаба фигура се плъзна по пода край входното чергило. Преди още той да се изправи, горящите му от треска очи обгърнаха вътрешността на шатрата и всички присъствуващи. После той стана, както изглеждаше, с мъка и пристъпи към огнището. Вождът видя превръзките от лико и две отворени гноясали рани. Върху тесния му череп имаше белег от удар с нож. Глад, жажда и омраза се бяха изписали върху чертите на лицето на този мъж и той се озърна още веднъж, сякаш се страхуваше да не го преследва някой. След това обаче радостта му надви — дива, безкрайна радост, задето съобщението на Хапеда беше истина. Четансапа не седна. Токай-ихто беше станал при влизането му.

— Токай-ихто! — рече задъхано Четансапа. — Вожде мой, братко мой! Ето те тук. От моята шатра койотите не могат да те изпъдят вече!

— Аз знам, Четансапа, че ти си ме защитил и че си се бил заради мене.

Четансапа махна с ръка.

— И ти не ме забрави; ето че ме извика. Знае ли Шонка, че си тук?

— Той ще ме търси тук.

Монгшонгша се беше изправила и стоеше в очакване. Край двамата мъже. Тя държеше две опечени гарги в ръката си, за да ги даде на мъжа си за храна. Четансапа нададе някакъв звук, който трябваше да бъде смях.

— Изяж сама гаргите — отвърна той на мълчаливия жест на Монгшонгша, — или ги дай на Хапеда. Аз не се нуждая повече от месо. — И той отново се извърна към своя вожд.

Монгшонгша тръгна с приведени рамене към обичайното си място в дъното на шатрата.

— Моите сили са вече към края си — обясни боецът на своя вожд. — Раните ми не могат да зараснат. Аз умирам, но това няма значение за мен. Не искам повече да живея скрит и да се промъквам

нощем в шатрата си, за да подяждам храната на Хапеда. Аз умирам, но не само аз.

— Ни няма да умреш, Четансапа.

Изглежда, мъжът въобще не бе чул тези думи. Мислите му продължаваха своя ход. Той хвана вожда си за ръка.

— Ти разбра ли ме, Токай-ихто? Аз ще умра, но ти трябва да отмъстиш за мен! Свикай нашите мъже. Те трябва да грабнат ножовете и да се бият. Тук ние сме живи само за да умрем. А не желаем вече това. Чуваш ли ме?

— Ние не искаме да живеем тук — отвърна младият вожд, — това е вярно. Ще се махнем оттук, още тази нощ.

Четансапа понечи да седне, ала се сгромоляса на земята. Токай-ихто притича до него, положи го върху завивки и кожи и клекна край своя другар. Четансапа се бореше за въздух. Дълго време в шатрата беше съвсем тихо.

— Какво казваше? — попита след това той.

— Ние искаме да живеем.

При тези думи Четансапа сякаш се вкамени. Постепенно обаче чертите на лицето му се поотпуснаха.

— Татанка-йотанка избяга от нас. Тасунка-витко се предаде, а Токай-ихто отива сред страхливците, иска да живее. — Раненият изпитваше голяма мъка при говоренето, ала вълнението му беше толкова силно, че той продължаваше да изрича думите една подир друга. — Кажи ми сега, искаш ли да се биеш и да ми дадеш скалповете на дългите ножове, за да ги отнеса със себе си във Вечните ловни покои, или не искаш?

— Четансапа! Ние ще се бием по друг начин, а не по този, който ти смяташ. Ти ще дойдеш заедно с нас. Ние имаме нужда от теб.

Четансапа сякаш се мъчеше да проумее смисъла на тези глухи думи или поне да им се довери, но после у него отново лумна отчаянието на победения, преследван и гонен човек.

— Токай-ихто — каза той, — ти винаги си бил моят по-млад брат, знаеш го много добре. Но ако си станал страхливец… аз ще се срамувам заради теб. За да станеш отново мъж, ще ти кажа думи, от които ти не можеш повече да се измъкнеш…

— Аз не се измъквам. Вървя по своя път и ще взема със себе си и нашите шатри… дори ако се наложи да ги принудя с оръжието си. Хау!

— Чуй и разбери моите думи: ти си син на предател. Ако искаш да бъдеш боец и вожд, бори се… ако не желаеш да се бориш обаче…

Токай-ихто бе станал отново.

— Ти ми говориш така — каза той, — както ми говори Шонка. Можеш да ме убиеш, след като сторя онова, което съм длъжен все още да направя за Синовете на Великата мечка, за техните жени и деца. Но не и преди това. Аз няма да позволя никому да ме принуди.

Четансапа се опита да се изправи, но падна назад. Младият вожд кимна на Монгшонгша и на Уинона и жените пристъпиха към постелята на Четансапа, за да му помогнат с лечебни билки и превръзки. След като дадоха помощ на ранения, Монгшонгша остана трепереща край постелята на своя съпруг. — Той трябва отново да напусне тази шатра — каза тя на Уинона, — щом дойде, Шонка веднага ще го убие. Ние трябва пак да го отнесем сред скалите.

— Той ще остане при нас — отвърна спокойно Уинона. — Навън, сред скалите, ще умре преди още да изгрее утре слънцето.

— Да го махнем! — продължаваше Свеждащата се върба и съвсем се разгорещи от големия страх. — Те ще убият не само него, а ще убият и Хапеда, моя единствен син, ако намерят Четансапа тук.

Тежко раненият мъж лежеше с отворени очи. Токай-ихто отпрати Монгшонгша в дъното на шатрата.

— Докато аз съм тук, Шонка няма да убие нито едно дете. Уинона добре говори. Четансапа ще остане, което е и неговото собствено желание. Който го нападне, ще се бие с мен, хау!

Раненият погледна към своя вожд. Но това бе само за миг и лицето му остана мрачно.

Токай-ихто се завърна при огнището, без да сяда. Треската гореше и него и му беше трудно да мисли вече ясно. Може би не след дълго и той самият щеше да изгуби сили като Четансапа. Враговете на Мечата орда бяха постигнали много нещо. Токай-ихто и Четансапа, двамата всяващи ужас у неприятеля бойци, приличаха вече на ранен дивеч. А през това време Къдрокосия Чала стоеше опрян на подпорния кол, уморен и отчаян.

Уинона пристъпи пред брат си. Подаде му една малка кесийка с някаква силно ухаеща билка.

— Изяж това, то ще събори духа на твоята болест! И ми позволи да ти кажа какво искам да сторя. Пък ти след това ще кажеш като вожд

да или не.

— Какво мислиш да правиш?

— Ние трябва да съберем имуществото на всички шатри, защото ще напуснем тази нощ резервата. Искам да отида в шатрите и да говоря с жените. Ние ще те последваме, защото ти си прав и ние трябва да направим това, което ти каза.

— Върви, Уинона, и говори с жените и майките. Девойката излезе, без да се двоуми.

— Къде е Хапеда? — мърмореше Монгшонгша под носа си. — Вече е нощ, къде е отишъл?

Токай-ихто чу думите й. Той сам се учудваше, че момчето не се беше върнало заедно с баща си в родната типи. Но един водач на Младите кучета можеше сам да решава за себе си, дори и да е видял само единадесет лета.

Токай-ихто отметна кожата на сивата гризли и извади оттам короната от орлови пера, която Уинона му бе показала. Постави украшението върху главата си, защото бе решил да се яви пред Синовете на Великата мечка като техен вожд.

Чапа се пусна най-после от подпорния кол и пристъпи несигурно и със сведена глава към огнището.

— Братко мой — заекна той, — Уинона смята да обиколи всички шатри… значи и моята шатра. У майката на моята майка се е вселил лош дух, неговото беснеене става все по-опасно. Страхувам се този дух да не нападне Уинона.

— Възможно е. Но Уинона не се страхува.

— Искам да отида да й се притека на помощ в моята шатра.

— Ти си ми по-необходим тук.

Чапа се подчини и остана, за да бъде подръка на своя вожд.

През отвора на вратата в шатрата се вмъкна Хапеда. Той избърза към Токай-ихто, който му разреши да говори.

— Бях на пост заедно с Часке — заразказва момчето бързо и възбудено. — Исках да ти обадя, щом дойде Шонка, за да не изненада шатрата. Него още го няма. Но дойде Шеф дьо Лу, когото уачичун наричат и Тобиас, и сега той чака край скалата, където стои кулестият жребец. Шеф дьо Лу ми каза, че Шонка е тръгнал насам заедно с трима въоръжени мъже. Това имам да ти кажа, вожде. Освен това Шеф дьо Лу пита дали да дойде в шатрата, или да остане на пост вън.

— Кажи му да отиде до следващата граница — по посока на Ке Сапа, Блек Хилс, и да провери там дали е свободен пътят за нас. Със своя пъстър жребец той може да стигне оттук до границата на резервата и да се върне обратно за два часа. Искам веднага да получа сведение какво е видял там. А ти остани заедно с Часке на пост край скалата.

— Добре — Очите на момчето блеснаха от радост. То изчена веднага.

Младият вожд излезе от полутъмната типи навън в черната нощ. Тежки облаци закриваха луната и звездите. Никаква светлина наоколо, само замръзналата повърхност на почти пресъхналото езерце поблясваше леко. Вятърът беше позатихнал. Скоро щеше да започне отново да вали сняг. Няколко кучета виеха все още. Бяха навярно най-много пет или шест. Гладуващите хора отдавна вече бяха заклали и изяли повечето животни.

Вождът гледаше и се ослушваше напрегнато. Проследи с поглед отделни пробягващи между шатрите фигури. Те изчезваха в някоя нова типи и пак излизаха, за да се пъхнат бързо в друга. Въпреки мрака той позна Уинона. Заедно с нея вървяха и две момичета. Когато едното от тях пробяга близо до вожда, той го повика.

— Светкавичен облак! Малката се приближи тичешком.

— Какво говорят хората в шатрите?

Бяха дошли всички жени, само Унчида все още я нямаше и младият вожд страдаше от нейното отсъствие. Огънят в шатрата сега грееше силно и осветяваше украсения с короната от орлови пера завърнал се вожд.

— Той е жив!

Много гласове нададоха този вик, някои вече възторжено, а други все още въпросително. Че онзи, когото те бяха смятали за мъртъв, стои сега пред тях, се стори на мнозина знак на духовете и те бяха готови да му се подчинят.

Младият вожд още не бе казал нито дума. Погледът му се плъзгаше все така търсещ в мрака, защото не бе дошъл и един от мъжете. Хавандшита — заклинателят, лечителят, най-възрастният старейшина, мирновременният вожд на Мечата орда — все още не идваше. Всички го очакваха, защото според старите обичаи той

трябваше пръв да каже за някое начинание „да“, преди бойният вожд да има право да го проведе.

Защо Хавандшита не идваше? Четансапа, за чието идване бе настоял заклинателят, беше тук. Той беше тук, макар да не можеше нито да чуе, нито да говори, нито да се изправи. Но мъжете от бивака не се срамуваха вече от прокудения. Не го бяха прогонили отново в пустошта.

Хавандшита все още не идваше.

Тогава младият вожд се овладя и заговори сам на бойците и макар гласът му да не кънтеше високо и да се прекъсваше от кашлица, всички обитатели на бивака на Мечата орда разбираха думите му в нощната тишина.

— Мъже на дакота! Аз се завърнах, след като Червената лисица и дългият нож Джекмън ме плениха чрез измама. Аз се завърнах при вас, но Шонка иска отново да ме прогони от вашите шатри. Аз ще си тръгна. Да. Но няма да си тръгна сам. Дойдох, за да отведа от резервата и вас, и вашите шатри към далечните поля и гори на север, от другата страна на Мисури, където ще можем да живеем отново свободно.

Младият вожд направи малка пауза. Усети, че напрежението на слушателите му нараства.

— Преди обаче вие да направите с мен първата крачка — продължи Токай-ихто, — аз искам да ви кажа истината за вашия живот тук, в „лошата земя“, и запътя, по който искам да ви поведа. Смелостта се нуждае от истината, ако иска окончателно да победи. Аз трябваше да науча това в собствения си живот.

— Хау! — извика Стария гарван сред заслушаната тълпа.

— Знам, че вие сте гладни и жадни и че ви мамят — поде отново речта си вождът. — Може би великото ухо във Вашингтон все някога ще научи за тази измама и вие и вашите деца ще можете да получите някога шарените бизони и консервите месо, които ви се полагат. Мнозина от нас сигурно ще измрат от глад и болести, тогава малцина други биха могли да понапълнеят и да се заситят, заради което ще трябва да танцуват пред белите мъже, а те ще им се надсмиват.

Вождът гледаше към навалицата навън. Никой не се помръдваше.

— Ще се съгласим ли ние да станем кучета и да оставим уаничун да ни тъпчат? — попита Чотанка.

— Може би уаничун няма повече да ви тъпчат — отвърна вождът. — Но вие ще трябва да си отрежете косите, защото те заповядват така. Няма да можете да разговаряте с всички братя от собственото си племе, защото уаничун ни разделиха.

Тук, в тази земя, вие никога няма да можете да изкарвате достатъчно прехрана, за да задоволявате нуждите на своите шатри, а ще трябва вечно да гладувате и да чакате милостиня.

— Нека да вървим! — извикаха много гласове.

— Затова аз искам да ви заведа в една страна — говореше вождът, — където тече вода и където тревата расте по-зелена и по-сочна. Пътят дотам е много дълъг и е много труден през зимата. Някои смели бойци вече са го извървели или са се опитвали да го извървят. За да знаете цялата опасност, с която искаме да се нагърбим, аз ще ви разкажа речта на вожда Хинматон-ялаткит към хората от неговото племе шехептини. Когато положението на племето шехептини станало същото, както сега на дакота, и то не можело повече да живее в своите стари ловни райони, техният вожд поел посред зима, при непрекъснати боеви с преследвачите им дългия път към страната на Великата майка, наричана от дългите ножове Канада. Тъкмо когато стигнали границата обаче, мъжете, жените и децата били толкова изнурени и дългите ножове били толкова многобройни, че смелите шехептини били принудени да се предадат на една крачка пред границата на свободната прерия. В този час вождът Хинматон-ялаткит произнесъл следните думи пред своите мъже: „Аз съм уморен от боевете. Нашите вождове са избити. Виждащото око е мъртъв, Тохулхулзате също е мъртъв. Мъртви са и всички наши възрастни мъже. Сега младежите ще кажат да или не. Онзи, който ги предвождаше, е мъртъв. Студено е и ние нямаме никакви завивки. Малките деца мръзнат. Мнозина от моя народ избягаха в планините без никаква храна и без завивки. Никой не знае къде са те, може да са измрели от студ. Бих искал да имам време, за да потърся своите деца и да видя колцина от тях мога да намеря. Може да ги намеря сред мъртвците. Чуйте ме, вождове, аз съм уморен. Сърцето ми е болно и тъжно. Слънцето залязва. Аз никога вече няма да се бия…“ Така говорил вождът, когато се предал на дългите ножове край границата, на една-единствена крачка пред свободната земя. И ние с вас искаме да тръгнем по един път, който е също така дълъг и също така студен. И ние ще мръзнем и ще гладуваме и може би някои

дълги ножове ще ни преследват. Но те няма да излязат срещу нас с големите си тайнствени железа, както са го сторили сре-щу хората на Тасунка-витко. Ние сме по-малко на брой. Това ще бъде нашата защита. Ако волята ни е достатъчно силна, ние ще се преборим със зимата. Нашите сърца не бива да се уморят и да се натъжат. Ние ще поемем нашия път още тази нощ. Ще се махнем оттук. Нищо друго не биха ни посъветвали нашите велики главни вождове и нашите велики заклинатели, ако можеха да бъдат днес при нас. Ако един ден техните уши чуят, че ние сме станали свободни хора, сърцата им ще се възрадват. Аз казах, хау.

Когато вождът свърши речта си, дойде старият Хавандшита.

В същото време и Унчида се присъедини към жените.

Младият боен вожд напусна мястото си. Той пристъпи според обичая, за да посрещне стария заклинател, и когато стигна до него, му предложи ръката си и го отведе в шатрата на Черния сокол. Тъй като никой не спусна чергилото на входа, шатрата остана отворена, така че стоящите наоколо хора можеха да виждат Токай-ихто и стареца. Вождът отведе Хавандшита до огнището, където старецът се отпусна бавно на земята.

Токай-ихто седна срещу него и кимна на Уинона, която се бе върнала в шатрата. Девойката знаеше какво трябва да направи. Извади един старателно скрит предмет, разви го от кожата, в която бе загърнат, и сега всички познаха свещената лула, която тя поднесе на брат си заедно с везаната пунгия с тютюн.

Вождът пое лулата. Дългата й дръжка беше изработена от ясеново дърво; тя беше увита до средата с червено боядисани бодли от бодливо прасе и украсена с хермелинова кожа и с опашката на рядко срещания бял бизон. Главата на лулата бе направена от червена глина, намерена по брега на Мисури. Това имаше особена връзка с онези свещени хълмове край брега на Мисури, откъдето бе донесена тази глина. Там цареше вечен мир. Така учеше хората според вярата на индианците тайнствената и никога немътеща и никога неумираща Гръм-птица и това бе напомняне, че някога, в началото на всички времена, между хората е царял мир, и не само между хората, а й между тях и животните. При изгрев слънце и досега синове и дъщерите на дакота молеха Вакантанка, Великата тайнствена жизнена сила, за този мир. Ала до днес той не се беше възцарил и днес лулата на мира и на

съвета щеше да бъде изпушена само за да подготви хората за тежкия поход.

Токай-ихто запали лулата със собственото си огниво и сега настъпи мигът, който всички очакваха със скрито голямо напрежение. Според обичая преди започване на всяко голямо начинание вождът предлагаше на заклинателя да запуши свещената лула. Поемеше ли заклинателят лулата и всмукнеше от нея, той даваше с това съгласието си да следва вожда. Не я ли поемеше, той отхвърляше начинанието.

— Ние тръгваме на път! Заклинателят се колебаеше.

— Ние тръгваме!

Очите на заклинателя се разшириха като пред някакво видение:

— Аз чувам рева на бизоните и гласовете на нашите бащи.

Ние ще се върнем обратно в планините на Великата мечка. Мъртъвците и бизоните ще се върнат отново.

— Напред през Мисури — ще ни води името Тасунка-витко!

Бойците се изплашиха, защото от резките думи на вожда вече се надигаше вражда. Какво щеше да потвърди клетвата на свещената лула?

— Ние потегляме…

Токай-ихто бе запалил лулата и я предложи на стареца. Хавандшита вдигна ръка и пое лулата.

— Ние потегляме.

След това последно решение наоколо настъпи пълна тишина. Произнесеше ли някой една-единствена дума, Хавандшита трябваше да върне лулата и тя не можеше да се изпуши.

Старецът се изправи и всмукна със страхопочитание шест пъти към небето, към земята и към четирите стени на шатрата — на изток, на запад, на юг и на север. После седна отново и подаде лулата на младия вожд, който повтори шестте всмуквания. Когато всмукна за последен път и издуха дима, Токай-ихто върна лулата на Уинона, която я прибра.

Хавандшита се изправи и вождът съпроводи госта си до, неговата типи. Всички го чакаха тихо да се върне. Той отново им заговори:

— Мъже от племето дакота, ние заминаваме. Хавандшита даде съгласието си. Сега решавайте вие!

Вождът запали и вдъхна дима от малката червено боядисана, майсторски украсена бойна лула и зачака отговора на бойците. През всички времена подчинението, което се оказваше на вожда, е било доброволно.

Къдрокосия Чала пръв излезе напред и пое бойната лула, за да всмукне от нея дима.

— Аз ще вървя с теб, вожде мой. Ти ни каза пълната истина. Сега аз знам, че ти няма да ни отведеш със слепи очи в опасност, а ще ни водиш с изострен поглед и твърдо сърце. Затова аз ще те следвам. Хау.

Щом като след заклинателя даде съгласието си и онзи, когото приемаха за най-мъдрия сред младите бойци, никой повече не се двоуми. Лулата обиколи всички и всеки, който всмукваше от нея, заявяваше по този начин, че е готов да следва своя вожд.

Докато лулата обикаляше бойците, от небето се понесоха първите снежинки. Всички знаеха, че ще има голям снеговалеж. Жените и децата се върнаха в шатрите, за да приключат приготовленията си за пътуването. Токай-ихто свика бойците при себе си в шатрата на Четансапа.

— Шонка и неговите трима въоръжени помощници могат да пристигнат всеки миг — заяви той. — Как се държат обикновено Шонка и неговите хора, когато дойдат тук?

— Те вървят винаги двама по двама — заговори Стария гарван. — Най-напред претърсват шатрите на Четансапа и на Чапа. Оттам тръгват нататък.

— Те ще сторят същото и сега, защото предполагат, че аз съм сигурно в шатрата на Черния сокол или на Бобъра. Шонка се приближава с трима от своите мъже, следователно ще може отново да се разделят на две групи, за да обиколят шатрите. Предлагам и ние да се разделим. Трима бойци ще останат при мен, в шатрата на Четансапа, трима ще отидат заедно с Чапа в неговата типи. Останалите да се разпределят по собствените си шатри. Влезе ли някъде Шонка или някой от неговите мъже, нападнете го веднага в тъмното, обезоръжете го и го вържете. Хау.

— Хау! — извикаха бойците.

После те се разделиха, за да осъществят предначертания им план. Тримата Гарвани останаха заедно с вожда в шатрата на

Четансапа.

Вождът усети как лечебната билка, която Уинона му даде да изяде, започна да му влияе. Сърцето му започна да бие по-силно, макар че той все още усещаше умора, и го разтърси нов пристъп на треската. Но сега вече той не се страхуваше, че силите му ще го напуснат през близките часове. След няколко обяснителни думи излезе навън сред зимната нощ, за да види какво става с кулестия му жребец и с кучето. Шонка не биваше да открие преждевременно неговите животни.

Когато се приближи до склона на скалата, забеляза горе на билото й момчетата Хапеда и Часке. Те дебнеха добре.

— Щом видите да се приближават враговете, извикайте като кукумявка, но само веднъж, за да не се усъмни Шонка! — извика той нагоре към смелите момчета.

Те дадоха знак, че са разбрали. Вождът поведе коня и кучето си. Не тръгна с тях към конете край селото, а малко по-нататък, на запад, където им заповяда да не мърдат от мястото си. После се промъкна внимателно обратно в лагера.

Не мина много и се чу уговореният вик на кукумявка. Огънят в шатрата на Четансапа почти беше загаснал. Уинона бе оставила само съвсем мъничко жарава в кръглата вдлъбнатина в средата на шатрата. Четансапа ядеше в дъното на своята типи, скрит в завивки. Монгшонгша седеше неподвижно до съпруга си и стискаше здраво в прегръдките си траурната люлка. Уинона си бе приготвила постелята за спане, но не спеше.

Непосредствено пред входа на шатрата лежаха Токай-ихто и трите Гарвани и дебнеха от пода. Те чуха вече ударите на копита. Шонка и полицаите му се приближаваха към селото в галоп. Пристигаха открито и не проявяваха никаква предпазливост. За краткото време на тяхното господство над собствените им невъоръжени сънародници тези въоръжени мъже вече бяха приели навиците на белите. Знаеха, че всяваха страх, и се доверяваха на този страх повече, отколкото на истинското си надмощие.

Конският тропот заглъхна. Четиримата ездачи бяха спрели току пред селото. Токай-ихто и Гарваните чуха гласовете и доловиха, че пристигналите ездачи отведоха най-напред конете си при стадото на края на бивака. За това не се искаше много време. Когато четиримата въоръжени мъже се събраха отново, което се разбра от гласовете им,

Шонка издаде някаква нова заповед. Скритите в шатрата мъже не можаха да разберат заповедта, но скоро усетиха изпълнението ѝ.

Леки стъпки на двама мъже се приближиха към Четансаповата типи. Като един двамата въоръжени мъже скочиха непосредствено един след друг през чергилото на входа в шатрата.

В същия миг вождът и тримата Гарвани скочиха и повалиха двамата въоръжени мъже. Стария гарван и младият вожд бяха съборили по един, докато двамата млади Гарвани отнеха оръжието на насилниците; най-напред пушките, след това пистолетите и ножовете от коланите им. Оковите бяха готови и само за няколко секунди ръцете и краката и на двамата бяха увързани. Когато надмогна първото си слисване, Шонка започна да крещи с цяло гърло и да заплашва.

Токай-ихто и Стария гарван си избраха оръжия, които искаха да запазят за себе си. Младият вожд изпита за миг буйна и същевременно горчива радост, когато хвана отново старата си бойна пушка. Тя имаше дълга история. Накрая собственикът ѝ бе принуден да я предаде, когато го плениха във форта, и след това тя навярно бе попаднала чрез Червената лисица в ръцете на Шонка.

Докато вождът и Стария гарван се въоръжаваха, двамата по-млади Гарвани натовариха пленниците на раменете си и ги отнесоха. Същите безполезни крясъци и викове, които бяха разтърсили шатрата на Четансапа, изригващи от устата на Шонка и Татокано, сега прозвучаха и от шатрата на Чала от пленените там други двама. По пътя си младите Гарвани срещнаха Къдрокосия Чала и Копиен връх, които също носеха своите пленници.

Отнесоха увързаните мъже в шатрата на Шонка, която единствена щеше да остане от бивака.

Младия Гарван застъпи на пост в тази типи.

Пленниците престанаха да викат и ругаят, защото бяха разбрали, че е съвсем безполезно. Младия Гарван пушеше и се опитваше да овладее яростта, която изпитваше към предателите. Токай-ихто беше забранил да убиват пленниците, за да не предизвикат без нужда отмъщението на белите мъже.

Момъкът не беше съгласен с това, но се подчиняваше.

В дъното на шатрата седеше Хиацинта, младата жена на Шонка. Под светлината на пламтящия огън, който я бяха накарали да разпали, тя изглеждаше още по-бледа. Пленението Шонка я наблюдаваше

дебнешком, тъй като тя не беше увързана. За стоящия на пост Млад гарван жената на предателя беше въздух; той гледаше край нея или през нея. Тя имаше чувството, че погледът му минава през плътта и кръвта и сякаш тя не съществуваше вече. Запя тихо, като на себе си, песента за смъртта и караше сърцето си да заспи завинаги.

Хората от прериятa имаха огромна власт над собственото си тяло. Хианцинта искаше да умре, защото мъжът й беше предател.

В същия час Уинона разпали отново огъня в шатрата на Четансапа. Токай-ихто пристъпи към тежко ранения си другар, който го поздрави мълчаливо, с все същия мрачен и изпитателен поглед. Вождът извади още веднъж червената си бойна лула и я показа на Четансапа под светлината на огъня. Тя беше много красиво изработена.

— Познаваш ли я, Четансапа?

Мина доста време, преди да дойде отговорът:

— Да.

— Подари ми я човекът, заедно с когото ти си пушил от нея, преди вие да победите и да избиете дългите ножове в нашата прерия. Ще ти я сложа между устните — в знак, че я приемаш втори път — от него и от мене.

Четансапа отговори само с помръдване на клепачите си: „Дай я!“, и погледът му се промени. Обзе го голямо спокойствие.

В шатрата на Хавандшита северният вятър плющеше по освободеното чергило, защото Унчида първа от жените даде по този начин знак за прибиране на шатрите и за тръгване. Колко често мъжете и жените от Мечата орда бяха чували това гръмолящо развяване на първото чергило, което ги бе призовавало да тръгнат на поход подир бизоновите стада пролет и лете! Сега то ги призоваваше за последния им голям поход.

Жените вече водеха конете към шатрите и те се подредиха в обичайния ред, кон след кон. Завързаха шейните за гърбовете им и натовариха децата и имуществото. Снеговалежът ставаше все по-силен; събиращите се край образуващия се голям транспортен керван се срещаха целите покрити със сняг. Сега всички бяха доволни, че старият Хавандшита не им беше разрешил въпреки големия глад да заколят мустангите. Без животните те нямаше да могат да тръгнат да

се пренасят през зимата. Кучетата им липсваха много. Иначе те също носеха големи вързопи.

Всеки боец яздеше най-добрия си кон. Жените седяха върху впрегатните коне и ги водеха. Начело на кервана яздеше вождът. Хавандшита вървеше пешком с копието в ръка. Носеха Четансапа, загърнат в кожени завивки.

Когато керванът направи първите крачки по далечния си път, на запад се появи ездач, който нададе уговорения сигнал — койотски лай; беше Тобиас, Шеф дьо Лу.

Границата беше свободна. Сред бурята и снега на първите майски дни Мечата орда напусна, несмущавана от никого, резервата.

Една сутрин, когато Синовете на Великата мечка с мъка се придвижваха напред, в канцеларията на агенцията седяха нищо неподозиращи чиновници. Зад бариерата, която разделяше помещението, те бяха навели глави над дълги списъци. Пишеха, без да вдигат очи. Навярно не бяха погледнали дори към прозореца и не знаеха, че навън продължава да вали.

До двамата старателни млади хора, чийто цвят на кожата беше светъл, а ръцете им бяха свикнали да държат писалка, но не и пушка и кама, стоеше Червената лисица с лула в ъгъла на устните. Сред условията на новото си обкръжение той още по-силно усещаше колко голям, силен, опитен в боеве и непритеснен от никакви задръжки по отношение на общоприетите норми и морал беше. Макар че типове като него можеха скоро да бъдат ползувани само като отритнати бандити в цивилизоващия се Запад, за момента той все още имаше чувство за превъзходство. Беше един от най-добрите стрелци и знаеше няколко индиански диалекта. Кожата му беше кафява, зъбите му, които стърчаха напред над долната устна, се жълтееха. Който на Запад и сред пограничните жители бе чувал за него, веднага го познаваше по червеникавата коса и по срасналата мека част на ушите с бузите му.

Този ден един вожд с корона от орлови пера и неколцина други мъже отново стояха от другата страна на бариерата. Вождът говореше, а Червената лисица превеждаше снизходително на двамата чиновници:

— Все същите празни приказки! Сланината смърдяла, децата гладували, брашното било развалено, говедата били слаби, нямало

вода…

Двамата чиновници повдигнаха рамене, разтърсиха глава и започнаха да смятат отначало. След малко единият от тях отговори обиден, сякаш оплакванията бяха насочени лично към него:

— Всичко е раздадено според договора. Но тия хора не желаят да пестят, не желаят да се учат и не желаят да работят.

Устните на Червената лисица се присвиха в циничната му усмивка.

— Украсените с орлови пера никога няма да разберат това! Дакотските мъже се обърнаха бавно да си вървят. Не бяха се отдалечили още кой знае колко от бариерата, когато вратата се отвори с трясък.

Един гологлав, едър, дебел, но въпреки това подвижен мъж се втурна вътре. Джони! Индианците отстъпиха малко встрани, за да присъствуват на следващата сцена.

Червената лисица се ухили злобно.

— Ти какво бе, дебелак! Какво търсиш тук?! — Червената лисица, Фред Кларк, говореше както винаги гръмогласно.

— Тебе! Никого другиго освен тебе! — откликна Джони не по-малко гръмогласно.

— Аз никакви задължения нямам към теб!

— И ти си ми в тефтера, мошенико! Но сега това го казвам само между другото. Главното е…

— Кажи го де!

— Мечата орда е избягала.

— … какво…?!

Джони сякаш се наслаждаваше на менящото се изражение на лицето на Червената лисица.

— Мечата орда…

Червената лисица се сгърчи от бяс, но много добре знаеше как да надвие този изблик, а именно, като даде ход на яростта си. Грабна един стол и го запокити така, че той стана на трески. Двамата млади чиновници скочиха изплашени. Червената лисица зарева с цяло гърло:

— Джони! Къде е спала полицията на резервата?! Джони вдигна рамене чак до ушите си.

— Слушай, ей, ако си им дал отново да пият, ще те вземат дяволите!

Джони размаха отбранително и двете си ръце, сякаш обвинението полетя към него като хвърлен камък. Понечи да се изпари бързо.

— Джони! Няма да излизаш оттук! Кръчмарят се обърна още веднъж.

— Джони! Кой е устроил бягството им? Те не биха вдигнали току-така шатрите си, без оръжие, в снега. Кой стои зад всичко това?

Джони отново се обърна.

— Джони, дебелако… защо ти именно идваш да ми съобщиш това, а не някой друг?

— Защото никой друг не смее…

— Аха! Защото ти с твоите тлъстини най-лесно можеш да посрещнеш яда ми! Признавай всичко, което знаеш! Да не би тия идиоти да са пуснали жив Хари Токай-ихто?!

— Пуснаха го, Фреди.

Червената лисица пребледня.

— За тия свине моите съвети през едното влизат, през другото излизат…

— Друго нещо имаш ли да ме питаш? — попита кръчмарят, щом видя, че другият поомекна.

— Джони… с всичкото си имущество ли е тръгнала ордата? Заедно с жените и децата?

Кръчмарят кимна.

— Кой го каза?

— Няколко индианци минали там наблизо. Разказват, че шатрите били изчезнали.

Червената лисица си пое дъх.

— Ако ордата е тръгнала заедно с жените и децата си, ние ще ги настигнем още утре. Да повлекат и жените! Не очаквах Хари Токай-ихто да допусне такава слабост. Трябва веднага да уведомим Роуч! Тази сутрин рано той е пристигнал във форт Робинсън. Да се назначат отново прерийните ездачи!… — Червената лисица остави сами чиновниците с техните списъци и изтича навън.

Скоро след изненадващото съобщение капитан Роуч започна преследването с малка драгунска група. Червената лисица, Пит, Луи и Филип го съпровождаха заедно с други прерийни ездачи.

Червената лисица им бе обещал да бъде щедър.

— Mon dieu, господи боже мой, бъди милостив към мен — каза Луи Канадеца на Филип при първата кратка почивка, — това, което сме тръгнали да вършим, е грехота, но би било и срамота да изпуснем толкова долари. Освен това индианците могат да се отбраняват; в края на краищата ние играем честна игра, куршум срещу куршум, нож срещу нож.

— Те нямат много патрони — успокои се сам Филип и опипа с върха на пръстите току-що поникналата си брада.

— Филип, ти си млад, красив и глупав. Най-добре ще бъде да се криеш непрекъснато зад моя гръб. Ние разполагаме с повече патрони, това е вярно, но Токай-ихто стреля по-добре.

— Не по-добре от мен, страхопъзльо такъв! — Червената лисица непрекъснато караше всички да бързат още повече.

След една припряна езда групата стигна до мястото, където преди бяха разположени шатрите на Мечата орда. Ездачите съгледаха една-единствена типи, която стоеше сама сред пустошта. Пред входа й се виждаха четири човешки фигури. Това бяха индианци, така увързани, че са се измъкнали през входа на шатрата като гъсеници.

Червената лисица се разсмя гръмко; с този смях той се подиграваше сам на себе си и на Роуч.

— Прекрасно — извика той, — действително прекрасно! Бива си го все още моя стар приятел и враг Хари Токай-ихто!

Шонка се опита да изплюе кърпата, която бе напъхана в устата му и му пречеше да говори. Луи му помогна и го попита:

— Е, храбрецо мой, какво се е случило? Кой те е оплел така хубаво като паяк муха? Да не би случайно Хари Токай-ихто, когото ти принуди със заповедта си да седне отново?

Червената лисица нададе ухо.

— Какво дрънкаш? Нима вие сте пили заедно с Токай-ихто?

— O, non, mon cher, не, драги мой, ние пихме, а Токай-ихто гледаше.

— Той е действувал, а вие сте хъркали, така е било! Проклети некадърници, за нищо ненужни глупаци!

Червената лисица нема време да се отдаде на удоволствието да продължи да ругае и да крещи, защото следите на избягалите привлякоха вниманието му. И под снега следата все още се виждаше ясно.

Докато освободиха останалите трима пленници от вървите и Роуч ги обсипваше с ругатни, Червената лисица бе подкарал вече, коня си на северозапад подир следата.

Останалите яхнаха бързо своите коне, за да го последват.

От освободените пленници само Шонка и Еди ги последваха бегом.

— Напред! — гонеше Червената лисица капитана. — Трябва да заловим бегълците, преди да са стигнали горите на Блек Хилс. Няма да ми бъде много приятно да се срещна отново с Хари Токай-ихто в гората.

Подкараха конете отново в галоп. Твърде бавен галоп, тъй като животните бяха вече изпотени и краката им се бяха вдървили.

— Когато стигнаха със своите хора северозападния ъгъл на резервата, капитан Роуч и Червената лисица дадоха знак за почивка. Роуч започна да проучва околността по посока на Блек Хилс с далекогледа си. Ако се съдеше по оставената следа, разстоянието между кервана на преселниците и техните преследвачи вече доста бе намаляло. Конете на драгуните и на прерийните ездачи наистина бяха изморени, но ездитните и товарните коне на Мечата орда можеха да се придвижват с кервана само в бърз ход. Те разполагаха с много малко коне и затова много мъже, пък и жени и младежи и девойки трябваше да вървят пеша. Бегълците бяха взели със себе си шатрите и всичкото си имущество. Инак обаче децата и старците щяха да бъдат загубени сред студа и снега. Роуч подскочи.

— Виждам ги!

— И аз ги виждам — потвърди Червената лисица без далекоглед.

— Трябва да действуваме много бързо, иначе ще стигнал гората! — Роуч се приготви да подкара коня си.

Червената лисица хвана коня за юздата.

— Да помислим малко, млади господине! Оттук нататък и за нас няма повече прикритие. Да сте виждали случайно Токай-ихто как стреля? Освен това ордата отново има няколко ловни и бойни пушки!

Луи Канадеца разкриви лице в гримаса.

— Какво ви казвах аз?! Роуч бълваше отрова.

— Ето ги там! Хайде, страхливци и пияници, нали се хвалите, че сте били стари гранични жители!

— Стойте! — прошушна бързо Шонка. — Видях един бял вълк…

— Може би си видял бели мишки, пиян некадърнико!

Роуч погледна още малко през далекогледа си, после подкара драгуните и прерийните ездачи напред. Червената лисица, Шонка и Луи не се подчиниха, а останаха в прикритие зад една скала. Пит, Филип и Еди-Татокано обаче последваха примера на драгуните и на останалите ездачи.

Точно на мястото, където на Шонка се бе сторило, че бе видял „бял вълк“, в една покрита със сняг падинка лежаха Чапа и Тобиас. Те се бяха наметнали с кожи от бели вълци. Главите на кожите прикриваха черните им коси и се спускаха над кафявите им рамене. И двамата бойци бяха облечени само в легини и мокасини, тъй като кожените дрехи бяха твърде тежки и неудобни за бой. Патронташите им бяха препасани през рамото и гърдите. Чапа държеше в ръка една от плячкосаните пушки. Двамата се бяха притиснали така в снежната падинка, че отдалеч се виждаха само белите им кожени покривала.

Къдрокосия Чапа се прицели и стреля наведнъж от двете цеви. Зареди бързо отново и стреля за втори път.

— Достатъчно — каза тихо Тобиас. — Улучи четирима. И Пит с късия нос е мъртъв.

Сивите облаци на небето започнаха отново да изхвърлят снежния си баласт. Бурята пак се развихри и вдигна пухкавия сняг от земята. Роуч искаше да се оттегли в прикритие колкото може по-бързо заедно с останалите мъже край Червената лисица. Препусна с черния си кон към скалата. Тъмното животно се виждаше отдалеч и бе прекрасна цел. Ако нито един куршум не настигна капитана, то той трябваше да благодари за това само на униформата си. Чапа и Тобиас бяха получили изрична заповед от своя вожд да не убиват нито един униформен освен в най-краен случай.

Не всички бяха последвали Роуч със същата бързина. Оръжията на убитите бяха примамлива плячка. Един прериен ездач побърза да събере пушките им.

Когато той се изправи, за да настигне другарите си, вече беше твърде късно. Зад него изникна един индианец, покрит с бяла вълча кожа. Лицето му беше хлътнало, очите му горяха. Камата му действуваше бързо. Другият падна и изпусна пушките на земята.

Токай-ихто ги събра; под прикритието на снежната вихрушка той изтича заедно с плячката си при Чапа и Тобиас и им предаде оръжията.

Роуч бе стигнал с остатъка от преследвачите при Ред Фокс. Отново намериха прикритие зад една скала.

— А сега? — попита Роуч.

— Я виж ти, изведнъж се сетихте да ме попитате! — У Червената лисица отново пламна яростта. Роуч също бе готов да се разяри.

Тогава Червената лисица успя да запази самообладание.

— Работата става сериозна. Предлагам голяма акция… да ги заобиколим откъм Мисури и да ги обкръжим. Ще си осигурим подкрепление! И… по дяволите… — Той се извърна рязко назад.

— Какво има? — След загубата на толкова хора Роуч беше станал извънредно нервен.

Червената лисица вече се бе плъзнал от коня си и разглеждаше най-старателно земята около скалата.

— Тук сигурно пак е бил някой от тия… — Той млъкна и яхна коня си.

— Ти имаш повече щастие, отколкото разум — подвикна Луи на младия Филип, докато всички последваха примера на Червената лисица и яхнаха конете си.

— Много по-добре, отколкото обратното — рече момъкът. Но Луи видя, че той още беше блед.

Докато Токай-ихто и двамата му бойци Чапа и Тобиас бяха водили боя, за да прикриват кервана, Мечата орда вече бе достигнала горите на Блек Хилс.

МЕЧИТЕ МОМЧЕТА

Снеговалежът постепенно бе престанал и вятърът утихна.

Бяха се образували мъгли, които затрудняваха видимостта. После отново просветля, стана съвсем светло след мъглата и най-после жълтото злато на слънчевите лъчи я проби. Керванът спря. Всички бяха чули изплашени изстрелите, но и всички знаеха вече, че първата заплашваща ги опасност бе преодоляна. Старият Хавандшита вдигна ръце и изрече от името на цялата племенна група молбата за мир към Великия непознат, утринната молитва, както бе обичай от прастари времена. Момчето Хапеда познаваше този тържествен миг още от най-ранното си детство и днес го изживя с особена и дълбока сериозност. Защото тази сутрин слънцето огря за първи път преселниците, които бяха тръгнали на дълъг път към нова родина.

Горите и скалите на Черните хълмове приеха бегълците. Момчето Хапеда никога не бе пристъпвало тези планини, които се числяха към централните райони на земите на дакота, и към желанието му да се изскубне от врага се прибави и напрежението от срещата с новото и неизвестното.

Хапеда чу брадвените удари, с които мъжете начело на кервана си проправяха път между ниските клони и храстите сред гората. Откъм прерията се появи Токай-ихто заедно със своите двама „бели вълци“. Мъжете държаха оръжията си все още готови за стрелба и следваха кервана отблизо.

Когато дойде ред на Хапеда да навлезе сред гъстия храсталак, той скочи от мустанга си и го поведе за юздата. Гората слизаше отначало надолу, защото една речна долина опасваше като колан планинския масив; откъм дъното на долината се чуваше шумоленето на водата. Керванът бе избрал една стара дивечова пътека, която всички дакотски племенни групи по тези места бяха използували редовно. Обаче бурята отново бе съборила много дървета, снегът бе счупил много клони; затова въпреки пътеката напредването беше бавно и трудно.

Когато слязоха в долината, Хапеда можа да обгърне с поглед огряната от слънцето река. Прозрачните струи се плъзгаха над пясъка и се провираха между големите, покрити със сняг камъни. Високата една педя вода носеше със себе си само тънки парчета лед. И все пак по средата реката си бе издълбала малко по-дълбоко корито, през което водата течеше по-бързо и безпрепятствено. На това място керванът поспря за малко, тъй като натоварените коне не можеха да го минат лесно. А през същото време началото на кервана бе завило вече на оттатъшния бряг наляво и сега се придвижваше нагоре по течението на реката.

Преселниците следваха многобройните завои, които реката правеше около скалите на планинския масив. Отрупани с блестящия си снежен товар, дърветата стояха в мълчалив шпалир на брега. Керванът вървеше все напред и напред. Когато заобикаляше някоя извивка на реката, Хапеда разпознаваше хората и конете чак до началото на кервана. Виждаше Хавандшита, също и Унчида, която водеше кулестия мустанг и черния Охитика. Само приятеля си Часке Хапеда не можеше да открие. Къде ли се беше сврял Часке? Не може да не бе тръгнал заедно с всички! Съвсем естествено беше, че и той е тръгнал с кервана и не е останал в шатрата на омразния си втори баща Шонка. Но защо никъде не се виждаше?

Дълги уморителни часове керванът вървеше без почивка. Най-сетне слънцето потъна на запад по горното течение на реката и заля върховете и билото на планината с нежния си червен блясък. Долината потъна във вечерната сянка и шумолящата вода потъмня.

Хапеда се зарадва, когато Хавандшита заповяда керванът да спре. Момчето беше съвсем изнурено след прекараната в дежурство безсънна нощ и бе издържало върху гърба на коня си четиринадесет часа, без да хапне нищо. То вече виждаше определеното за лагеруване място. Предводителите на кервана бяха избрали за целта един леко изкачващ се на север, защитен от скалите залив в долината. И тук по боровете и по оголелите дъбове имаше натрупан сняг, но не толкова дебел, както в прериятa. Разтовариха конете и ги отведоха навътре в гората. Хапеда също освободи мустанга си и го пусна с другите. А той крачеше из снега, търсейки. Намери под едно старо дърво с възлести клони баща си, който лежеше загърнат в завивки в една падинка между корените. Майка му донесе пълен мях с вода и Хапеда изяде едната от

двете гарги, които Монгшонгша бе опекла предишната вечер. Другата гарга той прибра. Сигурно Часке нямаше нищо за ядене. Четансапа не хапна нищо.

— Гладът е полезен за зарастване на раните — поучи той сина си.

Монгшонгша подаде завивките за спане на Хапеда. Нямаше да издигат шатрите. Вестителят обикаляше и съобщаваше на всички, че един час след полунощ ще тръгнат отново. Значи беше време за сън.

Въпреки това Хапеда седеше с широко отворени очи върху коженaта завивка и обглеждаше местността. Стори му се, че бе видял на края на разположилите се за нощувка хора да тича набитата момчешка фигура на Разкрачения Часке. Хапеда направи малка снежна топка. Когато Часке отново се промъкна между храстите, Хапеда скочи и запрати топката. Улученият се извърна, но явно нямаше намерение да отвръща на удара. Изчезна зад едно дърво.

Хапеда гледаше втренчено към мястото, където се бе скрил приятелят му. Толкова силно го занимаваше въпросът, какво трябва да стори сега, че дори не чу собственото си име.

— Хапеда! — бе го повикал тихо баща му, което той осъзна по-късно и веднага се извърна, за да чуе внимателно какво му говорят.

— Върви, Хапеда, доведи го! Неговият чичо Шонка никога вече няма да се върне в нашите шатри. Хиацинта е мъртва. Занапред Часке може да живее в нашата типи.

Хапеда кимна изненадан и благодарен. После скочи и защрапа през снега, през корени и ситни храсти, край групите заспиващи хора, към мястото, където бе улучил приятеля си със снежната топка. Беше на края на временния бивак, тук се виждаха само малко следи от стъпки и Хапеда разпозна тежките крачки на момчешки крака. Тръгна подир следата към гората.

Наложи се да повърви още малко, докато най-сетне видя в снега една свита на кълбо фигура. Часке се беше заровил в снега като куче. Когато Хапеда се спря пред него, Часке седна; притегли крака до тялото си, обви коленете си с ръце и втренчи поглед пред себе си.

— Разкрачения Часке! Ние двамата с теб се обявихме за кръвни братя през месеца, когато зреят ягодите, а днес моят баща каза, че иска да бъде и твой баща. Ела!

Часке не отвърна нищо. Изправи се тромаво и тръгна заедно с Хапеда към временния бивак. Той беше набито момче, широкоплещест и малко по-нисък от стройния Хапеда. Часке имаше обичай да стои с разкрачени крака, което му бе прикачило името „Разкрачения“. Но той не само стоеше здраво на краката си, а можеше и да бяга много бързо и единствено Хапеда го изпреварваше в състезанията по бързо тичане. Днес обаче бързината и силата му изобщо не личаха, той вървеше като стар човек. Спря се несигурно край Хапеда пред лежащия Четансапа. Възрастният боец го погледна.

— Мой втори синко!

Тогава Хапеда хвана своя брат за ръката и двете момчета легнаха и се завиха с една и съща кожена завивка Изтеглиха я над главите си. И двамата усетиха как майка им Монгшонгша нахвърля и сняг отгоре, за им бъде по-топло. Създадоха си донякъде удобства, макар и без огън, и без шатра. Сънят обори веднага момчетата.

Когато Чапа отметна завивката им, и двамата скочиха веднага и се учудиха тайно, че бяха спали вече три часа. Струваше им се, че току-що бяха затворили очи. Но сигурно бе така, както им каза усмихнато Бобъра, защото месецът вече беше изгрял и в лагера се възцари оживление. Жените водеха конете, за да ги натоварят отново. Животните крачеха насила — и те бяха още уморени.

— Какво ще кажете за една нощна баня? — предложи Чапа. — По това време не мога да кажа „утринна баня“. Е, какво ще кажете? Или още сте гладни и премръзнали?

Не. И двамата бяха изяли по една печена гарга и не се страхуваха да влязат в студената вода. Радваха се, че ще се изкъпят, защото в резервата не бе имало достатъчно вода, за да се мият.

Момчетата забързаха надолу към реката заедно с боеца, който въпреки накуцването си се придвижваше изненадващо сръчно. Отдалеч забелязаха и други мъже и момчета, които скачаха под лунната светлина в ледените води, течащи бързо в средното корито на реката. Момчетата отметнаха завивките, с които се бяха загърнали, претичаха сред пръски до дълбокото на реката и се стрелнаха като щуки в студения бързей. Загребаха силно по течението надолу и там излязоха на брега. Водата блестеше на капчици върху добре намазаните им с мас тела. Разтъркаха се с пясък, за да се изчистят, и

взеха отново завивките си. Изтичаха загърнати край дървото, където семейството им бе прекарало нощта, и се изсушиха.

Монгшонгша им бе приготвила гърненце с меча мас, за да се разтрият добре след банята. Те нахлузиха легините си — тесните кожени панталони, чиито два отделни крачола се държаха за колана, сложиха набедрениците, които представляваха две парчета плат, захванати за колана отпред и на гърба, и обуха подплатените с кожа мокасини. После облякоха дрехите си с обърната към тялото козина и веднага усетиха как кръвта потече отново гореща под кожата им. Шапки не носеха. Дори и в най-студените зими дакота ходеха гологлави. Гъстите им, намазани с мас коси ги предпазваха добре от студа, снега и бурята. Дори старците нямаха окапали коси.

Момчетата получиха разрешение от майката да си изберат от товарните коне, които носеха голямата шатра на Черния сокол и имуществото им, онези, които най-много обичаха да яздят. Хапеда си избра младия червен жребец, с който бе спечелил вече две състезания по езда край Конския поток, а Часке се хвърли на гърба на един изпитан пъстър кон. Приготовленията приключиха и нощният керван пое отново. Намаляващата вече луна се усмихваше към самотната горска долина. Еднообразният поход продължаваш час след час.

Едва по обяд дадоха почивка. Слънцето стоеше горе на небето и сенките на дърветата се синееха. Вечно сресаният Хапеда и Разкрачения Часке също слязоха от конете и се разположиха върху кожата на една черна мечка. Уважаваният боец Чотанка и двамата млади Гарвани бяха тръгнали още през нощта на лов и сега донесоха два вълка и една миеща мечка. Одраха кожата на плячката и разделиха месото. Огън не биваше да палят. Така прегладнелите мъже, жени и деца ядоха сурово месо, но то им се услади много. Хапеда успя да хване още няколко риби, от които даде заедно със своя кръвен брат Часке по взаимно великодушно решение половината на Светкавичен облак и на Гущерчето. Момчетата се зарадваха, като видяха колко рибите се усладиха на „младите гарги“. Катеричката на Светкавичен облак се бе разходила из гората, за да си търси храна. Сега отново седеше на рамото на девойката и гризеше един лешник.

Чудесно беше да заспиш след дванадесетчасова езда под лъчите на обедното слънце. По-малко чудесно беше да те събудят отново вечерта. Чотанка носеше със себе си парче осолено; месо, което даде

сега на момчетата. Вкусът му беше ужасен, „мирише на резерват“ — рече Хапеда.

— Не мога да си представя изобщо, че сме били в резервата — каза той на Часке, — и никога повече няма да се върна там. Никога повече. По-добре да умра.

— Хау — потвърди и Часке.

През следващата нощ керванът вървеше все през същата местност. Момчетата почти дремеха върху конете си. Когато започна да се смрачава, те запримигваха и започнаха да се оглеждат по-внимателно. Хапеда забеляза, че Часке също бе надигнал глава, за да се ослушва.

Момчетата скоро разбраха какво означаваха шумовете, които бяха достигнали до слуха им. Нагоре по течението на реката се придвижваха в дълъг бяг мъже. Това бяха прикриващите кервана бойци, които сега бързаха да настигнат преселниците. Токай-ихто, Чапа и Тобиас се приближиха и продължиха да бягат мълчаливо покрай кервана чак до челото му, а и предвождащите преселниците също не се обърнаха към настигащите ги бойци. Не искаха да дигат излишен шум. След като Токай-ихто стигна Хавандшита, старецът даде знак за спиране и за слизане от конете. Сред безшумния възторг на мъжете вождът им раздаде плячкосаните оръжия и ги осведоми, че от напускането на резервата до този час никой повече не бе тръгнал по дирите на Мечата орда. Сега можеха да си позволят по-дълга почивка. Всички се надяваха, че ще могат да прекарат последните тежки седмици на сняг и студ тук, в гората, и да продължат пътя си през юни след топенето на снеговете.

Мъжете и жените от Мечата орда познаваха тази поляна сред гората като подходящо място за построяване на бивака. Тук се бяха издигали техните типи преди тринадесет години, преди бащата на Токай-ихто да поведе своите хора към Конския поток. Тук днешните бойци и предводители бяха играли и се бяха учили да ловуват като момчета. Из един път оживяха стари спомени.

Вождът, Чапа и Тобиас махнаха белите вълчи кожи, които бяха навлекли върху себе си. Хавандшита, Стария гарван и Чотанка се присъединиха към тримата мъже. Всички остана-ха прави на брега на реката. Проследиха с поглед Четансапа, който успя за пръв път да се надигне и сега вървеше към тях с все още несигурни крачки, но

изправен и без чужда помощ. Ихасапа, младежът, комуто бе възложена съгледваческата и вестителската служба, чакаше няколко крачки встрани разпорежданията, които щеше да му даде вождът.

— Само осем шатри — те ще стигнат за всички ни през нощта. Никакъв огън, никакъв дим! Никакъв изстрел, никакъв вик! Трябва да се крием.

Ихасапа се отдалечи, за да съобщи тихо на всички дадената заповед. Въпроса, който не бе решен със заповедта, сега постави делаварът:

— Колко време ще останем тук?

— Ние имаме нужда от месо. Ще вървим на лов за елени и мечки. Ще продължим пътя си през осмата нощ.

Последното решение направи различно впечатление на мъжете. Тобиас кимна, беше напълно съгласен. Чапа погледна въпросително вожда, сякаш искаше да го попита дали очаква опасности, които го принуждаваха да иска да продължи пътя си след толкова кратка почивка. Нима не бяха отбили преследвачите? Четансапа сбърчи чело и сякаш се надяваше вождът да обясни решението си поне на него. Чотанка и Стария гарван поклащаха рамене в тихо съмнение. Токай-ихто много добре видя всичко това и обясни:

— Не бива да се отпускаме и да се отдаваме на умората. Трябва да продължим нататък в снега, казах ви го още преди. Уачичун искат да ни заобиколят и да ни избият като дивеч. Гората тук ни пази от буря и студ, но няма да ни опази от дългите ножове!

Заклинателят се поизпъчи, така че вниманието на целия съвет се насочи към него. Той заговори бавно, със заклинателски тон:

— Уачичун се изпокриха отново в своите дупки. Ние сме сами с нашата гора и е нашия дивеч. Защо ни трябва да вървим нагоре, сред северните непознати прерии, в ловните райони на враждебно настроените към нас сиксикау? Това тук е наша земя, тук е нашето място. Тези планини са центърът на света и леговището на Великата мечка. Това са свети места за всички бойци на дакота. Ние няма да ги напуснем за втори път. Ще останем тук! Великата мечка ни брани.

Лицето на Стария гарван просветна. Изпълни го вълнението от новата среща с някогашната родина.

— Тук стояха нашите шатри, тук стоим ние сега отново! подкрепи той думите на заклинателя. — Още когато за пръв път

напуснахме тези планини, когато твоят баща Матотаупа ни отведе оттук, вожде Токай-ихто, това ни донесе само нещастие.

Четансапа също застана на страната на Хавандшита.

— Нашето добро старо скривалище! Оттук ние, мъжете, можем да се промъкваме нощем с ножове в ръка до войнишкия град. Пет скаута не са достатъчни, Токай-ихто, за да си отмъстим на уачичун. Нека останем тук и да продължим да се бием. Започнахме с победа…

Чапа въздъхна кратко и се осмели да повдигне рамене, с което изрази неразбиране на изказаните мнения.

Заклинателя насочи поглед към Токай-ихто, който досега не бе взел отношение с никаква гримаса или движение към думите на стареца и мнението на членовете на съвета. Всички изчакваха да видят дали вождът ще отстъпи на заклинателя.

— Говори! — подкани Хавандшита вожда.

— Аз казах. През осмата нощ нашите шатри ще потеглят нататък.

Заклинателят си отмъсти за накърняването на авторитета му:

— След теб, мой млади синко Токай-ихто, ще си кажат думата и духовете. Ние оставаме!

Бойците се изплашиха от остротата на избухналата свада. Бяха стъписани от грубо изказаната решимост, с която току-що завърналият се вожд се противопостави на стария заклинател. Върху лицата на Чапа и на Тобиас се четеше загриженост за Токай-ихто. Стария гарван даде израз на възмущението си от държането на един толкова млад човек, какъвто все още бе бойният им вожд, чрез вдигане на веждите си. Четансапа явно беше много по-дълбоко объркан, отколкото го показа външно. Досега той не бе знаял нищо за плана на Токай-ихто керванът да тръгне на север през Мисури.

Оглеждайки още веднъж насъбраните мъже, заклинателя се помъчи да разбере настроението на съветниците; всички бяха вглъбени в себе си и сведоха погледи с изключение на вожда. Хавандшита сам се уверяваше, че може да бъде доволен от въздействието на своите думи, и не можа да се въздържи да не нанесе още един удар на младия вожд, който се бе осмелил да му противоречи.

— Ти дълго време не беше при нас, Токай-ихто, и познаваш уачичун. Но ти не познаваш всички тайни на Великата мечка. Мълчи и помисли!

Токай-ихто не отговори нищо повече. Обаче устоя на погледа на заклинателя и всички почувствуваха какво мисли той: че Хавандшита не бива да се меси в заповедите на бойния вожд и че мъжете трябва да се подчинят на онова, за което бяха дали клетва, изпушвайки бойната лула.

Заклинателят обърна гръб и си тръгна. Стария гарван го съпроводи; държането му изразяваше готовност да се подчини на заклинателската сила и подчертано достойнство спрямо младия вожд.

Мъжете, които бяха останали около Токай-ихто, също си тръгнаха един по един.

— Не биваше да се връщаме на това място — каза Чапа, който остана последен заедно с Тобиас при Токай-ихто. — Родината има твърде силни ръце. А може би трябваше и да се бяха останали на разстояние. Хапеда и Часке също не подозираха изправени.

— Не. Ние постъпихме правилно. Само че вашият заклинател е много лош заклинател — отвърна възбудено Тобиас.

Токай-ихто погледна отначало одобрително делавара. След това обаче у него се надигна племенната гордост, а също и известна несигурност относно причината за тези думи на делавара и той каза:

— Ти не си роден дакота.

Тобиас потрепера. Почувствува се силно засегнат.

Никой не бе чул разговора на членовете на съвета; хората бяха останали на разстояние. Хапеда и Часке също не подозираха нищо за раздора. Момчетата бяха много доволни. Радва-ха се, че ще си отспят, радваха се на ловната плячка, която сигурно се намираше в тези гори. Радваха се, че ще могат да тичат до реката, където някога Токай-ихто се е подиграл като момче над младия Шонка. Радваха се, че щяха да живеят като братя в една и съща шатра.

Вождовата типи щеше да бъде издигната на някогашното си място. Новите й подпорни пръти вече бяха изправени.

И останалите жени и девойки започнаха да стягат шатрите. Докато и осемте типи бъдеха готови и подредени за живеене, за да можеха момчетата да си легнат, щеше да мине още известно време. Хапеда и Часке използуваха това време, за да отидат на разузнаване. Привлякъл ги беше един необикновено висок бор. Клоните му сигурно бяха удобен наблюдателен пункт. Когато застанаха пред дървото, момчетата видяха, че там вече се бе настанил един съгледвач. Но това

нямаше значение, те можеха да се изкачат при него. Хванаха се умело с един скок за най-долните здрави клони и оттам се закатериха нагоре. Неочаквано над тях прозвуча остро предупредително изсвирване и в същия миг момчетата замръзнаха неподвижни сред клоните. Погледнаха въпросително към съгледвача на върха и познаха най-младия Гарван. Той лежеше горе по корем върху един леко олюляващ се клон и бе спуснал единия си крак надолу. Наметнат с бялата вълча кожа на гърба, той самият приличаше на отрупан със сняг клон.

Момчетата го попитаха с поглед дали трябва да слязат. Но Гарвана не искаше това от тях. Така те се настаниха там, докъдето бяха стигнали, и започнаха да оглеждат околността. Оттук се откриваше добър поглед нагоре по гористия склон, и на юг, над речната долина, към покритата със сняг прерия. Над главите им се разграчиха ято гарги. Те бяха подплашени от нещо горе, на върха на склона, и момчетата се опитаха да познаят причината за бягството на птиците. Съгледвачът над тях свирна още веднъж, този път съвсем тихо, и те проследиха с поглед неговата сочеща напред ръка. Движението му беше непърпеливо, сякаш той им казваше: „Нима все още нищо не виждате, туткуни такива? Очите ви май още не са се разсънили?“ Изведнъж Часке сграби брат си Хапеда за ръката.

— Мечка в дървото!

При тези думи и Хапеда забеляза горе, на планината, в едно старо мощно дърво, от което бяха излетели гаргите, тъмната козина на една Баба Меца. Без да отговаря на Часке, той веднага заслиза надолу и Часке го последва. От най-ниските клони момчетата скочиха върху снега и побягнаха, колкото им сили държат, към шатрите.

Къде ли беше Токай-ихто?

Вождът стоеше долу, край реката, и разговаряше, този път с Чотанка. Момчетата се приближиха. Те много добре умееха да се владеят и затова не заговориха веднага. Ала Токай-ихто явно бе разбрал по блясъка в очите и по пламналите им бузи, че за тях съобщението, което искат да му направят, е много важно. Даде им знак да говорят.

— Разкрачения Часке видя една мечка, която най-младият Гарван ни показа, и тогава и аз забелязах животното — заговори Хапеда. — Мечката се покатери на едно дърво горе, на планината, на разстояние един изстрел със стрела.

Мъжете наостриха слух.

— Аз ще я хвана — каза Токай-ихто.

Момчетата го гледаха напрегнато.

— Тичай, Часке — помоли го вождът, — и ми донеси белия лък и една стрела. Уинона ще ти даде оръжието.

Часке полетя напред. Когато се върна, той носеше скъпоценния лък и един колчан от видрена кожа, в който имаше още четири стрели. Токай-ихто пое лъка и една стрела. Колчана и трите други стрели остави в ръката на момчето.

Вождът и бойците се отправиха към голямото дърво, в чийто клонак се бе настанил Гарвана, и двете момчета тръгнаха с тях. Токай-ихто се метна нагоре по клоните и се покатери чак до настанилия се на върха съгледвач. След като огледа оттам мястото, той си избра един здрав клон, който не се поклати под тежестта му, и постави стрелата. Но не бърза да стреля.

Все пак тъмната мечка сигурно все още се виждаше, но не стоеше в удобно за стрелба положение. Момчетата бяха видели мечката на разстояние един изстрел със стрела, което означаваше най-малко триста метра. Един добър лък сигурно би могъл да запрати стрелата дотам, но да улучиш, че и да убиеш на такова разстояние се бе удавало само в забулени с легенди случаи. И все пак мъжете от Мечата орда знаеха, че Токай-ихто и баща му Матотаупа вече бяха изстрелвали с успех такава стрела.

Токай-ихто притежаваше чудесен лък, направен от една кост, без снадки, бял и блестящ като слонова кост, дълъг около деветдесет сантиметра и увит в бизонови жили, за да се подсили още повече еластичността му. Дакота не можеха да правят такива лъкове, тъй като никое прерийно животно не можеше да им осигури необходимия материал. Никой не знаеше откъде Токай-ихто имаше своя лък. Подобни оръжия достигаха до индианците по техните тайни търговски пътища от брега към вътрешността… Хапеда и Часке разглеждаха оръжието с възхита и се радваха, че Уинона бе успяла толкова добре да скрие тази скъпоценна вещ от хайкаджиите на Червената лисица.

Токай-ихто изпъна лъка с цялата си сила. Тетивата избръмча, отхвръквайки напред, и стрелата полетя. Веднага след това стрелецът заподскача от клон на клон надолу и рипна от няколко метра височина направо върху снега.

— Ще изтичам там. Тя няма да е още мъртва! — извика той на очакващите го мъже и веднага побягна нагоре по склона.

Бобъра го последва.

Останалите трябваше да проявят търпение. Догоре имаше най-малко триста метра.

Междувременно шатрите отдавна вече бяха издигнати и подредени с всичко необходимо за живеене. Повечето от жените и децата, както и много мъже, вече си бяха легнали. Само някои се разхождаха все още и сега притичаха и няколко връстници на Хапеда и Часке, за да останат да чакат заедно с тях. Най-после откъм склона се чуха стъпки.

Между дърветата се появиха вождът и Чапа. Те влачеха черното, най-малко двестакилограмово животно. Момчетата нададоха радостен вик, щом видяха плячката. Ловецът остави мечката в краката на Хавандшита и посочи ловната стрела, която бе извадил от тялото й. Страстният ловец Тоби-ас веднага прегледа раните на дивия звяр.

— Улучена е право зад плешката със стрелата — констатира той, — но този удар не е бил смъртоносен, защото стрелата е летяла вече с по-малка скорост. Удар с кама е убил мечката.

— Хау — потвърди Токай-ихто и хвана несъзнателно още веднъж изрязаната дръжка на ножа си, чието острие бе използувал сега за пръв път отново като ловно оръжие след освобождаването си от пленничеството.

Хавандшита нареди поради големия глад месото на мечката да се разпредели веднага сред всички шатри. Вождът отмъкна плячката си пред своята типи и двамата с Къдрокосия Чапа одраха звера. Уинона и Монгшонгша се приближиха, за да изкормят животното и разпределят месото. Хапеда и Часке получиха веднага по една мръвка. След това момчетата се прибраха в шатрата. Усетиха колко много са изморени и се отпуснаха върху постелите си, които вече ги очакваха готови.

Тъй като бяха издигнати само осем шатри, семействата на Токай-ихто и на Четансапа се настаниха заедно в голямата шатра на вожда, където бе предвиден подслон и за Тобиас. По-късно Чапа и Светкавичен облак също често прекарваха времето тук; в собствената им шатра край многобройните овдовели и неомъжени жени и край обладаната от някакъв дух баба Пъстрата крава двамата не можеха да намерят спокойствие.

Часке и Хапеда се унесоха, загърнати един до друг в бизонови кожи. Въпреки голямата умора обаче сънят им не беше дълбок. Впечатленията от преживяното непрекъснато оживяваха в съзнанието им.

— Още много мечки… и елени ще ловуваме тук! — мърмореше Хапеда.

Светкавичен облак, която лежеше под една завивка с Уинона, също не бе заспала още дълбоко.

— Тук ли е бил нашият бивак, когато ти си била дете?

— Аз бях дете, а Токай-ихто момче. Там долу, край реката…

— Утре отново ще ловим риба — обади се Часке, който бе чул последната дума.

Децата млъкнаха, защото сега Токай-ихто и Тобиас влязоха последни в шатрата. Токай-ихто легна заедно с черното си куче недалеч от входа. От приготвената му подпора за главата и гърба вождът се отказа; омота се в старата си, изтъркана завивка от бизонова кожа, чиято дълга история бе известна само нему.

Когато най-сетне дрямката обори всички, отвън се разнесоха приглушени барабанни удари.

Младият вожд веднага се разсъни и се ослуша; Чапа, Четансапа и Тобиас също напрегнаха слух.

Четансапа се изправи с мъка от постелята си и пристъпи към Токай-ихто.

— Какво се е разбарабанил старецът в своята заклинателска шатра? — каза той тихо, загрижен и недоволен. — Може да ни издаде така!

— Че нали Великата мечка ни пази. — Гласът на Токай-ихто беше горчив.

Четансапа положи ръка върху рамото на своя вожд.

— Мечката е и твой тотем! Ние всички сме братя. Не започвай да се подиграваш с нашите тайнства! Може би ние двамата с теб хранехме твърде много съмнения още като момчета.

Токай-ихто не отвърна нищо и пак се заслуша. Барабанните удари се усилиха и зазвучаха като глуха заплаха. Тогава вождът се изправи.

Всички обитатели на шатрата го наблюдаваха мълчаливо възбудени. Вождът облече дрехите си, сложи украсата с орловите пера

на главата си и напусна шатрата.

Навън той чу шумоленето на върхарите на дърветата в нощния вятър, ромона на близката река. Кучета ръмжаха насън. Отдалеч прозвуча вълчи вой. Прелитаха прилепи, някъде в гората извика кукумявка. Изпращяха клони; навярно рисове бяха излезли на лов. Дежурещите край конете бдяха много внимателно. Високо горе в дървото отново се бе настанил съгледвач. Лунната светлина огряваше бледо шатрите.

Токай-ихто тръгна към заклинателската шатра, откъдето се чуваха барабанните удари.

Когато влезе вътре, той не можа да види съвсем ясно всичко, защото и тук не бе запален огън. Вождът разбра обаче, че заклинателят е сам. Хавандшита биеше с кожени бухалки върху кожен барабан, глухо, ритмично, настойчиво. Изглеждаше съвсем вглъбен в себе си. Ръцете му светеха загадъчно с някакъв зеленикав блясък, също и украсата от рога, която бе сложил на главата си, и един вълчи череп в средата на шатрата. Заклинателят сякаш още не бе усетил присъствието на Токай-ихто, или не желаеше да го усети. Продължаваше да барабани и започна разговор със своите духове, който до тази нощ никой друг човек не бе имал право да чуе:

Тайнства, отговорете!
Велико слънце, ти светиш чрез луната.
Велика мечко, наша майко, говори!
Аз съм твой син.
Вече остарях,
но ти се криеш от мен.
Ела и говори
и не се сърди повече на твоите синове.
Очите ми потъмняха,
ръцете ми отслабнаха,
но аз все още пазя всички тайнства…
Върнете се отново при мен,
както ние се върнахме
във вашите гори и планини!
Мъртвците стават,

аз чувам рева на бизоните.
Бизоните и мъртъвците
се връщат пак при нас…

Барабанните удари, в ритъма на които бе говорил заклинателят, се забавиха. Хавандшита вдигна поглед. Очите му примигваха в зеления блясък на рогата и на ръцете му.

Двамата мъже се бореха помежду си мълчаливо, само с волите си.

Най-после заклинателят заговори:

— Защо си дошъл при мен, Токай-ихто, сине на Матотаупа?

— Твоят барабан ме повика.

— Това е дело на духовете.

— Какво ти говорят те? Хавандшита не отговори веднага. В шатрата стана съвсем тихо, злокобно тихо.

Най-после устните на Хавандшита се раздвижиха отново.

— Великата мечка мълчи, тя е сърдита.

— Кому?

Заклинателят издаде главата си напред и вдигна мършавата си зеленикаво мъждукаща ръка.

— На тебе!

— Какво искаш от мен?

— Синовете се нуждаят от словото на своята Велика майка. Донеси ни го!

— Къде да го намеря?

— В мрака на планината, във вътрешността на земята… живее тя. — Хавандшита сякаш сам се изплаши от онова, което каза.

— Кога ме изпращаш там?

— През седмата нощ… без оръжие.

— Ще отида. Ще млъкне ли сега твоят барабан?

— Той ще мълчи, докато мъртъвците и бизоните се върнат при нас.

Заклинателят вдигна своя дървен жезъл; от едната страна той беше черен, от другата блестеше. Хавандшита направи безшумно няколко тайнствени движения с него.

Токай-ихто остана неподвижен, безстрашен на мястото си, докато заклинателят наведе жезъла към пода.

Тогава вождът напусна шатрата и се върна в своята типи.

Всички, които се бяха събудили, се ослушваха още дълго, но наоколо си остана тихо. Барабанните удари не прозвучаха повече.

— Мъртвъците и бизоните никога няма да се върнат. — Токай-ихто каза това сам на себе си; защо, ничие ухо не можа да чуе. Никой не разбра какво бе говорено в заклинателската шатра.

Когато Хапеда и Часке се събудиха, те не подозираха, че бяха спали след нощта още цял ден и че отново бе станало нощ. Видяха усмихнатото лице на Унчида.

— Време е да се събудите вече. Проспахте мечия танц.

— О! — Хапеда беше недоволен от себе си.

Не биваше в никакъв случай да пропусне мечия танц, който мъжете танцуваха, за да умилостивят духа на мечката. Танцът беше тайнствен и винаги дразнеше любознателността му, когато мъжете, облечени в мечи кожи, започнеха да подражават на животните с всичките им тромави движения, и при това говореха на мечия език, тоест подражаваха напълно на ръмженето им.

Когато се изкъпаха на реката и си сресаха косите, момчетата седнаха край баща си и Унчида. В шатрата отново бе станало сумрачно. Унчида седеше до куп дърва и дялаше дръжки за лъкове. Хапеда и Часке извадиха своите ножове и се заеха да й помагат. Приготовляването на остриетата за стрелите от кости или камък бе мъжка работа. На ловните стрели остриетата се захващаха здраво за дръжките, така че стрелата да се измъкне лесно от тялото на убитото животно и да се използува отново. На бойните стрели закачваха остриетата съвсем хлабаво, освен това те имаха куки, за да се забият здраво в месото на улучения.

— Утре ще трябва да поставите примки, за да хванете гарги — рече Унчида, — трябват ни пера за стрелите.

Момчетата кимнаха и продължиха да дялат усърдно, докато можеха все още да виждат.

— После ще можете да стреляте с тези стрели по мечки — пошегува се Унчида.

— Аз не съм толкова глупав — отвърна Хапеда, — мечката е силна и аз не мога да я убия без пушка. — Момчето забеляза, че баща му е с отворени очи и слуша. — Но може би в тези планински гори има много мечки и нашите бойци ще могат да убият още.

— Вярваш ли? — попита Четансапа.

— Да, вярвам го. — Хапеда говореше съвсем убедено. — Тук, в гората, те могат да намерят добри леговища за своя зимен сън.

— Но те въобще не спят, а се катерят по дърветата — подхвърли Унчида.

— Ти нима наистина мислиш, че аз съм малко момиченце и още нищо не знам? — Хапеда беше обиден. — Мечката е спала, но когато е почувствувала глад, се е събудила и е тръгнала да си търси плячка. Навярно ни е подушила и се е изкатерила по дървото, за да огледа оттам околността, защото тя е умна като съгледвач.

Четансапа, изглежда, остана доволен от обяснението.

— Може да е спала горе в пещерата — заключи момчето.

— В каква пещера?

Момчето усети припряността, с която Унчида постави въпроса си.

— В пещерата, високо горе в планината — обясни той. — Часке, нали и ти я видя от нашето дърво? Горе, на малката отвесна скала в гората? Онази тъмна дупка?

— Да, видях я.

— Да! А утре ние ще отидем там и ще потърсим дали има мечи следи! Може да се покатерим и навътре в пещерата!

Унчида сложи ръка пред устата си, сякаш се бе изплаши — Хуш, хуш, това е тайнствена пещера и вие не бива да влизате вътре!

Очите на момчетата се разшириха.

— Лоша магия ли има там? — Хапеда остави внимателно встрани последната дръжка за стрела, която бе издялал, сякаш не искаше да вдигне никакъв шум. — Ще ни разкажеш ли за нея, Унчида?

Старата жена наведе глава.

— Ще ви разкажа, само че друг път. Това е стара и много важна история и вие ще трябва добре да я запомните.

Мислите на момчетата се насочиха изцяло към тайната, която и сега остана скрита за тях. Ундича донесе малко храна за децата и за

себе си; имаше прясно мечо месо, което беше твърдо и вкусно. Черният Сокол също хапна малко.

Когато момчетата се нахраниха и избърсаха омазнените си пръсти до сухо в косите, пред шатрата се чуха тежки стъпки и след това някакъв едър товар се пльосна на земята. Хапеда и Часке изтичаха навън. Поздравиха радостно делавара, който бе убил елен и сам го бе домъкнал до шатрата. През следващите дни момчетата имаха от сутрин до вечер толкова много работа, че едва можеха да се опомнят, и непрекъснато отлагаха разказа за пещерата, който обаче не излизаше от ума и на двамата. Със заложените примки те ловяха гарги. Часке успя да улучи ястреба, който Хапеда бе наблюдавал още по време на дългото им пътуване; хищната птица се бе спуснала да грабне някаква плячка и в този миг я улучи стрелата на дакотското момче. Часке беше много горд със своя лов и Монгшонгша искаше да му направи украшение за главата от перата на ястреба. През същия този ден двамата братя бяха убили и три заека, които донесоха за прехрана на шатрата. Всичко това обаче отпадна пред възможността да отидат на лов за бизони! Копиен връх бе открил навън в прерията следа от бизони и бе решено вождът да излезе през следващата нощ на лов заедно с неколцина мъже. Щяха да ловуват нощем, за да останат скрити. Хапеда и Часке получиха разрешение от баща си и от Токай-ихто да заминат с тях с шейни, за да помогнат при пренасянето на плячката. Макар да останаха спокойни външно, сърцата им пламтяха от очакване. Уинона им приготви шейните. Плъзгачите бяха направени от гладко изтъркани бизонови ребра, чиито краища бяха захванати в две цепнати дървени летви. Впрегнаха в шейните Охитика и сивата вълча кучка и двете момчета се понесоха под светлината на проблясващите звезди по гладката снежна повърхност. Хапеда и Часке трябваше да задържат своя впряг, за да не задминат мъжете, които се придвижваха пешком с плъзгачи на мокасините си. Скоро откриха бизоновите следи; бойците предположиха, че бяха не повече от четири бизона. Краката им бяха затъвали в снега, който бе замръзнал само на повърхността, и затова животните са напредвали бавно. След три часа ловците ги настигнаха и ги заобиколиха в нощния им лагер. Радостта им беше голяма и възбудена, тъй като сред животните имаше и един бял бизон. Избиха току-що събудилите се

добичета бързо със стрелите и копията си. Бойците ги одраха на място и ги нарязаха на парчета. Веднага натовариха шейните на момчетата.

— Ще останем и утре — бе казал вождът, когато убиха бизоните, — за да могат жените и дъщерите ни да обработят и опаковат плячката. Щом обаче слънцето залезе за втори път нашите шатри ще поемат отново пътя си. Сега вече имаме достатъчно ловно оръжие и месо, докато стигнем преriите край Тинестата вода.

Утринните мъгли все още покриваха заснежената земя, когато момчетата се приближиха със своите шейни до края на гората. Под първите дървета Младите кучета посрещнаха весело своите предводители Хапеда и Часке. Момчетата разтовариха бизоновото месо и го дадоха на другарите си да го разнесат по шатрите. Те самите разпрегнаха кучетата, вдигнаха шейните на главите си и ги понесоха през гората. Голямата група момчета вече се беше разпръснала, за да разкажат, че ловът е бил успешен и че делаварът е убил белия бизон. А през това време Винаги сресания Хапеда и Разкрачения Часке вървяха подир другарите си с умерени крачки като победоносни бойци. Когато се приближиха към брега на ромонещата река, двамата се спряха като сраснали със земята.

Гледката беше действително ужасна.

Сред ниския върбалак надолу по течението на реката от мъглата ги гледаха две лудешки облещени очи и пръстите на една суха ръка стояха разперени до нечие мъртвешки бледо лице. Мъглите на здрача се носеха край леко полюшващите се клони на върбалака и видението ту се подаваше, ту изчезваше.

— … е-е! — едва изрече подтиснато Хапеда.

После, като по уговорка, двете момчета скочиха в полузамръзналата, леко носеща се надолу вода и с един голям смел скок се прехвърлиха през широкото средно корито. Не се спряха, докато не стигнаха шатрата на вожда. Там хвърлиха шейните на земята и без да обръщат внимание на Уинона и Монгшонгша, които чегъртаха пресните кожи на открито, бързо влязоха вътре. Когато стените на познатата типи ги приютиха, те постепенно се успокоиха. Насреща им се усмихваше Унчида.

Момчетата седнаха до старата жена, която всички уважаваха като „свещена заклинателка“, и заразказваха с още треперещи от изпитания страх гласове за онова, което бяха видели.

Унчида остави работата си настрана. — Ще вървя да видя — и излезе от шатрата. Момчетата си поеха дълбоко дъх. Изтичаха навън при своята майка Монгшонгша, за да й разкажат за лова, ала Монгшонгша не се зарадва така, както момчетата очакваха. Тя остави за миг работата си и погледна сериозно своите синове.

— Нашите съгледвачи са открили вражески следи — рече тя. — На отсрещната страна на планината, край която ние сме разположили нашия бивак, златотърсачи са убили една мечка и са простреляли друга. — При тези думи Монгшонгша погледна загрижено през голите дървета към заснежената далечина. — Ще трябва да продължим пътя си — добави тя, — и в снега мнозина от нас ще измрат. — После майката се наведе отново над работата си.

— Ние ще се борим със снега и с дългите ножове — заявиха с решителен глас момчетата. — Никога вече няма да се върнем в резервата!

Двете момчета се пъхнаха отново в шатрата. Тук бяха съвсем сами. Четансапа също не беше върху постелята си. През последните дни раненият боец се бе почувствувал значително по-добре. Момчетата седнаха в сумрачното помещение. Споменът за страшния призрак край мъгливия върбалак и опасното съобщение на съгледвача, за което им бе казала майка им, напълно бяха обладали умовете им. Неочаквано отвън се разнесе гласът на Уинона:

— Светкавичен облак! Накъде тичаш?

В същия миг чергилото на входа се разтвори и девойчето се шмугна вътре.

Тя придърпа зад гърба си чергилото и се спря смутена. Може би не бе очаквала да завари двете момчета в шатрата. Хвана краищата на дългите си дебели плитки и започна да ги върти смутено около пръста си. Най-сетне се приближи няколко крачки.

— Къде е Унчида? — попита тя, като не отделяше поглед от краищата на плитките, които бе увила около пръста си.

— Не можеш да отидеш сега при Унчида — рече Хапеда.

— Ах… — само каза Светкавичен облак. Тя явно беше нещастна, че не може да разговаря с бабата. — Ами тогава… — заекна тя… — те ще дойдат сега всичките… аз… Пак беше много страшно.

Момчетата станаха сериозни. Дали и девойката не бе видяла онова лице?

— Защо страшно? — попита предпазливо Хапеда. Светкавичен облак въздъхна облекчено, тъй като слабият, винаги сресан Хапеда не й се надсмя. Тя пристъпи още малко напред и се наведе към спокойно седящите на пода момчета.

— Защото тя пак сънува и пак ми говори ужасни неща — промълви момичето.

— И какво каза Пъстрата крава? — осведоми се Часке и хвърли към Хапеда поглед на мълчаливо взаимно съгласие. Навярно лошият дух отново се бе вселил у старата жена и те именно нея бяха видели клекнала сред върбалака.

— Да, Пъстрата крава. Вие въобще не знаете колко е страшно, когато започне да я мъчи този дух! — Цялото тяло на момичето потрепера. — Пък и тогава тя излезе права, когато аз не исках да й повярвам… нали си спомняте, когато тя каза, че дългите ножове ще победят и ето че сега… тя отново сънува и лошият дух й казал, че през следващата нощ мечката ще излезе от пещерата, след полунощ… мечката… вие нали знаете за нея?

— Не — отвърнаха момчетата. Те действително не знаеха.

Светкавичен облак надникна навън, за да се убеди че никой от възрастните няма намерение да влезе в шатрата, и заразказва:

— Отсреща, в планината, се намира пещерата, където спи старата мечка, Великата заклинателка! Тя е прастара и е живяла още когато хората и животните са били братя и сестри и са говорили един и същ език. Нейният син е бил огромен мечок, най-силният между двете големи води. Той имал омагьосана шатра и когато една вечер при него дошла една красива жена, на сутринта той се превърнал в човек. Бил едър и силен и мъдър боец и заклинател, когото никой не можел да надвие. Той е прародителят на Матотаупа и на Токай-ихто!

— Да! — потвърдиха Хапеда и Часке като из едно гърло.

— Да — подкрепи думите им и момичето. — Но мечката е още жива, същата онази, старата, тя спи горе, в пещерата, и ще остане там, докато нашите вождове бъдат храбри и силни.

Ако обаче те изменят на своя прародител, тя ще излезе оттам и ще ги смаже със собствените си лапи… — Детето млъкна при тази ужасна мисъл — … и тогава и тя самата ще умре. Така е казал Хавандшита на моята стара майка.

Светкавичен облак се ослуша. Навън, пред шатрата, цареше весело оживление. Тъкмо посрещаха вожда и неговите бойци в бивака. Те скоро щяха да влязат уморени в шатрата. Светкавичен облак се извърна наполовина, готова всеки миг да напусне вождовата типи.

— Тя обиди Токай-ихто и аз пожелах нейният дух най-после да се укроти! — прошепна девойчето бързо, сякаш извън себе си и съвсем бледо, на момчетата. — Тя каза, че ние всички ще станем изменници на голямото племе на дакота и ще напуснем земята на нашите бащи и че нашият вожд не е убил Червената лисица и не е отмъстил за Матотаупа, и затова мечката ще дойде и ще го удуши и нещастието ще се сгромоляса върху всички нас…

Хапеда скочи.

— Завържи си езика — възкликна той, прегракнал от ярост, — за да не повториш никога вече тези думи!

— Но ако и това излезе истина?… — прошушна Светка-вичен облак съвсем бързо и изтърча навън.

Хапеда и Часке хапеха устни и гледаха към пода. Къде бе останала радостта, която бяха преживели през последните дни? Те имаха чувството, че на небето се зададе тъмен облак. Токай-ихто не бе успял до днес да отмъсти на Червената лисица за своя баща — това беше ужасен упрек. Тези жени не биваше да го изговарят!

Денят премина в наваксване на пропуснатия нощен сън, в почивка и ядене. Светкавичен облак и Чапа бяха станали почти постоянни гости в шатрата на Токай-ихто.

— Тя отново е съвсем обладана от духовете — бе казал Чапа, извинявайки се за нахалството си. — Не може да се издържа там.

Вождът излезе от бивака още веднъж, сам и въоръжен единствено с костения си лък. Нощта настъпи, но Токай-ихто още не се беше върнал.

Охитика влезе в шатрата. Душейки пода, обиколи цялата типи, после си излезе разочарован. Вождът не го бе взел със себе си, както правеше обикновено. Тъй като вече се беше стъмнило и вътре не биваше да се пали огън, очертанията на обитателите на шатрата се сляха в неясни сенки.

Мълчанието и очакването действуваха потискащо на всички. Кога ще се върне Токай-ихто? Кой бе подпалил тези приказки за вожда

като искра, която сега бе започнала да се разгаря и постепенно лумна като огън?

Хапеда се зарадва, когато на оттатъшния бряг на реката се чуха шумове, които привлякоха всеобщото внимание и сложиха край на ненужните мисли. Излаяха койоти. Миризмата на прясно дивечово месо ги привличаше. Охитика се стрелна напред и ушите на момчетата скоро доловиха сърдитото съскащо ръмжене, което издаваха борещите се долу край реката четириноги. Петте останали в бивака живи кучета подпомогнаха Охитика, но в гората навярно се бяха появили и големите сиви вълци, които бяха нова опасност за кучетата.

Момчетата изтичаха навън. Не се стигна дотам, те да се намесят, защото Охитика вече се връщаше като победител. Той се отпусна пред шатрата и започна да ближе раната си от ухапване на гърба.

Когато Хапеда и Часке понечиха да влязат в шатрата, Охитика неочаквано наостри уши. И миг след това побягна нагоре към гората. Веселият му лай оповести, че той бе открил своя завръщащ се в бивака господар.

Момчетата останаха пред входа на шатрата и зачакаха. Хапеда беше стиснал китката на ръката на Часке и бе забол здраво пръстите си в своята ръка. Досега той бе изпитвал някакъв неясен страх, че вождът изобщо няма да се върне жив.

Токай-ихто се появи между дърветата на осветената от звездите и от отблясъка на снега гора и тръгна към шатрата си.

Момчетата вдигнаха поглед към него. Вождът беше мокър, сякаш бе излязъл от вода. Носеше светлия си костен лък и везания колчан със стрелите — и нищо друго. Никаква плячка. Въпреки бледия светлик те видяха някакъв странен, замислен и мрачен израз върху лицето му. Двамата братя останаха с наведени глави пред шатрата, където изчезна Токай-ихто, без да им обърне внимание. Охитика отново се разположи пред входа.

Хапеда тръгна и Часке, когото той все още стискаше за ръката, го последва. Момчетата не се върнаха в бащината типи. Потърсиха си място дълбоко навътре в нощната гора и седнаха на снега върху загнилите корени на едно умряло дърво. Тринадесет зими преди това на същото това място бе седяло в една страшна нощ момчето Харка, което сега се наричаше Токай-ихто и беше вожд.

Двете момчета дълго не проговориха.

— През тази нощ трябва да дойде мечката — бяха първите думи, които най-после изрече Хапеда.

— След полунощ — потвърди беззвучно Часке.

— След полунощ — повтори Хапеда. При това той мислеше напрегнато как да обясни онова, което чувствуваше и замисляше.

— Слушай — заговори из един път Часке отново и Хапеда се зарадва, — ти чу какво е наговорил враждебният дух в шатрата на Бобъра. Това, което е казал той, никога не бива да се случи! Токай-ихто не бива да умре!

— Не, това никога не бива да се случи! — потвърди уверено Хапеда.

— Никой освен нас и малкото момиче не го знае — продължи Часке.

— Токай-ихто обаче може да е чул за това, когато отиде през нощта при биещия барабана заклинател!

— Ние трябва да решим. Трябва да направим нещо! — настоя Часке пред себе си и пред своя брат.

— Хау. Ние трябва да направим нещо. Ти кажи какво трябва да направим.

— Ти сам не го ли знаеш, Хапеда?

— Знам го. Но искам да чуя дали и ти го знаеш, Часке.

— Знам го — заяви Часке.

— Да — каза Хапеда. — То е съвсем ясно. Мечката ще излезе навън. Духът каза истината и край Конския поток, затова аз сега му вярвам. Но мечката не бива да убие Токай-ихто. Токай-ихто трябва да ни отведе отвъд Тинестата вода.

— Хау. Друг трябва да умре заради него.

— И аз така мисля. — Хапеда говореше бавно. Вакантанка, Великото тайнство, често е приемало, когато някой боец е жертвувал живота си доброволно за друг, и макар ние да сме малки момчета, а той да е вожд…

— Може би — подвоуми се отново Часке, — може би обаче ние би трябвало да кажем на Хавандшита, на заклинателя…

Хапеда видимо се изплаши. Сърцето му заби силно.

— Не — отвърна той въпреки това с твърд глас. — И Хавандшита не бива да научи за това. Той често е бил зле настроен спрямо нашия вожд, ти знаещ това, Часке.

— Да, това е вярно. Сами ще действуваме. Момчетата се изправиха и поставиха ръце пред устата си, за да разговарят с Великото свещено тайнство. После тръгнаха нагоре, по склона на нощната гора. Не се обърнаха повече назад. Иначе щяха да видят Унчида, която стоеше облегната до едно дърво и ги изпрати с поглед, изпълнен с мълчалива болка.

Тази нощ имаше новолуние. Прелитаха кукумявки; клоните пращяха от студ. Колкото по-нависоко се изкачваха момчетата, толкова по-отвесен ставаше склонът, а в подножието на планината ромонеше водата, сякаш искаше да ги върне назад, под закрилата на шатрите. Ала нейният ромон се отдалечаваше и заглъхваше все повече. Малките момчешки крака стъпваха върху скърцащия сняг и понякога чупеха някой клон. Храстите и ниските клони на дърветата удряха момчетата в лицата; кожата им се изподра. Те вървяха един подир друг; на смени водеше ту сръчният Хапеда, ту здравенякът Часке. Не беше шега дивата планинска гора дори и за две дакотски момчета… Те толкова бързаха, че в студената нощ пот изби по телата им и сърцата им биеха чак горе до гърлото. Когато минаха край дървото, където бяха забелязали през първата сутрин черната мечка, те обиколиха мястото и наистина видяха наблизо едно изоставено мечо леговище сред гъстия храсталак. Дебели клони и млади стволове на дървета, сред които се бе настанил за зимния си сън мечокът, се въргаляха все още там и следите от лапите на животното бяха замръзнали в снега. Момчетата продължиха да се катерят. Сега гористият склон започна да се изкачва почти отвесно и те трябваше да си помагат и с ръцете, за да могат да се придвижват. Да говорят нямаха време, дори не можеха и да разсъждават. Хапеда си спомни само бегло, че Токай-ихто и Бобъра е трябвало да смъкнат тежката черна мечка чак оттук додолу. На Часке и на него им бе необходимо почти тройно време, за да изминат същия път нагоре. Продължиха да се катерят, докато стигнаха задъхани до отвесната скала, по средата на която зееше отворът към пещерата като опасно черно око.

Тъй като вече бяха взели решението, сега момчетата преценяваха спокойно и делово всяка крачка, която им предстоеше.

Отвесната скална стена, която се извисяваше петнадесетина метра над върхарите на дърветата, беше лесно преодолима в долната

си част. Едва на два човешки боя височина под входа към пещерата тя стана гладка и леко надвиснала напред.

— Първо да стигнем дотам — реши Хапеда, — пък там ти ще ме оставиш да се покатеря върху раменете ти. Трябва Да влезем вътре, за да може тя да ни намери и да не ни заобиколи.

Хапеда сам се учуди колко спокойно изговори тези думи. После веднага се зае да изпълни без двоумение предложението си и се закатери напред. Часке го следваше непосредствено.

Отначало издатините по скалата предлагаха достатъчно опора за сръчните ръце и крака. Когато момчетата стигнаха до трудното отвесно място, Хапеда се спря и пусна Часке да застане до него. Часке потърси място, където можеше да застане най-устойчиво, и Хапеда се отмести встрани, за да му освободи удобна опора; после той се покатери по раменете на другаря си. И сега обаче вдигнатите му ръце все още не можеха да достигнат края на входа към пещерата, а по-надолу нямаше о какво да се залови.

— Аз ще те повдигна нагоре — предложи Часке. Той остави Хапеда да стъпи върху ръцете му и го издигна нагоре.

Сега Хапеда успя да намери опора във входа към пещерата. Вкопчи се здраво и остана да виси изпънат, докато брат му се покатери нагоре по тялото му. Така Часке влезе пръв в пе-щерата и понечи да помогне на Хапеда да се изтегли нагоре, Винаги сресания беше твърде горд, за да се остави да му помагат. Изтегли се нагоре, запъна се върху ръцете си и също изпълзя навътре в мрака. Влажен въздух блъсна двете момчета в лицата.

Те се свиха в началото на пещерата. Тук беше границата между осветената от звездите нощ, където все още имаше растения, животни и хора, и плътния безмилостен мрак, който зееше насреща им, забулен във враждебна тайна.

Те останаха седнали на пода и зачакаха. Ритъмът на сърдечните им удари отново стана по-бавен и по-спокоен и момчетата насочиха вниманието си по-напрегнато към вътпешността на пещерата. Скалата беше мокра, миришеше на влага. Тъй като навън беше по-хладно, пещерата дишаше задъхано като човек. Необикновена беше скалата тук, грапава и сякаш израсла на бабунки и на стълбове. Момчетата опипаха заобикалящите ги скали. Хапеда се изправи, навлезе няколко крачки в мрака и разбра, че скалите не растяха само отдолу нагоре, а и

отгоре надолу. Това беше нещо съвсем необикновено. Той го каза на Часке, обаче гласът му прозвуча толкова чужд и кънтящ, че той самият се изплаши. Върна се при Часке, седна на пода и се заслуша. Пещерата не само имаше дихание, но имаше и глас. През мрака пееше някакъв далечен ромон, нежен и примамлив като красивия глас на страшно чудовище, което мами жертвата си.

— А може това просто да е вода — проговори високо Хапела с твърд глас.

Часке не отвърна нищо. Двамата братя се приближиха още по-близо един до друг, та всеки да усеща с цялото си тяло другия.

Седяха така доста дълго време.

После Хапеда усети, че Часке се изправи.

— А сега ще влезем вътре. Искам да разбера дали това е вода. — Часке шепнеше, не искаше да говори високо, за да не прокънти гласът му отново.

Хапеда също се изправи и двамата другари се хванаха взаимно за китките на ръцете, за да усещат здрава опора един от друг. Опипвайки предпазливо с крак пода, те се запромъкваха напред. Пещерата се спускаше леко надолу. Те навлязоха доста надълбоко в планината. Когато веднъж се огледаха назад, изходът вече не се виждаше. Около тях нямаше нищо друго освен мрак. Звънкият ромон се бе усилил. Вече се чуваше все по-високо и по-високо, така че накрая те не можаха да разбират дори собствените си думи. Момчетата стиснаха още по здраво ръцете си.

Най-сетне им се стори, че стигнаха извора на звука, който идваше дълбоко отдолу. Грохотът стана оглушителен.

— Вода! — извика високо Часке, за да може Хапеда да го чуе.

Момчетата се бяха спрели на място. Наведоха се и ръцете им напипаха течаща вода. Изглежда, тя нахлуваше с мощна струя вдясно от планината вътре в пещерата, прекосяваше я и се спускаше отново със сила вляво, към бездънните глъбини на планината. Двамата братя седнаха на каменния бряг на подземния поток. Като по уговорка и двамата потопиха ръце те си, за да проверят дълбочината на водата. Ръцете им напипаха скалистото дъно, когато се потопиха до лакътя.

Значи това се бе изяснило. Просто течеше вода. Боботенето идваше отляво, където подземният водопад се сгромолясваше в някаква неизвестна дълбочина.

Какво да правят сега? Да се върнат обратно до входа на пещерата? Или да останат седнали тук? Или да продължат напред?

— Да вървим напред! — извика Хапеда в ухото на Часке.

Хванаха се отново за ръце и нагазиха с предпазливи крачки в силно течащата вода. На другия бряг подът на пещерата се изкачваше нагоре и двамата смелчаци започнаха да се катерят. Сега трябваше да си пуснат ръцете, за да си помагат и с тях. Тъмният ход сякаш нямаше край. Накъде ли водеше? Колко можеха да вървят още навътре?

Наклонът стана малко по-слаб и напредването по-лесно. Грохотът не кънтеше вече с такава сила, тъй като момчетата се бяха отдалечили. Часке се спъна и падна и Хапеда посегна бързо към него. Впрочем това не беше необходимо, защото брат му веднага се изправи. Но когато двете момчета се извикаха взаимно при тази дребна неприятна случка, и двамата забелязаха, че сега гласовете им отново се чуваха добре, поч-ти съвсем ясно. Пещерата явно бе станала много по-широка и много по-висока.

Дори стъпките им се чуваха вече, щом тръгнаха опипом или провлачеха крака, а шумоленето на водата отново звучеше като далечна музика. Явно бяха навлезли много дълбоко навътре в планината. Колко обаче? Това самите те не знаеха вече. Напредвайки бавно, те разбраха, че бяха влезли в някакво огромно пещерно помещение. Вървяха, като опипваха стените, и откриха три хода, които водеха от широката пещера към тесни коридори. След като обиколиха в кръг цялата пещера, те се върнаха отново до първия ход, който познаха по някои отличителни белези на скалата.

— Тук ще останем — рече Хапеда тихо. — Тук ще останем, на края на нашия ход. Тя трябва да мине оттук, ако иска да излезе навън.

— Да.

Момчетата седнаха върху каменния под.

Сред тишината и мрака отново им стана страшно. Катеренето и опознаването на обстановката им се стори по-леко, отколкото мирното седене и чакането.

— Ами ако изобщо не дойде? — попита Часке. Хапеда не отговори.

Двамата седяха и чакаха, чакаха. Хапеда дори започна да си мисли, че Часке може да излезе прав. Ами ако тя изобщо не дойде?

Навярно беше вече късна нощ и все някога щеше да настъпи и денят. Но те изобщо нямаше да разберат това тук, в планината.

Хапеда постепенно свикна с мисълта, че от очакването им нищо няма да излезе. Толкова много свикна с това, че когато чу някакъв непознат звук, се изплаши, сякаш вражеска ръка го бе хванала. Или може би се беше излъгал?

Той се ослуша и усети ръката на Часке, която го хвана за рамото.

— Тя идва.

Момчетата се изправиха и застанаха пред отвора на коридора, който водеше навън. Тук щяха да препречат пътя на мечката. Хапеда усети, че и ръката на Часке беше студена.

От другата страна на голямото пещерно помещение, в един от водещите навътре към планината ходове, нещо тихо се влачеше и момчетата познаха тътрещата се походка на едрите голи мечешки лапи. Тътренето се приближаваше бавно-бавно. По едно време стана съвсем тихо. После отново се разнесе плъзгането и влаченето на огромно тяло върху мократа грапава скала.

Тя идваше. Нямаше повече никакво съмнение.

Момчетата стояха неподвижни.

Докато момчетата стояха храбро в планината, за да спасят вожда, навън вечерта се спусна над бивака.

В дъното на вождовата типи Токай-ихто седеше заедно със своите другари от детинство Чапа и Четансапа. Той най-после им беше казал какво трябваше да се случи през тази седма нощ, която настъпваше сега. Беше решен да отиде в планината без оръжие. Нямаше да наруши обещанието си, дадената на заклинателя дума.

Вождът извади от косите си забодените там три орлови пера. Свали и огърлицата от мечи нокти и белезите от тежките рани върху гърдите му се откриха съвсем. Беше облечен само с набедреника. От лявата си страна бе приготвил една факла. Седеше изправен и гледаше край приятелите си.

Двамата му другари нямаха сили да изрекат дори и една дума.

Но ето че Токай-ихто заговори сам:

— Аз ви навлякох нови опасности и нова вражда. Четансапа и Чапа, които не бяха свикнали да виждат у Токай-ихто нито умора, нито съжаление за взето решение, надвиха собствените си чувства.

— Ти си боец, Токай-ихто — каза Четансапа, — недей се оставя да те напусне смелостта.

— … смелостта да умра, никога. Да живееш може да бъде по-трудно.

— Токай-ихто! Защо ти не ми се довери веднага и изцяло?

— Защото ти не ми се довери веднага и изцяло. Слънцето вече залезе. Да помълчим, докато се стъмни съвсем. Тогава ще вървя.

Другарите не размениха нито дума повече. Знаеха колко много бе претърпял и как се бе борил Токай-ихто от единадесетата си година насам, откакто бяха прокудили баща му от племето. Веднъж и на него явно бремето му бе натежало, и то в миг, в който им предстоеше да осъществят едно велико свое намерение и неговите хора имаха най-голяма нужда от него. Чапа и Четансапа не знаеха какво да сторят. Болката за вожда и приятеля им ги разтърсваше и макар че бяха бойци, те се чувствуваха безпомощни като деца. С тайните на пещерата в планината бе започнало някога тяхното нещастие и, изглежда, щеше и да се приключи.

Токай-ихто се изправи, взе факлата и напусна шатрата.

Целият бивак бе на крак, защото новината за жертвоприношението на вожда се бе разпространила из всички шатри. Образува се шпалир от мълчаливи хора. Уинона се оглеждаше неспокойно. Унчида не беше тук. На края стоеше заклинателят. Тобиас го гледаше неотстъпно и враждебно.

Бавно, с равномерни крачки, без да поглежда никого, вождът премина през редиците на своите хора. В лявата си ръка стискаше наведената надолу факла. Чапа и Четансапа наведоха очи, когато и те дори не успяха да разменят поглед с Токай-ихто.

Шатри и хора останаха зад гърба на младия вожд. Когато знаеше, че никой вече не го наблюдава, изразът на лицето му стана още по-мрачен, вървежът му още по-тежък. Той пое пътя към пещерата, оттам, откъдето бяха минали и момчетата. Когато стигна до мястото, където Хапеда и Часке бяха седнали заедно, за да се посъветват, той се спря.

Иззад едно дърво пристъпи напред Унчида.

Токай-ихто се опита да избегне срещата. Но Унчида направо му препречи пътя.

Тогава той се спря от уважение пред майката на баща си.

— Токай-ихто, сине мой.

Вождът не отвърна и зачака, без да проявява нетърпение, както изискваше обичаят.

— Токай-ихто… виждаш ли следите от стъпките на момчеДори от мълчанието на Токай-ихто пролича, че той не бе очаквал този въпрос.

— Да — рече той най-после.

— Хапеда и Часке отидоха преди теб в планината, за да се принесат в жертва. Те искат да умрат, за да живееш ти!

Токай-ихто вдигна глава. Благодари мълчаливо. Силите му се напрегнаха и той затича по склона нагоре.

В пещерата двете момчета все още стояха на същото място. Влачещите се стъпки, които бяха чули, спряха отново и през мрака премина тихо, кънтящо, приглушено ръмжене. Беше дълбоко ръмжене, по-дълбоко и по-мощно, отколкото момчетата бяха чували, когато бойците подражаваха на ръмженето на опасната сива мечка по време на мечия танц. Очите на братята бяха широко отворени; те се опитваха да пробият тъмата. Но не се виждаше нищо. Те долавяха само някакъв шум, който обаче не можеха да си обяснят. Счуваше им се, сякаш нещо обикаля, шляпайки по каменистия под.

После нещо се плъзна. Едно огромно тяло се подхлъзна и се пльосна. Това се случи на входа на оттатъшния коридор към голямата пещера.

Отново се разнесе ръмжене, което отекна страхливо и злокобно в неколкократно ехо. Огромните лапи се повлякоха бавно. Те сигурно бяха невъобразимо големи. Остри нокти задраскаха по камъка.

Момчетата знаеха много за мечките. Животното се осланяше на лапите си, когато нападаше. То поваляше жертвата си или я сграбчваше и я притискаше към себе си и я задушаваше и ако тя искаше да се изплъзне, то започваше да бие с лапи и да дере с опасните си нокти месото на своята жертва. Челюстта му беше много силна.

Хапеда затвори за миг очи, за да се съсредоточи напълно. Сега не биваше да припада; това щеше да бъде подлост. Трябваше да устои докрай. Ръката му, която Часке стискаше, се бе вдървила.

Зверът, изглежда, се спря; шумът от лапите му заглъхна. Той бе надушил момчетата. Заръмжа сърдито и опасно. По звука, който се разнесе високо над пода, момчетата разбраха колко едро е животното.

Беше много по-високо от тях, макар че навярно все още стоеше на четири крака и не се бе изправило.

Това беше Великата мечка.

Хапеда усети, че го обзема странно спокойствие. Значи истина бе онова, което бе казал лошият дух, и беше добре, дето той бе дошъл тук заедно с Часке. Хапеда се замисли за вожда Токай-ихто. Неговото момчешко сърце принадлежеше единствено нему, с всичката любов и въодушевление, на които беше способно. Хапеда знаеше, че и Разкрачения Часке сигурно изпитва същите чувства. Тук щяха да останат те, докато мечката ги вземе в жертва. Токай-ихто обаче трябваше да живее и не биваше да знае какво се беше случило.

Сега чудовището се намираше по средата на огромната пещера. Момчетата не можеха да го видят, само предугаждаха огромния му ръст. То нададе още веднъж кънтящото си мощно ръмжене.

Момчетата стояха неми и вдървени. Чуха с ужас как грамадните извити нокти започнаха да дращят по скалата, сякаш чудовището ги остреше, и после отново се чу другият шум, който те не можеха да си обяснят. Нещо се движеше около звера, нещо извън него.

Миришеше на мечка. Момчетата вдишваха влажния, спарен въздух. Не миришеше само на мечка. Миришеше и на кръв. Може би звярът се бе хранил преди малко и от муцуната му още капеше кръв.

Двамата братя се олюляха, но не отстъпиха. Хапеда усети как краката му изстинаха в мокрите мокасини и в същото време капчици пот избиха по тялото му. Той не знаеше колко време стояха с Часке вече тук. Сякаш цяла вечност. В тази пещера времето не съществуваше. Тук не блестеше никаква звезда, не изгряваше слънце. Никога не се чуваше утринната песен на птиците. Колко ли часа бяха минали? Дали мъжете в родните шатри вече бяха станали и тръгнали преди развиделяване на лов с лък и стрели? Дали Младите кучета вече скачаха в шумолящата река и се пръскаха взаимно сред смехове? Ами Светкавичен облак, тя дали спи още спокойно под топлата бизонова завивка?

Хапеда усети по ръката на Часке как силното му тяло потрепера леко. Вече бяха минали часове, откакто двамата стояха тук на пост.

А мечката бе престанала да се приближава. Само веднъж още прозвуча дращенето на ноктите и прегракналото й ръмжене. Сега то сякаш премина в стенание. Дали тя знаеше, че и тя щеше да умре през

тази нощ, ако бе убила Токай-ихто? Тя беше прастара и мъдра и сигурно го знаеше.

Ръмженето, което отекваше от всички стени като някаква неизбежна заплаха, се усили. По пода се влачеше нещо. Зверът отново се бе изправил. Хапеда пусна ръката на Часке и го прегърна през раменете. Часке също прегърна Хапеда и сега двете момчета стояха тясно притиснати едно до друго. Ако тя дойде, нека вземе и двамата, и двамата наведнъж, като един-единствен човек.

Момчетата се бяха изправили, тъй като времето на очакването най-после бе минало и решението вече щеше да се изпълни.

С тихо, разкъсващо нервите сърдито сумтене зверът пристъпваше крачка след крачка и обучените уши на двете момчета знаеха съвсем точно на какво разстояние от тях е сега мечката и колко се приближава — петнадесет крачки, десет, осем… Вече чуваха дишането на огромния звяр. Някаква необяснима миризма нахлу в ноздрите им. Все още миришеше на мечка, а сега по-силно замириса на кръв. Но същевременно и на нещо друго. Сред влажните изпарения в пещерата миришеше на огън. Странно!

Великата мечка отново се бе спряла.

Да можеха двете момчета да я видят! В тъмнината всичко бе злокобно.

Замириса още по-силно на изгоряло, на горяща кожа.

В мрака проникна някакво леко сияние. Влажни скали, сякаш издялани от някакво приказно същество, изплуваха от чернотата с огненожълт блясък. Очите на момчетата разпознаха сводестия таван на огромна пещерна зала, а на отсрещ-ната стена — двете тъмни дупки, от едната от които излязло чудовището.

И те видяха Великата мечка между слабия светлик и сенките.

Ужас премина по гърбовете им. Погледите им се заковаха върху дългите й жълти нокти. Всеки от тях беше дебел колкото два мъжки пръста; по пет такива огромни нокътя имаше на всяка от тъмните огромни лапи. Чудовището имаше нечувано огромни размери с тези широки гърди, с огромната глава и дебелия врат, който Хапеда не би могъл да обгърне дори с двете си ръце. Зверът вървеше със сърдито наведена глава. Момчетата видяха острите зъби в дългата, заострена напред муцуна. Учудващо малки блещукаха мечите очи отдясно и отляво на изпъкналото чело. Животното тъкмо започна да премества

тежестта си върху задните лапи и да надига предните: знак за нападение. В същия миг пещерата съвсем се освети и миризмата на изгоряло стана по-силна и по-дразнеща.

Хапеда и Часке затвориха очи. Все пак беше по-добре да не виждат мечката. Детските им тела прикриваха изцяло отвора на дългия коридор. Ако тя искаше да излезе от планината, не би могла да мине от тях.

Хапеда се стресна от леко докосване по рамото. Някой го бе хванал откъм гърба. Той отвори очи, но погледът му беше като закован в кафявата прастара великанка, която стоеше, враждебно съскаща, изправена пред него и махаше във въздуха с тъмните си лапи. Момчето нямаше сили да се обърне.

Светлинният лъч отслабна. Една ръка хвана здраво Хапеда и го повали по гръб на пода навътре в коридора. Същото се случи и с Часке.

Нечии мъжки крака прекрачиха през момчетата.

Когато те отново се изправиха, видяха пред себе си мъжа, застанал на изхода на коридора към пещерата. В лявата си ръка той носеше запалена факла, която сега отново бе вдигнал високо: една дебела цепеница, на чийто край бяха забучени парчета бизонска кожа. Мъжът беше строен и висок. Токай-ихто!

Хапеда се хвана за влажната стена на пещерния ход, за да се измъкне напред. Ала веднага отново се спря.

С един скок вождът изскочи от входа на коридора и се оказа вътре, в голямата пещера; беше прелетял под острите нокти на лапите на изправилата се на задните си крака мечка. Сега стоеше встрани от животното с факла в ръка. Дори той не би могъл да достигне с изправена нагоре ръка цялата височина на животното; то далеч го превишаваше. Пръхтейки и почти задъхана, мечката се извърна встрани и затърси врага си.

Вождът нямаше никакво оръжие в ръка. Отстъпи няколко крачки назад — движение, което напълно противоречеше на мечия лов. Той се наведе, без да изпуска сумтящия звяр из очи, и затъкна здраво факлата в една цепнатина на скалата. После отново се изправи.

Мечката се опита да го последва. Закрачи, влачейки се на задните си крака, като размахваше предните си лапи. После отново тръгна на четири крака. Следите й бяха обагрени с кръв.

Вождът стоеше прав и съвсем неподвижен. Крачка след крачка огромното чудовище се приближаваше към него и дори и на четири крака му стигаше чак до раменете. Изведнъж момчетата видяха по средата на пещерата нещото, което преди това така загадъчно се бе придвижвало тромаво около мечката: едно малко мече. То беше кафяво като майка си. Гледаше отчаяно наоколо. Сигурно не бе на повече от два месеца и още не бе свикнало да следва самостоятелно майка си.

Когато една мечка има малки, враждебността й към всеки нападател става неумолима. Тя преследва яростно дори и бягащия и не изпуска никоя жертва, без да я умъртви или без сама да намери смъртта си.

Момчетата не смееха нито да извикат, нито да се помръднат. Сега трябваше да се случи онова, което искаше Великия дух.

Вождът все още стоеше на мястото си, осветен от факлата, и чудовището се приближи съвсем до него. Токай-ихто се беше навел напред; очите му бяха уловили погледа на малките мечешки очи и не го изпускаха. Той издаде някакъв звук. Мечката му отвърна и изръмжа сърдито и недоверчиво. Изглежда, беше тежко ранена. Момчетата видяха локва кръв на мястото, където огромната мечка бе лежала часове наред със своето малко.

Вождът отпусна ръцете си напред и започна да олюлява леко раменете си като вървяща мечка; от устата му отново се разнесоха същите непознати звуци, загадъчни, ниски и ясни, каквито момчетата бяха чували понякога по време на мечешкия танц на бойците.

Мечката изръмжа по-тихо и заби здраво нокти в скалата. Сега вождът млъкна, ала погледът му не изпускаше очите на мощния звяр. Той се отпусна върху скалата с тромавите движения на мечка и звярът се приближи още повече до него. Нима мечката разговаряше с Токай-ихто? Тя започна да стене. Вождът й отговори.

Мечката се спря непосредствено пред него. Полуразтворената й паст зееше пред челото на вожда; с едно-единствено захапване тя можеше да смаже с трясък черепа на човека.

Но тя не захапа.

Изпъшка така, че звукът прониза до мозъка на костите ослушвашите се момчета. Какъв беше този звук? Нима умиращата мечка плачеше?

Вождът отвърна с тихо дебело ръмжене.

Тогава кафявата великанка се обърна и се затътри кървяща върху огромните си лапи по влажния скалист под към олюляващото се мече. Побутна го с муцуна и го затика с мощните си лапи пред себе си. Изглежда обаче, тя самата започна да става несигурна. Легна и заоблизва рожбата си. Кафявото мече душеше край себе си. Беше гладно.

Хапеда и Часке се развълнуваха. Сега за първи път те видяха под трептящата светлина на факлата, че огромната мечка имаше красива мека козина, преливаща от светло до най-тъмнокафяво. Козината й бе съвсем различна от всички други, които бяха виждали досега. Поиска им се да я погалят.

Майката престана да ближе малкото си. Погледна с извита назад глава към вожда, който отново започна да издава тихи мечи звуци. Огромното животно се плъзна леко и се опита да стане, но не можа да се изправи. Напразно запъна огромните си лапи и ноктите му задраскаха с последно напрежение влажния каменен под. От устата му потече червена струйка.

Вождът се изправи; приближи се към животното, без то да прояви някакъв страх. Със силата на своята воля и с дълбокото познаване на характера на мечките, каквото едва ли притежаваше някой бял, пък и не всички червенокожи мъже, той бе надвил враждебността на умиращия звяр. Клекна долу и мечката се облегна на него като на свой другар. Момчетата видяха как вождът се подпря здраво о една издадена напред скала, за да не го събори тя.

Мечето тъпчеше наоколо и търсеше хленчещо мляко. Майката се сви, после се понадигна леко, за да го отпъди. Сграби го с муцуната си и го побутна към човека, който бе разбрал езика й.

После от устата й отново потече кръв. С един неописуем поглед на изцъклените си дребни мечешки очи мечката се сбогува със света. Лапите й се изпънаха и огромната й глава се отпусна встрани.

Великата мечка беше мъртва.

Момчетата не смееха дори да дишат. Вождът също остава на мястото си, без да се помръдне, и момчетата видяха, че той бе пребледнял.

Чак след дълго тържествено мълчание Хапеда и Часке се изправиха без шум и пристъпиха тихо към умрелия звяр. На разстояние, продиктувано от собственото им чувство, те седнаха върху

каменния под на призрачно осветената просторна пещера. Дори и сега, когато зверът лежеше безжизнен на пода, те пак се изплашиха от огромното тяло и от страшните нокти на лапите му.

Вождът се изправи; прекара ръка през меката козина на грамадното животно и прегледа многобройните, полепнали с кръв места отстрани на гърба и върху гърдите й.

— Петнадесет куршума са я улучили — каза след това той с приглушен глас, който прозвуча като тържествена жалба. — Това е дело на златотърсачите. — Той се изправи и посочи към тъмната дупка на отсрещната страна на голямата пещера, откъдето бе дошла мечката с мечето си. — И оттам се върви дълго през планината, чак до северната й страна. Там живеят онези, които търсят злато. Те са стреляли по нея и тя се е върнала в своята планина, за да спаси малкото си.

Мечето се катереше по мъртвата си майка.

Вождът извади лулата си. Изби с пръчици и парче загнило дърво огън и запали тютюна. Издигна лулата си към небето, после към земята и я запуши; това бе свещенодействие. Когато изпуши тютюна докрай, погледът му отново срещна очите на момчетата. Устните на вожда бяха станали съвсем тесни, кожата на хлътналите му бузи се бе изпънала. Строгият му вид прикри обзелото го вълнение.

— Значи вие сте искали да се пожертвувате… заради мен?

Кръвта се изкачи в слепоочията на момчетата. Те избягнаха погледа на вожда. Откъде знаеше Токай-ихто тяхната тайна?

И двамата не казаха нищо. Мълчанието им означаваше „Да“.

Токай-ихто се изправи и момчетата станаха заедно с него. Той им кимна и те се приближиха, за да докоснат мъртвата мечка.

Вождът улови неотстъпно погледите на момчетата. Всяко от тях смяташе, че той гледа само него.

— Вие сте действували като мъже, Хапеда и Часке. Вие направихте много повече, отколкото бяха готови да сторят мъжете. Затова и аз сега ще ви доверя повече, отколкото доверих на тях.

Токай-ихто седна още веднъж заедно с двете момчета край мъртвата мечка. Помами мечето и взе на ръце размахващото лапи и драскащо зверче.

— Ето ни тук — поде той, — където е било началото на нашето племе, чиято прародителка беше Великата мечка, и където е неговият

край. Ние, прокудените, сме при мъртвата. Но тя ни остави своето малко и това е новият живот. Разбирате ли ме?

— Хау — отвърнаха момчетата като из едно гърло. В сърцата им цареше голямо спокойствие и очакване.

— Отговорете ми на един въпрос. Ние пътуваме с шатрите на Мечата орда към земята на Севера, Канада. Как ще живеем там?

— Свободни, сред нови ловни райони. Ще ловуваме, ще се преселваме от място на място и ще се бием, както сме правили, винаги, откакто синът на Великата мечка е заченал нашите вождове — отвърна Хапеда смело и изпълнен с надежда.

— Така вярваш ти, Винаги сресания Хапеда. Но то не е вярно. Ние ще можем отново да ходим на лов и да се бием, може би пет, може би десет, а може би и двадесет големи слънца[1].

После белите мъже ще дойдат на цели орди и в земята на Севера и отново ще ни победят.

Момчетата наведоха глави. Хапеда потрепера и захапа устните си, докато те се разкървавиха.

— А сега ми кажете — заговори отново вождът и от възбуда Хапеда чуваше гласа му като от някаква безкрайна далечина, — защо тогава ние изобщо напускаме тези места тук с толкова мъка и опасности и се отделяме от голямото племе на дакота?

Момчетата мълчаха, защото не знаеха какво да отговорят. Гледаха потиснати към мъртвата мечка.

— Сега вашите мисли са застанали пред една планина, коя — то вие трябва да пробиете с тях. Кажете ми най-напред, защо уаничун ни победиха?

— Защото са много — каза Часке.

— Защото имат мацаваки… — добави Хапеда.

— А защо ние не сме толкова много и защо ние нямаме тайнствени железа? Аз знам, че вие не можете да ми отговорите на този въпрос, пък и аз самият не мога да ви дам точен отговор. Нашият ум не е по-малко, отколкото този на уаничун и ръцете ни не са по-слаби от техните. Аз сам изпитах това, когато бях при тях, пък съм го изпробвал и в бой. Значи и ние можем да научим онова, което уаничун вече умеят.

— Женска работа! — Двамата кръвни братя произнесоха думите троснато и с презрение.

— Да, Винаги сресания Хапеда, именно с женска работа уаничун ни победиха. Ти трябва най-напред да се замислиш, сине на Четансапа, дали жените и животните заслужават презрение? Нашите праотци са мислили другояче по този въпрос. Те са вярвали, че прародителката на моя род е била звяр и Велика заклинателка, която е познавала тайните на света. Унчида и Уинона и днес още познават билките и корените и могат да лекуват раните на бойците толкова добре, колкото и Хавандшита. Знаете ли кой пръв прояви смелост и се съгласи да напуснем резервата? Нашите жени и девойки.

Момчетата наведоха засрамено глави.

— Затова вие не бива да се отнасяте с презрение към работата на уаничун, като ги обиждате, че вършели женска работа. Уаничун умеят много неща, иначе не биха ни победили. Те знаят да правят тайнствени железа: един копае желязото, друг го топи, трети го кове — и правят от него плугове, с които разравят твърдата земя, така че тя им дава плод и изхранва много хора на малко парче земя. Ние също трябва да се научим да вършим всичко това. Те знаят как се отглеждат бизони, така че няма нужда да ходят на лов за тях.

Хапеда и Часке не казаха нищо.

— А ние искаме да научим още повече неща и да умеем да вършим още повече работи от уаничун. Момчетата вдигнаха глави.

— Кажете ми — какво не умеят нашите врагове?

— Не умеят да държат на клетвата си… не казват истината… не могат да живеят заедно от ловната си плячка и не могат да обработват заедно земята. Те не могат да оставят хората и животните на мира! — извика Часке. — Те са като вълци, непрекъснато нападат и искат да избиват хора и животни.

— Да, това е вярно, Часке. Ти си държал очите си отворени и си видял много неща в едно-единствено голямо слънце… Ние обаче искаме да казваме истината, както нашите бащи са я казвали винаги. Ние искаме да удържаме нашите клетви, както нашите бащи са ги удържали винаги. Но ние искаме още много повече, момчета! Със сина на Великата мечка започва нов живот. Ние получихме нова сила и нова надежда, които ни даде Великото тайнство. Ние искаме да се сдобием със свещен мир, мир с всички бойци в прериятa — и също така мир с белите мъже…

— С уачичун! — възкликнаха сърдито момчетата, когато вождът направи малка пауза след последните си думи.

— Да, вие има много още да мислите напрегнато, Винаги сресания Хапеда и Разкрачения Часке. Не всички уачичун са наши врагове. Горе, сред Гористите планини в Канада, нас ни очаква Адамс, който е готов да ни помогне. Неговият баща е бил убит по най-жесток начин от „големите и силни вълци“ измежду уачичун. Той идва при нас като наш брат и заедно с него идва и жена му Кейт със слънчевите коси, чийто баща бе убит от Червената лисица. Предполагам, че при Адамс ще намерим и двамата братя Томъс и Тео, които искаха да ме освободят заедно с Адамс и Чала от моите окови, но трябваше да избягат от Червената лисица и от Роуч.

— Да, да.

— Адамс, Томъс и Тео ще бъдат наши братя, а Кейт — наша сестра. Ние ще живеем в мир с тях и ще се учим един от друг.

— Това е добре — рече Хапеда. Очите му отново блестяха. Вождът се изправи.

— Елате с мен, Часке и Хапеда. Вчера аз взех оттук злато. Ние ще си купим в Канада толкова хубава земя и добитък, колкото ще ни бъдат необходими, за да можем да живеем без диви бизони, но като свободни мъже.

— Да!

— Вие ще трябва да ми помагате и занапред, момчета, както сте искали да ми помогнете днес. Защото нашите мъже не знаят още нищо за нашата тайна. Те ще искат отново да ходят на лов за бизони и ще им бъде трудно да ни разберат. Чапа е единственият от тях, който е вече наш съюзник.

Вождът се изправи, но преди да тръгне, се обърна още веднъж към Великата мечка.

— Тя принадлежи на Великото тайнство — рече той. — Ничия човешка ръка не бива повече да я докосне. Тя е дошла тук, за да умре, и ние ще я оставим да почива тук в мир, докато изтлее.

Момчетата прекараха тихо пръсти по козината на старата мечка за сбогом.

Токай-ихто взе мечето. Хапеда тръгна като факлоносец напред по обратния път. Той осветяваше пътя в дългия коридор, по който бяха дошли двамата с Часке. Отначало заслизаха надолу, към шумолящата

вода. Бученето ставаше все по-силно и най-после Хапеда видя под светлината на факлата буйно течащата вода на подземния поток, който те бяха прекосили на идване. Водата падаше отдясно през един голям отвор надолу в планината и Хапеда чак сега разбра със закъснение, че една-единствена погрешна стъпка е била достатъчна, за да ги повлече буйната вода в тъмния търбух на планината.

Токай-ихто се спря и остави непокорното мече върху пода на коридора.

— Почакайте. Искам да ви покажа нещо и да ви обясня. Вождът се извърна още веднъж и насочи погледите на момчетата към водата, която се спускаше със сила отвисоко в пещерния коридор.

— До извора на тази вода горе в скалата има едно малко пещерно помещение, където имаше злато — заговори той. — Моите праотци и баща ми знаеха за него. Зашеметен от тайнствената вода, веднъж баща ми бе казал нещо неопределено по този въпрос. Когато след това не искаше да каже нищо повече и нищо по-подробно, Червената лисица го уби. Белите мъже никога не можаха да намерят това злато; те са открили само златните жили в скалите на север на Ке сапа, или както те ги наричат — Блек Хилс, Черните хълмове. Сега тук няма повече нито зрънце злато. Вчера аз взех и последното. Не вярвам изворът да е образувал златните зърна горе в планината. Това трябва да е било някакво старо богато скривалище. Сега то е празно… Да вървим!

Оттук нататък пътят водеше нагоре, между странни скални образувания, стръмен и труден. Хапеда опипваше скалите с лявата си ръка, а с дясната държеше високо нагоре факлата. Грохотът на водата зад гърбовете им постепенно отново се превърна в тих напев.

Когато светлината на факлата се смеси с първия светлик на деня, Хапеда и Часке си поеха дълбоко дъх и им се стори, че дори усетиха мириса на свеж въздух. Оставаха им само още няколко крачки и тримата застанаха на изхода на пещерата в скалата над гората.

Хапеда изгаси факлата.

Навън небето беше синьо и зимното слънце блестеше. Дърветата навеждаха клоните си под снежния товар. Гарги грачеха. Хапеда и Часке си поеха още веднъж дълбоко свеж въздух. Сега тъмното царство на планината бе потънало зад тях и те отново стояха в живия весел зимен ден.

Вождът накара момчетата да отстъпят назад и огледа за миг отвесната скала, над която бе застанал. Разви ласото си, седна и прехвърли дългите плетени колани така през раменете си, че двата им края увиснаха еднакво дълги край отвесната стена. С помощта на ласото двете момчета бързо слязоха надолу. После вождът изтегли коланите, взе отново мечето в ръце и скочи направо надолу в гората. Стигна отвесния склон на горската земя. Ту плъзгайки се, ту подскачайки, той успя отново да намери опора и продължи да слиза надолу.

Момчетата вървяха и скачаха, колкото им сили държат, за да могат да следват Токай-ихто. Често се търкулваха в снега, докато ги спреше стволът на някое дърво.

— Не бива да скачате с краката, а с очите — посъветва ги Токай-ихто. — Докъдето ви стига погледът, трябва да откривате всяко удобно място за стъпване, тогава краката ви ще вървят от само себе си.

След този съвет те действително тръгнаха по-устойчиво.

Когато между дърветата се провидяха първите шатри, момчетата имаха чувството, че бяха отсъствували години от родния бивак и сега се завръщаха като узрели мъже. Въпреки радостта обаче бяха подтиснати. Бяха преживели нещо, за което нито можеха, нито биваше да говорят.

Откъм бивака забелязаха завръщащите се, ала никой не ги посрещна с шумни викове. Мълчаливи и с широко отворени учудени очи стояха жените, момчетата и девойките между шатрите, а мъжете извадиха лулите от устите си и оглеждаха скришом вожда и необикновеното мече, което той носеше в ръце. Меката, леко къдрава козина на животното, която преливаше до плътнокафяво, и грамадните му лапи сигурно ги караха да се замислят. Никой от тях не бе виждал досега такава мечка.

Хавандшита стоеше пред своята заклинателска шатра. Слънцето и сенките се преливаха над нея. Беше се появил лек ветрец, който поклащаше отрупаните със сняг клони. Играта на сенките сякаш вдъхна живот на заклинателските знаци върху чергилата на шатрите. Голямата змия сякаш започна да се движи и да се вие. Старецът се изправи; държеше в ръка големия си заклинателски жезъл, подобен на копие. Жезълът бе изрисуван на криволичещи линии и когато той го

въртеше в ръка, окото оставаше с впечатление, че линиите започват да се движат.

Макар че момчетата не извърнаха лица към заклинателската шатра, те погълнаха скришом картината с очи и усетиха, че ги обзема някакво тихо безпокойство. В този миг обаче Токай-ихто забави ход и вдигна високо нагоре мечето. Хавандшита сякаш замръзна на мястото си, после изчезна бързо навътре в своята шатра с някакво странно, шмугващо се, вдъхващо страх движение.

Уинона и Монгшонгша работеха нещо пред шатрата на Четансапа. Когато сега се изправиха, върху лицето на Монгшонгша имаше изписано учудване. Чертите на Уинона обаче говореха много повече. Задушавана досега от страх, девойката най-после отново си бе поела дъх.

А къде бяха Четансапа, Чапа, Тобиас? Двете момчета никъде не можаха да открият тримата мъже и Унчида.

Едва когато влязоха заедно с Токай-ихто във вождовата типи, те видяха бойците седнали край неизползуваното досега огнище по средата на шатрата, явно задълбочени в сериозен разговор. В дъното седеше Унчида; сега тя отпусна ръката си, с която бе затворила молитвено уста. Тримата бойци скочиха на крака.

Токай-ихто пристъпи към средата на шатрата. Усмихна се; усмивката му се стори на двете момчета красива като слънцето след нощта и само те и Унчида знаеха тайната, която сега озари тази усмивка. Без да кажат нито дума за това, и двете момчета мислеха едно и също: припомниха си деня, когато Токай-ихто се завърна след дългите изгнанически години на своя баща и ги погледна за първи път радушно. Днес те бяха свързани с вожда като по-млади братя.

Уинона и Монгшонгша влязоха в шатрата и се заеха заедно с Унчида да приготвят яденето. Момчетата започнаха да се хранят с охота. Токай-ихто бе седнал вече край Чапа, Черния сокол и Тобиас. Той се бореше със своето необуздано огромно бебе, което искаше да захапе топлия мек врат на мъжа и се опитваше да засуче от него. Когато той освободи зъбите на малкото чудовище полусърдит-полуусмихнат, всички видяха следи от кръв на врата му.

— Трябва да направим нещо — рече делаварът и това бе първата дума, произнесена сега в шатрата. — Може ли изобщо този звяр да яде?

— Не, то не е видяло още три луни. Но ще трябва да се научи да яде, ако не иска да умре.

Уинона пристъпи напред с някакъв прах от стрити ягодови плодове, какъвто даваха на малките деца заедно с месото, и се опита да го напъха в устата на мечето, ала то не го прие. Стремеше се с коварна упоритост към врата на Токай-ихто и вкопчи изплашено нокти във вожда.

— Иди, Тобиас, да му уловиш няколко риби. Това ядат неговите роднини в родината си.

— Неговите роднини? Нима очите на Токай-ихто са виждали и друг път такова животно?

— Горе, в ъгъла на света, откъдето духа северният силен вятър, има такива мечки. Уачичун наричат тази земя Аляска. Те казват, че по времето на нашите праотци навред е имало такива едри мечки, които са живели в пещери. Ние ще вземем мечето с нас. То ще ни съпровожда през Мини-Соус. Майка му ми го даде, когато умираше. Стрелящите железа на златокопачите я убиха.

Делаварът се изправи. Взе от Уинона малко сурово месо и излезе от шатрата. Хапеда и Часке го съпроводиха, за да му помогнат при ловенето на рибата. Те изтичаха най-напред при конете и си откраднаха няколко косъма от дългите им опашки. Завързаха ги на тънки, но здрави въдичарски конци. Дълги върбови клони на брега на реката имаше достатъчно, така че въдиците бързо станаха готови. Рибарите хвърлиха въдиците. Щастието се усмихна най-напред на делавара. И Хапеда показа скоро своята плячка; само Часке не можа да улови нищо. Тъй като засега двете уловени риби бяха достатъчни, трите рибари се върнаха в шатрата.

Вождът разкъса месото на рибите и напъха със собствените си пръсти, които питомецът му сега си бе избрал за сукане, храната в устата му. Мечето гълташе лакомо и искаше още. Играта бе спечелена.

Хапеда и Часке бяха толкова развълнувани и възбудени от събитията, че трябваше бойците да им напомнят да си легнат най-после. Денят вече преваляше, а вечерта бе определена за напускане на временния лагер. Желанието на вожда отново бе станало неоспоримо, тъй като Великото тайнство бе застанало на негова страна срещу Хавандшита.

Сякаш бяха прочели взаимно мислите си, Хапеда каза тихо на Часке:

— Заедно ли?

Кръвният му брат отвърна само кратко „да“.

После двете момчета се пъхнаха под една завивка, за да спят заедно през този ден.

Когато се събудиха вечерта и в шатрата вече бе започнало да се стъмва, те се почувствуваха освежени и с нови сили. Веднага потърсиха с очи мечето. То лежеше увито в една завивка близо до тях, сито и доволно. Мигаше любопитно към двете момчета. Докато двамата братя го наблюдаваха, жените свиха постелята им и я прибраха. Момчетата изтичаха бързо навън, за да се изкъпят още веднъж в реката на залез слънце.

Когато се върнаха, чергилата на шатрата вече бяха свалени от подпорните прътове. Бивакът се вдигаше. Само една-единствена шатра стоеше още непокътната: Бобровата. Девойчето Светкавичен облак обикаляше нерешително край нея; то явно не знаеше да влезе ли вътре, или не.

По предложение на Часке двете момчета се приближиха.

— Ето ви най-после! — рече момичето полуунесено. — Какво да правя? В шатрата няма никой. Не мога да я свия сама.

— Че къде са майките ти? И сестрите ти? — попита учудено Хапеда.

— Не знам.

— Не знаеш? — Хапеда не можеше да овладее нарастващото си безпокойство. — Че откога ги няма?

— Ами и аз не знам. Видях ги за последен път сутринта след онази ужасна нощ, когато тя вика насън. Нашата стара майка седеше сред върбалака край реката, когато Унчида дойде и я прибра. После Пъстрата крава отиде заедно с всичките ми майки и сестри в гората и аз си помислих, че ще събират корени или искат да приберат ловната плячка на Чапа. Оттогава не съм виждала моите майки. Спах във вашата шатра.

Двамата братя се изплашиха.

— Трябва да кажеш това на Чапа и на вожда! Нима чичо ти още не го знае?

— Не. Нали и той живееше в шатрата на Токай-ихто. Откъде може да го знае?

Девойчето изтича да търси чичо си, а момчетата разказаха на майка си онова, което бяха чули. Видяха, че новината изплаши силно и нея.

Тръгнаха да ги търсят, ала майките и дъщерите от шатрата на Бобъра бяха изчезнали. Вождът свика своите съгледвачи. Ихасапа си спомни, че бе видял жените, водени от Пъстрата крава, в гората, през която вървели на север. Той не си помислил нищо лошо, защото предположил, че те са тръгнали да приберат някоя голяма ловна плячка на Бобъра.

Събралите се около Токай-ихто мъже се навъсиха.

— Те ме мразят — заговори вождът — и ще отидат при врага, за да ни издадат. Златотърсачите са наблизо… Вървете по следите на предателките! — заповяда той на Бобъра и на Тобиас. — Следите им сигурно още се виждат в снега. Те имат преднина от два дни и една нощ, но е възможно вие да успеете да ги заловите, преди да ни навлекат беда.

Двамата бойци тръгнаха веднага.

Тихо, предугаждайки грозящата ги опасност, хората от Мечата орда поеха след залез слънце на запад в колона един след друг.

Хапеда бе получил разрешение да вземе мечето в товарната шейна, която червената кобила влачеше подире си, закрепена за прътовете на шатрата. Часке наблюдаваше от гърба на своя мустанг дали мечето кротува.

— Ето ги, на… виждаш ли ги… ето ги — рече жената на Сина на Антилопата на Светкавичен облак. — Нашите две мечи момчета!

Хапеда се извърна назад към Часке. Двамата братя размениха бърз поглед. Мечи момчета? Не звучеше лошо. Това бе ново име за тях, по-добро име, отколкото Винаги сресания и Разкрачения, и занапред те щяха да го носят заедно като истински братя.

---

[1] Големи слънца — години. Б. а. ↑

ИНДИАНСКО ВОЕННО ИЗКУСТВО

Керванът бе напуснал в най-гъст мрак временния си бивак в гората. Хората пътуваха мълчаливо през нощта и дори и кучетата носеха товара си, без да лаят.

Пътуваха все още на запад. Едва когато възвишенията на Черните хълмове останаха от дясната им страна, Токай-ихто и Хавандшита поведоха своите хора в северозападна посока, навътре в платото, което се простираше между Черните хълмове и Скалистите планини и все още бе покрито с висок сняг.

Нощ след нощ керванът продължаваше на север. Пренасянето на имуществото ставаше все по-трудно; снегът вече не бе така твърд и конете затъваха дълбоко. Кулестият жребец проправяше храбро път за цялата колона. Мъжете и жените, пък и децата, които вече достатъчно бяха заякнали, за да издържат на нощните походи, вървяха с плазове под мокасините си. Най-малките деца майките носеха в цедилки на гърбовете си; по-големите, които не можеха да вървят цяла нощ с плазове, бяха пъхнати в кожени чували. По два такива чувала, окачени на ремък, висяха отдясно и отляво на някои коне.

Нощем керванът вървеше в безпросветен мрак. Никъде не шумолеше вода, никъде не се виждаше дърво. Вятърът бе навеял снега от хребетите на леките възвишения в доловете и така разликата във височината бе намалена; като една вълна с друга си приличаха сега леките възвишения и долчинките под бялата покривка. Северният вятър свистеше и стенеше над голата земя, скимтеше в ниските шубраци и вдигаше на обла-ци снега там, където той не се бе вкоравил. Навеяният сняг навлизаше в очите, носовете и ушите на хора и животни. Той се пъхаше заедно с вятъра и под най-дебелите кожени дрехи и щипеше кожата. Скърцането на копитата и шляпането на плазовете се сливаха и разнасяха от все по-силно ревящия вятър.

Бурята режеше като нож. Мечите момчета бяха сложили ръцете си пред лицата, за да могат да дишат. Постепенно въздухът сякаш се разбущува. Съскаше и виеше. Жените търсеха как да закрият децата от

бурята. Светкавичен облак не знаеше вече как да премества краката си един пред друг. Бузите и носът й горяха от мраза, а ръцете я боляха жестоко. Маси сняг отново се завъртяха във вихрушка и се нахвърлиха със сила върху хората и конете. Уинона падна и заедно с нея снегът зарови и Светкавичен облак.

Момичетата усетиха как някой ги измъкна от снега. Бурята вилнееше така, че никой не можеше да чуе друг глас. Въпреки това сигналната свирка успя да разцепи грохота. Това бе сигнал за спиране и за заравяне в снега. Разгърнаха с мъка големите завивки от бизонова кожа под напора на бурята. Всеки си взе по шепа храна в малки кесии. Завиха момчетата и момичетата под бизоновите чергила така, че те се скриха напълно. Децата се сгушиха едно до друго в мрака. Светкавичен облак усещаше до себе си своята приятелка Гущерчето и чуваше шушукането на Мечите момчета с малкото мече, което бе покрито заедно с тях. Уинона, Унчида и Монгшонгша се заровиха до децата. Бойците нямаха право да се скрият под чергилата. Те трябваше да останат прави, да залостят здраво дългите си копия в снега и да дежурят, докато трае снежната виелица. След като тя утихнеше, те щяха да разберат по копията къде лежат заринати жените и децата, тъй като навеяните преспи променяха изцяло лицето на местността.

На Светкавичен облак, Гущерчето и Мечите момчета им беше меко и топло под прикритото от вятъра скривалище. Те си мислеха за вожда и за бойците, които стояха под напора на ледената буря. Но макар че мислеха за останалите отвън бойци, очите им все пак се затвориха. Бяха толкова изнурени, че заспаха веднага сред пълната тишина, която ги бе обгърнала заедно със снега. Спаха така дълбоко, че не знаеха колко време бе минало, когато ги разбудиха. Мъжете отринаха снега и отметнаха завивките и те отново вдъхнаха студения въздух. Очите им запремигваха на дневната светлина към светлосивото небе. Около тях се бяха образували нови планини от сняг и бели долове… Кучетата залаяха и започнаха да се разравят от снега. Мъжете и жените се заеха да отринат снега от земята, за да могат мустангите да попасат малко. Но това бе отчаяна и трудна работа. Който имаше силни очи, забелязваше в далечината движещи се точки: беше голяма глутница вълци. Това не предвещаваше нищо добро за идващата нощ. Установен бивак можеше да се защищава срещу вълците, но да се предпази пътуващият керван от зверовете, беше трудна работа.

Момчетата и момичетата наблюдаваха как вождът даде разпорежданията си и как най-добрите ловци веднага тръгнаха, за да избият опасната глутница. Жалко, че Тобиас не беше тук. Той бе познат надлъж и нашир като добър ловец на вълци. Ловното име, което бе получил някога на канадската граница — Шеф дьо Лу, Вожда на вълците, отново оживя устата на бойците. Сега те често го наричаха и „Шунктокеча“ което означаваше на собствения им език „вълк“.

Децата ядоха малко по време на почивката. И веднага легнаха отново да спят. Трябваше да използуват всяка мину-та, за да подновят силите си, защото сега се водеше борба на живот и смърт. Който не можеше да издържи на дългия преход, трябваше да изостане и да умре.

Няколко мустанга умряха от глад. Катърите, които Мечата орда бе наследила от несполучилия контрабандистки керван на Басерико Монито, се оказаха издръжливи и полезни животни.

Леденият студ и прекаленото напрежение от пътуването бяха изчерпали до смърт силите и на неколцина стари, съвсем отпаднали вече мъже и жени от Мечата орда. И те постъпиха така, както гласеше от прастари времена обичаят на преселни-ческите ловни племена: сбогуваха се с близките си и никаква молба не можеше да ги отклони от решението им. Когато керванът потегли отново, те останаха сами сред безкрайната самотна снежна пустиня. И докато звездите надничаха забулени между облаците, песента на умиращите стигна по въздуха до ушите на онези, които трябваше да продължат пътя си със стиснати юмруци и прехапани устни, все напред и напред далеч от родината, към чуждата и далечна земя. И деца започнаха да мрат от студ и от трудностите на пътуването и мнозина си спомняха, без да казват нито дума, речта на вожда на шеептините, която Токай-ихто бе предал преди тръгване на синовете и дъщерите на Великата мечка. И все пак мъжете младежите и жените още не бяха уморени, макар и натъжени Нощ след нощ те местеха крак пред крак и гладуваха, за да пестят запасите си от храна, студуваха сред ветровития мраз и чуваха непрекъснато воя на вълците, които се примъкваха нощем към кервана. Бяха освободили кучетата от товара им, за да могат те да се борят по-свободно с вълците. Окървавен изпохапан, изподран, но винаги победител, Охитика предвождаше малката група свои другари. Кулестият жребец бе успял да убие един вълк с копитата си. Бойците

кръжаха неуморимо в мрака около придвижващия се керван и разгонваха хищниците.

Още като единадесетгодишно момче Токай-ихто бе получил името Убиеца на вълци и сега доказа, че все още го носи с право.

Пътят на кервана продължаваше на север през безкрайната прерия. И все пак зимата се измори по-рано от преселниците. Бялата ослепителна покривка на високото плато посивя и започна бързо да се топи. В снега се образуваха дупки; стари дивечови следи се уголемиха и достигнаха огромни размери чрез хлътването на топящите им се краища. По пладне, когато изморените преселници почиваха, загърнати в своите кожени завивки, те и насън чуваха тихото кълколене, с което земята поглъщаше топящия се сняг. Слънцето бе започнало вече да грее, но през ледено студените нощи ледът в реките и потоците и мокрият сняг отново замръзваха.

Веднъж след една студена нощ майското слънце вече се бе изкачило на небето и лъчите му топлеха ръцете на децата. Конете бяха освободени от товарите си и пасяха миналогодишната трева на брега на едно малко поточе. Мъжете пробиха със секири леда и водата забълбука в дупките. В клоните на едно сливово дърво бе кацнал черен кос с жълта човка и пееше утринната си песен. Девойчето Светкавичен облак бе сложило ръце на гърба си и слушаше. Какво хубаво утро! Чучулига размаха криле нагоре към небето като пееща стрела. Светкавичен облак беше гладна и преуморена, но въпреки това радостна.

Тя седна доверчиво до сестрата на вожда, която заместваше майката на осиротялата по-млада девойка, и пое от нея утринната си закуска. Беше парче еленово месо. Като го раздели на парчета и го изяде, Светкавичен облак се огледа изпитателно наоколо.

— Къде се намираме сега? — попита тя, докато забождаше ножа си в земята и го пъхна след това почистен в ножницата.

— Близо до долното течение на Барутната река, която се влива в Жълтокаменната река — обясни сестрата на вожда. — Жълтокаменната река пък се влива в голямата Тинеста вода.

— Далеко ли е още дотам?

— Няколко нощни преходи, ако можем да продължим свободно пътя си.

— Вярно ли е, че голямата Тинеста вода била толкова буйна и коварна, че поглъщала всички кораби?

— През пролетта, когато водите й се покачват, реката е поглъщала много пъти кораби, така ми е разказвал Токай-ихто.

— Но ние ще минем през нея, нали?

— Ще се опитаме.

— И като я преминем, къде ще стигнем тогава, и какво има там?

Светкавичен облак бе много оживена. Мислите й се носеха в бъдещето, което лежеше пред нея като разливаща се синя далечина, от която можеше да изплуват много красиви и много страшни неща.

— Когато преминем през Мини-Соус, отново ще навлезем в широки прерии и гори, пресичани от много реки и езера.

— Ти знаеш много повече, Уинона! Разказвай!

— Не си ли спомняш вече, Светкавичен облак, какво ни разказа Чотанка в деня, когато брат ми бе приет отново от на — шето племе, за голямото празненство на трите племенни гру-пи и за Танца на слънцето, след който Токай-ихто бе приет за член на племенната група на сиксикау? Под огърлицата от мечи нокти на Токай-ихто все още личат дълбоките белези от раните му.

— Спомням си само, че тогава не можах да разбера всичко, защото бях видяла едва шест лета, пък и бях много възбудена. Но ти, Уинона, сама присъствува на онова празненство заедно с шатрата на Чотанка!

— Да, присъствувах. Видях хора от племенните групи на сиксикау и асинибоини; видях също така вожда Горящата вода и младия храбър Планински гръм от племето на черните ходила, с когото моят брат игра в същия ден Танца на слънцето и който след това стана кръвен брат на Токай-ихто. Планински гръм има сестра, Ситопанаки Чиито крака пеят, когато пристъпва.

— И аз искам да опозная всички тези вождове и бойци и девойки! — възкликна Светкавичен облак.

— Ти трябва да знаеш, малко момиче — Уинона бе станала изведнъж съвсем сериозна, — че ние се събрахме с черните ходила в мир само за онова празненство, а иначе те са наши врагове. Те мразят нас, дакота. Често вече са минавали нахално през Мини-Соус далече навътре в нашите ловни райони, за да убиват нашия дивеч. И тъй като

сега вече Токай-ихто не е враг на дакота, а наш вожд, те ще убият и него, и всички нас, където и да ни намерят.

— Кръвен брат на вожд на друго племе? — Светкавичен облак бе много изплашена.

На този въпрос Уинона не отговори. Тя стана. Вниманието й, изглежда, бе привлечено от нещо необичайно. Светкавичен облак погледна въпросително към посоката, накъдето бе отправен погледът на Уинона. Кръвта замръзна във вените на девойчето.

Меден цветец, по-голямата сестра на Светкавичен облак, отново се бе върнала!

Нещастието се приближаваше с едри крачки. Как изглеждаше девойката! Косите й не бяха вчесани, бузите й бяха хлътнали и тя гледаше към земята. Срамуваше се. Нека! Светкавичен облак се ядоса, задето сестрата на вожда посрещна любезно сестра й. Уинона дори донесе месо на завърналата се.

Без да вдига поглед, Меден цветец изяде парчето месо. Междувременно около нея и Светкавичен облак жените се бяха събрали в кръг. Отсреща при вожда Токай-ихто стояха и докладваха Бобъра и Шеф дьо Лу.

— Откъде идваш такава? — заразпитва Светкавичен облак сестра си.

— О, отдалеч — отвърна Меден цветец някак си притихнала което не й се бе случвало по-рано. — Беше страшно и ще стане още по-страшно — продължи да говори тя към жените. — Тя ни гонеше денем и нощем през горите, нашата майка Пъстрата крава, както кукумявка чинките, и така стигнахме при косматите мъже. Вие не можете да си представите какви косми им растат около устите! — Меден цветец посочи с двете си ръце от устата до коленете и жените се ужасиха. — Те нямаха нито жени, нито дъщери и ние трябваше да им работим.

Говореха на много висок глас думи, които ние не разбирахме, и все се смееха.

— Тогава вие значи не сте могли да им разкажете нищо — рече облекчено Монгшонгша, която също се бе присъединила към групата.

— А, не, разговаряхме помежду си с ръце. Пъстрата крава им разказа страшни неща. Разказа им, че Токай-ихто жадувал за мъст и че искал да избие всички уаничун и да ги скалпира, и да ги мъчи, и да

изгори колибите им, и да им ограби добитъка, и да отвлече жените им в своята шатра, и да избие всичките им деца…

— Лъжкиня и предателка! — Уинона също не можа да прикрие повече възбудата си с външно спокойствие. — Значи сега милаханска ще тръгнат подир нас да ни гонят!

— Те вече тръгнаха. Идват от всички страни, защото те притежават някакво тайнство, с което могат да говорят надалеко. Отново е като на война.

Жените се спогледаха. Като на война! Меден цветец прикри лицето си с ръце.

— Ние никога няма да можем да преминем водите на Мини-Соус!

— Вие сте виновни за това, вие! — изкрещя Светкавичен облак извън себе си. — Но аз никога вече няма да се върна в резервата!

Уинона погледна доверчиво към своята повереница и свали ръцете от лицето на плачещата девойка Меден цветец.

— А ти защо се върна пак при нас? — попита я тя. Меден цветец преглътна и избърса сълзите си.

— Там имаше един космат — рече тя, — който искаше да ме направи своя жена; тогава аз избягах вечерта. Чапа ме намери в гората; бях ужасно гладна. Мислех, че ще ме убие, но той ме взе със себе си и каза, че мога да остана тук. — Последното Меден цветец произнесе едва чуто. Страхуваше се от враждебността на жените и усещаше изпълнения с презрение поглед на по-малката си сестра.

— А откъде взехте конете, които яздехте? — наруши Монгшонгша установилата се тишина.

— Шеф дьо Лу ги отне от белите мъже, които искат да вземат златото от скалите на планината. Той каза, че ние имаме нужда от животните.

— Съвсем сте им взели силите, веднага се вижда — настоя по-нататък Монгшонгша. — Враговете вече наблизо ли са?

Меден цветец кимна.

— Да, тези, които идват откъм Ниобрара и откъм резервата на изток от Черните хълмове, вече са съвсем наблизо. Навярно на един ден езда оттук, така каза Чапа. Ние блъскахме нашите мустанги с петите си в хълбоците и яздихме много бързо, за да можем да ви

предупредим. Враговете имат добри коне и не карат със себе си жени и шатри!

— Много ли са?

— Петдесет души — намеси се Бобъра, — тридесет дълги ножове и двадесет души от полицията на агенцията.

Светкавичен облак си пое дълбоко въздух и напусна групата на жените и девойките. Погледна нататък към вожда и неговите бойци, които седяха и се съвещаваха, и видя, че съвещанието им сигурно вече бе привършило, защото мъжете наставаха от местата си и вестителят тръгна да обикаля и Светкавичен облак чу какво съобщи той. Жените и децата трябваше веднага да продължат пътя си под закрилата на Токай-ихто и неговите мъже. Само седмина бойци щяха да останат тук заедно с Четансапа, за да отнемат конете на преследвачите.

Преселническият керван се образува начаса отново и пое пътя си.

А през това време Четансапа и неколцината му другари, които изпратиха с поглед заминаващия керван, се извърнаха и влязоха в една малка горичка.

— Търся си добро скривалище — рече Четансапа на делавара. — Смятам да се скрия тук и да изчакам преследвачите. Те ще се натъкнат най-напред тук на нашите следи и ще спрат.

Тобиас Шеф дьо Лу вече се беше огледал. Четансапа отиде да види мястото, което делаварът смяташе за подходящо. Потокът бе подронил брега под корените на дърветата и храстите дълбоко навътре; при сегашното ниско ниво на водата под надвесения бряг се бе образувало празно място, което донякъде бе пълно с топящ се сняг и бе полуприкрито от надвисналите корени и миналогодишни твърди треви. Черния сокол се усмихна дяволито.

— Добре. Аз ще остана тук, а вие ще тръгнете на юг. Ще направите един завой и ще проследите откъм гърба нашите преследвачи. Надявам се, че те ще останат да лагеруват тук тази вечер.

— Хау.

Четансапа се напъха под навеса на брега. Тясното му дълго тяло лесно се мушна вътре. Полепналите с пръст корени висяха пред него като завеса, а Шеф дьо Лу струпа и полузамръзнал сняг пред скривалището. Бавното топене скоро щеше да прикрие всички следи, които можеха да издадат, че снегът е бил натрупан изкуствено. Когато

остана доволен от работата си, делаварът тръгна заедно със Стария гарван, двамата му сина, Чапа, Сина на Антилопата и Копиен връх. Четансапа остана сам в своето скривалище. Той провери още веднъж дали няма опасност да се намокри пушката, която му бе оставил по-младият Гарван, и протегна по-удобно краката си. Заслуша се и чу песента на чучулигата и на коса в сли-вовото дърво. От животните той разбра, че навън няма нищо опасно. Освен това според съобщението на Бобъра враговете не можеха да пристигнат, преди да се свечери.

Черния сокол прекара дългите часове в лека дрямка. Предпочиташе да стои в някое дърво и да оглежда околността. Но не би могъл отново да прикрие така добре скривалището си, както го бе сторил Шеф дьо Лу, и затова остана затворен в студената и мокра дупка.

Слънцето слизаше по небосвода и най-после се стъмни. Четансапа сякаш долови далечни удари на копита през земята. Тя трепереше все по-силно и по-силно. Това бе врагът! Той се приближаваше. Дакотският боец вече различаваше тропота на вървящите ходом коне и ударите на лекия галоп. Галопиращите пристигнаха първи в горичката и тропотът замлъкна. Четансапа дочу леки стъпки и приглушени гласове. Над грубата ледена покривка на потока падна сянката на някакъв човек. Според нея мъжът бе гологлав и с дълги коси, значи индиански скаут. Нищо не се чуваше, той се придвижваше безшумно. По сянката му обаче пролича, че седна на издадения над водата бряг. Човекът спусна краката си надолу, плъзна се по ледената покривка и се наведе дълбоко надолу. Огледа се под навеса надясно и наляво. Черния сокол стискаше ножа си в ръка. Но търсещият поглед отмина скривалището му. Шеф дьо Лу действително си бе свършил много добре работата. Съгледвачът изчезна отново. Разнесе се провлачен вълчи вой, навярно сигнал за военната част, че пътят е свободен.

Когато пристигнаха и дългите ножове, настана голям шум. Разнесе се висока заповед за слизане от конете. По земята затропаха ездачески ботуши. Отведоха конете между дърветата и храстите. После, изглежда, разгърнаха палатките в кръг около малката горичка. Това никак не бе благоприятно за плана на Четансапа да открадне конете на врага.

Шумовете във временния вражески лагер бавно заглъхнаха. Ала непосредствено над скривалището отново се чуха стъпки и дебнещият Четансапа различи два гласа — един гърлен и друг дълбок. Дълбокия глас Четансапа познаваше и секта го слушаше със силна омраза. Беше гласът на Шонка, предателя.

Мъжът с гърления глас говореше английски съвсем свободно, явно това бе матерният му език.

— Да млъкнеш! — каза той навярно на Шонка. — Тук аз заповядвам! Построихме вече лагера и край. Няма никакъв смисъл да се понесем отново презглава на север и да се оставим да ни измами следата. Токай-ихто е опитен хитрец. Той е направил рязък завой с хората си и се е разположил на югозапад от нас, уверен съм в това. Впрочем скоро ще чуем и съобщението на съгледвачите ни.

— Той няма да разположи лагера си на югозапад и няма да позволи да запалят огньове; това са други хора, капитан Роуч трябва да ми повярва! — Дълбокият глас говореше настойчиво. — Ние изпратихме двама съгледвачи, но няма защо да ги чакаме. Те ще ни настигнат. Да продължим пътя си и да не оставяме Токай-ихто да ни изпревари още повече!

— Дръж си устата! Достатъчно разисквахме по въпроса! Ти си длъжен да се подчиняваш!

Двамата разговарящи мъже отминаха и гласовете им отново се изгубиха. Четансапа съжаляваше, защото тъкмо бе научил една новина, която доста го учуди, и искаше да научи повече подробности. На югозапад имало запалени огньове? Нима това бе някаква бойна хитрост на неговите другари? Или там действително бяха разположили бивака си непознати хора?

Временният вражески лагер, изглежда, постепенно потъна в сън. Не се чуваше вече нищо друго освен скубането на тревата и гризането на тревите и храстите от конете. По едно време на Четансапа се стори, че чува как някой се катери по дърво. Нечие тяло се търкаше о грапава кора.

Труден щеше да бъде днешният ден!

Когато мина полунощ, Четансапа взе решение. Най-опасният миг бе, когато трябваше да се измъкне от скривалището си, и то, без да вижда лагера. Той се извлече предпазливо иззад струпаната от Шеф дьо Лу снежна преграда. Когато лежеше вече вън под надвисналия

бряг, остана за миг неподвижен, ослушвайки се. Нищо не се помръдваше никъде.

Четансапа овърза треви и корени около главата си и се подаде навън. Погледна нагоре и забеляза високо във върха на тополата един съгледвач. Мъжът седеше горе гол, препасан само с набедреник. Дългите му коси висяха свободни на гърба. Четансапа позна Татокано.

„Суетен лос — помисли си той, — не можа ли да си сплетеш и да си завържеш косите?“

Добре, че младежът не гледаше към потока, а според заповедта — в далечината.

Черния сокол притича бързо между дърветата и конете. Нито един кон не се размърда. Той бе успял.

Дакотският боец се скри в храсталака. Забеляза върху клоните на един върбалак цилиндър и униформа с лъскави копчета. Униформата явно щеше да пречи на Татокано при катеренето, затова той я бе съблякъл. Четансапа се примъкна по земята до подножието на тополата.

В този миг в нощта прокънтяха изстрели и целият лагер веднага се вдигна на крака.

Дакотският боец се чудеше кой ли бе стрелял. Или съгледвачите на Роуч се бяха сблъскали с непознатите обитатели на лагера, който навярно се намираше на югозапад от тополовата горичка, или бяха срещнали Шеф дьо Лу и неговите бойци. Ако се бе случило последното, то делаварът и неговите другари явно бяха направили някаква грешка, защото бе уговорено да не се оставят да ги открият. Пушечните изстрели идваха от не много далечно разстояние.

За да разбере какво става в лагера, Четансапа нямаше нужда да напряга слух. От възбуда всички говореха високо. Но той разбра от думите им само, че още никой не знаеше какво се бе случило. Изглежда, всички се бяха струпали на южния край на лагера. Висока глъчка посрещна завръщащите се съгледвачи. Гласовете затихнаха и Роуч започна да издава заповеди с дрезгавия си глас. За своя голяма изненада Четансапа чу, че всички мъже, с изключение на малцина постови, които трябваше да останат да пазят шатрите, запасите от храна и товарните коне, веднага трябваше да се отправят с пушки в ръка на конете си на югозапад. Там трябвало да смажат с куршумите си „лагера на Токай-ихто“.

Ето че положението се бе изменило. Ездачите щяха да дойдат всеки миг, за да вземат конете си. Да ги освободи преди това и да подкара всички или по-голямата част от тях, бе невъзможно за сам човек. Планът на Черния сокол явно се бе провалил.

Първите мъже дотичаха вече, за да яхнат конете си. Четансапа забеляза също, че постовият слезе от тополата и затърси своя мустанг. В този миг нещо хрумна на слабия дакотски боец. Той облече бързо униформата и нахлупи цилиндъра на главата си. В мрака и сред всеобщото суетене нагоре и надолу никой не му обърна внимание. Когато Татокано се приближи с коня си, Четансапа го повали на земята. Напълно изненаданият младеж падна възнак.

Четансапа се метна върху гърба на Татокановия кон. Подкара го между оставащите в лагера катъри, които служеха само за пренасяне, и през палатките на драгуните. Частта вече се строяваше на празната поляна. Четансапа пристигна последен. Непосредствено пред него индиански скаути от други племена вече се бяха подредили в дълга редица, ездач подир ездач. Никому нямаше да направи впечатление, когато предполагаемият Татокано се присъединеше към тях. Четансапа подреди всичко така, че да се приближи към редицата изотзад, когато ездачите тръгнат. Така вече никой нямаше да му обърне внимание.

Препускайки в галоп през нощната прерия, боецът очакваше напрегнато да разбере как ще се развият по-нататък събитията през тази нощ. Досега всичко бе станало съвсем неочаквано. Четансапа бе изпаднал в необикновеното положение да тръгне заедно с групата на враговете в бой срещу неизвестен неприятел. Докато се носеше върху мустанга по твърдата земя и последните островчета сняг, без да изпуска из очи яздещия пред него, той разсъждаваше напрегнато. Лагерът, който сега Роуч искаше да нападне, не можеше да бъде истинският лагер на Токай-ихто, това бе ясно на Черния сокол. Но ако изобщо имаше хора край загадъчните лагерни огньове, откъде бяха дошли те? Съгледвачите на Токай-ихто не бяха забелязали никого наоколо предишния ден. Роуч, който бе пристигнал един ден по-късно, ги бе забелязал и Шонка бе изпратил двама съгледвачи по дирите им и между тях се бе завързал пушечен бой. Двамата съгледвачи бяха докладвали, че това е лагерът на Токай-ихто, следователно това трябваше да са индианци. Дакота в тази местност вече нямаше. А може би някои абсарока се бяха приближили от своите скривалища във

високите Скалисти планини, за да половуват в празните ловни райони тук, или пък група асинибоини, или черните ходила бяха предприели някои от своите грабливи набези в граничните райони на дакота тази година по-рано от друг път. Да, възможно е това да бяха канадски асинибоини, които лагеруваха тук наблизо; те се числяха към сиуксите и най-много приличаха по прическите и облеклото си на дакота. Възможно е съгледвачите да ги бяха взели в тъмнината за мъже на Мечата орда.

Четансапа се носеше в галоп на края на ездаческата редица и разпусна черните си плитки, за да заприлича още повече на генерала с разветите дълги коси. Конят, който той яздеше, се оставяше да го водят лесно, но беше слаб, жалък жребец, без сили и темперамент.

Зад едно леко възвишение, което сега единствено отделяше военната част от загадъчния бивак, ездачите спряха и в същото време в началото на редицата бе издадена заповед чрез сигнална свирка. Ездачите се извърнаха в редица хълбок до хълбок и Четансапа също накара своя кон да се извие наполовина. Съседът му нема възможност да го погледне по-внимателно, тъй като веднага бе издадена заповед за нападение.

Ездачите полетяха буйно, с диви крясъци. Дакотският боец със своя непълноценен кон и съзнателно бавната си езда пристигна на гребена на възвишението измежду последните. Останалите ездачи вече се спускаха надолу по западния склон и стигнаха платото, което сега се откри пред погледа на Четансапа. Той се смъкна надолу по склона дотолкова, че да не предизвика подозрение. После се поспря и огледа бойното поле пред краката си.

Пред очите му се бе разстлала падинка, заобиколена от трите страни от леки възвишения и открита само на запад. По средата блестяха лед и вода. Ниска горичка и сенките на шест кръгли, заострени нагоре индиански типи заобикаляха езерцето. Нощното небе бе осеяно с ярки звезди. Откакто бе залязла луната, бе станало доста тъмно и само навикналите очи на прерийните жители можеха да открият подробностите на местността и онова, което ставаше пред тях. Четансапа различи на южната страна на езерцето заградени коне; мустангите вътре в оградата вече бяха застреляни и лежаха в тревата, някои бяха нападали един върху друг. Жени и деца не се виждаха; те сигурно се бяха скрили в шатрите или в редкия храсталак на брега.

Боят, който се развихри на поляната край езерцето, се водеше между малка група индианци и напиращите вече от всички страни войници. Тропотът на конете, свистящи изстрели и кучешки лай се смесиха в силна глъчка. Четансапа чу индиански бойни викове: „Хай-йа-йеп!“ Нападнатите бойци не действуваха неразумно. Малката им група се бе скупчила нагъсто и нападаше на юг обградилите я ездачи. Без отдалеч да се разбере как, неколцина от обградените индианци успяха да разкъсат гъстия обръч и излязоха на открито. Побягнаха през прериятa на юг.

По следите им веднага тръгнаха преследвачи. Най-отпред летеше Шонка върху своя бърз пъстър жребец.

Четансапа вдигна бързо пушката си до бузата. Едновременно с него и един от бегълците се бе обърнал към преследвача си и неговият изстрел полетя заедно с куршума на Четансапа към същата цел. Ездачът, когото те бяха взели на прицел обаче, избягна куршумите им.

Четансапа свали пушката си ядосан, защото не можеше да следва врага със своята кранта. Огледа положението около себе си.

Неравният бой приключи. Раздаде се гласът на капитана. Той явно искаше да сложи край на престрелката. След неговата заповед настана тишина.

Двама драгуни подкараха конете си към дакотския ездач с цилиндъра.

— Нашият генерал! — разсмя се единият, когато се прибли — жи до Четансапа, и го плесна по рамото. — Ела, красавецо Еди… карай напред, ела край езерцето — подкани той още веднъж Черния сокол, когато видя, че боецът се двоуми. — Ни — ма не чу сигнала? Има сбор! Хайде тръгвай! По пътя ще ми разкажеш какви успехи има! Успя ли тенджерата на главата ти да посрещне всички куршуми?!

Четансапа поглеждаше сърдито под периферията на своя цилиндър към говорещия.

— Думите на белия мъж са обидни! — рече той сърдито и волю или неволю подкара кафявия си кон, за да стигне до мястото на сбора. — Не желая да отговарям на въпросите на белия мъж! Нека той сам ми каже колко пършиви койота успя да убие!

— Пършиви койоти! Пършиви койоти! Ама че братя сте вие, червенокожите! Никой не подарява живота на другия. Ще ти кажа

колко от твоите въшливи братя и сестри убих: един мъж, три женски и едно момче. Стигат ли ти?

— Само че вождът ви избяга! — отвърна Черния сокол и придържаше кафявия си кон да върви колкото се може по-бавно.

— Така е, той успя да избяга с неколцина от своите другари — хайде де, върви по-бързо с тая твоя кранта! Не чу ли? Току-що някой стреля отново! Това е нашият Шонка, той бърза да подпали кожата на това украсено с орлови пера добиче! Ти не му бери грижата!

Четансапа също бе наострил напрегнато слух.

— Да — отвърна той и в гласа му прозвуча раздразнение, чиято причина яздещият до него стегнат драгун не можеше да си обясни. — Да, Шонка препуска, за да залови украсеното с пера добиче. Само че Токай-ихто не успя да открие. Или дългият нож мисли да ме убеди, че това беше бивакът на Токай-ихто?

— Не, господин генерале, най-силният боец не твърди това В тези шатри имаше черни ходила, които не ни засягат. Но няма вреда от това, че и те между другото получиха една паметна бележка.

Докато Черния сокол разговаряше с драгуна, и последните ездачи дойдоха на сборното място. Само Шонка и неговите съпровождачи, които бяха продължили преследването на вожда на черните ходила, все още не се завръщаха. Тишината на нощта отново се спусна над прериятa. Войници обикаляха наоколо и търсеха убити и ранени; откъм земята се чуваха тихи стенания и охкане, понякога ругатня и много рядко прозвучаваше утешителна дума на другар към другар. Край езерцето вече се бе образувал нов лагер; оттам долитаха разпорежданията на Роуч. Четансапа разбра, че капитанът не смята да се върне с хората си за остатъка на нощта край потока и високата топола, а да остане тук, край езерото. Конете пиха и после вдигнаха капещите си муцуни, за да се оставят търпеливо да ги отведат. Наоколо се валяха трупове на убити индианци, на които никой не обръщаше внимание, и Четансапа отново видя телата на убитите товарни коне сред голямото, оградено за тях място, близо до шатрите. Да, същата участ трябваше да сполети и бивака на Токай-ихто!

Дакотският боец яздеше бавно край разговорливия драгун и мълчаливия му другар.

— Нашите съгледвачи са свестни мъже, но този път все пак се заблудиха — поде отново Черния сокол с надеждата да научи от

разговора повече, отколкото знаеше.

— Е-е-е… — рече драгунът, — всеки бърка по веднъж. Пък и вие, червенокожите, си приличате един на друг като овце в стадо — тебе само, благородни генерале, човек може лесно да те познава по цилиндъра ти. Нашите съгледвачи дадоха тържествена клетва, че онзи, с когото са се били на връщане, и който е стрелял по тях, бил Тобиас, оная избягала свиня, и че където е той, сигурно наблизо ще да е и Токай-ихто. Но както и да е, ние изгубихме тук само няколко часа, които лесно ще наваксаме. Ще се върнем на север и утре ще пипнем главния герой. Никой няма да остане жив — и куче дори, можеш да ми вярваш. Ние всички сме се заклели, че ще ги унищожим!

— Фред Кларк не би допуснал тази глупост, която ни се случи сега — опита се Четансапа да измъкне още нещо от своя събеседник.

— Да, нашият Фреди! Тук си прав. Той много по-добре ги разбира тези работи от нашия красив Антъни Роуч и от всички Шонки в безбрежната прерия. Голяма работа е той! Но ти много добре знаеш, че той сега има много работа. Язди далече напред; сигурно вече е стигнал патрулите на северните фортове, които са подгонили Токай-ихто назад право в нашите ръце. Истински лов с хайки ни очаква! — Говорещият драгун свирна доволно между зъбите си. — Червените кучета няма да могат да гъкнат повече!

— Токай-ихто има всичко на всичко петнадесет-двадесет бойци и не иска нищо друго, освен да избяга в Канада — нареждаше Четансапа с най-пренебрежителен тон. — Чудя ви се защо вие, дългите ножове, вдигате толкова много шум и крясък около него!

— Хе, първо, крясъкът, който вие, червените братя, вдигнахте, беше много по-голям, и второ, вие самите нищо не разбирате от тия работи! Той е страшен тип и не иска само да избяга оттук; той цели кръвно отмъщение, жените ни разказаха това, пък и то си е съвсем ясно и естествено. Но и това не е най-важното. Какво ни е зор нас, че тридесет или шестдесет души ще избягат в Канада и ще вземат пътем нечий и друг скалп! Затова никой няма да говори повече, освен дето ще разказват старите жени. Но когато Крейзи Хорс чуе за това, което става тук — а аз съм готов да се обеся на собственото си шалче, ако той вече не знае някои неща, — тогава той ще се опита отново да се вдигне със своите две хиляди души, а утре те могат да станат и десет хиляди, и ето ти въстание! Много по-важно е обаче нещо съвсем друго, което ти,

естествено, не можеш да разбереш. Роуч иска да стане майор, а Шонка — полицейски началник, та затова трябва да се пораздуе малко случаят, докато набъбне достатъчно, и се разчуе дотолкова, че и вестниците да пишат за него. Затова обикаляме ние прериятa и се бием с тези врели и кипели в боевете опитни мъжаги! Токай-ихто е един кръвожаден звяр, който трябва да бъде убит, където и да го намерим, пък и той води със себе си в своята глутница още няколко звяра, например оня Четансапа с вирнатия нос. Той участвуваше в боя край Литл Бигхорн срещу Къстър и трябва да си плати за това! Край Йелоустоун Ривър ние хванахме Крейзи Хорс, край Йелоустоун-Ривър ще удари часът и на Токай-ихто.

— И сега ли ще употребите артилерия? — Не можем да използуваме артилерията срещу шепа бълхи, които ще ни избягат, преди още оръдието да заеме позиция. Ще трябва да видим да ги изловим и да ги смажем по прост начин, пък ние от своя страна трябва да се постараем не само големците да се възползуват от този случай, ами и нашето брата да се пооблажи малко. Точно така!

Драгунът, който бе спрял коня си, разгорещен от разговора, сега отново го подкара към лагера. Четансапа искаше да го остави да върви сам, но дърдоркото не го изпускаше из очи. Той просто цапна коня на дакотския боец по хълбока, така че животното тръгна и Черния сокол не смееше да се съпротивява. Освен това може би беше полезно да върви с него и да види как са настанени конете.

Четансапа бе забелязал вече, че военната част бе решила да използува мястото, което черните ходила бяха оградили за своите коне. Черния сокол се учуди, че сиксикау си бяха дали труда да издигнат здрава ограда. От това можеше да се съди, че те много добре са знаели, че навлизат в чужди ловни райони, и са се опасявали да не им откраднат конете.

Ограденото място, което можеше да побере двадесетина мустанги, беше много просторно, та в същност там можеха да приберат много повече коне. Голяма част от ездачите вече бяха отвели конете си там. Оградата се отваряше на юг, така че Четансапа и двамата съпровождащи го драгуни яздеха направо към отвора, последни след всички останали. На няколко метра преди оградата стоеше Антъни Роуч с камшик в ръка.

Капитанът извърна глава към тримата ездачи, които тъкмо скочиха на земята, за да въведат конете си в заграденото място.

— Хей ти!

Четансапа и двамата драгуни наостриха слух.

— Ей ти, точно така, тебе викам, красавецо с цилиндъра! Раздвижи се де!

Дакотският боец изпълни заповедта. Докато водеше коня си към командира, той огледа скришом околността, преценявайки всички възможности за бягство.

Роуч го очакваше разкрачен и го изгледа от горе до долу. Когато погледът на началството се спря на крачолите, които бяха твърде къси за Четансапа, той изведнъж се почувствува като рак в тенджера с вода, която започва да завира.

— Ами ти бе, наконтен фазан! Ти къде беше, докато ние се биехме? Говори де!

Черния сокол се загърна в пълно мълчание.

— Свали веднага глупавия си цилиндър и ме погледни! Преди още Четансапа да изпълни заповедта, Роуч вече бе посегнал и смъкнал украшението от главата на предполагаемия генерал. Дакотският боец наведе глава към гърдите си, за да скрие още по-добре лицето си, макар че в мрака трудно можеха да го познаят.

— Охо! Вижте го, стои като живо олицетворение на гузната си съвест! Жалък страхливец! Да не би да си мислиш, че аз не виждам всичко? Ти ще има да ме познаеш по-добре, момченце! Язди подир нас като клоун в цирка и като благоволи да вдигне пушката си и да стреля, се цели с най-голяма точност в своя началник Шонка! Заплес със заплес! А! Чу ли какво ти казах?!

— Хау, разбрах думите на великия бял мъж! — Четансапа говореше тихо, за да не издаде непознатия си за Роуч глас.

— Спести си приказките! Аз сам зная какъв съм и знам също така, че ти си глупав и мързелив, и страхливец! Само не си въобразявай, че можеш дълго да я караш така при мене! След като не иска да се биеш, сега ще останеш да дежуриш; ясно ли е? А следващия път ще има бой! Ти поемаш дежурството при конете; очи и уши имаш, и то не лоши, а мозък за тая работа не ти трябва, така че върви! Откарай жалката си кранта при другите коне и заставай на пост! Ще

дежуриш през цялата нощ. Двама твои червени братя ще дойдат да ти правят компания.

— Хау, отивам на пост. Но нека великият бял мъж благоволи да ми върне преди това цилиндъра.

— По дяволите, дръж си устата, фукльо такъв! Ти май и понятие си нямаш от уважението, което ми дължиш, а? Смърдящо кутре! На — а сега се махай заедно с цилиндъра си!

Четансапа се опита да си оправи отново цилиндъра, който бе изгубил формата си от един пробил го куршум и от грубото отношение на капитана. За пръв път през живота си държеше такава вещ в ръка. Когато успя да пооправи дългата тръба, той я нахлузи внимателно на главата и я надвеси над челото си, после закрачи важно-важно. Жребецът му го следваше, хванат за юздата, с издадена напред глава.

Дакотският боец пусна животното по средата на ограденото място и отново запъна коловете, които препречваха входа.

Роуч пристъпи още веднъж към оградата отвън.

— Внимавай и не заспивай! — предупреди той предполагаемия Татокано. — По петите на врага сме и трябва да бъдем предпазливи!

Четансапа беше на същото мнение.

Командирът се отдалечи и дакотският боец остана за известно време сам. Започна дежурството си, като обиколи наляво и надясно конете и огледа всеки поотделно, доколкото това бе възможно в мрака. За негова изненада и радост белият жребец на капитана също беше сред другите коне.

Когато Четансапа приключи с подготовката си и конете вече пасяха, а други спяха, дойдоха и двамата дакота, които трябваше да дежурят заедно с него край конете. Черния сокол се бе настанил така, че когато те се приближиха, стоеше близо до отворената наново врата на заграденото място. Мушна се между конете, така че, влизайки, двамата мъже можаха да видят само цилиндъра му. Единият подвикна кратко на предполагаемия Татокано той да остане на входа, а те двамата да поемат дежурството на другите краища на заграденото място. Така и сториха и Четансапа остана сам край изхода.

Той разсъждаваше. Да знаеше само къде се е сврял Шеф дьо Лу със своите хора! Беше сигурен, че някой от тях непременно се навърта тук някъде край конското стадо. Трябваше да се опита да влезе във връзка с тях. Повтори мислено уговорените сигнали. За мястото,

където стоеше сега, най-подходящ беше кучешкият лай. Той не би направил впечатление; глутницата кучета на черните ходила още не се бе успокоила напълно. Четансапа се скри между предните коне и излая като заблудило се куче. После седна до оградата и зачака.

Не мина много време и излая койот. Кучетата на черните ходила отговориха сърдито, но скоро се успокоиха, тъй като койотът не се обади повече. Освен това Четансапа си помисли, че те не биха могли да надушат миризмата на койот, тъй като излаялият миришеше на човек, така се надяваше Четансапа. Той прескочи оградата с къс страничен скок. После тръгна бавно по посока на койотския лай, който бе чул. Държеше се като човек, който е забелязал нещо подозрително и отива да провери. Това му държане двамата други дежурни можеха само да одобрят, в случай, че го наблюдаваха.

Когато Черния сокол се отдалечи дотолкова, че едно леко възвишение на почвата го прикри от всякакво наблюдение, той се спря. Наведе се и вдигна ръце нагоре. Беше измъкнал огнивото си и изби от него искри, които осветиха мършавото му лице под периферията на цилиндъра. Сега някой приближаващ се пълзешком можеше със сигурност да се увери кой стои пред него. Четансапа остави искрите да се разхвърчат и прибра отново огнивото си. Изчака да види няма ли да се раздвижи нещо.

И наистина. Някакъв мъж припълзя и се спря легнал на два метра пред него.

— Братко? — промълви Черния сокол между едва отворените си устни.

— Шунктокеча! — стигна до него отговорът също така тихо и другият допълзя до краката на Черния сокол. — Шунктокеча и четирима бойци. — Делаварът бе навикнал вече сам да се нарича на езика на дакота.

— Дежурен съм до вратата на заграденото за конете място — отвърна шепнешком Четансапа. — Влезте при мене.

— Хау.

Разговорът бе приключен.

Четансапа продължи напред и после зави. Тръгна бавно обратно към конете и зае отново старото си място край входа.

Скоро видимите само за него човешки змии се промъкнаха по земята. Те тикаха пушките пред себе си. Напъхаха се под оградата

между конете. Тъй като предварително се бяха натъркали с особена дъхава билка, животните не се обезпокоиха. Черния сокол даде последни нареждания на другарите си:

— Ще убием двамата постови. Шунктокеча назад. После заминаваме с всички мустанги.

От североизточна посока се чу ясен конски тропот.

Четансапа впери търсещ поглед към прерията. Шонка се завръщаше със своите мъже от преследването на черните ходила. Преоблеченият дакота край оградата гледаше приближаващите се. Трима ездачи водеха със себе си три коня, за гърбовете на които бяха завързани изпаднали в безсъзнание или убити индианци. Четансапа издърпа навреме прътовете, за да освободи входа на ограденото място, без пристигащите да го видят по-отблизо, докато върши работата си. После той зачака, защитен отново от погледа им от телата на конете. Ездачите скочиха на земята. Шонка и двамата му съпровождачи смъкнаха тримата мъртви дакотски полицаи, които бяха завързани за конете, и подкараха животните навътре в ограденото място.

Мъжът с цилиндъра на главата запъна отново прътовете, когато враговете му вече крачеха към шатрите. Те носеха убитите със себе си.

Щом новодошлите изчезнаха в шатрите, Четансапа изтегли отново прътовете. Сега беше моментът да уредят работата с конете. На източния хоризонт вече се провидя първият зеленикав светлик, който освети нощното небе, и звездите леко побледняха.

Четансапа веднага видя, че другите двама постови бяха изчезнали. Той мина между конете край скритите си другари, които му показаха плячкосаните оръжия.

— Къде е Бобъра? — попита кратко той.

— Край тополата. Прибира останалата плячка. Роуч е оставил там още катъри, месо и муниции в своите палатки.

— Добре. Вие сте готови — ще ви свирна. Ще изкараме конете навън и ще ги подгоните край тополата по следите на Токай-ихто през Жълтокаменната река.

Щом даде нарежданията си, Четансапа изтича обратно, между конете в най-задния край на ограденото място, Делаварът го очакваше там.

Четансапа му обясни още веднъж, шепнейки, намеренията си. После яхна белия жребец. В същия миг и Шеф дьо Лу вече седна върху

един пъстър кон, който си бе избрал. Прозвуча ясно изсвирване с уста, Четансапа даде сигнала и един многоглас страшен рев му отговори. Кожените камшици изплющяха върху гърбовете на сплашените коне. Първите вече побягнаха към изхода. Белият жребец се вдигна на задните си крака и размаха предните и Черния сокол, който държеше в едната си ръка пистолета, а в другата камшика, стисна тялото на животното с жилестите си бедра. Продължаваше да крещи безспир. Табунът пред него напираше изплашен към изхода на ограденото място. Прътовете изтрещяха и стреснатите животни се понесоха в тъмната степ. Белият жребец се бе обърнал назад, тъй като не можеше да си пробие път напред през напиращите свои събратя, и се прехвърли с един чудесен лек скок през оградата. Няколко смели коне последваха примера му и полетяха след него в буен галоп през преriята. През същото време по-голямата част от табуна вече бе излязла на юг от оградата и също се носеше напред, насочвана от крещящите и размахващи камшиците си бойци.

Всичко стана за секунди.

Ездачите чуха зад гърба си яростния лай на кучешката глутница и крясъците край шатрите. Изтрещяха изстрели и край летящите напред ездачи изсвириха куршуми. Никой обаче не можеше вече да заплаши истински препускащите напред мъже. Всички коне бяха избягали. Няколкото, които не можеха да поддържат устрема на останалите коне и които навярно господарите им бяха успели да заловят, бяха само ранени животни, които не можеха да свършат никаква работа. Безпомощни, трепереци от яд, враговете бяха принудени да останат в лагера си. Кавалерийската част се бе превърнала принудително в пехотинска.

Излавянето на конете на врага — обичан и често упражняван удар по време на бой от прерийните индианци, отново бе излязъл успешен.

Рано сутринта след този голям успех Четансапа, Шеф дьо Лу, Бобъра, Стария гарван и неговият най-млад син седяха в тополовата горичка край потока, където Четансапа си беше пригодил първото скривалище. По-големият син на Гарвана се бе покатерил на най-високата топола и оглеждаше оттам околността както глупавият

Татокано през предишната нощ. Сина на Антилопата и Копиен връх се носеха с големия конски табун по следите на кервана на Токай-ихто. Конете на шестимата останали назад индианци пасяха в храсталака. Мъжете бяха хапнали малко и изпушили по една лула и сега се изтягаха с удоволствие на слънце. Далеч от малката група, на края на горичката, лежеше овързаният Татокано. Четансапа все още бе облечен в неговата униформа и си играеше със смачкания цилиндър. Щом го погледнеха, мъжете отново избухваха в доволен смях.

— Ще ми кажеш ли най-после, най-хитри от всички бобри — заговори Четансапа, след като си бяха разказали първите преживявания по време на нощното приключение, — ще ми ка-жеш ли най-после защо искаш да стоя все още облечен в тази униформа и защо остави толкова надалеч нашия пленник?

— Да, ще ти обясня, най-слаба от всички тополи! — отвърна усмихнат Чапа. — Най-напред обаче ти трябва да ми кажеш колко дълго смяташ да останеш тук?

— Ще ти отговоря. Ще останем целия ден, за да проследим какво ще прави в страха си Роуч. Сега той си мисли за съдбата на Къстър и се страхува, че ние искаме да избием и него, и всичките му хора. Затова се окопава сега там, както вече ми съобщи по-старият Гарван, и ще остане край своето блато и онова възвишение като някое прерийно куче с пребити крака. Когато се осмели да тръгне отново, сигурно ще се насочи обратно на юг. Ако беше само заради него, нямаше да се бавим тук. По-опасни от него обаче са Шонка и неговите червени койоти. Те жадуват за мъст, това е сигурно, и са бързоходци като всички дакотски бойци. Затова именно ние ще останем тук и ще ги дебнем и когато падне нощта, ще заобиколим още веднъж лагера, ще се развикаме и ще започнем да стреляме. Тогава Роуч ще заповяда на Шонка да остане при, него да го брани и по този начин ние ще се освободим и от Шонка, и от останалите дакота. Хау.

— Хубав е твоят съвет. С осмина бойци и три пушки ние успяхме да отклоним от следата си петдесет бойци с петдесет пушки и да плячкосаме много коне, без да загубим нито един от своите мъже. Токай-ихто ще бъде много доволен от Четансапа. Сега обаче и аз, Хитрия Бобър, искам да направя нещо. Ти знаеш, Черен Соколе, че ти и аз силно се противопоставихме и дори обидихме нашия вожд в резервата в „лошата земя“. Затова именно ние двамата сега сме

длъжни да извършим най-добрите дела. Ти вече успя донякъде. Сега е моят ред. Аз ти помогнах, значи и ти трябва да ми помогнеш.

— Готов съм. Не ти ли стига обаче това, че заради теб стоя часове наред посред бял ден облечен в тази униформа?

— Това е началото. Ще ти обясня своя план: Ти сам ни каза, че Червената лисица е тръгнал към северните фортове, за да ни обгради в клещи. Това е голяма опасност. Ние сме длъжни да предприемем нещо. Аз искам да сплаша мъжете в северните фортове, че ние ще нападнем фортовете им на североизток, докато те търсят нас на северозапад по течението на Мисури. Тогава те ще се върнат в своите фортове и ще ни оставят на мира, защото още не са забравили случилото се с блокхаусите в станцията край Ниобрара, които Токай-ихто опожари.

— Добре. Много съм любопитен с какво смяташ да ги сплашиш и какво общо има моята униформа с това?

— Веднага ще разбереш. Трябва само да участвуваш в моята игра и нищо друго.

Чапа стана и довлече пленения Татокано, който досега не бе имал възможност да чуе техния разговор.

Когато Четансапа видя пленника да лежи в краката му, в душата му бликнаха лоши спомени. Този съблечен шут бе присъствувал, когато Шонка бе накарал мъжете на Мечата орда в резервата да се подчинят на неговата воля и когато Четансапа бе ранен тежко. Лицето на дакотския боец беше съвсем мрачно.

Чапа застана пред пленника.

— Татокано — заговори той, — ти лежиш целият в окови. Аз мога да те убия. И ще го направя. Ще те опека като меча лапа! Ти си предател. Баща ти Старата Антилопа отдавна вече е мъртъв. Смятам, че за него е щастие, дето не може да те види. По-възрастният ти брат, наречен Сина на Антилопата, се бие заедно с хората на Токай-ихто и те презира. Ти си един койот!

Контето не гледаше страхливо, но безкрайно глупаво и яростно пред себе си.

— Разбра ли какво ти говоря, смърдящ плъх такъв?

— Да — отвърна пленникът с готовност, но без да вдига глава. Явно избягваше погледа на униформения Четансапа, защото загубата на униформата му причиняваше ужасна болка.

— Разбрал си ме, добре. Знаеш ли също така, че тъй ти се пада?

Контето вдигна все пак изпитателно очи. Имаше ли право да говори като пленник? Той сякаш набра надежда и самочувствието му отново се съживи.

— Аз съм боец и скаут на великия баща във Вашингтон! — заяви той. — Дългите ножове са силни и никой няма да ги победи. Бобъра и Четансапа ми откраднаха униформата. Те трябва да ми я върнат и веднага да ме освободят, иначе милаханска ще ги обесят! Ако ми върнете униформата обаче, аз ще се примоля за вас и дългите ножове ще се съгласят да ви дават и на вас по няколко долара на месец, ако се биете на тяхна страна.

— Аха, значи ти ни предаде за няколко долара на месец, мръсен койот! Аз ще ти одера кожата и ще те дам на кучетата, ти това заслужаваш, а нашите кучета са изгладнели! Чу ли какво ти говоря?

Татокано не отвърна. Сега целта на яростните му погледи беше Четансапа, който тъкмо си плетеше косите и същевременно си играеше с копчетата на униформената куртка, сякаш искаше да ги откъсне.

— Да, гледай добре! — подкани Бобъра пленника. — И с теб ще се случи същото като с тази униформа. Ще изгубиш всичките си украшения. Искаш да ни стреснеш с твоите бели мъже, но сега те са далеч от тебе, а ние сме тука! — Бобъра направи пауза, за да повиши въздействието на следващите си думи: — Така че избирай! — извика той след това. — Или аз ще те одера жив и ще те изпека като меча лапа… или ти ще дойдеш при нас и ще приберeш девойката Меден цветец в твоята шатра! Чуха ли всичко ушите ти?

Предложението на Чапа отговаряше на индианските нрави и обичаи. Суровият живот на прерийните индианци, нещастните случаи по време на лов и смъртта по време на бой намаляваха броя на мъжете, които набавяха необходимата храна за жените и децата. Непрекъснато се чувствуваше липса на ловци. Така че, съгласеше ли се пленник да се ожени за някоя девойка от племето, всички приемаха с радост победения неприятел. Впрочем в такива случаи винаги се касаеше за изпитани и смели мъже, от които племето само щеше да има полза, а не за някакви жалки хапльовци. Затова сега веселото настроение отново обзе бойците. Какъвто беше глупав обаче, Татокано не можеше да осъзнае положението си и да разбере причината за веселостта на победителите. Той прие предложението на Бобъра като съвсем сериозно. И въпреки това дълго не можеше да се реши да отговори.

— Мислите ти пълзят като охлюв! — рече настойчиво Чапа.

Пленникът втренчи поглед в говорещия.

— Тогава ще ми върнеш ли униформата? Генералска униформа е това! — Суетният младеж все още не искаше да се откаже от любимата си премяна.

— Ако нашият вожд Токай-ихто разреши — отвърна сериозно Бобъра.

— Какво?! — ужаси се Четансапа. — Нима ти сериозно смяташ да доведеш този разсъблечен хлапак отново в нашите шатри?

— Че защо не? Той не е чак дотам страхлив. Той просто няма разум в главата и затова попадна в лапите на Шонка. Но краката му тичат бързо като антилопа. По-рано ние го използувахме като бегач, защо да не го използуваме и сега? Ако Токай-ихто разреши!

Черния сокол не каза нищо повече. Само плю на земята.

— И тъй значи, Татокано ще се върне в нашите шатри и ще ожени за девойката Меден цветец? — реши да се убеди още веднъж Бобъра. — Той ще се бие заедно с нас срещу дългите ножове.

Контето се изплаши.

— Това не мога да направя! — Мислите му сякаш работеха усилено зад плоското чело.

— И защо не можеш, пробита тенджеро, мазен мокасин такъв! Тогава аз ще облека твоята „генералска“ униформа на малкото мече, а от кожата ти ще направя ресни за роклята на Меден цветец!

Татокано погледна умолително Бобъра.

— Но аз съм съгласен да я взема за жена! Шеф дьо Лу се усмихна злорадо.

— Ти си още по-глупав, отколкото предполагах — увери се Бобъра. — Защо казваш, че не можеш, след като все пак искаш да я вземеш за жена?

— Но аз не мога да остана при вас и да се бия срещу дългите ножове.

— И защо не, скимтящо прерийно куче? Да не би да се страхуваш за доларите си, смрадлива твар? Ако аз те изпека, пак няма да ги получиш! Че си глупав, глупав си, но това все пак сигурно ще го разбереш?

— Да, но аз съм дал клетва.

Лицето на Татокано сякаш се вдърви. Той беше глупав и суетен, но все още някои от основните понятия за воинската чест на един дакота бяха внушени още от детски години и на този глупак толкова дълбоко, че той не можеше да се отърси от тях.

— За какво си дал клетва? — Чапа се ядоса.

— Че ще се бия като скаут за дългите ножове.

— Тъжна работа — рече Бобъра, извърнал се към Шеф дьо Лу. Оказва се, че наистина ще трябва да го опека.

— Я попитай твоя пленник — помогна му делаварът — за колко време е дал клетва. Пред белите мъже човек се кълне обикновено за времето, за което получава долари.

Бобъра потупа „генерала“, който седеше натъжен сред кръга от неприятелите си.

— Чу ли? За колко месеца си дал клетва?

— Не знам.

— Ами че той не знае!

— За кой месец си получил последните си долари? — попита Шеф дьо Лу пленника.

— За месеца, който тече сега.

— Много добре — каза Шеф дьо Лу, — тогава ще отидеш при дългите ножове и ще им кажеш, че като изтече този месец, няма да им служиш повече и не им искаш вече доларите. Тогава те ще те пуснат да си вървиш.

— Но аз няма да мога да кажа на дългите ножове, че искам да ги напусна, защото преди това Бобъра ще ме убие и ще ме скалпира.

— Да — възкликна Бобъра, — така е! Как си го мисли Шеф дьо Лу това? Нима той смята, че аз ще пусна своя пленник да върви при дългите ножове и да им разкаже всичко, което ние си говорихме тук? Нима неговите уши не са могли да чуят всичко, макар че аз го бях оставил на края на горичката? Той винаги е имал остър слух, макар акълът му да е малко. Той знае, че ние ще прибегнем до военна хитрост… знае, че ние само се преструваме, че ще тръгнем на северозапад, за да ни търсят хората на дългите ножове от северните фортове там, през това време обаче ние ще заобиколим с конете си фортовете на североизток откъм гърба и ще подпалим там всичко. Да, такъв е нашият хубав план, една чудесна хитрост, и ти искаш аз да пусна този предател да си върви, та да разкаже всичко на дългите

ножове? За да получи още десет долара допълнително? О, не, по-добре ще го нарежа на ивици и ще го опека, а Четансапа ще подари „генералската“ униформа на девойката Меден цветец. Хау! — И Къдрокосия Чапа отвлече със сърдито лице своя пленник обратно в храсталака.

— Елате — каза след това той на своите другари, — да вървим малко встрани. Тази мърша твърде много ми мирише!

Обяснението му не беше кой знае колко убедително, но Четансапа и делавърът се изправиха, за да придружат хитрия Чапа. Веднага щяха да разберат какво в същност искаше той. Когато се отдалечиха достатъчно от пленника, за да не може да ги чува, Къдрокосия се спря.

— Така, сега можем да разговаряме. Какво смятате вие?

Четансапа поклати цилиндросаната си глава.

— Не мога да разбера плана ти.

— Изглежда, най-слабите бойци понякога имат и най слабия разум. Всичко е наред вече. Тази нощ Шеф дьо Лу трябва да освободи тайно Татокано.

— Аз? Не! — отказа делаварът.

— Да, да! Той ще ти се довери, защото ти си служил при дългите ножове. После ще побегне към милаханска в северните фортове и ще им съобщи всичко, което аз сега му разказах, като голяма подслушана тайна. Те ще му повярват и ще се върнат обратно в своите фортове, защото ще се изплашат, че ние ще ги нападнем там.

Четансапа свали цилиндъра, сякаш искаше да си проветри главата, и прекара ръка по косата си.

— Ти си мъдър, Чапа, и имаш право. Можем да опитаме.

— Хау! — съгласи се и Шеф дьо Лу да участвува в играта. Мъжете се върнаха в своя временен лагер сред горичката и използуваха останалите дневни часове, за да поспят. Когато Четансапа ги разбуди, вече беше тъмно и от облаците ръмеше леко. Шеф дьо Лу се примъкна според уговорката до Татокано, за да го освободи от ласото, в което бе омотан. При това го посъветва още веднъж да побегне колкото се може по-бързо към северните фортове и да съобщи там онова, което бе научил; това бил единственият начин да се спаси. Скоро след това наблюдателят горе в дървото проследи беглеца, който,

след като се промъкна на известно разстояние наведен, побягна подобно на бърза като вятъра антилопа сред мрака в северна посока.

БРАТОУБИЙСТВЕН БОЙ

Четансапа и другарите му започнаха нощното привидно нападение върху лагера на капитан Роуч край малкото езерце. Конските копита затрополиха по обраслата с трева земя. От локвите пръскаше мръсотия чак до коремите на конете и вър — ху краката на ездачите. Беше тъмно като в рог, тъй като дъждовните облаци прикриваха месеца и звездите, та нощта бе тъкмо подходяща за изпълнение на замисли, които не бива да се проумеят. Един по един дакотските бойци заобиколиха височинката и малкото езерце с бързите си коне. Те ту се приближаваха, ту се отдалечаваха. Около вражеската позиция непрекъснато прокънтяваше подигравателното „Хи-я“ като вик на невидими нощни призраци. Заплющяха изстрели ту наблизо, ту отдалеч. Кучетата на черните ходила виеха проточено край езерцето. Откъм височината и езерцето отвръщаха отделни пушечни изстрели. Ако се съдеше по страха им, беше сигурно, че през тази нощ Роуч и неговите хора умираха неведнъж от ужас. Както Четансапа бе предрекъл, споменът за генерал Къстър, чиито части бяха напълно унищожени от дакотските бойци, все още не излизаше от умовете на офицерите и войниците. Нямаше никакво съмнение, че Роуч и неговите хора щяха да тръгнат обратно на юг през следващия ден заедно с полицията на агенцията. Там обаче капитана явно не го очакваше повишение в чин майор.

Според уговорка Четансапа непрекъснато се срещаше с Шеф дьо Лу по време на нощното измамно нападение. В един такъв миг делаварът му предложи да използува сам непроницаемия мрак, за да се промъкне във вражеския лагер и да се постарае да узнае там още нещо. Четансапа даде съгласието си, но помоли делавара да не се бави много, тъй като трябваше скоро да тръгнат на север и да настигнат преселническия керван на дакота. При този топъл дъжд съществуваше опасност ледът на Жълтокаменната река да се разпука и ледоходът да пресече пътя към Токай-ихто.

Докато Шеф дьо Лу изпълняваше своето предложение, Четансапа продължаваше да обикаля с останалите си другари лагера. Веднъж той забеляза нещо, което го учуди. Сред поляната стоеше свободен кон и пасеше. Макар, докато яздеше, Черния сокол да бе минавал много пъти покрай това място, досега той не бе забелязал животното. Откъде бе дошло то тук? Може би това беше някой избягал кон от ограденото място, откъснал се от своя табун? Това изглеждаше най-вероятно. Четансапа реши да вземе коня. Един кон в повече никога не бе излишен. Той подкара своя жребец ходом, за да не изплаши животното. Скубането на тревата заглъхна, тъй като то бе усетило приближаващия се ездач и бе вдигнало глава. Четансапа тъкмо се канеше да хване чуждия кон за повода, когато някой го надхитри. Нечий здрави ръце го сграбиха за левия крак и го смъкнаха от белия му жребец на земята. Четансапа полетя. Когато успя отново да скочи на крака, той чу отдалечаващия се галоп на два коня: неговият бял жребец и чуждият кон се носеха навътре в мрака. Скоро те изчезнаха от погледа му. Дакотският боец потърси пушката си, която бе изпуснал, падайки. Не можа да я намери никъде. Стоеше сам на тази далечна ливада сред тъмната нощ. Потърси още веднъж пушката си, но безуспешно. Тя беше изчезнала. Черния сокол трепереше от яд. Изчакваше нещо. Само да посмее този жалък тип да се приближи още веднъж насам! Четансапа не можеше да знае накъде бе изчезнал неприятелят му в нощта и мъглата. След малко обаче отново чу отстрани приглушения конски галоп, който съвсем бе забравил във възбудата си, и си спомни за своите бойци. В този миг се разнесе подсвирването на Шеф дьо Лу, знакът, че той се завръща от своя разузнавачески поход. Трябваше да тръгнат към Жълтокаменната река, преди ледът да се разпука.

Четансапа даде обратен сигнал. Бойците му се приближиха към него.

— Успяхте ли да заловите отново моя бял жребец? — попита Четансапа.

— Твоя бял жребец?!

— Значи не сте го заловили! — Четансапа беше много доволен, че не вижда в мрака лицата на своите другари. — Тръгваме с конете през Жълтокаменната река към Токай-ихто! — заповяда той.

Никой нямаше време да изкаже учудването си. Четансапа поведе на север малката група ездачи.

От хората и животните капеше вода, освен това те бяха запотени и миришеха остро. Дъждът плющеше, а вятърът носеше обезпокоителен възтопъл въздух откъм юг. Конете галопираха търпеливо в безпътната тъма. Плющенето на дъжда почти заглушаваше конския тропот. Когато се спряха веднъж, мъжете чуха отдалеч някакъв съскащ и трещящ шум.

Те знаеха какво означава това. Ледът, сковал водите на Жълтокаменната река, бе започнал да се пука. Колкото повече се приближаваха към реката, толкова по-често достигаха до тях злокобните звуци през плющенето на проливния дъжд. За щастие все още не се чуваше страшният грохот, който възвестяваше понасянето на ледовете по течението на реката.

Все още имаше време.

Поляните бавно започнаха да се снишават. Темпото на ездата се позабави в полегатата местност; конете се плъзгаха по мократа трева. Ездачите скочиха на земята и поведоха мустангите за поводите. Изглежда, дъждът започна да спира. Вятърът духаше още по-силно и няколко звезди се показаха плахо сред разкъсаните облаци. Дълбоко долу в низината, в краката на ездачите, се провидя матов блясък. Заледената река побляскваше между тъмните си брегове.

Малката група ездачи стигна наклонения бряг и се спусна върху наблъсканите един върху друг блокове лед. Не беше лесно да се върви по тях. Огромни късове лед се бяха накамарили един върху друг; те бяха замръзнали в ужасен безпорядък от остриета, ръбове, блокове и гладки повърхности. Дъждовната вода плуваше тук-таме върху леда. Четансапа се радваше на всеки лунен лъч, който осветяваше за кратки мигове коварната ледена местност. Той вървеше пръв. Бобъра, Шеф дьо Лу, Стария Гарван и неговите двама сина го следваха заедно с конете. Ледената покривка криеше под себе си пълен с опасности живот. Под краката на пътниците гръмолеше и трещеше; реката се движеше. Сякаш изстрели плющяха, когато ледената покривка се разкъсваше. Конете бяха силно изплашени; мъжете едва успяваха да ги дърпат напред. Реката току изреваваше под топящите се маси лед; гърмеше и свистеше. Неочаквано една вълна заля хората и животните. Сякаш всичко започна да се люлее; ледената покривка се надигна.

Конете се изплашиха и се изправиха на задните си крака. Напрегнали всички сили, мъжете стискаха поводите. Четансапа хвана повода на коня на Бобъра. Мъжете много добре чувствуваха, че водят плячкосани, непознати коне, а не собствените си животни, които бяха свикнали с господарите си и бяха израсли сред прериятa. Слабият индианец и другарят му се препъваха между ледените блокове и плъзгащите се конски копита. Проправяха си припряно път напред и въпреки това се придвижваха съвсем бавно в мрака със сплашени — те коне. Най-после, изглежда, минаха средата на реката. Водите под ледената покривка гъргореха настървено и непрекъснато се опитваха да пробият нагоре. Четансапа не можеше да се освободи от обзелото го злокобно чувство, когато непосредствено пред краката му се разтвори с трясък пукнатина. Напред, по-бързо напред, преди всички да потънат и ледените блокове да ги смажат! Той теглеше със сила трепереща жребец на Бобъра. Конят полудя от страх. Плъзгайки се непрекъснато, препъвайки се, падайки върху коленете си, мъже и животни все пак се придвижваха напред. Тъмночерният северен бряг, който очите им успяха да различат, им се стори като спасение и обещание за живот. Само да се измъкнат от тази тъмна блещукаща паст, която протягаше мокрите си ръце към тях!

По-късно бойците вече не знаеха как бяха преодолели последните метри. Реката бе изревала и с един оглушителен трясък започна да притиска ледените блокове. Водите й бяха изригнали на повърхността; хората изгубиха опора под краката си. Четансапа бе изостанал назад; беше пропуснал другите да минат напред и бе сграбил бащата на Гарвановите братя, който вървеше последен. Като пияни се олюляваха мъже и животни върху отдръпващия се под краката им лед. Стария Гарван бе паднал във водата; успя да се измъкне, задъхан, хванал се за ръката на Черния сокол.

После стъпиха върху твърда земя. Никога досега не бяха осъзнавали така добрата здрава почва под краката си. Тя нито бягаше, нито се олюляваше; не съскаше и не повличаше навътре. Лежеше мълчаливо и носеше спасените си синове.

Мъжете изведоха конете малко по-нагоре по високия бряг и се хвърлиха на земята. Треперещите коне стояха край тях.

Когато слънцето изгря на следващата заран, вятърът бе прогонил дъжда. Небето беше съвсем синьо, като изпрано от дъжда. Само няколко светлосиви кръгли облаци с бели краища се носеха безцелно в безкрая като спомен за нощния пороен дъжд. Отспали си, Четансапа и другарите му се излежаваха на слънце върху отразяващата светлината влага на един южен склон. Шеф дьо Лу лежеше някъде скрит на пост. Под краката на мъжете ревеше реката. Ледоходът се носеше. Струпаните блокове лед пращяха и трещяха; под белезникавото опустошено бойно поле се носеше тътен. Мъжете си спомниха с успокоен вече ужас как се бяха придвижили през носещите се в безреда ледени блокове. Сега вече дни наред никакво живо същество не можеше да прекоси реката. Те бяха защитени от всякакви преследвачи откъм юг.

Четансапа лежеше до Бобъра върху завивката от бизонова кожа и беше скръстил ръце под главата си. Къдрокосият боец и бащата на Гарвановите братя седяха до своя водач; двамата млади Гарвани се бяха отпуснали на земята между конете.

— Добре се справихме-похвали с една дума Чала свършеното.

Черния сокол не каза нито да, нито не. След като бяха преодолели опасностите от ледената река, мислите за последното му нощно приключение отново го обладаха със сила. Той бе изпълнил поръченията на своя вожд безупречно и бе откъснал врага от следите на Мечата орда. Нима той, победителят, трябваше да се върне сега без пушка и без кон в бивака на Токай-ихто? Нима така трябваше да изглежда славното завръщане, за което бе мечтал? Хапеда и Часке щяха да се изсмеят на своя баща, а жените щяха да пуснат какви ли не шеги.

— Какво мислите? — попита Четансапа своите другари. — Кой ли обикаляше тази нощ освен нас около малкото езерце?

— Шонка и неговите хора не са били — заяви Шеф дьо Лу. — Те всички бяха в лагера и се канеха да избият пленените черни ходила. Някои вече бяха убили, други обаче бяха успели да избягат. Предполагам, че избягалият вожд се е промъкнал заедно с двама-трима свои бойци до лагера и е освободил хората си.

— Това означава, че някой спасил се боец от черните ходила е откраднал твоя бял жребец и пушката ти — рече Бобъра на Четансапа. — Той явно е искал за поизкупи малко изгубената си слава пред своето

племе, завръщайки се с коня и пушката на един дакота като бойна плячка. Сиксикау са същите хапливи кучета като пани и открай време са били наши врагове.

Четансапа седеше замислен и наблюдаваше безцелно носещите се по реката ледове. Грамадните ледени блокове бяха притиснали един прекършен ствол и сега го направиха на трески. Надолу по течението върху леда се видяха стари дивечови следи. Четансапа съжали дълбоко, че няма право да потърси този дивеч. Но ето че върху остатъците от сняг се видяха и няколко отпечатъка от конски копита, съвсем свежи следи от неподковани мустанги. Конете се бяха препъвали и плъзгали. Върху остатъците от сняг бяха останали и очертанията на един мъничък мокасин.

Черния сокол се изправи рязко и изтича на брега.

— Ето тук! — извика той на своите другари. — Не виждате ли това тук?

— Следи от избягалите черни ходила — предположи съвсем спокойно Бобъра. — Бива си ги хората. И те са успели да преминат през леда тази нощ като нас заедно с жените и децата си.

Черния сокол все още гледаше втренчено отдалечаващите се бавно заедно с леда следи.

— Тази нощ ли, казваш? — рече той. — Мисля, че това е било рано сутринта… те са намерили по-нагоре по течението по-удобно място за преминаване на отсрещната страна… ето… гледайте тук! Те са водили със себе си и подкован кон! — Четансапа се върна при другарите си. — Аз ще тръгна нагоре по течението — заяви той. — Тия крадци сигурно са някъде наблизо.

— Ние ще дойдем с теб! Първоначално Четансапа се Поколеба.

— Добре — съгласи се след това. — Само нашите двама млади Гарвани ще останат на пост край конете.

Мъжете тръгнаха по брега. През тревата по склона се провираха поточета от оттичащите се локви. Слънцето затопляше кожата на хората. Четансапа водеше групата без никакви предохранителни мерки. Те търсеха индиански врагове, а не уачичун. А който се приближава откритокъм индианците, бива посрещнат също така открито.

Като повървяха известно време, те чуха предупредителен изстрел. Стрелецът лежеше на североизток върху едно купесто

възвишение, откъдето добре се виждаше крайречната долина; куршумът бе издал местонахождението му.

Дакотските бойци се спряха. Четансапа вдигна празната си ръка, в знак, че няма намерение да започва бой. После дакотските бойци останаха спокойно на мястото си, за да изчакат какво ще се случи по-нататък.

Изненадаха ги.

На височината на склона, край който бяха вървели, неочаквано се изправи един индианец Той стоеше на фона На далечното синьо небе висок и горд. Беше строен и израсъл прав като копие и въпреки младостта му от него се излъчваше подчертано достойнство. Той също вдигна невъоръжената си дясна ръка. В лявата държеше пушката на Четансапа.

Черния сокол и придружаващите го тръгнаха бавно към хребета на високия бряг. Когато стигнаха догоре, се спряха на десетина крачки пред непознатия мъж и го заразглеждаха. Дакота не познаваха езика на черните ходила и предположиха, че неприятелят им не знае нито езика на дакота, нито на белите мъже. Налагаше се да се разберат помежду си с обичайния език със знаци. Четансапа посочи себе си и изчакващия със затворено лице сиксикау и обясни с този си жест, че случаят трябва да бъде уреден само между тях двамата. Непознатият отвърна кратко, че е разбрал и е съгласен. След това дакотският боец назова своето име: „Черния сокол, Син на Слънчевия дъжд“, и врагът му отвърна със суровия си глас и със съответните знаци: „Планински гръм, Син на Горящата вода!“

Дакота бяха навикнали напълно да прикриват пред непознати своите чувства и външно да проявяват пълно безразличие, който навик им бе донесъл славата, че дори не умеят да се смеят. Така сега бронзовите им лица останаха неподвижни, колкото и силно да им бе направило впечатление името, което току-що чуха. Планински гръм беше млад, но си бе спечелил вече голяма бойна слава и през миналите години когато Токай-ихто живееше още във вражда със своето собствено племе, Планински гръм бе станал кръвен брат на младия дакота. Четансапа не желаеше да говори сега за това, не искаше и да мисли за него. Той не можеше и да допусне дори Токай-ихто да е намерил сред племето на сиксикау по-опитен в боя брат, отколкото сред дакота.

Четансапа подкани своя неприятел Планински гръм да му върне коня и пушката. Ала Планински гръм бе не по-малко упорит. Отказа и вдигна томахавката си, за да оповести готовността си да се бие. Четансапа обяви, че е готов да приеме предложения двубой.

Младият боец от племето на черните ходила кимна на дакотския боец да го последват и повървя малко по билото на високия бряг нагоре по течението на реката, а след това тръгна пред тях. Водеше вдясно, навътре в прериятa, без да се огледа нито веднъж назад. Залаяха кучета. Пред очите на мъжете се разкри ниска долчинка, където дакотските мъже видяха малката група избягали черни ходила. Обикновено индианците издигаха своите шатри край вода. Черните ходила явно бяха спрели само за малко в безводната долчинка, когато вождът им откри групата дакота и се сблъска с тях. Десетина души седяха без шатри или завивки върху тревистата земя, някои от тях бяха ранени. Два коня пасяха и Черния сокол видя красивия бял жребец. Видът на коня разпали отново яда му. Той остана заедно със своите другари по средата на долчинката. Жените и децата на черните ходила се изтеглиха мълчаливо в широк кръг назад. Те всички бяха добре облечени, в бели кожени дрехи, украсени с красива везба. Вниманието на дакота бе привлечено от едра девойка, която носеше на ръце убито момче. Когато тя седна отново на земята и положи тъжно мъртвото дете върху скута си, погледът на боеца остана за миг спрян върху нея.

После Четансапа отново насочи вниманието си към своя неприятел, който сега пристъпи пред него, съпроводен от двама бойци. Мрачни и с омраза в погледа стояха сиксикауските бойци пред дакотските. Черните ходила бяха нападнати от дълги ножове и от дакота — от Шонка и неговите мъже — и не можеше да се предполага, че те знаят за враждата между дакотските бойци За черните ходила Шонка и Четансапа принадлежаха на една и съща вражеска племенна група.

Вождът на черните ходила остави всичките си оръжия с изключение на томахавката — бойната секира със стоманен резец. Това бе оръжието, с което Планински гръм смяташе да се бие. Тогава и Четансапа предаде всичките си оръжия на своите другари и запази само употребяваната от дакота каменна сопа. Тя се състоеше от един яйцеобразен камък, закрепен за дълга дръжка от як, раздвоен горе и същевременно еластичен върбов клон.

Вождът на черните ходила описа с крачки голям кръг в долчинката и посочи със знака за скалпиране, че всеки, който напусне този кръг, трябва да се смята да победен и да се счита плячка на врага.

Четансапа даде съгласието си. Той не искаше да губи време и бързаше да започне борбата веднага. Затова пристъпи в кръга, където или щеше да победи, или трябваше да умре.

Вождът на черните ходила също влезе, без да се двоуми, в очертаното бойно поле и застана срещу Четансапа. Междувременно всички останали бойци напуснаха кръга.

Тъй като слънцето грееше от изток, двамата бойци бяха застанали един срещу друг в посока север — юг, за да предпазят очите си от ослепителните лъчи. Няколко секунди никой не се помръдна.

Извън кръга стояха другарите на двамата бойци — дакота и черни ходила. Те се бяха подредили откъм страната на онзи, чиято победа желаеха. Сега обаче Четансапа не мислеше вече за своя къдрокос приятел от детските игри, а и Планински гръм сигурно бе забравил своите бойци и жените и децата, чиято последна опора в това тежко положение беше само той. За двамата стоящи вътре в кръга мъже сега не съществуваше нищо друго освен врагът. Кой щеше да започне борбата? Дали щеше да полети бойната секира, или щеше да бъде нанесен първият удар? Това бяха сега единствените въпроси.

Никакъв звук, произнесен от човешка уста, не смущаваше наситената с опасност тишина. Само грохотът и звънкият трясък на невидимата оттук ледоносна река достигаха до бойното поле.

Вождът на черните ходила нападна пръв. Той заложи всико на една карта и хвърли томахавката си. Не се бе засилил отдалеч и не даде време на врага си да предвиди нападението, а запрати бойната си секира с увиснала надолу ръка. Въпреки това бе вложил много сила в удара и оръжието прелетя яростно краткото разстояние към средата на тялото на Четансапа. Дакотският боец едва успя да отстъпи. Острието на свистящата томахавка откъсна малко кожа от левия му крак. С почти ненамалена сила секирата отлетя нататък и падна на земята чак извън очертания кръг. Това беше майсторски измамен удар. Но той не бе успял и вождът на черните ходила бе изгубил оръжието си.

— Хан-х-х-х! — проехтя от кръга на наблюдаващите черни ходила.

Нито един мускул върху лицето на Планински гръм не потрепна.

Сега Четансапа вдигна своята бойна сопа… и я захвърли настрани. Според своите индиански понятия за чест той се отказа от оръжието, с което врагът му в двубоя не разполагаше вече.

Двамата врагове скочиха един към друг и започнаха да се борят. Четансапа скоро усети своето предимство. Лявата ръка на неприятеля му бе улучена по време на боя край лагера до езерцето с приклад на пушка и сега отказа да му служи. Дакотският боец се надяваше да повали другия, но Планински гръм все още се задържаше на крака и острите викове на наблюдаващите бойци насърчаваха борещите се. Тогава Черния сокол усети с ледена тръпка, че и неговите сили започнаха да му изневеряват. Старата рана на гърдите му започна да кърви. Ръцете му отпуснаха тялото на неприятеля. Четансапа се олюля назад и се окопити чак когато вече стоеше на колене в мократа трева. Световъртежът му отмина и той отново видя всичко около себе си. Измъкна празната кожена кания на ножа си от колана, притисна я върху раната и придърпа върху нея превръзката от лико. Надяваше се, че поглъщащото силите му кървене ще престане. После се изправи и много добре знаеше, че вождът на черните ходила можеше да се вьзползува от това време, за да го нападне. Но един двубой между представители на племето на сиксикау и на дакота не се водеше по правилата на петльоборството. Сега, когато Черния сокол отново застана на крака, вождът на сиксикау го нападна. Дакотският боец обаче успя да хване дясната ръка на неприятеля си и да я извие, а после юмрукът на Четансапа удари силно вожда на черните ходила. Планински гръм полетя назад. Без да се помръдне, той остана да лежи по гръб. Четансапа се наведе и докосна безпомощния млад човек, за да ознаменува своята победа.

Небето беше синьо. Все още росната от дъжда трева блестеше. Конете и кучетата миришеха на изпаряваща влага, а вятърът, който вееше сега от север, носеше свеж полъх.

Четансапа протегна настойчиво ръка и получи обратно всичките си оръжия, също така и оръжията на победения. Пристъпи към прекрасния бял кон и освободи предните му крака от въжето. Поведе танцуващото животно за юздата към средата на падинката. После нададе остър боен вик и другарите му също го подеха.

Четансапа се огледа изпитателно в кръга на черните ходила и погледът му отново се плъзна по девойката, която държеше мъртвото

момче в скута си. Тя подаде отпуснатото тяло на момчето на една друга жена. Краката й стъпваха леко и стръковете трева, които се огъваха драговолно под стъпките й, отново се издигаха неповалени подир нея. Черния сокол, който не бе свикнал да обръща внимание на жените, изчака все пак несъзнателно, докато девойката застана до него. Мъката й я бе освободила от всякакъв страх. Тя погледна врага и тясната й ръка посочи към бойната секира на победения, която победителят бе пъхнал без кания в колана си. С мрачно лице боецът се помъчи да прочете израза на лицето на непознатата девойка. Какво искаше тя? Девойката стоеше съвсем спокойно като стрък, когато вятърът е престанал да вее. Четансапа извади плененото оръжие от колана си и й го подаде.

Девойката коленичи на земята, подпря лявата си ръка с два издадени напред пръста върху тревистата почва и удари със сила. Швирна кръв. Тя се изправи с осакатената си ръка и подаде обратно оръжието на дакотския боец. После се върна обратно при своите, спокойна и тиха, както бе пристъпили напред. Сега Четансапа вече знаеше коя бе тя. Не можеше да бъде никоя друга освен Ситопанаки, сестрата на Планински гръм. По този начин тя бе дала израз на мъката си за победения брат, както изискваше обичаят на нейното племе.

Бобъра се приближи до лежащия на земята вожд на черните ходила.

— Сред своите ли ще го оставиш да умре? — попита той Черния сокол. — Струва ми се, че в него още има живот.

Чапа докосна привидно изпадналия в безсъзнание, за да се увери дали предположението му е вярно. В същия миг обаче усети как някой го стисна силно за китката на ръката и когато подскочи, за да се освободи, срещна горящите от омраза очи на един боец от племето на черните ходила. Двамата мъже веднага се вкопчиха в борба.

Четансапа мигновено разбра какво се бе случило. Боецът от черните ходила навярно бе помислил, че Бобъра, който бе докоснал безпомощният вожд, смята да изпълни така наречения „удар“ — на езика на пограничните жители „coup“, А случаят беше по-особен. Според старите поверия, чийто произход вече не бе познат дори на индианците, докосването на падналия враг означаваше втора победа над него. По време на борбите с коне на прерийните племенни групи всеки отбор се опитваше да „удари“ падналия или ранения си враг още

веднъж с копието, докато неговите другари правеха всичко възможно, за да запазят убития или поваления от това докосване, и по този начин битката между двата отбора се ожесточаваше непрекъснато все повече. Бойците от черните ходила сигурно бяха предположили, че Бобъра иска да нанесе именно този „удар“, и затова веднага се бяха нахвърлили върху него. Четансапа не можеше да извика на сиксикау, тъй като те не разбираха неговия език, пък и при създалото се положение никой не можеше да очаква, че те биха имали търпение да обърнат внимание на неговите обяснителни знаци.

Един нов бой беше неизбежен. Дакотските бойци бяха много повече на брой и много по-добре въоръжени. Успяха веднага да победят тримата все още боеспособни сиксикау, да ги обезоръжат и да ги овържат с ласата си. Чак когато пленниците вече лежаха в тревата обаче, дакотските бойци разбраха какво се бе случило по време на боя.

Стария Гарван, бащата на Гарвановите братя, лежеше с разбит череп по лице. Бойната секира на един от сиксикауските бойци го бе улучила в главата. А Планински гръм беше изчезнал. Той се бе възползувал от възможността да избяга и сега дакота чуха надалеч ударите от копитата на неговия сив жребец. Четансапа яхна своя бял кон и препусна подир беглеца. Смъртта на Стария Гарван изпълваше дакотския боец с нова ожесточена омраза.

Беглецът, изглежда, бе поел на север. Почти не се виждаше вече във вълнистата местност. Само твърде рядко Четансапа съзираше, препускайки, развяваща се черна коса или тъмната грива на сивия жребец. Тогава той стреляше. Надяваше се, че двамата Гарванови братя, които бяха на пост край конете, ще чуят изстрелите му и ще бъдат нащрек.

Вождът на черните ходила притежаваше великолепен кон.

Непрекъснато му се удаваше да измами преследвача си. Четансапа се чувствуваше като ловец, комуто смятаният за убит вече дивеч е успял да се изплъзне. Препускаше, като забрави и времето, и другарите си.

Когато най-после отново се овладя, той разбра, че бе изстрелял и последния си патрон. Белият му жребец накуцваше и когато Четансапа вдигна очи към слънцето, то отдавна вече бе започнало да се спуска към западния хоризонт. Дакотският боец се спря сред безкрайните еднообразни възвишения на местността. Слюнката бе пресъхнала в

устата му, езикът му бе залепнал за небцето. Челото и вратът му бяха мокри от пот, мокри като слабините на белия му жребец, които непрекъснато се вдигаха и спускаха. Превръзката на гърдите му отново се беше смъкнала. Той се задъхваше. Лежеше отпуснат върху коня си с полупритворени очи. Беше готов да убие пеещия весело кос.

Добре, че никой не можа да го види в това състояние. Той се стегна и се взря в следите, оставени от галопиращия кон на врага му. Между тревата бе изровена влажна пръст. Безсмислено беше да продължава преследването. Вождът на черните ходила беше избягал. Неговият жребец, изглежда, беше също така неуморим и бърз, както кулестият кон на Токай-ихто.

Четансапа се насочи обратно към утринния лагер край брега, където двамата Гарванови братя още стояха на пост край конете. Четансапа трябваше да им съобщи, че баща им е убит.

Двамата млади мъже посрещнаха новината мълчаливо.

Подкараха конете си заедно с Черния сокол към долчинката, където се бяха борили двамата бойци, и завариха там своите другари край мъртвеца. Синовете вдигнаха тялото на баща си, защото никой мъртвец не биваше да докосва земята. Те положиха всичките му оръжия до него, загърнаха го в една завивка и го завързаха за коня му. Жените и децата на черните ходила седяха в полукръг, безмълвни и тъпо примирени.

Черния сокол и Шеф дьо Лу оглеждаха преријата. Не се забелязваше нищо подозрително. Тогава Четансапа обяви, че въпреки липсата на вода ще използуват долчинката за нощувка. Реката беше достатъчно близо. Който искаше, можеше да си напълни оттам меха.

— Планински гръм ще се върне тук — заяви той на своите другари. — Неговите жени и деца са при нас.

— Не се грижи за този сиксикау — отвърна Бобъра. — И двете му ръце са пострадали. Той няма наблизо бащи и братя. Лешоядите ще го изкълват.

Четансапа не отвърна нищо. Излегна се върху един склон и гледаше към настъпващата нощ. Останалите също не говореха и заедно с мрака над малкия кръг от хора се разстла и мрачното им настроение.

Единственият, който все пак бе помислил — заради всички-за жизнените нужди на другарите си, беше Бобъра. Той бе използувал времето, което Четансапа бе употребил за безуспешното си

преследване, за да убие две прерийни кучета. Не беше лесно да се хванат тези дебели гризачи, които живееха в мрежа от ходове под земята. Бобъра обаче бе успял да измами два с примка. Той одра плячката си и доведе една млада вдовица на боец от черните ходила да свърши останалата работа. Тя трябваше да намери сухи дърва, което никак не бе лесно, да опъне една кожена завивка върху чети-ри раздвоени горе пръчки и да запали огън отдолу. Покривката разпределяше дима встрани и огънят не можеше да се вижда много надалеч. Индианците обичаха да използуват тази предохранителна мярка за прикриване на огъня, за да бъдат сигурни, че неприятелските съгледвачи няма да ги видят. Когато парчетата месо се опекоха, Бобъра ги раздаде. Най-хубавите получиха Гарвановите братя, после дойде редът на Четансапа и на Шеф дьо Лу. Чапа просна краката си към огъня и се отдаде на удоволствието да чувствува топлината, която му бе липсвала цели седмици, и яде последен. Току поглеждаше през това време нагоре към своя слаб приятел и много добре разбираше, че той не желае да разговаря. Четансапа носеше отговорност за своите другари като техен предводител и се чувствуваше виновен за смъртта на Стария гарван.

Той бе подпрял глава върху ръката си и гледаше към светлините и сенките на лунната нощ. Успяваше да различи отдел ни подробности на местността и на хората и животните. Дори виждаше и багри, толкова ясно блестеше полумесецът от небето. Няколко кучета на черните ходила се караха с един койот, който демонстрираше смелостта си отдалеч, джаф-кайки. Конете вече се канеха да спят, само белият жребец беше все още гладен и пасеше.

Черния сокол очакваше младия вожд на сиксикау. Той беше убеден, че младият човек ще се върне и ще се опита поне да поговори със своите и да им нареди как да се държат. Дакотският боец забеляза, че девойката Ситопанаки се бе отдръпнала в най-задната, най-отдалечена от дакота редица на своите хора. Тя също очакваше, че Планински гръм ще се върне, и искаше да улесни брат си да се приближи по-лесно тайно към нея. Сега, докато месецът още грееше, той нямаше да дойде. Но сигурно щеше да се опита късно през нощта, когато луната залезе. Девойката седеше приведена над мъртвото дете в скута си. Тя можеше да бъде сестра на Уинона.

След полунощ Бобъра смени двамата Гарвани от дежурството им. Младите бойци се приближиха и седнаха до коня, върху който бе завързан баща им. Кучетата на черните ходи-ла се бяха свили на кълбо и не лаеха повече. Жените и децата които бяха попаднали от пленничеството при дългите ножове в пленничество при дакота, седяха плътно притиснати едни до други. Те не се осмеляваха да подхванат оплакваческата песен за своите мъртъвци. Само двамата Гарвани започнаха да изливат тихо с песен тъгата по смъртта на своя баща.

Под светлината на луната Четансапа забеляза един човек, който се приближаваше отдалеч през прериятa към лагера. Когато се изкачи върху гребена на едно възвишение, той целият се откри, после отново изчезна в следващата долчинка. Наблюдаващият го Четансапа вече знаеше, че приближаващият се е индианец. Той притегли пушката до себе си. Приближавайки се сред лунната светлина, човекът бе удобен прицел. Сега Четансапа го позна.

Планински гръм се завръщаше.

Той не се беше опитал да се прикрива, затова Четансапа го остави свободно да се приближи.

Кучетата скочиха в съня си. Бяха надушили своя господар.

През групата на сгушилите се жени и девойки премина някакво движение подобно на вълна, повдигната от внезапен напор на вятъра. Миг след това те отново седяха спокойно и привидно безучастни и само по шепота, с който започнаха да успокояват разбудилите се деца, можеше да се съди, че не мислят да заспиват отново.

Черния сокол не се помръдваше от мястото си. Остана да лежи в тревата и когато Планински гръм се приближи до края на долчинката. Врагът се спря там и сякаш изчакваше нещо.

Четансапа го остави да чака и да си стои там. В нощта вражеският вожд изглеждаше още по-едър.

Всички мъже се бяха събудили и гледаха към младия сиксикау. Конете бяха станали неспокойни и надигнаха глави. Горе върху купестото възвишение Четансапа видя дулото на пушката, която Бобъра държеше насочена към новопристигналия.

Вождът на черните ходила дълго остана на мястото си. Когато се убеди, че врагът му не смята да му препречи пътя, той се отдели оттам. Заобиколи жените и децата, без да ги погледне, и се приближи към

своите овързани бойци. Омотаните в ласа тела лежаха в тревата между временното огнище и Четансапа. Дакотският боец почти не бе раздвижил глава, ала погледът му не изпускаше нито едно движение на Планински гръм.

Младият сиксикау се спря. С дясната си изкълчена ръка, която висеше надолу, той даде знак на своите хора. Шеф дьо Лу държеше револвера си готов за стрелба.

Едно момче от черните ходила се изправи и се приближи към своя вожд. Вождът раздвижи устни; вдигнало очи нагоре към него, момчето отгатна думите му. Черния сокол сам не можеше да си обясни защо не предприема нищо. Крайниците му се бяха напрегнали от някакво неопределено очакване.

Момчето на черните ходила явно бе получило някакво нареждане. Пропълзя под завивката, под която гаснеше жаравата от огъня, и извади стиска клонки, която раздуха така, че те пламнаха червени. Междувременно Планински гръм се отпусна на земята. Беше седнал с гръб към тримата пленници и с лице към Четансапа. Положи дясната китка на ръката си върху лявата и остана в тази стойка на овързан пленник, докато момчето дойде и сложи разпалените пръчки върху голото му рамо.

Момчето се върна при жените, а младият вожд остана седнал, сякаш не гореше неговата кожа. По този начин той съобщаваше на бойците, които не знаеха неговия език, че се предава и че е готов да умре сред мъчения като боец. Той поде бавно песента на умиращия.

— Хи-йе-хи-йе, хай-йо…

Славата, че е умрял храбро, беше единственото нещо, за което той искаше още да се бори.

Четансапа го погледна. Още като осемгодишно момче той самият, дакота, бе седял край огнището в шатрата на баща си и бе поставил върху ръката си запалени трески, за да се научи да понася болки. Той знаеше на какво мъчение се бе подложил Планински гръм. Нито един мускул не потрепваше върху лицето на този човек, чиято разярена гордост бе по-силна от всяко мъчение.

Четансапа се изправи и мина край овързаните мъже и огнището към конете.

— Връщаме се при Токай-ихто — каза той на своите другари. — За какво да оставаме повече тук? Този, когото очаквахме, дойде. Ние

ще отведем черните ходила с нас.

И той махна с ръце към жените и децата, които се изправиха послушно.

Бобъра слезе от купестото възвишение и кимна на младата сиксикауска вдовица; тя загаси жаравата, вдигна завивката, която прикриваше временното огнище, и я отнесе при коня на Бобъра. Двамата Гарванови братя вдигнаха овързаните врагове и ги затегнаха върху гърбовете на своите коне.

После освободиха предните крака на конете от връзките.

Планински гръм видя приготовленията за тръгване. Той се бе изправил и изчакваше дали дакотският боец ще го убие, или ще го върже.

Четансапа обаче бе яхнал вече своя кон. Когато мина с него край врага си, когото бе победил и все пак не го бе победил докрай, той му кимна да върви и чуждият вожд тръгна подир жените и децата. Едрата му фигура стърчеше над тях. Черния сокол яздеше ходом подир своя неприятел. Другарите му яздеха отляво и отдясно, за да надзирават и охраняват групата пленници. Отстрани на по-възрастния Гарван вървеше конят, който носеше мъртвия си господар. Девойката Ситопанаки бе взела на гръб трупа на момчето, от който не искаше да се отдели, и вървеше начело на своите хора, прегърбена под тежестта.

Малката група стигна през поляните до оставената от кервана на Мечата орда следа, която ясно се виждаше под лунната светлина, и водеше нагоре по течението на реката. Дори и силният дъжд не бе успял напълно да измие следата. Четансапа я следваше заедно със своите другари и пленниците. Че Токай-ихто бе свърнал на запад, не беше добър знак. Той явно е сметнал за невъзможно да поеме направо на север.

Хората се придвижваха цялата нощ чак до сутринта. Когато лъчите на изгряващото слънце разкриха край реката следите от предишно място за почивка на преселниците, Четансапа нареди групата да се установи там. Починаха си само няколко часа. Под уморителната топлина на пролетния ден хора и животни тръгнаха отново нагоре покрай бучащата река. По обраслите хълмове вече се подаваха връхчетата на млади треви и от слънцето и дъжда първите цветове вече бяха подали главички. „Бялата роза“ цъфтеше на воля; листенцата на цветовете и бяха нежни и красиви, но мъжете гледаха

това цвете със смръщени чела, защото то предвещаваше топенето на снеговете в планините и прииждането на реките.

Делаварът бе дал на девойката, която носеше убитото момче, едно войнишко одеяло, взето от лагера на дългите ножове край високата топола. Загърнаха трупа в одеялото и младата вдовица, която бе помогнала на Бобъра, смени Ситопанаки в носенето. Лицето на младата жена излъчваше любезност и закачливост и дори сега, когато тя беше тъжна и изнурена, то все още бе запазило тези си черти и въпреки слабостта й изглеждаше закръглено. Едно малко момченце се държеше все о нея, навярно беше синът й. Чала все повече наблюдаваше тази жена с добро чувство и благоразположение.

Без почивка вървяха жените и децата час след час, както бяха навикнали открай време, а дакотските бойци яздеха равнодушно ходом подир тях. Четансапа очакваше врагът му да се строполи от умора и изтощение, но пленникът усещаше изпитателния поглед на врага си и коленете му не се подгъваха.

Откакто бяха тръгнали, Черния сокол и другарите му почти не бяха разменили нито дума. Сега най-после Бобъра сякаш не можа повече да се сдържи.

— Какво смяташ да правиш с тези толкова много жени? — подпита той и когато Черния сокол не му отговори, добави: — Не си мисли, че аз мога да взема повече от тази тук в моята шатра; останалите ти задръж при себе си. Защо не ги остави там, където бяха?

— Да ги оставя да умрат от глад ли? Те нямат вече свои бойци, нито пък оръжие.

Бобъра се изненада от тези думи и загледа приятеля си отстрани.

— Е, да… щом като така мислиш…

Черния сокол гледаше упорито напред. Той беше предугадил въпроса на Бобъра и се бе ядосал още преди приятелят-му да го бе задал.

Дакотските бойци отиваха на смени един по един на разузнаване. Когато по пладне по-старият Гарван се върна от един такъв обход, той съобщи, че се е натъкнал на съгледвач на Токай-ихто и че бивакът на Мечата орда е само на още няколко часа път оттук.

Привечер приближиха новия бивак. Съгледвачите сигурно бяха съобщили вече за приближаването на бойците, за смъртта на Стария гарван и за пленените черни ходила. За победата на Черния сокол и

неговите другари над Роуч и Шонка керванът отдавна вече знаеше, тъй като конете и катърите, плячкосани от вражеската военна част, вече бяха пристигнали.

Сега насреща на пристигащите се появиха кафявокожите момчета и пред всички яздеха двете Мечи момчета. Конете им бяха от плячкосаните. Няколко кучета вълча порода тичаха току под краката и около младите ездачи. Сега момчетата дръпнаха конете си за задните крака, те размахаха предните и заобиколиха завръщащите се заедно с пленниците. Така обкръжени, те поведоха малката група нагоре по течението на реката до скритата падинка, откъдето неочаквано се откри поглед към шатрите.

Ето ги техните шатри, новата родина на бездомниците. Върху кожените стени блестяха със силните си бои защитните заклинателски знаци под лъчите на вечерното слънце. Тъй като изминалият ден беше топъл, жените и дъщерите бяха освободили чергилата от опъващите ги колчета и ги бяха отметнали нагоре. Завръщащите се бойци вече видяха завивките и кожите, паниците и гърнетата вътре. Близо до лагера Черния сокол спря своя жребец. Погледът му се плъзна към изрисуваната с гърмящи птици и змии заклинателска шатра. Хавандшита пристъпи навън. Черния сокол и неговите мъже скочиха от конете и се приближиха към беловласия заклинател. Съобщиха му с пестеливи думи какво се бе случило и посочиха мъртвия Гарван и пленниците.

— За убит боец се отмъщава с друг убит — отсъди старият заклинател и като извади ножа си, го заболе право в сърцето на един от тримата овързани черни ходила. Убитият падна на земята.

— Той принадлежи на Гарвановите братя — продължи коравосърдечният Хавандшита, — и той, и скалпът му, и оръжията му. Скалпът и оръжията му трябва да придружат Стария Гарван по пътя му към Вечните ловни райони. Ще ги положите край него.

Така заклинателят зачете прастарите закони за междуплеменното отмъщение, които поддържаха една нестихваща вражда между отделните индиански племена.

Четансапа подаде мълчаливо на двамата Гарванови братя оръжията, които бяха принадлежали на убития боец от племето на черните ходила. Братята ги поеха и отнесоха мъртвия си баща, убития от Хавандшита сиксикауски боец, както и оръжията му в своята шатра.

Приглушено се понесоха тъжните вопли за убития Гарван, който бе отмъстен, но не можеше вече да се съживи.

— Мустангите и катърите на Роуч и на Шонка съветът ще разпредели между отделните шатри — продължи да се разпорежда най-старият член на племето с останалата част от бойната плячка. — Живите черни ходила са твои, Четансапа, заедно с всичко, което са притежавали, и ти можеш да се разпореждаш с тях, както желаеш.

— Ще покажа пленниците на Токай-ихто — отвърна само Черния сокол. И погледна към вождовата шатра. Тя беше отворена и празна, защото вождът още не се бе върнал от похода си срещу врага на север. — Щом Токай-ихто се върне — заключи Черния сокол.

Той остави небоеспособния Планински гръм и другите двама живи пленници в своята собствена шатра и след това разпредели жените и децата на черните ходила между шатрите, които се нуждаеха от работна ръка. Чала отведе милата млада жена в своята шатра. Научи там нейното име — „Подигравчийката“ — и й разреши мълчаливо да доведе и петгодишното си момченце. Светкавичен облак наблюдаваше новата си майка изпитателно, показа й всичко в шатрата, доведе две другарчета за стреснатото момченце и след това отиде отсреща в шатрата на Четансапа.

Там победилите дакотски бойци тъкмо се събираха отново край своя предводител. Той ги беше поканил на вечеря. Свет — кавичен облак се зае да помогне на Монгшонгша. Девойката разстла рогозките от лико и подреди паниците. Монгшонгша разнесе месото. Раменете й се бяха изправили и радостта от завръщането на съпруга й я бе подмладила и разхубавила.

Хапеда и Часке също отдавна се бяха върнали от поляната, където след успешния нападателен поход на Четансапа отново пасяха много коне и катъри. Момчетата наблюдаваха от скромните си места пред входа на шатрата пленените черни ходила. Двамата овързани в ласа мъже и Планински гръм бяха в шатрата. А девойката, която носеше мъртвото момче, все още стоеше мълчаливо пред входа. Сега Монгшонгша излезе, за да й помогне. Даде й здрави, разклонени на върха прътове, за да захване за тях одеялото, в което бе загърнала мъртвото момче. Така то бе погребано, без да докосва земята. Монгшонгша се учуди, че и непознатата зачиташе обичаите, и я подкани да влезе в шатрата. После й кимна и Ситопанаки седна далеч

от брат си, вперилия поглед право пред себе си млад сиксикауски вожд.

Охитика, съседското куче, влезе в шатрата. Всички се учудиха, когато то отказа кокала, който Шеф дьо Лу искаше да му подари, и пристъпи предпазливо към Планински гръм. Вождът не бе седнал в шатрата на врага. Стоеше прав близо до коженaта стена. Кучето го подуши и залая в очакване.

Мъжете наблюдаваха държането на животното.

— Сякаш го познава! — Къдрокосия Чала беше силно учуден.

Охитика наостри уши и обърна гръб на пленника. Миг след това изтича вън от шатрата и се понесе с издадена напред глава към поляната. По същото време и мъжете дочуха отдалеч гарванов грач, с който посрещаха завръщащите се бойци.

Мъжете не се съмняваха вече, че това е самият Токай-ихто заедно със своите хора. Той идеше към лагера откъм запад, макар че бе отишъл да търси врага на север. Това сигурно имаше значение; дори и завръщащата се птица не лети по права линия към скритото си гнездо.

Четансапа и приятелите му очакваха вожда и неговите бойни другари край брега. Сред приближаващите не липсваникой, мъжете нито бяха окървавени, нито ранени.

Токай-ихто мина бавно заедно със своите другари между издигнатите шатри. Пътем те направиха първите си кратки съобщения.

— Съгласен ли е Четансапа да дойде в моята типи и да ми разкаже какво се случи? — попита вождът.

— Веднага, щом се нахраниш.

Мъжете се сбогуваха засега Шеф дьо Лу и Бобъра останаха в шатрата на Черния сокол. Скоро там се образува отново голям кръг бойци, тъй като вътре бяха влезли и членовете на Съюза на Червените елени, които бяха придружавали Токай-ихто, и сега напълниха лулите си в шатрата на своя предводител Четансапа.

— А вие какво правихте, докато ние задигахме конете на Роуч и Шонка? — заразпитва Четансапа Чотанка. — Нямате вид да сте водили бой?

— И не сме. Това е някаква загадка, която ние не можем да си обясним. Дългите ножове от северните фортове дойдоха и скоро след това най-неочаквано побягнаха с конете си. Бобъра наостри слух.

— И накъде побягнаха?

— Поеха на североизток, сякаш искаха да се върнат край устието на Жълтокаменната река. Ние се бяхме скрили между възвишенията, за да ги нападнем, преди те да се усетят, но тъй като си тръгнаха, ги оставихме да си вървят. Нашите съгледвачи ще ги следят.

— Каква светкавица е улучила мозъците на тия койоти? Чотанка се усмихна.

— Светкавицата имаше дълги крака и тичаше като антилопа.

— Татокано! Татокано! — Бобъра заплеска шумно по бедрата си.

— Татокано? Да. Но ти откъде знаеш?

— Знам аз! — Бобъра скочи. — Той ни спаси! Да, вие трябва да знаете това. Ние го пуснахме да избяга, като преди това му казахме, че смятаме да нападнем северните фортове. Той е съобщил това на дългите ножове и те са тръгнали обратно към своите фортове, за да ги защищават от нас!

Черния сокол поглади с ръка косата си.

Завърналите се заедно с Токай-ихто бойци се учудиха много на всичко, което чуха откъслечно, и все още не можеха да свържат събитията. Бобъра им разказа всичко най-подробно и пожъна колкото признание, толкова и веселие.

— Ти с право носиш името си Хитрия Бобър — рекоха мъжете. — Спестихте ни жесток бой. Ние бяхме между два огъня, но Четансапа и Чала изгасиха и двата. Дългият нож Роуч седи заедно с Шонка край езерцето на оттатъшния бряг на ледената река, а останалите се отдалечиха натам, където не могат да ни намерят. Само че дългите ножове от северните фортове, подведени от хитрината на Бобъра, скоро ще се върнат. Онзи, който ги води… — Говорещият млъкна по средата на изречението.

— Кой ги води? — поиска да узнае Черния сокол.

— Вие всички го знаете. Онзи с червените коси и жълтите зъби. Токай-ихто го видя.

Мъжете мълчаха един миг.

— И не биваше да го убие, за да не ви издаде, така ли?

— Да, така беше.

Бойците всмукнаха дима от лулите си.

— Когато той дойде, ще видим още веднъж зор, преди да се прехвърлим на оттатъшния бряг на Мини-Соус. — Черния сокол изрече на глас мислите и загрижеността на всички.

Бобъра движеше пръстите на краката си.

— Колко път има още до Тинестата вода?

— Три до четири нощувки — гласеше отговорът на Чотанка. — Така ни каза Токай-ихто. Ще трябва да преминем през възвишенията, после през равнината, където няма да имаме повече никакво прикритие.

— И след това през Тинестата вода, на която сега се топи ледът — продължи Бобъра. — Ето на, погледнете Жълтокаменната река; същата ще бъде гледката и горе при Мини-Соус. Пък може ледът да се е свлякъл, преди ние да стигнем, и водата да е преляла през бреговете си.

— Тебе твоята Подигравчийка ще те прекара с лодката — рече Четансапа.

— Да, можеш да я накараш да го стори и тъкмо ще видиш дали я бива за работа — допълни Шеф дьо Лу.

— О, тя е чудесна жена!

— Нека ти е честита, ти заслужаваше добра жена. Какво ще правите обаче с тези омотани пленници, като тръгнем? Не вярвам Токай-ихто да ни остави още дълго да лежим върху завивките си и да си пушим лулите.

На Четансапа явно му стана неприятно, когато разговорът отново се насочи към черните ходила.

— Продължавайте да си пушите и си поизтегнете краката, преди да тръгнем отново на път! — подкани той гостите си. — А аз ще отскоча отсреща до вожда. Ще му докладвам и ще видя какво ще заповяда той.

Черния сокол се изправи. Когато излезе от шатрата си, небето беше още светло, огненият слънчев диск тъкмо изчезваше на запад зад обраслите с трева възвишения и долчинката, и шатрите потънаха във вечерна сянка.

Откъм заклинателската шатра на Хавандшита се носеха ниски злокобни звуци. Старецът разговаряше с духовете. Шатрата на Токай-ихто бе издигната на няколко крачки от неговата. Сега чергилата на стените на вождовата типи бяха спуснати додолу и не даваха възможност да се вижда какво става вътре. Охитика седеше пред входа и ближеше с дългия си червен език рунтавата си черна козина.

Когато Четансапа се провря през чергилото на входа, той влезе в мрак. Обзе го чувството, че може би не биваше да влиза, но вече беше късно. Той придърпа плътно чергилото зад гърба си и остана на входа, докато сенките вътре се оформят пред очите му във фигури, и видя ясно Токай-ихто.

Вождът стоеше зад празното огнище. Държането му направи впечатление на Четансапа. Той нито се бе изправил току-що, нито пък имаше намерение да седне; освен това извърнатата му към огнището стойка не оставяше съмнение, че той се е разхождал досега из шатрата и изведнъж се е спрял. Вождът приличаше на човек, който разговаря с някого, но в шатрата не се виждаше никой, към когото той да бе насочил думите си. В дъното на шатрата седяха безмълвно Уинона и Унчида. Малкото кафяво мече лежеше до девойката.

Черния сокол усети, че го стрелна някакъв чужд и странен поглед. Един-единствен път досега бе забелязал той същия блясък в очите на вожда. То бе, когато убиецът на Матотаупа беше влязъл в шатрата на сина му. Сега зловещата светлинка отново блестеше, но веднага загасна и Токай-ихто тръгна с привичната си, прикриваща всички чувства любезност към госта. Покани го да седне, но боецът помоли да остане прав и да докладва накратко. Вождът го изслуша с насочено внимание и без да задава междинни въпроси, също така на крака. Когато Четансапа привърши, настъпи пауза.

Токай-ихто не каза нито дума за големия успех на Четансапа и нито дума за грешките, които той бе допуснал. Нито дума за смъртта на Стария гарван. Нито дума за пленяването на Планински гръм.

Свободен ли бе Четансапа? Мълчанието на Токай-ихто подтискаше боеца. Ако Токай-ихто се бе разсърдил, на Четансапа щеше да му бъде по-леко.

— Кога тръгваме? — попита той прегракнало своя вожд.

— Тази нощ. Трябва да използуваме времето, докато враговете ни търсят по фалшива следа.

— Искаш ли да видиш тримата пленени черни ходила?

— Моят брат е пленил тези бойци. Нека постъпи с тях, както желае. Такова е решението на Хавандшита.

Когато Токай-ихто изрече тези думи, Четансапа потрепера вътрешно, защото сякаш усети онова чувство, което вълнуваше вожда, без той да каже и дума за него. Още като момче на четиринадесет

години Токай-ихто се бе видял принуден поради строгостта на прокудения си баща и поради едно нещастно стечение на обстоятелствата да убие собствения си по-малък брат. Раната, която тази смърт причини и на него самия, бе зараснала лошо. Белезите понякога болят по-късно. Сега вождът бе изправен пред решението да остави своя някогашен другар и кръвен брат Планински гръм да умре. Четансапа беше виновен, задето се бе стигнало дотам, и Хавандшита се опитваше да го тласне още по-надолу по този стръмен път. Боецът обаче искаше да се освободи от гъсталака на враждуването между червенокожите мъже, в който отново бе попаднал, воден от своята воински гордост. И при това сам не знаеше какво трябва да стори. Токай-ихто беше крайно чувствителен, когато се породеше съмнение, че той не разсъждава и не чувствува напълно и във всяко отношение като истински дакота. Четансапа не можеше да отвори дума пред вожда за кръвното му братство със сиксикауския вожд. Боецът сви устни и изрече тъкмо обратното на онова, което му бе на сърцето.

— Пленниците са бреме за нас. Аз ще ги убия веднага, ако ти смяташ, че това е правилно, Токай-ихто. Сега нямаме време да празнуваме победи. Ще вземем с нас скалповете на сиксикауските бойци и нашите родственици асинибоините ще ни посрещнат радостни в своите ловни райони, ако ние им занесем скалпа на Планински гръм и им разкажем, че сме чули неговата смъртна песен. Той се би храбро и ние можем да се похвалим с нашата победа — заключи Черния сокол с глас, който показваше, че той иска да се пребори сам със себе си и с по-добрите си намерения.

— Да. — Токай-ихто успя да каже тази единствена дума.

Четансапа се постара да не погледне към своя вожд. Срамуваше се и започна да се разхожда напред-назад из шатрата със сведен поглед.

— Беше през нощта — заговори той тихо. — Аз очаквах Планински гръм и размишлявах и моите мисли тръгнаха в друга посока. Видях мислено дългите ножове, които бяха нападнали тези черни ходила и които застрашават и нас. Аз не го овързах в ласото си, младия вожд, Сина на Горящата вода, и взех с нас жените и децата от неговото племе. Но ако ти заповядаш да ги убия, аз ще го сторя.

— Само ако аз заповядам ли?

— Само тогава.

— А ако аз не искам да убия Планински гръм — заговори Токай-ихто толкова бавно, сякаш избутваше някаква голяма тежест, — ако аз, Четансапа, не ти дам заповед да убиеш пленниците, ти си готов да подадеш ръка като брат на мъжа, с когото си се бил, така ли?

— Готов съм. Той не е по-малко достоен от мен. Но нима тогава ние ще трябва да живеем при черните ходила и да започнем да убиваме нашите братя асинибоините от другата страна на Мини-Соус?

— Не, ние не желаем това. Ние искаме да живеем в мир с тях. Ръката на Токай-ихто ще убива занапред само онези предатели, които служат на нашите врагове за десет долара на месец.

Четансапа вдигна поглед и погледна Токай-ихто в очите. — Отдавна ли твоите мисли вървят по тези пътища, мой братко и вожде?

— Да, аз стигнах до тези мисли като момче. Когато бях приет за боец, ги изговорих на глас пред черните ходила и техният заклинател искаше да ме убие заради това. Ти си първият, който споделя с мен същите мисли и ме разбира. — Токай-ихто сложи ръка върху рамото на Четансапа.

Двамата приятели напуснаха заедно шатрата на вожда и тръгнаха през лунната светлина на започващата нощ към шатрата на Черния сокол. Нощният вятър повяваше над тревите и край погребаното мъртво момче.

— Кракът на Токай-ихто се спря за миг пред малкия ковчег, който се състоеше само от едно одеяло.

— Кой е това?

— Едно момче, навярно брат на Планински гръм и на онази девойка, която носеше умрялото дете.

— Да не би да е била Ситопанаки?

— Да, Ситопанаки.

Вождът влезе заедно с Четансапа в неговата типи. Чергилата на стените все още бяха заметнати нагоре и лунната светлина хлуеше между подпорните колове върху пода на шатрата. Гостите се изправиха; изглежда, те не бяха разговаряли помежду си. Токай-ихто поздрави и тръгна към Планински гръм. Без да се помръдне, чуждият вожд стоеше все още в дъното на голямата типи. Лицето му бе прикрито сред сянката на чергилата; раните му миришеха. Не беше ясно каква част от всичко, което ставаше около него, достига до съзнанието му.

Токай-ихто хвана с двете си ръце рамото и болезнената десница на пленника, дръпна я със сила и я върна обратно, ка-то намести ставата. Пленникът не се помръдна. — Познава ли Планински гръм, моят брат, все още Камък с рога, сина на Матотаупа? — попита дакотският вожд на езика на черните ходила.

Чужденецът излезе от своето вцепенение.

— Да, ти си синът на Матотаупа, моят кръвен брат Твърдокаменния Харка Нощното око Убиеца на вълци Стрелеца по бизони Убиеца на мечки, наречен при нас като боец Камък с рога.

— Аз съм. А сега нека моят брат разреши да почистим раните му. След това ще поговорим.

Пленникът сякаш се двоумеше.

— Не — рече след това. — Тези рани ще кървят, докато моите бойци лежат овързани.

Токай-ихто се наведе мълчаливо към двамата мъже на пода и ги освободи от ласата.

После кимна на жените. Ситопанаки и Монгшонгша се приближиха, за да се погрижат за раните на освободените бойци и да им дадат да пият.

През това време дакотският вожд се приближи към Четансапа и неговите гости, които бяха наблюдавали прави изненадващото му държане. Тъй като те не можеха да разбират думите на езика на черните ходила, Токай-ихто преведе накратко онова, което бе казал. Щом видя, че жените изпълниха задачата си край бойците на черните ходила и се оттеглиха към дъното на шатрата, той отново се обърна към Планински гръм:

— Аз моля сина на Горящата вода да ме последва в моята шатра.

Токай-ихто излезе заедно с вожда на черните ходила, като помоли само Четансапа и делавара да дойдат с него.

Когато бойците влязоха в шатрата на вожда, домакинът помоли Уинона и Унчида да отметнат нагоре чергилата. Тъй като не биваше да палят огън, иначе щеше да бъде съвсем тъмно вътре. Сега месецът ги заля със своята светлина и четиримата мъже, които бяха насядали един срещу друг, можеха да се виждат. Токай-ихто чакаше. Видя как Четансапа и Планински гръм се измерваха с поглед. Разкривената от раните глава на Четансапа изглеждаше при лунното осветление още по-заострена и тясна. Хлътналото лице на вожда на черните ходила не

беше нито с правилни черти, нито красиво, ала беше необикновено и добре оформеното му чело говореше за силно развит разум.

— Нека Планински гръм пита — поде вождът на дакота разговора. — Аз ще му отговарям.

При тези думи вождът на черните ходила насочи погледа си към Токай-ихто.

— Радвам се, че те виждам отново, братко мой — каза той. — Езиците на нашите бойци не се уморяват да разказват за твоите дела и да шепнат за тайнствата на твоя живот. Но аз виждам също така, че Камък с рога, синът на Матотаупа, отново се е върнал в шатрите на дакота.

Планински гръм бе говорил съвсем спокойно. Токай-ихто почувствува въпросителния упрек в последните му думи. Преди четири лета неговият другар знаеше, че Матотаупа и неговият син са отлъчени от своето племе. Днес той сигурно предполагаше, че Токай-ихто е изменил на баща си, за да се върне отново сред своето племе.

Докато Токай-ихто се бореше със себе си какъв отговор да даде, Охитика се бе приближил и беше легнал между двамата мъже върху завивките. Гледаше с щръкнали уши към чужденеца, който сега му подсвирна тихо.

— Спомняш ли си го? — попита Токай-ихто.

— Да. — Вождът на черните ходила прекара оправената си отново дясна ръка върху черната козина на кучето. — Когато ти го дадох, той беше малък и едва-що беше изял първата си хапка месо.

— Така беше. Оттогава той заякна и се бореше за мене. Щом го видех, винаги си спомнях за Планински гръм.

— И аз често мислех за теб. Токай-ихто впери поглед навън в нощта.

— Много неща се случиха, за които ти не знаеш, братко мой. Матотаупа е мъртъв.

— Какво говориш! Да не би да е умрял от ръката на някой враг?

— Уби го онзи, когото те наричат Ред Фокс.

Планински гръм вдигна ръката си от гърба на кучето.

— Ред Фокс? Та Матотаупа го нарече в нашите шатри свой брат?!

— Да, така беше.

Младият вожд на черните ходила не посмя да зададе нов въпрос. Погледна само Токай-ихто.

— Аз съм син на предател — заговори бавно вождът на дакота. — Матотаупа не беше невинен.

Младият сиксикау помълча известно време.

— Баща ти не е знаел — каза след това той. — Той беше храбър и честен. Това трябва да е била някаква магия.

— Да, магията, която живее в чаша тайнствена вода; с нея Ред Фокс подмами баща ми и лиши от чест този велик и благородно мислещ боец. После белите мъже дойдоха. Те измамиха мъжете на дакота и техните жени и деца, избиха част от тях и ги прогониха и накрая ги напъхаха в едно парче бедна земя. Аз избягах заедно с бойците на Мечата орда и сега дългите ножове ни преследват. Ние ще се прехвърлим от другата страна на Мисури.

— Тогава иди в нашата шатра; баща ми ще те посрещне с радост. Да! — Планински гръм изрече тези думи по-бързо и по гласа му пролича силното чувство, което го бе развълнувало. — Вземи и нашите жени и деца със себе си, моля те да го сториш. Моят баща ще ти бъде благодарен и ти ще бъдеш негов син. Добре ще стане така, защото аз… — Младият сиксикау млъкна. — … аз не мога да се върна повече.

— Какво се е случило?

Гостът не отговори. Чертите на лицето му отново бяха станали твърди и той погледна към Четансапа. Токай-ихто също обърна поглед към своя боец.

— Ще върнеш ли оръжието на Планински гръм? Черния сокол се изправи и отиде да донесе от шатрата си своята плячка. Когато се върна, той остави оръжието върху завивките пред младия сиксикау.

— Четансапа, синът на Летния дъжд, ме помоли да ти кажа, че иска да бъде твой брат — обясни Токай-ихто на своя гост.

Ръката на сина на сиксикауския вожд посегна към оръжията, които той бе изгубил в бой, и се присви леко във въздуха, преди да ги хване.

— Нашите врагове не са далеч — продължи Токай-ихто — и убиецът на Матотаупа ги води. Съгласен ли си да бъдем отново братя?

— Да. — Младият сиксикау пое оръжието си, без да бърза, надвивайки сам себе си, с бавни сковани движения. — Ти беше прав,

братко мой, когато каза някога на нашия заклинател онова нещо, което едва не ти коства живота.

— Добре — приключи разговора Токай-ихто. — Бойната секира отново е заровена и лулата на мира ще мине от уста на уста. Черния сокол завоюва три победи. Той надхитри дългия нож Роуч, доказа на мъжете на черните ходила, че един дакот-ски боец умее да си служи с оръжието, и стигна до нови мисли и изводи и остави Планински гръм да стане наш брат. Последното му дело е най-голямото дело, защото то е пример за това, че нашите синове могат да започнат нов живот. Мъжете на дакота винаги ще произнасят името Четансапа с гордост. Духът на Стария гарван отново ще се примири. Неговата кръв и кръвта на убития от жажда за мъст и принесен в жертва сиксикауски боец трябва да бъдат последната кръв, пролята между бойците на Мечата орда и техните братя сред прериятa. Хау.

Четансапа благодари мълчаливо на своя вожд.

Уинона донесе свещената лула, която Токай-ихто замислено натъпка с тютюн. Запали я и тя тръгна сред пълно мълчание от уста на уста. Четиримата мъже, които пушиха от нея, принадлежаха на три различни племенни групи, които бяха живели силни и горди на свобода сред широката земя: делаварите — на брега на изгряващото слънце, дакота — сред прериите на вечерното слънце, и сиксикау — в земите на северните бури.

Когато Уинона прибра отново лулата, Планински гръм поде своя разказ, който дакота бяха очаквали. Разказът му беше кратък.

— Вас ви изпъдиха от вашите ловни райони — каза той, — и нас ни пъдят от нашите. И за нас, сиксикау, земята за резервата вече е очертана.

— Вашите вождове ще се подчинят ли? — Токай-ихто зададе въпроса си така, сякаш ставаше дума за нещо съвсем далечно и чуждо нему.

— Нашите вождове, заклинатели и старейшини ни съветват да запазим мира. Техният съвет не се хареса на нас, младите. Затова аз тръгнах да търся нови ловни райони. Стори ни се, че прериите на дакота са празни. Ние яздехме, ловяхме антилопи и лосове и обикаляхме, накъдето си искахме. Какво се случи след това… ти вече сам знаеш.

Тези новини изненадаха силно Четансапа. Той не можеше да се сдържа повече. Изсмя се кратко, остро, сякаш умът му изведнъж се бе помрачил.

— Ние бягаме към вас, а вие бягате към нас. Мъже без разум и без смелост, такива сме станали! Аз ти говорих за това още край Черните хълмове, Токай-ихто.

— Хау, така беше. — Вождът се отдаде за известно време мълчаливо на мислите си, преди да продължи: — Съветът ти и тогава беше лош, както и днес.

— Ти знаеш ли някакъв изход?

— Да. Ние ще си купим земя. Спомняш ли си още, Четансапа, за какво говорихме в моята шатра през онази нощ, когато Монито и Ред Фокс искаха да ме изнудят да им дам злато? Сега дойде време да разменим злато за земя. Аз съм синът на Матотаупа.

— Толкова много земя, че да можем да ходим на лов из нея?

— Не, но достатъчно, за да отглеждаме пъстри бизони и плодовете на земята.

— Като жените и като уаничун.

— Като нашите праотци, които са отглеждали царевица и тютюн сред плодородна земя.

— Моят баща Летния дъжд беше ловец на бизони и боец, какъвто станах и аз… Хавандшита знае ли вече за твоите намерения?

— Не.

— Тогава пази се от него. Той никога не е бил твой приятел.

— Но ти, Четансапа, си. И ще бъдеш.

Всичко, което бе важно, бе казано и разговорът приключи.

— Тръгваме в полунощ — уведоми вождът своите бойци. Дотогава ще почиваме.

Двамата гости си отидоха.

Токай-ихто и Планински гръм легнаха върху завивките и кожите. Без да говорят, и двамата си спомниха колко често бяха спали като деца в една и съща шатра. Охитика се приближи и започна да ближе ръката на чужденеца.

Стените на шатрата останаха вдигнати. Навън вятърът завя по-силно над тревата. Реката ревеше в лунната нощ и пукащият се лед блестеше матово между мръсните води, които избиваха сред образувалите се между ледените блокове пукнатини. Конете се бяха

отдръпнали от брега и се бяха приближили към шатрите. Появиха се човешки фигури, мълчаливи и с наведени глави. Бяха синовете на Стария гарван, които погребваха баща си. Ситопанаки и Подигравчийката седяха пред шатрите край мъртвото момче, погребано в одеялото. Сега към тях се приближиха Уинона и Унчида.

Жените оплакваха заедно детето, но песента им не можеше да бъде чута от врага. Само устните на тъжащите жени се помръдваха. Уинона прегърна Ситопанаки през раменете. Двете момичета се познаваха от времето на големия празник, когато Токай-ихто и Планински гръм бяха изпълнили Танца на слънцето. И двете се бяха страхували заедно за живота на Токай-ихто, който бе подложен по време на култовото тържество в чест на слънцето на най-трудните изпитания. Сега сестрите на двамата млади вождове и кръвни братя се срещнаха в тежки дни и без да бяха продумали нещо помежду си, се почувствуваха едно цяло.

Когато луната и звездите бяха извървели доста от своя път и нощта бе превалила своята половина, бивакът вече бе изчезнал.

Далече към северозапад крачеха катърите един подир друг в дълъг керван. Жените и децата яздеха коне и катъри подир животните, върху чиито гърбове бяха кръстосани върховете на подпорните прътове, чиито влачещи се по земята краища теглеха кошници и завивки, отрупани с имуществото на шатрите. Около кервана обикаляха яхналите мустангите си бойци, а на края се мъкнеха кучетата. Сега имаше отново достатъчно коне и товарите на животните бяха леки. Керванът напредваше бързо през тревистите долини. Откъм височините често прозвучаваха животински крясъци: обаждаха се сови, джафкаха койоти. Пътят все още беше свободен.

„ВИЕ НЕ БИВА ДА УМРЕТЕ!“

Южният вятър духа през цялата нощ. Прерийните чеда усещаха дъха на топящите се води от планините и влажния въздух, който се носеше откъм залетите поляни. По небето се зададоха облаци, но месецът се издигна по своя път и подгони черните парцали. Далечен и ясен блещукаше Млечният път.

Когато месецът избледня и здрачът покри земята, вятърът затихна. Въздухът стоеше неподвижен над земята и птиците дори не пееха. На източния хоризонт пламна слънчевият кръг. Керванът спря и Хавандшита вдигна пред очите на всички свещената лула високо нагоре. Думите му се разнесоха сред утринната тишина. Бяха все същите думи, които дакотските мъже произнасяха при всеки изгрев на слънцето:

— Благодарим ти, свещен и неизвестен, те ни водиш, и те молим да ни водиш все така и да ни дариш с храна и мир.

Хавандшита спусна надолу свещената лула.

Мъжете и жените бяха слезли от конете за кратка почивка. Мустангите, чиито ребра стърчаха през зимната им козина, веднага започнаха да пасат. Меховете с вода тръгнаха от ръка на ръка; жените и децата пъхнаха по едно парче месо между зъбите си, за да го дъвчат бавно и продължително. Запасите им все повече намаляваха, та до вечерта нямаше да раздават повече храна.

Две гарвановочерни вълчи кучета се хапеха — Охитика и водачът на глутницата, която бе дошла с групата на сиксикау. Отначало жените помислиха, че кучетата се борят за някой кокал. Когато обаче те започнаха да се ожесточават все повече, Светкавичен облак тръгна да ги разтърве с кам — шика си, но Уинона я хвана спокойно за лакътя.

— Остави ги — каза тя, — те са братя и се бият помежду си. Сами трябва да се погодят.

Преселническият керван се бе спрял в долината подобно на дълга змия, излегнала се на утринното слънце. Сега отново се понесе. Бойците се приближиха с конете си ходом и се подредиха отдясно на

товарните коне подир своя вожд. Конете застанаха един подир друг в права колона. Започна спускането от възвишенията към равнината и никой не знаеше кога ще се появят вражеските ездачи и ще принудят бойците на дакота да влязат в бой.

Глутниците кучета следваха ездачите. Изпохапани, но умиротворени, двамата кучешки водачи вървяха начело, Охитика пръв.

Още веднъж откъм купестия връх на издигащото се пред тях възвишение прозвуча сигналът на съгледвача, че пътят е свободен. После Токай-ихто зави край последния хълм и гледката към равнината се разкри изведнъж.

Бойците бяха притворили очи като тесни резки, защото оглеждаха непрекъснато околността срещу ослепителното слънце. Ако врагът щеше да дойде, трябваше да го очакват откъм изток. Съгледвачите изчезнаха с дълги скокове. Водеше ги Шеф дьо Лу.

Керванът вървеше все напред и напред през тихата местност. Токай-ихто се ослушваше и дебнеше.

Към пладне той видя в далечината как нещо пробяга в тревата и се насочи към кервана. Беше Шеф дьо Лу. Хапеда се приближи веднага със своя кон, като водеше за юздата пъстрия жребец на завръщащия се; делаварът яхна коня си и го пусна да върви до вожда.

— Червената лисица е разбрал вече хитрината на Бобъра — заговори делаварът с приглушен глас. — Върнал се е обратно заедно с милаханска в следващия форт, но когато и там видял, че нас ни няма, разбрал, че Бобъра му е скроил номер, като му е изпратил Татокано да ни предаде. Той искал да убеди милаханска да извърнат веднага конете си обратно, но те започнали да се карат и отказвали да обикалят повече. Останали в своя форт. Впрочем там има и търговска станция на кожарската компания. Били се насъбрали много ловци, както обикновено по това време в началото на пролетта; били надонесли зимните кожи или дошли да си вземат капани за през лятото. Червената лисица им съобщил, че за главата на Токай-ихто била определена награда и че нямало да бъде зле да убият Токай-ихто, тъй като той щял да обикаля жаден за мъст околността и можел да им навреди, докато те си гледат работата. Много ловци решили да тръгнат заедно с Ред Фокс да ни преследват, за да вземат плячка твоя скалп, вожде. В преследването участвуват и неколцина съгледвачи от

племенните групи на абсарока и на понка. Ред Фокс бе заминал заедно с тях отново на югозапад. Там ги подслушах аз.

Делаварът забеляза меха с вода, който Хапеда му бе поднесъл, и пи. Беше тичал от ранно утро и му предстоеше още неколкочасов съгледвачески обход.

Следобедът вече преваляше. Беше знойно, слънчевите лъчи пареха. Часке беше полузаспал върху коня си, докато Хапеда бе чул твърде много и стоеше буден. Когато започна да се свечерява, Мечите момчета отново разпознаха отдалеч Шунктокеча, който се завръщаше от втория си съгледвачески обход и докладва още веднъж на вожда.

След това Токай-ихто нареди керванът да продължи да пътува през цялата нощ и през следващия ден без почивка. Пъхнаха някои от по-малките момчета и момичета в кожени торби, тъй като от умора те се свличаха от гърбовете на конете. Мечите момчета обаче не се предаваха.

Вторият ден вече преваляше. Преследвачите още не бяха настигнали преселническия керван.

Девойчето Светкавичен облак седеше тихо, с широко отворени очи върху своя мустанг и поклащаше крака над прехвърлените напреко през тялото на коня товарни прътове. През въздуха, който сякаш вреше, премина някаква хладина. Грохот заля преселниците и предчувствието за някаква голяма опасност премина през крайниците на девойката. Бученето беше буйно и мощно. То идваше откъм голямата Тинеста вода. Гладните кучета вече бяха изтичали напред, но преди още да се изгубят от погледа, се спряха, подвиха опашки и заскимтяха! И те се страхуваха.

Проточващият се от запад на изток отрязък на дълбоката и широка долина на реката вече се разкри пред шарещите надалеко погледи на преселниците. Очертаха се краищата на долината. Мястото, където керванът щеше да навлезе в нея, се отваряше в един залив към юг. Над издължения като рог залив се издигаше купеста могила, която завършваше на югозапад с проточило се надълго възвишение. Гребенът на възвишението и могилата бяха заети вече от група изпратени напред ездачи за охрана; черните перчеми на Планински гръм и на съпровождащите го бойци се провиждаха между високите треви. Блестящото виолетово и зеленикаво небе се разстилаше над топлата земя и първите звезди замигаха над долината, която се

приближаваше все повече. Над далечните Скалисти планини дебнеха буреносни облаци.

На южния връх на залива, в подножието на купестата могила, вождът даде знак за спиране. Светкавичен облак насочи коня си заедно с другите към края на падинката. Мястото беше удобно и лесно защитимо срещу врага. Преселниците се скупчиха временно, докато първите ездачки поведоха конете надолу по склона към залива и се разпределиха в полукръг върху наклонената поляна. Светкавичен облак ги последва. Щом новопристигналите се настаниха под закрилящия ги склон, всички слязоха от конете. И хора, и животни бяха силно уморени след повече от четиридесетчасовата езда. Смъкнаха прътовете и събраха вкупом мустангите на източната страна на залива. Светкавичен облак също освободи своя кон от товара, отведе го при другите и го остави там сам да пасе и да пие.

Тя извади неспокойното мече от шейната, нахрани го и чак след като изпълни всичките си задължения и смъкна заедно с Подигравчийката прътовете, теглещи чергилото с имуществото на Бобровата шатра, се отпусна тежко върху тревата. Беше изморена до смърт и гледаше с безизразни очи надолу към основата на залива, върху чиито спускащи се надолу склонове се бяха настанили. Мръсните тинестожълти води напълно бяха залели подножието на склона. На север към главната долина заливът се разширяваше в широко открито устие, в което непрекъснато нахлуваха нови вълни. Върби и брези додаваха жално тънките върхове на клоните си над водата и се накланяха под напора на навлизащите навътре вълни. Пенести мехури се носеха грозни като жабешки очи по повърхността на непрозрачната вода. Довлечени парчета дърва се клатушкаха отгоре и скупчваха в подножието на издигащия се склон. Водите донесоха разплулия се труп на една планинска овца чак до краката на лагеруващите върху склона.

Светкавичен облак затвори очи. Само слухът й работеше и тя чу рева на напиращите води откъм широката долина и тихите гласове на Уинона и Ситопанаки до себе си. Едва когато върху челото й паднаха няколко капки вода, тя отвори очи. Белият диск на луната върху небето отдавна вече беше придобил нощния си млечножълт блясък.

Около девойката цареше оживена дейност. Светкавичен облак откри двете Мечи момчета, които бяха напръскали лицето й с вода.

Момчетата тичаха, смеейки се, надолу по склона и навлязоха в ледено студената вода между носещите се по повърхността й парчета дърва. И двамата стискаха ножовете си между зъбите и се скриха под водата.

Уинона пъхна едно останало парче месо в устата на Светкавичен облак, която започна да го дъвче замислено и надви естествената си умора.

Мечите момчета се показаха отново над водата, пръхтейки. Те замахаха с дълги здрави върбови клони, които бяха отрязали под водата, на другите момчета, на които сега беше ред да се потопят и да извадят нови клони. Жените вече бяха разпънали бизоновите кожи. Това беше материалът за строежа на лодки. Живеещите в горите индианци си правеха леки канута от корите на дърветата, а също така и от отделни стволове, но това бе трудна работа. Прерийните племена не носеха със себе си лодки, тъй като повечето реки и потоци в прерийните области бяха плитки и освен по време на наводнение конете лесно можеха да преминават през тях. Наложеше ли се при особен случай да използуват лодки, жените правеха прости скелети от клони, върху които изпъваха кожи. Тези лодки бяха кръгли, с плоски дъна и се придвижваха с къси гребла. Те бяха несигурни и трудно се управляваха, но можеха да се приготовляват лесно и бързо дори и в местности, където нямаше гори. Вождът беше дал заповед жените веднага да се хванат на работа.

Светкавичен облак искаше да помогне при приготвянето на лодките и на обикновените гребла. Предложи на Уинона да й помогне, но Ситопанаки вече се бе присъединила към сестрата на вожда и й бе в помощ; така девойката изтича при Монгшонгша. Поглеждаше оттам скришом към сестрата на вожда и очакваше тя да я повика. Уинона й се усмихна мило и продължи да работи съвсем спокойно и бързо заедно с девойката от племето на черните ходила. Нещо бодна Светкавичен облак, когато лодката на двете сестри на вождовете стана най-напред готова. Ситопанаки се беше справила много добре с работата въпреки осакатената си ръка. Значи Светкавичен облак никога вече нямаше да бъде необходима в шатрата на Уинона! Не, Ситопанаки беше и без това по-възрастна от нея и по-красива и беше дъщеря на прочут вожд. Светкавичен облак сама не знаеше колко уморена и сърдита изглеждаше, унесена в ревността си.

— Ела, легни да поспиш — каза й Монгшонгша. — Като дойде време за тръгване, ще те събудя.

Светкавичен облак поклати глава. Не стана нужда да отговаря, тъй като, извръщайки се настрана, тя видя вожда, който слизаше сам по склона на възвишението.

Токай-ихто се отправи към лодката, която Уинона и Ситопанаки бяха направили, и провери здравината й. Светкавичен облак чак сега разбра, че Четансапа и съгледвачът Черната скала стояха край вожда. Токай-ихто се изправи отново и момичето го чу да казва:

— Добре тогава. Веднага ще опитам заедно с твоите двама сина!

— Да — отвърна Четансапа.

Светкавичен облак потърси с очи Мечите момчета. Те не се мяркаха никъде. Из един път главите им отново се пададоха в низината над мътната мръсна вода. Те се придвижваха с мъка, плувайки през струпаните дървета. Когато излязоха на брега, от косите им капеше вода, те трепереха от студ и се разтърсиха като мокри кучета. Нито един от двамата не каза, че се бяха осмелили да навлязат твърде навътре и че една увличаща вълна едва не ги бе повлякла със себе си в главното корито на реката. Те кихаха, кашляха и все още плюеха вода. Докато предаваха върбовите клони, които бяха донесли, не забелязаха веднага, че вождът ги гледа.

— Бързо! — смъмра ги Светкавичен облак шепнешком. — Вие трябва да преминете реката заедно с вожда!

Момчетата потрепераха и изпънаха тела.

— Да — каза Токай-ихто, който, изглежда, бе чул думите, определени не за него, — и мечето ще вземете с вас… Навън сред прерията се е появила голяма група вражески ездачи. Ние ги видяхме от върха. Попаднахме между две нови, и то по-големи опасности — между буйната вода и Червената лисица, и ще трябва да се преборим и с двамата. Хавандшита ни съветва да откараме детето на Великата мечка и вас двамата оттатък реката, за да продължи да живее родът на Великата мечка дори и ако всички останали измрат. Така аз ще се опитам да ви откарам през реката Хау. Вие знаете как ще трябва да подредим бъдещия си живот оттатък. — После вождът се обърна отново към Четансапа и Черната скала: — Ти ще командуваш горе — каза той на Четансапа и посочи с поглед нагоре към върха на

възвишението. — Ихасапа ще дойде с мен; той плува добре. Ако мога, ще се върна.

Четансапа пристъпи към синовете си и прегърна с мълчалива молитва двете момчета през раменете. Никой не знаеше дали ще може някога да види другия… После, без да поглежда назад, боецът изтича нагоре по склона.

Хапеда и Часке забързаха към своя кафявокож четириног повереник, който лежеше сърдит в тревата след дългото пътуване през изминалия ден. Момчетата го вдигнаха. Мечето започна да се брани, размахвайки лапи и ръмжейки, и прекара жълтите си остри нокти през лицето на Часке, което се разкървави. Токай-ихто отне непослушния и непокорен товар от момчетата. Мечето сякаш се чувствуваше добре в прегръдките на своя голям приятел; вкопчи се с лапи в раменете му и започна да го ближе по врата.

Вождът тръгна. Вървеше по средата на склона, прикривайки се така към преията, крачейки към западния бряг на зали-ва, към реката. Младият боец Черната скала вървеше редом, а Охитика се притискаше о коленете му. Мечите момчета вдигнаха заедно лехата лодка, която Уинона и Ситопанаки бяха направили, и всеки прехвърли по две къси весла върху рамото си. От другата страна преметнаха лъка, колчана и ножа с ножницата, захванатата за кожения колан. После забързаха подир вожда.

Уинона се приближи и пъхна в ръката на Светкавичен облак една паница с месо.

— Тичай — рече тя — и им я дай за из път. Да запазят паницата, за да изгребват водата, ако лодката се напълни.

Светкавичен облак кимна. Побягна напреко през склона и скоро настигна малобройната група.

Малко преди заливът да навлезе в голямата долина, вождът забави крачка. Момчетата пуснаха лодката върху водата и седнаха вътре; Светкавичен облак им подаде паницата с месото. Тя задържаше лодката с едно гребло, за да не отплува, докато вождът поставяше мечето вътре. Изплашено, но без да се съпротивява, животното се остави да го настанят в олюляващата се кошара. Момчетата спуснаха краката си до него и поеха лъковете, стрелите и ласата на двамата мъж. Светкавичен облак подаде последното гребло на Хапеда и двете момчета отблъснаха лодката от брега. В заливчето тъкмо отново нахлу

една широка вълна от голямото корито на реката; водата повдигна лекия плавателен съд, откъсна го от брега и го понесе навътре към реката. Момчетата загребаха с по едно весло; второто щеше да служи на всекиго като запас. Вождът и съгледвачът Черната скала не се бяха качили в лодката. И двамата скочиха в реката, за да плуват. Краката им запляскаха във водата и ръцете им започнаха да загребват водата нашироко и със сила, така че раменете им непрекъснато се издигаха над калните води. Те се насочиха бързо към лодката и я тласнаха към откритото устие на залива. Дори върху тихи води леките плоски кожени лодки се управляваха от плувци, та какво оставаше при днешните силни вълни, залели далеч навътре бреговете.

Светкавичен облак затича надолу по тревистия склон. Когато стигна до устието на залива, тя седна на земята и загледа с безмълвен ужас картината, която се разкри пред очите й. Необгледната маса изпълваше коритото на реката с тинестите си води. Всички онези полегати брегове, всичките зелени възвишения, всичките покрити с червена земя могили, з? които детето бе слушало да му разказват, бяха изчезнали Мръсните води влачеха със себе си откъснати ледени блокове поемаха дървета и чимове, които срещаха по пътя си, и ги придвижваха напред като островчета, докато някой водовъртеж ги погълнеше. Цели дървета с корони и корени се носеха наполовина под водата и изведнъж изчезваха. Реката ги бе повлякла със себе си високо горе по склоновете на планината и по деретата, откъдето идеше. Сега тя се бе наситила на играта и ги заравяше. Животински трупове, антилопи, овце, дори един бизон излязоха на повърхността и отново потънаха. Над убийствените води се издигаше звездното небе. Съвсем далечен и малък се виждаше оттатъшният бряг.

О, Мини-Соус, Тинеста вода, колко страшна си била!

Лодката вече се бе отделила от залива, водите я издигнаха и я повлякоха. Светкавичен облак видя как плувците я блъскаха през вълните; черните им перчеми ту изчезваха, ту отново се подаваха. Блъскана от тях, лодката се насочи напреко. Подобно на летяща риба вождът изскачаше от водата и тласкаше лодката напред. Тя се въртеше и танцуваше. Светкавичен облак все още можеше да различава греблата на момчетата, но те явно не вършеха много работа.

Едно голямо дърво, цялото покрито с тиня, заплува към лодката и на девойката се стори, че плувците сграбиха лекия плавателен съд с

ръце и го изтикаха по-напред; дървото отплува край тях. Веднага след това то изпречи мръсните си четинести корени нагоре и в следния миг се видя само едно силно завъртане и там, където дървото бе потънало, над мръсните води заизлизаха мехури. Изглежда, водата беше дълбока още до самия бряг.

Все по-малка и по-малка ставаше лодката пред очите на Светкавичен облак. Блъскана силно напред, тя изчезна зад един завой. Светкавичен облак не можеше да вижда повече Мечите момчета. Наоколо нямаше нищо друго освен голата, огряна от месеца водна пустиня, всичко бучеше и кънтеше така, че главата й щеше да се пръсне.

Светкавичен облак се изправи и тръгна с наведена глава обратно към своите. Подсвирна на Охитика, но кучето не я последва. То скимтеше и остана да седи на брега, на мястото, откъдето Токай-ихто бе скочил във водата.

Когато се завърна в новия бивак на склона, девойката видя отново многото кожени лодки, които лежаха обърнати с дъното нагоре в тревата, а греблата бяха опрени върху тях. Цялото имущество на Мечата орда, шатрите, кожите, завивките, оръжията и трофеите, паниците и гърнетата бяха разделени и струпани на купчинки. Жените и децата седяха край тях тихи и бездейни. Малките момченца и момиченца спяха в гнездата, които майките им бяха пригодили. Конете пасяха между насядалите по земята хора. Кучетата се бяха свили на кълбо и замигаха към завръщащата се девойка; няколко изръмжаха.

Светкавичен облак забърза към Подигравчийката и нейното малко момченце и седна до тях. За известно време и Къдрокосия Чапа и делаварът останаха там. Двамата бойци разговаряха тихо помежду си; отначало Светкавичен облак не можеше да разбере нищо, докато накрая осъзна, че те разговарят помежду си на английски. Явно искаха да запазят в тайна онова, което си казваха. Девойката се срамуваше да подслушва и все пак не можеше да се възпре да не долови няколко думи, които стигнаха до ушите и до съзнанието й.

— Хавандшита не иска да запази семето на Синовете на Великата мечка — каза делаварът. — Той изпрати вашия вожд и Мечите момчета на смърт. Защо все още продължавате да му се подчинявате?

— Духовете говорят чрез него.

— Той лъже.

Двамата мъже се изправиха и се отдалечиха. Възможно е загриженото лице на Светкавичен облак да бе привлякло вниманието им. Те не се замислиха обаче как биха могли да въздействуват откъслечните думи от разговора им върху девойката. След случилото се в мечата пещера съмнение гризеше Светкавичен облак. Всемогъщото тайнство й се струваше велико и сигурно и ясно като мислите и погледа на Унчида. От духовете на Хавандшита обаче тя бе започнала да се страхува. Лъжата беше най-страшното зло и който лъжеше, беше обречен на смърт, така я бяха учили. Лъжеше ли Хавандшита? Зли ли бяха неговите духове и щяха ли те да преследват Мечите момчета, Токай-ихто и Ихасапа през реката? Какво можеше да направи едно момиче срещу всичко това? Девойката трябваше да размисли. При това беше съвсем сама със себе си, защото Подигравчийката не знаеше английски и не беше разбрала думите на мъжете. Светкавичен облак се притисна за пръв път към своята нова майка и Подигравчийката й отвърна с мило движение.

През това време Мечите момчета в лодката и двамата плуващи мъже продължаваха да се борят с буйните води. Те нямаха време за съмнения или за мъка. Техният живот беше залог за живота на Синовете на Великата мечка и те се бореха да го запазят.

Момчетата бяха запънали крака о мекото тяло на мечето и гребяха, колкото им сили държат. Чуха изстрели и видяха няколко малки димни облачета над високия бряг.

В същия миг Хапеда усети огън на слепоочието си. Пусна несъзнателно греблото и се хвана за главата. Потече кръв. Ред Фокс и неговите ловци бяха пристигнали вече и бяха започнали да обстрелват лодката от брега! Дакотското момче изтегли приятеля си Часке по-навътре в лодката и само се приведе. Момчетата се свиха до наплашеното мече и останаха приведени толкова ниско, колкото им разрешаваше гребането. Почти не виждаха вече над стените на лодката, не виждаха водата, а само нощното небе и звездите за ориентир. Пред очите на Хапеда всичко се замрежи. Той се почувствува из един път отслабнал и безразличен към всичко, което ставаше край него. Но нямаше повече сили, за да го изрече. Усети, че увиват нещо около главата му бързо и несръчно; че какво пък, той май можеше да заспи вече.

Лодката полетя към някаква водна яма, издигна се нагоре и едва не се обърна. Беше се изправила над буйна пяна, подът й сякаш въобще не се опираше на водата, после отново се олюля надолу и една мръсна вълна напълни дъното й. Неочаквано за себе си Часке видя, че се намира в средата на буйната река. Потопи греблото; някой обаче го дръпна от ръката му, сякаш по-силна от неговата ръка се бе намесила. В същия миг греблото изчезна. Часке видя как лицето на вожда се подаде от жълтата погибел на тинестата вода; устата на плувеца бе почти раззинала, докато той си поемаше дъх; вождът се задъхваше силно. Веднага след това приливът отново го заля.

Нещо разтърси силно лодката и тя се запъна. Часке иска ше да се хвърли натам, но нямаше смисъл. Лодката остана така, както беше, наведена към приижданите води. Момчето се вдигна на крака, защото му се стори, че отдолу има твърда почва. Огледа се изненадано.

Сега забеляза пред лодката закръгления връх на един хълм, който се подаваше малко над водата. Тревата върху закръглената могила беше съвсем повалена и нагизнала във вода и кал. От време на време мръсен поздрав откъм реката заливаше върха на непокорената височина. Така, значи лодката бе заседнала! В такъв случай… средата на реката беше зад нея. Защото леките възвишения, върху които дъното й можеше да заседне, не се издигаха в коритото на реката, а в широката долина от двете страни на бреговете, които сега бяха залети.

Ами сега какво? Токай-ихто трябваше да каже.

Но къде беше вождът?

Часке сам си заповяда да не се плаши. Реши да се огледа внимателно наоколо.

Плувците често бяха изчезвали под опасните вълни и отново се бяха показвали на повърхността. Наоколо действително не се забелязваше нищо, а и във вировете, и сред бушуващите вълни по средата… също нищо.

Значи трябваше да чака. Момчето овладя със силата на волята сърцето си, сякаш го стисна с ръка, за да го усмири. Нито един удар в повече!

Той все още се намираше сред необгледната река. Около него нямаше нищо друго освен вода, враждебна пустош, а горе над нея — безразличният насмешлив месец. Колко мръсна и зла беше безбрежната вода! Тя се въртеше и политаше напред, и звучеше,

завърташе се и гъргореше, и запращаше пръст и парчета лед към лодката. Една жива коза заплува насреща върху малко островче земя. Тя беше вцепенена; Часке видя разкъсаната уста, втренчените от ужас очи на животното. Трябваше да отвърне поглед. Когато вдигна очи, нищо повече не се виждаше. Един водовъртеж беше погълнал всичко — островчето, дърветата, тревата и козата. Само няколко пенести мехура кръжаха още над гроба, където всичко бе изчезнало.

Вятърът повя над пролетните води, слизащи от планината след топенето. На запад, нагоре по течението на реката, от тъмните облаци проблесна със зигзагообразен огън окото на една гърмяща птица. През рева на водата прокънтя още един друг, по-приглушен звук. Беше изкрещяла гърмящата птица. Ледена тръпка присви сърцето на Часке и по гърба му пробягаха тръпки на ужас. Той не можеше да помръдне лодката, не можеше да почне да гребе, не можеше да се приближи до брега през буйните води. Трябваше да чака. Хапеда още не бе дошъл в съзнание. Мечето се притискаше изплашено о коля-ното на Часке.

Трудно беше да чакаш, особено когато си съвсем сам сред пустата река и над теб се задава буря. Момчето се огледа наоколо.

— Токай-ихто! Токай-ихто! — завика звънливо. — Токай-ихто! — Водата и вятърът погълнаха гласа му.

Никакъв отговор. Наоколо водата течеше, надигаше се, нататък, нататък и влачеше със себе си какво ли не. Часке стисна юмруци пред очите си. Щом всяка надежда беше угаснала, той беше готов да се хвърли във водата и да умре.

Но беше длъжен да чака, дълго още трябваше да чака, докато отслабне като козата…

— Токай-ихто! Токай-ихто!

Изведнъж чудото се случи. От тинестата вода се подаде един перчем, целият облепен с треви и мръсотия.

— Токай-ихто!

Все още до колене във водата, вождът закрачи към момчето. В едната си ръка носеше Черната скала, който хъхреше и си поемаше с мъка въздух. Часке приготви ласото. Токай-ихто, кимна на момчето, че го иска. Той завърза за единия край тялото на спасения, а за другия себе си през гърдите. После положи мълчаливо полуизпадналия в безсъзнание върху заобления връх на възвишението, което водите от време на време заливаха до глезен, и подпомогна нормализирането на

дишането му, докато най-сетне момъкът успя да се изправи, олюлявайки се, и започна да плюе вода. Той се държеше здраво за вожда, кашляше и се задъхваше.

— Водовъртежът ме беше свлякъл надолу… въобще не вярвах, че ти ще ме извадиш.

Вождът огледа лодката. Часке вдигна очи към него и от погледа му не убягна, че и дъхът на Токай-ихто излизаше дълбоко от гърдите му и че кръвта във вената на врата му биеше бързо. Телата на двамата плувци бяха посинели след дългия престой в ледената вода. Телата им бяха ледени, кожата им се беше свила от студ и беше станала съвсем грапава. Зъбите на Черната скала тракаха.

Но Токай-ихто, изглежда, не мислеше за почивка. Той даде знак и момчето седна отново в кожената лодка. Вождът я тикна напред, докато вълната я поде. В същия миг той се понесе подир нея, плувайки. Черната скала го последва.

Лодката отново затанцува над мократа смърт. Пътуването продължи още дълго. Но след всичко случило се сега на момчето Часке всичко му се струваше много по-лесно и по-леко. Ръката на Токай-ихто блъскаше и направляваше отново лодката през набъбналите тинести води, дървета и късове лед минаваха край тях, надалеч кънтеше гръмотевица, по небето се святкаше. Лодката се олюляваше и се въртеше; Часке се хвърляше ту насам, ту натам, за да не се преобърне. Постепенно усети, че лодката тръгна по-леко. Когато се осмели да се огледа наоколо, високият бряг беше вече близо. Съвсем замаян, той усети най-после как един малък залив прие лодката. Тя се вдигна отново като върху гърба на дърпащ се кон, после се плъзна върху една плоска вълна на сушата. Часке усети клатушкането от блъсването на лодката о брега. Двамата плувци вече стояха на тревистия склон и държаха лодката. Токай-ихто кимна на Часке да излезе. Момчето се подчини с вдървени крака. Вождът изнесе припадналия Хапеда, мечето, оръжията и паницата. После изтегли лодката на сухо. Склонът беше полегат. Достатъчно беше да направят само няколко крачки и можеха да се разположат.

Часке седна в тревата. Изяде парче месо, защото вождът така искаше. Ако можеше да разсъждава спокойно, трябваше да се зарадва, че вече бе надвил Мисури. Ала мислите му все още се въртяха като

водата в коритото на реката. Не можеше нито да се радва, нито да се страхува.

Видя само, че Токай-ихто отново се изправи и разглеждаше небето. Вождът бе преметнал през рамо светлия си лък и колчана със здраво захванатите стрели. Момчето се опита да проследи погледа на вожда. Чак сега заплашителните облаци над горното течение на реката стигнаха до съзнанието му. Добре, че пътуването им беше свършило.

Той продължи да обглежда околността заедно с Токай-ихто. На север прерията се разстилаше широка, тревиста, хълмиста и самотна, каквато Часке я познаваше, откак се помнеше. На хоризонта се очертаваха планините, по-ниски от Черните хълмове, откъдето те бяха дошли. Погледът на То-кай-ихто сякаш остана по-задълго върху тези далечни гористи планини, но после неочаквано той се извърна назад и погледна момчето така, че Часке почти се изплаши.

Какво щеше да прави Токай-ихто сега? Часке, Черната скала, Хапеда и мечето стояха спасени на брега, ала всички останали бяха все още оттатък, седяха там край своите сухи лодки, между Ред Фокс и страшната вода: майка му, баща му, Светкавичен облак, Уинона…

— Аз ще тръгна нагоре по течението на реката — чу момчето да казва вождът на зъзнещия и треперещ боец Черната скала, — водата ни е отвлякла много надолу. Щом Гърмящата птица престане да крещи и дъждът, който ще дойде, отмине, аз ще преплувам реката обратно. Ти ще останеш тук при момчетата. Вървете към Гористите планини, които виждате на север. Пред тези Гористи планини свършва земята, която владее Великият баща във Вашингтон, и оттам ще навлезете в земята на Великата майка[1], която ще даде възможност на малкото останали наши шатри да живеят в мир, ако ние можем сами да се изхранваме. А за да се справим, вие ще трябва да намерите при Гористите планини човека на име Адамс. Ето — Токай-ихто подаде една торбичка, — дайте му това злато и той ще купи земя, върху която ще можете да живеете свободно.

Младият вожд млъкна. Стана, обърна се и тръгна. Часке го проследи с пламнал поглед.

Една светкавица разсече небето и се заби с крясък в земята. Страшната жълта вода проблесна мътно от мрака. Гърмящата птица крещеше и махаше с криле. Далече горе по брега се провидя Токай-

ихто, който крачеше напред, несмущаван от светкавиците и гръмотевиците.

Часке беше привлякъл Хапеда към себе си. Самият той се беше облегнал на Черната скала и усещаше мократа козина на малкото мече, което отново се притискаше към него. Бурята свиреше и шумолеше в храстите. И ето пак трябваше да чакат, да чакат!

По времето, когато Часке заспа на север от Мини-Соус, капнал от умора, върху рамото на Черната скала, а Токай-ихто тръгна обратно към своите, Къдрокосия Чапа има едно отвратително преживяване на южния бряг на голямата вода.

Боецът не стоеше върху възвишението, където се бяха загнездили повечето мъже за отбрана срещу вражеско нападение. Лежеше на преден пост в една защитена от лунната светлина падинка на склона на брега. Дълбоко загрижен наблюдаваше задаващата се буря по небето и носещите се напред тинести води на реката. Бученето на водата се смеси с плющенето на дъжда. Чапа не виждаше вече нищо, но чу през шума от дъжда и вятъра изстрели. Горе на възвишението се бе завързал бой. Ред Фокс беше хитър; той беше се възползувал от непрогледното време, за да се примъкне насам със своите хора.

Сега изплющя гърмеж и край Бобъра и един куршум мина край перчема му. О, не, лисичке моя, още не сме стигнали дотам; скалпът на Бобъра е добре сраснал за черепа му. Къдрокосия стисна лъка и стрелата и запрати няколко стрели с обратна кука към върха. Излезе от скривалището си и започна обикаля бегом под прикриващия го леещ се дъжд; нека ония мислят, че на отсамния бряг е пълно с бойци. От педесет или сто метра разстояние отново стреляха, ала Бобъра остана незасегнат. Когато дъждът понамаля, той почти бе запратил всичките си стрели. Но и на врага, изглежда, вече му стигаше. Хитрият Бобър се върна с голяма предпазливост в своята падинка до брега. Тя беше празна и той се загнезди вътре.

Щом дъждът престана и кръглата луна отново освети прериятa, Бобъра започна да оглежда напрегнато околността.

Какво?… Но не, това не е възможно!

Бобъра хвана главата си, за да се убеди, че е буден и че не сънува.

На няколко коня разстояние от него в тревата седеше някой. Той напомняше смешно лишения от своята генералска униформа Татокано.

Младежът седеше с кръстосани крака; дъждовните капки се стичаха от контешки сресаната му и разделена на път коса и по натритата му с мас кожа. Гледаше глупаво към осветената от луната местност.

Дали този тип има оръжие? Пушка или лък явно няма, но ножът и секирата му, изглежда, са пъхнати в колана.

Иначе надлъж и нашир върху откритата, нагизнала от дъжда поляна и по отвесния бряг не се виждаше нищо подозрително. Младите бойци, които лежаха надалеч, не издаваха никакъв звук. Дали и техните очи бяха съгледали контешкия глупак?

Бобъра реши да разбере какво означава това. Започна да се примъква тихо напред, за да се приближи към седящата фигура откъм гърба. Пълзеше на четири крака, притиснат досами земята, и тикаше пушката пред себе си. Докато се примъкваше така според всички правила на военното изкуство, почти го досмеша и същевременно му стана неприятно.

Бобъра достигна целта си и вече лежеше толкова близо до младежа, че можеше направо да го хване с ръка. Може би наоколо имаше врагове, които наблюдаваха всичко и на които той щеше да се издаде, ако предприемеше сега нещо. И все пак не можеше да остави суетния лос да си седи ей така в тревата. Прикрит от гърба на момъка, Бобъра изправи леко само горната част на тялото си, сграби неподозиращия нищо мла — деж за врата и бавно повали тялото му назад. Нападнатият не се опита да се отбранява. Нито започна да рита, нито посегна към оръжието си, а просто легна в тревата, подчинявайки се на придърпващата го назад ръка, и погледна внимателно Бобъра.

— Такова чудо като тебе през целия си живот не съм намирал — рече Бобъра, безкрайно учуден. Той пусна пленника си и легна до него. — Какво си ми кукнал тук като сливов храст, който чака да порасне под дъжда?

— Тебе чаках — отвърна Татокано доволен.

— Мене? Чакал си ме?

— Да ти нали ми каза, че мога да се върна. Запази ли ми генералската униформа?

Бобъра изстена тихо. Из един път си представи как това прерийно куче се изправя с цилиндър на главата пред очите на вожда Токай-ихто.

— Знаеш ли — рече той, — ти си все още много глупав. Не сме стигнали още до твоята униформа, съвсем не ни е до нея.

Най-напред ще ми кажеш по какъв начин дойде дотук!

— Изтичах в дъжда. Фреди Кларк, Червената лисица, ми описа съвсем точно къде трябва да седна. Каза, че ти си тук и аз трябва да те чакам.

Очите на Бобъра се разшириха.

— Така. Значи Ред Фокс е бил сред стрелците и ме е видял.

— Да. Той каза, че ти си смел боец и че за мен ще бъде чест да се оженя за някоя девойка от твоята шатра.

Бобъра плю, което не беше съвсем лесно в легнало на гръб положение.

— Така. И после той те изпрати тук?

— Да. Каза, че мога да остана при вас.

— Дали ти ще останеш при нас, ще определи Токай-ихто, а не Ред Фокс, разбра ли?

Генералът явно стана неспокоен.

— Ти ми обеща!

Бобъра усети, че започва да му се гади.

— Да, но — осигури се той — ти трябваше да дойдеш при нас на оттатъшния бряг на Мини-Соус при новата луна, когато твоите клетви, дадени на дългите ножове, нямаше да бъдат валидни повече. Какво търсиш сега при нас? Върви и виж придошлата река. Готов ли си да я преплуваш?

— Не, няма да я преплувам. — „Красивият Еди“ се усмихна.

— Виж, това вече е умна приказка, някогашен собственико на униформа. Аз мога само да ти кажа, че дори Токай-ихто трябваше да води борба с тези води.

— О! О! Нима той е стигнал вече оттатък?

— Той е вече на оттатъшния северен бряг! Вие никога повече няма да можете да го хванете!

Еди придъвка с празна уста и развъртя очи.

— Но това е подло — рече след това. — Да преплува пръв, а да остави вас тука!

Бобъра се премести съвсем близо до момъка.

— Само още една-единствена подобна дума… и тя ще ти бъде последната!

Еди Татокано, изглежда, съвсем бе изгубил пусулата.

— Ние пък мислехме, че той е още тук. Тогава ти щеше да можеш да говориш с него.

— Аз ще мога още често и дълго да разговарям с Токай-ихто, когато ние всички успеем да преминем Мисури.

— Но вие няма да минете оттатък, щом като Фреди Кларк не го желае! — заекна Еди. Той явно непрекъснато трябваше да си припомня онова, което го бяха научили да говори.

— Ще видим това. Не можете да ни стреснете с вашите няколко пушки!

— Ние сме много на брой и сме силни! — закани му се глупакът с генерални глас — Към нас се присъединиха фермери и каубои, и овчари, които е трябвало да се спасят от залелите долината води. Те се страхуват, че Токай-ихто ще избие жените и децата им и ще заграби пъстрите им бизони. Те знаят, че Токай-ихто е жаден за мъст като ранена мечка.

— Той има достатъчно основания за това, жалка жабо! Те го знаят и затова се страхуват от него и вярват на всички женски лъжи.

— А вас те не ви мразят. — Еди Татокано бе започнал да говори по-бързо; явно отново бе налучкал пътя. — Вие никому не сте сторили нищо и затова можете да се върнете в резер-вата или да се прехвърлите в Канада; на Фреди Кларк му е все едно. Фреди е много голям боец. Той не иска нищо друго освен скалпа на Токай-ихто.

През чертите на лицето на Бобъра премина тръпка, която не предвещаваше нищо добро. Младежът не я беше забелязал. Той продължи да говори свободно:

— Да, така е. Вие откраднахте много мустанги на дългия нож Роуч; но всичко това ще се оправи, щом му ги върнете. След това можете да вървите, където искате.

— Без Токай-ихто?

— Да. — Еди Татокано се навиваше все повече. — Хитрия Бобър има голям ум и затова Червената лисица предложи той да разговаря с Токай-ихто. Вие всички се страхувате от Токай-ихто. — Младежът сниши глас. — Но който не се страхува от него, на него той му се подчинява. Това известно ли ти е?

Бобъра мълчеше мрачен.

— Не ви ли е разказвал за това? Мога да си представя.

Шонка му каза, че е син на предател. Тогава той онемя и се остави да го пребъркат за оръжие. Аз го докоснах…

Докосването на един боец означаваше за индианците победа над него.

В лунната нощ Татокано не можеше да забележи въздействието на своите думи върху Бобъра, затова продължи несмущаван от нищо:

— Над онзи, който не се страхува от Токай-ихто, той няма власт. Ти трябва да го накараш да ни се предаде. Тогава всички вие ще бъдете свободни и ще станете наши братя.

Бобъра все още не бе казал нито дума.

— Разбираш ли сега? Аз мога да се върна при вас, щом Токай-ихто умре. Той не би ме търпял във вашите шатри, защото никога няма да забрави, че аз го видях, когато бе останал без сила. Но когато него няма да го има вече… Меден цветец ще стане моя жена!

Бобъра бе стиснал еластичната си сопа.

— Виж! Погледни добре: ти ще умреш!

Татокано понечи да скочи и да побегне. Ала юмрукът на Бобъра го стискаше здраво и един-единствен удар сложи край на живота на суетния предател. Боецът изтегли убития по тревата и го хвърли през високия бряг в буйните води. Тялото пльосна и изчезна.

После Бобъра отново се върна в своята падинка и продължи да дебне врага.

Докато Бобъра преживя тази странна и отвратителна случка, Четансапа стоеше на западния край на залива и гледаше към придошлата вода. Тя нито се бе укротила, нито бе станала по-чиста. Час след час течеше надолу между високите си брегове. Зад Четансапа се чуваха тихо и тъжно песните за мъртъвците от Мечата орда, които бяха паднали по време на нападението на белите мъже при силния дъжд. Охитика виеше към небето с подвита опашка. Той седеше все още на мястото, където Мечите момчета бяха влезли в лодката.

Още преди кучето Четансапа откри един завръщащ се плувец. Усмивка разтегли дълбоките бръчки на лицето му. Този плувец не можеше да бъде никой друг освен Токай-ихто.

Сега вече и Охитика бе забелязал нещо. Завъртя се около себе си с буйна радост, затича надолу и явно бе решен да се хвърли във водата и да заплува към своя господар. Едва когато видя обаче, че буйната

вода веднага го повлече, той се върна и излезе, нагизнал от вода, на брега.

В това време Токай-ихто стъпи на брега и излезе навън. Водата се стичаше по тялото му. Той хвана с ръка мръсотията, която се бе закачила по косите и раменете му, и я запрати назад.

Бавно закрачиха мъже към временния бивак и Черния сокол разказа на вожда всичко, което се бе случило. На брега все още стояха някои момчета и старци, сред тях и Хавандшита. Жените и децата бяха будни и гледаха към завръщащия се. Светкавичен облак също се бе измъкнала от своята кожена завивка и стоеше на склона. Буйният Охитика сподели с нея част от радостта си с мокрите си лапи. Тя го отпрати ядосана, защото се страхуваше, че може да пропусне някоя дума от онова, което сега Четансапа каза на Монгшонгша.

— Хапеда и Часке са на оттатъшния бряг — рече той.

Монгшонгша се изправи като тревичка, когато завали дъжд след засуха. Светкавичен облак сложи бързо ръце пред лице-то си и се извърна. Срам я беше да покаже колко много се радва и избяга. Черния сокол чу как девойката извика приятелката си Гущерчето; тя бързаше да й съобщи онова, което беше чула. Боецът също се усмихна освободен. Той беше благодарен от все сърце на вожда, задето бе отвел вече двете момчета на сигурно място, но за такова нещо не се говореше.

Четансапа изчака, докато Токай-ихто се загърна с кожената завивка и се изтърка до сухо. Уинона му бе приготвила месо в една паница. Ако Черния сокол не се лъжеше, това беше парче от меча лапа. Месото бе запазено прясно в снега, после сигурно бе започнало леко да мирише и може би бе развъдило вече мънички червейчета.

Токай-ихто не се подвоуми да го изяде. Когато подаде паницата, Ситопанаки я пое от ръката му. Четансапа видя как девойката от племето на черните ходила извърши гази проста услуга. В държането на дъщерята на чуждия вожд имаше мно-го гордост и неприкрито покорство. Беше ли забелязал и Токай-ихто това? Вождът отново се бе изправил. Понечи да вземе пушката си, ала разбра, че Шеф дьо Лу бе изстрелял и последните й патрони. Без да каже нито дума, той пое лъка и стрелите си и се отправи заедно с Четансапа към възвишението, за да се запознае оттам с положението.

Денят минаваше в потискаща тишина. Наоколо нямаше нищо друго освен реката, чиито води се жълтееха от размита-та глина, зеленеещи се поля и синьо небе. Мустангите пасяха Жените мълчаха и чакаха. Когато вечерта наближи, Уинона пристъпи към Светкавичен облак, подаде й парче завито месо и й заръча, когато се спусне мракът, да изтича внимателно надолу по брега и да отнесе храната на Хитрия Бобър.

Светкавичен облак изчака, докато слънцето се скри и сумракът на здрача премина в нощ. После побягна бързо по брега, покрай тинестожълтата, заливаща тревите по склона река към скривалището на своя чичо. Бобъра бе превърнал заедно с делавара малката падинка в дълбока яма. Седеше там сега сам; другарят му явно бе отишъл на по-нататъшен съгледвачески обход.

Бобъра погледна мило девойчето и го притегли при себе си в ямата. — Какво ми носиш? Стар кон?

Светкавичен облак прозря от шегата тихата тъга и усети доколко яденето беше безразлично на чичо й. Бобъра разви пакетчето и помириса съдържанието му. После зави отново месото, пъхна го в един ъгъл на ямата и го покри с пръст.

— Нека дойде Шеф дьо Лу — каза той. Светкавичен облак можеше да си върви вече, но тъй като беше сама с чичо си, тя го погледна умолително. Може би той най-после щеше да й каже нещо?

— Какво знаеш ти в същност? — попита Бобъра и погледна над преријата през пролуката, която сам си бе изкопал.

Ливадите бяха осветени от луната; в ямата обаче беше съвсем тъмно.

— Знам, че уаничун вече не стрелят и че Планински гръм е бил при тях да преговаря, и че Токай-ихто…

— Оръжията ще почиват до утре вечер — заговори Бобъра, продължавайки да гледа през пролуката. — Ако дотогава ние не сме предали Токай-ихто на Червената лисица, уаничун ще започнат да стрелят отново.

— Но вие няма да предадете отново вожда! — възкликна Светкавичен облак твърдо и почти заплашително.

— Не, няма да го изоставим.

Нещо трепна в гласа на Бобъра и девойчето се почувствува неловко.

— Нека и аз да погледна оттам! — помоли се тя. Чичото я изтика пред себе си. Докато той трябваше да се навежда дълбоко, Светкавичен облак се надигна на пръсти и надникна през пролуката. На юг се виждаха няколко групи коне. Ездачите бяха слезли от тях и сигурно лежаха в тревата. Светкавичен облак започна да ги брои.

— Колко са много! И все така близо до нас ли са? Коне, които човешкото око може да разпознае през нощта и следователно човек може да се прицели в тях, се струваха на Светкавичен облак „близо“ дори окото да ги виждаше съвсем мънички.

— Не, не са били все толкова близо. Но откакто оръжията мълчат, тия койоти набраха смелост и се приближиха още повече.

— Да — рече Светкавичен облак, — тогава ние ще трябва да се бием, и ако не можем да ги победим, ще умрем. Макар да съм само едно момиче, аз ти казвам, че не изпитвам никакъв страх. Та нали Мечите момчета вече са оттатък реката!

— Да, това е добре.

Светкавичен облак се покатери по стената на ямата и изтича обратно към временния бивак.

И тази нощ мина. Когато се развидели, Светкавичен облак си помисли, че сега започва денят, в който трябваше да свърши примирието.

Светкавичен облак сгъна старателно завивката си и слезе заедно с Уинона, Ситопанаки и Подигравчийката малко по-надолу в заливчето, за да се измият. И днес тя сплете гладко и чисто плитките си. И току поглеждаше към водата. Тя беше спаднала вече цяла педя. Виждаше се полуизгнила трева, по снопчетата й се беше спряла нагичнала пръст и довлечени кой знае откъде парчета дърва. Смърдеше на мърша. Когато вълна от реката влизаше навътре, тя отново издигаше мръсотията до предишното й равнище и свеждаше клоните на върбалаците, които вече се бяха подали навън.

Жените се върнаха и седнаха на предишните си места между лодките. Еднообразният ритъм на песента на Хавандшита се носеше към реката. Хавандшита пееше тайнствена песен. Светкавичен облак забрави всичките си съмнения и се заслуша натъжена в песента. Песента разказваше за мечка, момичето разбра това, и сигурно беше прастара.

Светкавичен облак се замисли. Ако искаха мечата майка да им помогне, трябваше да бъдат чисти и смели. Девойчето се изправи и тръгна към своята приятелка Гущерчето. Тя също стана и посрещна Светкавичен облак. Двете момичета тръгнаха заедно нагоре по склона и се спряха едва когато бяха вече съвсем сами.

Поговориха тихо помежду си и си дадоха обет да говорят винаги истината пред своите сестри и братя и да не ядат нищо през целия ден. След това се хванаха за ръка и се върнаха обратно към бивака. Тайнствената песен все още се носеше в настъпващата утрин.

Двете приятелки седнаха край Унчида. Унчида беше мъдра и можеше също да разговаря с мечките. Край нея девойчетата се чувствуваха защитени. Лицето й излъчваше някакъв тъмен блясък; старата жена се беше намазала с пепел, защото постеше. Светкавичен облак и Гущерчето също поискаха пепел. Взеха си от носачите на огъня, които бяха пренесли никога незагасващия огън в парче изкорубен брезов ствол от Конския поток през резервата чак дотук, край голямата Тинеста вода. Когато момичетата седнаха отново до Унчида, те сложиха ръка пред устата си и заговориха скришом с Великото тайнство. Уинона и Ситопанаки се присъединиха към тях. Сега мислите на всички трябваше да вървят по един и същ път. Тогава те може би ще успеят да победят злия враг.

Времето минаваше бързо като оттичаща се вода.

Когато дойде пладне и конете престанаха да пасат, Бобъра се върна в лагера. Той сякаш куцаше по-силно от обикновено. Приближи се към мустангите. Кафявият жребец, който Чапа яздеше обикновено, се изправи, когато видя да се приближава господарят му. Той се облегна на животното и започна да си играе с черната му грива. Стоеше и чакаше.

Макар че никой не се помръдваше, сред насядалите хора се възцари необяснимо безпокойство. Хавандшита беше млъкнал и гледаше неотстъпно към възвишението, където съгледвачите стояха на пост, скрити в тревата. Там сега се появи Четансапа, а откъм реката се приближаваше Шеф дьо Лу. Той не бързаше и от лицето и държането му също лъхаше нещо необяснимо и подтискащо, което не допускаше въпроси.

Въздухът сякаш затрептя от лека температура, когато най-после се зададоха Токай-ихто и Планински гръм. Гърдите и гърбовете им

бяха голи и боядисани в червено, с боята на кръвта. Боята на кръвта не означаваше, че тези мъже искат да убиват или ще умрат; още от прастарите времена на човешкия род червената кръв винаги е била знак на мощния живот, който иска да победи смъртта. По време на бой мъжете имаха нужда предимно от такава жизнена сила и затова символичното червено боядисване на телата беше обичай на много племена.

Когато двамата млади вождове стигнаха до стария заклинател, там вече бяха дошли и Черния сокол, Шунктокеча и Бобъра.

Гласът на Токай-ихто прозвуча спокойно и приглушено.

— Накарах да ви извикат — чуха го да казва трите жени, — за да научите какво реших. Оръжията ще почиват, докато слънцето залезе, вие знаете това. Тогава тайнствените железа на уачичун ще заговорят отново, освен ако Токай-ихто, синът на Матотаупа, се предаде на Червената лисица. — Вождът направи кратка пауза. — Аз изпратих да съобщят на Фред Кларк — продължи след това, — че съм готов да разговарям с него. Ако и той е съгласен, нека да ме уведоми до един часа след пладне. Неговият пратеник вече беше тук. Вие го видяхте да идва и да си отива.

— По-добре да го виждаме да си отива, отколкото да идва — подхвърли Четансапа.

Вождът се направи, че не е чул.

— Фред Кларк ще се приближи до южния подстъп на възвишението, щом ме види, че идвам. Ще го изслушам и ще му отговоря. Вече тръгвам. Вие ще ме съпроводите.

Думите на вожда прозвучаха така, сякаш той говореше за някакво съвсем далечно събитие. А от тона му накрая ясно про-лича, че не очаква никой да му противоречи. Възцари се мълчание, но тишината не означаваше съгласие. Очите на Четансапа засвяткаха. Вождът го пресече, преди той да заговори.

— Вие ще ме съпроводите и ще чуете какво ще се говори там. Заповядвам.

Никой не отвърна.

Вождът Токай-ихто се изправи. Поздрави Хавандшита с уважение и тръгна, съпроводен от Планински гръм, покрай възвишението към конете. Четансапа, Шеф дьо Лу и Чапа също се бяха изправили, ала все още не се помръдваха от местата си.

Тръгналите напред вождове минаха край приготвените лодки и покрай жените и децата. Светкавичен облак гледаше към земята. Тя видя краката на вожда, обути в мокасините, които ръката на Уинона бе ушила. Крачките се забавиха. Вождът се спря пред девойчето.

— Страхува ли се Светкавичен облак? — попита той. Момичето вече се беше изправило.

— Не — отвърна то твърдо и с някаква непозната и на него досега увереност. — Токай-ихто, нашият вожд и Син на Великата мечка, ще принуди убиеца на Матотаупа да се бие. Той ще убие убиеца на своя баща, защото смъртта е справедливо наказание. Токай-ихто ще ни отведе през Тинестата вода към нов живот.

Момичето не се поколеба и не заекна. Беше изговорило думите съвсем ясно и само се изненада от това. Двамата вождове и вървящите след тях бойци явно също се бяха изненадали, защото гледаха Светкавичен облак внимателно и сериозно, и миг след това никой повече не се колебаеше.

Бойците се отправиха заедно със своя вожд към конете. А Светкавичен облак седна тихо на мястото си и съпроводи с очи мъжете. Усети как Унчида я погали по главата и я чу да казва:

— Добре.

Бойците яхнаха конете и ги поведоха нагоре по склона, после завиха към откритата прерия.

Слънцето светеше от юг и изпращаше трептящите си лъчи срещу очите на ездачите. Шеф дьо Лу усещаше под себе си освободените след неколкодневна почивка сили на своя пъстър жребец, който следваше, цвилейки, водещия кулест кон. Шеф дьо Лу трябваше да задържа животното. Той беше избрал Токай-ихто за свой вожд и Токай-ихто вече бе казал думата си. Шеф дьо Лу се подчиняваше. Земята отстъпваше под копитата на галопиращите коне. Проточилото се дълго възвишение бързо се изтегли край ездачите. То изглеждаше мирно и безлюдно; само очите на бойците, които знаеха как се разполага обсада, откриха другарите си по скритите места. Далече долу на юг делаварът скоро забеляза вражеските ездачи. Сега сред тях настана някакво раздвижване. Три точки се отделиха и като нарастваха бързо, започнаха да се приближават към дакотските бойци.

Шеф дьо Лу се стараеше да си запази пролука покрай яздещите пред него към приближаващата се вражеска група ездачи. Той вече

беше познал голямата широкопола шапка на предводителя на отсрещната група. Този ездач яздеше златисточервен кон. Шеф дьо Лу позна гордата дореста кобила, която някога бе принадлежала на майор Смит.

Убиецът действително се бе осмелил да дойде! Вече се приближаваше. Галопът на мустангите преодоля и последното разстояние между стремящите се един към друг ездачи.

Дръпнаха рязко конете назад и всички се заковаха на място. Двамата предводители бяха преценили съвсем точно разстоянието и сега стояха непосредствено един срещу друг. Зад тях спряха и съпровождачите им. Цареше пълна тишина. Забръмча пчела, нищо неподозираща, търсеща цветя; всички я чуха, защото никой не говореше и все още никой не бе поздравил.

Като по споразумение съпровождачите на двамата големи врагове насочиха в един и същ миг конете си вдясно и вляво напред, за да се подредят отстрани на своите водачи. Тъй като Черния сокол и Планински гръм свиха наляво, Шеф дьо Лу и Хитрия Бобър изведоха конете си от дясната страна на Токай-ихто.

Сега делаварът имаше възможност да наблюдава свободно враговете: в средата стоеше Ред Фокс с широкополата си шапка, вдясно от него Шонка, когото омразата и срамът все пак бяха успели да накарат да премине ледоносната Йелоустоун-Ривър; вляво стоеше един слаб, високо израсъл прериен ловец. Делаварът го познаваше от времето, когато беше служил като съгледвач на белите мъже край канадската граница. Прякорът на този ловец беше Шарлеман.

Все още никой не бе продумал нито дума. Шеф дьо Лу погледна към Токай-ихто. Държането на вожда излъчваше спокойствие, от което можеше да се очаква, че би продължило часове, а може би и дни. Дори кръвта сякаш се бе поддала на будния му сън и не се придвижваше повече с тласък през вените на врата и през слепоочията. Ръцете му държаха без напрежение пушката напреко върху гърба на коня. По китките на ръцете му още личаха следите ох оковите.

Делаварът знаеше, че кипящото нетърпение на белия мъж отсреща щеше да наруши тишината.

Червената лисица скочи на земята. Тупването на тежките му ботуши беше първият шум, който се чу между двете групи. Той дръпна шапката от главата си, така че се показа грамадният му череп с

огненочервените коси, и пристъпи три крачки напред към дакотския вожд. Токай-ихто остана на коня си и гледаше надолу към своя враг. Дясната му ръка изпъна юздата, тъй като кулестият жребец отвори уста към приближаващия се мъж и сега животното дебнеше със смъкнати назад уши следващата възможност да захапе омразния бял мъж.

Червената лисица се разсмя прегракнало и принудено. Устните му оголиха жълтите зъби.

— По дяволите — рече той, — тоя гривест дявол още ме помни. Ние не можехме да се понасяме с него… — И махна пренебрежително с ръка — Но това беше някога. — Той затвори уста и сведе наполовина клепачи, за да не изпусне никаква непроверена дума и нито един открит поглед. — Хе! — процепи след това прекалено високо тишината. Ето те и теб, Хари, това е добре! Ти знаеш как стоят нещата, нали?

— Не. — Гласът на Токай-ихто прозвуча чужд и подигравателен.

— Не? Нима твоят бинтован с лико пратеник — говорещият посочи представителя на черните ходила, — нима той не е посмял да ти предаде, каквото му съобщих? Тогава аз ще ти кажа какво става тук. — Червената лисица говореше все още високо, почти крещеше. — Вие искате да се прехвърлите през Мисури! Ти не си сляп, видя реката. Цялата долина се е превърнала в река. Преди по-малко от десет дни водата няма да спадне. Десет дни… са доста време. На мен те ми стигат. Ние имаме куршуми, вие нямате. Тая пасмина от жени и деца ви пречи. Ясно е, всичко е напълно ясно. Вие представлявате само шепа трупове, стига аз да пожелая това. Но аз не го желая… на мен ми трябваш само ти. Така че ела, приятелю мой! Днес ние двамата с теб сме квит и най-после ще се сложи край помежду ни.

Токай-ихто не отговори.

— Все още ли не можеш да се решиш? — Около зъбите на Червената лисица се събра слюнка като на прегладнял пес. — Все още ли не? Не мога да те упрекна, задето решението ти се бави, скъпи мой. Сигурно те е страх мъничко?

Вождът мълчеше.

— И с мълчанието си няма да стигнеш никъде. Разбира се, то ти е удобно и ти придава достойнство защото ги изобщо си истински вожд — потомък на нелоши родители, аз знам това. И от Топ, твоя старец, се излъчваше такова нещо, когато беше трезвен. Но както и да

е! Щом те видя, винаги си спомням за старите времена; въпреки всичко те бяха най-добрите. Ние бихме могли да си говорим понякога за това време там долу в резервата, ако дойдеш с мен, разбра ли ме какво говоря?

Вождът продължи да мълчи.

— Е, добре, тогава аз ще ти го обясня. — Червената лисица откопча кожения си жакет.

Шеф дьо Лу видя ръцете му — истински силни кокалести пръсти на кръвожаден звяр. Те отвориха жакета и извадиха от левия джоб на гърдите едно писмо.

— Ето, вземи това и го прочети.

Токай-ихто не се помръдна. Ръката му продължаваше да държи опъната юздата.

— Какво? Не искаш ли? — Червената лисица пъхна отново писмото в джоба и започна да закопчава бавно и старателно жакета си, сякаш затваряше порта на укрепление. — Има да ме молиш да ти дам да прочетеш това писмо, но вече ще бъде късно.

Когато пръстите с острите нокти закопчаха и последното копче, от очите на врага светнаха зелени пламъци.

— Куче! — изрева той и челото му пламна неочаквано от букналата кръв. — Нищо ли не си чул от съобщението, което възложих да ги предаде гладко сресаният ти другар от детинство? Ти можеш да дойдеш, многоуважаеми Токай-ихто, и да продължиш да си играеш на вождове в резервата в деня, в който аз те отведа там, та и на мен щастието да ми се усмихне най-после. Не казвай отново не, Хари, съветвам те, недей! Ти вече ми отказа веднъж — и скъпо ми плати! Не се опитвай повторно! Никой не може да се опълчи срещу мен ненаказано! — Чудовището се разсмя кратко и грозно. — Виж, погледни моята кобила, познаваш ли я? Тя принадлежеше на твоя покровител, на майора с белите коси. И той искаше да се бори с мен! Хе-хе! Той е мъртъв! В земята е студено, там лежи той; само че водите навсякъде са придошли, може отново да са го изровили; от това не може да те опази ни кръстът, ни сабята! — Червената лисица се разсмя още веднъж. — Дрън! Дрън!

Устата на Токай-ихто мълчеше. Дори не беше сигурно дали той бе слушал.

Делаварът беше втренчил поглед в кобилата, която стоеше зад Ред Фокс. Конят, който бе принадлежал на майор Самюел Смит, беше красиво, благородно животно с живи очи. Слабините му обаче бяха опръскани с кръв и Шеф дьо Лу погледна с нарастващ яд тежките шпори на сегашния му ездач.

„Псе — помисли си той, — убиец!…“ — Не можеше да отмести погледа си от животното, на което толкова често бе давал да яде. Кобилата вдигна глава, наостри уши. Дали и тя бе познала някогашния съгледвач?

— Ти си червенокож инат! — заговори отново Ред Фокс на мълчаливия вожд. — И езикът ти, изглежда, съвсем се е вдървил. Не е приятно човек да разговаря с ням. Ние явно приключихме с теб. — Той се отвърна от Токай-ихто и направи една крачка към Бобъра и Шеф дьо Лу. — Аз нямам нищо против вас — рече им със стържещ глас. — Вие можете да се върнете в резервата или, ако искате, да преминете Мисури и да вървите в тая ваша Канада. Само тоя тук — той посочи към Токай-ихто, — него няма да можете да го вземете със себе си. Той ще увисне на бесилото.

Шеф дьо Лу понечи да го удари, но Ред Фокс успя да пресрещне удара и стисна китката на ръката на делавара с необуздана сила. Като желязна верига стискаха пръстите му кокалчетата на червенокожия и той му се ухили подигравателно. Беше един мълчалив кратък двубой, само ръка срещу ръка. Шеф дьо Лу усети слабостта си с мъчителна ярост. Изби го пот.

Ред Фокс пусна ръката му.

— Ние ще се разберем! Имате време да размислите. Този скалп — ръката му още веднъж направи безсрамно движение по посока на Токай-ихто, сякаш хваща нещо, — този скалп ще бъде много добре заплатен. Който ми го донесе, ще спечели едно пътуване до Вашингтон и двеста долара. Имате време още до утре заран. Отпускам ви този срок. Все пак по-добре ще бъде да побързате. Моите ловци също знаят цената!

Червената лисица се извърна и пристъпи отново към Токай-ихто.

— Помисли си и ти за последен път! Нима те всички трябва да умрат сега, защото ти си страхливец? Когато на времето Понтиак, Великия вожд, бил победен от белите, той приел смъртния удар от един свой червен брат, без да покаже никакъв страх. Ред Фокс се

приближи до своя кон. — И за тоя смъртен удар и тогава са платили достатъчно добре — рече той на минаване към Шеф дьо Лу. — Няма да имаш нужда да стоиш Повече при този тук заради златото му. Можеш да го получиш от нас.

Делаварът не желаеше да гледа повече този човек. Врагът яхна коня си. Заби шпорите в слабините на животното и то се вдигна на задните си крака. Ред Фокс държеше с лявата ръка юздата, а с дясната стискаше голямата си кожена шапка. Излезе вятър и развя косите му.

— Жалък гад! — извика той към Токай-ихто, обладан от ярост. — За какво дойде? Аз да не съм ти някоя мишка, с която можеш да си играеш, както си искаш, смрадлив червенокож? За какво дойде тука да ми губиш времето, щом като не желаеш да говориш?

Червената лисица накара коня си да стъпи на земята. Навярно през чертите на вожда бе пробягнало нещо, което другарите му не бяха забелязали, но то бе привлякло вниманието на врага му.

— Е, Хари?!

— Ще ме имате!

Ездачът на рижавата кобила издаде някакъв свистящ звук.

— Хари?… — Той натисна широкополата шапка върху черепа си със смаяно лице. — Хайде, тръгвай тогава!

— След шест дни, когато всички бойци от нашето племе преминат реката заедно с жените и децата. Ще те чакам тук, на този хълм. С оръжие. Хау.

Ред Фокс гледаше втренчено вожда.

— Ти да не си умопобъркан? Нима смяташ, че аз ще се бия с теб?

— Ти ще се биеш с мен. С мен и моите бойци, или само с мен. Избирай!

Ред Фокс се опита да се разсмее, но между зъбите му излезе само някакъв лаещ звук.

— Ти да не мислиш да ме учиш какво да правя, момчето ми?

— Аз казах.

— Е, добре, както искаш, койот такъв, ела тогава с оръжие, приемам! Приемам! След шест дни! Ще бъда тук! — Ред Фокс се разсмя. Гласът му отново бе станал звучен. Разсмя се високо и гръмко. — Ехей, момчето ми, приемам! Ти нямаш вече патрони. Аз не се страхувам от твоето ножче и от стрелите ти. Ела, аз също ще дойда, и

ще дойда сам! Твоят скалп ми принадлежи! — Той отвори още веднъж джоба на гърдите си и извади оттам една кожа от човешка глава с посивялочерни коси. — Скалпът на Матотаупа! И твоят ще дойде при неговия! Решено ли е?

— Ще се бием.

— Топ, моят Хари!

Ред Фокс се изправи на стремената и размаха шапката си със самоуверена подигравка. После извърна кобилата и препусна към далечната южна прерия.

Двамата му придружители явно бяха смаяни от изненадващото потегляне. Несигурни и враждебни, те изгледаха още един миг младия дакота, после също извърнаха конете си и последваха на доста голямо разстояние своя господар и повелител.

Делаварът чу глухите удари на копита и видя развяващите се дълги конски опашки. Отдалечаващите се в галоп ездачи ставаха все по-малки и по-малки. Най-сетне те се приближиха към далечната редица на своите хора. На Шеф дьо Лу се стори, че видя как тримата ездачи слязоха от конете си, но тогава и те станаха невидими дори за неговото остро око.

Токай-ихто стоеше все още неподвижен на мястото си. Изглежда, и той бе проследил с поглед отдалечаващите се мъже. Едва сега извърна своя кулест жребец и черните му очи спряха поотделно върху всеки от другарите му.

— Вие чухте всичко.

— Да — отвърна Четансапа, — и сега ще се посъветваме с теб какво ще правим.

Вождът сбра вежди.

— Няма какво да се съветваме. Вие ще преплувате реката заедно с нашите шатри. Никой няма да ви нападне. Аз оставам тук, за да отмъстя за своя баща Матотаупа и за да привлека враговете, докато вие преминете Гористите планини оттатък границата.

— Да. — избухна Четансапа. — И за да те оставим тук да те смажат ония многобройни уачичун, които дебнат определената за твоя скалп цена! Нима ти вярваш, че Черния сокол ще седне спокойно върху бизоновата си завивка сред Гористите планини и ще гледа как глутницата на враговете те убива, как те заобикалят и те разкъсват като вълци, нападащи бизон? Ти искаш да направиш онова, което ще

накичи със слава името ти, а нас да опозориш! Аз няма да те изоставя, трябва да знаеш това!

— И аз няма да те изоставя! — пламна Бобъра. — Нека шатрите ни загинат и жените да умрат, но ние искаме да паднем като мъже! Всички сме готови за това! По-добре ще отидем на смърт, отколкото да изменим още веднъж на Токай-ихто!

— Аз няма да те изоставя! — възкликна Шеф дьо Лу. В следния миг обаче съжали за упоритостта, която прозвуча в думите му. Видя как чертите на лицето на Токай-ихто се промениха.

— Аз ще удържа на дадената Дума и вие няма да ми попречите! Призовах вас и вашите шатри да преминем Тинестата вода и да се преселим в свободна земя. Поведох ви и вие ще отидете там заедно с жените и децата. Такава е моята воля. — Погледите на Токай-ихто и на Четансапа се срещнаха. — Ти ще се закълнеш пред мен в свещената лула, Четансапа, сине на Летния дъжд, че ще преведеш нашите през реката и няма да се върнеш обратно. Ако смяташ обаче да действуваш пряко моята воля и моите думи, кажи го. Тогава аз сам ще се убия. Аз съм син на предател, ти също ми го каза. Моят живот е проигран. На вие не бива да умрете!

— Ако ние не ти се подчиним, ти искаш сам да се убиеш? — заговори Четансапа засрамен и огорчен. — Не, Токай-ихто, ако ние ти се подчиним, това ще бъде твоята смърт. Ти сам не вярваш, че ще можеш да избягаш от ония многобройни дебнещи койоти, ако останеш сам тук, за да ги привлечеш към себе си, докато ние достигнем Гористите планини. Това, което ни казваш сега, са думи, но не и истината.

— Четансапа, аз говоря истината. Ако вашите гласове ме повикат, аз ще се измъкна от тия многобройни дебнещи койоти и ще се върна у дома в нашите шатри, щом вие преминете границата. Да, аз желая това, ако вие все още имате нужда от мене. Тогава аз ще направя всичко, което е по силите ми, за да се върна при вас.

— И кой ще ни донесе вест какво се е случило с теб?

— Планински гръм от племето на сиксикау може да остане на отсамния бряг на реката, за да ви съобщи какво се е случило с мен. Той не е дакота. Аз не съм дал клетва за него пред уачичун.

— Ти ме принуждаваш, вожде. Ти ме взе със себе си, когато аз исках да умра. Моят живот ти принадлежи. Кълна ти се, че ще откарам

на отсрещния бряг нашите шатри!

— Ще стане така, както желае Тайнствената сила — заключи вождът. — Никой боец не е посмял досега да се съмнява в смелостта на Четансапа.

Токай-ихто отпусна юздата на кулестия си жребец и животното побягна обратно към голямата Тинеста вода. Сивият жребец на мълчаливия Планински гръм го последва и по техните следи полетяха и белият, и пъстрият, и кафявият кон на неговите другари.

Когато се върнаха в лагера, мъжете оставиха мустангите си при другите коне и отидоха заедно с Токай-ихто при Хаванд-шита. Клетвената лула тръгна от уста на уста. Нейният дим скрепи завинаги решението на бойците да се преселят в новата земя; той потвърди сега думата на вожда и подчинението на неговите мъже пред небето и земята.

Лулата направо изгори ръцете на Шеф дьо Лу, когато той последен вдъхна дима от нея и я подаде на Уинона да я прибере. Той се обърна, за да последва Токай-ихто, който отново остави стареца сам. С наведена глава вървеше Шеф дьо Лу подир своя вожд. Никога досега този склон не му се бе струвал толкова стръмен, нито палещото обедно слънце толкова непоносимо. В разгара на боя той бе прострелял последните патрони на Токай-ихто, докато вождът преплуваше реката, и по вина на Шеф дьо Лу сега вождът трябваше да застане със стрелите си срещу патроните на Ред Фокс!

Токай-ихто не се обърна повече към своите другари, но изгледа все още сухите, напразно чакащи кожени лодки и сред тях групата на постещите жени и девойки. Унчида, Уинона и Светкавичен облак гледаха към вожда, докато Ситопанаки стеснително бе свела поглед към земята.

Когато след много часове отново се свечери, постът на жените и децата приключи. Гущерчето изтича при майка си, а Светкавичен облак остана край Уинона. Сестрата на вожда взе момичето до себе си, под своята завивка; посред студената нощ Светкавичен облак се почувствува на топло и заспа дълбок и здрав сън.

На сутринта тя пресметна, че от шестте нощи едната вече беше минала, и тя щеше да замине през петата.

Ден след ден водата спадаше, дори от час на час. Поляните се пододоха изпод оттеглилите се води и се провидя дъното на залива.

Мокра и нагизнала лежеше старата кафява зимна трева по земята и се отделяше грозно от разцъфтяващата свежест над досегашните владения на унищожителната сила. Поваленитe стволове на дърветата бяха съвсем нагизнали. Няколко жени отнесоха надалеч разлагащите се трупове на удавили се диви животни. Бученето на отдръпналата се в коритото си буйна река беше станало по-глухо и по-далечно. Когато Светкавичен облак изтича веднъж до края на залива, тя видя как в широката долина вече бяха започнали да се подават куполите на могилите, които се издигаха от двете страни на същинското корито на реката. Но не беше приятно да се гледа надолу към долината, покрита с тиня и жълти води и трупове на растения и животни. Още два дни оставаха до заминаването.

Светкавичен облак седеше отново във временния бивак и чакаше. С удоволствие би се разговорила със Ситопанаки и би я попитала да й разкаже за земята отвъд Мини-Соус. Дъщеря та на чуждия вожд също беше съвсем тиха и тъжна и не разбираше езика на дакота. Сега Светкавичен облак често поглеждаше към тази девойка от племето на черните ходила, която си мислеше, че мрази само допреди няколко дни, унесена в ревност заради приятелството на Уинона към нея. Сега тя вече обичаше чужденката и все по-често я наблюдаваше, макар и скришом, така че тя да не забелязва. Ситопанаки беше много горда и тъжна като смъртта. А може би тя обичаше вожда.

Веднъж, когато беше вече нощ — и то последната нощ преди преминаването на реката, — Светкавичен облак чу насън някакъв звук, сякаш вятърът пееше над тревите. Той звучеше като някаква непозната мелодия, която беше толкова омайна и нежна, че девойчето не искаше да се разсъни, а само да слуша и да слуша. Тя слушаше и продължи да сънува. Сънуваше за дакотската девойка, която бе излязла със своето кану по широката вода, за да търси своя любим. Но намери само колчана със стрелите му, който плуваше по огледалната вода… и тогава тя се хвърли от лодката и умря във водата.

Когато Светкавичен облак отвори очи след съня си, на небето вече блестяха първите зари, от които месецът и звездите бледнееха. Водата шумеше в долината. Още никой не се беше събудил; кучетата също лежаха, свити на кълбо и скрили муцуните си в козината. Само една слаба фигура се беше изправила; тя коленичеше в тревата и привързваше дългите си тежки коси. Тогава между нощта и първия

зрак долу откъм края на залива започна да се приближава бавно една сянка. Коленичилата сякаш се изплаши. Тя се наведе по-ниско и скри лицето си. Мъжът мина бавно, без да издаде никакъв звук, край нея и я погледна. После продължи нагоре по склона към височината като планински лъв, който скоро ще се приготви за скок.

Светкавичен облак затвори отново клепачи и зачака търпеливо да я събудят. Никой не биваше да разбере, че тя отдавна вече не спеше.

И последният ден мина сред тишина и бездействие. Светкавичен облак и Гущерчето отново седяха край Унчида. Старата майка разказваше на момичетата как ще тръгнат през следващата нощ.

Светлият ден отмина. Когато слънцето изчезна червеникаво зад хоризонта и косовете подеха вечерната си песен, във временния бивак всички бяха все така бездейни и неподвижни. Конете пасяха, а кучетата тичаха наоколо. Една сива кучка вълча порода облизваше котилото си от четири кутренца. Светкавичен облак си бе избрала вече едно черничко, което много й се искаше. Уинона й го обеща, ако Токайихто се съгласи. Момичето въздъхна и погали кучката. Първите звезди на шестата нощ светнаха. Вятърът вееше откъм долината на реката и в мрака бученето на водата отекваше по-силно.

Унчида се изправи от мястото си. Това беше знак за всички да се приготвят. Никой не каза нито дума. Жените и момичетата, които бяха определени за това, вдигнаха леките лодки и се отдалечиха първи в дълга редица надолу към реката. Останалите взеха децата и поведоха конете. Кучетата тичаха наоколо и лаеха, защото навън сред прерията и долу откъм реката бяха изджафкали дръзко няколко койота. Светкавичен облак и Гущерчето знаеха, че койотите са в същност съгледвачите на племето, които си предаваха сигнали.

Момичетата хванаха за юздите двата драгунски коня и се покатериха без чужда помощ върху гърбовете на големите животни. Конете тръгнаха послушно в дълга редица надолу към залива.

Копитата разплискваха локвите, които отдръпналият се прилив бе оставил тук-таме.

В коритото на реката водата все още беше висока. Жените, които бяха тръгнали най-напред, вече бяха поставили лодките върху бавно течащите надолу води. Сега те поставиха вътре багажа и загребаха между леките възвишения. Ездачките още не бяха слезли от конете си; водата стигаше до краката им.

Кучетата замлъкнаха и заплуваха.

Едно силно течение и побляскването на течащи води оповестиха началото на същинското дълбоко корито на водата. Светкавичен облак и Гущерчето различиха в мрака група бойци на коне, сред които и Четансапа, яхнал плячкоса-ния си бял кон. Бойците стояха на мокрия още от прилива бряг. Останалата половина от мъжете бяха все още горе, на края на преията, на едно от възвишенията, застанали в редица, готови за бой. От врага нямаше и следа.

Светкавичен облак и Гущерчето бяха яздили последни в колоната. Уинона се върна с коженaта си лодка назад през водата, за да вземе двете момичета. Помагаха й плувците, Къдрокосия Чапа и Сина на Антилопата.

Когато лодката на Уинона заедно с момичетата стигна на оттатъшната страна на реката до почти неподвижните, останали от прилива води и можеше да се направлява вече лесно между леките възвишения, сърцето на Светкавичен облак заби силно и почти чуто. Тя се обърна още веднъж назад към изоставения висок бряг на юг. Сега готовите за бой ездачи извърнаха конете си и тръгнаха подир другите надолу към долината и реката. Само един-единствен остана на мястото си. Една черна сянка в черната нощ.

Лодката се плъзгаше нататък, придвижвайки се на леки тласъци. Далечен, все по-далечен се виждаше изоставеният бряг. Сянката на самотния ездач се сливаше все повече с мрака.

Токай-ихто остана сам.

---

[1] Канада. „Майка“ местните жители назовавали старата английска кралица. Б. а. ↑

БОРБАТА С ОМАГЬОСАНИЯ БИЗОН

След пристигането на оттатъшния бряг на Голямата тинеста вода Мечите момчета и съгледвачът Черната скала Ихасапа веднага си намериха работа. Най-напред махнаха коженото чергило от върбовите клони, които бяха образували скелета на лодката, за да използуват чергилото. Скрити под него, те изчакаха да отминат бурята и леещият се като из ведро дъжд, без да се намокрят повече, отколкото и без това бяха мокри от преплуването. Тъй като момчетата бяха преуморени от дългите преходи през последните дни, Ихасапа веднага разпореди, че през нощта ще се спи; той самият застана на пост след полунощ.

Когато на сутринта започна да се развиделява, трима заедно изядоха едно парче месо от запаса си и тръгнаха на север към границата и към Гористите планини. Тежкото мече носеше сам Ихасапа. Скелета на лодката оставиха там, защото нямаше да им трябва повече. Чергилото обаче, което бяха използували за завивка и от което дори можеха да си направят малка ловна шатра, носеха момчетата.

Черната скала ненапразно беше години наред съгледвач на Мечата орда. Сега той преведе двете момчета в лек бяг през поляните по най-късия път до едно ниско възвишение, откъдето можеха да видят цялата околност. Трима млади индианци бяха намерили тук най-добрия наблюдателен пункт нашир и надлъж. Тревата се зеленееше; върху плодородната глинеста почва тя растеше сочна и буйна. За трима млади хора тук беше лесно да скрият черните си перчеми сред растителността. Те започнаха да оглеждат местността, докъдето им поглед стигаше. Онова, което не можеха да видят обаче, бяха близките им на оттатъшния бряг на реката. Издълженият като рог залив оставаше скрит за погледите им.

Утринното слънце топлеше, насекоми лазеха по цветята.

— Допрете ухо до земята! — Сам Ихасапа залепи бузата си върху тревата.

Момчетата последваха примера му.

— Да — промълви Часке. — Група ездачи. Яздят в тръс. Значи са дълги ножове.

Зачакаха напрегнато. Слухът им беше остър, а наоколо цареше пълна тишина. Затова те бяха чули още отдалеч ездачите и трябваше да мине доста време, докато групата се мярна за първи път между зелените хълмове. Беше малка патрулна група драгуни.

Драгуните също се изкачиха върху едно възвишение, за да имат по-добър поглед над местността, и сега индианците видяха как те извадиха далекогледите си и започнаха да претърсват с поглед оттатъшния бряг. Двама от тях, явно водачите им, размахаха ръце. Към тях се приближи един облечен в кожен костюм мъж, който им заговори напрегнато нещо. В светлото слънчево утро тримата дакота виждаха всичко дори с най-малки подробности. Можаха и да разберат някои неща от жестовете на облечения в кожа мъж, защото той несъзнателно съпровождаше думите си с езика на знаците, с който пограничните жители и индианците, пък и самите индианци от различни племена се разбираха помежду си. От неговите знаци дакота разбраха, че те говорят за Мечата орда, която драгуните търсеха. Мъжът в коженото облекло обясняваше на милаханска, че хората на Мечата орда сигурно са все още на оттатъшния бряг и че е достатъчно да изчакат спадането на нивото на водата, за да ги пресрещнат, когато преминават реката, и да ги върнат обратно в резервата.

Изглежда, драгуните не можеха да решат веднага какво да правят. Като начало те слязоха от конете си, седнаха в тревата и започнаха да закусват, сигурно за втори път тази сутрин. Мъжът в коженото облекло остана на пост на височината.

— Разбрахте ли? — попита Ихасапа.

— Да.

— Какво ще правим сега?

— Не можем да избием тези милаханска, защото са много — отвърна Часке със скрита въздишка.

— Трябва да им попречим обаче да останат тук да чакат! — каза решително Хапеда. — Но ще трябва също така да им попречим и да си отидат и да се върнат отново, като спадне водата.

— Правилно казваш — усмихна се Черната скала, — но как да им попречим?

— С хитрост — отвърна Хапеда самонадеяно.

— Знаеш ли някоя такава хитрост?

— Знам! — Слабото момчешко лице на Хапеда просветна.

— Да обсъдим тогава твоята хитрост.

Хапеда опипа временната превръзка на главата си, после слабите си ръце и хлътналите от многото преживени лишения и напрежения бузи и слепоочия.

— Нали изглеждам гладен и измъчен? — попита той.

— В очите на един уаничун, да — потвърди Ихасапа.

— Тогава мога да вървя. Ще отида при тия милаханска и ще ги помоля за ядене. Те ще ме попитат откъде идвам и аз ще им разкажа, че хората от Мечата орда са се издавили в реката, когато нашите мъже и жени са искали да я преплуват. Само ако… — Хапеда се подвоуми.

— Какво ако? — попита възбудено Часке. — Какво отново се замисли?

— Милаханска имат „дълги очи“. — Хапеда имаше пред вид биноклите. — Могат ли с тях да виждат и през възвишенията?

— Не — успокои го Ихасапа, — не могат. Могат да виждат само надалеч.

— Това е добре. Значи те виждат бойците и жените на Мечата орда толкова, колкото ги виждаме и ние. И аз ще мога да се възползувам от моята хитрост.

— Можеш. Опитай. Тези милаханска представляват голяма опасност за нашите хора.

Хапеда тръгна веднага. Смъкна се по страната на хълма, която оставаше скрита за драгуните, изправи се чак долу в ливадата и побягна предпазливо най-напред нагоре, по течението на реката. Когато премина едно доста дълго разстояние, той легна на земята и започна да оставя следи, като че бе спал и бе лежал на това място. После отново се изправи и тръгна насам и натам през хълмистата местност. Най-сетне се изкачи върху едно ниско възвишение близо до драгунската част, легна най-напред върху гребена му, после седна. Когато забеляза, че човекът с коженото облекло го бе видял, Хапеда се изправи и започна да му маха.

Облеченият в кожа мъж отвърна на махането му и повика Хапеда да се приближи.

Дакотското момче затича леко, за да стигне по-бързо до възвишението при драгуните. Войниците се бяха разположили удобно,

ядяха, пушеха и разговаряха. Когато индианчето се приближи, разговорите им секнаха и всички го загледаха любопитно. Мъжът в коженото облекло, навярно скаутът им, веднага се зае с непознатото момче.

— Ти пък откъде изникна?

Хапеда разбра жестовете; докато бяха още в резервата, Чапа го бе научил да разбира някои думи и изрази на езика на пограничните жители. — Оттатък дойдох — каза той.

— И как така дойде оттатък? Да не би сега да си преминал през реката?!

— Ами да — увери го дакотското момче, — сега през водата. Останалите всички се издавиха. — И лицето му силно се натъжи.

— Какви „останали“?

— Бойците и жените, и децата на Мечата орда от голямото племе на дакота.

— По дяв… от Мечата… я ела, седни тука! Трябва всичко да ми разкажеш точно!

Скаутът обясни какво бяха говорили с момчето на младия офицер, който сигурно предвождаше патрулната група. Той даде на скаута някакви нареждания, които Хапеда не можа да разбере. Скаутът обаче веднага обясни на момчето какво бе заповядал офицерът.

— Ти ще останеш сега при нас. Не се страхувай от нищо. Ние ще те нахраним, а след това ще можеш да ходиш при нас на училище. Ние ще те вземем със себе си в нашия голям форт. Там ти ще разкажеш на коменданта какво се е случило с Мечата орда и с Токай-ихто. Разбра ли?

— Да — отвърна Хапеда силно изплашен, — но аз не искам да оставам при вас. Аз съм тръгнал към нашите роднини в Канада.

— При какви роднини? — Скаутът стана недоверчив.

— Дакота край реката Сури — отвърна кратко Хапеда.

— Не знам такива. Аз пък си помислих, че искаш да избягаш при Седящия бик и при неговите хора, при този подстрекател и убиец на генерал Къстър, който все още се мотае из тия места. Такова нещо хич да не ти минава през ума! Те там вече гладуват здравата, защото бизони и там няма вече.

— Значи ще трябва да остана при вас?

— Ти си малко момче и ще правиш това, което ние ще ти кажем, тук няма никакво „ако“и „ами“. Ето на, ела да се нахраниш заедно с нас, и без това имаш доста мършав вид. При нас няма да ти липсва нищо, ще се закръглиш и ще напълнееш и ще се научиш да четеш и да пишеш.

Хапеда не каза нищо повече. Името Седящия бик го бе развълнувало дълбоко. Това го накара да реши съвсем твър — до, че трябва да бяга. Само че още не знаеше кога ще му се удаде. Сега, посред бял ден, беше невъзможно. Той яде, какво-то му дадоха, реши, че е много лошо на вкус, и после се излегна на слънце, уж да спи. В същност мислите му работеха и той непрекъснато открехваше леко клепачи, за да наблюдава незабелязано враговете.

Драгуните си отпуснаха няколко часа почивка. Когато младият офицер даде заповед за тръгване, вече беше рано следобед. Скаутът вдигна Хапеда на коня пред себе си. Той водеше групата и затова яздеше пръв. Хапеда разглеждаше околността със соколови очи. Веднага му направи впечатление, че не яздят на изток, а на запад. Явно искаха да го откарат в някакъв съвсем далечен форт, където бе и частта на драгунската група. Той трябваше да се преструва на съгласен. Само когато приспеше недоверието на врага, имаше надежда да му се изплъзне.

Местността леко се промени. На запад вече се виждаха сините очертания на Скалистите планини; наоколо се зеленееха и цъфтяха тучни хълмисти долини; на юг бучеше мътножълтият прилив на реката. От Ихасапа и Часке нямаше ни следа. Досега те не бяха дали никакъв знак на Хапеда. Но момчето беше сигурно, че те следят неговата насилствена езда и вървят тайно подир него. Може би, след като се стъмни, ще им се удаде възможност да се свържат някак помежду си.

Спокойно и привидно равнодушно, също като възрастен боец, понасяше своето пленничество синът на Четансапа. Най-важното сега беше тия милаханска и скаутът да повярват на неговото съобщение, че Мечата орда е загинала под водите на придошлата буйна река.

Вече се свечери и поляните заблестяха под лъчите на залязващото слънце. Драгуните се разположиха на бивак за през нощта. Запалиха огън, притоплиха консервите си и започнаха да пускат шеги, които Хапеда не разбираше.

Скаутът повика отново момчето и го разпита по-подробно. Хапеда разказа как Ред Фокс ги е преследвал, а и за преминаването на реката, чиито ужаси нямаше защо да измисля, тъй като ги бе преживял. Разказът му звучеше достоверно.

— Ти ела при нас — повтори скаутът, — служи ни вярно и добре и можеш да станеш прочут съгледвач като Шеф дьо Лу или като Хари едно време. Такова умно момче като тебе може да ни бъде от полза.

— Да, и аз искам да стана като Хари — потвърди дакотското момче и скаутът изобщо не можеше да подозира какво значение имаха тези думи за Хапеда.

Докато скаутът разговаряше с Хапеда, останалите продължаваха да се шегуват, да се смеят, а след това започнаха да водят по-сериозен разговор.

— Трима фермери избягали с остатъка от добитъка си от придошлата река, към тях се присъединил и един ловец на бобри, който се мотаел тук из околността… също и неколцина каубои и жени — долови Хапеда от думите им.

Това беше достатъчно за живия комбинативен ум на малкия пленник. Ловец на бобри… дали това не е Адамс? Адамс чакаше тук някъде наблизо.

Наоколо беше тъмно. Войниците издигнаха една палатка за лейтенанта, а те самите се настаниха сред поляната върху одеялата си. Конете останаха неразседлани. Те стояха скупчени и един ги пазеше. Хапеда легна най-невинно между войниците. Запомни най-внимателно кога се сменяваха дежурните. След полунощ на пост щеше да отиде за два часа скаутът. През това време Хапеда не биваше да предприема нищо. Решеше ли да избяга по-рано, скаутът веднага щеше да забележи отсъствието му, щом излезе на дежурство. Следователно Хапеда можеше да предприеме каквото и да било само през малкия промеждутък от време между два часа сутринта и изгрева на слънцето.

Дакотското момче затвори очи и си наложи да заспи. Силите щяха да му трябват. Беше сигурен, че ще се събуди навреме. Той се бе научил да се събужда, когато пожелае. Белите мъже обикновено смятаха, че едно малко индианче не е учило нищо. Но те много се лъжеха. Индианските деца също минаваха една основна и строга школа на обучение! Не от шестата, а още от четвъртата му година бе започнало учението на Хапеда. Бяха го научили да язди, да стреля, да

наблюдава дивеча и врага, да умее да се владее, да понася глад и жажда. Той беше се научил да казва истината, дори и когато това не е благоприятно за него, и познаваше историята на голямото племе дакота. Можеше да разбира езика на знаците, умееше да разчита образното писмо и сам да рисува. Знаеше да дяла стрели, да строи шатри и да се ориентира в непозната местност. Още няколко години и той щеше да стане боец… Момчето се изплаши, когато мислите му стигнаха в полусън до тази точка. Той никога нямаше да стане боец, защото занапред Мечата орда щеше да отглежда бизони и да живее в мир с всички добри червени и бели мъже. С всички добри… да, но имаше все още много силни и зли вълци сред хората и срещу тях Хапеда трябваше да продължава да се осланя на смелостта си дори и когато няма повече да дяла стрели.

Когато се разбуди, той позна по звездите, че след полунощ вече бяха минали два часа. Скаутът дежуреше край конете заедно с двама драгуни. Хапеда не показа с нищо, че се бе събудил. Остана спокойно легнал с уж затворени очи. В същност през тези два часа преди своето бягство той наблюдаваше всичко най-точно.

Най-после дойде мигът, в който брадатият, облечен в кожа скаут, легна отново да спи. Той си бе избрал едно защитено от вятъра място близо до палатката на лейтенанта, зави се в одеялото си и веднага заспа, което пролича от равномерното му дишане. Хапеда изчака още известно време след смяната на постовите, от която някои може да се бяха събудили. Сега на пост бяха застъпили двама млади драгуни, явно неопитни и съвсем безразлични. Те седяха сред конете и разговаряха тихо помежду си. Момчето се престори, че му е станало лошо. Изправи се и тръгна открито, но без да вдига шум, към палатката от другата страна на спящия скаут и на дежурните. Когато беше сигурен, че вече никой не го наблюдава, той легна по лице и сега започна трудната част от изпълнението на плана му. Трябваше да се придвижи по тревата, без да привлече вниманието на двамата постови.

Хапеда често се беше упражнявал да се влачи по корем незабелязано и сега се зае да приложи това изкуство с най-голяма предпазливост. Високата пролетна трева беше много удобна за целта, както и дребното му слабо тяло. Като змия се промъкваше той през поляната. Наоколо все още беше тъмно като в рог. Подир него нищо не се движеше. Дежурните, изглежда, изобщо не обърнаха внимание на

това, че Хапеда не се появи повече иззад палатката и не се върна на мястото си за спане. Те седяха един до друг, гледаха към нощта, и, изглежда, разговаряха за нещо, което и двамата силно ги вълнуваше. Хапеда чуваше още дълго във възцарилата се пълна нощна тишина на прериятa полугласния им разговор.

Когато пропълзя вече на достатъчно разстояние от лагера, за да не могат да го видят с обикновено око, той си пое дълбоко дъх.

Дали Ихасапа и Часке са някъде наблизо и дали подозират за неговото бягство? Хапеда се покатери по едно възвишение и изджафка като койот. Сред Мечата орда определен вид койотско джафкане беше съгледвачески сигнал. Всички момчета го знаеха, а Хапеда се бе научил от баща си Четансапа да го издава много добре. Не мина много време и отдалеч отговориха на сигнала му.

Хапеда изчака на мястото си, докато Ихасапа дойде при него. Не губиха много думи за обяснение. Момчето разказа всичко, което бе чуло за добитъка и за ловеца на бобри.

Сега се приближи и Часке. Двете момчета и Ихасапа затичаха с дълги крачки. Ихасапа носеше мечето, а Часке — чергилото от лодката. Всички дакота бяха бързоноги, макар и не толкова подвижни, какъвто беше някога Татокано, този жалък предател.

Слънцето вече беше изгряло, но утрото бе още свежо и хладно, когато тримата индианци чуха в далечината рев на добитък. Този рев бе съвсем различен от рева на дивите бизони. Хапеда и Часке изведнъж усетиха как силно започнаха да бият сърцата им. Занапред те щяха да отглеждат питомни пъстри бизони. Дали и те щяха да бъдат такива жалки и слаби животни като измъчените полуизгладнели крави, които им бяха изпращали в резервата?

Тримата млади дакота не се нуждаеха вече от особена предпазливост. Тичаха открито към стадото. Военната секира бе погребана и никой не биваше да знае, че те се числят към все още преследваната Меча орда. Но ако Адамс беше тук, както те се надяваха, те ще му съобщят кои са и той сигурно ще ги приеме радушно.

Оттатък вече ги бяха забелязали. Един ездач тръгна да ги посрещне. Беше бял, яздеше бял жребец и носеше като каубоите кожена жилетка, пъстра кърпа с дълги краища на врата и висока широкопола шапка. Лицето му беше слабо и обгоряло от слънцето,

възрастта му трудно можеше да се определи, тъй като никой не би могъл да каже дали многото бръчки по лицето му бяха врязани от годините, или от лишения. Той се приближи в галоп и из един път дръпна коня си на задните крака като индианец, така че животното се спря точно пред двете момчета.

Ихасапа и Мечите момчета също се бяха спрели.

— Поздрав на моите млади братя! — Белият говореше езика на дакота.

Произношението му беше чуждо на новодошлите, но те все пак разбраха думите му и много се зарадваха, че сред тези далечни места един бял човек ги поздравява на родния им език.

— Ние поздравяваме нашия по-възрастен брат! — отвърна сериозно Ихасапа. — Ние търсим един човек на име Адамс.

— Ей сега ще го намерите тук! Елате!

Ездачът извърна коня си и го подкара ходом към стадото крави, които пасяха на поляната. Индианците го следваха. Хапеда и Часке разглеждаха напрегнато кравите и биковете на стадото. И тези животни бяха отслабнали след зимата като диви бизони, но не бяха оклюмани и пасяха доволни. Най-мощният бик изпръхтя и се чу плющене на дълги камшици.

Тримата дакота видяха група бели ездачи. Единият от тях толкова много приличаше на дошлия да посрещне непознатите, че човек можеше да ги сбърка. Според описанията и разказите, които Мечите момчета бяха чували, тези двамата сигурно бяха близнаците Томъс и Тео. Трима сивокоси мъже с две по-възрастни жени почти не привлякоха вниманието на момчетата. Това сигурно бяха прогонените от придошлата река фермери, за които бе говорил скаутът. Но сред групата имаше още един ездач, рус, млад човек със сини очи; лицето му беше сериозно и около ъглите на устните му лежеше загриженост. До него яздеше млада жена. И нейните коси блестяха като лъчите на слънцето, а очите й като утринно небе. Тя умееше да язди. Но дакотските момчета веднага разбраха, че младата жена не бе седяла още от четвъртата година на живота си ден през ден върху гърба на коня си. Тя явно отскоро беше дошла в прерията, макар да се стараеше да прилича на истинска каубойска жена.

Белите мъже поканиха индианците да се приближат. Хапеда и Часке се изненадаха от любезното и почтително държане на тези

уаничун. Досега двете момчета бяха познавали само Ред Фокс, войниците и прерийните ездачи, които ги бяха напъхали в резервата. Те бяха свикнали да очакват от уаничун само ругатни и куршуми. Затова сега така се учудиха.

Хапеда разказа на белите хора какво бе чул сред драгунската патрулна група. Всички го слушаха внимателно, мъжете не дадоха някакъв прибързан отговор, а продължиха да пушат лулите си, като кимаха замислено. Те действително се държаха почти като дакотски мъже и доверието на момчетата порасна.

— А как пристигнахте тук? — осведоми се най-после мъжът, когото тримата дакота с основание смятаха за Адамс.

Ихасапа разказа всичко, както си беше.

— И какво смятате да правите сега?

— Токай-ихто моли Адамс да закупи за нас пъстри бизони и земя, върху която ние ще можем да живеем с тези пъстри бизони.

Адамс ги погледна изненадано.

— Та колцина сте вие още?

— Когато ние прекарахме момчетата с лодката, в нашите шатри живееха още шестдесет и четирима души — гласеше отговорът на Ихасапа. — По време на бурята Ред Фокс отново нападна със своите хора Синовете на Великата мечка и сигурно още някои от нашите са били убити. А колцина ще успеят да преминат реката, това ние не знаем.

Адамс помълча известно време.

— Много мъка и загуби сте претърпели — рече след това той. — За малкото хора, които все още са останали живи, вие ще успеете да намерите земя и добитък. Но с какво смятате да платите? Ако вашите хора успеят да прекарат коне, бихте могли да ги размените за добитък. Но все пак трябва да бъдат здрави млади животни.

— Ние имаме много, и то добри коне, но ще искаме да ги запазим. Няма ли да можем да платим със злато? Токай-ихто ни го даде.

— Злато?! Хора, деца… тогава наистина няма защо да давате конете си! Злато!

Адамс поговори със собствениците на добитъка.

Видя се как чертите на лицата на тримата възрастни фермери се изопнаха. Те пристъпиха по-наблизо и слушаха внимателно.

— Вие изобщо разбирате ли нещо от говедовъдство? — попита Адамс тримата дакота.

— Не. Дори Къдрокосия Чала не умее, тъй като, докато е бил дете, той не е отглеждал добитък, а памук. Но Токай-ихто ни беше казал, че ти искаш да бъдеш наш брат. Ти ще ни научиш да отглеждаме пъстрите бизони. Адамс се усмихна.

— Няма да е зле. Аз с удоволствие ще ви помогна. Може би ще успеем веднага да се спазарим с тези фермери.

— Човече — извика единият от възрастните мъже, — купи веднага добитъка ми! Казваш, че тези индианци имали чисто злато?

— Спокойно! Спокойно! — У Адамс веднага се бе събудила селската му пресметливост. — Първо да огледаме и да преброим добитъка.

— Адамс, не се заяждай! Ще ти дадем всичко на смешно ниска цена. Постарай се индианците да ни дадат всичките си зърна злато и можеш веднага да откараш добитъка през канадската граница.

— Ще видим.

Адамс не се остави да го извадят от спокойствието му. Тримата индианци го проследиха, докато той обикаляше заедно с другите бели мъже и жени, броеше, опипваше, вдигаше рамене и току казваше от време на време някоя дума. Накрая той дойде сам при Ихасапа и при двете момчета.

— А колко злато имате? — попита тихо. — Трудността се състои в това, че тук, разбира се, не можем да намерим златни везни. Всичко трябва да се извърши на доверие. Но хората са честни. Жълтици нямат ли?

— Не, само прах и зърна. — Ихасапа отвори торбичката и показа съдържанието й.

— Но вие имате ли понятие какво богатство притежавате?! — Адамс беше направо изумен.

Индианците го наблюдаваха с широко отворени очи. Те въобще не можеха да си представят, че за шепица блестящи песъчинки могат да получат добитък за цялата орда.

— Само не показвайте цялата торбичка, защото тия там направо ще се умопобъркат — предупреди ги Адамс. — Я ми дайте едната част и ме оставете сам да се оправям. Веднага ще прекараме добитъка през

границата. Сега е много опасно да се минава през границата, но ние ще успеем.

Тримата дакота имаха доверие в своя бял брат. Не мина много време и сделката бе уредена. Лицето на Адамс се озари от голяма радост.

— Хайде! — извика той. — Томъс, Тео, тръгвайте! Покажете сега на какво е годен един каубой! А вие, мои трима млади смели братя от племето дакота, вземете конете там край стадото и гледайте да им прехвърлите юзди през устата! Сделката е сключена и ние трябва да пазим всичко, което е наше.

— Всички тези пъстри бизони?! — извика възбудено Хапеда.

— Да, всичко, както виждаш, моето момче. Ти нямаш представа колко много струва златото тук!

Момчетата не се маяха повече. Изтичаха заедно с Ихасапа към конете, които пасяха неоседлани, прехвърлиха през муцуните им ласата, които бяха получили от Адамс, Томъс и Тео, и ги яхнаха. Докато дългите камшици в ръцете на пазачите плющяха и кравите започнаха да се блъскат, а след това побягнаха на север, тримата млади дакота се справиха умело с новите си коне. Те се включиха с викове и весели възгласи в подкарването на добитъка. Достави им голямо удоволствие, като видяха колко много се изненада младата жена на Адамс от ездаческото изкуство на индианските каубои върху непознатите коне.

За препускащи в галоп коне и добитък границата не беше далеко. Адамс бе извикал на тримата дакота, че до вечерта ще бъдат на сигурно място. Часке и Хапеда бяха щастливи и радостни от мисълта, че ще могат да посрещнат Токай-ихто и своите заедно с Адамс и осигурени вече с голямо стадо бизони. Само останалите хора от Мечата орда да дойдат, да дойдат по-скоро… изобщо да дойдат. Та те все още бяха отвъд буйните води на реката, застрашени не по-малко и от куршумите на Ред Фокс!

Изпотени, уморени, прегракнали, ездачите и изнуреният добитък пристигнаха при залез слънце в прерията, където спряха заедно с Адамс, Томъс, Тео и госпожа Кейт. Индианците също дръпнаха юздите на конете си и се озоваха при другите.

— Вече сме оттатък — каза Адамс.

Ихасапа и двете Мечи момчета мълчаха и дълго се оглеждаха наоколо. Никаква граница не се виждаше. Земята се простираше зелена, безкрайна. Планинската верига Удмаунтинс[1] вече се бе приближила доста.

Спряха да починат. Мечето, което Ихасапа караше в един чувал върху своя кон, беше недоволно и искаше риба. Добитъкът пиеше и пасеше. Момчетата намериха дърва и накладоха малък огън, който покриха старателно. Всеки яде от своята храна, после мъжете запушиха, а Кейт беше съвсем изнурена. Загърна се веднага в одеялото си и легна да спи.

Тъй като нямаше какво да се говори, всички седяха мълчаливи, отдадени на собствените си мисли.

Така навярно мина половин час. Адамс разпредели стражата за през нощта, в която и двете момчета пожелаха да участвуват.

— Да, така е — рече тогава изведнъж Томъс, — ето че вие сте вече богати хора, вие, младите индианци. Сега можете да се перчите пред другите.

Отначало никой не му отговори. После Хапеда отвърна:

— И вие също, Томъс и Тео.

— Ти шегуваш ли се с нас, малък Мечи сине?!

— Не, аз никак не желая да дразня моя голям брат Томъс. Защо той мисли така?!

— Защото моят брат Тео и аз сме най-бедните дяволи на тоя свят. Бяхме бедни и весели, когато се запознахме с — вашия вожд Токай-ихто, който беше още момчето Харка и откраднa на шега една от нашите пушки зад гърба ни. Сега отдавна вече не сме весели, но сме си все така бедни!

— Не знам — отвърна бавно и замислено Хапеда, — не знам дали да притежаваш пъстри бизони означава да си богат. Томъс и Тео също притежават пъстри бизони.

— И къде са тия бизони?

Хапеда повдигна безпомощно рамене.

— Не те разбирам. Че нали тука пасат нашите бизони?

— Нашите? Твоите… или вашите… и аз не знам как вие се разбирате помежду си. В същност те принадлежат на То кай-ихто, ако той успее да дойде жив през реката. Но ако не успее? Кой ще бъде неговият наследник? Той е имал голямо доверие във вас, след като

направо ви е дал своето злато в тази торбичка. В същност това мен изобщо не ме засяга. И все пак трябва да знам кой ще ми плаща заплатата. Все пак ние, бедняците, не можем да живеем от въздуха.

— Но нали ще се храните с нас? Вие сте наши братя.

— Че то не може току-така всеки да яде…

— Но защо да не може? — попита изненадано Хапеда.

— Ама че сте смешни вие, малките индианци. Ами защото добитъкът не е на всички ни.

— Добитъкът принадлежи на всички нас заедно, на Синовете на Великата мечка и на нашите братя Томъс и Тео, и на Адамс, и на нашата сестра Кейт.

— Ти си дете и затова говориш като дете — рече Тео развълнуван и невярващ.

— Не — намеси се и Ихасапа. — Хапеда, Мечото момче, говори като дакота.

— Де да беше така! — промълви Томъс.

— А защо да не е така? — възкликна гордо Хапеда.

— Значи… сериозно? — заекна Тео. — На стари години ние ще станем фермери заедно с вас?

— Да, ще станете — заявиха Ихасапа, Часке и Хапеда като из едно гърло. — Такава би била и волята на Токай-ихто. Ние ви молим да ни помогнете. Сами ние не можем да сторим нищо с тези пъстри бизони. Ще трябва да ги убием и да ги изядем и тогава пак ще останем с празни ръце.

Томъс и Тео дълго не можаха да кажат повече нито дума.

— Я елате тогава — рече най-после Томъс. — Ще ви науча да доите. То ще ви бъде по-трудно, отколкото гледането на добитъка, малки червени немирници.

Каубоите имаха един-единствен съд за доене. Тук добитъкът не се отглеждаше за мляко, а само за месото и за кожата. Дояха го, колкото за прехрана на самите пастири.

Хапеда и Часке наблюдаваха любопитно как Томъс изтегляше млякото от вимето на една удряща с опашката си крава. Но и двамата стиснаха с пръсти носовете си, когато Томъс им даде засмян да пият, и бързо изплюха необичайното за тях питие.

— Не ви ли харесва? Я ги гледай! А къде остана вашето индианско умение да се владеете?!

Часке и Хапеда се стегнаха и пиха с неохота. Заявиха, че млякото мирише ужасно и има не по-малко ужасен вкус. Но все пак го преглътнаха. След това обаче се измъкнаха тайно настрана и повърнаха. Не беше лесен новият живот!

Но момчетата искаха да бъдат смели.

Когато те се загърнаха в своите завивки, за да спят, докато дойде време за тяхното нощно дежурство, Тео ги заприказва още веднъж.

— Все още не мога да го проумея — рече той. — Сигурно ли е, че и Адамс ще стане фермер заедно с вас?

— Да.

Тео прекара ръка през очите си.

— Нашият Адамс! Това е най-добрият човек, когото можете да намерите, Мечи синове! Той няма да дойде при вас като просяк. Според закона за пришълците той също има право да получи земя.

Момчетата потънаха в сън. Само Токай-ихто да остане жив, за да могат те някой ден да му разкажат всичко!

Нощта премина тихо и спокойно. Когато слънцето отново огря, подкараха бавно добитъка към Гористите планини. Хапеда и Часке гледаха да не се отделят от Томъс и Тео. Не се уморяваха да ги слушат, като разказват как вождът Токай-ихто се промъкнал скришом зад гърба на Томъс и го надхитрил, когато той самият бил още момче на годините на Хапеда и Часке. Двете момчета научиха, че тогава Томъс и Тео работели като ловци с капани в ловните райони на сиксикау. Да, Томъс и Тео живели в прериите на черните ходила и познавали не само Токай-ихто, но и момчето Планински гръм; Матотаупа, бащата на Токай-ихто, ги гощавал в своята шатра с бизоново филе, толкова крехко и вкусно, каквото сега сигурно може да се намери само във Вечните ловни райони. По-късно близнаците работили при бащата на Адамс, при стария Адам Адамсън, а Токай-ихто, който тогава бил още момче и се казвал Твърдокаменния Харка Нощното око Стрелеца по бизони Убиеца на вълци, им помагал веднъж, когато трябвало да гонят вълци.

— Още тогава вашият вожд беше прекрасно момче! И какъв стрелец! — Томъс даде израз на уважението си към Токай-ихто, като свирна с уста. — А самият Матотаупа беше благороден мъж, какъвто едва ли се среща на хиляда един. Дълго се мъчи всякак Червената лисица, много срамни и коварни хитрости опитва, докато най-после

успя съвсем да съсипе Матотаупа и накрая да го убие. Вярно е, по това време Тео и аз се биехме край Ниобрара срещу вас, дакота. Но когато Ред Фокс подмами с предателство вашия вожд, ние не желаехме повече да участвуваме! — Томъс и Тео се опитаха да пропъдят лошите си спомени. — А сега елате, Мечи момчета, ние двамата с брат ми ще се подмладим отново край вас! Оттогава са минали само дванадесет години и Токай-ихто е едва двадесети четири годишен… И все пак днес всичко ми се струва като сън… един пъстър сън, с добри и лоши страни… и ако ние с вас заедно станем фермери, индиански каубои такива, ще има да ви разказваме всяка вечер и лете, и зиме…

Очите на Мечите момчета блестяха. Край Томъс и Тео те не се чувствуваха тук сред чужди хора и бездомни.

Новите говедовъди се установиха заедно с добитъка сред широките поляни на края на гората, в подножието на Гористи-те планини. Земята наоколо беше все още безстопанствена. Те можеха да се установят тук и да придвижват добитъка накъдето си поискат. Решиха най-напред да се разположат край един малък поток, който се спускаше от гората през ниските възвишения и се провираше през полята. Тук щеше да им бъде добре. За добитъка имаше достатъчно вода и тучна трева, за хората — ливади и гори за топли и студени дни; дърва имаше достатъчно. Водата беше пълна с риби, а гората — с дивеч. Само диви бизони не се виждаха никъде.

От ден на ден, по-точно от час на час Мечите момчета и Ихасапа вече очакваха своите. Един от тримата непрекъснато седеше на върха на най-високото дърво и гледаше напрегнато към далечната Мисури. Най-сетне очакваният час настъпи. Радостният възглас на Часке проехтя звънко и победоносно през спокойната тишина. Когато момчето слезе от дървото, то завари долу вече брат си Хапеда и Ихасапа заедно с конете; тримата ги яхнаха и се понесоха по-бързо от вятъра през прерията, за да посрещнат кервана.

— Хи-йе-хе! Хе-йе-хе!

Засега преселниците представляваха все още само една дълга тъмна змия, точеща се през прерията. Все още не можеше да се разпознаят поотделно хората. Но тримата препуснаха към гребена на едно ниско възвишение, дръпнаха силно на зад конете си на билото и нададоха радостен възглас. После задържаха за миг конете спокойно и загледаха напрегнато.

Видяха бойци, които обикаляха върху мустангите си пред кервана. Четансапа водеше групата. Той яздеше плячкосаната бяла кобила. Шеф дю Лу също беше там със своя пъстър жребец и Чапа върху кафявия си кон. Подир малката група бойци крачеше пешком Хавандшита начело на кервана. По стар обичай той държеше копието си в ръка. Гърбът му беше изправен, вратът му като вдървен, но слабите му крака пристъпваха сякаш от само себе си с пружиниращата походка, с която се бяха придвижвали почти цяло столетие през горите и прериите. След тях вървяха конете един подир друг с жените и децата и товарите. На края на кервана приятелите на Хапеда и Часке от Съюза на Младите кучета гонеха драгунските коне, които не се бе наложило да използуват за яздене или за пренасяне на товарите.

Колко прекрасна беше увереността, че Синовете на Велика-та мечка най-после бяха приключили своя дълъг поход, в който бяха дали толкова много жертви, и бяха пристигнали сред свободната прерия, където щяха да живеят свободно!

Мечите момчета вече бяха забелязали, че Токай-ихто, Унчида и младият вожд от племето на черните ходила Планински гръм не идваха с кервана. Може би двамата вождове бяха останали за отбрана назад? Дали Унчида беше още жива?

Мечите момчета и Ихасапа подкараха конете към своите. Отправиха се към спрелия своя кон Четансапа. Целият керван също спря. Ихасапа заразказва. Четансапа си пое шумно дъх.

— Бързо сте действували. Нашите мъже ще кажат, че пъстрите бизони миришат лошо.

— Те наистина миришат, а и на човек му се повръща от млякото им — потвърди Часке. — Но нима ние ще се изплашим заради това от пъстрите бизони?

— Нашите бойци няма да се изплашат от тези смрадливи животни, но ще ги презират. Те не желаят да доят и да колят крави, а да ходят на лов за бизони.

Четансапа се приближи заедно с коня си към Хавандшита и му каза няколко думи, които момчетата и Черната скала не можаха да чуят, защото Четансапа говореше съвсем тихо. Но начинът, по който Хавандшита вдигна глава и погледна втрен-чено към момчетата, не предвещаваше нищо добро. Мечите момчета и Ихасапа се изплашиха.

Нима Токай-ихто не бе споделил с Хавандшита своя план? А къде беше самият Токай-ихто? Четансапа не бе споменал изобщо за него.

Керванът отново се раздвижи.

— Къде е нашият вожд? — попита Хапеда Бобъра със силно биещо сърце.

Боецът посочи назад към Мисури.

— Там!… Той остана, за да се бие с Ред Фокс. И за да мо — гат нашите шатри да преминат спокойно реката.

— И… — Хапеда не можа да каже нито дума повече. Нещо го бе стиснало за гърлото.

— Планински гръм от черните ходила също остана там, за да наблюдава боя и да ни донесе вест дали… — Гласът на Бобъра също секна. — Ще трябва да чакаме, това е! — заключи той. — Ще стигнем до Гористите планини и там ще чакаме.

— Да.

Момчетата не нададоха повече никакъв радостен възглас. Токай-ихто не бе тръгнал с кервана! Толкова по-смело трябваше да отстояват сега те неговата воля. Момчетата стиснаха зъби.

Керванът пристигна до потока, близо до говеждото стадо, което пасеше на левия бряг. Прегладнелите кучета начело с Охитика забързаха да се нахвърлят върху добитъка, за да го разкъсат. Биковете дотичаха и наведоха рога. На пастирите Адамс, Томъс, Тео, двете Мечи момчета и Ихасапа се отвори доста работа, докато прогонят с дългите си камшици кучетата и докато успокоят отново изплашените добичета.

През това време Хавандшита бе заповядал на кервана да спре. Опрян върху копието си, той дълго гледа възбудените пъстри бизони. После извърна крак и поведе кервана към отсрещния бряг на потока през водата. Четансапа яздеше коня си ходом до него. Мечите момчета и Ихасапа останаха при стадото и при своите бели приятели. Двете момчета усетиха, че предстои старейшините на Мечата орда да вземат важно решение.

Керванът спря, разделен от потока от чердата. Хавандшита тръгна да обикаля и да определя местата за издигане на шатрите. Четансапа го гледаше, без да слиза от коня си. Той не се присъедини към разпорежданията на Хавандшита, както правеше обикновено. До Четансапа стояха Шеф дьо Лу и Чапа също на конете си. Повечето жени започнаха да смъкват багажа. Уинона обаче остана неподвижна.

Монгшонгша, Светкавичен облак, Ситопанаки и Подигравчийката последваха примера й.

Четансапа кимна на съгледвача Черната скала и го отведе при стария заклинател. Момчетата можаха да видят разиграната се сцена, но и сега не можеха да разберат всичко, което мъжете си говореха. От движението им обаче разбраха, че се завърза спор. Четансапа явно бе накарал Черната скала да разкаже всичко още веднъж. Младият човек обясни, че Мечата орда трябва да построи бивака си край чердата, тъй като и тук вече няма бизони. Хавандшита обаче, отново заповяда никой да не се приближава към пъстрите бизони. Мъжете се подчиниха на заклинателя и шатрите бяха издигнати на оттатъшния бряг. Четансапа също накара жена си Монгшонгша да разтовари багажа там и да издигне и тяхната шатра. Само Чапа и Шеф дьо Лу не се подчиниха. Техните две типи и осиротялата шатра на Токай-ихто бяха издигнати край говедата. Уинона, Ситопанаки, Подигравчийката и Светкавичен облак внесоха там своето имущество. Конете също бяха разделени на две групи.

По мълчаливо взаимно съгласие Мечите момчета останаха седнали на брега край чердата, без да потърсят засега подслон в нечия шатра. Те не желаеха да се покажат незачитащи бащината воля, но не можеха и да действуват пряко нареждането на Токай-ихто. Ихасапа отнесе мечето при тях — то вече беше доста пораснало и можеше да започне да буйствува, ако почувствува глад или му се прииска да тръгне по свой път. Адамс наблюдаваше малката група.

— Вашето мече вече излиза от детската си възраст.

Той говореше усмихнато, но през усмивката му прозираше сериозна загриженост. Адамс също знаеше много добре, че се задаваха нова вражда и нова опасност.

Междувременно добитъкът се беше успокоил. Кравите продължаваха да пасат, някои легнаха в тревата, преживяйки. Хвърлиха на кучетата остатъците от две антилопи, които делаварът бе убил, и те се заситиха.

Наблизо тихо ромонеше потокът, който сега се бе превърнал в межда. Пред заклинателската шатра се бяха събрали Хавандшита, Четансапа, Чапа и Шеф дьо Лу и след малко към тях се присъединиха още двама старейшини. Заклинателят подкани бойците да влязат в неговата типи. Мечите момчета наблюдаваха всичко. Седнали един до

друг, те очакваха мълчаливо какво ще реши съветът в шатрата на тайнствата и заклинанията.

В шатрата, където мъжете влязоха да се съвещават с Хавандшита, беше мрачно, почти тъмно. Старият Хавандшита отпрати жената, която бе разровила огъня, та сега в огнището блещукаше жарава, за да може той да разговаря с мъжете. Нямаше нужда вече да се плаши от старите си големи врагове Токай-ихто и Унчида; те бяха останали на оттатъшния бряг на голямата река.

— Така, кажете сега какво мислите — започна заклинателят, когато всички насядаха в кръг около огнището.

Единият от старейшините се покашля:

— Няма бизони! Вторият кимна:

— Токай-ихто ни излъга!

Първият продължи:

— Ще се наложи и тук да вървим при уачичун и да ги молим както преди за земя и храна. Тези пъстри бизони, които пасат на оттатъшния бряг на потока, смърдят и ако все пак се съгласим да ги изядем, скоро ще ги избием и ще ги изядем всичките. И после? Само от антилопи и елени тук не можем да живеем.

Първият повиши глас:

— Следователно това е краят на нашия дълъг път и на великите ни дела!

Като чу тези думи, Четансапа избухна гневно:

— Повикай твоите духове, Хавандшита, и докарай диви бизони, ако имаш сила за това! Нека всички да сънуваме накъде водят пътищата на бизоните… нека всички сънуваме накъде трябва да се запътим, къде реват бизоните, къде тъпчат земята техните копита, къде ще трябва да изстреляме нашите стрели! Започни да биеш барабана и говори с твоите духове, за да разберем къде да вървим на лов и къде ще живеем, както са правили нашите бащи и бащите на нашите бащи!

Докато дебнеше буйната реч на Четансапа, Хавандшита, съвсем се промени. Обзе го надежда и страх. Ето че те пак разчитаха на него, настойчивият зов на мъжете го подканваше да започне отново да прави магии и той почувствува с ужас доколко силите му вече не достигат за това. Но все още не искаше да признае слабостта си. Той трябваше да

продължава да бъде Хавандшита, владетелят на духовете и тайнствата, а не някаква дрипава кожа, увиснала върху костите му.

— Аз ще забия барабана, а вие ще танцувате Танца на бизоните! — каза той. — Дивите бизони ще дойдат, ако гадната смрад на тези пъстри животни не ги е пропъдила. Вървете и танцувайте. Аз казах.

Бойците се изправиха и напуснаха шатрата.

Хапеда и Часке, които още седяха на брега на потока, видяха излизащите от заклинателската шатра мъже. Видяха как те съобщиха нещо на всички останали бойци и после се насъбраха на празното място пред заклинателската типи. Само делаварът не се присъедини към бойците; той отиде при Адамс.

Заклинателят заби барабана. Мъжете се подредиха за култовия танц и общата им молитвена песен се понесе в същини равномерен ритъм, както преди край река Плат по времето на Матотаупа, бащата на Токай-ихто:

Добри духове, пратете ни бизони, бизони, бизони, бизони, бизони, бизони ни пратете, добри духове!

Бойците затанцуваха с тежки стъпки в кръг, като наподобяваха рева на бизоните. Всички, които имаха бизонови рога и кожи, ги бяха навлекли върху главите и телата си, сякаш бяха бизони. От време на време надаваха дивия вик на ловците по време на лов.

Този вик проникна до мозъка на костите на двете момчета. Да станат ловци на бизони — те самите бяха мечтали за това от четвъртата година на живота си. Танцът продължаваше час след час. Мъжете се сменяваха един друг.

— Добри духове, пратете ни… Изведнъж единият от мъжете изкрещя:

— Мъртвите и бизоните ще дойдат отново!… Останалите подеха вика, мнозина започнаха да го повтарят:

— Мъртвите и бизоните ще дойдат отново!

Мъжете затропаха още по-силно с крака и продължаваха да пеят. Мислите и чувствата на Хапеда и на Часке също бушуваха и преливаха заедно с глухо отекващата песен и с тропота на тежките крака.

Неочаквано до момчетата застана делаварът.

— Мъртвите и бизоните никога няма да се върнат… Така каза Токай-ихто — рече той на Хапеда и на Часке.

Двете Мечи момчета се овладяха.

Вече се свечеряваше. Небето притъмня и първата звезда светна.

Токай-ихто! Името отново оживя.

— Токай-ихто трябва да дойде — каза Часке с пламнали бузи и все още трепереше от впечатлението от Танца на бизоните. — Ние трябва да дадем знак на нашия вожд, който да се вижда чак до Мини-Соус. Токай-ихто трябва да знае, че ние сме тук, той трябва да знае какво става.

— Хау!

Хапеда скочи, Часке го последва и двете момчета претичаха през потока отсреща при баща си. Четансапа беше капнал от умора от танца през последните часове; той бе повикал да го сменят и сега стоеше заедно с Чапа пред собствената си шатра.

— Ние трябва да дадем знак на Токай-ихто! — му казаха двамата му синове Хапеда и Часке, когато той им разреши да заговорят.

Четансапа не отвърна бързо „да“ или „не“. След преживяното в пещерата в Блек Хилс всички приемаха Мечите момчета като някакво тайнство. Никой не можеше да не зачете тяхната дума. Боецът погледна отвъд потока, където се въргаляше порасналото вече мече. Ситопанаки и Уинона тъкмо му носеха храна.

— Добре — реши Четансапа. — Нека всички, които не танцуват под звуците на бизоновата песен, да се съберат и да напалим голям огън, който да се вижда чак до оттатъшния бряг на Мини-Соус. Нашият вожд е заобиколен от врагове.

Той трябва да разбере, че ние сме преминали границата и че той трябва да избяга от тях и да дойде бързо при нас, ако…

Четансапа млъкна. Той сам не желаеше да спомене, че Токай-ихто може да бъде убит от врага.

Хапеда и Часке се разтичаха и свикаха всички момчета от Съюза на Младите кучета, извикаха също и Светкавичен облак, приятелката й Гущерчето и останалите момичета. Всички трябваше да вървят да събират дърва и да ги насекат. Младежите от Съюза на Червените пера, чийто предводител беше Ихасапа, не сметнаха, че е под достойнството им също да се притекат на помощ.

— Да дадем знак на Токай-ихто! Тези думи обединиха всички.

Събирачите на дърва вече не обръщаха внимание на разделящия двете групи поток, те ту преминаваха от едната страна, ту прескачаха оттатък; никой не мислеше вече да се дели от другите. В гората се чуха

брадвени удари, които разсичаха стари, изсъхнали стволове, мнозина мъкнеха сухи клони. Адамс, Томъс и Тео също се присъединиха към младите, когато чуха какво са замислили. Със своята голяма дърварска брадва Адамс свърши най-много работа. Той приготви цял куп цепеници. Когато натрупаха голяма клада, Четансапа я запали и пламъците лумнаха бързо, раздухани от лекия нощен ветрец. Стана грамаден огън, истински радостен огън на спасените, зов към вожда. Пламъците се врязваха с жълти и червени езици в нощния мрак, вятърът повяваше, добитъкът се размърда. Трептящият огън се отразяваше във водата на потока.

Все повече участници в Танца на бизоните викаха, да ги сменят, за да дойдат при огъня. Когато на площадчето пред заклинателската шатра останаха да танцуват само двамата старейшини, които бяха говорили по време на съвещанието против Токай-ихто, Хавандшита сложи край на култовия танц. Той освободи двамата мъже и се оттегли към своята заклинателска шатра, говорейки си тихо и заплашително:

— Аз ще направя по-силни магии. Смърдящите пъстри бизони трябва да се махнат оттук; те оскверняват умовете на нашите мъже и нашите духове. Ние трябва да ги пропъдим, тогава бизоните ще дойдат отново, хау. — И Хавандшита се скри зад чергилото на входа.

Сега той седеше сам в тъмната заклинателска шатра. Откъм огнището проблясваха искри. Старецът имаше чувството, че този огън, който съвсем загасва, е самият той. Мъжете го бяха изоставили. Бяха избягали от Танца на бизоните. Такова нещо не се беше случвало никога досега. Един свят загиваше… В този миг на самота Хавандшита осъзна, че и той носеше вина за тежката участ на вождовия род и на цяла та Меча орда. На времето Токай-ихто, завързан за кола на мъченията, му бе казал в лицето: „Ти пръв каза на уачичун за нашето злато!“ Да, така беше; той беше омагьосал уачичун с подобно предателство, за да подгонят едно голямо стадо бизони към гладуващите Синове на Великата мечка. По този начин бе насочил белите да оплетат в своите коварни замисли Матотаупа, пазителя на тайната на златото. Бизоните бяха дошли и властта и уважението към Хавандшита отново се бяха затвърдили. Матотаупа обаче бе измамен, предаден, отлъчен от Хавандшита от племето му и накрая бе паднал жалка жертва на ножа на Ред Фокс. Старецът Хавандшита мислеше сега за това и беше готов да угасне като последната искра в огнището,

но калената от ужасите и накрая станала самата тя ужасна негова воля се надигна още веднъж срещу всички и срещу него самия. Той трябваше отново да почне да прави магии, длъжен беше да прави магии, искаше да прави магии; той ще ги унищожи всичките, всички, които се съмняват в него, както и онези, които го бяха предизвикали. Още веднъж враговете, уачичун, трябваше да му се притекат на помощ. Той заговори на глас, сам на себе си и на духовете, в които вярваше:

— Елате… духове,
аз ви познавам.
Вие ме изоставихте, но аз ще ви принудя да се върнете.
Вие се промъкнахте в ръцете и в мозъците на онези мъже,
които знаят много тайнства и имат дълги ножове.
Излезте пак наяве, аз ще ви принудя.
Един велик уачичун ви върна в моя власт.
Да, аз ще го сторя и всички те,
които ми се противопоставят, ще трябва да умрат.

Хавандшита притегли отново барабана и заудря по него злокобни ритми със слабите си ръце. Ударите на барабана излязоха вън от шатрата към мъжете, жените и децата. Никой не им обръщаше внимание, докато огънят пламтеше със силен блясък за Токай-ихто. Но когато пламъците стихнаха и сенките легнаха и над блестящата още купчина жарава, хората започнаха да се ослушват един след друг. Раменете се присвиха и момчетата и момичетата сложиха боязливо ръка пред устата си. Плахи погледи се насочиха към пъстрите бизони. Един след друг хората започнаха да преминават отново ромонящия поток, за да се скрият от добитъка в шатрите.

Този път обаче Четансапа отиде на страната на чердата и се присъедини към двамата си синове, към Адамс, към Тео и към Томъс, към Чала и към жените, които искаха да започнат нов живот.

— Хавандшита ни готви нещастие — каза той подтиснат. — Той няма вече силата да сънува съня на бизоните.

Последен през потока премина делаварът. Той вървеше бавно, сякаш за краката му бяха прикрепени тежести. Мечите момчета си помислиха, че човекът, който бе водил от четиринадесетата си година скитническия живот на съгледвач, сега с мъка щеше да се приспособи към заседналия фермерски живот. Оказа се обаче, че причината за подтиснатостта му е съвсем друга, която Мечите момчета въобще не можеха да подозират. Шеф дьо Лу остана близо до брега, малко надалеч от своите приятели. В същия миг отсреща чергилото на входа на заклинателската шатра се отметна и Хавандшита излетя отвътре. Макар че мъжете и момчетата бяха виждали заклинателя по време на неговите танци в чест на духовете, днес им се стори, че го виждат за първи път, толкова буйно и заплашително се приближаваше в мрака танцуващата му фигура, украсена с всички заклинателски знаци. От самия човек не се виждаше нищо освен сенките на краката му. Върху главата и тялото си той беше прехвърлил една меча кожа заедно с черепа. Върху нея бяха накачени змийски кожи, пера, изкормени птици и всичко подскачаше и тракаше в танца, чиито буйни движения и приглушени неразбираеми звуци не напомняха нищо човешко и внушаваха злокобен страх пред неизвестното, животинското и призрачното. Заклинателят танцуваше в кръг и призоваваше нещастието. Нещастие му бяха предвещали духовете в неговата шатра. Нещастие заплашваше Мечите синове. Наоколо цареше дълбоко мълчание. В пепелта на кладата гаснеха и последните искри и мракът беше пълен. Добичетата се надигнаха неспокойни, изплашени от гърлените звуци на заклинателя, прекъсвани от време на време от остър вик. Танцуващият Танца на духовете се приближавате все повече към потока. Шеф дьо Лу бе останал на мястото си като закован. Той стоеше все още край потока сам, на няколко метра от групата около Четансапа, към която се бяха присъединили и Бобъра, Мечите момчета и Ихасапа. Изглеждаше, сякаш заклинателят се бе насочил към делавара. Дългият тайнствен жезъл, който танцьорът стискаше в ръка, непрекъснато се насочваше към Шеф дьо Лу, докато най-сетне танцуващият се спря непосредствено пред водата, отделен от боеца само от потока и назоваващ го на име с ревящ глас. Шеф дьо Лу не се помръдна.

Заклинателят със заплашително протегнатия напред жезъл също стоеше неподвижен. Само вятърът поклащаше змийските кожи,

снопчетата пера и препарираните птици по не-го.

Като хипнотизиран, делаварът направи три крачки напред и застана досами водата. Леките вълнички ближеха мокасините му. На отсрещния бряг стоеше танцуващият заклинател.

Мечите момчета не изпускаха из очи сцената.

Заклинателят нададе рязък крясък и отметна мечата кожа така, че изпитото лице и блестящите му снежнобели коси се очертаха в нощта. Той вдигна право нагоре изпънатите си ръце, сякаш за да се предпази от някаква грозяща го опасност.

— Токай-ихто ще умре! — изкрещя той. — В този час! Тих многоглас стон премина през нощта.

— Ще умре заради тебе, делавар!

Мечите момчета усетиха как сърцата им замряха и гърдите им се свиха. Шеф дьо Лу остана неподвижен като осъден. — Говори, делавар! — изрева заклинателят. — Кой изстреля патроните от пушката на Токай-ихто? Кой го принуди да застане само със стрелите си срещу пушката на Червената лисица?!

Последва секунда пълна пагубна тишина.

После делаварът отпусна рамене и започна бавно да сваля оръжията си; остави всички в тревата — ножа, секирата, револвера и пушката си.

Мечите момчета вдигнаха умоляващо погледи към баща си Четансапа, сякаш го молеха да каже поне дума.

— Той наистина го направи-промълви Бобъра вместо Четансапа. — Той винаги е бил добър, но същевременно прибързан стрелец. Когато Червената лисица нападна по време на бурята нашите жени и деца и ние нямахме вече никакви патрони, Шеф дьо Лу грабна пушката на вожда и продължи да стреля с нея. Вярно е, че заради това сега Токай-ихто трябва да се сражава със стрели срещу пушката на Червената лисица. Горко ни, ако Токай-ихто… — Гласът на Бобъра се пречупи.

Момчетата гледаха към земята. Не можеха повече да погледнат към Шеф дьо Лу. Делаварът бе сторил голяма злина. Той в никакъв случай не бивало да се докосва до пушката на вожда, не е бивало да се поддаде на чувството си да действува прибързано, не е бивало да губи самообладание. Това беше най-страшният упрек, който можеше да се отправи срещу един боец.

Шеф дьо Лу тръгна. Вървеше сам. Никой не му каза нито дума и никой не каза повече нищо за него. Делаварът вървеше бавно към гората.

Заклинателят край потока наведе жезъла си. Прехвърли отново мечата кожа върху главата и раменете и скри с нея лицето си. После затанцува отново. Но сега танцът му беше друг. Той не танцуваше изправен и заплашителен, не, а пълзящ по земята, търсещ нещо с жезъла си. Змийските кожи, снопчетата пера и изкормените птици пълзяха из тревата. Той затанцува най-напред в кръг, после напред. Излезе от чертите на бивака край гората и затича към полята, и мъжете, жените и децата го последваха на разстояние, плахи, възбудени, страхливи. Токай-ихто трябваше да умре, духовете бяха проговорили! Колко тъмна беше нощта!

Заклинателят ревеше и съскаше. Тичаше ту насам, ту на-там и самият приличаше на прелитащ нощен дух. Жезълът му цепеше въздуха и заканителските му украшения отново за гракаха. Със заклинателския си жезъл той заповяда на следващите го мъже, жени и деца да спрат. Краката на всички замръзнаха. Всеки остана там, където се намираше в момента.

Никой не знаеше какво смята да прави заклинателят. Той продължи да танцува все по-навътре и по-навътре в полята, като някаква тъмна сянка в странно одеяние. Когато най-после се спря и се наведе и отново се изправи, мъжете, жените и децата отскочиха, изплашени от онова, което видяха в далечината: един бизонски череп пламна сред поляната, сякаш гореше. Той светеше в мрака с някаква зеленикава, непозната, заплашителна светлина. По-малките деца изпищяха и побягнаха назад към шатрите. Черната сянка на заклина теля затанцува около пламтящия череп, като ту го скриваше, ту отново го освобождаваше за погледите на изплашените хора.

Хапеда и Часке се бяха хванали за ръце както тогава, в пещерата на мечката. И сега ги изби студена пот. Когато Хапеда направи несъзнателно движение с другата си ръка, той усети, че хваща нечия тънка ръка: Светкавичен облак стоеше до него трепереща, зъзнеща, с тракащи зъби.

— Черепът ще дойде — едва успя да каже тя.

Един от младите мъже най-отпред нададе изплашен вик и побягна като преследван дивеч към гората.

— Ние ще вървим на лов за бизони, за диви бизони! — изкрещя заклинателят и захвърли заклинателския си жезъл като копие срещу Чапа.

Жезълът се заби с върха в ливадата, непосредствено пред краката на боеца, който не се бе помръднал от мястото си.

— Избийте смърдящите пъстри бизони, мъже на дакота! Който пие от бялото омагьосано мляко на уачичун и пази техните пъстри животни, ще умре! Духът на дивия бизон ще дойде и ще го убие! Горко му!

Мнозина последваха младежа, който бе избягал. Те побягнаха като него, за да се скрият от дивия бизон. Четансапа и Чапа обаче не се помръднаха от мястото си. — Нещо бе стиснало Хапеда за гърлото. С едната си ръка той стисна десницата на Часке, а с другата притискаше тънката ръчица на Светкавичен облак. Той знаеше само едно: длъжен е да даде отпор и пъстрите бизони трябва да останат живи! Той, момчето, трябваше да се противопостави на властния заклинател и старейшина. Той трябваше да действува, както би действувал Токай-ихто на негово място. Преди три зими, когато Токай-ихто се бе върнал сред своето племе, Татанка-йотанка се бе обявил против Хавандшита като по-главен от него заклинател. Сега Татанка-йотанка беше също така далече, както и Токай-ихто, и никой не можеше да помогне в този час на Мечите момчета. Хапеда и Часке трябваше сами да запазят смелостта си. Уинона също не се страхуваше. Тя бе хванала Светкавичен облак за другата ръка и бе останала на мястото си.

Над пламтящия череп се издигаха зелени и червени пламъци и се понесоха със съскане нагоре, после се посипаха като дъжд от жарава и искри върху тревата, сякаш огънят на дивия бизон искаше да погълне и хората, и поляните.

Хапеда чу зад гърба си изпълнени със страх и предупреждение викове, които се усилиха:

— Да избием пъстрите бизони, за да ни пощади злото! Той разбра, че сега трябваше да се случи нещо, което да победи заклинателя, иначе всичко бе загубено. Може би и Хапеда щеше да се отчае, ако Уинона не беше при него. Но момчето имаше доверие в сестрата на Токай-ихто. Освен това и малкото мече също му вдъхваше смелост. Ситопанаки го бе довела със себе си и го бе вдигнала високо нагоре срещу разхвърчалите се огнени искри. Сега Хапеда усети как

животното се притисна до коленете му; то не показваше никакъв страх, а ръмжеше и току оголваше зъби.

— Умри, както повеляват духовете! — изкрещя заклинателят, като издърпа заклинателския си жезъл с каменния връх от земята, където той бе забоден, и го издигна заплашително под огнения дъжд срещу Уинона. Заклинателското копие сякаш пламтеше.

— Не е вярно! — извика Хапеда със силен глас. — Не е вярно! Ти лъжеш с твоите духове!

Нов огнен дъжд се посипа по земята, Хапеда затвори очи ала не отстъпи. Когато вдигна бавно клепачи и се огледа около себе си, не видя нищо друго освен черната нощ, звездното небе и ширналите се поля. Зеленикаво святкащият череп, огненият дъжд и танцуващият заклинател бяха изчезнали.

Предпазливо, все още смутен, Хапеда извърна глава към Часке, който стоеше до него все същият, и към Светкавичен облак, и Уинона, и Ситопанаки от другата страна. Също както Хапеда, и те всички бяха още живи.

Постепенно Хапеда поотпусна ръката си, с която стискаше ръчицата на Светкавичен облак, и девойката също се раздвижи леко. Един боец се приближи до тях; Хапеда позна баща си. Четансапа положи ръка върху главата на Хапеда само за миг, както тогава, когато децата трябваше да преминат реката с лодката. После продължи напред. В тревата лежеше нечие човешко тяло; беше падналият заклинател. Четансапа не го докосна, а сякаш търсеше нещо друго.

Групата момчета и момичета се освободиха от вцепенението си и започнаха да се оглеждат на всички страни. Различиха в мрака избягалите мъже, жени и деца, които сега бавно се връщаха към мястото на злокобния заклинателски танц, и си говореха нещо тихо.

— Те са още живи — се чуваше най-често от всички страни. Хапеда, който бе обвинил заклинателя в лъжа, Уинона, която той бе заплашил с пламтящото си заклинателско копие и с огнения дъжд, Ситопанаки, която бе вдигнала детето на Великата мечка срещу омагьосания бизон — всички те бяха още живи. Това направи много силно, неизличимо впечатление на мъжете и жените. Никой не посегна към пъстрите бизони.

— Бизоновият череп лежи там, в тревата — рече Четансапа, когато се върна при Уинона и децата. — Все още излъчва слаба

зеленикава светлина.

По пътя си Четансапа бе насъбрал всевъзможни предмети от поляната, изгорели вещи, които се сториха съвсем загадъчни на всички.

Четансапа се приближи с тях към Адамс, който седеше на края на гората, и му показа намерените предмети. Момчетата бяха дошли заедно с баща си.

Хубав фойерверк ви устрои старецът — рече Адамс. — Откъде ли си е набавил всички тия запалителни играчки? Често ли ви е правил такъв „огнен дъжд“?

— Не.

Приближи се и Къдрокосия Чапа и помоли Адамс да му обясни всичко видяно.

— В такъв случай Шеф дьо Лу… — той не посмя да продължи.

— Говори! — настоя Четансапа отривисто и възбудено.

— Шеф дьо Лу хранеше ужасно подозрение към Хавандшита — заразказва Къдрокосия Чапа. — Той го изказа веднъж пред мен, но тогава аз го отхвърлих, защото ми се стори невероятно. Шеф дьо Лу се страхуваше, че Хавандшита играе двойна игра. Той беше нашият най-уважаван старейшина и мирновременен вожд и беше враг на уаничун. Но той беше също така заклинател, който искаше да ни плаши, за да може да има власт над нас. Шеф дьо Лу чул в шатрата на Токайихто край Конския поток Червената лисица да казва, че възнамерявал да даде на Хавандшита огнен дъжд, за да го спечели на своя страна срещу Токай-ихто. Само че тогава това не му се удало. Но вие всички знаете, че по време на онзи съвет на старейшините в резервата, когато Шонка ни принуди да изгоним Токай-ихто от нашите шатри, Хавандшита не ни помогна. Той премина заедно с нас придошлата Мини-Соус, защото господството на уаничун застрашава неговата власт, въпреки това обаче иска да разруши нашия нов живот тук, защото и той също ще сложи край на неговата власт над нас. Аз смятам, че той се страхува от Шеф дьо Лу, както фактически винаги се е страхувал от Токай-ихто, защото те двамата са живели сред уаничун и не вярват вече на всички тайнства на Хавандшита. Сега той успя да изпъди Шеф дьо Лу от нашите среди, възползува се много умно от вината на този боец… Може би е получил в резервата огнения дъжд от Червената лисица чрез Шонка…

След тези думи Четансапа мълча известно време.

— Той ни измами за последен път — отсъди Черния сокол след това.

Нещо върху тревата се размърда. Падналият заклинател се беше изправил и вървеше насам-натам бавно, олюлявайли се. Най-учудващото при това за момчетата бе, че изнурениият заклинател вървеше на отсамната страна на потока, където се намираше добитъкът. Сега те си припомниха, че по време на своя буен танц той бе прекосил веднъж потока, навярно без сам да се усети. Изглежда, и сега не обърна внимание на това. Вървеше приведен, несигурен като пиян, прекоси омразната му черда пъстри бизони и никой не разбираше какво цели. Той не вървеше към заклинателската шатра, където обикновено изчезваше след своите танци. Групата около Адамс го следеше напрегнато с очи. На брега на потока беше пепелището, остатъкът от голямата клада, чиито пламъци бяха горели, за да дадат знак на Токай-ихто. Там се спря сега Хавандшита.

Четансапа тръгна към него. Сред дълбоката тишина на нощта всяка произнесена дума се чуваше съвсем ясно.

— Ти ни излъга — каза боецът сурово. — Червената лисица ти е дал огнения дъжд.

Момчетата видяха как старецът отметна кожата от главата и раменете си и слабата му фигура се очерта като сянка край пепелището. Тялото му се сгърчваше все повече.

Четансапа доближи сигналната свирка до устните си и даде сигнал на хората от бивака да се съберат. Всички забързаха насам и образуваха широк кръг около пепелището. Момчетата и Уинона също се приближиха.

— Вие всички видяхте огнения дъжд — заяви високо Четансапа. — Това е тайна на уаничун, да правят такъв дъжд. Адамс също я знае. А Хавандшита е получил този огън от Червената лисица в резервата и сега искаше да ни измами с него.

Хавандшита мълчеше. Обзе го ужас от самия него и от позорния край на дългия му живот. Мъжете, жените и децата също мълчаха, мълчаха ужасени от измяната на човека, комуто бяха вярвали.

— Съберете дърва за мене!

Мъжете и жените се подчиниха и струпаха нова клада. Без да каже дума повече, Хавандшита се изкачи върху нея, загърна лицето си

в една бизонова кожа и зачака така дима и пламъците, които лумнаха около него. Никой не поде погребална песен за него, и той самият не издаде никакъв вопъл, сам си бе произнесъл присъдата. Старият заклинател се бе превърнал в пепел.

Когато настана отново утро и слънцето заля небето и земята със златножълтата си светлина, всеки се залови за работа. Само Четансапа не се виждаше никъде.

— Той търси Шеф дьо Лу — рече Томъс на Мечите момчета. — Тръгна нагоре из гората.

Хапеда и Часке наведоха глави. Цялата неизвестност за съдбата на Токай-ихто отново подтисна съзнанието им заедно с мъката за вината на делавара.

Към обяд Четансапа се върна. Извика двамата си синове.

— Тръгнете нагоре из гората — все направо — каза им той. — Ще намерите там Шунктокеча, делавара, който е наш брат. Той сам си е нанесъл тежки рани, за да изкупи вината си. Аз му казах, че Хавандшита ни е лъгал и че този човек на лъжливите магии умря в огъня. Убедих делавара да се съгласи да се храни и пие, докато разберем дали Токай-ихто е победил, или е мъртъв. Вървете и му занесете вода и нашия последен пемикан. Ако Токай-ихто се върне жив при нас и му прости вината, Шунктокеча е съгласен да живее, в противен случай е решен да умре.

---

[1] Woodmountains (англ.) — Гористите планини. Б. пр. ↑

ГОЛЕМИТЕ ВРАГОВЕ

През нощта, когато керванът на преселниците премина Мисури, Токай-ихто остана на южния бряг на реката. Той си избра през онзи час едно място, откъдето се откриваше гледка на всички страни: над залива, където досега бяха се разположили жените и децата, върху закръгления връх в началото на билото на възвишението, което навлизаше югозападно в прерията. Както враговете го виждаха тук, така и той можеше да ги наблюдава в откритата местност и да следи всяко тяхно движение. Възвишението приличаше на огромен череп, върху чието теме някой великан сякаш бе натиснал с палеца си, та се беше образувала плоска вдлъбнатина. Вдлъбнатината бе-ше покрита с глина, беше влажна и без растителност. Вождът познаваше много добре тази малка падинка. Още докато хората му бяха тук, той ги бе накарал да я издълбаят по-надълбоко. По краищата й растяха цветя и остри треви; на западния й край лежеше стволът на едно дърво заедно с клоните, което мъжете от Мечата орда бяха довлекли тук от брега на реката, за да го използуват за прикритие.

Месецът бе изгрял малко след полунощ и сега стоеше леко нащърбен на небето. Светлините и сенките се открояваха съвсем ясно. Целият западен склон на продълговатото възвишение, както и разположените на север склонове на високия бряг на реката и на залива тънеха в пълен мрак. Отдалечаващият се керван на преселниците от другата страна на голямата долина обаче бе огрян от нежната светлина на луната. Така Токай-ихто бе имал възможност да проследи всяко негово движение, докато накрая оттеглящите се изчезнаха изцяло от погледа му.

Вождът извади лулата си, напълни я и я запали. По неговото пресмятане имаше достатъчно време преди започването на боя, за да попуши. Шестият ден, за който той бе говорил на Фред Кларк, тъкмо започваше според броенето на денонощието на белите мъже, които изчисляваха започващия ден от средата на нощта. Навярно Фред Кларк си бе направил извод от думите на Токай-ихто, че той говори според

индианското определение за деня сред прериятa, който започваше с изгряването на слънцето; но това си оставаше за негова сметка. Той не можеше да се оплаче, ако дакотскияг боец, уговаряй-ки се за нещо с уаничун, бе разсъждавал като уаничун. Още от първия час на деня Токай-ихто беше съвсем сам на възвишението. Беше удържал на дадената дума.

Изглежда, Фред Кларк и неговите другари също смятаха да удържат на думата си, особено пък след като това им даваше голямо предимство. Никой не даде вид, че смята да нападне кервана на преселниците. От своя наблюдателен пункт дакотският вожд проследи само пробягалите в долината съгледвачи. Неколцина от тях се хвърлиха да преплуват реката; под светлината на луната опитното око можеше да различи движението им в блещукащата вода. Тези съгледвачи сигурно бяха получили нареждане да проследят отдалечаващите се дакота и да се уверят, че никой от тях няма да се върне обратно. Други се виждаха долу, в ниското, сред снопчетата трева в долината; те сякаш съзнателно искаха да привлекат вниманието на вожда върху себе си, преди да легнат сред тревата. Той трябваше да знае, че пътят му за бягство от тази страна е отсечен.

Токай-ихто гълташе дима от лулата си.

Дългата редица ездачи южно от възвишението се приближаваше ходом. На определено разстояние преди възвишението, върху чието най-високо място лежеше Токай-ихто, редицата се раздели на ляво и на дясно крило, които образуваха на изток и на запад от продълговатото възвишение две доста раздалечени редици чак до високия бряг на реката.

Самият Фред Кларк все още не се появяваше никъде. Може би смяташе да открие двубоя едва след изгрев слънце, когато дневната светлина дава на по-силния още по-голямо предимство. Токай-ихто беше решен да не остава още дълго безучастен свидетел на приготовленията на врага. Ако Ред Фокс не се появеше преди изтичането на нощта, той щеше да го предизвика да напусне прикритието си чрез мним опит за бягство.

От редицата на юг се отделиха петима ездачи и се насочиха към възвишението. Те яздеха галоп, един подир друг; сенките им летяха заедно с тях и ударите на копитата им кънтяха глухо върху степната земя. Най-първият ездач яздеше на разстояние два коня преди

останалите. Дори и острият, привикнал на нощната тъмнина поглед на Токай-ихто още не можеше да различава подробности. Но той все пак знаеше кой беше този ездач.

Дакотският вожд изчука пепелта от лулата си, после захвана лулата за кожения си колан.

Червената лисица се приближаваше.

Заедно със своите съпровождачи той, изглежда, се стремеше към доста отдалечения от Токай-ихто южен край на продълговатото възвишение. Когато Ред Фокс и четиримата му другари приближиха подножието на възвишението, те изчез-наха от полезрението на вожда. Погледът на Токай-ихто обаче не се отделяше от онова място, на което трябваше отново да се появи врагът, ако реши да се изкачи на върха. Ако…

Нищо не можеше да принуди Червената лисица да започне опасния двубой. Въпреки всичко обаче вождът разчиташе на омразата, която бе видял да свети в очите на врага му при тяхната последна среща, силната омраза на престъпника. Ред Фокс нямаше защо да се страхува от законите на белите мъже. Той бе решил да отстрани единствения човек, който можеше и бе твърдо решен да накаже неговите дела: Токай-ихто сина на Матотаупа.

Червената лисица стигна до върха с коня си. Широката периферия на шапката му се появи едновременно с ушите на кобилата над ръба на гребена на възвишението; едрата му фигура с широките рамене се врязваше сантиметър по сантиметър в картината. На вожда се стори, че вижда как той вдигна с дясната си ръка камшика и удари с него. Чувствителното животно подскочи изплашено и се понесе в галоп по билото на възвишението. Ездачът отново бе закачил камшика и бе пуснал юздата, за да приближи пушката до бузата си. После се наведе назад и вдигна дулото й към небето. Изстрелът прокънтя нагоре в нощната шир. Това бе вражеският поздрав. Дакотският вожд не бе взел своята пушка. Та нали патроните му бяха изстреляни през часовете, когато той прекарваше лодката с Мечите момчета през буйната река!

Първото решение, което Токай-ихто трябваше да вземе в наближаващия двубой, бе дали ще успее да улучи на разстояние, докъдето стига някое от неговите оръжия, преди самият той да бъде улучен от куршума на врага си. Вождът носеше със себе си своя

забулен в легенди костен лък и колчана с дебела стиска стрели. С прекрасното познаване на своето оръжие, с острия си поглед и със спокойните си ръце той можеше да улучи при лунна светлина една сигурна цел и на огромно разстояние. Но пушката на Ред Фокс стреляше по-надалече. Дали можеше и да улучва по-надалече? Дакотският вожд познаваше възможностите на своя противник много добре още от времето, когато бяха служили заедно като прерийни ездачи, и никак не ги подценяваше.

Червената лисица вече се приближаваше в галоп по билото на възвишението. Малко преди да достигне до обсега на изстрел със стрела, той закова на мястото коня си с предизвикателен вик, който стигна до Токай-ихто. Дакотският вожд не отговори.

Далече зад Червената лисица се появиха четиримата ездачи, от които той се бе отделил едва в подножието на възвишението. Сега те също излязоха с конете си на южния край на възвишението, скочиха на земята и успяха да накарат конете да легнат, за да се скрият зад телата им. Бяха овладели края на билото на възвишението и можеха да посипят преията наоколо с куршумите си. От всички съучастници на Червената лисица те бяха най-опасните за младия дакота. Токай-ихто изчакваше.

Фред Кларк доближи пушката до бузата си. Натисна спусъка; чу се гръм и Токай-ихто усети пищящия куршум. Последва втори, после трети, четвърти, пети. Фред Кларк стреляше с автоматично зареждаща се пушка. Запращаше куршумите бързо един подир друг и постепенно налучка съвсем целта си. Патроните прелитаха на косъм край живата му цел. Ред Фокс беше прекрасен стрелец и известен в цялата прерия, че не пропуска лесно целта си. Ездачите му надаваха насърчителни и подигравателни викове. Червената лисица се целеше само в младия дакота. Нямаше интерес да убие коня му.

А вождът въобще не се помръдваше. Ездач и кон стояха на мястото си като мишена. Кулестият жребец бе навел ниско глава, сякаш се канеше да пасе. Токай-ихто вдигна кръглия щит от седмократно опъната кожа от бизонов врат и го държеше леко наклонен пред себе си, така че изстрелваните срещу него от далечно разстояние куршуми се отбиваха и падаха в тревата. Това беше майсторско постижение на индианската бойна техника, с което прерийните индианци се гордееха много. За Червената лисица то бе неизвестно и той не можеше да си

обясни защо не улучва врага си. Неподвижният Токай-ихто започна да му вдъхва неприятно чувство. Не всеки се съгласяваше да стреля срещу ездач, който според суеверните стрелци минаваше за непробиваем от куршум и за омагьосан.

Червената лисица продължаваше да стреля, ала вече се целеше по-лошо. Ръката му бе станала неспокойна. Куршумите минаваха на две педи разстояние от целта. Тогава младият дакота изправи гривестия си жребец на задните крака.

— Хи-ийп-ийп-ийп-хи-яа!

Бойният му вик прокънтя сред пукотевицата. Кулестият жребец се понесе напред като внезапно излязла буря. Неговият галоп промени положението само за секунди и изискваше също толкова бързи решения от страна на врага. В продължение на един-два удара на сърцето Фред Кларк продължаваше да запраща куршумите си към носещия се срещу него ездач, седейки все още изправен върху седлото си; миг след това обаче той трябваше вече да съобрази, че стрелите на дакотския вожд могат да го достигнат. Токай-ихто проследи с поглед как Червената лисица се смъкна отстрани на коня си и подкара червената кобила по продължение на останалия в сянка западен склон на възвишението. Той използуваше тялото на коня си за прикритие. Продължаваше да стреля над седлото към врага.

Разстоянието между двамата биещи се мъже бързо се стопи. Вождът остави стрелите в колчана и стисна здраво бойната си секира. Той също се беше спуснал отстрани по тялото на мустанга си и сега почти висеше под корема му между носещите се в буен галоп крака. Дори и в това положение той можеше да изпъне тетивата и да убие коня на врага си. В такъв случай обаче Червената лисица щеше да си осигури прикритие зад тялото на кобилата и да продължи да стреля оттам. При такова положение беше трудно да се приближи човек към един добър стрелец; двубоят трябваше да се проточи, от което съучастниците на Червената лисица сигурно щяха да решат също да се намесят в боя. Затова Токай-ихто имаше друг план. Той искаше да предизвика врага да нападне, за да му отнеме пушката и да приключи борбата колкото се може по-бързо. Но такова намерение можеше да се осъществи само от безумно смел човек.

Щом се приближи достатъчно до Ред Фокс, Токай-ихто запрати с все сила бойната си секира над гърба на своя кулест жребец. Това не бе

направена от бели мъже томахавка, а дървена бойна секира с каменно острие. Оръжието полетя с вртеливо движение. Чу се трясък от разсечено дърво и шумът му се смеси с изплющяването на нов изстрел.

Бойната секира се бе забила в приклада на пушката на Ред Фокс. Токай-ихто веднага разбра това. И го видя, когато собственият му мустанг политна и той самият можа да се спаси само чрез скачане, да не го затисне тялото на животното.

Жребецът започна да се въргаля по земята; сигурно бе улучен така, че нямаше да може отново да се изправи на крака. Токай-ихто се бе хвърлил в тревата. Погледът му се плъзна нататък към врага. Той чакаше да разбере какво смята да прави Фред Кларк. Силният удар на секирата не го бе повалил на земята; той все още висеше от едната страна на своя изправил се на задните си крака кон. Само пушката с направения на трески приклад лежеше на земята. С една ужасна ругатня Ред Фокс се отказа от станалото вече негодно оръжие и подкара бързо коня си от тъмния западен склон напреко надолу към долината. След като бе лишен от своята стреляща надалеч пушка, сега целта му бе да се измъкне от обсега на Токайихтовите стрели и да достигне равните поляни, където кобилата щеше да развие цялата си бързина. Единственото предимство, което му бе останало, бе този кон; младият дакота бе лишен от своя. Кулестият жребец направи още един опит да се изправи, но краката му се подгънаха и той отново падна.

Междувременно Фред Кларк се отдалечи. Яздеше като индианец. Беше се скрил още по-старателно зад тялото на коня си. Само дебелата подметка на тежкия му ездачески ботуш се подаваше над гърба на коня. Токай-ихто запрати няколко измамни стрели, чиито костени върхове останаха да стърчат, забити в подметката. По този начин на белия бе отнета възможността да гледа индианеца, защото в обратен случай би трябвало да подаде главата си и да я превърне в удобна за прицел мишена. През това време младият дакота остана ненаблюдаван. Той се възползува от мига, скочи на крака и побягна подир отдалечаващия се ездач, приведен дълбоко надолу, с тихи, едва чуващи се скокове и защитен от склона на възвишението. Той вече доста се бе приближил към Ред Фокс, когато онзи достигна равната прерия, където веднага се възползува от бързината на своята кобила.

Младият дакота много добре знаеше, че може с успех да се състезава на бързина на късо разстояние с всеки оседлан кон. Той трябваше да настигне своя враг. С един последен смел скок Токай-ихто преодоля последното разстояние от склона и също стъпи върху равната земя. Оказа се, че в този миг Ред Фокс бе забелязал настигащия го вече преследвач. Ласото му полетя из въздуха, развивайки се. Широката му примка се спусна над младия вожд. Токай-ихто не отскочи, нито се хвърли на земята. Не направи нищо, което би осигурило на врага му нова преднина. Примката се спусна и вождът направо скочи в нея. Сграби здраво въжето пред клупа на примката, за да не може тя да се затегне изцяло. Последва обичайното силно дръпване. Фред Кларк отново се бе прехвърлил върху седлото и бе насочил вниманието си върху коня, който бе дресиран да устои на дръпването на ласото, но отдавна не се бе упражнявал. Токай-ихто се хвърли на земята, сякаш ласото го бе съборило.

Врагът подкара коня в галоп и като изкрещя победоносно, задърпа мнимата си жертва за ласото подир себе си с желание да я умъртви, влачейки я. При това той отново извърна гръб на индианеца, когото смяташе, че е пристегнал в примката. В този миг младият дакота рипна. Стъпи на крака, отскочи от примката и затича с дълги скокове подир ездача, притегляйки към себе си ласото. В този луд бяг двамата врагове излязоха от сянката на възвишението върху огряната от месеца местност. Ред Фокс все още не подозираше нищо, тъй като ласото си оставаше изпънато. Той биеше коня си с камшика, за да го кара да бяга все по-бързо. Другарите на Ред Фокс обаче видяха какво става. Неколцина извикаха. Махайки възбудено с ръце, те се опитваха да предупредят Фред Кларк, а неколцина стреляха срещу младия дакота. Но той вече беше прикрит от тялото на коня на своя враг й куршумите не можеха да го улучат.

В първия миг Ред Фокс взе виковете на своите хора за радостни възгласи от победата, после обаче нещо събуди съмнението му и той извърна поглед назад.

Видя индианеца на един кон разстояние зад гърба си. Крясъкът му секна и камшикът падна от ръката му. Той измъкна револвера си, обърна се върху седлото назад и се прицели с насочена напред ръка към индианеца. Когато стреля, Токай-ихто тъкмо бе скочил, куршумът го докосна леко, прелитайки, без той почти да го усети, и затова не го

спря. Подобно на скачащ вълк, с един-единствен отскок вождът се озова върху гърба на кобилата зад своя неприятел. Десницата му сви ръката с револвера така, че пръстите, стискащи оръжието, се отпуснаха; с лявата ръка вождът вдигна камата си.

Ред Фокс понечи да се спусне от коня на земята, за да освободи отново гърба си. Ала мигът, в който той трябваше да измъкне краката си от стремената, осуети окончателно намерението му.

Острието на ножа се заби в гърба му. Огромното му тяло се олюля и главата с широкополата шапка клюмна върху гърдите.

Токай-ихто нямаше време да се наслаждава на победата си, защото бе ограден от всички страни от врагове. За да заблуди дебнещите неговия скалп ловци, той обгърна с две ръце мъртвия си враг, сякаш продължаваше да се бори с него. Примъкна се покрай убития върху седлото на гърба на изправилия се на задните си крака кон и седна пред ездача; спусна и двата си крака от едната страна и увисна напреко върху гърба на коня, сякаш самият той бе труп или тежко ранен. С лявата ръка стисна увисналата юзда, за да задържи в своя власт изплашеното животно. С дясната сграбчи свличащото се тяло на врага си, чиито крака все още бяха запънати в стремената, и го задържа така върху седлото. На разстояние, под светлината на месеца, това трябваше да създаде впечатлението, че не Токай-ихто е победил Червената лисица, а Ред Фокс, макар и ранен, е победил Токай-ихто. Радостни викове откъм прерията и възвишението потвърдиха, че измамата му бе успяла.

Ездачите, които образуваха западната преградна верига, напуснаха постовете си и подкараха конете си в галоп лъчеобразно към предполагаемия победител в двубоя Ред Фокс. Благодарение на червената кобила обаче Токай-ихто пак яздеше най-добрия кон от всички. Той видя как ездачите забавиха своя галоп и явно изчакваха техният олюляващ се върху седлото, полусвлякъл се водач да им даде някакъв знак. Междувременно червената кобила отново се изкачи по склона с двойния си товар. Върху билото на възвишението младият дакота видя да се приближават двама размахващи оръжието си и крещящи победоносно мъже; бяха двама от постовите, които Ред Фокс бе оставил върху южния връх: един брадат бял и един индианец.

Съвсем скоро двамата щяха да прозрат хитрината на вожда. Пръв тичаше индианецът с обучените да бягат крака. Неочаквано тялото му

потрепера. В същия миг и Токай-ихто го позна: Шонка!

Вождът все още беше върху склона в сянката. Той отпусна Ред Фокс и юздата, смъкна се от коня, дръпна лъка от гърба си и две стрели от колчана. Тетивата избръмча напевно и стрелите полетяха през полумрака на лунната нощ. Двамата бегачи се спряха на място; ръцете им се отметнаха във въздуха и те се строполиха в тревата. Токай-ихто дотича при тях и отне със светкавична бързина огнестрелните оръжия и патрондашите на двамата победени мъже. После хвана бързо червената кобила, която вече се оглеждаше, готова да побегне, вдигна отново Ред Фокс върху седлото и я придърпа няколко крачки към мястото, където лежаха неговата бойна секира и пушката на Ред Фокс с разбития приклад. Прибра и двете оръжия. Сега целта му бе закръгленият връх, където бе очаквал започването на боя. Долу ездачите се приближаваха в галоп, но когато най-после откриха огън към разпознатия победител, Токай-ихто бе съвсем близо до защитната падинка. Той увисна под корема на коня. И докато куршумите засвистяха над хребета на възвишението, кобилата стигна с бърз галоп читава закръгленото възвишение над малкия залив.

Всички тези събития се бяха развили със светкавична бързина и в нея именно се криеше тайната на успеха. Токай-ихто се бе смъкнал от коня и се бе хвърлил в глинестата падинка. С уговорки и малко сила успя да накара и кобилата да легне. Освободи ласото, което Червената лисица бе завързал за гърба на животното, и постави мъртвеца на северния край на падинката. После загледа напрегнато надолу; лъкът и стрелите му бяха готови за стрелба. Ала предупредителният пример на двамата убити бегачи явно бе стреснал в първия миг останалите. Ако някой се осмелеше да излезе напред, за да насочи пушката си към възвишението от гърба на своя бърз мустанг, миг след това обръщаше коня си назад и побягваше надалеч.

Вождът лежеше в глинестата падинка и не преставаше да наблюдава околността. Скривалището му беше удобно и гледката дори при лунна светлина бе прекрасна. Той бе избрал най-удобното място за един сигурен стрелец. Най-голямата грешка на враговете му бе, че не бяха обсадили закръгления връх, докато Токай-ихто се биеше с Ред Фокс. Но те всички бяха залагали с твърде голяма сигурност на победата на Червената лисица. Има да видят сега как ще успеят да се приближат към индианеца в откритата местност. Докато те не се

решеха да слязат от конете и да се примъкнат многобройни от всички страни, него почти не го грозеше опасност. Колчанът му побираше сто стрели, към които трябваше да прибавим и плячкосаните огнестрелни оръжия и голямото количество куршуми. Той имаше при себе си кон, който можеше да зако-ли, за да изяде месото и да изпие кръвта му. Освен това в падинката предварително бяха оставени два мяха с вода и храна. Нощта бе осветена от лунните лъчи. Токай-ихто реши, че ловците няма да посмеят да предприемат толкова бързо на падение срещу него. Те съвсем бяха преустановили стрелбата.

Индианецът ги видя да се събират на групи. Предводителите им, Ред Фокс и Шонка, бяха убити. Може и те да се съвещаваха какво да правят при новосъздалото се положение.

Най-голямо внимание Токай-ихто отделяше на наблюдението на склона, водещ надолу към залива. Това беше единствената страна, която осигуряваше известно прикритие на врага. В дъното на залива се бяха струпали довлечените от водата дървета, освен това там растяха върби и други храсталаци, зад които човек лесно можеше да се скрие. Търсещият поглед на Токай-ихто забеляза някакво движение. Един ловец се подаде предпазливо иззад един върбалак и се запровира през тревата нагоре. Но трябваше да си плати за това. Стрелата на индианеца изненада храбреца право във врата. Улученият мъж се изпъна и остана на земята, без да издаде никакъв звук.

Сега вече младият дакота имаше време и се зае да се настани колкото се може по-удобно върху закръгленото възвишение. Прегледа старателно плячкосаните пушки и преброи куршумите, после постави всичко така, че да му бъде подръка, за да може да стреля при най-малка загуба на време. Наоколо всичко беше спокойно и засега и откъм залива никой повече не се осмеляваше да се приближи. Дълбоко долу в голямата долина шумолеше монотонно водата.

Луната се бе придвижила още по своя път и сега гледаше насам от югозапад. Осеян с блещукащи звезди свод се издигаше над земята. Вятърът вееше леко и носеше дъха на гнило и на влага откъм залятата от придошлите преди това води земя. От своята височина Токай-ихто можеше да вижда надалеч и забелязваше блясъка на водата. На отсрещния северен бряг прерията се простираше тиха и самотна. Преселническият керван и вървящите подире му съгледвачи отдавна вече бяха изчезнали в далечината.

Индианският вожд лежеше по корем в падинката на върха и наблюдаваше околността. В нощната тишина откъм преията се понесе индианска мелодия. Токай-ихто се заслуша. Някой пееше на езика на дакота еднообразен, горд, безкраен напев. Вождът позна гласа. Майката на Матотаупа, Унчида, бе останала на отсамния бряг на реката и сега пееше за сина на своя син, който беше обграден от всички страни от врагове. Токай-ихто разпозна сянката на нейната изправена фигура. Никой от белите мъже не я смущаваше. Белите мъже се преструваха, че високо ценят жените, и упрекваха индианците, задето карали жените си да работят като робини. Но макар ловджийският начин на живот да караше индианските мъже да обикалят непрекъснато преията със стрели и лък в ръка, та жените трябваше да вършат работата в шатрите, и макар в шатрите жените да седяха далеч от огнището и да мълчаха, дакотските бойци никога не забравяха, че и у жените можеше да живее мъдър дух и смелост. Те винаги бяха уважавали старостта, независимо от това, дали мъж или жена бяха стигнали до нея. Токай-ихто се възхищаваше от Унчида, която пееше, несмущавана от враговете, песента за Токай-ихто и за племето на дакота. Тя пееше и пееше. Стоя през цялата нощ изправена и гласът й кънтеше еднообразно в мрака. Беше принудила дори грубите другари на Червената лисица да й окажат уважение и я оставят на мира.

Времето течеше час по час. Месецът продължаваше своя ход и звездите започнаха да бледнеят. Преди развиделяване беше много студено. Една кукумявка прелетя безшумно; в ноктите си стискаше издебната плячка.

Токай-ихто откопча джобовете на убития Ред Фокс и извади от един на гърдите на дрехата скалпа на Матотаупа със сивочерните коси. Прекара бавно ръка по косите и скри скалпа в дрехите си. Ножа, който бе убил баща му, също прибра. Не беше широк нож за скалпиране, а кама. Вождът продължи да наблюдава напрегнато местността.

Долу при врага нищо не се помръдваше.

Звездите изчезнаха и сивите воали на утринния здрач се разпръснаха и се разляха. Слънчевата светлина победи. Младият дакота се радваше на топлите утринни лъчи. Не откъсваше поглед от залива и забеляза двама постови, които отново се бяха примъкнали там. Бяха се прикрили много старателно. Токай-ихто забеляза само

парче кафяв кожен ботуш на едно място и то също едва се различаваше от мокрото дърво, до което се подаваше. Вторият постови се издаде с цевта на пушката си, чийто отвор привлече погледа му в един върбалак. Индианецът насочи спусъка на своята пушка над ръба на падинката.

Изстрелът му разцепи утринната тишина. Птици изпърхаха изплашени и отлетяха надалеч. Цевта на пушката в храсталака, която бе улучена, изчезна и невидимият стрелец изруга шумно. Вторият постови стреля нагоре и куршумът изпищя край падинката. Токай-ихто отговори на изстрела му. Кафявият ботуш потрепера и потърси по-сигурно прикритие под дърветата. Младият дакота изстреля веднага втори куршум. Тих стон и няколко лошо прицелени изстрела бяха отговорът откъм прикритието в залива.

И тези двама ловци, които имаха сравнително най-добро прикритие, бяха в по-лоша позиция от младия дакота. И тях той можеше да наблюдава по-добре от височината, отколкото те него. Оттук насетне и двамата останаха съвсем неподготве-ни. През деня не можеха да напуснат откритото вече от врага им скривалище, без да станат жертва на неговите куршуми, пък и никой не можеше да се осмели да им се притече на помощ. Положението им съвсем не беше розово.

Вождът чакаше. Стана обед. Враговете му не показваха никакво желание да се заяждат посред бял ден с такъв изкусен стрелец, който освен това имаше най-добрата позиция в цялата околност. Вождът обаче осъществяваше своя план: не даваше мира на врага. При това Токай-ихто не изпитваше тържествуваща радост, но беше доволен, че белите ловци на неговия скалп и индианските предатели все пак не успяваха „да очистят червеното псе“.

Вождът се бе извърнал назад и сега гледаше към безбрежната, сливаща се на юг с небето прерия. Токай-ихто все още виждаше тъмната Линия, която представляваше следата от кервана на преселниците, оставена преди няколко дни през тревата. Следата идваше от обвитата в мъгла далечина, откъм Конския поток, откъм Черните хълмове и откъм брегoвете на Жълтокаменната река чак до Тинестата вода. Тя идваше откъм необгледната земя, която бе принадлежала на бойците на дакота. После преминаваше през реката в чуждите земи. Токай-ихто познаваше тези нови земи. След още една

нощ и после още един ден, и още една нощ усърдните коне и подскачащите плазове щяха да прехвърлят границата и да навлязат в свободната прерия и закрилящата ги гора. До този час вождът трябваше да издържи тук и да привлича вниманието на всички врагове върху себе си. След това трябваше да им избяга.

Унчида пееше, че той трябва да избяга от врага. Токай-ихто не биваше да умре. Синовете на Великата мечка очакваха своя вожд. Те имаха нужда от него. Унчида имаше една малка торбичка с ягодки и малък мях с вода. Те й бяха достатъчни. Тя продължаваше да пее своята песен без прекъсване. Откъм залива отново се чу стенанието на постовия, чийто крак бе пробит от двата куршума на Токай-ихто. Дървото, под което той се беше скрил, се раздвижи. Токай-ихто видя как онзи там отхвърли мокрите клони от себе си; болките му бяха отнели възможността да разсъждава спокойно. Дакотският вожд се прицели и сложи край на мъките му.

Когато късно следобед слънчевите лъчи падаха напреко над хребета на възвишението, вождът видя как раненият му мустанг се мъчеше да се изправи на крака. Беше му трудно, но все пак най-после животното успя да се изправи, треперейки, и закуца към закръгленото възвишение и своя господар.

Обсадилите околността врагове не стреляха срещу коня. Сигурно виждаха, че той едва се придвижва и че с един добре улучил изстрел само щяха да снабдят собственика му с голям запас от месо.

Жребецът се приближи към малката падинка на върха. Подуши кобилата, изглежда, прие спокойно нейното присъствие и си откъсна няколко треви. Токай-ихто отвори един мях с вода и даде на животното да пие. Откъм прерията изсвистяха много отдалеч няколко куршума и се забиха безуспешно в тревата и земята. Токай-ихто затвори меха и отговори с пушката си. Враговете веднага се отдръпнаха на зад. Вождът се изсмя подигравателно. Помисли си за силната душевна борба, която сигурно будеха в сърцата на враговете му, от една страна, страхът, и от друга — надеждата да се сдобият със скъпоценния му скалп. Вождът не преставаше да наблюдава с изострено внимание цялата околност. Не се помръдваше изобщо. Ловците на неговия скалп там долу не водеха борба за своя народ и за неговото ново бъдеще, както дакота, а се биеха за една парична сума, която никой от тях не искаше да отстъпи на другия и за която искаха да рискуват колкото

може по-малко. Освен това техните шансове за успех растяха дори само от изчакването, защото безсънието трябваше постепенно да изчерпа силите на младия дакота. Възможно беше те да останат да чакат, докато преселническият керван стигне свободната земя.

Токай-ихто погледна отново надолу към залива и видя, че останалият без пушка постови междувременно беше изчезнал. Беше се оттеглил тихомълком.

Слънцето вече се бе поусмирило като мъдра старица, лъчите му се плъзгаха полегато над сочната зелена тревиста местност и блещукащото им злато започна да се зачервява.

Дакотският вожд свали трите орлови пера от косите си. Наскуба треви и си направи с помощта на змийската кожа, която придържаше косите му, корона от трева. Някой изстрел в главата в миг, в който трябваше да надигне глава, за да се прицели, бе най-голямата опасност за него и той трябваше да гледа на всяка цена да прикрива косата и челото си. Като се взря сега надолу, видя, че повечето вражески ездачи бяха слезли от конете. Беше вече тъмно, така че той не можеше да вижда онези, които стояха скрити сред тревата и зад самотните храсталаци. Но Токай-ихто се надяваше, че ще успее своевременно да ги открие, щом се размърдат.

Вълците бяха престанали да вият. Вече обикаляха мълчаливо, за да търсят плячка. Но сигурно бяха надушили хората, от които се страхуваха и които нападаха само когато започнеше да ги мъчи глад.

През цялата нощ песента на Унчида огласяше мрака.

После отново се раздени.

Токай-ихто продължаваше да дебне с неотслабващо внимание. От дете бяха го учили да ходи на лов и да воюва и непрекъснатото наблюдаване на околността и на всичко, което се случваше наоколо, бе станало негова плът и кръв; той трябваше да се насили, за да престане да наблюдава. През годините, когато стана от дете мъж, той бе обикалял навред, придружавайки презрения си баща или сам като някой звяр сред пустошта. С една пушка и с мустанга си можеше да докаже в гората и сред прериятa превъзходството си над многоброен враг. Затова сега така силно го измъчваше жалкото състояние на жребеца му.

Младият човек вече очакваше с нетърпение края на изпълнения с бездействие ден. През всичките тези бавно течащи часове погледът му

отново и отново се бе насочвал към оставената от преселническия керван голяма следа на юг. Там, в далечината, Конския поток все още течеше през пясъчната степ. Край Бялата река седяха братята и сестрите му от голямото племе на дакота, замлъкнали и изнурени, покорени от белите уаничун. Едва сега една малка група бе тръгнала на път, за да започне нов живот. Вождът опипа посивелите коси на баща си, скрити в колана му. Той трябваше да избяга заедно с тях от обкръжението на уаничун, той искаше да избяга. Ако Мечата орда се бе придвижвала бързо, по това време неговите братя и сестри сигурно вече прекрачваха границата. Слънцето отново тръгна по своя път надолу, на запад, потъна там и над земята се разстла тъмнина. Възвишения и падинки, голямата долина с блещукащите води се забулиха в мрак. Докато през тези първи безлунни часове на нощта вниманието на Токай-ихто бе особено изострено, за да не изпусне приближаването на врага, той възприемаше почти несъзнателно онова, което ставаше близо до него. През нощта кулестият жребец се държа като истинско диво животно. Беше разбрал, че господарят му не спи, и също не можеше да се успокои. Току скубеше и пълнеше устата си с трева и я дъвчеше със здравите си зъби. После правеше няколко крачки и отново се спираше пред спънатата кобила.

На северния ръб на падинката все още лежеше тялото на мъртвия Ред Фокс.

Бяха внушавали на Токай-ихто още от дете, че духът на врага витае, изпълнен с омраза, и след смъртта. Затова през нощта жените танцуваха под светлината на огъня около плячкосаните скалпове на убитите врагове, заклинайки духовете им да намерят покой. Момчето Харка бе виждало този танц, когато бойците на Мечата орда донасяха в своите шатри скалповете със сноп коса на темето на бойци на пани. Белите мъже се смееха над този обичай или се ужасяваха от него. Синът на Топ научи това. Той бе убил много мъже и бе видял много мъртъвци; за него един убит враг не беше нищо повече от един отсечен с брадвата ствол. Той вземаше техните скалпове и никой не умиротворяваше духа им, но те не го безпокояха. Случаят с Червената лисица обаче бе нещо съвсем различно за Токай-ихто. Двамата мъже се бяха мразили продължително и силно и за Харка Камък с рога Токай-ихто белият мъж Червената лисица беше станал олицетворение на злите сили на уаничун, които мамеха, убиваха и прогонваха бойците на

дакота от земите им. Индианецът имаше чувството, че враждебността на Червената лисица все още го дебне сред мъглата иззад тревата; тя се носеше в мрака и лаеше насреща му в долината, когато започнеше да вие някой койот. Силата на уачичун все още стоеше изправена между Токай-ихто и Мечата орда.

Откъм дъното на залива изтрещя изстрел. Младият вожд усети силен удар в главата, пред очите му засвяткаха светлинки и после наоколо настана мрак. Напрягайки всичката си воля, той се плъзна малко по-надолу в падинката. Ръката му напипа една пушка и той натисна спусъка, без да може да разбере накъде стреля. Ония там долу не биваше да знаят, че за миг е бил небоеспособен. В противен случай той беше изгубен и враговете щяха да се доберат до скалпа му.

Веднага отговориха на изстрела му с нов, без обаче вторият куршум да го улучи. Раненият напипа превръзките от лико; механичното движение на ръката му намери мястото, където ги бе прибрал, и той се опита да постави превръзките върху раната на главата си. Ръката му веднага нагизна в кръв, но той все пак успя да увие здраво ликото около главата си. После ръцете му се отпуснаха и той остана да лежи. Отдолу бяха престанали да стрелят. Дали вече се изкачват насам? Токай-ихто осъзна, че бе допуснал грешка. Сигурно част от главата му се бе подала навън за нечие вражеско око в светлината на луната. Изстрелът все пак го бе насочил към мястото, където се криеше врагът: зад горната върба в залива. Той бе предполагал, че там може да има враг, но мислите му се бяха отклонили за миг.

Откъм залива отново прокънтя изстрел. Без да ги води ясното му съзнание, ръцете на вожда посегнаха отново към пушката. Сега движението му се стори по-лесно и пред очите му премина ясно светлина, макар че предметите продължаваха все още да се движат из нея. Той напипа приклада и спусъка и успя да стреля. Изплющяването непосредствено до ухото му и ударът на приклада го събудиха напълно и той отново осъзна заобикалящата го околност. Даде си сметка, че сигурно изстрелът му съвсем не е бил насочен, защото откъм залива прокънтя висок смях. Вождът се окопити. Скрит зад тялото на убития Ред Фокс, той стреля за трети път. Сега вече отдолу не се чу никакъв смях.

Нещо грапаво, влажно се приближи до гърба му. Кулестият жребец ближеше своя господар. — Да, а сега върви. — Токай-ихто говореше тихо и с доброта на своя верен другар.

Животното сякаш го разбра. Мина край кобилата и излезе от падинката.

Вождът притегна по-здраво превръзката от лико около главата си. Куршумът беше го закачил и бе отлетял и най-голямата опасност, първото замъгляване на съзнанието, вече бе отминала.

Песента на Унчида продължаваше да се носи откъм прерията:

Сине мой,
не се отпускай.
Ти си дакотски боец.
Очите ти няма да се замъглят,
ръката ти няма да потрепери,
разкъсай вражото обръжение
и се върни
при своите братя. Ние те чакаме.

На Токай-ихто се стори, че вижда в далечината на север някаква мъждукаща точка. Неясната светлина беше много далеч. Огън ли беше това? Не бе ли то знак, че керванът с преселниците е преминал спасителната граница и е достигнал Гористите планини? Значи мъжете и жените бяха вървели бързо. Четансапа, синът на Летния дъжд, сигурно ги е подтиквал за този продължителен бърз преход. Всичко беше свършило добре.

Сега вече Токай-ихто можеше, трябваше да намери начин да се отскубне от враговете си.

Но край него нещо се раздвижи в мрака. Токай-ихто прилепи ухо до земята. Не можа да долови нищо. Дебнещите му очи обаче откриха сенките на свободни коне, които се отдалечаваха на групи от обкръжилите го мъже. По бавното им и подредено отдръпване той отсъди, че някой ги отвежда. Къде? Това не можеше да се разбере току-така. Конете скоро изчезнаха в мрака. Ездачите им сигурно лежаха в широк кръг около него, скрити в тревата, и изглежда, сега бяха започнали бавно да стесняват обръча.

Щом като бяха отвели всичките коне, те явно имаха план, който трябваше да се изпълни на крак. Все още онова, което ставаше около него, беше далечно и трудно обяснимо. То се придвижваше по земята безмълвно; сякаш самата трева и земя та се движеха от само себе си. После то се приближи още повече и очертанията му се видяха. Една сянка се примъкваше… не се ли раздвижи там един стрък? Ниско долу в залива една върбова клонка се наведе без вятър. Кулестият жребец бе вдигнал глава и душеше неспокойно.

Те идваха. Нямаше повече съмнение. Примъкваха се от всички страни още с настъпването на нощта. Нещо пълзеше отвсякъде — в залива, върху хребета на възвишението и долу в прерията. Може би някои от примъкващите се врагове щяха да се простят с живота си. Останалите обаче можеше да се нахвърлят с щурм… и да смъкнат скалпа на дакотския вожд. Те всички се надяваха на това.

Токай-ихто свали букаите на червената кобила и хвана лъка и стрелите си. В мрака разстоянието беше толкова малко, че лъкът щеше да му свърши работа. Токай-ихто можеше да отпрати за една минута двадесет стрели.

Вождът дебнеше и се ослушваше напрегнато. Все още не бе гръмнал нито един изстрел. Те искаха да го заобиколят съвсем отблизо, преди да издадат присъствието си. Бяха само сенки между тревите, но Токай-ихто ги виждаше.

Откъм залива прокънтя остро изсвирване. Може би това беше сигналът, след който врагът щеше незабавно да се хвърли в атака. От земята се отделиха човешки фигури. Те скочиха напред и отново се приведоха. Отекнаха пистолетни изстрели. Тежко стъпващи ездачески ботуши и леки индиански мокасини затичаха нагоре по меката пръст на склона откъм прерията и по дългия хребет на възвишението. Прозвучаха чужди бойни възгласи. Нощта оживя застрашително.

Токай-ихто запрати няколко стрели срещу враговете, които се приближаваха към него по билото на възвишението. Знаеше, че не може да отбие всички, и прие точно такава тактика. Първите револвери започнаха да стрелят. Нямаше да мине много време и Токай-ихто щеше да попадне в обсега на куршумите на врага. Той продължи да отпраща само отделни стрели и тази последователност навярно по-скоро придаде сигурност на нападателите, отколкото да ги сплаши. Един вражески куршум закачи отстрани червената кобила. Животното скочи

изплашено и побягна надолу по склона на изток. За миг движението на животното сякаш обърка нападателите. Може би се изплашиха, че дакотският вожд е направил опит да избяга. Дали той не виси някъде по тялото на бягащия кон? Токай-ихто забеляза как няколко фигури се надигнаха и се затичаха да заловят или да хванат с ласото си бягащото животно. Надигна се глъч. Това облекчи малко Токай-ихто. Той запрати още няколко стрели срещу нападателите върху билото на възвишението. Една от стрелите му улучи един от първите. Но сега заплашителните сенки наоколо бързо се уголемиха и вече достигнаха закръгления връх.

Ето ги.

В последния миг вождът се беше скрил зад поваленото дърво. Тъй като бе престанал да запраща стрелите си, враговете му сигурно решиха, че той самият е улучен. Никой от нападателите му не можеше да го види, преди да влезе в падинката. Вождът лежеше, проснат по дължина, почти под дънера на дървото, който прикриваше гърба му. Чуваше крясъците, с които все повече врагове около него щурмуваха последните метри. Видя как кулестият му жребец изчезна. Конят сякаш бе успял да се отдалечи незабелязан.

На ръба на падинката вече стояха първите сенки. Широкополи шапки и дълги плитки, широки бради и тесни голобради лица. Прегракнали викове извираха от широко отворени усти; приклади на пушки полетяха без определена цел из въздуха и заудряха глухо земята; плющяха и тракаха непрекъснато пушечни и револверни изстрели. Токай-ихто също започна да гърми. Сачмените лагери на револверите му се въртяха и късите им цеви трещяха. Улучените нападатели се олюляваха безпомощно и се отъркулваха в падинката.

Вождът престана да стреля, отмести се от дървото и се напъха между телата на убитите. Легна така, че тялото на един убит индианец почти го покри. Той бе успял да хвърли короната от трева от главата си и бе изтикал встрани светлия си костен лък, за да не могат да го различат веднага.

Множеството ловци на скалпа му напираха наоколо. Отно — во се появиха живи сенки и се сляха в една тъмна надвиснала маса.

Докато приближаващите се още крещяха, предните млъкнаха. Четирима-петима от тях се наведоха напред и започнаха да търсят сред мъртвците. Други прибираха с ругатни останалите безстопанствени

оръжия. Най-предните нападатели, които претърсваха и плячкосваха, отблъснаха напиращите си другари с ритници и удари с лакти.

Откъм далечината се чуха ударите от копитата на бягащата кобила и нейните преследвачи. Кулестият жребец беше изчезнал.

— Който го е намерил, да каже! — изкрещя неочаквано някой ядосано в мрака. — Да каже тоя подлец, който откраднa скалпа му!

— Тихо! — заповяда нечий друг глас. — Всички да се отдръпнат назад! Излизайте от падинката! Какво тъпчете тука като добитък! Двама да дойдат да претърсим мъртвците!

Токай-ихто виждаше говорещия само като силует — висок мъж с тясна глава и остра брадичка и мустаци. Издалият заповедта все още не можеше да достигне с ръка вожда, но въпреки това Токай-ихто се постара да скрие дръжката на ножа си с птичата глава, за да не могат да го напипат веднага. Шарлеман сигурно щеше да си спомни това оръжие, защото го бе видял в колана на вожда при преговорите с Ред Фокс. Той също познаваше Токай-ихто от времето, когато вождът беше още младо момче и работеше като съгледвач при белите мъже.

Тъй като сега щеше да последва системно претърсване на убитите, Токай-ихто очакваше бързо развитие и приключване на боя. Не изгуби самообладание и беше решен да стори онова, което би му донесло най-бърз успех съобразно държането на враговете му.

Двамина се наведоха и вождът позна младия Филип, който бе намерил лъка на вожда и го бе вдигнал високо нагоре, за да го видят всички. В този миг на стоящия до него хрумна нещо:

— Ще прибавим кой да е черен скалп към лъка! И всички ще ни повярват!

Тази умна глава беше Луи Канадеца. Изглежда, той бе решил веднага да изпълни предложението си. Токай-ихто усети как задърпа косите му. Все пак Луи попита с човешка загриженост:

— Мъртъв ли си вече напълно, мой червени братко?

— Не — отвърна вождът, сякаш беше някой от индианските съгледвачи на служба при белите, който бе ранен по време на нападението. — Нека моят брат Луи да пусне веднага косите ми или ще го наръгам. Токай-ихто не е вече тук. Той избяга!

— Sacre now[1]! — Шарлеман, който бе чул тези думи, започна да върти брадата си. — Пусто да остане! Може би той действително не е бил съвсем мъртъв… промъкнал се е долу до залива сред храсталаците

и сега се крие сред върбите… гледа към нас тук горе и ще почне да стреля… този canaille![2]

Откъм склона на залива изтрещя пушечен изстрел. Шарлеман политна. Беше смъртно ранен.

След изстрела, издаден от доста близко разстояние, настъпи миг тишина. Ловците на скалпове стояха като вцепенени. След кратката тишина обаче избухна заглушителен шум. Те смятаха, че избягалият Токай-ихто беше стрелял. В същия миг всички побягнаха надолу по склона на залива, за да заловят стрелеца. По виковете им можеше да се разбере, че бяха забелязали някакъв бягащ индианец и започнаха да го преследват. Всички бягаха като подплашено стадо бизони по склона надолу. Ругатните и виковете им заглушиха тихото шумолене на водата. Някои се навеждаха и сякаш прибираха пътем оръжието на убитите. Други се препъваха и падаха върху другарите си или просто ги прескачаха. Клони пращяха, в локвите в дъното на залива шляпаха ботуши. Тълпата на закръгления връх вече се бе разнесла. Последните тичаха по склоновете вляво и вдясно надолу към прерията, за да могат да се придвижат по-бързо и безпрепятствено. Колкото повече продължаваше гонитбата, толкова по-ясно проличаваше разликата в бързината на краката на отделните мъже. Те се разпръснаха, преследвайки своята жертва, и най-после всички изчезнаха в мрака и сред ниските мъгли на долината край реката.

Дакотският вожд бе останал горе и сега се ослушваше от заглъхналото и станало изведнъж безлюдно възвишение към отдалечаващите се. Може би щеше да бъде разумно да изтича заедно с навалицата от свои преследвачи надолу в долината и там да изчезне от очите им. Но краката му се бяха отпуснали като закачена бизонова кожа и сега и очертанията на закръгления връх изчезнаха пред очите му. Превръзката на главата му беше почти разкъсана и кръвта се стичаше от главата му. Той остана на мястото си, за да оправи отново превръзката. Сам ли беше тук? Всички ли бяха изтичали долу в долината? Наистина всички ли?

С изключение на един-единствен. Неочаквано вождът разпозна в мрака нечия сянка непосредствено до себе си. Не можеше да каже дали сянката бе изникнала от земята, или се бе приближила отнякъде безшумно. Виденето отново напрегна сетивата му и той наблюдаваше сянката внимателно и с изненадана враждебност. Непознатата фигура

беше тънка и висока. Гологлав млад човек, гол от кръста нагоре; в ръката си държеше пушка. Полуразпуснатите му коси стигаха някъде до средата на гърба.

Той сякаш не обръщаше внимание на Токай-ихто, а дебнеше неотстъпно своите отдалечаващи се другари. Тропотът от краката на бягащи мъже в долината вече почти заглъхна и се сля с монотонното шумолене на реката. Вождът видя как младият боец извърна глава и погледна към него. Токай-ихто посрещна безмълвно погледа му и чакаше да види какво ще прави по-нататък другият.

Младият боец заговори:

— Те всички са глупаци — каза тихо с приятен глас. — Само аз те познах и ще се бия с теб, за да зашия след това косите от твоя скалп върху дрехата си. Ти си Токай-ихто. Ножът ти те издава. — Да — отвърна вождът също така спокойно. — Опитай да ме нападнеш. Но ако аз те победя, ще трябва да се ожениш за някоя девойка от нашите шатри. Ние имаме нужда от мъже.

— О! — рече само смаян младият боец. — Моето име е Шудегача, аз съм от племето понка и не искам да се женя за вашите жени. Аз искам твоя скалп, вожде!

— Ами че вземи си го, Шудегача. Той е върху главата ми и е сраснал доста здраво за нея. Ще трябва да направиш разрез и да теглиш здраво.

— Да! — Младият човек беше възбуден. — Точно това ще направя! Защо се подиграваш с мене? Нима мислиш, че острието на моята томахавка се е притъпило?

— Не, не мисля това. Твоята бойна секира е остра, а мислите ти са разумни. Сега ти ще свалиш скалпа на Токай-ихто. Токай-ихто е ранен и може би няма да успее да напрегне всичките си сили. Ти опитай. Ако смъкнеш скалпа ми, те ще ти дадат двеста долара и безплатно пътуване до Вашингтон, и то само за теб, защото всичките ти бели и червени братя избягаха. Смелостта ти няма да остане невъзнаградена, Шудегача; те добре ще ти заплатят, сине на племето понка, тъй както на времето заплатиха на предателя, който уби Понтиак. Младият боец изсвири презрително с уста.

— Аз няма да замина за Вашингтон, Токай-ихто, сине на Матотаупа, и не се нуждая от тия двеста долара. Аз не съм бял човек, който има дългове към кожарската компания и иска да заплати

капаните си с твоите коси. Аз не съм и червен мъж, който пие тайнствена вода, и затова има нужда от пари. Аз искам да скалпирам Токай-ихто, за да се прослави името ми надлъж и нашир. Твоите бащи убиваха моите бащи. Вие, дакота, ни преследвахте, докато бяхте силни, както лъвовете преследват дивеча. Един дакота открадна моята сестра Монгшонгша. Той се нарича Четансапа и е един от твоите бойци.

— Бойците на понка навлязоха в нашите ловни райони, ти знаеш това, Шудегача!

— Да, знам го. Бизоновите стада бяха изоставили нашите прерии от много лета и зими и нашите жени и деца гладуваха. Ние трябваше да търсим бизони във вашите ловни райони.

— Защото белите мъже избиха със своите автоматични пушки толкова много бизони, че остатъкът не е достатъчен вече нито за нас, нито за вас.

Младият понка мълча един миг.

— Нима ти искаш да се извиняваш с белите мъже, Токай-ихто? — попита след това. — Страх ли те е да се биеш с мен?

Токай-ихто пристъпи към момъка. Силите на ранения вожд нямаше да му стигнат, за да изтича надолу в залива и да избяга. Сега обаче той пристъпи напред. Превишаваше другия с едно чело. Когато и последната дума излезе от устата на младия понка, юмрукът на вожда блъсна тялото на младежа. Той полетя към земята. Токай-ихто коленичи върху него и го овърза. Не го уби.

Междувременно в долината пукотевицата съвсем бе замлъкнала. През шума от реката към височината се изкачи шум от далечен тропот на копита. Ако Токай-ихто бе чул добре, голяма група ездачи яздеха надолу по течението на реката. Ловците на скалпове бяха дотичали до своите коне, които бяха скрили вечерта в долината; там ги бяха яхнали и сега се отдалечаваха. Какво търсеха те надолу по течението на реката? Нима все още непознатия, който бе стрелял в решителния миг и бе привлякъл към себе си преследвачите, за да ги отклони от Токай-ихто?

Вождът потърси пушките и револверите, с които беше стрелял, и лъка си. Не намери нищо. Ловците на скалпове бяха отмъкнали всички оръжия.

Той беше боец без кон и без огнестрелно оръжие. Беше му останал само ножът.

Откъм долината нагоре се носеше влажният дъх на водата. Раненият беше жаден и искаше да пие. Водата бе изтекла от меховете му. Той се измъкна от кървавата човешка гмеж и се смъкна надолу съвсем внимателно, сякаш наблизо имаше враг, който го наблюдава. Дъхът на водата го привличаше все по-силно и инстинктът направи по-бързи движенията му.

Когато я усети за пръв път, устата му се насочи жадно към нея и той започна да пие от мътната вода на големи глътки.

От болките главата му отново започна да се върти. Раната го измъчваше много повече, отколкото той очакваше. Промъкна се между върбалаците и остана да лежи край локвата.

От своето скривалище Токай-ихто можеше да гледа нагоре чак до закръгления връх. Надолу в долината реката шумолеше безспир.

Токай-ихто усещаше водата и мократа пръст; хладният вятър го галеше. Той пи още веднъж. После престана да се съпротивява на умората. Очите му се затвориха и той заспа между върбите.

Когато съзнанието му заработи отново, му се стори, че вижда някакъв ясен светлик. Видя, че месецът беше изгрял, и по навик се опита веднага да определи мястото, където лежеше. Беше на сянка, между храстите и довлечените от отеклите се води дървета; не беше лошо скривалището, което си бе избрал преди няколко часа. Вождът все пак постепенно си даде сметка, че въпреки всичко ще трябва отново да се изкачи върху възвишението. Там, върху закръгления връх, лежеше пленникът му!

Токай-ихто се измъкна от върбалака и започна да се катери нагоре по склона, минавайки през мястото, където се бяха спрели на лагер жените и децата на неговото племе, нагоре към закръгления връх. Стигна на високото и се добра до падинката на възвишението, където бе прекарал два дни и три нощи. Овързаният понка лежеше на същото място. Токай-ихто впери поглед в далечината. Земята наоколо бе тиха и безлюдна. Скоро лешоядите и вълците щяха да започнат своя пир и след това никаква следа нямаше да може да разкаже за онова, което се бе случило тук. Токай-ихто видя до себе си в падинката пушката на Червената лисица с разцепения приклад и я вдигна. Можеше да й постави нова дръжка у дома, в родната шатра.

Вождът продължаваше да наблюдава околността. Съгледа кулестия си жребец и червената кобила далеко горе по течението на

реката да пасат тихо заедно. Ала Токай-ихто очакваше още нещо, още някого. Дали стрелецът, който бе стрелял откъм залива върху Шарлеман, бе паднал жертва на ловците на неговия скалп, или бе успял да им избяга? Ако беше още жив, той скоро щеше да се покаже. Токай-ихто знаеше кой бе този стрелец: неговият кръвен брат Планински гръм, младият вожд на сиксикау. Той имаше за задача да наблюдава двубоя на Токай-ихто и да извести след това Мечата орда.

Небето започна да се развиделява. Из тревата на гребена на възвишението изплува фигурата на един индианец. Той закрачи открито към закръгленото възвишение. Беше висок и израсъл прав като копие.

Токай-ихто също се изправи, двамата кръвни братя се поздравиха и в същото време до тях се приближи и Унчида.

— В очите на нашите врагове ти беше Токай-ихто — каза дакотският вожд на Планински гръм. — Знаят ли те, че ти си още жив?

— Не знаят. Те смятат, че съм смъртно ранен. Аз скочих в Тинестата вода. След това тайно се измъкнах от реката и останах да проследя с поглед враговете. Те отнесоха твоя костен лък и скалпа на един червен съгледвач, когото аз бях застрелял, докато те ме преследваха. Този скалп ще продадат сега заедно с твоя лък като скалпа на Токай-ихто. Заминаха си доволни.

— Ето тук — Токай-ихто посочи към пленения понка, — това сега е единственият от нашите врагове, който знае, че Токай-ихто е още жив. Той не бива да ме предаде. За уачичун Токай-ихто трябва да бъде и да си остане мъртъв.

— Ще го направиш ли ням?

— Нека той сам си избере: да умре, или да живее в нашите шатри.

Дакотският вожд погледна своя пленник в очите. Върху лицето на младия човек се бореха упорство и омраза с разсъдливостта.

— Ти от вашите шатри ли дойде, или беше на служба при милаханска? — попита го Токай-ихто.

— Няма вече шатри на племето понка — отвърна младият индианец огорчен. — Духът на болестта, който ни донесоха белите мъже, както и гладът и стрелите и куршумите на дакота избиха нашите бойци. Последните от нас отидоха в резервата. Аз останах сам сред прериятa и ходех да ловя бобри с един бял мъж.

— Сестра ти Монгшонгша живее при нас. Не искаш ли и ти да дойдеш в нашите шатри на Мечата орда и да отглеждаш заедно с нас пъстри бизони и да сееш зърно?

— Царевица?

— Да, нещо подобно на царевица.

— В резерват?

— Не, на свобода в наша собствена земя. Тук земята е плодородна. — Токай-ихто насочи поглед над сочно зелените поля и покритите с червена пръст възвишения. — Така ние няма повече да гладуваме и няма да се избиваме помежду си. — Това е добре, и аз го искам. — Понка принадлежат към голямото племе на сиуксите, към което принадлежат и дакота. Ние винаги сме били братя, но сега най-после го разбрахме. Хау. Моят по-млад брат може да изтича напред към Гористите планини и да отнесе там новината, че Токай-ихто и Планински гръм заедно с Унчида ще бъдат скоро в шатрите.

Освободиха Шудегача от ласото и той тръгна. Затича бързо надолу към долината и двамата вождове върху върха на възвишението видяха как той преплува реката и после достигна северната прерия.

Токай-ихто гледаше подир него. От другата страна на долината, където се носеха утринните ниски мъгли, както и от другата страна на безбрежната вълниста прерия на хоризонта се очертаваше планината. Тя изглеждаше тъмна; беше обрасла цялата с гори. Натам бе посъветвал той да тръгнат шатрите на неговото племе. Там бяха сега те, родните типи на Мечата орда, някъде между полята и гората до някой бистър поток. Кожените чергила вече бяха отметнати, огньовете горяха и топлеха утринната закуска. Конете сигурно вече започват да пасат, кучетата тичат гладни наоколо.

Върху лицето на Токай-ихто просветна радост от мисълта за завръщането у дома. Никакъв враг не стоеше повече между него и неговите близки. Никой уачичун не се интересуваше повече от малката група хора, чието съществуване и живот от другата страна на Мисури не бяха известни никому. Синовете на Великата мечка можеха да започнат скришом своя нов живот.

Твърдо и смело прозвуча песента на Унчида, когато тя пое пътя към родните шатри заедно с двамата вождове.

---

[1] Sacre now! — Пусто да остане! Б. пр. ↑

[2] Canaille — подлец. Б. пр. ↑

Издание:
Издателство „Народна младеж“, 1983 г.

Liselotte Welskopf-Henrich. Die Söhne der Großen Bärin
Band III, Auflage Altberliner Verlag Lucie Groszer, Berlin

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.